

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه مصوبات
شورای عالی آموزش و پرورش

فهرست

اهداف

ردیف	موضوع	جلسه	تاریخ	صفحه
۱	اهداف کلی آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران	۶۲۶	۷۷/۷/۳۰	۱۳
۲	اهداف دوره ابتدایی	۶۴۷	۷۹/۲/۲۹	۱۶
۳	اهداف دوره راهنمایی تحصیلی	۶۴۷	۷۹/۲/۲۹	۲۱
۴	اهداف دوره متوسطه	۶۴۷	۷۹/۲/۲۹	۲۶

اساسنامه‌ها

ردیف	موضوع	جلسه	تاریخ	صفحه
۱	اساسنامه کانون‌های فرهنگی و تربیتی دانش‌آموزان	۵۰۳	۶۸/۱۱/۳۰	۳۳
۲	اساسنامه مدارس ایثارگران	۵۱۴	۶۹/۷/۲	۳۷
۳	اساسنامه مجتمع آموزشی تطبیقی	۵۳۶	۷۰/۱۱/۱۰	۴۰
۴	اساسنامه دبیرستان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی (وابسته به وزارت آموزش و پرورش)	۵۶۱	۷۲/۷/۱۵	۴۳
۵	اساسنامه دبیرستان‌های کاردانش رشته بهیاری	۱۳۵	۷۵/۱۰/۹	۴۶
۶	اساسنامه مدارس شبانه روزی	۶۳۴	۷۸/۱/۱۹	۵۱
۷	اساسنامه دارالقرآن (خانه قرآن)	۲۱۳	۷۸/۷/۶	۵۵
۸	برنامه‌ها، مواد درسی و محتوای آموزشی دارالقرآن الکریم	۲۳۰	۷۹/۳/۳	۵۹
۹	اساسنامه دوره پیش‌دبستانی	۶۹۹	۸۲/۱۱/۲۸	۶۳
۱۰	اساسنامه مدارس ورزش	۷۲۴	۸۴/۴/۲۵	۶۵
۱۱	اساسنامه مدارس بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران	۷۷۲	۸۷/۵/۲۹	۷۰
۱۲	مجوز تاسیس مجتمع آموزشی بین‌المللی در خارج از کشور	۶۲۵	۷۷/۶/۱۷	۷۳
۱۳	اساسنامه مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی وابسته به دستگاه‌های دولتی و سایر نهادهای عمومی	۷۹۴	۸۸/۶/۳	۷۵
۱۴	اساسنامه مدارس نمونه دولتی	۸۴۷	۹۰/۶/۱	۷۹
۱۵	اساسنامه مدارس عشایری	۹۰۸	۹۳/۱۲/۱۱	۸۲
۱۶	اساسنامه پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی	۹۳۲	۹۵/۳/۱۷	۸۶

آیین نامه‌ها

ردیف	موضوع	جلسه	تاریخ	صفحه
۱	آیین نامه کنون زبان ایران	۱۱	۶۸/۱/۲۳	۹۹
۲	آیین نامه ارزشیابی درس تربیت بدنی	۵۵۳	۷۱/۱۲/۶	۱۰۳
۳	آیین نامه اعطای دیپلم افتخاری به جانبازان	۱۱۴	۷۳/۱۱/۳۰	۱۰۶
۴	آیین نامه ارزشیابی مدارک تحصیلی مدارس کشورهای خارجی	۱۴۳	۷۶/۹/۱۲	۱۱۰
۵	انتقال کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی به اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور	۶۴۴	۷۸/۱۰/۱۶	۱۱۷
۶	آیین نامه نحوه ارائه خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه در مدارس دولتی	۶۲۰	۷۷/۲/۳	۱۱۹
۷	آیین نامه فعالیت‌های تابستانی دانش آموزان	۱۶۰	۷۷/۴/۲۳	۱۲۲
۸	آیین نامه پرداخت حق الزحمه امتحانات	۱۶۰	۷۷/۴/۲۳	۱۲۵
۹	دستورالعمل نحوه پرداخت حق الزحمه به عوامل اجرایی امتحانات	۱۷۹	۷۷/۱۱/۲۰	۱۲۸
۱۰	آیین نامه برگزاری امتحانات داوطلبان آزاد (متفرقه) خارج از کشور	۶۲۹	۷۷/۱۰/۱۰	۱۴۴
۱۱	آیین نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی	۶۳۰	۷۷/۱۰/۲۴	۱۴۷
۱۲	آیین نامه امتحانات مجتمع‌های آموزشی بین‌المللی	۶۳۶	۷۸/۴/۲۴	۱۵۲
۱۳	آیین نامه تأسیس مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی	۶۴۱	۷۸/۸/۶	۱۶۲
۱۴	دستورالعمل اجرایی آیین نامه تأسیس مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی	۴	۷۹/۲/۲۶	۱۶۴
۱۵	آیین نامه اجرایی مدارس	۶۵۲	۷۹/۵/۲۰	۱۷۰
۱۶	آیین نامه آموزشی دوره متوسطه بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور (شیوه نیم‌سال - واحدی)	۶۶۶	۸۰/۸/۳	۲۰۴
۱۷	آیین نامه تشکیل مجلس دانش آموزی	۶۷۲	۸۰/۱۲/۲۳	۲۳۹
۱۸	آیین نامه تشکیل کمیته برنامه‌های درسی شاخه کاردانش	۶۷۷	۸۱/۶/۷	۲۴۳
۱۹	آیین نامه آموزش و پرورش تلفیقی - فراگیر کودکان و دانش آموزان با نیازهای ویژه	۷۳۴	۸۵/۴/۱۳	۲۴۴
۲۰	آیین نامه ارزشیابی تحصیلی و تربیتی دوره راهنمایی تحصیلی	۷۵۰	۸۶/۴/۲۶	۲۴۷
۲۱	آیین نامه آموزشی دوره متوسطه حرفه‌ای خاص دانش آموزان با نیازهای ویژه	۷۵۳	۸۶/۷/۳	۲۶۲
۲۲	آیین نامه تأسیس مدارس اتباع خارجی	۷۵۵	۸۶/۸/۲۹	۲۸۰
۲۳	آیین نامه آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی آموزش از راه دور به شیوه نیم‌سال واحدی	۷۸۰	۸۷/۸/۲۸	۲۸۵
۲۴	آیین نامه آموزشی دوره متوسطه آموزش از راه دور	۷۸۰	۸۷/۸/۲۸	۳۰۳
۲۵	آیین نامه آموزشی دوره پیش‌دانشگاهی آموزش از راه دور	۷۸۰	۸۷/۸/۲۸	۳۳۱
۲۶	آیین نامه توسعه مشارکت‌های مردمی به شیوه مدیریت هیئت انامی در مدارس	۷۸۸	۸۸/۲/۱	۳۴۶

۳۵۵	۸۸/۵/۲۰	۷۹۳	آیین‌نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی (ارزشیابی توصیفی)	۲۷
۳۶۵	۸۹/۶/۲	۸۲۸	آیین‌نامه ساماندهی منابع آموزشی و تربیتی (مواد و رسانه)	۲۸
۳۶۹	۸۹/۹/۲۳	۸۳۰	آیین‌نامه مجتمع‌های آموزشی و پرورشی روستایی و عشایری	۲۹
۳۷۵	۹۰/۳/۱۷	۸۴۱	آیین‌نامه مجتمع‌های آموزشی و پرورشی	۳۰
۳۸۳	۹۱/۳/۲	۸۶۱	آیین‌نامه نحوه راه‌اندازی مدارس قرآنی	۳۱
۳۸۷	۹۱/۵/۳	۸۶۴	آیین‌نامه آموزشی دوره پیش‌دانشگاهی (بزرگسالان و داوطلبان آزاد)	۳۲
۴۰۱	۹۳/۲/۲۹	۸۹۵	آیین‌نامه کلاس‌های چند پایه	۳۳
۴۰۳	۹۴/۴/۲۹	۹۱۴	آیین‌نامه گروه‌های آموزشی و تربیتی	۳۴
۴۰۶	۹۴/۸/۱۸	۹۱۷	آیین‌نامه ساماندهی صدور و تایید مدارک تحصیلی دانش‌آموزان	۳۵
۴۰۸	۹۴/۱۱/۷	۳	آیین‌نامه ساماندهی وظایف و اختیارات کمیسیون‌های خاص	۳۶
۴۲۳	۷۸/۱۰/۱۶	۶۴۴	آیین‌نامه تشکیل کمیسیون خاص در ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی	۳۷
۴۲۶	۷۹/۶/۸	۲۳۸	شیوه‌نامه رسیدگی به مشکلات پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموزان	۳۸
۴۳۸	۹۴/۱۲/۲۴	۹۲۷	آیین‌نامه هدایت تحصیلی دانش‌آموزان	۳۹
۴۴۲	۹۵/۳/۱۷	۹۳۲	آیین‌نامه آموزشی دوره دوم متوسطه (روزانه)	۴۰
۴۷۴	۹۶/۷/۱۲	۱۲	آیین‌نامه آموزشی دوره دوم متوسط شیوه نیم‌سالی واحدی	۴۱

برنامه‌های درسی و تربیتی

ردیف	موضوع	جلسه	تاریخ	صفحه
۱	وضعیت تدریس درس تربیت بدنی در دوره ابتدایی	۵۸۴	۷۴/۴/۲۲	۵۰۱
۲	آموزش زبان‌های خارجی آلمانی، فرانسوی، ایتالیایی، اسپانیولی و روسی	۶۷۸	۸۱/۸/۲	۵۰۲
۳	اصول و چارچوب برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره پیش دبستانی (ویژه مربیان و دست‌اندرکاران)	۷۷۰	۸۷/۴/۲۵	۵۰۳
۴	راهنمای تفصیلی برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره پیش دبستانی	--	--	۵۰۷
۵	ساختار آموزشی مرحله اول آموزش بزرگسالان (نهضت سوادآموزی)	۸۳۳	۸۹/۱۱/۱۹	۵۶۲
۶	ساماندهی زمان آموزش در دوره ابتدایی	۸۳۴	۸۹/۱۲/۵	۵۶۶
۷	اهداف کلی، اهداف برنامه‌های درسی و جداول مواد درسی پایه ششم ابتدایی	۸۵۲	۹۰/۱۰/۱	۵۶۹
۸	چارچوب و کلیات برنامه درسی مرحله اول آموزش بزرگسالان	۸۶۲	۹۱/۳/۲۳	۵۷۱
۹	طرح جامع تقویت و تعمیق فرهنگ اقامه نماز در مراکز آموزشی و تربیتی	۸۷۹	۹۱/۱۱/۲۳	۵۷۶
۱۰	جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی پایه اول دوره متوسطه اول	۸۸۰	۹۲/۲/۲۳	۵۸۲
۱۱	جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی دوره دوم متوسطه	۹۲۶	۹۴/۱۲/۱۰	۵۸۳

شاخص‌های ارزشیابی نظام آموزش و پرورش

ردیف	موضوع	جلسه	تاریخ	صفحه
۱	شاخص‌های ارزشیابی نظام آموزش و پرورش	۷۶۰	۸۶/۱۱/۲۳	۵۹۳
۲	نشانگرهای ارزشیابی نظام آموزش و پرورش و استانداردهای آن	۸۸۶	۹۲/۷/۱۵	۶۰۳

توسعه و اسناد تحولی

ردیف	موضوع	جلسه	تاریخ	صفحه
۱	توسعه آموزش و پرورش در عصر فناوری اطلاعات و ارتباطات	۷۱۰	۸۳/۶/۳	۶۳۹
۲	تدوین چهارچوب نظام برنامه‌ریزی، نظام نظارت و محورهای مورد انتظار از یک برنامه پنج ساله توسعه آموزش و پرورش	۷۲۰	۸۳/۱۱/۱۳	۶۴۰
۳	سند توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش	۷۴۷	۸۶/۳/۱	۶۴۱
۴	نحوه استقرار نظام جدید آموزشی	۸۵۱	۹۰/۹/۲۹	۶۴۹
۵	برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران	۸۷۲	۹۱/۶/۲۸	۶۵۱
۶	عناوین دوره‌ها و پایه‌های تحصیلی نظام آموزشی جدید	۸۸۱	۹۲/۳/۶	۶۸۷
۷	برنامه زیرنظام تامین فضا، تجهیزات و فناوری نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی	۹۳۳	۹۵/۳/۲۴	۶۸۸

ایثارگران

ردیف	موضوع	جلسه	تاریخ	صفحه
۱	اعطای دیپلم افتخاری به دانش‌آموزان شهید دانشسراهای تربیت معلم	۵۴۷	۷۱/۷/۲	۷۰۹
۲	اعطای دیپلم افتخار به دانش‌آموزان شهید	۵۸۳	۷۴/۳/۲۵	۷۰۹
۳	نحوه ادامه تحصیل دانش‌آموزان مدارس ایثارگران	۶۲۳	۷۷/۴/۱۸	۷۱۱
۴	ضوابط استفاده ایثارگران از تسهیلات آموزشی	۶۳۲	۷۷/۱۲/۶	۷۱۲
۵	اعطای گواهینامه افتخاری پایان تحصیلات دوره سه ساله راهنمایی تحصیلی به شهدای بزرگسال نهضت سواد آموزی	۶۳۲	۷۷/۱۲/۶	۷۱۴
۶	شرایط قبولی پایه سوم راهنمایی تحصیلی در مدارس ایثارگران	۲۱۴	۷۸/۷/۱۳	۷۱۵
۷	نحوه تحصیل آزادگان و جانبازان ۷۰٪ و بالاتر در شاخه کاردانش	۲۳۵	۷۹/۴/۱۴	۷۱۶
۸	مجوز ادامه تحصیل آزادگان و جانبازان ۷۰٪ و بالاتر در سال سوم متوسطه نظام جدید مدارس ایثارگران	۲۴۵	۷۹/۹/۲۲	۷۱۷
۹	ایجاد تسهیلات آموزشی برای آزادگان، جانبازان، خانواده معزز ایشان و خانواده معظم شهدا	۷۳۹	۸۵/۸/۱۶	۷۱۸

تأسیس و اداره مدارس

ردیف	موضوع	جلسه	تاریخ	صفحه
۱	نحوه تأسیس دبیرستان‌های علوم و معارف اسلامی	۶۷۷	۸۱/۶/۷	۷۲۱
۲	نحوه تأسیس دبیرستان خاص در رشته ادبیات و علوم انسانی با عنوان دبیرستان فرهنگ	۷۱۴	۸۳/۸/۵	۷۲۴
۳	چگونگی اداره مدارس ماندگار	۷۲۵	۸۴/۴/۲۸	۷۲۵
۴	شیوه نامه انتخاب مدارس ماندگار	۳۵۱	۸۴/۵/۱۲	۷۲۷

شوراهای آموزش و پرورش مناطق

ردیف	موضوع	جلسه	تاریخ	صفحه
۱	ترکیب اعضا و وظایف شوراهای آموزش و پرورش مناطق کشور	۱۷۵	۷۷/۸/۳	۷۳۷
۲	ترکیب اعضا و وظایف شوراهای آموزش و پرورش مناطق آزاد تجاری و صنعتی	۶۳۲	۷۷/۱۲/۶	۷۴۰
۳	شورای آموزش و پرورش منطقه قشم	۶۷۱	۸۰/۱۱/۲۵	۷۴۲

سایر مصوبات

ردیف	موضوع	جلسه	تاریخ	صفحه
۱	مجوز صدور و تحویل مدارک تحصیلی اتباع خارجی	۵۱۱	۶۹/۴/۲۵	۷۴۷
۲	زمان شروع سال تحصیلی و امتحانات مناطق عشایری	۵۴۶	۷۱/۶/۱۹	۷۴۷
۳	نحوه ادامه تحصیل طلاب حوزه‌های علمیه	۸۷	۷۲/۱/۱۴	۷۴۸
۴	نحوه ادامه تحصیل طلاب غیرایرانی مرکز جهانی علوم اسلامی	۶۵۸	۷۹/۱۰/۲۲	۷۵۰
۵	تجلیل از خیرین مدرسه‌ساز	۶۶۳	۸۰/۳/۳۱	۷۵۱
۶	شرایط احراز مدیریت مدارس	۶۷۳	۸۱/۱/۲۲	۷۵۲
۷	اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی	۷۱۳	۸۳/۷/۲۱	۷۵۶
۸	تاکید بر استمرار اجرای پرسش مهر	۷۲۲	۸۴/۱/۲۳	۷۵۹
۹	نحوه اخذ گواهینامه پایان دوره متوسطه (دارای معدل) برای افرادی که قبلاً در دوره متوسطه تحصیل کرده‌اند	۷۲۹	۸۴/۱۲/۹	۷۵۹
۱۰	اصول حاکم بر تدوین نظام جامع مشارکت در آموزش و پرورش	۷۵۸	۸۶/۱۰/۲۵	۷۶۱
۱۱	طراحی نظام معلمی جمهوری اسلامی ایران	۷۶۴	۸۷/۲/۳	۷۶۲
۱۲	اهداف و خط مشی‌های وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران در مبادلات منطقه‌ای و بین‌المللی	۷۶۵	۸۷/۲/۱۷	۷۶۲
۱۳	تشکیل شورای سیاست‌گذاری و هماهنگی تحقیق و توسعه وزارت آموزش و پرورش	۷۷۰	۸۷/۴/۲۵	۷۶۵
۱۴	ادامه تحصیل دارندگان مدرک تحصیلی مهارت‌های حرفه‌ای	۷۷۹	۸۷/۸/۱۴	۷۶۶

۸ - مجموعه مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش

۷۶۶	۸۷/۸/۲۸	۷۸۰	انجام تحقیق از عملکرد مراکز آموزش از راه دور	۱۵
۷۶۷	۸۷/۱۲/۱۳	۷۸۵	طراحی و مشارکت در مطالعات ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و اجرا و کاربست نتایج آن	۱۶
۷۶۹	۹۰/۱۰/۲۷	۸۵۴	ساماندهی نواختن‌زنگ سراسری مدارس در مناسبت‌های ملی - اسلامی	۱۷
۷۷۰	۹۴/۵/۲۶	۹۱۵	نحوه ترمیم و ارتقا دروس امتحان نهایی فارغ التحصیلان دوره متوسطه	۱۸
۷۷۱	۹۴/۵/۲۶	۹۱۵	نحوه ادامه تحصیل دانش آموزان دوره متوسطه سالی واحدی	۱۹
۷۷۲	۹۵/۱/۳۰	۹۲۹	سوگند نامه معلمی	۲۰
۷۷۴	۹۵/۳/۱۷	۹۳۲	کلیات نظام تربیت استعداد‌های برتر در آموزش و پرورش	۲۱
۷۷۸	۹۵/۱۲/۲	۹۴۱	آیین‌نامه‌ها و جدول مواد درسی و نوع ارزشیابی پایانی دوره اول متوسطه	۲۲
۷۷۹	۹۵/۱۲/۲	۹۴۱	واگذاری اختیار تصویب برخی از مقررات به کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش	۲۳

پیوست‌ها

ردیف	موضوع	جلسه	تاریخ	صفحه
۱	تاریخچه تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش	--	--	۷۸۳
۲	قانون تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش	--	--	۷۸۵
۳	آیین نامه داخلی شورای عالی آموزش و پرورش	--	--	۷۹۱
۴	آیین نامه کمیسیون‌های شورای عالی آموزش و پرورش	۸۸۸	۹۲/۸/۲۷	۷۹۴

مقدمه

آموزش و پرورش به عنوان نهاد مولد سرمایه انسانی و اجتماعی، رسالت خطیر و سترگ تربیت نسل امروز و فردای جامعه را برعهده دارد تا با استفاده از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های خود، زمینه تربیت‌پذیری نسل جوان را مبتنی بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی فراهم آورد. تحقق این رسالت مهم نیازمند تدارک و تأمین بایسته و شایسته نیروی انسانی، محتوای آموزشی، مدیریت و راهبرد تربیتی، فضا و تجهیزات، روش‌ها و فرایندهای کارآمد و اثربخش می‌باشد. یکی از مؤلفه‌های مؤثر در فرایند تعلیم و تربیت، قوانین و مقررات آموزشی و تربیتی است که بستر حقوقی و قانونی تحقق اهداف و مأموریت‌ها را فراهم می‌آورد.

شورای عالی آموزش و پرورش براساس قانون مصوب مجلس شورای اسلامی، تاریخ ۱۳۸۱/۷/۲۹ مرجع سیاست‌گذاری آموزش و پرورش عمومی و متوسطه در چارچوب سیاست‌های کلی نظام و قوانین و مقررات موضوعه محسوب می‌شود و وظیفه دارد با تعیین خط‌مشی‌های آموزشی، تصویب برنامه‌های درسی و تربیتی، تصویب مقررات آموزشی، انضباطی، ارزشیابی مدارس و ... بسترهای قانونی برای اجرای سیاست‌ها و در نهایت دستیابی به اهداف نظام آموزش و پرورش را فراهم آورد.

باتدوین و تصویب سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، مأموریت شورای عالی آموزش و پرورش ابعاد تازه‌ای یافت. براساس مفاد این سند، شورای عالی وظیفه دارد تا بستر قانونی و حقوقی برای تحقق اهداف آموزش و پرورش نوین و دستیابی دانش‌آموزان به مراتبی از حیات طبیعی را فراهم آورد و برحسب اجرای مصوبات نظارت نماید. از این منظر، کلیه قوانین و مقررات موجود باید براساس مفاد سند تحول بنیادین و با رویکرد فرهنگی تربیتی بازننگری و مصوبات جدید بارعایت همین مبانی و اصول تدوین شوند.

بی‌تردید عرضه خدمات آموزشی و تربیتی به فرزندان عزیز کشور در راستای تربیت شهروندان مؤمن و متخلق، کارآمد و کار آفرین، خلاق و وفادار به ارزش‌های دینی و ملی، نیازمند تصویب قوانینی است که تسهیل‌گر و تقویت‌کننده تحقق اهداف آموزشی و تربیتی باشد تا مجریان و دست‌اندرکاران نظام تعلیم و تربیت بتوانند با بهره‌گیری از توانمندی‌ها، مهارت‌ها، شایستگی‌ها و صلاحیت‌های حرفه‌ای خویش و در چارچوب قوانین و مقررات به ایفای مسئولیت خود بپردازند. از سوی دیگر، قوانین و مقررات، تجلی آرمان‌ها، اندیشه‌ها و دیدگاه‌ها، یافته‌های علمی و پژوهشی، فرهنگ حاکم در جامعه، و تجربیات مسئولان و صاحب‌نظران است که پس از بررسی‌های کارشناسی به تصویب می‌رسد و برای مخاطبان خود لازم‌الاجرا می‌شود. لذا اعتبار و روایی قوانین و مقررات به میزان اثربخشی آن‌ها در میدان اجرا و فرآیند تحقق اهداف نظام آموزشی بستگی دارد و مشروعیت و اعتبار خویش را از میزان انطباق با مبانی نظری و فلسفی

تعلیم و تربیت و واقعیت‌های جامعه و مدارس و میزان مقبولیت در نزد مجریان و کارشناسان مجرب و کارآزموده به دست می‌آورد.

نظر به این که در دنیای متحول و متغیر کنونی، بسیاری از مفاهیم نظری، بنیان‌های فکری، رویکردها، کارکردها و روش‌های حاکم در حوزه تعلیم و تربیت، دستخوش تغییر و دگرگونی شده است، قوانین و مقررات نیز باید همپای سایر عوامل، با درک «شرایط و نیازهای زمان» و التزام به «اصول و مبانی تربیتی» و «تحولات محیطی» روزآمد شوند و امکان تحقق اهداف آموزشی و تربیتی را برای امروز و فردای جامعه اسلامی فراهم آورند. انجام این رسالت خطیر نیازمند همراهی و مشارکت تمام ذی‌نفعان و صاحب‌نظران است. از این رو در فرآیند بررسی و تصویب موضوع‌ها، با جلب مشارکت مدیران و معلمان و اخذ نظرات کارشناسی دفاتر ذی‌ربط وزارت آموزش و پرورش و بررسی در کمیسیون‌های مربوط، موضوع در صحن علنی شورای عالی آموزش و پرورش مورد بررسی و تصویب نهایی قرار می‌گیرد.

از آن جایی که براساس ماده ۵ قانون تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش، مصوبات شورای عالی در حدود اختیارات قانونی شورا برای مؤسسات ذی‌ربط لازم‌الاجراست، شایسته است مدیران محترم و معلمان سخت‌کوش مدارس و مسئولان محترم آموزش و پرورش، ضمن آشنایی هر چه بیشتر با قوانین و مقررات، برای اجرای دقیق و همه‌جانبه مصوبات و قوانین اهتمام لازم را مبذول دارند تا زمینه تحقق اهداف نظام آموزشی بیش از پیش فراهم آید. لازم به ذکر است که تفسیر مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش برعهده شورا و کمیسیون معین است و در صورت بروز ابهام یا نیاز به تبیین و توضیح، ضمن خودداری از هرگونه تفسیر، موضوع را از دبیرخانه این شورا، استفسار نمایند.

بی‌تردید مشارکت و مساعدت مسئولان محترم و همکاری آنان با دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش - که نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورا را عهده‌دار است - بر ضمانت اجرایی و افزایش اثربخشی مصوبات خواهد افزود.

در پایان ضمن سپاس صمیمانه از اعضای محترم شورای عالی و کمیسیون‌ها، همکاران دبیرخانه به‌ویژه تدوین‌کنندگان و بالاخص آقای حسین ریاحی‌نژاد، یادآور می‌شود که مجموعه حاضر شامل آن دسته از مصوبات مورد عمل شورای عالی آموزش و پرورش می‌باشد که تا پایان سال ۱۳۹۶ به وزارت آموزش و پرورش ابلاغ شده است.

توفیق همگان را از خداوند متعال در خدمت به نظام مقدس جمهوری اسلامی خواستارم.

مهدی نوید

دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش

اهداف

اهداف کلی آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران

مصوب جلسه ۶۲۶ تاریخ ۱۳۷۷/۷/۳۰ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۵۰۱/۸ تاریخ ۱۳۷۷/۸/۲۴

کمال انسان در نظام تعلیم و تربیت اسلامی، رسیدن به قرب الهی است. این هدف غایی به اهداف زیر تقسیم می‌شود:

الف - اهداف اعتقادی

- ۱- ایجاد زمینه لازم برای خودشناسی و خداشناسی و تقویت روحیه حقیقت‌جویی.
- ۲- تقویت ایمان و اعتقاد به مبانی اسلام و بسط بینش الهی براساس قرآن کریم و سنت پیامبر(ص) و ائمه معصومین (ع) با مراعات اصول ۱۲ و ۱۳ قانون اساسی در مورد پیروان مذاهب اسلامی و اقلیت‌های دینی.
- ۳- پرورش روحیه پذیرش حاکمیت مطلق خداوند بر جهان و انسان و اعمال این حاکمیت در جامعه براساس اصل ولایت فقیه.

ب - اهداف اخلاقی

- ۱- تزکیه و تهذیب نفس و رشد فضایل و مکارم اخلاقی براساس ایمان به خدا و تقوای اسلامی.
- ۲- پرورش روحیه تعبد الهی و التزام عملی به احکام و آداب اسلامی.
- ۳- پرورش روحیه اعتماد به نفس و استقلال شخصیت.
- ۴- تقویت احساس کرامت اخلاقی و برانگیختن عزت نفس.
- ۵- پرورش متعادل عواطف انسانی و همزیستی مسالمت‌آمیز.
- ۶- پرورش روحیه نظم و انضباط.
- ۷- پرورش روحیه مبارزه با بیکارگی، بطالت و مشاغل کاذب.

پ - اهداف علمی آموزشی

- ۱- تقویت روحیه تحقیق، تعقل و تفکر، بررسی و تعمق، نقد و ابتکار.
- ۲- پرورش روحیه تعلیم و تعلم و تربیت مستمر.
- ۳- شناخت، پرورش و هدایت استعدادهای افراد در جهت اعتلای فرد و جامعه.

- ۴- شناخت اسرار جهان آفرینش و قوانین طبیعت به عنوان آیات الهی به منظور پیشبرد دانش و معرفت و تجارب بشری.
- ۵- ترویج زبان و خط فارسی به عنوان زبان و خط رسمی مشترک مردم ایران و آموزش زبان عربی به منظور آشنایی با قرآن و معارف اسلامی.
- ۶- توسعه علوم و فنون و مهارت‌های موردنیاز فرد و جامعه.
- ۷- پرورش روحیه کتاب‌خوانی و مطالعه.
- ۸- پرورش روحیه مشارکت و همکاری در فعالیتهای گروهی.

ت - اهداف فرهنگی هنری

- ۱- شناخت، پرورش و هدایت ذوق و استعدادهای مختلف هنری و زیبایی‌شناسی.
- ۲- شناخت زیبایی‌های جهان آفرینش به عنوان مظاهر جمال الهی.
- ۳- شناخت هنر اسلامی و هنرهای ملی و جهانی مناسب.
- ۴- پرورش روحیه حفظ میراث فرهنگی هنری و تاریخی.
- ۵- شناخت ادب فارسی به عنوان جلوه‌گاه ذوق هنر و مظهر وحدت ملی و اجتماعی کشور.
- ۶- شناخت فرهنگ و آداب و سنن مطلوب جامعه اسلامی ایران.
- ۷- تقویت روحیه احتراز از رسوم منحط و خرافی.
- ۸- شناخت تاریخ و فرهنگ و تمدن اسلام، ایران و جهان با تأکید بر فرهنگ معاصر.

ث - اهداف اجتماعی

- ۱- پرورش روحیه پاسداری از قداست و روابط خانواده برپایه حقوق و اخلاق اسلامی.
- ۲- پرورش روحیه تحقق بخشیدن به قسط اسلامی و پاسداری از آن.
- ۳- پرورش روحیه برادری و تعاون اسلامی و همبستگی ملی و فرهنگی و تقویت آن.
- ۴- پرورش روحیه امر به معروف و نهی از منکر به عنوان وظیفه‌های همگانی.
- ۵- پرورش روحیه احترام به قانون و التزام به رعایت آن.
- ۶- پرورش روحیه نظم در روابط فردی و اجتماعی.
- ۷- پرورش روحیه مسئولیت‌پذیری و مشارکت در فعالیتهای دینی، فرهنگی و اجتماعی.
- ۸- تقویت روحیه تولی و تبری.
- ۹- تقویت روحیه گذشت، فداکاری و ایثار در روابط اجتماعی.
- ۱۰- پرورش سعه صدر و تحمل آرای دیگران در برخورد اندیشه‌ها.
- ۱۱- پرورش روحیه احترام به شخصیت افراد و مراعات حقوق مادی و معنوی آنان.
- ۱۲- پرورش روحیه مقاومت در برابر تبلیغات سوء.

ج - اهداف زیستی

- ۱- تأمین سلامت جسمی و بهداشت روانی با فراهم ساختن شرایط مناسب.
- ۲- تقویت روحیه رعایت بهداشت عمومی و حفظ محیط زیست.
- ۳- پرورش روحیه توجه به تربیت بدنی به عنوان زمین‌های برای رشد معنوی انسان.

چ - اهداف سیاسی

- ۱- ارتقای بینش سیاسی براساس اصل ولایت فقیه در زمینه‌های مختلف جهت مشارکت آگاهانه در سرنوشت سیاسی کشور.
- ۲- پرورش روحیه اتحاد اسلامی بین مسلمانان و حمایت از حق طلبان، عدالت خواهان، مظلومان و مستضعفان جهان و تقویت روحیه مبارزه با مستکبران، استثمارگران و ستمکاران بر اساس ارزش‌های اسلامی.
- ۳- پرورش روحیه پاسداری از استقلال همه‌جانبه کشور و نفی هرگونه ستمگری و ستم‌کشی و سلطه‌گری و سلطه‌پذیری.
- ۴- پرورش روحیه سلحشوری به منظور حفظ کیان اسلام و تقویت بنیه دفاعی کشور.
- ۵- تقویت بینش سیاسی نسبت به مسائل ایران و جهان، به خصوص ممالک اسلامی و ملل محروم.
- ۶- شناخت ترفندهای استعمار و استکبار جهانی و ضرورت مبارزه با آن.

ح - اهداف اقتصادی

- ۱- توجه به اهمیت رشد اقتصادی به‌عنوان وسیله‌ای برای رسیدن به رشد توسعه اجتماعی.
- ۲- شناخت ارزش و قداست کار و معاش حلال.
- ۳- مهارت‌بخشی و ایجاد آمادگی و علاقه جهت اشتغال مولد در بخش‌های کشاورزی، صنعت و خدمات.
- ۴- ایجاد روحیه ساده‌زیستی، قناعت و پرهیز از هرگونه اسراف و مصرف‌زدگی و تجمل‌گرایی.
- ۵- پرورش روحیه انفاق و دستگیری از محرومان.
- ۶- تقویت روحیه عمل به احکام اقتصادی اسلام.
- ۷- شناخت حِرَف و مشاغل مولد جهت افزایش درآمد ملی، رفع بیکاری و وابستگی اقتصادی.
- ۸- تقویت روحیه مبارزه با بهره‌کشی اقتصادی و مشاغل خلاف مصالح جامعه اسلامی.
- ۹- شناخت منابع اقتصادی کشور و شیوه‌های صحیح استفاده از آن‌ها و پرورش روحیه حراست از اموال عمومی و ثروت ملی.

اهداف دوره ابتدایی

مصوب جلسه ۶۴۷ تاریخ ۱۳۷۹/۲/۲۹ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۹۰۱ تاریخ ۱۳۷۹/۳/۱۶

در راستای رسالت و مأموریت آموزش و پرورش و جهت‌دهی به رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان بر پایه تعالیم و دستورات دین مبین اسلام، اهداف دوره ابتدایی به شرح زیر تعیین می‌شود. مدیران، برنامه‌ریزان و همه افرادی که در تعلیم و تربیت دانش‌آموزان، نقشی برعهده دارند، مکلفند در برنامه‌ریزی امور، سازماندهی فعالیت‌ها و انجام وظایف مربوط به گونه‌ای اقدام نمایند که تا پایان دوره تحصیلی، دستیابی دانش‌آموزان به اهداف تعیین شده، ممکن باشد.^۱

اعتقادی

- ۱- اصول دین را می‌داند و به آن معتقد است.
- ۲- خداوند را دوست دارد و او را بهترین یاور و کمک می‌داند.
- ۳- با زندگی انبیای اولوالعزم به‌ویژه نبی اکرم (ص) و معصومین تا حدودی آشناست و آنان را دوست دارد.
- ۴- با معنای معاد آشناست و می‌داند که انسان در کارهایی که انجام می‌دهد نزد خداوند پاسخگو است.
- ۵- به اولیای دین، بزرگان و شخصیت‌های اسلامی احترام می‌گذارد.
- ۶- معنای تولی و تبری را می‌داند.
- ۷- قرآن را از رو می‌خواند و با ترجمه برخی از سوره‌ها، آشنایی داشته و از حفظ می‌خواند.
- ۸- ترجمه بعضی از احادیث ساده را می‌داند.
- ۹- نماز را به درستی می‌خواند و با احکام ضروری مربوط به نماز و روزه آشناست.
- ۱۰- نمازهای واجب را با رغبت می‌خواند. (برای دختران)
- ۱۱- افراد محرم و نامحرم را تشخیص می‌دهد و احکام مربوط را رعایت می‌کند.
- ۱۲- با مسائل مربوط به سن تکلیف و تقلید آشناست و احکام را در حد ضرورت می‌داند و به آن عمل می‌کند. (برای دختران)
- ۱۳- با حلال و حرام آشناست و احکام مربوط را در حد ضرورت رعایت می‌کند.

^۱ رعایت اصول ۱۲ و ۱۳ قانون اساسی برای اقلیت‌های دینی الزامی است.

- ۱۴- معنای امر به معروف و نهی از منکر را می‌داند.
- ۱۵- به مجاهدین در راه خدا و شهدا احترام می‌گذارد.
- ۱۶- زمان‌ها و مکان‌های مقدس و مهم را می‌شناسد.
- ۱۷- به حضور در مسجد علاقه نشان می‌دهد و آداب آن را می‌داند.

اخلاقی

- ۱- راستگو و امین است.
- ۲- مؤدب و مهربان است.
- ۳- به عهد خود پایبند است.
- ۴- مظاهر حیا و عفت در او آشکار است.
- ۵- احترام به بزرگترها را وظیفه خود می‌داند و به نظرات آن‌ها توجه می‌کند.
- ۶- از والدین اطاعت می‌کند.
- ۷- شجاع و صبور است.
- ۸- تمیز است و پاکیزگی را دوست دارد.
- ۹- تکالیف شخصی روزانه خود را شخصاً انجام می‌دهد.
- ۱۰- برای رسیدن به موفقیت، پشتکار دارد و تلاش می‌کند.
- ۱۱- پوشش اسلامی را دوست دارد و آن را رعایت می‌کند.
- ۱۲- اوقات فراغت خود را با فعالیت‌ها و بازی‌های مناسب پر می‌کند.
- ۱۳- امیدوار و بانشاط است و از مواجهه با مشکلات نمی‌هراسد.
- ۱۴- ظاهری آراسته دارد.
- ۱۵- خطا و اشتباه دیگران را در مورد خود می‌بخشد.
- ۱۶- برای رفتارهای خود با دیگران دلیل دارد.
- ۱۷- در ارتباط با دیگران از کلمات محبت‌آمیز و دوستانه استفاده می‌کند.
- ۱۸- برای انجام کارهای خود، دوستانش را به‌زحمت نمی‌اندازد.
- ۱۹- به همکلاسان و همسالان خود در انجام وظایف یادگیری کمک می‌کند.
- ۲۰- در برابر رفتارهای ناپسند خود پوزش خواسته و رفتار خود را اصلاح می‌کند.
- ۲۱- نظم و انضباط را در خانه، مدرسه و اجتماع رعایت می‌کند.

علمی و آموزشی

- ۱- نسبت به شناخت پدیده‌ها، کنجکاو است.

- ۲- در فکر کردن، شنیدن، گفتن و بیان مقصود، خواندن و نوشتن و حساب کردن مهارت کافی دارد.
- ۳- با زبان فارسی آشنایی دارد و می‌تواند از کتاب و روزنامه استفاده کند.
- ۴- به اهمیت و ارزش اطلاعات و اطلاع‌رسانی در زندگی، آگاه است.
- ۵- ارزش علم را در انجام درست کارها تا حدی می‌داند.
- ۶- مهارت‌های اولیه برای زندگی در جامعه را کسب کرده است.
- ۷- با نحوه یادگیری خود تا حدودی آشناست.
- ۸- به مطالعه کتاب علاقه‌مند است.

فرهنگی هنری

- ۱- به زیبایی‌های طبیعت توجه دارد و هماهنگی آن را دوست دارد.
- ۲- در زمینه‌های هنری از زیبایی در پدیده‌های طبیعی الگو می‌گیرد.
- ۳- از مشاهده آثار هنری لذت می‌برد.
- ۴- ذوق و خلاقیت هنری خود را در انجام فعالیت‌ها نشان می‌دهد.
- ۵- سنت‌ها، پدیده‌ها و آثار موزون را دوست دارد.
- ۶- با برخی از آثار معروف هنری آشناست.
- ۷- به خواندن اشعار و قصه‌های مناسب علاقه‌مند است.
- ۸- برخی از آداب فرهنگی و اجتماعی اسلامی - ایرانی را می‌داند و برای آن‌ها ارزش قائل است.

اجتماعی

- ۱- وظایف خود را در مقابل خانواده، دوستان و همسایگان می‌داند.
- ۲- اعضای خانواده خود را دوست می‌دارد و در انجام کارها به آن‌ها کمک می‌کند.
- ۳- به معلمان و اولیای مدرسه احترام می‌گذارد.
- ۴- به حق خود قانع است و حقوق دیگران را رعایت می‌کند.
- ۵- برای به‌دست‌آوردن حق خود از راه‌های درست تلاش می‌کند.
- ۶- همکلاسی‌های خود را دوست دارد و به آن‌ها کمک می‌کند.
- ۷- همکاری با دیگران را دوست دارد.
- ۸- در بازی‌ها و فعالیت‌های گروهی شرکت می‌کند.
- ۹- مقررات مدرسه را می‌داند و به آن‌ها عمل می‌کند.
- ۱۰- به رعایت مقررات اجتماعی علاقه نشان می‌دهد.
- ۱۱- به انجام وظایف و مسئولیت‌هایی که برعهده او می‌گذارند، پایبند است.

- ۱۲- نظرات اصلاحی دیگران را در مورد خود می‌پذیرد.
- ۱۳- اشتباهات دیگران را با رعایت احترام به آن‌ها تذکر می‌دهد.
- ۱۴- در برابر خدمت دیگران قدرشناس است و از آن‌ها تشکر می‌کند.
- ۱۵- آداب سخن گفتن را رعایت می‌کند.
- ۱۶- خدمت کردن به میهن و مردم خود را دوست دارد.

زیستی

- ۱- از حواس خود به خوبی محافظت و استفاده می‌کند.
- ۲- در نشستن و راه رفتن و استفاده از قوای بدنی به درستی عمل می‌کند.
- ۳- بهداشت فردی و اجتماعی را رعایت می‌کند.
- ۴- در حفظ محیط زیست کوشاست.
- ۵- با تمرین‌ها و بازی‌های مناسب، قابلیت‌های جسمی خویش را افزایش می‌دهد.
- ۶- نکات ایمنی را می‌داند و رعایت می‌کند.
- ۷- اهمیت مصونیت در برابر امراض را درک می‌کند.
- ۸- در حفظ سلامتی خود و دیگران تلاش می‌کند.

سیاسی

- ۱- نظام جمهوری اسلامی ایران را می‌شناسد، به پرچم کشور احترام می‌گذارد و سرود ملی را از حفظ می‌خواند.
- ۲- با زندگی بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران آشناست و از او به بزرگی یاد می‌کند.
- ۳- اهمیت استقلال و آزادی را در پیشرفت جامعه درک می‌کند.
- ۴- به حکومت دینی و ولایت فقیه علاقه‌مند است.
- ۵- مسلمانان را دوست دارد و نسبت به امور آنان بی‌تفاوت نیست.
- ۶- اقوام مختلف ایرانی را می‌شناسد و با آنان احساس همبستگی می‌کند.
- ۷- افراد عدالت‌خواه و حق‌طلب را دوست دارد.
- ۸- سران کفار و مشرکین صدر اسلام را می‌شناسد و با اعمال آن‌ها نسبت به پیامبر (ص) و مسلمین آشناست.
- ۹- سران کفار و مشرکین معاند با اسلام را در زمان حاضر می‌شناسد.
- ۱۰- با مفهوم وحدت و امنیت ملی آشناست.

اقتصادی

- ۱- کارکردن را دوست دارد و به افرادی که کارهای مفید دارند احترام می‌گذارد.
- ۲- وسایل خود را تمیز و سالم نگه می‌دارد.
- ۳- تن‌پروزی، بیکاری و راحت‌طلبی را از عوامل شکست فرد و جامعه می‌داند.
- ۴- در حفظ اموال عمومی به عنوان ثروت ملی می‌کوشد و در استفاده از آنها درست عمل می‌کند.
- ۵- مالکیت خود و دیگران را تمیز می‌دهد و به مالکیت دیگران احترام می‌گذارد.
- ۶- مشاغل و حِرَف موجود در محیط زندگی خود را می‌شناسد.
- ۷- به استفاده از تولیدات داخلی علاقه‌مند است.

اهداف دوره راهنمایی تحصیلی

مصوب جلسه ۶۴۷ تاریخ ۲۹/۲/۱۳۷۹ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۹۰۲ تاریخ ۱۶/۳/۱۳۷۹

در راستای رسالت و مأموریت آموزش و پرورش و جهت‌دهی به رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان بر پایه تعالیم و دستورات دین مبین اسلام، اهداف دوره راهنمایی تحصیلی به شرح زیر تعیین می‌شود. مدیران، برنامه‌ریزان و همه افرادی که در تعلیم و تربیت دانش‌آموزان نقشی برعهده دارند، مکلفند در برنامه‌ریزی امور، سازماندهی فعالیت‌ها و انجام وظایف مربوط به گونه‌ای اقدام نمایند که تا پایان دوره تحصیلی، دستیابی دانش‌آموزان به اهداف تعیین شده، ممکن باشد.^۱

اعتقادی

- ۱- اصول دین را باور دارد و بر مبنای آن عمل می‌کند.
- ۲- خدا را به دلیل ربوبیت شایسته اطاعت می‌داند.
- ۳- با انبیا و ائمه معصومین (ع) آشنایی دارد و به مطالعه زندگی آن‌ها علاقه نشان می‌دهد.
- ۴- با ولایت فقیه آشنایی دارد و رابطه آن را با امامت می‌داند.
- ۵- به رعایت تولی و تبری توجه دارد.
- ۶- با اولیا دین، بزرگان و شخصیت‌های اسلامی آشنایی دارد و به مطالعه زندگی آن‌ها علاقه نشان می‌دهد.
- ۷- به قیامت و حساب در آن روز باور دارد و خود را در رابطه با اعمالش در نزد خداوند مسئول می‌داند.
- ۸- نماز را مهم‌ترین راه ارتباط با خدا می‌داند و به خواندن نمازهای پنج‌گانه عادت کرده است.
- ۹- قرآن را صحیح قرائت می‌کند و با برخی از قصص آن آشناست.
- ۱۰- با تاریخ صدر اسلام آشناست و به آن علاقه نشان می‌دهد.
- ۱۱- فروع دین را می‌داند.
- ۱۲- می‌تواند از رساله عملیه خاص سنین خود استفاده کند.
- ۱۳- احکام تقلید را می‌داند و مرجعی برای خود انتخاب کرده است.
- ۱۴- احکام مربوط به محرم و نامحرم را رعایت می‌کند.

^۱ رعایت اصول ۱۲ و ۱۳ قانون اساسی برای اقلیت‌های دینی الزامی است.

- ۱۵- به انجام امر به معروف و نهی از منکر علاقه نشان می‌دهد.
- ۱۶- معنای جهاد و شهادت را می‌داند و به حضور در صحنه‌های دفاع از دین علاقه نشان می‌دهد.
- ۱۷- زمان‌ها و مکان‌های مقدس را می‌شناسد و به وظیفه خود در مقابل آن‌ها عمل می‌کند.
- ۱۸- در مسجد با رغبت حضور می‌یابد و در برنامه‌های عبادی، فرهنگی و اجتماعی آن شرکت فعالانه دارد.

اخلاقی

- ۱- راستگو، امانت‌دار و راز نگه‌دار است.
- ۲- به ارزش‌های اخلاقی، علاقه نشان می‌دهد.
- ۳- به ارزش‌ها و توانایی‌های خود آگاه است و سعی در پرورش آن‌ها دارد.
- ۴- دختری عفیف و با حیا و پسری شجاع و غیور است.
- ۵- اطاعت از والدین را وظیفه می‌داند.
- ۶- برای انجام کارهای خود شخصاً اقدام می‌کند و خود را از مشورت دیگران بی‌نیاز نمی‌داند.
- ۷- موفقیت دیگران را ارج می‌نهد و خود نیز برای رسیدن به موفقیت تلاش می‌کند.
- ۸- به دیگران کمک می‌کند و در رفع ضعف‌های آن‌ها می‌کوشد.
- ۹- از لباس‌هایی مناسب اسلامی - ایرانی استفاده می‌کند.
- ۱۰- اوقات فراغت خود را با فعالیت‌های مناسب پر می‌کند.
- ۱۱- وضع ظاهری خود را با توجه به موازین دینی و اجتماع مرتب می‌کند.
- ۱۲- توانایی عفوکردن دیگران در او به وجود آمده است.
- ۱۳- با دقت در اعمال خود نسبت به دیگران، زمینه اشتباه و خطای آن‌ها را در مورد خود از بین می‌برد.
- ۱۴- رعایت احترام دیگران را در صحبت با آن‌ها لازم می‌داند و با جملات احترام‌آمیز سخن می‌گوید.
- ۱۵- کاری از دیگران خواستن را مگر در صورت ناچاری امری ناپسند می‌داند.
- ۱۶- به پیشرفت کشور خود و هموطنانش اهمیت می‌دهد و یکپارچگی ملی را با ارزش می‌داند.
- ۱۷- استفاده از تجربه بزرگترها را برای پیشرفت خود و دیگران لازم می‌داند.
- ۱۸- قبل از عمل فکر می‌کند.
- ۱۹- به انتقاد از خود و دیگران اهمیت می‌دهد.
- ۲۰- خوب را از بد تشخیص می‌دهد و گرایش به خوبی دارد.
- ۲۱- رفتاری متعادل دارد و سعی می‌کند بر احساسات خود تسلط یابد.
- ۲۲- به رعایت نظم و انضباط عادت کرده است.

۲۳- رعایت قانون را برای حفظ حقوق همه لازم می‌داند.

علمی و آموزشی

- ۱- نسبت به پدیده‌های علمی، محیطی و تجربی حساس است و ارتباط آن‌ها را درک می‌کند.
- ۲- اطلاعات لازم را در حوزه‌های علوم طبیعی، انسانی و اجتماعی کسب کرده و به نقش علوم و کاربرد آن‌ها در پیشرفت جامعه آگاه است.
- ۳- با زبان و ادب فارسی مأنوس است و در کاربرد مهارت‌های زبانی و استفاده از متون ساده ادبی توانایی دارد.
- ۴- مهارت‌های پایه را در ریاضیات می‌داند و با نقش و کاربرد آن در زندگی و پیشرفت سایر علوم آشناست.
- ۵- با زبان عربی برای فهم بهتر قرآن و احادیث و ادعیه و ادبیات فارسی تا حدودی آشناست.
- ۶- با یک زبان خارجه در حد توانایی مکالمه ساده و روزمره آشنایی دارد.
- ۷- می‌تواند از رسانه‌های ارتباطی برای کسب اطلاعات استفاده کند.
- ۸- جامعه خود و مشاغل آن را تا حدی می‌شناسد و برای زندگی در جامعه مهارت کافی دارد.
- ۹- نسبت به کاربرد علم در بهبود روش‌های انجام کار آگاه است.
- ۱۰- روحیه علمی، قدرت استدلال و تفکر انتقادی و خلاق دارد.
- ۱۱- نحوه یادگیری خود را می‌فهمد.
- ۱۲- شیوه صحیح مطالعه و تحقیق را می‌داند.
- ۱۳- به تفکر و مباحثه علاقه‌مند است و با روش تحقیق، آشنایی عملی دارد.

فرهنگی هنری

- ۱- با استعدادهای خود آشناست و سعی در پرورش آن‌ها دارد.
- ۲- ابعاد زیبایی را در مخلوقات الهی توصیف می‌کند.
- ۳- از مشاهده و بررسی آثار هنری لذت می‌برد.
- ۴- با استعدادهای هنری خود آشناست و سعی در پرورش آن‌ها دارد.
- ۵- از تجارب و دستاوردهای فرهنگی دیگران استفاده می‌کند و از تقلید کورکورانه اجتناب می‌ورزد.
- ۶- با برخی از هنرهای اسلامی و ایرانی آشناست.
- ۷- به مطالعه متون ادبی و فرهنگی علاقه‌مند است.
- ۸- با فرهنگ و آداب و سنن مطلوب جامعه آشناست و نسبت به آن‌ها احساس تعهد می‌کند.
- ۹- آثار هنری و فرهنگی را با توجه به تأثیرات آن‌ها در رشد انسان، بررسی می‌کند.

اجتماعی

- ۱- وظایف خود را در مقابل خانواده، دوستان و همسایگان رعایت می‌کند.
- ۲- نظرات اصلاحی دیگران را در مورد خود جویا می‌شود و از آن‌ها استفاده می‌کند.
- ۳- برای گرفتن حق خود و دیگران تلاش می‌کند.
- ۴- در انجام کارها از دیگران کمک می‌گیرد و به دیگران نیز کمک می‌کند.
- ۵- در کارهای گروهی و اجتماعی شرکت می‌کند و به اهمیت نقش رهبری و وظایف اعضا واقف است.
- ۶- برای کسب موفقیت تلاش می‌کند و از موفقیت‌های دیگران نیز شاد می‌شود.
- ۷- به اهمیت قانون واقف است و رعایت آن را مفید و ضروری می‌داند.
- ۸- به وظایف و مسئولیت‌های خود آگاه و نسبت به انجام آن‌ها پایبند است.
- ۹- به کسانی که مسئولیت خود را انجام نمی‌دهند با شیوه مناسب تذکر می‌دهد.
- ۱۰- موفقیت‌های جامعه خود را در صحنه‌های بین‌المللی ارج می‌نهد.
- ۱۱- با معنی ایثار آشناست و در موقع لزوم از خودگذشتگی نشان می‌دهد.
- ۱۲- در برابر خدمت دیگران قدرشناس است و از آن‌ها تشکر می‌کند.
- ۱۳- نقش زن و مرد را در خانواده و اجتماع می‌داند.
- ۱۴- خدمت کردن به مردم و میهن را وظیفه می‌داند.

زیستی

- ۱- کارکرد و وظایف اعضای بدن را می‌شناسد و تناسب آن‌ها را حفظ می‌کند.
- ۲- با بهداشت فردی و اجتماعی آشناست و آن را رعایت می‌کند.
- ۳- در حفظ و احیای محیط زیست کوشش می‌کند.
- ۴- برای حفظ سلامتی خود ورزش می‌کند و در رشته ورزشی مورد علاقه خود، دارای مهارت نسبی است.
- ۵- با کمک‌های اولیه آشنایی دارد و می‌تواند از آن‌ها در مواقع لزوم استفاده کند.
- ۶- برخی از بیماری‌ها و عوامل بیماری‌زا را می‌شناسد و راه‌های پیشگیری از آن‌ها را می‌داند.
- ۷- نقش تغذیه را در حفظ سلامت بدن می‌داند و با تغذیه مناسب سلامتی خود را حفظ می‌کند.

سیاسی

- ۱- سلسله مراتب حاکمیت در نظام جمهوری اسلامی را می‌داند.
- ۲- تفاوت حکومت دینی مبتنی بر ولایت فقیه را با سایر حکومت‌ها می‌داند.
- ۳- با تاریخ سیاسی ایران معاصر و مبارزات سیاسی بنیان‌گذار جمهوری اسلامی آشنایی دارد.

- ۴- نسبت به سرنوشت مسلمانان جهان حساس است.
- ۵- راه‌های حفظ استقلال، آزادی و عدم وابستگی را می‌شناسد.
- ۶- با فعالیت‌های سیاسی و شیوه مبارزه پیامبران و ائمه معصومین(ع) در دفاع از حق، آشناست.
- ۷- دارای روحیه سلحشوری و دفاع از کیان کشور اسلامی است.
- ۸- با انتخابات و نقش آرای عمومی در جامعه آشناست.
- ۹- در مواجهه با تبلیغات دشمنان میهن اسلامی از خود هوشیاری نشان می‌دهد.
- ۱۰- اهمیت وحدت و امنیت ملی را درک می‌کند.
- ۱۱- نقش مردم و دین را در حکومت می‌داند.

اقتصادی

- ۱- ارزش کار را برای بهبود وضعیت فردی و اجتماعی می‌داند.
- ۲- در حفظ وسایل خود می‌کوشد و با ترمیم آن‌ها حداکثر استفاده را از آن‌ها می‌کند.
- ۳- اهمیت آمادگی برای کار بیشتر و پرهیز از راحت‌طلبی را در پیشرفت اقتصادی جامعه می‌داند.
- ۴- نسبت به حفظ و توسعه منابع اقتصادی ملی و منطقه‌ای خود حساس است.
- ۵- مالکیت دیگران را محترم می‌شمارد و نسبت به رعایت آن حساس است.
- ۶- به نقش مشاغل و حرف در زندگی فردی و اجتماعی آگاه است.
- ۷- منابع اقتصادی کشور و محیط زندگی خود را می‌شناسد و نقش آن را در رفاه عمومی می‌داند.
- ۸- احکام اقتصادی اسلام را می‌داند و در حد وظیفه به آن‌ها پایبند است.
- ۹- برای حمایت از تولیدات داخلی استفاده از آن‌ها را بر کالاهای مشابه خارجی ترجیح می‌دهد.
- ۱۰- به مشارکت در فعالیت‌های اقتصادی علاقه‌مند است.

اهداف دوره متوسطه

مصوب جلسه ۶۴۷ تاریخ ۱۳۷۹/۲/۲۹ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۹۰۳ تاریخ ۱۳۷۹/۳/۱۶

در راستای رسالت و مأموریت آموزش و پرورش و جهت‌دهی به رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان بر پایه تعالیم و دستورات دین مبین اسلام، اهداف دوره متوسطه به شرح زیر تعیین می‌شود. مدیران، برنامه‌ریزان و همه افرادی که در تعلیم و تربیت دانش‌آموزان نقشی بر عهده دارند، مکلفند در برنامه‌ریزی امور، سازماندهی فعالیت‌ها و انجام وظایف مربوط به گونه‌ای اقدام نمایند که تا پایان دوره تحصیلی دستیابی دانش‌آموزان به اهداف تعیین شده ممکن باشد.^۱

اعتقادی

- ۱- به اصول اعتقادی و مبانی دینی و احکام اسلامی پایبند است.
- ۲- با سیر تکاملی ادیان، آشناست و از اصول اعتقادی خود با استدلال دفاع می‌کند.
- ۳- در کارها با اتکال به خداوند و با اعتماد به او عمل می‌کند.
- ۴- با زندگی انبیا و ائمه معصومین(ع) آشناست و رفتار آنان را الگو قرار می‌دهد.
- ۵- با فلسفه تولی و تبری آشنایی دارد و نسبت به رعایت آن از خود حساسیت نشان می‌دهد.
- ۶- حاکمیت ولایت فقیه را یک اصل قطعی اسلام می‌داند و قدرت تبیین و استدلال در مورد آن را دارد.
- ۷- با زندگی اولیای دین، بزرگان و شخصیت‌های اسلامی آشناست و از تجارب آن‌ها در زندگی خود بهره می‌جوید.
- ۸- نماز را ستون دین دانسته و نماز را اول وقت می‌خواند.
- ۹- تا آنجا که ممکن است قرآن تلاوت می‌کند و با مفاهیم و تفاسیر برخی آیات آشناست.
- ۱۰- از رساله عملیه استفاده می‌کند.
- ۱۱- برای زندگی دنیوی و اخروی خود برنامه‌ریزی می‌کند.
- ۱۲- انجام آگاهانه تکلیف در برابر خداوند را وظیفه می‌داند.
- ۱۳- آمر به معروف و ناهی از منکر است.
- ۱۴- روحیه جهادگری دارد و شهادت را سعادت می‌داند.

^۱ رعایت اصول ۱۲ و ۱۳ قانون اساسی برای اقلیت‌های دینی الزامی است.

- ۱۵- به انجام مستحبات رغبت نشان می‌دهد و از مکروه پرهیز می‌کند.
- ۱۶- حضور در مسجد و شرکت در محافل و مراسم مذهبی و اجتماعی را وظیفه دینی می‌داند.

اخلاقی

- ۱- از عوامل گناه و لغزش دوری می‌جوید.
- ۲- ارزش‌ها و ضد ارزش‌ها را تشخیص می‌دهد و به پاسداری از ارزش‌ها پایبند است.
- ۳- از توانایی‌های خود به درستی استفاده می‌کند.
- ۴- در رفتار و گفتار خود به رعایت حیا و عفت پایبند است.
- ۵- اطاعت از والدین را وظیفه خود می‌داند و دیگران را نیز به اطاعت از آن‌ها تشویق می‌کند.
- ۶- برای انجام کارهای خود برنامه‌ریزی می‌کند.
- ۷- انجام کار خیر را در راه خدا عبادت می‌شمارد.
- ۸- افکار و اعمال ناپسند را در شأن خود نمی‌داند و از انجام آن خودداری می‌کند.
- ۹- از لباس‌های مناسب اسلامی و ایرانی استفاده می‌کند.
- ۱۰- با دوراندیشی، آینده بهتری می‌سازد.
- ۱۱- موازین دین و اجتماع را در آراستگی ظاهری رعایت می‌کند و نسبت به ترویج آن اهتمام دارد.
- ۱۲- دیگران را با توانایی‌های شان می‌شناسد و عیب‌جویی را یک ضد ارزش می‌داند.
- ۱۳- انتقادپذیری و نقد توأم با حسن‌نیت را با اهمیت و زمینه پیشرفت می‌داند.
- ۱۴- کمک به دیگران را بر کمک خواستن از آن‌ها ترجیح می‌دهد و در ترویج روحیه اقدام شخصی، می‌کوشد.
- ۱۵- برای پیشرفت کشور و راحتی هموطنانش تلاش می‌کند و آسایش و امنیت مردم را نتیجه وحدت و یکپارچگی می‌داند.
- ۱۶- رفتار و اعمال خود را بر پایه عقل و فکر، ارزشیابی و انتخاب می‌کند.
- ۱۷- رفتاری متعادل دارد و به احساسات خود مسلط است.
- ۱۸- قوانین و مقررات را رعایت می‌کند و در ترویج آن می‌کوشد.

علمی و آموزشی

- ۱- پدیده‌های ساده علمی، تجربی و محیطی و ارتباط آن‌ها را درک می‌کند.
- ۲- در حوزه‌های علوم طبیعی، اجتماعی و انسانی اطلاعات کافی دارد و می‌تواند در زندگی از آن‌ها استفاده کند.
- ۳- کتاب‌های نوشته شده به زبان فارسی را روان می‌خواند و به این زبان، خوب تکلم می‌کند.

- ۴- آیین نگارش فارسی را می‌داند و می‌تواند به این زبان، نامه، گزارش و مقاله بنویسد.
- ۵- در استفاده از ریاضیات برای حل مسائل خود و جامعه مهارت دارد.
- ۶- زبان عربی را در سطح درک معنی برخی از سوره‌های قرآن و احادیث و اذکار نماز و دعاهای متداول می‌داند و از دانش خود در زبان عربی برای فهم بهتر متون ادب فارسی استفاده می‌کند.
- ۷- با حداقل یک زبان خارجه در حد توانایی ارتباط با دیگران، آشنایی دارد.
- ۸- ارزش اطلاعات همه‌جانبه و صحیح را می‌داند و در استفاده از ابزارهای جدید ارتباطی مهارت دارد.
- ۹- برای زندگی و کار در جامعه و تحصیل در دوره‌های بالاتر مهارت‌های لازم را دارد.
- ۱۰- با اعتقاد به تأثیر علم در انجام درست کارها فناوری مناسب را به خدمت می‌گیرد.
- ۱۱- با توجه به توانایی‌های خود و نیاز جامعه، می‌تواند انتخاب شغل نماید.
- ۱۲- جریان یادگیری خود را هدایت می‌کند.
- ۱۳- به تفکر و مباحثه علاقه‌مند است و با روش تحقیق آشنایی عملی دارد.

فرهنگی هنری

- ۱- برای فراگیری هنر مورد علاقه خود، تلاش می‌کند.
- ۲- دستاوردهای فرهنگی هنری جامعه ایرانی را جزئی از هویت ملی خویش می‌داند.
- ۳- جنبه‌هایی از هنر مورد علاقه خود را در انجام فعالیت‌ها به کار می‌بندد و زیباترین لحظه‌ها و پدیده‌ها را به کمک هنر ثبت می‌کند.
- ۴- به شناخت خصوصیات برجسته هنری و فرهنگی ملل علاقه‌مند است و در نقد آن‌ها از تجارب و دستاوردهای فرهنگی کشور خود و دیگر کشورها استفاده می‌کند.
- ۵- با مفاخر فرهنگ و هنر آشناست و از آن‌ها استفاده می‌کند.
- ۶- به مطالعه تاریخ و فرهنگ و تمدن اسلام، ایران و جهان علاقه‌مند است.
- ۷- به زبان و لهجه بومی و محلی خود علاقه‌مند است.
- ۸- آثار هنری و فرهنگی را ارزیابی و فرهنگ و هنر اصیل را تشخیص می‌دهد.
- ۹- به نقش مهم زبان فارسی در ایجاد ارتباط و وحدت فکری و فرهنگی ایرانیان واقف و با آثار برجسته ادب فارسی مأنوس است.

اجتماعی

- ۱- برای تقویت ارتباطات عاطفی و اجتماعی اعضای خانواده، همسایگان و دوستان تلاش می‌کند.
- ۲- با ارزش صلح ارحام آشناست و خانواده را به انجام آن تشویق می‌کند.

- ۳- اهمیت تشکیل خانواده را می‌داند و با ویژگی‌های خانواده متعادل آشناست.
- ۴- خداوند را منشأ حق و عدالت می‌داند و در برقراری حق و عدالت تلاش می‌کند.
- ۵- برای حفظ و توسعه یکپارچگی در اجتماع، تلاش می‌کند.
- ۶- نسبت به دیگران خیرخواه است و آنان را از انجام کارهای نادرست نهی می‌کند.
- ۷- مصالح جامعه را بر مصالح فردی ترجیح می‌دهد و قانون را برتر از تمایلات فردی و گروهی می‌داند و آن را رعایت می‌کند.
- ۸- به رعایت حقوق دیگران پایبند است.
- ۹- در فعالیت‌های اجتماعی آگاهانه و با علاقه‌مندی شرکت می‌کند.
- ۱۰- مسئولیت‌های افراد را در اجتماع درک می‌کند و نسبت به آن‌ها از خود رفتار مناسب نشان می‌دهد.
- ۱۱- در ارتباط با نظرات و عقاید دیگران با سعه صدر برخورد می‌کند.
- ۱۲- با برنامه‌های توسعه آشناست و برای تحقق اهداف آن می‌کوشد.
- ۱۳- ایثار را ارزش می‌داند و هر زمان مصالح جامعه اسلامی اقتضا کند از خودگذشتگی نشان می‌دهد.
- ۱۴- در راه خدمت به میهن و مردم داوطلب بوده و از خودگذشتگی نشان می‌دهد.

زیستی

- ۱- کارکرد و وظایف اعضای بدن را می‌شناسد و با انجام فعالیت‌های ورزشی، سلامت و تناسب آن‌ها را حفظ می‌کند.
- ۲- با بهداشت فردی و اجتماعی و روانی و تأثیر آن‌ها بر سلامت جامعه آشناست و اصول آن را رعایت می‌کند.
- ۳- در حفظ و احیای محیط زیست فعالانه مشارکت می‌کند.
- ۴- برای ارتقای سطح خود در رشته ورزشی مورد علاقه، تلاش می‌کند.
- ۵- با کمک‌های اولیه آشنایی دارد و در مواقع بروز حوادث، می‌تواند به یاری آسیب‌دیدگان بشتابد.
- ۶- علائم برخی از بیماری‌ها و راه‌های پیشگیری و درمان آن‌ها را می‌داند.

سیاسی

- ۱- مبانی حاکمیت در نظام جمهوری اسلامی ایران را می‌داند و به آن اعتقاد دارد.
- ۲- نظام‌های حکومتی جهان را می‌شناسد و آن را نقد می‌کند.
- ۳- آثار مثبت حکومت دینی و ولایت فقیه را در سعادت دنیا و آخرت می‌فهمد.

- ۴- با جغرافیای سیاسی ایران و کشورهای اسلامی آشناست و تفاوت‌های سیاسی، فرهنگی و اقتصادی آن‌ها را می‌داند.
- ۵- برای حفظ استقلال، آزادی و عدم وابستگی از خود گذشته و ثابت قدم است.
- ۶- با قانون اساسی و اصول آن آشناست.
- ۷- روحیه سلحشوری دارد و برای حفظ کیان اسلام و ایران از خودگذشتگی نشان می‌دهد.
- ۸- با شیوه‌های استعمار نوین آشناست و راه‌های مقابله با آن را می‌داند.
- ۹- شیوه‌های تبلیغی دشمنان را می‌شناسد و در مقابل آن‌ها عکس‌العمل مناسب نشان می‌دهد.
- ۱۰- حفظ وحدت و یکپارچگی جامعه را لازمه امنیت ملی می‌داند و برای تحقق آن تلاش می‌کند.
- ۱۱- برای ایجاد زمینه‌های وحدت مسلمین و رهایی مستضعفین، احساس مسئولیت می‌کند.
- ۱۲- به انجام فعالیت‌های سیاسی به عنوان تکلیف دینی و ملی پایبند است و مسائل سیاسی را تحلیل می‌کند.
- ۱۳- با معنای انتظار آشناست و وظایف مسلمین را در زمان غیبت از لحاظ مبارزات سیاسی می‌داند.

اقتصادی

- ۱- کار را عبادت می‌شمارد و از تن‌پروری و راحت‌طلبی دوری می‌جوید.
- ۲- از وسایل خود به خوبی نگهداری می‌کند و از تجمل‌گرایی و مصرف‌زدگی دوری می‌جوید.
- ۳- با عشق و علاقه، پیگیر و سخت‌کوش، وظایف شغلی خود را به خوبی و درست انجام می‌دهد.
- ۴- با منابع اقتصادی کشور، منطقه و جهان آشنایی دارد و برای توسعه آن‌ها تلاش می‌کند.
- ۵- حقوق مالکیت فردی و اجتماعی را می‌داند و رعایت می‌کند.
- ۶- مشاغل مولد و مشروع جامعه خود را می‌شناسد و برای دستیابی به آن‌ها تلاش می‌کند.
- ۷- برای ارتقای سطح اقتصادی خانواده تلاش می‌کند.
- ۸- احکام اقتصادی اسلام را می‌داند و در حد وظیفه به آن‌ها پایبند است.
- ۹- راه‌های کسب و استمرار استقلال اقتصادی کشور را می‌داند.
- ۱۰- منابع مادی و ثروت‌های ملی را از آن خداوند و متعلق به همه نسل‌ها می‌داند.
- ۱۱- در فعالیت‌های اقتصادی از علم اقتصاد استفاده می‌کند.
- ۱۲- برای تقویت استقلال اقتصادی کشور، استفاده از تولیدات داخلی را در مقایسه با کالاهای مشابه خارجی افتخار می‌داند و در ترویج آن می‌کوشد.
- ۱۳- مشارکت در فعالیت‌های اقتصادی را وظیفه الهی، انسانی و ملی می‌داند.

اساسنامه ها

اساسنامه کانون‌های فرهنگی و تربیتی دانش‌آموزان^۱

مصوب جلسه ۵۰۳ تاریخ ۱۳۶۸/۱۱/۳۰ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۲۰۳۵ تاریخ ۱۳۶۸/۱۲/۲۳

فصل اول - تعریف و هدف

ماده ۱- تعریف

کانون فرهنگی و تربیتی دانش‌آموزان به مرکزی اطلاق می‌شود که برای اجرای برنامه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی، ادبی، هنری، ورزشی، اجتماعی، علمی و مهارتی در جهت رشد و شکوفایی استعدادهای نوجوانان و جوانان دانش‌آموز به ویژه دوره‌های راهنمایی تحصیلی و متوسطه در سراسر کشور تشکیل می‌گردد.

ماده ۲- هدف

الف- بارور کردن اوقات فراغت دانش‌آموزان به منظور رشد و شکوفایی استعدادهای معنوی، فکری، جسمی و عاطفی آنان از طریق اجرای برنامه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی، ادبی، هنری، ورزشی، اجتماعی، علمی و مهارتی.

ب- پرورش تقویت روحیه تعاون و اخوت دینی و ایجاد همبستگی بین دانش‌آموزان و آموختن روش زندگی اجتماعی به آنان بر اساس موازین اسلامی.

فصل دوم - خط مشی، اصول برنامه‌ها و شیوه تأسیس کانون فرهنگی و تربیتی

ماده ۳- خط مشی و اصول برنامه‌ریزی کانون‌های فرهنگی و تربیتی توسط معاون پرورشی پیشنهاد می‌شود و پس از تأیید وزیر آموزش و پرورش اجرا می‌گردد.

ماده ۴- تأسیس کانون فرهنگی و تربیتی در هر شهر، شهرستان، منطقه و ناحیه بنا به پیشنهاد مدیرکل استان مربوط و موافقت معاون پرورشی وزارت آموزش و پرورش در قالب برنامه‌ها و اعتبارات مصوب خواهد بود.

^۱ به استناد مصوبه سیدو هشتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۸۳/۳/۶ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۱۱۰۷/۹ مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۹، ماهیت فعالیت‌های کانون‌های فرهنگی و تربیتی دانش‌آموزان «آموزشی» است.

فصل سوم - تشکیلات، مسئولیت‌ها، شرایط و نحوه انتخاب و وظایف کارکنان کانون‌های فرهنگی و تربیتی

ماده ۵- سازمان و تشکیلات کانون‌های فرهنگی و تربیتی مشمول این اساسنامه بر اساس ضوابط و معیارهای مصوب با پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش و تأیید سازمان امور اداری و استخدامی کشور تعیین می‌شود.

ماده ۶- مدیر کانون فرهنگی و تربیتی مسئولیت حسن اجرای فعالیت‌های کانون (اعم از پرورشی، فرهنگی، امور اداری و مالی و غیره...) را به عهده دارد و زیر نظر رئیس اداره آموزش و پرورش ذی‌ربط انجام وظیفه می‌کند.

ماده ۷- مدیران کانون‌های فرهنگی و تربیتی در سطوح مختلف به طریق زیر منصوب می‌شوند:

الف- مدیر دفتر مرکزی کانون‌های فرهنگی و تربیتی با پیشنهاد معاون پرورشی وزارت آموزش و پرورش و ابلاغ وزیر آموزش و پرورش منصوب می‌شود.

ب- کارشناس مسئول کانون‌های فرهنگی و تربیتی استان با پیشنهاد معاون پرورشی استان و ابلاغ مدیرکل آموزش و پرورش استان برای مدت سه سال منصوب می‌شود.

تبصره - تغییر کارشناس مسئول کانون‌های فرهنگی و تربیتی استان در مدت مقرر مجاز نیست مگر این‌که ناتوانی و یا عدم صلاحیت وی با دلائل مستند به تأیید معاون پرورشی وزارت آموزش و پرورش رسیده باشد.

ج- مدیر هر کانون فرهنگی و تربیتی با پیشنهاد معاون پرورشی و یا مسئول امور تربیتی شهرستان، ناحیه و یا منطقه و ابلاغ رئیس اداره آموزش و پرورش برای مدت سه سال منصوب می‌شود.

تبصره ۱- تغییر مدیر کانون فرهنگی و تربیتی در مدت مقرر مجاز نیست مگر اینکه ناتوانی و یا عدم صلاحیت وی با دلائل مستند به تأیید مدیرکل آموزش و پرورش استان رسیده باشد.

تبصره ۲- انتصاب مجدد مدیر موفق کانون فرهنگی و تربیتی بلامانع است.

ماده ۸- مدیر کانون فرهنگی و تربیتی باید دارای شرایط زیر باشند:

۱- اعتقاد به اسلام و التزام عملی به احکام اسلامی و ولایت فقیه.

۲- برخورداری از سلامت کامل.

تبصره - جانبازان جنگ تحمیلی در صورتی که نقص عضو مانع انجام وظایف آنان نباشد از این بند مستثنی هستند.

۳- نداشتن سوء پیشینه کیفری و سیاسی.

۴- متأهل بودن.

۵- دارا بودن حداقل ۲۵ سال سن.

۶- استخدام رسمی در وزارت آموزش و پرورش.

۷- دارا بودن یکی از مدارج ذیل به ترتیب اولویت.

الف- لیسانس یا مدارک تحصیلی بالاتر با حداقل دو سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش.

تبصره ۱- دارندگان مدارک تحصیلی در رشته‌های علوم تربیتی، علوم اجتماعی، روانشناسی، هنر و تربیت بدنی از اولویت برخوردار می‌باشند.

ب- فارغ‌التحصیل دوره تربیت معلم با حداقل چهار سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش.

ج- فوق‌دیپلم رشته‌های غیر از مراکز تربیت معلم و یا دیپلم دانشسراهای تربیت معلم با حداقل ۵ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش.

د- دیپلم کامل متوسطه با حداقل ۶ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش.

تبصره - انتخاب دارندگان مدارک تحصیلی معادل از حوزه‌های علمیه دینی، با رعایت مفاد این ماده بلامانع است.

تبصره ۲- گذراندن دوره توجیهی قبل از انتخاب برای کلیه واجدین شرایط فوق الزامی است.

تبصره ۳- مدیر کانون فرهنگی و تربیتی دختران از بین خواهران و مدیر کانون فرهنگی و تربیتی پسران از بین برادران انتخاب می‌شود.

ماده ۹- دستورالعمل مربوط به وظایف پرورشی، آموزشی و اداری و مالی مدیران، معاونان، مربیان و استادان کانون‌های فرهنگی و تربیتی و دستورالعمل نحوه تشکیل و شرح وظایف شوراها و انجمن‌ها، به وسیله معاون پرورشی با هماهنگی سایر معاونین ذی‌ربط تهیه و پس از تأیید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱۰- کارکنان تمام وقت یا پاره‌وقت آموزشی و پرورشی و اجرایی کانون توسط مدیر کانون فرهنگی و تربیتی پیشنهاد می‌شود و پس از تأیید معاون پرورشی و یا مسئول امور تربیتی اداره آموزش و پرورش ذی‌ربط با ابلاغ رئیس اداره آموزش و پرورش منصوب می‌شوند.

ماده ۱۱- معاونان کانون فرهنگی و تربیتی باید واجد شرایط مقرر در بندهای (۱) الی (۶) از ماده ۸ این اساسنامه باشند.

ماده ۱۲- مربیان و استادان کانون فرهنگی و تربیتی باید دارای شرایط مقرر در بندهای (۲،۳،۶) از ماده ۸ این اساسنامه باشند.

تبصره- مربیان و استادان مرد که در موارد استثنایی در کانون‌های مخصوص خواهران مشغول انجام وظیفه می‌شوند باید دارای شرط بند ۴ ماده ۸ این اساسنامه نیز باشند.

فصل چهارم - سایر موارد

ماده ۱۳- کلیه وسایلی که از طرف اولیا، اعضا، سازمان‌های دولتی و غیردولتی و یا اشخاص خیر و مؤسسات خیریه به منظور تجهیز کانون فرهنگی و تربیتی هدیه می‌شود باید بلافاصله پس از تحویل در دفتر اموال کانون ثبت گردد.

ماده ۱۴- مقررات انضباطی اعضای کانون‌های فرهنگی و تربیتی توسط معاون پرورشی تهیه و پس از تأیید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود.

ماده ۱۵- تصمیمات شوراها و انجمن‌هایی که در کانون بر اساس آیین‌نامه اجرایی تشکیل می‌شوند نباید با مقررات، آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های وزارت آموزش و پرورش مغایر باشد.

ماده ۱۶- آیین‌نامه مالی کانون‌های فرهنگی و تربیتی از طرف وزارت آموزش و پرورش ابلاغ خواهد شد.

اساسنامه مدارس ایثارگران (رزمندگان، جانبازان و آزادگان)

مصوب جلسه ۵۱۴ تاریخ ۱۳۶۹/۷/۲ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۹۰۰۰ تاریخ ۱۳۶۹/۷/۸

فصل اول - هدف

از آنجا که لازم است برای رزمندگان و جانبازان و آزادگان عزیز (که از این پس در این اساسنامه به نام عمومی ایثارگران خوانده می‌شوند) نظام آموزشی خاصی به وجود آید که با مقتضیات عمومی ایثارگران تناسب بیشتری داشته و از انعطاف لازم برای انطباق با انواع توانایی‌ها و آمادگی‌های آنان برخوردار باشد و امکان تقویت بنیه علمی آنان را برای ادامه تحصیل فراهم آورد، مجتمع‌های آموزشی خاصی به نام مدارس ایثارگران بر طبق ضوابط مندرج در این اساسنامه تأسیس می‌شود.

فصل دوم - کلیات

ماده ۱- مدارس ایثارگران شامل دوره راهنمایی، متوسطه نظری و فنی و حرفه‌ای در مراکز استان‌ها ایجاد و در سایر شهرستان‌ها نیز بنا به مقدرات و امکانات آموزش و پرورش منطقه تشکیل می‌گردد.

ماده ۲- برنامه آموزشی مدارس ایثارگران در طول هر سال تحصیلی به صورت دو نیم‌سال و یک ترم تابستانی است. در هر نیم‌سال پانزده هفته برای آموزش و سه هفته برای اجرای امتحانات منظور می‌شود.

ماده ۳- برنامه‌های آموزشی این مدارس بر مبنای برنامه‌های مصوب هر پایه تحصیلی خواهد بود و هر درس ارزش و اعتبار مستقلی را داراست. لذا عدم احراز شرایط قبولی در یک ماده درسی، لطمه‌های به دیگر مواد درسی ایثارگر وارد نخواهد کرد.

ماده ۴- تعداد ساعات تدریس هر درس در هر نیم‌سال دو برابر ساعات تعیین شده در برنامه‌های مصوب خواهد بود و در ترم تابستانی چهار برابر ساعات تعیین شده است.

تبصره - حداقل و حداکثر تعداد ساعات تحصیل در هر نیم‌سال تحصیلی و نیز مدت مجاز برای تحصیل براساس آیین‌نامه‌های که به تصویب کمیسیون ماده ۸ این آیین‌نامه می‌رسد خواهد بود.

ماده ۵ - تقدم و تأخر دروس در هر رشته و هر دوره تحصیلی براساس جدولی که توسط کمیسیون ماده ۸ این آیین‌نامه تعیین می‌گردد، مشخص خواهد شد.

ماده ۶ - کلیه دروس ایثارگران در پایه‌های تحصیلی مختلف به صورت حضوری، نیمه‌حضوری و غیرحضوری طبق ضوابطی که به تصویب کمیسیون ماده ۸ این آیین‌نامه می‌رسد، خواهد بود.

تبصره ۱ - ایثارگران از گذراندن دروس طرح کاد، ورزش و آمادگی دفاعی معاف می‌باشند.
تبصره ۲ - آزادگان می‌توانند در ابتدای هر نیم‌سال تحصیلی در امتحانات دروسی که آمادگی دارند شرکت نمایند و در صورت قبول شدن از انتخاب آن درس یا دروس در آن سال تحصیلی معاف خواهند بود.

ماده ۷ - آزادگان می‌توانند بدون شرکت در امتحان تغییر رشته از رشته فنی و حرفه‌ای به رشته نظری و بالعکس و یا از یک رشته نظری به رشته دیگر مورد علاقه خود تغییر رشته داده و ادامه تحصیل دهند.

فصل سوم - روش اجرا

ماده ۸ - کمیسیونی تحت عنوان کمیسیون امور تحصیلی ایثارگران مرکب از اعضای ذیل در ستاد هماهنگی امور ایثارگران و با مسئولیت رئیس این ستاد تشکیل می‌گردد:^۱

الف - دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش.

ب - مشاور وزیر و رئیس ستاد هماهنگی امور رزمندگان، جانبازان و آزادگان (ایثارگران).

ج - مدیرکل دفتر آموزش متوسطه.

د - مدیرکل دفتر آموزش ابتدایی و راهنمایی تحصیلی.

ه - مدیرکل امتحانات.

و - نماینده مطلع معاونت فنی و حرفه‌ای .

ز - مدیرکل برنامه‌ریزی و تالیف کتب درسی.

ماده ۹ - ستاد هماهنگی امور رزمندگان، جانبازان و آزادگان موظف است ضوابط و موارد خاص انضباطی، ثبت‌نام، امتحانات و آموزشی مدارس ایثارگران را با همفکری دفاتر ذی‌ربط

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۵۶۵ شورای عالی تاریخ ۱۳۷۲/۱۲/۵ که طی شماره ۱۲۰/۷۱۰/۲ تاریخ ۱۳۷۳/۱/۳۰ ابلاغ شده است، موضوعات مربوط به ایثارگران که جنبه کلی و سراسری دارد و تاکنون در کمیسیون موضوع ماده ۸ اساسنامه مدارس ایثارگران مصوب پانصد و چهاردهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۶۹/۷/۲ مطرح می‌گردیده، در کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مطرح و اتخاذ تصمیم گردد.

در حوزه ستادی تهیه و جهت تصویب به کمیسیون موضوع ماده ۸ این آیین‌نامه ارائه نماید.

ماده ۱۰- کلیه آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی این قانون، پس از تصویب کمیسیون ماده ۸ این آیین‌نامه و تأیید وزیر آموزش و پرورش، به مورد اجرا گذارده می‌شود.^۱

^۱ به استناد مصوبه دویست و هفتاد و پنجمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۰/۱۱/۹ که طی شماره ۱۲۰/۳۷۱۲/۶ تاریخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۵ ابلاغ شده است، امتحانات مدارس راهنمایی تحصیلی ایثارگران برابر مفاد آیین‌نامه اجرایی امتحانات مدارس ایثارگران مصوب کمیسیون موضوع ماده ۸ اساسنامه مدارس ایثارگران انجام می‌شود. ضمناً به استناد رأی صادره در دویست و هشتاد و پنجمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۱/۲/۲۴ که طی شماره ۱۲۰/۶۸۴/۸ تاریخ ۱۳۸۱/۲/۲۴ ابلاغ شده است: «مدارس راهنمایی تحصیلی ایثارگران صرفاً در برگزاری امتحان پایان ترم (نوع امتحان) مطابق جدول مواد درسی و نوع امتحان پایانی هر درس در دوره راهنمایی تحصیلی مندرج در آیین‌نامه امتحانات دوره‌های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی عمل خواهند کرد و در بقیه موارد به استناد نظریه شماره ۱۲۰/۳۷۱۲/۶ تاریخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۵ از مفاد آیین‌نامه اجرایی امتحانات در مدارس ایثارگران مصوب کمیسیون موضوع ماده ۸ اساسنامه مدارس ایثارگران تبعیت خواهند کرد.»

اساسنامه مجتمع آموزشی تطبیقی

مصوب جلسه ۵۳۶ تاریخ ۱۳۷۰/۱۱/۱۰ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۱۷۰۰ تاریخ ۱۳۷۰/۱۲/۶

مقدمه

مجتمع آموزشی تطبیقی مجتمعی است که برای تحصیل دانش‌آموزان ایرانی که مدتی از عمر خود را خارج از کشور گذرانده و آشنایی لازم با زبان فارسی و یا آمادگی انطباق با نظام آموزشی جاری را ندارند تأسیس می‌شود.

فصل اول - هدف

ماده ۱- هدف از تأسیس مجتمع آموزش تطبیقی به شرح زیر است:

الف- ایجاد تسهیلات برای تحصیل فرزندان اتباع ایرانی مقیم خارج از کشور که به میهن اسلامی مراجعت می‌کنند.

ب - ایجاد زمینه مساعد جهت آشنا شدن دانش‌آموزان با فرهنگ ملی و اسلامی.

ج - انطباق وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان با نظام آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران به منظور ادامه تحصیل در سایر مدارس.

فصل دوم - شرایط تأسیس

ماده ۲- وزارت آموزش و پرورش مجاز است در مناطقی که داوطلب کافی و واجد شرایط برای تحصیل در هر یک از دوره‌های ابتدایی، راهنمایی و متوسطه وجود داشته باشد، نسبت به تأسیس مجتمع تطبیقی اقدام نماید.

تبصره - در صورت عدم امکان تأسیس مجتمع به طور مستقل، وزارت آموزش و پرورش می‌تواند از طریق تشکیل کلاس‌های ضمیمه در سایر مدارس اقدام نماید.

ماده ۳- تهیه فضای آموزشی مناسب و تأمین نیروی انسانی واجد شرایط طبق معیارهای وزارت آموزش و پرورش به عهده اداره کل بین‌الملل است که با همکاری سایر ادارات آموزش و پرورش انجام می‌شود.

تبصره ۱- محل تأسیس این مجتمع‌ها به گونه‌ای انتخاب گردد که حتی‌المقدور از اختلاط دوره‌های مختلف تحصیلی جلوگیری شود.

تبصره ۲- معلمان مجتمع باید علاوه بر دارا بودن شرایط لازم برای آموزش، توانایی کافی برای تطبیق مفاهیم درسی با زبان خارجی مربوط را نیز داشته باشند.

فصل سوم - شرایط پذیرش دانش آموز در مجتمع تطبیقی

ماده ۴- فرزندان اتباع ایرانی در صورتی می‌توانند در مجتمع تطبیقی ثبت‌نام نمایند که حداقل ۲ سال پیوسته به زمان تقاضا برای ثبت‌نام در مجتمع، در خارج از کشور اقامت داشته و آشنایی لازم با زبان فارسی و یا آمادگی انطباق با نظام آموزشی جاری را نداشته باشند.

تبصره - ثبت‌نام از دانش‌آموزانی که دوره آموزش همگانی (ابتدایی و راهنمایی تحصیلی) را در ایران گذرانده باشند لکن قسمتی از تحصیلات متوسطه را در خارج از کشور طی کرده باشند، در صورت ظرفیت در کلاس، بلامانع است.

ماده ۵- ثبت‌نام دانش‌آموزان از نظر شرایط سنی و دیگر مقررات تابع آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های صادره از سوی وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

فصل چهارم - سازمان اداری، آموزشی و نحوه اداره مجتمع

ماده ۶- مجتمع می‌تواند جهت انجام فعالیت‌های آموزشی و پرورشی اضافه‌ای که به منظور آماده کردن دانش‌آموزان برای تطبیق با نظام آموزش و پرورش ایران ارائه می‌شود، تمام یا بخشی از هزینه‌های لازم را از طریق اولیای دانش‌آموزان تأمین نماید. نحوه دریافت و استفاده از امکانات مالی اولیای دانش‌آموزان توسط اداره کل پیشنهاد و پس از تصویب وزیر آموزش و پرورش، اجرا خواهد شد.

ماده ۷- مقررات عمومی مجتمع طبق ضوابط و مقررات مورد عمل در سایر مدارس خواهد بود.

تبصره ۱- مقررات، دستورالعمل‌ها و ضوابط اداری و آموزشی خاص مجتمع آموزشی تطبیقی، توسط اداره کل امور بین‌الملل با همکاری ادارات کل یا دفاتر ذی‌ربط تهیه و پس از تصویب وزیر ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۲- تشکیلات این مجتمع از طریق دفتر تشکیلات با توجه به شرایط خاص مجتمع تعیین خواهد شد.

تبصره ۳- در هر مجتمع آموزشی می‌توان برای هر سه دوره تحصیلی یک انجمن اولیا و مربیان مشترک تشکیل داد.

ماده ۸- امتحانات داخلی دانش‌آموزان مجتمع طبق ضوابط تعیین شده توسط اداره کل امور بین‌الملل برگزار می‌شود.

ماده ۹- امتحانات نهایی مقاطع تحصیلی دوره‌های ابتدایی، راهنمایی تحصیلی، متوسطه و پیش‌دانشگاهی براساس آیین‌نامه امتحانات مصوب دوره مربوط بوده و اختیارات اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور همانند اختیارات ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها می‌باشد.

ماده ۱۰- مدیر مجتمع از بین افراد واجد شرایط مدیریت (برابر مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش) که آشنایی لازم به زبان انگلیسی داشته باشد و با ابلاغ اداره کل امور بین‌الملل به این سمت منصوب می‌شود.

فصل پنجم - رشته‌های تحصیلی، برنامه‌های آموزشی و شیوه‌های اجرایی

ماده ۱۱- مجتمع شامل دوره‌های ابتدایی، راهنمایی و متوسطه می‌باشد.

ماده ۱۲- برنامه‌های دوره‌های تحصیلی و محتوای آموزشی و کتب درسی مانند سایر مدارس ایرانی بوده، و زبان اصلی تدریس، فارسی خواهد بود.

ماده ۱۳- آیین‌نامه انضباطی این مدارس همانند سایر مدارس خواهد بود.

فصل ششم - طول دوره و ارزش تحصیلی

ماده ۱۴- مدت تحصیل در مجتمع تطبیقی علی‌الاصول یک سال می‌باشد. در موارد استثنائی با تشخیص شورای معلمان دوره مربوط و پیشنهاد مسئول مجتمع با صدور مجوز از طرف اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور این مدت (بر حسب مورد) تمدید می‌شود.

ماده ۱۵- تأیید هرگونه گواهی تحصیلی و کارنامه‌های صادره توسط اداره کل امور بین‌الملل انجام خواهد گرفت.

اساسنامه دبیرستان تربیت بدنی و علوم ورزشی

(وابسته به وزارت آموزش و پرورش)

مصوب جلسه ۵۶۱ تاریخ ۱۳۷۲/۷/۱۵ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۰۱۰/۲ تاریخ ۱۳۷۲/۸/۱۹

فصل اول - هدف

ماده ۱- هدف از تأسیس دبیرستان تربیت بدنی و علوم ورزشی که در این اساسنامه به اختصار دبیرستان خوانده می شود به شرح ذیل است:

الف - تربیت نیروهای انسانی موردنیاز بخش تربیت بدنی کشور که متخلق به اخلاق کریمه اسلامی باشند.

ب - تربیت نیروهای مستعد و ایجاد پشتوانه برای تیم‌های ورزشی محلی، منطقه‌ای و ملی.

ج - آماده کردن افراد واجد شرایط جهت ورود به مراکز تربیت معلم و دانشگاه‌ها در رشته تربیت بدنی.

فصل دوم - شرایط تأسیس

ماده ۲- دبیرستان بنا به پیشنهاد اداره کل آموزش و پرورش استان و موافقت اداره کل تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش تأسیس خواهد شد.

ماده ۳- فضای لازم برای کلاس، میداين ورزشی، امور اداری و خدماتی، کتابخانه و سایر خدمات آموزشی و پرورشی برابر استانداردهای وزارت آموزش و پرورش می باشد.

ماده ۴- دبیرستان برای خواهران و برادران به صورت جداگانه تأسیس خواهد شد.

فصل سوم - سازمان اداری، آموزشی و مدیریت

ماده ۵- دبیرستان توسط مدیر زیرنظر اداره آموزش و پرورش شهرستان، منطقه یا ناحیه اداره خواهد شد.

تبصره - کارشناسی تربیت بدنی استان از حیث برنامه‌های فنی و تخصصی ورزشی و رعایت و اعمال ضوابط بر دبیرستان نظارت خواهد داشت.

ماده ۶- مدیر دبیرستان از بین افراد واجد شرایط بنا به پیشنهاد رئیس اداره آموزش و پرورش محل و تأیید کارشناسی تربیت بدنی استان توسط رئیس اداره آموزش و پرورش منصوب خواهد شد.

ماده ۷- مدیر دبیرستان باید علاوه بر شرایط عمومی مندرج در آیین‌نامه نحوه انتصاب مدیران، دارای حداقل مدرک تحصیلی لیسانس در رشته تربیت بدنی باشد.

ماده ۸- مربیان دروس تخصصی توسط مدیر به اداره آموزش و پرورش محل معرفی و اداره آموزش و پرورش پس از تأیید کارشناس تربیت بدنی استان نسبت به صدور ابلاغ آن‌ها اقدام خواهد نمود.

تبصره ۱- انتخاب دبیران سایر دروس برابر مقررات مورد عمل در وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

تبصره ۲- دبیرستان می‌تواند در صورت نیاز با هماهنگی اداره آموزش و پرورش و کارشناسی تربیت بدنی از مربیان تربیت بدنی با سابقه و متخصص در رشته‌های ورزشی مختلف با مدرک دیپلم و فوق‌دیپلم در دروس عملی استفاده و برابر مقررات حق‌التدریس پرداخت نماید.

فصل چهارم - شرایط پذیرش دانش‌آموز

ماده ۹- داوطلبان ورود به دبیرستان باید حایز شرایط ذیل باشند:

الف - تدین به دین مقدس اسلام یا یکی از ادیان رسمی کشور و التزام عملی به نظام جمهوری اسلامی ایران.

ب - داشتن مدرک قبولی پایان دوره راهنمایی تحصیلی.

ج - دارا بودن سلامت کامل جسمی و روانی و نداشتن نقص عضو با تشخیص پزشک یا شورای پزشکی تعیین شده از سوی کارشناسی تربیت بدنی استان.

د - دارا بودن صلاحیت‌های اخلاقی و قبولی در آزمون ورودی (نظری و عملی) و مصاحبه حضوری.

ه - داشتن شرایط عمومی ثبت‌نام طبق ضوابط وزارت آموزش و پرورش.

فصل پنجم - رشته تحصیلی، امتحانات و ارزش تحصیلی

ماده ۱۰- این دبیرستان دارای یک رشته تحصیلی با عنوان تربیت بدنی و علوم ورزشی می‌باشد.

ماده ۱۱- جداول مواد و واحدهای درسی و نوع امتحان هر درس و همچنین آیین‌نامه امتحانات دبیرستان به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.

ماده ۱۲- به فارغ‌التحصیلان این دبیرستان‌ها گواهینامه پایان دوره تحصیلات متوسطه در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی داده خواهد شد و این‌گونه فارغ‌التحصیلان می‌توانند تحصیلات خود را برابر ضوابط تعیین شده تا سطح کاردانی پیوسته ادامه دهند.

فصل ششم - سایر امور:

ماده ۱۳- سرانه دانش‌آموزی این دبیرستان‌ها معادل سرانه هنرجویان هنرستان‌های فنی خواهد بود و در صورت وجود اعتبار، برای دانش‌آموزان، ملزومات ورزشی و غذای مناسب تهیه خواهد شد.

ماده ۱۴- کارشناسی تربیت بدنی استان موظف است نسبت به تأمین و تجهیز فضاها و امکانات ورزشی، همکاری لازم را با مدیر دبیرستان به عمل آورد.

ماده ۱۵- در صورت نیاز آموزش و پرورش به استخدام آموزگار تربیت بدنی، فارغ‌التحصیلان این دبیرستان‌ها در اولویت قرار خواهند گرفت.

ماده ۱۶- نظارت بر حسن اجرای کامل این اساسنامه، آیین‌نامه و مقررات مربوط برعهده اداره کل تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

اساسنامه دبیرستان‌های کاردانش رشته بهیاری

مصوب جلسه ۱۳۵ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۷۵/۱۰/۹ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۶۴۸ تاریخ ۱۳۷۶/۲/۲۴

مقدمه

ارائه خدمات پرستاری در ساده‌ترین شکل خود تقریباً همزمان با آغاز استفاده از خدمات پزشکی آغاز شده است. در بین سطوح علمی مختلف ارائه خدمات پرستاری، رده بهیاری در میانه سطوح عالی و مقدماتی عهده‌دار ارائه مستقیم خدمات پرستاری به بیماران و خدمات جنبی بهداشتی درمانی گسترده‌ای است و به دلایل مختلف از جمله نوع و تنوع خدمت و گستردگی امکانات آموزشی و تماس مستقیم در خط مقدم با بیماران و گیرندگان خدمات بهداشتی و درمانی اهمیت ویژه‌ای دارد.

در طول سالیان متمادی تحولات و تغییراتی در محتوای این آموزش، طول مدت تحصیل و شرایط انتخاب داوطلب برای این رشته به وقوع پیوسته است و اکنون نیز به دلیل انتقال آموزش بهیاری به نظام جدید آموزش متوسطه، دبیرستان‌های کاردانش رشته بهیاری تشکیل گردیده که اساسنامه آن به شرح زیر است.

فصل اول - اهداف

ماده ۱- در راستای تحقق اهداف نظام جدید آموزش متوسطه کشور، اهداف اختصاصی تأسیس این دبیرستان‌ها به شرح زیر است:

- الف - تأمین و تربیت بهیاران جهت انجام وظیفه در مراکز بهداشتی و درمانی.
- ب - تأمین و تربیت نیروی کمکی در حرفه پرستاری.

فصل دوم - شرایط تأسیس^۱

ماده ۲- تأسیس دبیرستان براساس موافقت و شرایط مورد قبول وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (مصوب شورای عالی آموزش و پرورش) و تصویب وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

ماده ۳- انحلال رشته بهیاری به پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش یا وزارت بهداشت و تصویب شورای عالی آموزش و پرورش صورت می‌گیرد و شورای عالی آموزش و پرورش در خصوص تعیین تکلیف دانش‌آموزان این رشته با همکاری وزارت بهداشت اتخاذ تصمیم خواهد کرد.

^۱ آیین‌نامه تأسیس دبیرستان بهیاری (مصوب جلسه ۴۵ کمیسیون معین شورای عالی تاریخ ۱۳۶۹/۱۲/۱۲) این آیین‌نامه براساس شرایط مورد قبول وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در چهل و پنجمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۶۹/۱۲/۱۲ به تصویب رسیده است، ضمناً با تصویب اساسنامه دبیرستان‌های کار دانش رشته بهیاری، اساسنامه دبیرستان‌های بهیاری کشور مصوب پنجمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۶۷/۱۰/۲۸ لغو گردید.

الف - شرایط تأسیس

۱- اعلام نیاز منطقه به وجود بهیار با هماهنگی معاونت درمان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تأیید معاونت آموزشی وزارت مذکور.

۲- وجود داوطلب ورود به دبیرستان در منطقه به تعداد کافی، به نحوی که برای ورود به سال اول دبیرستان با رعایت مفاد فصل چهارم و ماده ۱۵ اساسنامه دبیرستان‌های بهیاری هر سال حداقل ۲۰ نفر از بین آنان انتخاب و پذیرش گردند.

۳- قبل از تأسیس دبیرستان، با رعایت کامل مفاد فصل سوم اساسنامه مصوب دبیرستان‌های بهیاری، نیروی انسانی مورد نیاز دبیرستان به شرح زیر انتخاب و به معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی معرفی گردد.

۳-۱- مدیر، معاون یا معاونین، کادر اداری و خدماتی دبیرستان بر طبق ضوابط و استانداردهای دبیرستان‌های حرف‌های وزارت آموزش و پرورش

۳-۲- مربی به ازای هر ۱۰ تا ۱۵ نفر دانش‌آموز یک نفر

۳-۳- مدرس مورد نیاز با توجه به تعداد کلاس

۳-۴- کادر فنی، تخصصی و بیمارستانی مورد نیاز با توجه به ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

۴- تأسیس دبیرستان منوط به وجود فضای آموزشی مناسب و تجهیزات و امکانات لازم است که به تأیید معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد. اهم موارد آن به شرح زیر است:

۴-۱- دارا بودن شرایط بهداشتی در حد مطلوب

۴-۲- داشتن محوطه بازی (حیاط مناسب).

۴-۳- داشتن حداقل سه اطاق متناسب با تعداد دانش‌آموزان برای کلاس‌های آموزش‌های نظری.

۴-۴- داشتن حداقل دو اطاق با تجهیزات کافی به‌طور مجزا برای مدیر و مربیان دبیرستان.

۴-۵- داشتن اطاق کار برای کارمندان و کارکنان و تجهیزات آن به تعداد لازم.

۴-۶- کتابخانه به صورتی که حتی‌المقدور نیاز علمی مدرسین و دانش‌آموزان را برطرف کند.

تبصره - انحلال هر یک از دبیرستان‌های بهیاری تابع ضوابطی است که با هماهنگی وزارتین بهداشت و آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۴ - تأمین بودجه و کادر فنی و تخصصی و بیمارستانی برابر ضوابط وزارت بهداشت و تأمین کادر آموزشی و پرورشی، اداری و خدماتی برابر ضوابط آموزش و پرورش، برعهده مؤسس خواهد بود.

فصل سوم: سازمان اداری آموزشی و نحوه اداره دبیرستان‌ها

ماده ۵ - دبیرستان بهیاری توسط مدیر و با نظارت وزارت بهداشت، براساس این اساسنامه و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های وزارت آموزش و پرورش اداره خواهد شد.

ماده ۶ - مدیر دبیرستان براساس شرایط عمومی مندرج در آیین‌نامه نحوه انتصاب مدیران مصوب شورای عالی آموزش و پرورش از بین پرستاران متعهد و با تقوی با حداقل مدرک تحصیلی لیسانس یا معادل آن و داشتن ۵ سال سابقه خدمت که حداقل ۳ سال آن آموزشی باشد توسط دستگاه مؤسس پیشنهاد و پس از تأیید اداره آموزش و پرورش با حکم مؤسس منصوب می‌شود.

- ۴-۷- آزمایشگاه فن بهیاری و تجهیزات لازم مطابق استانداردهای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
 - ۴-۸- اطاق برای تعویض لباس و تجهیزات آن مطابق استانداردهای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
 - ۴-۹- نمازخانه.
 - ۴-۱۰- مواد کمک آموزشی و وسایل سمعی و بصری.
 - ۴-۱۱- سالن اجتماعات با تجهیزات لازم.
 - ۴-۱۲- سالن ورزش.
 - ۴-۱۳- آشپزخانه و سالن غذاخوری.
 - ۴-۱۴- آزمایشگاه فیزیک و شیمی
 - ۴-۱۵- خوابگاه در صورت شبانه‌روزی بودن دبیرستان.
- ب - امکانات کارآموزی:

- ۱- بیمارستان: بیمارستانی که دانش‌آموزان بهیاری در آن کارآموزی می‌کنند باید حداقل دارای بخش‌های داخلی، جراحی، اطفال، زنان و زایمان و فوریت‌های پزشکی و خدمات سرپایی باشد. چنانچه بیمارستانی فاقد یکی از بخش‌های ذکر شده و یا تخصصی باشد دبیرستان باید با بیمارستان دیگری جهت کارآموزی در آن بخش‌ها قرارداد تنظیم نماید.
- ۲- مرکز بهداشت: کارآموزی بهداشت لازم است در مراکز بهداشت انجام گیرد.

ج - صدور مجوز:

معاونت امور آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی پس از بررسی و تأیید موارد مندرج در بندهای الف و ب تأسیس دبیرستان را به وزارت آموزش و پرورش پیشنهاد می‌کند. وزارت آموزش و پرورش پس از بررسی‌های لازم نتیجه را به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام می‌نماید.

تبصره - چنانچه مدیر دبیرستان در اجرای وظایف محوله مرتبط با وزارت آموزش و پرورش تخلف نماید مراتب توسط آموزش و پرورش به مؤسس اعلام و مؤسس موظف است با مدیر متخلف برخورد قانونی نماید.

ماده ۷- کادر آموزشی دبیرستان بهیاری باید دارای حداقل مدرک تحصیل لیسانس در رشته‌های مربوط و یا معادل آن بوده و مطابق ضوابط عمومی وزارت آموزش و پرورش انتخاب شوند.

ماده ۸- دبیرستان‌های بهیاری می‌توانند با موافقت وزارت آموزش و پرورش از دبیران و کارمندان آموزش و پرورش با پرداخت حقوق از طریق وزارت بهداشت یا موسسه ذی‌ربط به‌صورت مأمور استفاده نمایند.

فصل چهارم: شرایط و نحوه پذیرش دانش‌آموزان

ماده ۹- داوطلبان ورود به دبیرستان باید حائز شرایط زیر باشند:

- ۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران.
- ۲- متدین به دین مبین اسلام یا یکی از ادیان رسمی کشور و التزام به قانون اساسی جمهوری اسلامی.
- ۳- دارا بودن مدرک قبولی سوم راهنمایی.
- ۴- حداکثر سن ورود به دبیرستان ۱۸ سال تمام.
- ۵- دارا بودن سلامت جسمی و روانی.
- ۶- دارا بودن صلاحیت اخلاقی و حسن خلق.
- ۷- سپردن تعهد خدمت دو برابر سنوات تحصیلی و (برابر ضوابط مورد عمل در وزارت بهداشت).
- ۸- قبولی در امتحان ورودی.

فصل پنجم: رشته تحصیلی، طول دوره و ارزش تحصیلی

- ماده ۱۰-** دبیرستان دارای یک رشته تحصیلی به نام رشته بهیاری خواهد بود.
- ماده ۱۱-** دوره آموزش در این دبیرستان بر اساس ضوابط آموزش و پرورش می‌باشد.
- ماده ۱۲-** جدول مواد درسی رشته بهیاری توسط وزارت بهداشت تهیه و به تأیید وزارت آموزش و پرورش خواهد رسید.

ماده ۱۳- ارزشیابی کلیه دروسی که به صورت تئوری و عملی در این دبیرستان‌ها اجرا می‌گردد، برابر آیین‌نامه امتحانات مورد عمل در آموزش و پرورش توسط دبیرستان و با نظارت آموزش و پرورش برگزار خواهد شد.

تبصره - کلیه هزینه‌های امتحانات از طرف وزارت بهداشت و یا مؤسسه ذی‌ربط تأمین می‌گردد.

ماده ۱۴- به فارغ‌التحصیلان رشته بهیاری که به‌طور هم‌زمان دروس عمومی الزامی و اختیاری و همچنین دروس تخصصی و مهارتی را تا سقف ۹۶ واحد با موفقیت به اتمام رسانده باشند گواهینامه دیپلم کاردانش در رشته بهیاری اعطا می‌شود. این گواهینامه با رعایت سایر مقررات توسط دبیرستان تنظیم و به تأیید وزارت آموزش و پرورش خواهد رسید.

تبصره - به دانش‌آموزانی که در حین آموزش دروس تخصصی و مهارتی قادر به گذراندن درس عمومی الزامی و اختیاری وزارت آموزش و پرورش نباشند (به استثنای دروس پیش‌نیاز دروس تخصصی مهارتی) گواهینامه مهارت بهیاری اعطا می‌شود. این گواهینامه با رعایت سایر مقررات توسط دبیرستان تنظیم و به تأیید وزارت بهداشت خواهد رسید.

فصل ششم - سایر امور

ماده ۱۵- پلمپ و بستن دفاتر آمار و امتحانات دبیرستان طبق مقررات به عهده ادارات آموزش و پرورش مربوط می‌باشد.

ماده ۱۶- دبیرستان می‌تواند با رعایت ضوابط و مقررات وزارت آموزش و پرورش به صورت شبانه‌روزی اداره شود.

ماده ۱۷- دبیرستان‌های پسرانه و دخترانه به‌صورت مجزا و در دو ساختمان جداگانه دایر خواهد بود.

ماده ۱۸- وزارت بهداشت می‌تواند با رعایت مفاد این اساسنامه به استثناء بند ۴ ماده ۹ نسبت به تأسیس دبیرستان کاردانش رشته بهیاری جهت تحصیل کمک بهیاران شاغل خود اقدام نماید. حداکثر سن ورود داوطلبان تابع ضوابط وزارت بهداشت خواهد بود.

ماده ۱۹- مواردی که در این اساسنامه و آیین‌نامه‌های مربوط قید نگردیده تابع ضوابط و مقررات عمومی وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

ماده ۲۰- مسئولیت حسن اجرای این اساسنامه برعهده وزارت بهداشت خواهد بود و وزارت آموزش و پرورش از طریق ادارات آموزش و پرورش بر نحوه اجرای آن نظارت خواهد داشت.

اساسنامه مدارس شبانه روزی

مصوب جلسه ۶۳۴ تاریخ ۱۳۷۸/۱/۱۹ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۶۶۸/۱ تاریخ ۱۳۷۸/۳/۳

مقدمه

به منظور توسعه امکانات آموزشی و پرورشی و ایجاد فرصت تحصیلی برای دانش آموزان روستاهای پراکنده و کم جمعیت و همچنین توسعه آموزش های فنی و حرفه ای در رشته هایی که نیاز به حضور مستمر و مداوم دانش آموز دارد، مدارس شبانه روزی با رعایت مفاد این اساسنامه تأسیس می گردد.

فصل اول - کلیات

ماده ۱- در مدرسه شبانه روزی حضور دانش آموزان با برنامه ای مشخص به صورت تمام وقت (۲۴ ساعت در شبانه روز) خواهد بود.

ماده ۲- اهداف

در مدارس شبانه روزی علاوه بر اهداف عمومی آموزشی و پرورشی، تحقق هدف های زیر دنبال می شود:

- ۱- افزایش درصد پوشش تحصیلی دانش آموزان روستایی، عشایری و مناطق محروم و جلوگیری از هدر رفتن استعدادها و توانایی های نوجوانان مناطق مذکور.
- ۲- ارتقا سطح کیفی آموزش و کاهش افت تحصیلی.
- ۳- فراهم کردن زمینه های مناسب برای تربیت دانش آموزان با بهره گیری از اوقات فراغت آنان.
- ۴- پیشگیری از تبعات اخلاقی و اجتماعی ناشی از مهاجرت دانش آموزان روستایی به مراکز شهری.
- ۵- استفاده بهینه از نیروی انسانی و امکانات و اعتبارات آموزش و پرورش در مناطق کم جمعیت.
- ۶- فراهم کردن زمینه تربیت نیروی انسانی مورد نیاز مناطق محروم و عشایری از بین دانش آموزان بومی.

ماده ۳ - مواد درسی و برنامه و محتوای آموزشی و آیین نامه امتحانات مدارس شبانه روزی در هر دوره و رشته تحصیلی همانند مدارس عادی می باشد.

تبصره - مدارس شبانه‌روزی می‌توانند علاوه بر برنامه‌های مصوب تا سقف ۶ ساعت در هفته متناسب با نیازهای محلی کلاس‌های فوق برنامه اجرا نمایند.

فصل دوم - شرایط و نحوه تأسیس

ماده ۴- در تأسیس مدارس شبانه‌روزی یا تبدیل مدارس عادی به این‌گونه مدارس، رعایت موارد زیر الزامی است:

- ۱- محل مدرسه نسبت به سایر مدارس مرکزیت داشته باشد.
 - ۲- مدرسه دارای فضاهای آموزشی، پرورشی و امکانات و تجهیزات مناسب و موردنیاز شبانه‌روزی باشد.
 - ۳- در بدو تأسیس، ظرفیت پذیرش حداقل ۸۰ دانش‌آموز را داشته باشد و بتوان ظرفیت آن را برای پذیرش حداقل ۱۲۰ دانش‌آموز توسعه داد.
 - ۴- مدرسه در محلی تأسیس شود که تأمین نیروهای انسانی موردنیاز آن ممکن باشد.
- تبصره -** مناسب بودن محل، ساختمان، امکانات و تجهیزات مدارس شبانه‌روزی باید به تأیید مدیریت نوسازی و تجهیز مدارس استان برسد.

- ماده ۵ -** مدارس شبانه‌روزی دخترانه و پسرانه به صورت جداگانه تأسیس و اداره می‌شوند.
- ماده ۶ -** تأسیس مدرسه شبانه‌روزی به پیشنهاد اداره آموزش و پرورش منطقه، تأیید اداره کل استان و تصویب شورای آموزش و پرورش استان در چارچوب ضوابط این اساسنامه و در قالب اعتبارات استانی انجام می‌گیرد.

فصل سوم - سازمان اداری و آموزشی و نحوه اداره مدارس شبانه‌روزی

ماده ۷ - مدارس شبانه‌روزی براساس ضوابط وزارت آموزش و پرورش زیر نظر اداره آموزش و پرورش مربوط و با مسئولیت مدیر مدرسه اداره می‌شوند.

- ماده ۸ -** مدیر، معاون و یا معاونین مدارس شبانه‌روزی برابر آیین‌نامه نحوه انتصاب مدیران و مسئولان آموزش و پرورش مصوب شورای عالی آموزش و پرورش منصوب خواهند شد.
- ماده ۹-** اداره آموزش و پرورش محل موظف است با هماهنگی مدیر مدرسه شبانه‌روزی نسبت به تأمین کادر اداری، آموزشی و پرورشی با رعایت ضوابط و درجه‌بندی و پست‌های سازمانی این مدارس اقدام نماید.

تبصره - درجه‌بندی و ضوابط پست‌های سازمانی این مدارس توسط دفتر بودجه و تشکیلات با همکاری معاونت‌های مربوط تهیه و پس از تأیید مراجع ذی‌ربط ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۰- کارکنان مدارس شبانه‌روزی دخترانه باید زن و کارکنان مدارس شبانه‌روزی پسرانه باید مرد و حتی‌المقدور متأهل باشند.

تبصره - در مدارس شبانه‌روزی دخترانه استفاده از کادر نگهبانی، تأسیسات، آشپزخانه، راننده و باغبان مرد به شرط متأهل بودن بلامانع است.

ماده ۱۱ - مدارس شبانه‌روزی به صورت یک نوبتی دو هفته اداره می‌شوند.

فصل چهارم - شرایط پذیرش و تحصیل دانش‌آموز

ماده ۱۲ - دانش‌آموزانی در این‌گونه مدارس پذیرفته می‌شوند که دارای شرایط زیر باشند:

الف - داشتن شرایط مقرر در آیین‌نامه اجرایی مدارس.

ب - سکونت در روستا یا نقاط عشایری و عدم دسترسی به مدارس روزانه عادی و یا روستا مرکزی.

ج - داشتن سلامت جسمی بنا به گواهی پزشک معتمد آموزش و پرورش.

تبصره - ثبت‌نام دانش‌آموزان معلول جسمی مشروط بر اینکه معلولیت آنان مانع از انجام امور تحصیلی و شخصی نباشد، بلامانع است.

د - ارائه گواهی حسن اخلاق از محل تحصیل قبلی.

ه - موافقت کتبی ولی دانش‌آموز مبنی بر مشارکت فرزندش در کارهای مدرسه.

ماده ۱۳ - اداره آموزش و پرورش منطقه یا ناحیه می‌تواند نسبت به معرفی و ثبت‌نام دانش‌آموزی که فاقد برخی از شرایط ماده ۱۲ است در مدرسه شبانه‌روزی اقدام کند مشروط بر آنکه لزوم ثبت‌نام وی در این‌گونه مدارس توسط هسته مشاوره منطقه یا استان مورد توصیه و تأیید قرار گرفته باشد و پذیرش وی نیز موجب محرومیت دانش‌آموزان واجد شرط از دسترسی به مدرسه نشود.

ماده ۱۴ - چنانچه تعداد داوطلبان ادامه تحصیل در مدرسه شبانه‌روزی بیش از ظرفیت تعیین شده باشد، انتخاب افراد با توجه به اولویت‌هایی از قبیل بعد مسافت، سختی راه و میزان دسترسی و استعداد تحصیلی به مدارس عادی به تشخیص شورای مدرسه و با تأیید اداره آموزش و پرورش انجام می‌پذیرد.^۱

ماده ۱۵ - چنانچه دانش‌آموزی مردود شود می‌تواند یک سال دیگر در این‌گونه مدارس تحصیل نماید و در صورتی که مردودی دانش‌آموزی بیش از یک سال در طول دوره باشد ادامه تحصیل او در مدرسه شبانه‌روزی مجاز نیست.

^۱ به استناد مصوبه دویست و سی و نهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۹/۶/۱۵ که طی شماره ۱۲۰/۱۷۳۴/۸ تاریخ ۱۳۷۹/۶/۲۹ ابلاغ شده است، دانش‌آموزان ایرانی مناطق محروم از جهت ثبت‌نام و ادامه تحصیل در مدارس شبانه‌روزی در اولویت خواهند بود. ثبت‌نام از دانش‌آموزان اتباع خارجی مقیم روستا با تشخیص شورای مدرسه شبانه‌روزی و تأیید اداره آموزش و پرورش منطقه بلامانع خواهد بود.

ماده ۱۶- کلیه دانش‌آموزان ملزم به رعایت آیین‌نامه انضباطی دانش‌آموزان و مقررات عمومی شبانه‌روزی می‌باشند. چنانچه دانش‌آموزی از مقررات مربوط سرپیچی نماید برابر آیین‌نامه انضباطی با وی رفتار خواهد شد.

فصل پنجم - سایر موارد

ماده ۱۷- هزینه‌های مربوط به تأسیس و اداره مدارس شبانه‌روزی از محل اعتبارات مصوب ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها و کمک‌های مردمی برابر ضوابطی که وزارت آموزش و پرورش تعیین می‌کند، تأمین می‌شود.

تبصره - کلیه وجوه دولتی یا وجوه دریافتی از اولیای دانش‌آموزان یا کمک‌های مردمی و مؤسسات و سازمان‌ها باید به حساب دولتی مدرسه شبانه‌روزی واریز شود و بر مبنای آیین‌نامه مربوط به مصرف برسد.

ماده ۱۸- برنامه هفتگی مدارس شبانه‌روزی به صورت ۵ روز در هفته اجرا می‌شود و مدرسه روزهای پنجشنبه و جمعه تعطیل است تا دانش‌آموزان امکان زندگی نزد خانواده‌های خود را داشته باشند. برای ایاب و ذهاب دانش‌آموزان، تسهیلات لازم فراهم می‌شود.

تبصره ۱- مدیر مدرسه می‌تواند با توجه به شرایط و امکانات و تأیید اداره آموزش و پرورش منطقه، برنامه هفتگی مدرسه را به صورت ۶ روز در هفته تنظیم و اجرا نماید.

تبصره ۲- در تنظیم برنامه هفتگی باید به فعالیت‌های ورزشی و فوق برنامه توجه کافی معمول گردد.

تبصره ۳- برای دانش‌آموزانی که ایام تعطیلات در مدرسه می‌مانند فعالیت‌های فوق برنامه مناسب با حضور سرپرست مدرسه شبانه‌روزی در نظر گرفته می‌شود.

ماده ۱۹- مدیر مدرسه برای بازدید دانش‌آموزان مدارس شبانه‌روزی از کارگاه‌ها، مؤسسات، کارخانجات، مزارع، باغ‌های نمونه و دامداری‌ها، تسهیلات لازم را پیش‌بینی و با رعایت مقررات مربوط اقدام می‌نماید.

ماده ۲۰- دستورالعمل اجرایی این اساسنامه توسط معاونت آموزشی با هماهنگی سایر معاونت‌های ذی‌ربط تهیه و پس از تأیید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ خواهد شد.

اساسنامه دارالقرآن (خانه قرآن)^۱

مصوب جلسه ۲۱۳ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۷۸/۷/۶ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۲۵۷۴/۸ تاریخ ۱۳۷۸/۷/۱۳

فصل اول: تعریف و هدف

ماده ۱- تعریف

دارالقرآن به مرکزی اطلاق می‌گردد که ترویج و توسعه آموزش‌های قرآنی و ارتقای سطح دانش و مهارت‌های دانش‌آموزان علاقه‌مند را در رشته‌های مختلف قرآنی عهده‌دار می‌شود و تحت نظارت معاونت پرورشی و تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش به صورت مردمی اداره می‌گردد.

ماده ۲- اهداف

- ۱- ارتقا سطح کمی و کیفی توانایی خواندن و فهم قرآن و بهره‌گیری هر چه بیشتر از آن.
- ۲- ایجاد زمینه و بستر مناسب برای گسترش مراکز قرآن‌آموزی و ترویج فرهنگ قرآنی.
- ۳- غنی سازی اوقات فراغت دانش‌آموزان از طریق انس با قرآن.
- ۴- ایجاد زمینه مناسب برای جلب مشارکت اقشار مختلف مردم در امور قرآنی.

فصل دوم: برنامه‌ها

ماده ۳- برنامه‌ها، مواد درسی، محتوای آموزشی و فرم گواهینامه‌های پایان دوره به پیشنهاد معاونت پرورشی و تربیت بدنی پس از بررسی در کمیسیون‌های مربوط به تصویب کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید. این آموزش‌ها صرفاً جهت تقویت یادگیری قرآن و تعلیمات مذهبی بوده و جنبه رسمی نخواهد داشت.

فصل سوم: تأسیس

ماده ۴- در تأسیس دارالقرآن رعایت موارد زیر الزامی است:

^۱ مجوز تأسیس مراکز دارالقرآن (خانه قرآن) (مصوب جلسه ۶۳۸ شورای عالی مورخ ۱۳۷۸/۶/۲۵ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۲۳۰۴/۸ مورخ ۱۳۷۸/۶/۳۰)

به وزارت آموزش و پرورش اجازه داده می‌شود به منظور ترویج و توسعه آموزش‌های قرآنی و ارتقا سطح دانش و مهارت‌های دانش‌آموزان علاقه‌مند، نسبت به تأسیس مراکز دارالقرآن (خانه قرآن) اقدام نماید.

تبصره - اساسنامه مربوط پس از تصویب کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود.

- ۱- ساختمان اینگونه مراکز از محل کمک‌های مردمی تأمین می‌شود.
 - ۲- مرکز باید دارای فضا و امکانات و تجهیزات مناسب و مورد نیاز باشد.
 - ۳- مراکز دارالقرآن برای دختران و پسران باید به صورت جداگانه تأسیس شوند.
- تبصره ۱-** چنانچه در بعضی از مناطق به دلیل نبود امکانات لازم، تشکیل مراکز دارالقرآن دخترانه یا پسرانه به صورت مجزا مقدور نباشد، استفاده پسران و دختران از یک مرکز به صورت غیرهمزمان مجاز می‌باشد.
- تبصره ۲-** استفاده از نوبت دوم مدارس دولتی جهت تشکیل مراکز دارالقرآن در مدارس دخترانه و پسرانه هر منطقه یا ناحیه آموزش و پرورش بلامانع خواهد بود.
- ماده ۵-** تأسیس دارالقرآن به پیشنهاد اداره آموزش و پرورش منطقه، تأیید کمیته نظارت استان و تصویب شورای آموزش و پرورش استان در چارچوب ضوابط این اساسنامه انجام می‌گیرد.

فصل چهارم: سازمان اداری و آموزشی

- ماده ۶-** دارالقرآن زیر نظر اداره آموزش و پرورش مربوط و با مسئولیت مدیر دارالقرآن اداره می‌شود.
- ماده ۷-** مدیران مراکز دارالقرآن باید به علوم و فنون قرآنی آشنا بوده و در آموزش و پرورش به صورت رسمی اشتغال به کار داشته باشند. مدیر با پیشنهاد معاون پرورشی منطقه از بین افراد واجد شرط انتخاب و با ابلاغ رئیس اداره آموزش و پرورش مشغول به کار می‌شود.
- ماده ۸-** در هر دارالقرآن به منظور ارتقای کیفی فعالیت‌ها، هماهنگی امور و نظارت بر فعالیت‌های مربوط شورایی با عنوان «شورای دارالقرآن» با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف - ترکیب اعضا

- ۱- مدیر .
- ۲- دو نفر نماینده از مربیان دارالقرآن.
- ۳- یک نفر کارشناس قرآن به معرفی اداره آموزش و پرورش.
- ۴- یک نفر صاحب نظر تعلیم و تربیت به معرفی اداره آموزش و پرورش.
- ۵ و ۶- یک نفر از والدین قرآن آموز و یک نفر از افراد خیر و معتمد محل به انتخاب پنج عضو دیگر.

ب - شرح وظایف

- ۱- بررسی و تأیید برنامه‌های پیشنهادی سالانه دارالقرآن که از سوی مدیر در چارچوب مقررات و ضوابط مربوط به شورا ارائه می‌شود.
- ۲- بررسی و اتخاذ تصمیم در مورد پیشنهادهای ارائه شده از سوی مربیان، دانش‌آموزان و اولیا آنان.

- ۳- بررسی و تأیید برنامه‌های مربوط به مسابقات قرآنی در سطح دارالقرآن.
 - ۴- اتخاذ تصمیم در مورد میزان دریافت وجه جهت ارائه خدمات ذی‌ربط با رعایت دستورالعمل‌های مربوط.
 - ۵- بحث و اتخاذ تصمیم در مورد چگونگی برگزاری امتحانات ذی‌ربط با رعایت مقررات مربوط.
 - ۶- بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به مشکلات انضباطی دانش‌آموزان.
 - ۷- جلب همکاری اولیا دانش‌آموزان و افراد خیر جهت مشارکت و کمک به ارتقا کیفی فعالیت‌ها.
 - ۸- بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به سرویس رفت و آمد دانش‌آموزان با رعایت دستورالعمل‌های مربوط.
- تبصره-** جلسه شورا با شرکت ۵ عضو رسمیت می‌یابد و مصوبات آن با ۴ رأی قابل اجرا خواهد بود.
- ماده ۹-** کلیه کارکنان آموزشی و اداری دارالقرآن از میان افراد واجد شرایط و آشنا به امور قرآنی به پیشنهاد مدیر دارالقرآن به صورت غیرموظف مشغول به کار خواهند شد. حق‌الزحمه این افراد از محل منابع مالی دارالقرآن پرداخت می‌شود.

فصل پنجم: شرایط پذیرش قرآن آموز

- ماده ۱۰-** سن ثبت‌نام دانش‌آموزان در این گونه مراکز ۵ الی ۲۰ سال خواهد بود.
- تبصره ۱-** رعایت تناسب سنی در توزیع دانش‌آموزان بین کلاس‌ها الزامی است.
- تبصره ۲-** مدیران دارالقرآن مجازند نسبت به تشکیل کلاس برای والدین قرآن‌آموزان در صورت موافقت شورای دارالقرآن اقدام نمایند.

فصل ششم: نظارت

- ماده ۱۱-** نظارت مستمر بر فعالیت‌های دارالقرآن و ارزشیابی از عملکرد آن‌ها بر عهده معاون پرورشی یا مسئول امور تربیتی اداره آموزش و پرورش منطقه خواهد بود.
- ماده ۱۲-** در سطح استان کمیته نظارت بر مراکز دارالقرآن با ترکیب و شرح وظایف زیر تشکیل می‌شود که مسئولیت رسیدگی و نظارت بر عملکرد این‌گونه مراکز را عهده‌دار خواهد بود:

الف- ترکیب اعضا:

- ۱- معاون پرورشی استان. (رئیس)
- ۲- کارشناس مسئول فرهنگی و هنری.
- ۳- کارشناس قرآن .

- ۴- کارشناس مسئول واحد ارزشیابی، بازرسی و رسیدگی به شکایات.
 ۵- یک نفر صاحب نظر در امور قرآن به انتخاب مدیرکل استان.
 ۶ و ۷- دو نفر از مدیران دارالقرآن (یکی خواهر و دیگری برادر) به انتخاب مدیرکل.

ب- شرح وظایف:

- ۱- نظارت کلی بر عملکرد دارالقرآن.
 ۲- تأیید فضای آموزشی و تجهیزات و درخواست صدور مجوز از شورای آموزش و پرورش استان.
 ۳- بررسی پیشنهاد مناطق در مورد انحلال دارالقرآن و تصمیم‌گیری در مورد آن.
 تبصره- کمیته نظارت با حضور ۵ عضو رسمیت می‌یابد و مصوبات آن با ۴ رأی قابل اجرا خواهد بود.

فصل هفتم: سایر موارد

ماده ۱۳- هزینه‌های مربوط به تأسیس و اداره دارالقرآن از محل کمک‌های مردمی، درآمد‌های حاصل از ارائه خدمات دارالقرآن، شوره‌های آموزش و پرورش مناطق و اعتبارات فعالیت‌های پرورشی ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها تأمین خواهد شد.

ماده ۱۴- کلیه درآمد‌های دارالقرآن باید به حساب بانکی دارالقرآن واریز و با رعایت دستورالعمل‌های مربوط، تحت نظر شورای دارالقرآن هزینه شود. مدیر دارالقرآن به ازای دریافت کمک‌های نقدی و وجوه حاصل از ارائه خدمات، قبض شماره‌دار و معتبر صادر و به اولیا تحویل می‌دهد. وجوه جمع‌آوری شده باید در اولین فرصت به حساب بانکی مرکز واریز شود.

ماده ۱۵- حساب بانکی مرکز با سه امضا مدیر، کارشناس قرآن (معرفی شده از سوی منطقه) و یکی دیگر از اعضای شورای دارالقرآن به انتخاب شورا افتتاح می‌شود، برداشت از حساب مذکور با امضای ثابت مدیر و یکی از اعضای دیگر صورت خواهد گرفت. در پایان هر سال گزارش عملکرد با امضای هر سه عضو به اداره آموزش و پرورش ارسال می‌شود.

ماده ۱۶- کلیه اموال خریداری شده و اهدایی باید مطابق مقررات، شماره‌گذاری و در دفتر اموال ثبت شود.

ماده ۱۷- دستورالعمل اجرایی این اساسنامه توسط معاونت پرورشی و تربیت بدنی با هماهنگی سایر معاونت‌های ذی‌ربط تهیه و پس از تأیید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ خواهد شد.

برنامه‌ها، مواد درسی و محتوای آموزشی دارالقرآن الکریم

مصوب جلسه ۲۳۰ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۷۹/۳/۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۸۵۰ تاریخ ۱۳۷۹/۳/۸

به استناد ماده ۳ اساسنامه دارالقرآن مصوب جلسه ۲۱۳ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش ۷۸/۷/۶ برنامه‌های این گونه مراکز شامل سه دوره آموزشی در ۱۰ سطح و یک رشته ویژه به شرح زیر اعلام می‌گردد:

ماده ۱ - دوره مقدماتی

هدف: قرآن آموزان در این دوره ضمن گذراندن دو سطح با روخوانی و روانخوانی قرآن مجید آشنا می‌شوند.

* سطح (۱) آموزش روخوانی:

شامل آشنایی با حروف و حرکات و صداها

* سطح (۲) روانخوانی (مهارت روخوانی):

شامل تمرینات عملی قواعد روخوانی با استفاده از آیات قرآن کریم.

ماده ۲) دوره عمومی

هدف: قرآن آموزان در این دوره طی گذراندن ۴ سطح اهداف زیر را دنبال می‌کنند:

الف) توانایی قرائت صحیح و روان قرآن کریم با رعایت احکام ضروری تجوید.

ب) توانایی درک معنای عبارات و آیاتی که دارای لغات کثیرالاستعمال قرآنی می‌باشند.

* سطح (۳) آموزش مفاهیم ۱ و تجوید ۱ (آموزش مخارج و صفات حروف)

* سطح (۴) آموزش مفاهیم ۲ و مهارت تجوید ۱

* سطح (۵) آموزش مفاهیم ۳ و تجوید ۲ (آموزش احکام حروف)

* سطح (۶) آموزش آداب تلاوت قرآن و مهارت تجوید ۲

ماده ۳) دوره اختصاصی

هدف: قرآن آموزان در این دوره با توجه به استعداد و علاقه خود در یکی از دو رشته

اختصاصی مفاهیم یا قرائت شرکت می‌کنند.

۱- رشته اختصاصی مفاهیم قرآن کریم

- *سطح ۷) آموزش مفاهیم ۵و۴ - آموزش علم صرف
- *سطح ۸) آموزش مفاهیم ۶- آموزش علم نحو
- *سطح ۹) آموزش مبانی تفسیر- تفسیر(۱) جزء ۳۰ قرآن کریم
- *سطح ۱۰) آشنایی با تفاسیر مشهور- تفسیر(۲) دیگر جزء ۳۰ قرآن کریم

۲- رشته اختصاصی قرائت قرآن کریم

- *سطح ۷) آموزش علم صرف - آموزش مفاهیم ۵و۴
- *سطح ۸) وقف و ابتدا- آموزش مفاهیم ۶
- *سطح ۹) مقامات و نغمات قرآنی
- *سطح ۱۰) مهارت در مقامات و نغمات قرآنی، بیان آوایی (لحن الاداء)

ماده چهارم) رشته ویژه حفظ قرآن کریم

هدف: به منظور بهره‌مندی از حفظ آیات الهی، آموزش‌های خاص این رشته به صورت مجزا از سطح ۳ دوره عمومی آغاز و همزمان با سطوح دوره عمومی ادامه می‌یابد و فراگیران ضمن حضور در کلاس‌های آموزشی دوره عمومی به حفظ آیات مربوط به سطوح مذکور می‌پردازند.

- *سطح ۳) آشنایی با شیوه‌های حفظ و حفظ یک جزء (حفظ یک جزء)
 - *سطح ۴) آشنایی با شیوه‌های حفظ دو جزء دیگر (حفظ ۳ جزء)
 - *سطح ۵) آشنایی با شیوه‌های حفظ دو جزء دیگر (حفظ ۵ جزء)
 - *سطح ۶) آشنایی با شیوه‌های حفظ سه جزء دیگر (حفظ ۸ جزء)
 - *سطح ۷) آشنایی با شیوه‌های حفظ سه جزء دیگر (حفظ ۱۱ جزء)
 - *سطح ۸) آشنایی با شیوه‌های حفظ سه جزء دیگر (حفظ ۱۴ جزء)
 - *سطح ۹) آشنایی با شیوه‌های حفظ سه جزء دیگر (حفظ ۱۷ جزء)
 - *سطح ۱۰) آشنایی با شیوه‌های حفظ سه جزء دیگر (حفظ ۲۰ جزء یا بالاتر)
- ماده ۵- مدت زمان آموزش هر یک از سطوح ۲۰ جلسه ۹۰ دقیق‌های خواهد بود و رشته حفظ، محدودیت زمانی ندارد.

تبصره ۱- در دوره مقدماتی سطوح (۲۰) در هر جلسه ۱۰ دقیقه معارف قرآن و قصه‌های قرآنی متناسب با سنین دانش‌آموزان مطرح می‌گردد.

تبصره ۲- در هر یک از سطوح دوره عمومی ۶۰ دقیقه به آموزش تجوید و ۳۰ دقیقه به آموزش مفاهیم اختصاص می‌یابد.

ماده ۶- به منظور دستیابی به تربیت قرآنی در تمامی سطوح، کلاس‌های درس با ذکر یک حدیث متناسب با شرایط و نیاز فراگیران آغاز می‌گردد.

ماده ۷- قرآن‌آموزان در بدو ورود در آزمون تعیین سطح شرکت می‌کنند تا سطح تحصیلی آنان مشخص گردد.

ماده ۸- در دوره اختصاصی، قرآن‌آموزان مجاز به انتخاب هریک از رشته‌های اختصاصی قرائت و مفاهیم و رشته ویژه حفظ، باتوجه به ضوابط مندرج در این مصوبه خواهند بود.

ماده ۹- در صورت وجود امکانات و شرایط لازم در دارالقرآن‌الکریم، می‌توان برای داوطلبان پیش‌دبستانی، کلاس‌های ویژه این سنین از قبیل: حفظ سوره کوچک، قصه‌های قرآنی و ... برگزار نمود.

ماده ۱۰- قرآن‌آموزان پس از کسب موفقیت در پایان هر سطح، گواهینامه پایان آن سطح و پس از گذراندن دوره عمومی و اختصاصی گواهینامه پایان دوره عمومی و اختصاصی دریافت می‌کنند.

ماده ۱۱- حافظانی که هر جزء قرآن کریم را حفظ کنند گواهینامه موقت آن جزء و پس از تکمیل حفظ جزء‌های سطح مربوط گواهینامه پایان سطح دریافت می‌کنند این گواهینامه غیر از مدارک سطوح دوره عمومی و اختصاصی است.

جمهوری اسلامی ایران

«وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْقُرْآنِ مَاهُوشَفَاءً وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ وَ...» «سوره اسراء آیه ۸۲»

گواهینامه دارالقرآن

اداره کل آموزش و پرورش استان منطقه

گواهی می‌شود:

متولد	فرزند	برادر/ خواهر
دوره آموزشی قرآن کریم	صادره از	دارای شناسنامه شماره
دوره	رشته	سطح
	با موفقیت گذرانده است .	را با کسب رتبه

نام و نام خانوادگی مدیر دارالقرآن

مهر و امضاء

اساسنامه دوره پیش دبستانی

مصوب جلسه ۶۹۹ تاریخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۸ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۸۵۴۵/۸ تاریخ ۱۳۸۲/۱۲/۶

مقدمه

نظر به نقش و اهمیت آموزش‌های پیش از دبستان در فراهم کردن زمینه‌های رشد و آماده‌سازی کودکان برای ورود به مدرسه، به استناد مصوبه چهارصد و بیست و دومین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی تاریخ ۷۷/۴/۱۶ مبنی بر طرح مسائل آموزش پیش از دبستان در شورای عالی آموزش و پرورش و همچنین قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۷/۳/۵ که آموزش و پرورش را مسئول صدور مجوز و نظارت بر فعالیت‌های این مراکز - از جمله کودکان - معرفی نموده، ایجاد هماهنگی و همسویی در خصوص فعالیت‌های مراجع متعدد این عرصه از سوی وزارت آموزش و پرورش، یک ضرورت است. بنابراین اساسنامه دوره پیش دبستانی به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

ماده ۱- تعریف دوره پیش دبستانی

دوره پیش دبستانی به دوره دو سال‌های اطلاق می‌شود که کودکان گروه سنی ۴ تا ۶ سال را تحت پوشش برنامه‌های تربیتی قرار می‌دهد.
تبصره - در صورت عدم تأمین امکانات مورد نیاز، اجرای دوره مذکور به صورت یکساله بلامانع است.

ماده ۲- اهداف کلی دوره پیش دبستانی

- ۱- پرورش قابلیت‌های جسمانی و ذهنی، هماهنگ‌سازی و رشد مهارت‌های حرکتی کودکان.
- ۲- کمک به رشد عاطفی کودکان، افزایش حس اعتماد به نفس، درک شرایط محیطی و تقویت درک زیبایی‌ها.
- ۳- فراهم ساختن زمینه علاقه و احساس شادی از مشارکت در فعالیت‌های گروهی.
- ۴- تقویت علاقه به ارزش‌های دینی، اخلاقی و هویت ملی.
- ۵- ایجاد رفتارهای مطلوب فردی و اجتماعی در کودکان متناسب با سن آنان.

ماده ۳- اصول حاکم بر آموزش و پرورش دوره پیش دبستانی

در برنامه‌ها و فعالیت‌های دوره پیش دبستانی اصول زیر مورد توجه قرار می‌گیرد:

- ۱- رعایت تفاوت‌های فردی و توجه به شرایط فرهنگی و بومی کودکان.
 - ۲- توجه به ویژگی‌های مراحل رشد و پرورش حواس گوناگون کودکان.
 - ۳- اولویت دادن به بازی و فعالیت‌های نشاط‌آور و پرهیز از روش‌های آموزش انتزاعی و حافظه‌مدار.
 - ۴- هماهنگی و همسویی با اهداف دوره ابتدایی.
- ماده ۴-** دوره پیش‌دبستانی در نظام آموزش و پرورش کشور به صورت‌های زیر تشکیل می‌شود:
- الف - دولتی با مشارکت مردم**
- ب - غیردولتی براساس قوانین مربوط**
- تبصره ۱-** دوره پیش‌دبستانی توسط اشخاص حقوقی و حقیقی با اخذ مجوز از وزارت آموزش و پرورش تشکیل می‌شود. تأسیس این‌گونه مراکز، قبل از کسب مجوز از وزارت آموزش و پرورش ممنوع می‌باشد.
- تبصره ۲-** کلیه مراکز پیش‌دبستانی دایر موظفند از تاریخ ابلاغ دستورالعمل‌های اجرایی این اساسنامه، حداکثر ظرف مدت یک سال از وزارت آموزش و پرورش، مجوز دریافت کنند.
- ماده ۵ -** راهنمای برنامه آموزشی و پرورشی دوره پیش‌دبستانی توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش می‌رسد. در چارچوب راهنمای مذکور مواد آموزشی به صورت غیرمتمرکز تهیه می‌شود.
- ماده ۶-** تعیین صلاحیت‌های نیروی انسانی و استانداردهای فضا، تجهیزات و مواد آموزشی دوره پیش‌دبستانی و نظارت بر حسن اجرای فعالیت‌های آموزشی و پرورشی این دوره به عهده وزارت آموزش و پرورش می‌باشد.
- تبصره -** وزارت آموزش و پرورش، وظیفه مدیریت تأمین نیروی انسانی موردنیاز دوره پیش‌دبستانی را با استفاده از ظرفیت‌های مراکز آموزشی بخش‌های دولتی و غیردولتی برعهده دارد.
- ماده ۷-** دستورالعمل‌های اجرایی این مصوبه ظرف مدت سه ماه توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ خواهد شد.

اساسنامه مدارس ورزش^۱

مصوب جلسه ۷۲۴ تاریخ ۱۳۸۴/۴/۲۵ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۲۹۲ تاریخ ۱۳۸۴/۶/۱

مقدمه

به منظور فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای استعدادیابی و تقویت مهارت‌های آن دسته از دانش‌آموزانی که توانایی‌های بالقوه ورزشی را دارا هستند و در راستای اجرای بند ۱ ماده ۱۱۷ قانون برنامه چهارم توسعه کشور و الزامات مندرج در سند راهبردی نظام جامع توسعه تربیت

^۱ برابر ماده واحده مصوب جلسه ۸۷۳ تاریخ ۱۳۹۱/۷/۱۱ "در راستای تحقق مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مبنی بر ارتقای نقش تربیت بدنی در سلامت جسمانی، نشاط و تقویت اراده دانش‌آموزان و با توجه به ضرورت گسترش مدارس ورزش و ارزشیابی جامع و یکپارچه از آن‌ها، شورای عالی آموزش و پرورش بنا به درخواست وزارت آموزش و پرورش مقرر می‌دارد: اجرای آزمایشی اساسنامه مدارس ورزش موضوع مصوبه هفتصد و بیست و چهارمین جلسه شورای عالی تاریخ ۱۳۸۴/۴/۲۵ در سال‌های ۹۲-۱۳۹۱ و ۹۳-۱۳۹۲ با رعایت موارد زیر اصلاح و تمدید شود:

۱- تعداد مدارس ورزش موضوع ماده ۲۱ اساسنامه مذکور، در چارچوب سیاست‌ها و استانداردهای رشته‌های ورزشی و متناسب با شرایط و امکانات هر منطقه، از سوی معاونت تربیت بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش تعیین می‌شود.

در توزیع جغرافیایی مدارس بین مناطق، رعایت توازن در جنسیت (دخترانه و پسرانه) و برنامه مهارت‌های ورزشی مصوب الزامی خواهد بود، به‌گونه‌ای که در هر منطقه آموزشی با توجه به استعداد دانش‌آموزان و شرایط و امکانات منطقه، حداقل یک مدرسه دخترانه و یک مدرسه پسرانه ورزش دایر شود.

۲- مدارس دولتی و غیردولتی که به تشخیص اداره کل آموزش و پرورش استان از استانداردهای لازم برخوردارند، می‌توانند در چارچوب مفاد اساسنامه مدارس ورزش و با اخذ مجوز از معاونت تربیت بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش، نسبت به پذیرش دانش‌آموز اقدام کنند.

۳- راهنمای برنامه درسی و راهنمای تولید محتوای آموزشی و تربیتی این مدارس توسط سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و با همکاری معاونت تربیت بدنی و سلامت و در چارچوب سند برنامه درسی ملی حداکثر ظرف مدت یک سال تهیه و برای تصویب به شورای عالی آموزش و پرورش ارسال خواهد شد.

۴- به منظور توسعه کمی و کیفی تربیت بدنی و ورزش در مدارس - به‌ویژه در مدارس ورزش - و جلب مشارکت مؤثر وزارت ورزش و جوانان، شهرداری‌ها و سایر نهادهای مرتبط، شورای مرکزی ورزش مدارس با مسئولیت معاون تربیت بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش تشکیل می‌شود. ترکیب اعضا و وظایف این شورا با تایید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ خواهد شد.

۵- وزارت آموزش و پرورش موظف است نتایج اقدامات مقرر در بندهای ۶ و ۱۷ و ۲۲ اساسنامه و این مصوبه را حداکثر ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ ابلاغ این مصوبه به شورای عالی آموزش و پرورش گزارش دهد.

۶- تصویب و اجرای دائمی اساسنامه مذکور منوط به ارائه گزارش ارزشیابی موضوع ماده ۲۱ اساسنامه خواهد بود."

بدنی و ورزش کشور مبنی بر تقویت ورزش پرورشی و قهرمانی، مدارس ورزش در دوره‌های ابتدایی، راهنمایی و متوسطه و پیش‌دانشگاهی براساس مفاد این اساسنامه تأسیس می‌شوند.

فصل اول - تعریف

ماده ۱- مدارس ورزش به مدارسی اطلاق می‌شود که در آن دانش‌آموزان مستعد و علاقه‌مند علاوه بر برنامه رسمی دوره‌های مختلف تحصیلی، مهارت‌های ورزشی را با رعایت مفاد این اساسنامه فرا می‌گیرند.

فصل دوم - اهداف

ماده ۲- هدف از تأسیس این مدارس علاوه بر اهداف دوره‌های تحصیلی نظام آموزش و پرورش کشور عبارت است از:

الف: فراهم ساختن شرایط لازم برای شناخت، رشد و شکوفایی استعداد‌های ورزشی دانش‌آموزان مستعد

ب: ایجاد زمینه مناسب برای رشد و توسعه ورزش قهرمانی

فصل سوم - مؤسس و شرایط تأسیس

ماده ۳- این مدارس براساس قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی و یا به صورت دولتی (وابسته به سایر وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مراکز غیروابسته) با رعایت ضوابط و مقررات زیر، راه‌اندازی می‌شود.

تبصره - مدرسی که به صورت هیئت امنایی براساس آیین‌نامه گسترش مشارکت‌های مردمی اداره می‌شوند در صورت دارا بودن شرایط و امکانات لازم برابر دستورالعمل مربوط، می‌توانند از مفاد این اساسنامه استفاده کنند.

ماده ۴- اشخاص حقیقی و حقوقی (دولتی و غیردولتی) که مجوز تأسیس این مدارس را با رعایت مقررات مربوط از وزارت آموزش و پرورش دریافت می‌کنند، مؤسس نامیده می‌شوند.

فصل چهارم - شرایط راه‌اندازی مدارس وابسته به سایر وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مراکز غیروابسته به آموزش و پرورش

ماده ۵- مؤسس می‌تواند پس از اخذ مجوز در هر منطقه از کشور که امکانات آموزشی، پرورشی و ورزشی را برابر دستورالعملی که وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می‌کند، دارا باشد نسبت به تأسیس مدرسه در دوره‌های ابتدایی، راهنمایی و متوسطه اقدام نماید.

ماده ۶ - فضای آموزشی و ورزشی موردنیاز برای تشکیل کلاس‌های درسی، ورزشی، امور اداری، خدماتی، کتابخانه و سایر خدمات و همچنین نیروی انسانی آموزشی، اداری و خدماتی این مدارس برابر ضوابط مربوط خواهد بود.

ماده ۷ - این مدارس برای دختران و پسران به صورت جداگانه تأسیس خواهد شد.

ماده ۸ - مدرسه بر اساس ضوابط آموزشی، پرورشی و ورزشی وزارت آموزش و پرورش زیر نظر مؤسس و با مسئولیت مدیر مدرسه اداره می‌شود.

تبصره: مؤسس و مدیر مدرسه در برابر وزارت آموزش و پرورش مسئولیت خواهند داشت.

ماده ۹ - تأمین کارکنان اداری، آموزشی، پرورشی و ورزشی با رعایت درجه‌بندی و ضوابط پست‌های سازمانی مدارس دوره‌های تحصیلی ذی‌ربط در وزارت آموزش و پرورش و سایر منابع موردنیاز، برعهده مؤسس خواهد بود.

تبصره: مؤسس می‌تواند برابر آیین‌نامه مأموریت‌های قانون استخدام کشوری، با موافقت وزارت آموزش و پرورش از دبیران و کارمندان آموزش و پرورش به صورت مأمور استفاده کند.

ماده ۱۰ - مدیر این مدارس با رعایت مفاد مصوبه شرایط احراز مدیریت مدارس منصوب می‌شود.

ماده ۱۱ - مؤسس می‌تواند با اخذ مجوز از سازمان آموزش و پرورش استان، مدرسه را (به‌استثنای دوره ابتدایی) برابر مقررات به صورت شبانه‌روزی اداره نماید.

ماده ۱۲ - مجوز تأسیس این مدارس قابل واگذاری و یا انتقال به‌غیر نمی‌باشد.

ماده ۱۳ - در صورت عدم رعایت قوانین و ضوابط توسط این‌گونه مدارس، مراتب از طریق مدیریت آموزش و پرورش منطقه به سازمان آموزش و پرورش استان گزارش و در صورت نیاز مطابق دستورالعمل مربوط نسبت به لغو مجوز صادره اقدام خواهد شد.

فصل پنجم - شرایط پذیرش دانش‌آموزان

ماده ۱۴ - داوطلبین ورود به این مدارس باید حائز شرایط زیر باشند:

الف: داشتن شرایط عمومی ثبت‌نام طبق ضوابط وزارت آموزش و پرورش.

ب: احراز شرایط لازم در معاینات پزشکی.

ج: کسب امتیازات لازم در آزمون‌های عملی.

تبصره - دانش‌آموزانی که به عضویت تیم‌های ملی در تمام سطوح در می‌آیند از شرکت در آزمون عملی رشته مربوط معاف هستند.

فصل ششم - برنامه آموزشی طول دوره و ارزش تحصیلی

ماده ۱۵- میزان ساعت درس تربیت بدنی در برنامه درسی این گونه مدارس برابر جدول پیوست افزایش می یابد و دانش آموزان علاوه بر دروس مندرج در جداول برنامه های درسی دوره های مختلف تحصیلی، مهارت های مختلف ورزشی را نیز آموزش می بینند.
تبصره: برنامه مهارت های ورزشی این مدارس توسط وزارت آموزش و پرورش تدوین و ابلاغ می شود.

ماده ۱۶- ارزشیابی دروس در این مدارس برابر آیین نامه آموزشی و امتحانات دوره های تحصیلی مربوط می باشد.

تبصره ۱- نمره درس تربیت بدنی دانش آموزان به صورت زیر محاسبه می گردد:
یک چهارم نمره درس تربیت بدنی عمومی + سه چهارم نمره مهارت های ورزشی = نمره درس تربیت بدنی
پس از برگزاری امتحانات پایانی هر پایه تحصیلی، دانش آموزی مجاز به ادامه تحصیل در این مدرسه می باشد که نمره درس تربیت بدنی وی کمتر از ۱۴ نباشد.

تبصره ۲- در صورتی که دانش آموزی به تشخیص شورای مدرسه، امکان شرکت در کلاس های مهارت های ورزشی را از دست بدهد، نمره وی همانند دانش آموزان مدارس عادی محاسبه و در کارنامه درج می گردد. این گونه دانش آموزان باید در سال تحصیلی بعد در مدارس عادی ادامه تحصیل دهند.

ماده ۱۷- شرایط و ضوابط اختصاصی مدیر و معلمان دروس تخصصی ورزش طبق دستورالعملی خواهد بود که توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ خواهد شد.

فصل هفتم - سایر امور

ماده ۱۸- نظارت مستمر بر فعالیت های این گونه مدارس و ارزشیابی از عملکرد آن به عهده مدیریت آموزش و پرورش منطقه مربوط و سایر مراجع ذی ربط خواهد بود.

ماده ۱۹- مواردی که در این اساسنامه به آن اشاره نشده است، تابع مقررات مورد عمل در وزارت آموزش و پرورش می باشد.

ماده ۲۰- دستورالعمل اجرایی لازم توسط وزارت آموزش و پرورش در حدود مقررات تهیه و پس از تأیید وزیر آموزش و پرورش، ابلاغ خواهد شد.

ماده ۲۱- این اساسنامه از سال تحصیلی ۸۵-۸۴ به مدت سه سال به صورت آزمایشی در تعداد ۶۰ مدرسه در دوره های مختلف تحصیلی در سراسر کشور اجرا می شود.

پژوهشگاه تعلیم و تربیت پس از انقضای مهلت اجرای آزمایشی، گزارشی از نتایج اجرا برای اتخاذ تصمیم به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه می‌نماید.

ماده ۲۲- سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی با همکاری معاونت تربیت بدنی و تندرستی در طول اجرای آزمایشی این اساسنامه، مطالعه لازم را برای تغییر در جداول ساعات درسی هفتگی این مدارس متناسب با اهداف این اساسنامه انجام می‌دهد. گزارش این مطالعه پس از انقضای اجرای آزمایشی در شورای عالی آموزش و پرورش مطرح خواهد شد.

برنامه مهارت‌های ورزشی دوره‌های مختلف تحصیلی مدارس ورزش

ردیف	پایه تحصیلی	دوره تحصیلی	تعداد جلسه در هفته	رشته ورزشی
۱	اول	ابتدایی	۴	شنا و ژیمناستیک
۲	دوم	ابتدایی	۴	شنا و ژیمناستیک
۳	سوم	ابتدایی	۶	شنا و ژیمناستیک و دو و میدانی
۴	چهارم	ابتدایی	۶	تمام رشته‌های ورزشی دارای فدراسیون در ایران
۵	پنجم	ابتدایی	۶	تمام رشته‌های ورزشی دارای فدراسیون در ایران
۶	اول	راهنمایی	۶	تمام رشته‌های ورزشی دارای فدراسیون در ایران
۷	دوم	راهنمایی	۶	تمام رشته‌های ورزشی دارای فدراسیون در ایران
۸	سوم	راهنمایی	۶	تمام رشته‌های ورزشی دارای فدراسیون در ایران
۹	اول	متوسطه	۶	تمام رشته‌های ورزشی دارای فدراسیون در ایران
۱۰	دوم	متوسطه	۶	تمام رشته‌های ورزشی دارای فدراسیون در ایران
۱۱	سوم	متوسطه	۶	تمام رشته‌های ورزشی دارای فدراسیون در ایران
۱۲		پیش‌دانشگاهی	۶	تمام رشته‌های ورزشی دارای فدراسیون در ایران

اساسنامه مدارس بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران

مصوب جلسه ۷۷۲ تاریخ ۱۳۸۷/۵/۲۹ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۱۴۰۴/۸ تاریخ ۱۳۸۷/۷/۳

مقدمه

مدارس بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران - که در این اساسنامه به اختصار «مدارس» نامیده می‌شوند - برای آموزش و پرورش اتباع خارجی مقیم ایران در دوره‌های مختلف تحصیلی تأسیس می‌شوند.

فصل اول - اهداف

ماده ۱ - اهداف این مدارس به شرح زیر می‌باشد:

الف) تعلیم و تربیت دانش‌آموزان اتباع خارجی صرفنظر از تفاوت در رنگ، جنس، نژاد، دین و ملیت آن‌ها.

ب) اجرای برنامه‌های آموزشی و پرورشی با استفاده از محتوا و روش‌های هم‌تراز با برنامه‌های سایر مدارس بین‌المللی جهان با رعایت موازین فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.

ج) تقویت ایمان به پروردگار یکتا و روحیه احترام به اعتقادات دینی دیگران.

د) ایجاد زمینه مساعد برای دانش‌آموزان به منظور کسب معلومات و مهارت‌های لازم زندگی و آماده سازی آنان برای ادامه تحصیل در سایر مدارس بین‌المللی.

ه) آشنا ساختن دانش‌آموزان با زبان و ادب فارسی و فرهنگ ایران اسلامی.

فصل دوم - نحوه اداره مدارس

ماده ۲ - مدارس به صورت دولتی یا غیردولتی زیر نظر وزارت آموزش و پرورش، اداره خواهند شد و تابع مقررات دولت جمهوری اسلامی ایران می‌باشند.

تبصره - مدارس غیردولتی مطابق قانون تأسیس و اداره مدارس، مراکز آموزشی و مراکز پرورشی غیردولتی و با رعایت مفاد این اساسنامه و سایر قوانین و مقررات تأسیس و اداره می‌شوند.

ماده ۳ - مدارس دولتی برای اداره خود علاوه بر امکانات وزارت آموزش و پرورش، می‌توانند از کمک‌های دریافتی از اولیای دانش‌آموزان و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی استفاده نمایند.

تبصره - ضوابط دریافت کمک‌های مردمی توسط وزارت آموزش و پرورش تعیین و با امضا وزیر ابلاغ خواهد شد.

ماده ۴ - مدیران مدارس از بین کارکنان رسمی وزارت آموزش و پرورش براساس ضوابط مندرج در آیین‌نامه‌های مربوط انتخاب و منصوب خواهند شد.

ماده ۵ - مدارس می‌توانند در صورت نیاز از معلمان خارجی واجد شرایط پس از کسب موافقت وزارت آموزش و پرورش برابر قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران برای تدریس برخی از دروس استفاده نمایند.

تبصره - مدیر و کارکنان آموزشی، پرورشی و اداری مدارس باید به زبان خارجی مرتبط مسلط باشند.

فصل سوم - شرایط و نحوه پذیرش دانش‌آموز

ماده ۶ - متقاضیان ثبت‌نام در مدارس باید دارای جواز معتبر اقامت در جمهوری اسلامی ایران باشند.

تبصره ۱ - دانش‌آموزان ایرانی که قسمتی از تحصیلات خود را در کشورهای خارجی و در نظام‌هایی غیر از نظام آموزشی جمهوری اسلامی ایران گذرانیده‌اند، در صورت عدم امکان تحصیل آنان در مدرسه تطبیقی یا سایر مدارس کشور و بنا به تشخیص کمیسیون خاص دفتر همکاری‌های بین‌المللی و امور مدارس خارج از کشور برای مدتی معین می‌توانند به تحصیلات خود در این مدارس ادامه دهند.

تبصره ۲ - متقاضیان ایرانی ثبت‌نام در پایه اول ابتدایی - که یکی از والدین آن‌ها بنا به دعوت رسمی از سوی سازمان‌ها، ارگان‌ها و یا دانشگاه‌ها برای مدت معینی به ایران آمده باشند؛ بنا به تشخیص کمیسیون خاص دفتر همکاری‌های بین‌المللی و امور مدارس خارج از کشور می‌توانند در مدرسه بین‌المللی ثبت‌نام نمایند.

ماده ۷ - شرایط سنی ثبت‌نام در مدارس تابع ضوابط سایر مدارس خواهد بود.

تبصره - ثبت‌نام و ادامه تحصیل دانش‌آموزانی که سن ورود به دبستان در کشور محل اقامت قبلی آن‌ها پنج سال و نیم می‌باشد در این مدارس بلامانع است.

فصل چهارم - برنامه درسی، طول دوره و ارزش تحصیلی

ماده ۸ - برنامه درسی این مدارس بر اساس نظام‌های آموزشی بین‌المللی معتبر، خواهد بود که توسط سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی با همکاری دفتر ستادی ذی‌ربط تهیه و با تصویب شورای عالی آموزش و پرورش اجرا می‌گردد.

تبصره ۱ - علاوه بر دروس مصوب هر پایه تحصیلی، آموزش زبان و ادبیات فارسی و مطالعات فرهنگی، اجتماعی (به‌ویژه تاریخ و فرهنگ ایران) در کلیه پایه‌های تحصیلی مدارس

الزامی است. منابع و محتوای درسی خاص برای این دروس توسط سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی ظرف مدت حداکثر یک سال پس از ابلاغ این اساسنامه تهیه و تالیف خواهد شد.

تبصره ۲- ارائه دروس قرآن و دینی برای دانش‌آموزان مسلمان، الزامی و شرکت سایر دانش‌آموزان در کلاس‌های فوق بلامانع است.

تبصره ۳- زبان اصلی تدریس در مدارس بین‌المللی بر حسب مورد یکی از زبان‌های عربی، انگلیسی، فرانسه و آلمانی خواهد بود.

ماده ۹- اعطای کارنامه تحصیلی پایان هر سال و گواهینامه پایان دوره به دانش‌آموز بر اساس نظام آموزشی معتبر (مذکور در ماده ۸) خواهد بود.

ماده ۱۰- ارزشیابی تحصیلی و تربیتی در کلیه پایه‌ها بر اساس آیین‌نامه مربوط انجام می‌شود.
تبصره- آیین‌نامه ارزشیابی تحصیلی و تربیتی این مدارس متناسب با شرایط نظام آموزشی بین‌الملل ظرف مدت حداکثر ۶ ماه پس از ابلاغ این اساسنامه توسط دفاتر ذی‌ربط تهیه و به تصویب شورای عالی خواهد رسید.

فصل پنجم - سایر امور

ماده ۱۱- مدارس می‌توانند در چارچوب قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران و طبق ضوابط وزارت آموزش و پرورش با سایر مدارس و سازمان‌های آموزشی، فرهنگی داخلی و بین‌المللی در زمینه‌های آموزشی و فرهنگی ارتباط برقرار نمایند.

ماده ۱۲- برای دانش‌آموزان دختر و پسر، مدارس جداگانه تشکیل می‌شود.

ماده ۱۳- آیین‌نامه انجمن اولیا و مربیان ویژه این مدارس هماهنگ با سایر مدارس بین‌المللی توسط سازمان مرکزی انجمن اولیا و مربیان با همکاری دفتر ستادی ذی‌ربط ظرف مدت حداکثر ۶ ماه پس از ابلاغ این اساسنامه تهیه و پس از تأیید وزیر آموزش و پرورش به اجرا درمی‌آید.

ماده ۱۴- مواردی که در این اساسنامه به آن اشاره نشده است بر اساس مقررات وزارت آموزش و پرورش می‌باشد.

ماده ۱۵- با تصویب این اساسنامه، اساسنامه قبلی تحت عنوان «اساسنامه مجتمع آموزشی بین‌المللی تهران» لغو می‌شود.

مجوز تأسیس مجتمع آموزشی بین‌المللی در خارج از کشور

مصوب جلسه ۶۲۵ تاریخ ۱۳۷۷/۶/۱۷ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۷۴۹/۱ تاریخ ۱۳۷۷/۶/۲۲

۱- در اجرای بند «پ» ماده یک تصویب نامه جلسه مورخ ۷۵/۵/۲۸ هیئت محترم وزیران، به اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور اجازه داده می‌شود با رعایت مفاد اساسنامه مجتمع آموزشی بین‌المللی تهران مصوب جلسه ۵۵۷ مورخ ۱۳۷۲/۲/۳۰ شورای عالی آموزش و پرورش^۱، در صورت فراهم بودن امکانات و شرایط لازم نسبت به تأسیس مجتمع‌های آموزشی بین‌المللی در کشورهای خارجی اقدام نماید.

۲- هدف از تأسیس مجتمع‌های آموزشی بین‌المللی، تأمین فرصت تحصیلی برای فرزندان ایرانیان مقیم کشورهای خارجی و دانش‌آموزان مسلمان دیگر کشورها و کلیه افراد مسلمانی می‌باشد که علاقه‌مند به تحصیل در این‌گونه مدارس هستند. دانش‌آموزان مسلمان مدارس خارجی در صورتی می‌توانند در مجتمع‌های آموزشی بین‌المللی پذیرفته شوند که ارزش تحصیلات خارجی آنان برابر با دستورات عملی که به تصویب کمیسیون ارزشیابی تحصیلات خارجی می‌رسد تعیین شده باشد.

۳- برنامه‌های آموزشی و تربیتی در مجتمع‌های بین‌المللی بر اساس برنامه‌های مورد عمل مدارس بین‌المللی و برنامه‌های تکمیلی خواهد بود که به تصویب کمیسیون برنامه‌های درسی شورای عالی آموزش و پرورش می‌رسد. حفظ موازین فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و تعمیق معرفت دینی در این‌گونه مدارس الزامی است.

۴- نحوه اداره مجتمع و چگونگی تأمین منابع مالی و نیروی انسانی مربوط با توجه به مفاد مصوبه هیئت محترم وزیران و رعایت مواد ۲، ۳ و ۴ آن صورت می‌پذیرد. مرجع بکارگیری و تشخیص نیروی انسانی خارجی واجد شرط در مجتمع‌های بین‌المللی، اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور می‌باشد.

۵- دانش‌آموزان مجتمع در پایان دوره، گواهینامه بین‌المللی دریافت خواهند داشت که با توجه به ضوابط مدارس بین‌المللی توسط اداره کل مدارس خارج از کشور صادر می‌گردد.

۶- اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور می تواند بر حسب ضرورت در مجتمع های بین المللی نسبت به راه اندازی مدارس عادی و همچنین اجرای دوره های آموزشی غیر حضوری و پاره وقت اقدام نماید.

اساسنامه مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی وابسته به دستگاه‌های دولتی و سایر نهادهای عمومی

مصوب جلسه ۷۹۴ تاریخ ۱۳۸۸/۶/۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۹۲۵۷/۸ تاریخ ۱۳۸۸/۸/۲۳

مقدمه

در اجرای قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش در استان‌ها و شهرستان‌ها و به منظور استفاده بهینه از مشارکت وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، دانشگاه‌ها و سایر نهادهای عمومی، مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی وابسته به آن‌ها در دوره‌های تحصیلی پیش‌دبستانی، ابتدایی، راهنمایی تحصیلی، متوسطه (نظری، فنی و حرفه‌ای و کاردانش) و پیش‌دانشگاهی براساس قوانین و مقررات آموزش و پرورش تاسیس می‌گردند. اساسنامه این مدارس به شرح زیر خواهد بود:

فصل اول - اهداف

ماده ۱- این مدارس در راستای اهداف کلی و هدف‌های دوره‌های تحصیلی نظام آموزش و پرورش کشور، با استفاده از مشارکت سایر دستگاه‌ها، تحقق اهداف زیر را مدنظر دارد:

الف: ارتقای سطح کیفی و رقابت‌پذیری فعالیت‌های آموزشی و تربیتی مدارس

ب: مشارکت و استفاده از ظرفیت دستگاه‌های دولتی و نهادهای عمومی در توسعه آموزش و پرورش

ج: تسهیل در ارائه خدمات آموزشی و پرورشی با اولویت برای فرزندان کارکنان دستگاه‌های مذکور

د: توسعه فعالیت‌های پژوهش، خلاقیت، نوآوری، فناوری، کارآفرینی و پرورشی

فصل دوم - مؤسس و شرایط تأسیس

ماده ۲- وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، دستگاه‌ها و شرکت‌های دولتی، نهادهای عمومی، تعاونی و مؤسسات عام‌المنفعه که مجوز تأسیس مدرسه وابسته را (به استثنای رشته علوم و معارف اسلامی) از سازمان آموزش و پرورش استان دریافت می‌کنند، مؤسس نامیده می‌شوند.

تبصره ۱- مرکز مدیریت حوزه علمیه قم، سازمان تبلیغات اسلامی، مدرسه عالی شهید مطهری، سازمان اوقاف و امور خیریه و مرکز رسیدگی به امور مساجد می‌توانند در

قالب این اساسنامه و مفاد مصوبه جلسه ۶۷۷ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۱/۶/۷ نسبت به تاسیس دبیرستان علوم و معارف اسلامی اقدام نمایند.

تبصره ۲- در صورتی که دستگاه مؤسس بر اساس اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی یا سایر موارد به بخش خصوصی تغییر ماهیت یابد، مدارس مذکور با تأیید وزارت آموزش و پرورش و با رعایت قانون مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی به فعالیت خود ادامه خواهند داد.

ماده ۳- تأمین فضای آموزشی و پرورشی و همچنین نیروی انسانی و سایر هزینه‌ها و امکانات مورد نیاز مدرسه وابسته برابر ضوابط وزارت آموزش و پرورش به عهده مؤسس خواهد بود.

تبصره - وزارت آموزش و پرورش می‌تواند با توجه به شرایط و امکانات موجود خود و در صورت رعایت اصل ۳۰ قانون اساسی برای آموزش رسمی توسط این مدارس، در تأمین بخشی از نیروهای انسانی، فضای آموزشی، امکانات و تجهیزات مورد نیاز این مدارس مشارکت نماید.

ماده ۴- مدرسه وابسته برای دانش‌آموزان دختر و پسر به صورت نوبت جداگانه اداره خواهد شد.

تبصره - دوره پیش‌دبستانی از رعایت این ماده مستثنی می‌باشد.

فصل سوم - سازمان اداری و آموزشی و نحوه اداره مدرسه

ماده ۵ - مدرسه براساس ضوابط آموزشی و پرورشی وزارت آموزش و پرورش زیر نظر مؤسس و با مسئولیت مدیر مدرسه اداره می‌شود.

تبصره - مؤسس و مدیر مدرسه مشترکاً در چارچوب ضوابط و مقررات مربوط در برابر وزارت آموزش و پرورش مسئولیت خواهند داشت و این نوع مدارس می‌توانند با استفاده از آیین‌نامه توسعه مشارکت‌های مردمی به صورت هیئت امنایی اداره شوند.

ماده ۶ - دریافت کمک‌های مردمی و هزینه‌های مربوط به خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه، مطابق قوانین و ضوابط مربوط، در این مدارس مجاز می‌باشد.

ماده ۷- مدیر مدرسه با رعایت شرایط احراز مدیریت مدارس مصوب شورای عالی آموزش و پرورش، به پیشنهاد مؤسس و تأیید و حکم رئیس آموزش و پرورش شهرستان، منطقه یا ناحیه منصوب می‌شود.

تبصره - چنانچه ظرف مدت دو ماه بین مؤسس و رئیس آموزش و پرورش شهرستان، منطقه یا ناحیه توافق حاصل نشد، موضوع از طریق مؤسس یا رئیس آموزش و پرورش به شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه گزارش می‌شود. نظر شورای مذکور که با حضور نماینده مؤسس با داشتن حق رأی تشکیل می‌شود، قطعی و لازم‌الاجراست.

تبصره ۸ - در موارد خاص که مدیر پیشنهادی مؤسس، کارمند رسمی آموزش و پرورش نمی‌باشد، انتصاب وی با نظر رئیس آموزش و پرورش شهرستان، منطقه یا ناحیه بلامانع است.

ماده ۸ - مدرسه می‌تواند با اخذ مجوز از شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه برابر مقررات مربوط به صورت شبانه‌روزی اداره شود.

ماده ۹ - کلیه کارکنان مدارس دخترانه باید زن و کلیه کارکنان مدارس پسرانه باید مرد باشند. **تبصره ۱ -** در مدارس دخترانه استفاده از نیروی انسانی مرد در پست‌های نگهداری، تأسیسات، آشپز، راننده و باغبان بلامانع است.

تبصره ۲ - استفاده از نیروی انسانی زن در مدارس دوره‌های پیش‌دبستانی و ابتدایی پسرانه بلامانع است.

ماده ۱۰ - این مدارس می‌توانند با هماهنگی و تأیید اداره آموزش و پرورش شهرستان، منطقه یا ناحیه علاوه بر ضوابط عمومی مدارس، ضوابط خاصی را برای پذیرش دانش‌آموز تعیین و اجرا نمایند.

فصل چهارم - برنامه‌های درسی

ماده ۱۱ - مواد درسی، برنامه‌ها و محتوای آموزشی در این مدارس همانند سایر مدارس وزارت آموزش و پرورش می‌باشد. مؤسس می‌تواند با استفاده از آیین‌نامه نحوه ارائه خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه در مدارس دولتی، علاوه بر برنامه‌های مصوب، متناسب با نیازهای دانش‌آموزان، برنامه‌های پرورشی، آموزشی (جبرانی، تقویتی و تکمیلی)، فرهنگی، هنری، پژوهشی و ورزشی را ارائه نماید.

تبصره ۱ - مؤسس می‌تواند در شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش و رشته علوم و معارف اسلامی دوره متوسطه حداکثر تا ۱۰ واحد را برنامه‌ریزی و دروس اختصاصی موردنظر خود را جایگزین دروس انتخابی و اختصاصی پایه‌های متوسطه نماید. جایگزینی دروس باید به گونه‌ای باشد که ماهیت رشته موردنظر تخصصی‌تر شود. تعیین و تهیه منابع و محتوای آموزشی دروس اختصاصی فوق با رعایت اهداف و سرفصل‌های مصوب و با هماهنگی و تأیید سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی به عهده مؤسس خواهد بود.^۱

^۱ به استناد مصوبه ۸۸۸ تاریخ ۱۳۹۲/۸/۲۷ که طی شماره ۱۳۹۲/۱۱/۱-۱۲۰/۴۹۸۵۹ تبصره فوق برای دبیرستان علوم و معارف اسلامی وابسته به جامعه‌المصطفی‌العالمیه به شرح زیر اصلاح شد: مؤسس می‌تواند در رشته علوم و معارف اسلامی دوره متوسطه حداکثر تا ۲۷ واحد درسی را برنامه‌ریزی و دروس موردنظر خود را جایگزین دروس انتخابی، عمومی و اختصاصی پایه‌های متوسطه نماید. جایگزینی دروس باید به گونه‌ای باشد که ماهیت رشته موردنظر تخصصی‌تر شود. تعیین و تهیه منابع و محتوای آموزشی دروس فوق با رعایت اهداف و سرفصل‌های مصوب و با هماهنگی و تأیید سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی به عهده مؤسس خواهد بود. ←

تبصره ۲- در صورتی که مؤسس، متقاضی ایجاد رشته‌ای غیر از رشته‌های موجود و مصوب دوره متوسطه باشد باید رشته و جداول درسی مورد تقاضا را پیشنهاد نماید تا به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برسد.

فصل پنجم - نظارت بر امور مدارس

ماده ۱۲- نظارت مستمر بر فعالیت‌های این مدارس و ارزیابی از عملکرد آن‌ها همانند سایر مدارس بر عهده آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه مربوط می‌باشد.

ماده ۱۳- رعایت نکردن مفاد این اساسنامه و آیین‌نامه‌های مرتبط، تخلف محسوب شده و با متخلف یا متخلفین برابر قوانین و مقررات موضوعه رفتار خواهد شد. در صورت تکرار موارد تخلف، موضوع انحلال مدرسه در شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه طرح و اتخاذ تصمیم خواهد شد.

تبصره - در صورت انصراف مؤسس و یا انحلال مؤسسه موضوع ماده ۲ این مصوبه، آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه مسئولیت ادامه فعالیت آن واحد آموزشی را تا پایان سال به عهده خواهد داشت.

فصل ششم - سایر امور

ماده ۱۴- مؤسس موظف است نام آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه مربوط را در تابلو و مهر مدرسه وابسته درج نماید.

ماده ۱۵- مجوز تأسیس مدرسه وابسته قابل واگذاری و یا انتقال به‌غیر نمی‌باشد.

ماده ۱۶- کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و سایر مراکز که دارای مدرسه وابسته می‌باشند، موظفند از تاریخ ابلاغ این مصوبه و حداکثر تا یکسال بعد، مدارس خود را برابر ضوابط و مقررات این اساسنامه، تطبیق و اداره نمایند.

ماده ۱۷- سایر موارد که در این اساسنامه به آن اشاره نشده است، تابع قوانین و مقررات مورد عمل در وزارت آموزش و پرورش می‌باشد.

ماده ۱۸- این اساسنامه جایگزین اساسنامه دبیرستان‌های وابسته به سایر وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مراکز غیر وابسته به آموزش و پرورش می‌شود.

→ دانش‌آموزان متقاضی ثبت‌نام در دبیرستان علوم و معارف اسلامی وابسته به جامعه‌المصطفی‌العالمیه می‌توانند بدون داشتن مدرک تحصیلی پایه سوم راهنمایی تحصیلی و با رعایت سایر شرایط در پایه اول متوسطه ثبت‌نام کنند. قبولی این قبیل افراد در تمام واحدهای درسی پایه اول متوسطه، به منزله شرکت و قبولی در امتحان تعیین پایه تلقی می‌شود و می‌توانند در پایه بالاتر ادامه تحصیل دهند.

اساسنامه مدارس نمونه دولتی

مصوب جلسه ۸۴۷ تاریخ ۱۳۹۰/۶/۱ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۱۲۵۸ تاریخ ۱۳۹۰/۶/۱۶

مقدمه

به منظور فراهم آوردن زمینه رشد فزونی علمی و پرورشی دانش‌آموزان مستعد به ویژه دانش‌آموزانی که دسترسی کمتری به امکانات آموزشی و پرورشی مناسب دارند، مدارس نمونه دولتی مطابق مفاد این اساسنامه، تاسیس و اداره می‌شود.

اهداف

- ۱- اهتمام ویژه به امر تربیت این دانش‌آموزان در تراز دانش‌آموزان شاخص در تعهد، ایمان و علاقه به نظام جمهوری اسلامی ایران.
- ۲- ارائه نمونه‌های مناسب برای سایر مدارس در ارتقای کیفیت آموزشی و پرورشی.
- ۳- فراهم آوردن شرایط مناسب برای ادامه تحصیل دانش‌آموزان مستعد.
- ۴- ایجاد زمینه تربیت نیروی انسانی موردنیاز مناطق کمتر برخوردار از میان دانش‌آموزان بومی - منطقه‌ای .

تعریف

مدارس نمونه دولتی به واحدهای آموزشی و پرورشی در دوره‌های راهنمایی تحصیلی و متوسطه اطلاق می‌شود که با گزینش دانش‌آموزان مستعد و بهره‌گرفتن از معلمان کارآمد و مجرب و تأمین امکانات مناسب، زمینه ارتقای آموزشی و پرورشی دانش‌آموزان را با اولویت مناطق کمتر برخوردار^۱ فراهم می‌آورد.

فصل اول: شرایط و نحوه تأسیس

ماده ۱- این مدارس در هر منطقه، ناحیه یا شهرستان در صورت وجود منابع، امکانات و زمینه مناسب (نیروی انسانی، تجهیزات، فضای آموزشی و دانش‌آموز) به پیشنهاد اداره کل آموزش و پرورش و موافقت معاونت آموزشی ذی‌ربط تأسیس می‌شود.

تبصره ۱- برنامه سالانه توسعه و گسترش مدارس نمونه دولتی متناسب با شرایط، منابع، امکانات و نیاز استان و با هماهنگی اداره کل آموزش و پرورش استان و با تأکید بر

^۱ مناطق کمتر برخوردار به مناطقی اطلاق می‌شود که محرومیت آن‌ها به تصویب هیئت دولت یا وزارت کشور رسیده باشد.

رعایت توازن در دوره‌های راهنمایی تحصیلی و متوسطه از سوی معاونت آموزشی ذی‌ربط تهیه و ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۲- انحلال این مدارس در صورت عدم انطباق با ضوابط مندرج در این اساسنامه به پیشنهاد مدیرکل استان و تأیید معاونت آموزشی ذی‌ربط خواهد بود.

ماده ۲- اولویت در تأسیس مدارس نمونه دولتی با مناطق کمتر برخوردار است.

فصل دوم- سازمان آموزشی، تربیتی و اداری

ماده ۳- به منظور رشد و توسعه کیفی مدارس نمونه دولتی، نیروی انسانی لازم در بخش‌های اجرایی و مدیریتی به‌ویژه مشاور مطابق ضوابط مربوط، به این مدارس اختصاص می‌یابد.

ماده ۴- معاونان، مربیان، مشاوران، معلمان و هنرآموزان این مدارس از میان افراد متعهد و با تجرب‌های که از عملکرد علمی و آموزشی موفق برخوردارند و حداقل سه سال سابقه خدمت در زمینه مربوط در آموزش و پرورش را دارند، انتخاب می‌شوند.

ماده ۵- مدیران این‌گونه مدارس علاوه بر داشتن شرایط احراز مدیریت مدارس و شرایط مندرج در ماده ۴ این اساسنامه، باید دارای حداقل ۲ سال سابقه مدیریت در دوره مربوط نیز باشند.

ماده ۶- نصب و عزل مدیران این‌گونه مدارس به پیشنهاد اداره آموزش و پرورش محل و تأیید مدیرکل استان با ابلاغ رئیس منطقه صورت می‌گیرد. سایر کارکنان مدرسه، مطابق ضوابط، به پیشنهاد مدیر مدرسه و با ابلاغ آموزش و پرورش منطقه انتخاب می‌شوند.

فصل سوم: پذیرش دانش آموز و شرایط تحصیل

ماده ۷- دانش‌آموزان مدارس نمونه دولتی از بین فارغ‌التحصیلان مستعد پایان دوره‌های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی با توجه به موارد زیر انتخاب می‌شوند.

۱- ملاک پذیرش دانش‌آموزان در این مدارس، امتیازات حاصل از ارزیابی‌های رسمی دوران تحصیل و نتیجه آزمون ورودی خواهد بود.

۲- امتحان ورودی پس از برگزاری امتحانات نوبت دوم (خرداد) برگزار خواهد شد.

۳- دستورالعمل مربوط به شرایط شرکت در آزمون ورودی و نحوه برگزاری آن و ثبت‌نام پذیرفته‌شدگان، هر ساله توسط معاونت آموزشی ذی‌ربط تهیه و ابلاغ خواهد شد.

۴- برای تکمیل ظرفیت در پایه‌های میانی دوره‌های راهنمایی تحصیلی و متوسطه، انتخاب و ثبت‌نام دانش‌آموزان واجد شرایط بر اساس ضوابطی خواهد بود که توسط معاونت آموزشی ذی‌ربط ابلاغ می‌شود.

ماده ۸- برای دانش‌آموزان و هنرجویان مناطق کمتر برخوردار که رفت و آمد روزانه برای آن‌ها مقدور نیست، مدارس نمونه دولتی به صورت شبانه‌روزی تأسیس و اداره خواهد شد که در این صورت، ضمن پیش‌بینی اعتبارات لازم، باید امکانات خوابگاهی و تغذیه نیز فراهم شود.

ماده ۹- ادامه تحصیل در این مدارس منوط به فعالیت مثبت پرورشی و آموزشی دانش‌آموز است.

فصل چهارم: نحوه فعالیت

ماده ۱۰- فضاهای آموزشی - پرورشی و خوابگاهی مدارس نمونه دولتی به تفکیک جنسیت به صورت مستقل تأسیس و اداره می‌شود.

ماده ۱۱- به منظور تقویت خلاقیت، نوآوری و توسعه پژوهش‌های دانش‌آموزی در این مدارس، بخشی از ساعات هفتگی دروس به تشخیص شورای مدرسه در همان درس به این امر اختصاص می‌یابد. دانش‌آموزان این‌گونه مدارس در طول سال تحصیلی حداقل یک فعالیت پژوهشی را در راستای اهداف دوره و یا رشته تحصیلی مربوط به کمک دبیران و یا هنرآموزان خود انجام و به مدرسه ارائه می‌نمایند.

ماده ۱۲- به منظور ایجاد زمینه رشد فرهنگی - اجتماعی، توسعه مشارکتهای دانش‌آموزی، هسته‌های مطالعاتی و همچنین تحقق مدرسه محوری، مدیران مدارس می‌توانند بخشی از فعالیت‌های مدیریتی، برنامه‌ریزی و اداره مدرسه را به دانش‌آموزان واگذار نمایند.

ماده ۱۳- مدارس نمونه دولتی می‌توانند برنامه هفتگی خود را در ۵ روز هفته تنظیم و اجرا کنند.

ماده ۱۴- مخارج و هزینه‌های مدارس نمونه دولتی از محل اعتبارات دولتی و بودجه‌های مربوط و با توجه به قانون شوراها و آموزش و پرورش تأمین می‌گردد.

ماده ۱۵- دستورالعمل‌های اجرایی این اساسنامه حداکثر ظرف مدت یک ماه تهیه و پس از تأیید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود.

ماده ۱۶- وزارت آموزش و پرورش موظف است حداکثر سه سال پس از اجرای این اساسنامه عملکرد آموزشی و پرورشی این مدارس را ارزیابی و نتیجه را به شورای عالی آموزش و پرورش گزارش نماید.

ماده ۱۷- با ابلاغ این مصوبه، اساسنامه مدارس نمونه دولتی مصوب سیصد و هشتاد و دومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۶۵/۵/۳۰ و اصلاحات بعدی آن لغو می‌شود.

اساسنامه مدارس عشایری

مصوب جلسه ۹۰۸ تاریخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۱ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۶۵۴۵۸ تاریخ ۱۳۹۴/۸/۲۶
(بررسی شده در جلسات ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷ و ۹۰۸)

مقدمه

اساسنامه مدارس عشایری با در نظر گرفتن شرایط خاص جامعه عشایری^۱ و به منظور بسط عدالت آموزشی و پرورشی برای دانش‌آموزان آن‌ها، بر مبنای اسناد بالادستی به‌ویژه نقشه جامع علمی کشور و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش^۲، به شرح زیر تصویب می‌شود و مدارس عشایری^۳ کشور بر اساس آن اداره خواهند شد.

ماده ۱- تعاریف

۱- دانش‌آموز عشایری: دانش‌آموزی که در خانواده عشایری زندگی می‌کند.
۲- مدرسه عشایری: مدرسه‌ای که بیش از ۵۰ درصد دانش‌آموزان آن را دانش‌آموزان عشایری تشکیل می‌دهد و به سه صورت اداره می‌شود:
۲-۱- سیار: مدرسه‌ای که دانش‌آموزان آن در طول سال تحصیلی به همراه ایل کوچ می‌کنند.

۲-۲- نیمه‌سیار: مدرسه‌ای که والدین دانش‌آموزان آن به همراه ایل کوچ می‌کنند و دانش‌آموزان به صورت‌های مختلف در محل باقی می‌مانند و ادامه تحصیل می‌دهند و سپس کوچ می‌کنند.

۲-۳- ثابت: مدرسه‌ای که در محل‌های اسکان عشایری فاقد کد روستایی، تشکیل می‌شود.

ماده ۲- اهداف

در این مدارس علاوه بر اهداف کلی و اهداف دوره‌های تحصیلی نظام آموزش و پرورش، برای ایجاد انعطاف بیشتر و فراهم آوردن تسهیلات ویژه دانش‌آموزان عشایری متناسب با ویژگی‌های

^۱ عشایر: مردمانی با ساخت اجتماعی قبیله‌ای که معاش آنان عمدتاً متکی به دامداری است و شیوه زندگی مبتنی بر کوچ نشینی دارند و همچنین از دفترچه عشایری استفاده می‌کنند.

^۲ بند هـ راهکار ۱/۱ و راهکارهای ۵/۱، ۵/۲، ۵/۳، ۵/۴، ۵/۵، ۱۲/۲، ۱۴/۱، ۲۰/۳، ۲۱/۶ و ۲۱/۱۰

^۳ منظور از واژه مدارس در سایر مواد و بندهای این اساسنامه، مدارس عشایری است.

خاص فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، جغرافیایی و اقلیمی عشایر، اهداف خاص زیر نیز پیگیری می‌شود:

۱- فراهم کردن فرصت‌های برابر آموزشی و پرورشی به منظور دسترسی عادلانه و آسان دانش‌آموزان عشایری به امکانات آموزشی و پرورشی و برنامه‌های مناسب یادگیری در تمامی نقاط کشور

۲- انسداد مبادی بی‌سوادی و ارتقای پوشش تحصیلی فرزندان عشایر با تاکید بر دانش‌آموزان دختر عشایر

ماده ۳- ضوابط و مقررات تاسیس مدارس عشایری متناسب با شرایط و ویژگی‌های مناطق مختلف عشایری و همچنین حدنصاب لازم دانش‌آموزان برای تشکیل کلاس در دوره ابتدایی و متوسطه این مدارس، به تصویب کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش می‌رسد.

تبصره - این مدارس زیر نظر اداره آموزش و پرورش عشایر استان یا واحد سازمانی مربوط در منطقه آموزش و پرورش و با پشتیبانی اداره کل آموزش و پرورش استان و در چارچوب سیاست‌ها و برنامه‌های اداره کل آموزش و پرورش عشایر و با نظارت آن اداره کل، فعالیت می‌کنند.

ماده ۴- مسئولیت کلیه فعالیت‌های این مدارس (از قبیل آموزشی، پرورشی و اداری) که کوچ برون استانی یا برون منطقه‌ای دارند، بر عهده استان و منطقه مبدأ خواهد بود.

تبصره - به منظور تسهیل امور و دسترسی آسان دانش‌آموزان به فرایند تعلیم و تربیت، مسئولیت اداره این نوع مدارس، با توافق استان یا منطقه مبدأ و مقصد، قابل واگذاری به استان یا منطقه مقصد می‌باشد.

ماده ۵- به منظور افزایش پوشش تحصیلی و جلوگیری از ترک تحصیل دانش‌آموزان عشایر، به‌ویژه دانش‌آموزان دختر، وزارت آموزش و پرورش موظف است نسبت به ارائه فزونت‌ر خدمات آموزشی و پرورشی مختلف در دوره‌های تحصیلی اول و دوم متوسطه، از قبیل تامین وسیله رفت و آمد رایگان، راه‌اندازی خوابگاه‌های مرکزی، تاسیس مدارس شبانه‌روزی، آموزش‌های از راه دور و ... اقدام کند.

ماده ۶- مدارس دوره دوم متوسطه عشایری می‌توانند به‌منظور ارائه آموزش‌های مهارتی و فنی و حرفه‌ای متناسب با شرایط اقلیمی و نیازهای جامعه عشایری با رعایت ضوابط و مقررات مربوط، از ظرفیت‌های کارگاهی مراکز آموزشی سایر دستگاه‌های اجرایی و

نهادهای عمومی مستقر در منطقه (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، مراکز آموزشی وزارت جهاد کشاورزی و سایر مؤسسات آموزشی مجاز) استفاده کنند.

ماده ۷- با توجه به وضعیت اقتصادی و شرایط خاص فرهنگی مناطق عشایری، اجرای دوره پیش‌دبستانی، آمادگی دوزبانه و سنجش سلامت دانش‌آموزان آماده ورود به دبستان در این مناطق الزامی، همگانی و رایگان است و منابع آن از طریق وزارت آموزش و پرورش تأمین خواهد شد.

ماده ۸- برنامه درسی و متون آموزشی و تربیتی این مدارس، براساس مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و در چارچوب برنامه درسی ملی و با توجه به شرایط و ویژگی‌های زندگی عشایری و اقتضات محلی و منطقه‌ای، توسط سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، حداکثر تا دو سال پس از ابلاغ این اساسنامه، متناسب‌سازی خواهد شد.

ماده ۹- زمان آموزش در مدارس کوچ‌رو، به گونه‌ای تعیین شود که کمتر از زمان مقرر در برنامه درسی ملی نباشد.

تبصره ۱- کسری مدت زمان آموزش این نوع مدارس، با تشکیل و فعالیت مدارس به صورت «یک نوبته دو هفته» و دایر نمودن مدارس در روزهای پنج‌شنبه جبران می‌شود.

تبصره ۲- فعالیت‌های آموزشی، پرورشی و فرهنگی و تربیت بدنی و سلامت این مدارس با توجه به شرایط و اقتضات مناطق عشایری، طراحی و برای اجرا ابلاغ می‌شود.

ماده ۱۰- زمان اجرای ارزشیابی تحصیلی نوبت‌های پایانی از سوی شورای برنامه‌ریزی استان و بر اساس شرایط جغرافیایی، اقلیمی و اجتماعی مناطق عشایری تعیین می‌شود.

ماده ۱۱- تربیت و تامین معلمان واجد صلاحیت بومی مورد نیاز این مدارس از طریق پیش‌بینی سهمیه ویژه عشایر در دانشگاه فرهنگیان و دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، صورت می‌پذیرد.

ماده ۱۲- شاخص منابع انسانی مورد نیاز فعالیت‌های بهداشتی، پرورشی و تربیت بدنی در مدارس عشایری کم جمعیت تا میزان شاخص‌های مصوب مدارس عادی تعیین می‌شود.

ماده ۱۳- به منظور تقویت انگیزه و ماندگاری کارکنان آموزشی و پرورشی این مدارس، از سوی وزارت آموزش و پرورش اقدام‌های لازم و اثربخش نظیر پرداخت حق آمد و شد، حق اسکان، سختی کار ویژه و حق کوچ انجام می‌شود.

ماده ۱۴- وزارت آموزش و پرورش موظف است به منظور تحقق عدالت آموزشی و پرورشی و بسترسازی توسعه متوازن در مناطق عشایری، ردیف اعتباری خاص با عنوان "توسعه

آموزش و پرورش عشایری " با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تعیین و در لوایح بودجه سالانه منظور کند.

ماده ۱۵- سرانه اعتباری دانش آموزان این مدارس، به صورت ویژه و حداقل به میزان سه برابر مدارس عادی تعیین می شود و در اولویت پرداخت قرار می گیرد.

ماده ۱۶- انفکاک، الحاق، تجمیع و انحلال این مدارس با پیشنهاد اداره کل آموزش و پرورش استان و موافقت شورای آموزش و پرورش استان، انجام می شود.

ماده ۱۷- شیوه نامه اجرایی این مصوبه توسط اداره کل آموزش و پرورش عشایر کشور با هماهنگی سایر سازمان ها و معاونت های ذی ربط، حداکثر تا سه ماه پس از ابلاغ، تهیه و ارسال خواهد شد.

اساسنامه پژوهش سراهای دانش آموزی

مصوب جلسه ۹۳۲ تاریخ ۱۳۹۵/۳/۱۷ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۸۰۱۰۵ تاریخ ۱۳۹۶/۱/۲۳

(بررسی شده در جلسات ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱ و ۹۳۲)

مقدمه

با عنایت به رسالت آموزش و پرورش در زمینه شناسایی و شکوفایی استعدادها و ارتقای شایستگی‌های دانش‌آموزان و در راستای اجرای مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و سند راهبردی کشور در امور نخبگان، مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، «پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی» با شرایط زیر تأسیس و راه‌اندازی می‌شود:

ماده ۱- تعریف

پژوهش‌سرای دانش‌آموزی، مرکزی علمی- پژوهشی است که زیر نظر آموزش و پرورش و به منظور شناسایی و فراهم‌آوردن زمینه رشد و هدایت استعدادها و پرورش خلاقیت‌های فردی و گروهی دانش‌آموزان و گسترش فرهنگ مطالعه، تحقیق و پژوهش در بین آنان، به دو صورت دولتی (هیئت امنایی) و غیر دولتی تأسیس و اداره می‌شود.

ماده ۲- اهداف

تقویت و تعمیق فرهنگ مطالعه، تحقیق و پژوهش‌های فردی و گروهی در بین دانش‌آموزان شناسایی، جذب و هدایت دانش‌آموزان مستعد و علاقه‌مند متناسب با نیازهای کشور تلفیق دانش نظری و فعالیت‌های عملی و کاربردی تسهیل دستیابی دانش‌آموزان به یافته‌های جدید علمی، پژوهشی و فناوری پرورش خلاقیت و تقویت بنیه علمی و پژوهشی دانش‌آموزان و معلمان حمایت از دانش‌آموزان و هنرجویان پژوهشگر برتر و کارآفرین ایجاد زمینه و تقویت انگیزه حضور مؤثر دانش‌آموزان مستعد در عرصه‌های علمی، فرهنگی، هنری و فناوری در سطح ملی و بین‌المللی (جشنواره‌ها، المپیادها و...)

ماده ۳- زمینه فعالیت

پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی در چارچوب اهداف و وظایف آموزش و پرورش و در زمینه‌های علمی- پژوهشی، آموزشی و فناوری به شرح زیر فعالیت می‌کنند:

۱- آموزش روش‌های مبتنی بر پژوهش

- ۲- طراحی و انجام پروژه‌های تحقیقی، پژوهشی و فناوری دانش‌آموزی
- ۳- برگزاری جشنواره‌ها و مسابقات علمی و پژوهشی و فناوری
- ۴- حمایت مالی و معنوی از دانش‌آموزان برای حضور در جشنواره‌ها و برنامه‌های علمی و پژوهشی داخلی و خارجی
- ۵- آزمایش و تجربه ایده‌های پژوهشی دانش‌آموزی
- ۶- حمایت از کاربست و تولید ایده‌ها و یافته‌های علمی و پژوهشی و تجاری‌سازی آنها
- ۷- تعامل اثر بخش با مدارس و ارائه خدمات به آنها در زمینه‌های علمی، پژوهشی و فناوری
- ۸- تعامل اثربخش با پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد، تحقیقاتی و دانشگاهی و جلب حمایت آنها

ماده ۴- شرایط تأسیس و نحوه اداره

- ۱- پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی به صورت دولتی و غیردولتی تأسیس می‌شوند و در دو وقت صبح و بعد از ظهر به فعالیت‌های علمی- پژوهشی می‌پردازند.
- ۲- مراکز دولتی بر اساس شاخص‌ها و استانداردهای ابلاغی شورای سیاست‌گذاری، به پیشنهاد اداره آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه/ ناحیه، تأیید شورای آموزش و پرورش استان و با مجوز معاونت آموزش متوسطه، تأسیس و راه اندازی می‌شوند.
- تبصره- اداره آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه/ ناحیه موظف است نسبت به تأمین کادر مورد نیاز این مراکز، مطابق درجه‌بندی و ضوابط ابلاغی وزارت آموزش و پرورش اقدام نماید.
- ۳- تأسیس و راه اندازی مراکز غیردولتی بر اساس شاخص‌ها و استانداردهای ابلاغی شورای سیاست‌گذاری و در چارچوب قانون تأسیس و اداره مدارس، مراکز آموزشی و مراکز پرورشی غیردولتی، برابر شیوه‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ می‌شود.

ماده ۵- ارکان

- سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و نظارت بر حسن اجرای فعالیت‌های پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی، از طریق ارکان زیر صورت می‌گیرد:
- ۱- شورای سیاست‌گذاری
 - ۲- شورای آموزش و پرورش استان
 - ۳- هیئت امنای پژوهش سرا

۴- مدیر پژوهش سرا

ماده ۶- شورای سیاستگذاری

الف- ترکیب

- ۱- وزیر آموزش و پرورش (رئیس شورا)
- ۲- معاون آموزش متوسطه (دبیر)
- ۳- معاون توسعه مدیریت و پشتیبانی
- ۴- معاون آموزش ابتدایی
- ۵- معاون پرورشی و فرهنگی
- ۶- رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
- ۷- رئیس پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
- ۸- رئیس مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش پژوهان جوان
- ۹- رئیس کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
- ۱۰- یکی از معاونان حوزه معاونت علمی فناوری ریاست جمهوری
- ۱۱- معاون ذی‌ربط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
- ۱۲- رئیس بنیاد ملی نخبگان
- ۱۳- رئیس صندوق نوآوری و شکوفایی یا یکی از معاونان ایشان
- ۱۴- یکی از معاونین وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (ترجیحاً معاون پژوهش و فناوری)
- ۱۵- رئیس شورای عالی استان‌ها
- ۱۶-۱۷- یک نفر مدیر پژوهش‌سرا و یک نفر معلم پژوهنده به انتخاب شورای معاونان وزارت آموزش و پرورش
- ۱۸- رئیس جامعه خیرین مدرسه ساز کشور
- ۱۹-۲۰- دو نفر از اعضای هیئت علمی گروه‌های تخصصی دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها یا شرکت‌های دانش‌بنیان، به پیشنهاد معاون متوسطه و انتخاب شورای سیاستگذاری
- تبصره ۱- معاون آموزش متوسطه می‌تواند از مدیران، صاحب‌بنظران، کارشناسان، دانش‌آموزان و سایر افراد مرتبط برای شرکت در جلسات دعوت به عمل آورد.
- تبصره ۲- ابلاغ اعضای شورای سیاستگذاری، توسط رئیس شورا صادر می‌شود.
- تبصره ۳- جلسات عادی شورای سیاستگذاری حداقل سالی سه بار تشکیل می‌شود. تشکیل جلسات فوق‌العاده، بلامانع است.
- تبصره ۴- دبیرخانه شورای سیاستگذاری در معاونت آموزش متوسطه تشکیل می‌شود.

تبصره ۵- مصوبات شورا با امضای وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود.

ب- وظایف و اختیارات

- ۱- بررسی و تأیید اصول، سیاست‌ها، خط مشی‌ها و برنامه‌های پژوهش‌سراها در چارچوب قوانین و مقررات آموزش و پرورش
- ۲- بررسی و تأیید شاخص‌ها و استانداردهای تأسیس و اداره پژوهش‌سراها
- ۳- بررسی و تصویب برنامه‌های توسعه کمی و کیفی پژوهش‌سراها
- ۴- تعیین سیاست‌های حمایت مادی و معنوی از دانش‌آموزان دارای اثر و نوآور، خلاق و کارآفرین، ثبت نوآوری‌ها، به کارگیری و تجاری‌سازی آنها و تأسیس صندوق حمایت از دانش‌آموزان پژوهشگر
- ۵- تعیین سیاست‌های حمایتی برای مشارکت بخش غیردولتی در تأسیس و اداره پژوهش‌سراها
- ۶- بررسی و تصویب راهکارهای اجرایی برای افزایش تعامل با مراکز و موسسات علمی، پژوهشی و فناوری
- ۷- تعیین سیاست‌ها و خط مشی‌های تامین نیروی انسانی مورد نیاز پژوهش‌سراها با رعایت ضوابط مربوط
- ۸- بررسی و تصویب نحوه تامین منابع مالی و وصول درآمدهای اختصاصی و مصرف آن با رعایت ضوابط مربوط
- ۹- تعیین ضوابط جذب کمک‌ها و هدایا، اعم از نقدی و غیر نقدی از اشخاص حقیقی و حقوقی
- ۱۰- برنامه‌ریزی برای جلب مشارکت مردم، موسسات، سازمانها و نهادهای دولتی و غیر دولتی در توسعه کمی و کیفی پژوهش‌سراها
- ۱۱- برنامه‌ریزی برای تامین و تخصیص سرانه پژوهشی به دانش‌آموزان پژوهش‌سراها و نظارت عالیه بر هزینه کرد آن
- ۱۲- تصویب آیین‌نامه داخلی شورای سیاست‌گذاری و مقررات، آیین‌نامه‌ها و شیوه‌نامه‌های لازم
- ۱۳- بررسی و صدور مجوز تغییر کاربری و انحلال پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی
- ۱۴- نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات مربوط و مصوبات شورا و ارزیابی عملکرد ادارات کل آموزش و پرورش در برنامه‌های اجرایی پژوهش‌سراها

ماده ۷- شورای آموزش و پرورش استان

مسئولیت هماهنگی، برنامه‌ریزی، پشتیبانی و حمایت از پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی در سطح استان به عهده شورای آموزش و پرورش استان می‌باشد که در چارچوب سیاست‌ها و برنامه‌های شورای سیاستگذاری اقدام می‌نماید. مدیر کل آموزش و پرورش استان به عنوان دبیر و مسئول تعیین دستور جلسات شورای آموزش و پرورش استان، موارد زیر را در دستور کار شورای مذکور قرار می‌دهد.

۱- بررسی و تایید پیشنهاد تاسیس پژوهش‌سرای دانش‌آموزی بر اساس شاخص‌ها و استانداردهای مصوب شورای سیاستگذاری و ارسال آن به معاونت آموزش متوسطه جهت صدور مجوز تاسیس

۲- بررسی و پیشنهاد تغییر کاربری و انحلال پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی استان به شورای سیاستگذاری

۳- تعیین راهکارهای مناسب برای برقراری ارتباط با مراکز علمی، پژوهشی و فناوری و نیز مؤسسات حقوقی و افراد حقیقی در راستای تحقق اهداف و مأموریت‌های پژوهش‌سرا.

۴- برنامه‌ریزی برای جذب حمایت‌های مادی و معنوی مؤسسات مردم‌نهاد، شرکت‌های دولتی و غیر دولتی، مراکز علمی و پژوهشی، اشخاص حقیقی و حقوقی و... از پژوهش‌سراها

۵- نظارت بر حسن اجرای برنامه‌ها و ارزیابی از عملکرد هیئت امنای پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی

تبصره- به منظور کیفیت بخشی به پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی مناطق تابعه استان و ارتقای فعالیت‌های آنان، کمیته برنامه‌ریزی آموزش و پرورش استان، علاوه بر وظایف خود، وظایف زیر را در چارچوب سیاست‌ها و برنامه‌های شورای آموزش و پرورش استان به عهده دارد:

۱- برنامه‌ریزی و ایجاد زمینه برای رقابت‌های علمی، پژوهشی و فناوری بین پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی مناطق

۲- برنامه‌ریزی و ایجاد زمینه برای کیفیت بخشی به فعالیت پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی مناطق

ماده ۸ - هیئت امنای پژوهش سرا

به منظور مدیریت بهینه پژوهش‌سرا و استفاده از امکانات و ظرفیت‌ها، هیئت امنای پژوهش‌سرا در سطح شهرستان/ منطقه تشکیل می‌شود.

الف - ترکیب

- ۱- رئیس اداره آموزش و پرورش منطقه (رئیس)
- ۲- معاون آموزش متوسطه منطقه (نایب رئیس)
- ۳- مدیر پژوهش سرا (دبیر)
- ۴- معاون آموزش ابتدایی
- ۵- معاون توسعه مدیریت و پشتیبانی منطقه
- ۶- شهردار شهرستان / منطقه / ناحیه
- ۷- نماینده تام الاختیار فرماندار یا بخشدار
- ۸- سه نفر استاد دانشگاه یا صاحب نظر پژوهشی در زمینه‌های علوم انسانی، فنی و حرفه‌ای و علوم پایه (ترجیحاً از پارک علم و فناوری یا بنیاد ملی نخبگان)
- ۹- رئیس مجمع خیرین مدرسه ساز شهرستان / منطقه / ناحیه
- ۱۰- یک نفر از اولیای دانش آموزان عضو پژوهش سرا
- ۱۱- یک نفر معلم راهنمای پژوهنده به انتخاب شورای معاونان اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه

تبصره ۱- افراد مندرج در بندهای ۸، ۱۰ و ۱۱ به پیشنهاد رئیس و تصویب هیئت امنای پژوهش سرای دانش آموزی انتخاب می‌شوند.

تبصره ۲- در مناطقی که بیش از یک پژوهش سرا دایر است، صرفاً یک هیئت امنای با عضویت تمام مدیران پژوهش سراها، تشکیل می‌شود. در این صورت، دبیر هیئت امنای، از بین مدیران پژوهش سراها، توسط هیئت امنای انتخاب و با ابلاغ رئیس اداره آموزش و پرورش، منصوب می‌شود.

تبصره ۳- ابلاغ اعضای هیئت امنای توسط رئیس هیئت امنای صادر می‌شود.

تبصره ۴- جلسات عادی هیئت امنای حداقل دو ماه یک بار به پیشنهاد دبیر و تأیید رئیس (ترجیحاً در مکان پژوهش سرا) تشکیل می‌شود. تشکیل جلسات فوق‌العاده با پیشنهاد دبیر و تأیید رئیس هیئت امنای بلامانع است.

تبصره ۵- دبیرخانه هیئت امنای در معاونت آموزش متوسطه شهرستان / منطقه تشکیل می‌شود.

ب- وظایف و اختیارات

- ۱- بررسی و تصویب برنامه‌های سالانه پژوهش سراها در چارچوب سیاست‌ها و برنامه‌های ابلاغی و قوانین و مقررات مربوط

- ۲- برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری برای شناسایی و جذب دانش‌آموزان مستعد به پژوهش‌سرا
- ۳- برنامه‌ریزی و اتخاذ تصمیم برای تامین منابع انسانی مورد نیاز
- ۴- بررسی و تصویب روش توسعه و تقویت ارتباط اثر بخش و تعامل سازنده با مؤسسات علمی و پژوهشی به ویژه مدارس
- ۵- بررسی زمینه‌های جلب همکاری صاحب‌نظران، معلمان مجرب و دانش‌آموزان
- ۶- برنامه‌ریزی برای برگزاری همایش‌های علمی، جشنواره‌ها و مسابقات علمی پژوهشی
- ۷- نظارت بر کلیه امور پژوهش‌سرای دانش‌آموزی
- ۸- بررسی و اتخاذ تصمیم در زمینه‌های جذب کمک‌ها و هدایا، اعم از نقدی و غیر نقدی از اشخاص حقیقی و حقوقی
- ۹- بررسی و تصویب پیشنهادها، طرح‌ها و برنامه‌های مرتبط
- ۱۰- بررسی و تصویب ضوابط پرداخت حق‌الزحمه، پاداش و کارانه به کارکنان و عوامل مرکز در چارچوب مقررات مربوط و نظارت بر نحوه هزینه‌ها و تصویب تراز مالی پژوهش‌سرا

ماده ۹ - مدیر پژوهش‌سرا

- مدیر پژوهش‌سرا از بین افراد واجد شرایط، به پیشنهاد رئیس آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه/ ناحیه و تصویب هیئت امنای پژوهش‌سرا انتخاب و از سوی رئیس اداره آموزش و پرورش برای مدت ۴ سال منصوب می‌شود. عزل مدیر پژوهش‌سرا به پیشنهاد رئیس آموزش و پرورش یا دو سوم اعضای هیئت امنای و تصویب هیئت امنای امکان‌پذیر خواهد بود.
- تبصره ۱-** فرد پیشنهادی، علاوه بر شرایط عمومی احراز مدیریت مدارس، مصوب شورای عالی آموزش و پرورش، باید حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد، تجربه و سوابق امور مطالعاتی و پژوهشی و ۵ سال سابقه آموزشی داشته باشد.
- تبصره ۲-** چنانچه فرد واجد شرایط در منطقه وجود نداشته باشد، معرفی مدیر با حداقل مدرک کارشناسی و دارای سوابق علمی - پژوهشی و ده سال سابقه آموزشی، تا تعیین فرد واجد شرایط، بلامانع است .

وظایف و اختیارات مدیر پژوهش‌سرا

- مدیر پژوهش‌سرا، ضمن اهتمام به اجرای دقیق و کامل مصوبات هیئت امنای، با رعایت قوانین و مقررات مربوط، وظایف زیر را بر عهده دارد:
- ۱- تدوین برنامه‌های سالانه و عملیاتی پژوهش‌سرا و ارائه آن به هیئت امنای برای بررسی و تصویب

- ۲- جلب همکاری و تقویت روحیه مشارکت دانش آموزان و معلمان در انجام فعالیت‌های علمی و پژوهشی
- ۳- برگزاری دوره‌های آموزشی، همایش‌ها، نمایشگاه‌ها، مسابقات و جشنواره‌های علمی، مهارتی، پژوهشی و آزمایشگاهی
- ۴- ایجاد منابع و بانک اطلاعاتی مورد نیاز برای دانش آموزان و معلمان راهنما
- ۵- فراهم آوردن زمینه انجام پژوهش‌های دانش آموزی با بهره‌گیری از امکانات کارگاه، آزمایشگاه و کتابخانه
- ۶- حمایت از دانش آموزان پژوهشگر و هدایت طرح‌های تحقیقاتی آنان
- ۷- ایجاد زمینه برقراری ارتباط دانش آموزان پژوهشگر با سایر نهادها و مؤسسات علمی، پژوهشی و آموزشی
- ۸- تشکیل انجمن‌های علمی- پژوهشی دانش آموزی در رشته‌های مختلف با توجه به نیاز دانش آموزان بر اساس مصوبات هیئت امناء
- ۹- سازماندهی منابع انسانی مورد نیاز به ویژه به کارگیری معلمان و استادان مجرب برای انجام بهینه امور پژوهش سرا
- ۱۰- برقراری ارتباط اثربخش با مدارس و ارائه خدمات علمی- پژوهشی به آنها و نیز استفاده از ظرفیت و توانمندی مدارس برای ارتقای کیفیت فعالیت‌های پژوهش سرا
- ۱۱- فراهم نمودن زمینه‌های مشارکت دانش آموزان پژوهشگر در پژوهش‌های ملی- منطقه‌ای و بین المللی
- ۱۲- تلاش برای تامین منابع مالی و تجهیزات مورد نیاز پژوهش سرا
- ۱۳- اجرای مصوبات هیئت امناء و تهیه گزارش عملکرد سالانه پژوهش سرا جهت ارائه به هیئت امنای پژوهش سرا و کمیته برنامه ریزی آموزش و پرورش استان
- ۱۴- ساماندهی، هدایت و راهبری امور پژوهش سرای دانش آموزی و نظارت و کنترل بر انجام فعالیت‌ها و پاسخگویی به مراجع ذیربط
- ۱۵- تمهید مقدمات برگزاری جلسات هیئت امناء، تنظیم، مستندسازی و نگهداری صورت جلسات و سایر اسناد و مدارک مربوط

ماده ۱۰- مخاطبان

دانش آموزان دوره‌های ابتدایی، متوسطه و هنرجویان واجدالشرايط و علاقه‌مند به مطالعه و پژوهش، در چارچوب شیوه نامه ابلاغی می‌توانند در پژوهش سرا ثبت نام نمایند و از خدمات آن بهره مند شوند.

ماده ۱۱- ارتباط مدارس با پژوهش سرا

- ۱- تعیین نماینده(رابط) برای ارتباط نظام‌مند و اثربخش با پژوهش سرا
 - ۲- حضور فعال مدیران مدارس و دانش‌آموزان در همایش‌ها و نمایشگاه‌های برگزار شده در پژوهش‌سرا
 - ۳- برنامه‌ریزی برای حضور فعال دانش‌آموزان مستعد و علاقه‌مند در پژوهش‌سرا
 - ۴- استفاده از ظرفیت و توانمندی علمی، پژوهشی و فناوری و آزمایشگاهی پژوهش‌سرا برای تحقق اهداف و برنامه‌های مدارس
- ماده ۱۲- ارتباط پژوهش‌سرا با مدارس و مراکز علمی :
- ۱- استفاده از ظرفیت و توانمندی علمی، پژوهشی و فناوری و آزمایشگاهی مدارس برای تحقق اهداف و برنامه‌های پژوهش‌سرا
 - ۲- پیگیری تشکیل انجمن‌های علمی - پژوهشی در مدارس
 - ۳- برقراری ارتباط با پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد، علمی، تحقیقاتی و دانشگاهی برای ارتقای کیفیت برنامه‌ها و فعالیت‌ها

ماده ۱۳ - منابع مالی

منابع مالی پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی عبارتند از

- ۱- اعتبارات تخصیصی از سوی وزارت آموزش و پرورش، در قالب سرانه و کمک هزینه
 - ۲- اعتبارات تخصیصی از سوی شورای آموزش و پرورش استان/ شهرستان/ منطقه
 - ۳- کمک‌های مؤسسات و نهادها از قبیل شهرداری‌ها، صندوق‌ها، مراکز علمی و پژوهشی و بنگاه‌های اقتصادی
 - ۴- هدایا و کمک‌های مردمی
 - ۵- در آمد حاصله از طریق ارائه خدمات علمی، پژوهشی و آموزشی به دانش‌آموزان و هنرجویان و فروش تولیدات و خدمات پژوهشی پژوهش‌سرا
- تبصره-** کلیه وجوه دولتی یا وجوه دریافتی از اولیای دانش‌آموزان یا کمک‌های مردمی و مؤسسات و سازمان‌ها، باید به حساب پژوهش‌سرا واریز شود و بر مبنای شیوه‌نامه مربوط و تصمیم هیئت امنا هزینه شود.

ماده ۱۴ - نظارت و ارزشیابی

شاخص‌ها، ملاک‌ها و استانداردهای ارزشیابی از عملکرد پژوهش‌سراها، توسط شورای سیاست‌گذاری تدوین و ابلاغ می‌شود. نظارت و ارزشیابی مستمر از فعالیت‌های پژوهش‌سراها

براساس شاخص‌ها، ملاک‌ها و استانداردهای مصوب، توسط شورای سیاستگذاری، شورای آموزش و پرورش استان و هیئت امنای پژوهش سرا انجام می‌شود.

تبصره ۱- شورای آموزش و پرورش استان، گزارش‌های مربوط به نظارت و ارزشیابی از عملکرد پژوهش سراهای استان را در پایان هر سال تحصیلی به شورای سیاستگذاری ارائه خواهد داد.

تبصره ۲- شورای سیاستگذاری، گزارش عملکرد ۲ سالانه پژوهش سراها را به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه خواهد داد.

ماده ۱۵ - تغییر کاربری و انحلال

هرگونه تغییر کاربری و جابه‌جایی این مراکز ممنوع است. انحلال پژوهش سرا در صورت عدم انطباق با مفاد این اساسنامه یا ضوابط ابلاغی و همچنین تغییر کاربری آن در موارد خاص، با پیشنهاد شورای آموزش و پرورش استان و تأیید شورای سیاستگذاری انجام می‌شود.

ماده ۱۶ - سایر موارد

شیوه‌نامه‌های اجرایی این اساسنامه پس از ابلاغ، حداکثر ظرف مدت شش ماه تهیه و بعد از تأیید شورای سیاستگذاری، توسط وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود

آیین نامه ها

آیین‌نامه کانون زبان ایران^۱

مصوب جلسه ۱۱ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۶۸/۱/۲۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۴۷۲۰ تاریخ ۱۳۶۸/۵/۱۲

فصل اول

ماده ۱- هدف

کلاس‌های زبان آموزی شامل زبان‌های عربی، انگلیسی، فرانسه، آلمانی به‌منظور تحقق موارد ذیل تشکیل می‌شود:

- ۱- ترویج و تسهیل آموزش زبان و تربیت نیروی انسانی ماهر در زمینه زبان‌آموزی برای مؤسسات دولتی و غیردولتی و داوطلبان آزاد.
- ۲- ارائه خدمات مشاوره‌ای و همیاری و همکاری با وزارتخانه‌ها، ارگان‌ها و مؤسسات دولتی به‌منظور آماده کردن پرسنلی که به خارج از کشور اعزام می‌شوند.
- ۳- بررسی روش‌ها و متدهای رایج آموزش زبان در آموزش‌های غیررسمی، تناسب آن با گروه‌های سنی مختلف به‌منظور سازماندهی مطلوب کلاس‌ها.

فصل دوم - شرایط تأسیس واحدهای آموزشی کانون زبان ایران

- ۲- تأسیس هر یک از شعب کانون زبان ایران به پیشنهاد رئیس کانون زبان و موافقت هیئت مدیره کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان خواهد بود.
- ۳- حداقل فضای آموزشی، تجهیزات و تأسیسات مورد نیاز برای تأسیس هر یک از واحدهای کانون زبان ایران بایستی مطابق استانداردهای مورد قبول وزارت آموزش و پرورش باشد.
- ۴- تعداد شرکت‌کنندگان در هر کلاس باید متناسب با گنجایش کلاس و در هر حال در هر کلاس بیش از ۳۰ نفر مجاز نخواهد بود.

^۱ اصلاحات مصوب جلسه ۶۶۳ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۰/۰۳/۳۱ به شماره ابلاغ ۱۲۰/۷۹۱/۸ تاریخ ۱۳۸۰/۰۴/۳ در این متن اعمال شده است.

فصل سوم - سازمان اداری، آموزشی و نحوه اداره واحدهای کانون زبان ایران

ماده ۵ - برای هر یک از شعب کانون زبان یک نفر مدیر مسئول به پیشنهاد رئیس کانون زبان و موافقت مدیرعامل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان انتخاب می‌گردد.

ماده ۶ - کادر آموزشی کانون زبان ایران از میان افراد واجد شرایط و مطابق با ضوابط گزینش آموزش و پرورش انتخاب می‌گردند.

ماده ۷ - کارکنان واحدهای آموزشی خواهران از بین خواهران و کارکنان واحدهای آموزشی برادران از بین برادران واجد شرایط انتخاب می‌گردند.

تبصره - در صورتی که امکان تأمین استاد زن برای تدریس در کلاس‌های خواهران وجود نداشته باشد از برادران متأهل با حداقل ۳۵ سال سن و با رعایت سایر مقررات استفاده می‌شود.

ماده ۸ - سازمان و تشکیلات واحدهای آموزشی (اعم از اداری، مالی و خدماتی) با تصویب هیئت مدیره و تأمین آن طی مراحل «گزینش» و آموزش لازم، خواهد بود.

فصل چهارم: منابع مالی

ماده ۹ - هر واحد آموزشی در هنگام ثبت‌نام از شرکت‌کنندگان در کلاس‌ها مبلغی به عنوان شهریه که توسط هیئت مدیره کانون تعیین می‌شود، دریافت می‌نماید و واحدها به هیچ عنوان حق دریافت وجوه اضافی را نخواهند داشت.

ماده ۱۰ - به منظور تأمین هزینه‌های ضروری و برگزاری آزمون ورودی مبلغی با تصویب هیئت مدیره از داوطلبان شرکت در آزمون ورودی دریافت می‌شود.

ماده ۱۱ - میزان حقوق و دستمزد کادر آموزشی و اداری و خدماتی و مدیران هر یک از واحدها توسط هیئت مدیره کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و مطابق با مقررات قانونی مربوط تعیین و از محل درآمد کلاس‌های مذکور پرداخت می‌گردد.

تبصره - سایر هزینه‌های هر واحد (خرید، اجاره بها و...) برابر مقررات دولتی انجام خواهد شد.

ماده ۱۲ - اداره واحدهای آموزشی کانون زبان بایستی مطابق مقررات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان بوده و امور پرورشی و آموزشی آن مغایرتی با مقررات آموزش و پرورش نداشته باشد.

ماده ۱۳ - شرایط مدیر مسئول و معاون

۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران

۲- اعتقاد به اسلام و التزام به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ولایت فقیه

۳- داشتن حداقل مدرک تحصیلی لیسانس

۴- آشنایی لازم به زبان انگلیسی و یا یکی از زبان‌های خارجی دیگر

۵- دارا بودن حداقل پنج سال سابقه فعالیت آموزشی

۶- دارا بودن صلاحیت بر اساس ضوابط گزینش آموزش و پرورش

۷- دارا بودن سلامت جسم و روان

تبصره- در صورتی که به تشخیص پزشک معتمد، معلولیت جسمی فرد مانع از انجام وظایف محوله نباشد انتخاب وی به عنوان مدیر مسئول و معاون بلامانع است.

۸- داشتن تأهل و حداقل ۲۵ سال سن

تبصره - مدیران مسئول و جانشینان آن‌ها در آموزشگاه‌های مخصوص پسران باید منحصراً مرد و در آموزشگاه‌های مخصوص دختران منحصراً زن باشند.

ماده ۱۴- وظایف و اختیارات مدیر مسئول:

مسئولیت کلیه امور آموزشی، پرورشی، اداری و مالی و حسن اجرای ضوابط مربوط به عهده مدیر واحد آموزشی است که به تصویب هیئت مدیره خواهد رسید.

تبصره - معاون واحد آموزشی در غیاب مدیر، مسئول کلیه وظایف او خواهد بود.

فصل پنجم - سایر امور

ماده ۱۵- برای ثبت نام دانش‌آموزان کمتر از ۱۸ سال، موافقت کتبی ولی یا سرپرست، الزامی است.

ماده ۱۶- مراعات موازین اسلامی و انضباطی برای کلیه کارکنان و معلمان و دانش‌آموزان آموزشگاه‌ها، الزامی است و مسئولیت نظارت بر اجرای دقیق آن به عهده مدیر مسئول واحد آموزشی خواهد بود.

ماده ۱۷- به شرکت‌کنندگان هیچ یک از کلاس‌های کانون زبان ایران مدرک تحصیلی رسمی اعطا نمی‌گردد. فقط در صورت تقاضای شرکت‌کننده بر اساس آزمون‌هایی که به عمل آمده، در پایان هر دوره، گواهی صادر خواهد شد.

ماده ۱۸- بازدید و نظارت طبق فصل چهارم آیین‌نامه تأسیس آموزشگاه‌های علمی آزاد صورت می‌گیرد مدیر عامل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در کلیه موارد در قبال وزارت آموزش و پرورش مسئول خواهد بود.

ماده ۱۹- اتخاذ تصمیم در مورد ادامه کار و تعطیل واحدها با توجه به مجموع گزارشات به عهده هیئت مدیره کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان خواهد بود.

ماده ۲۰- آیین‌نامه اجرایی (آموزشی، انضباطی، اداری و ...) واحدهای آموزشی توسط کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان تدوین و پس از تصویب هیئت مدیره کانون و تأیید آموزش و پرورش جهت اجرا به کلیه واحدهای آموزشی ابلاغ می‌گردد.

ماده ۲۱- کانون زبان ایران موظف است برحسب جدولی که با توجه به بودجه سالانه به تصویب هیئت مدیره می‌رسد و به واحدها ابلاغ می‌گردد همه ساله به منظور کمک به آموزش ضمن خدمت معلمان زبان انگلیسی، عربی، فرانسه و آلمانی هر منطقه و کارشناسان دفاتر ستادی با معرفی وزارت آموزش و پرورش از آنها مجاناً ثبت‌نام نماید. از این دسته از دانشجویان فقط هزینه کتب درسی و وسایل آموزشی دریافت می‌شود همچنین در هر واحد آموزشی تا ۵٪ از ظرفیت کلاس‌ها، از فرزندان شهدا و جانبازان با معرفی ادارات آموزش و پرورش یا بنیاد شهید پس از شرکت در امتحانات و کسب امتیاز لازم مجاناً ثبت‌نام به عمل می‌آید.

کارکنان آموزش و پرورش و فرزندان آنان می‌توانند در صورت قبولی در امتحانات ورودی از ۴۰٪ تخفیف استفاده نمایند.

تبصره - آزادگان نیز می‌توانند از ۵٪ ظرفیت مذکور در این ماده استفاده نمایند.^۱

^۱ به استناد مصوبه پانصد و هیجدهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۶۹/۹/۸ که طی شماره ۱۲۰/۱۳۰۸۵ مورخ ۱۳۶۹/۱۰/۱۲ ابلاغ شده است تبصره فوق به ماده ۲۱ الحاق گردید.

آیین‌نامه ارزشیابی درس تربیت بدنی

مصوب جلسه ۵۵۳ تاریخ ۱۳۷۱/۱۲/۶ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۱۰۸۳/۲ تاریخ ۱۳۷۱/۱۲/۲۳

مقدمه

با توجه به اهمیتی که ارزشیابی صحیح درس تربیت بدنی در پیشبرد کیفی برنامه مربوط به تأمین سلامت جسمی و روحی دانش‌آموزان دارد، آیین‌نامه ارزشیابی درس ورزش جهت اجرا در مدارس کشور، به شرح زیر تهیه و تدوین می‌گردد.

فصل اول - اهداف

ماده ۱- اهداف ارزشیابی درس تربیت بدنی به شرح زیر است:

- ۱- تعیین ضوابط و معیار مشخص به منظور ارزشیابی صحیح از درس ورزش در سراسر کشور.
- ۲- توجه بیشتر به درس ورزش در مدارس و استفاده بهینه از امکانات موجود در این زمینه.
- ۳- تقویت قوای جسمانی دانش‌آموزان از طریق پرداختن به فعالیت‌های پایه ورزشی.
- ۴- کسب اطلاعات لازم از وضعیت جسمانی و توانایی‌های دانش‌آموزان و هدایت آنان در رشته‌های ورزشی مناسب با توجه به استعدادها و قابلیت‌های هر یک از آنان.

فصل دوم - کلیات

- ماده ۲-** ارزشیابی از درس ورزش براساس ضوابط تعیین شده در این آیین‌نامه در کلیه پایه‌های سطوح مختلف تحصیلی (ابتدایی، راهنمایی تحصیلی و متوسطه) در سراسر کشور انجام می‌گیرد.
- ماده ۳-** امتحان درس ورزش در هر ثلث قبل از امتحانات کتبی دروس دیگر انجام و نمره آن به دفتر آموزشگاه تحویل می‌شود.
- ماده ۴-** دانش‌آموزانی که به علت معلولیت، توانایی انجام برخی از فعالیت‌های ورزشی را ندارند، از امتحان آن بخش معاف و نمره آن به بخش‌هایی که قادر به انجام آن هستند، تعلق می‌گیرد.

تبصره ۵ - چنانچه دانش آموزی به علت معلولیت یا بیماری مزمن تأیید شده به وسیله پزشک معتمد از عهده انجام هیچ‌یک از موارد امتحانی بخش عملی درس ورزش برنیاید، از امتحان درس ورزش معاف بوده و نمرهای برای وی منظور نمی‌گردد.

فصل سوم - شیوه ارزشیابی

ماده ۵- ارزشیابی درس ورزش در هر نوبت شامل سه بخش به شرح زیر می‌باشد که نمره هر بخش جداگانه محاسبه شده و مجموع آن برای دانش‌آموز به‌عنوان نمره امتحان منظور می‌شود.

الف - آمادگی عمومی جسمانی. (۸ نمره)

ب - مهارت‌های ورزشی و پایه. (۷ نمره)

ج - میزان توجه و رعایت نکات بهداشتی ورزشی. (۵ نمره)

تبصره - در پایه‌های دوره راهنمایی و متوسطه ۲ نمره از ۵ نمره به پرسش‌های شفاهی و ۳ نمره به رعایت نکات بهداشتی ورزشی اختصاص پیدا می‌کند.

ماده ۶ - در هر نوبت ارزشیابی از آمادگی جسمانی به‌صورت انجام دو تست از تست‌های شش‌گانه زیر متناسب با شرایط اقلیمی به تشخیص اداره کل آموزش و پرورش استان انجام و نمره هر تست در هر نوبت ۴ نمره (جمعاً ۸ نمره) می‌باشد.

۱- پرش جفت.

۲- کشش بارفیکس (آویزان شدن از بارفیکس با آرنج‌های خم برای دختران).

۳- دراز و نشست زانو خم.

۴- دو رفت و برگشت.

۵- دو ۴۵ متر.

۶- دو ۵۴۰ متر.

تبصره ۱ - برای پایه‌های اول، دوم و سوم ابتدایی به جای شش تست سنجش قوای جسمانی، از تست‌های دو ۳۰ متر برای پایه اول ابتدایی ۴۰ متر برای پایه دوم و سوم و پرش زیکزاک برای هر سه پایه استفاده می‌شود. این تست‌ها در سه ثلث تکرار می‌شوند.

تبصره ۲ - دانش‌آموزان باید در یک سال تحصیلی (سه ثلث) تست‌های شش‌گانه مذکور را انجام داده و رکوردهای آن ثبت شود.

ماده ۷ - معلمان ورزش موظفند در ساعات درس تربیت بدنی، روش اجرای تست‌های انتخاب شده توسط استان را به دانش‌آموزان در هر نوبت تعلیم داده و تمرین‌های مربوط به

هر تست را به منظور ایجاد آمادگی نسبی انجام تست‌ها، برای اجرا در خارج از آموزشگاه به آن‌ها ارائه نمایند.

ماده ۸ - در تبدیل رکورد به نمره قابل درج در کارنامه دانش‌آموز، معلمان ورزش باید بر اساس نرم‌آستانی تست‌های سنجش قوای جسمانی عمل کنند.

ماده ۹ - معلمان ورزش موظفند در هر نوبت با توجه به امکانات و فضای ورزشی هر دبستان یکی از مهارت‌های پایه و بنیادی و یا مهارت‌های پیشرفته ورزشی را از طریق مشاهده و با توجه به شناختی که از فعالیت‌ها و توانایی‌های ورزشی در طول ثلث از دانش‌آموز به‌دست می‌آورند و با روش‌های فنی متداول مورد سنجش قرار داده و نمره هر نوبت را محاسبه و منظور نمایند.

تبصره ۱ - مهارت‌های پایه و بنیادی ورزشی، در دوره‌های ابتدایی و راهنمایی و مهارت‌های پیشرفته در دوره متوسطه مورد سنجش قرار می‌گیرند.

تبصره ۲ - دانش‌آموزانی که عضو تیم‌های ورزشی دبستان، منطقه و استان باشند، این بخش از نمره را به‌طور کامل دریافت می‌دارند.

فصل چهارم - سایر امور

ماده ۱۰ - مفاد ماده ۱۰ آیین‌نامه امتحانات دوره راهنمایی تحصیلی و متوسطه و جدول ضمیمه ماده ۷ آیین‌نامه امتحانات دوره متوسطه نظری (قسمت نوع امتحان) که مغایر با این آیین‌نامه است، در ارتباط با درس ورزش نافذ نخواهد بود.

ماده ۱۱ - دستورالعمل اجرایی درس ورزش در مدارس و همچنین روش اجرای تست‌های شش‌گانه قوای جسمانی، توسط اداره کل تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ خواهد شد.

آیین نامه اعطای دیپلم افتخاری به جانبازان^۱

مصوب جلسه ۱۱۴ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۷۳/۱۱/۳۰ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۲۳۰ تاریخ ۱۳۷۴/۱/۲۱

مقدمه

با عنایت به تصویب ماده واحده اعطای دیپلم افتخاری به جانبازان عزیز انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی که قبل از اعزام به جبهه‌های نبرد حق علیه باطل به تحصیل اشتغال داشته‌اند و به علت ضایعات جسمی و روانی ناشی از جانبازی و معلولیت، یادگیری و ادامه تحصیل برای‌شان ناممکن گردیده، اعطای دیپلم افتخاری برابر آیین نامه زیر انجام می‌شود.

ماده ۱- به دانش‌آموزان جانباز ایثارگری که در حین انجام وظیفه شرعی و دفاع از حریم مقدس انقلاب اسلامی به تشخیص معاونت بهداشت و درمان بنیاد جانبازان مرکز (مرکز بهداشت روانی) توان ذهنی و روانی خود را از دست داده‌اند، با رعایت مفاد این آیین نامه، دیپلم افتخاری اعطا می‌گردد.

ماده ۲- کمیته‌ای تحت عنوان کمیته فنی در ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها جهت بررسی تقاضاهای واصله با ترکیب زیر تشکیل می‌گردد. این کمیته وظیفه دارد پس از بررسی

^۱ اعطای دیپلم افتخار به دانش‌آموزان جانباز (مصوبه جلسه ۱۰۹ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۷۳/۷/۲۴ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۳۶۷۸/۲ مورخ ۱۳۷۳/۸/۲۲)

ماده واحده:

وزارت آموزش و پرورش به پاس قدردانی از تلاش ایثارگران دانش‌آموزان جانبازی که در صحنه‌های دفاع از انقلاب اسلامی به‌گونه‌ای دچار آسیب اعصاب و روان شده‌اند که امکان ادامه تحصیل نداشته‌اند، دیپلم افتخار اعطا می‌نماید که از مزایای قانونی آن بهره‌مند گردند.

تبصره ۱- تشخیص این آسیب دیدگی به‌عهده معاونت بهداشت و درمان بنیاد جانبازان مرکز (مرکز بهداشت روانی) می‌باشد.

تبصره ۲- آیین نامه اجرایی این مصوبه همراه با متن دیپلم افتخار توسط ستاد هماهنگی امور ایثارگران تهیه و به کمیسیون معین جهت بررسی و تصویب ارائه خواهد شد.

۲- به استناد مصوبه دویست و شصت و هشتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۸۰/۸/۱ که طی شماره ۱۲۰/۱۹۰۴/۸ مورخ ۱۳۸۰/۸/۶ ابلاغ شده است، تشخیص و تایید جانبازی اعصاب و روان به عهده واحدی خواهد بود که بیشترین وظایف اداره کل امور جانبازان اعصاب و روان معاونت بهداشت و درمان بنیاد جانبازان مرکز (مرکز بهداشت روانی) به آن محول شده است.

تقاضاها، اظهار نظر خود را در جهت اخذ تصمیم نهایی به کمیسیون فنی ستاد هماهنگی امور ایثارگران ارسال نماید.

۱- مدیرکل آموزش و پرورش استان

۲- معاون آموزش متوسطه

۳- کارشناس امور ایثارگران

۴- رئیس اداره امتحانات.

۵- کارشناس مسئول شاخه آموزشی ذی ربط

ماده ۳- جهت بررسی و تصویب نهایی پیشنهادات کمیته فنی استان و به منظور اعطای دیپلم افتخاری، کمیسیونی تحت عنوان کمیسیون فنی^۱ ایثارگران در ستاد هماهنگی امور ایثارگران با ترکیب زیر تشکیل می گردد:

۱- دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش (رئیس کمیسیون)

۲- رئیس ستاد هماهنگی امور ایثارگران (دبیر کمیسیون)

۳- مدیرکل دفتر آموزش متوسطه

۴- مدیرکل امتحانات

۵- رئیس مرکز اعصاب و روان شاخه معاونت بهداشت و درمان بنیاد جانبازان انقلاب اسلامی.

ماده ۴- کمیته فنی استان و همچنین کمیسیون فنی ایثارگران می توانند در موارد لزوم به تناسب موضوع از کارشناسان و افراد صاحب نظر به منظور استفاده از نظرات آنان دعوت به عمل آورند.

ماده ۵- گواهینامه دیپلم افتخاری^۲ برابر فرم مصوب ضمیمه، توسط ستاد هماهنگی امور ایثارگران صادر و به امضا رئیس کمیسیون فنی ایثارگران و وزیر آموزش و پرورش خواهد رسید.

ماده ۶- ارزش گواهینامه دیپلم افتخاری برابر گواهینامه پایان تحصیلات متوسطه (دیپلم) است و دارندگان آن می توانند از تمام مزایای قانونی آن به استثنا ادامه تحصیل برخوردار گردند.

^۱ در مصوبات بعدی شورای عالی آموزش و پرورش، کمیسیون مذکور حذف شده است و بخشی از وظایف آن به کمیسیون ذی ربط شورای عالی و استانها واگذار شده است.

^۲ به استناد مصوبه دویست و شصت و هشتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۸۰/۸/۱ که طی شماره ۱۲۰/۲۱۰۹/۸ مورخ ۱۳۸۰/۸/۶ ابلاغ شده است، دیپلم افتخاری جانبازان اعصاب و روان از تاریخ ۱۳۷۳/۱۱/۳۰ قابل اعتبار خواهد بود.

ماده ۷- دستورالعمل اجرایی این آیین‌نامه توسط ستاد هماهنگی امور ایثارگران تهیه و پس از تأیید وزیر آموزش و پرورش جهت اجرا ابلاغ خواهد شد.

موضوع: آیین‌نامه اعطای دیپلم افتخاری به جانبازان، مشتمل بر یک مقدمه و هفت ماده و همچنین فرم گواهی‌نامه دیپلم افتخاری (فرم ضمیمه) در یکصد و چهاردهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۷۳/۱۱/۳۰ به تصویب رسید. صحیح است، به مورد اجرا گذارده شود.

محل الصاق عکس
عکس باید پس از الصاق
با مهر
ستاد مهر شود

محل الصاق تمبر

بسمه تعالی
جمهوری اسلامی ایران
اطلبوا العلم من المهد الی اللحد
وزارت آموزش و پرورش
«زگهواره تا گور دانش بجوی»

دیپلم افتخاری

به استناد آیین‌نامه اعطای دیپلم افتخاری به جانبازان انقلاب اسلامی مصوب یکصد و چهاردهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۷۳/۱۱/۳۰ و تصویب کمیسیون فنی ایثارگران، به منظور قدردانی از تلاش رزمنده ایثارگر..... فرزند..... دارای شناسنامه شماره..... صادره از..... متولد سال..... که در صحنه‌های دفاع از حریم مقدس اسلام و انقلاب اسلامی جانباز گردیده است، دیپلم افتخاری پایان تحصیلات دوره آموزش متوسطه به وی اعطا می‌شود تا از مزایای قانونی آن بهره‌مند گردد

رئیس کمیسیون فنی ایثارگران
مهر و امضاء

وزیر آموزش و پرورش

آیین نامه ارزشیابی مدارک تحصیلی مدارس کشورهای خارجی

مصوب جلسه ۱۴۳ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۷۶/۹/۱۲ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۸۶۸۶/۲ تاریخ ۱۳۷۶/۱۰/۷

در اجرای مفاد بند ۱۰ از ماده ۶ لایحه قانونی شورای عالی آموزش و پرورش، رسیدگی و ارزشیابی مدارک تحصیلی صادره از مدارس کشورهای خارجی تا سطح دیپلم متوسطه و دوره پیش دانشگاهی برابر این آیین نامه خواهد بود.

ماده ۱- مدرک تحصیلی دانش آموزانی برابر این آیین نامه ارزشیابی می شود که در مدارس خارجی (داخل یا خارج از کشور) تحصیل کرده باشند و جهت تعیین ارزش تحصیلات خویش یا ادامه تحصیل در مدارس ایرانی، متقاضی ارزشیابی از مدارک تحصیلی خود باشند.

ماده ۲- در ارزشیابی از مدارک تحصیلی خارجی جهت ادامه تحصیل، تطبیق سن متقاضی و سوابق تحصیلی وی با شرایط و ضوابط حاکم بر آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران الزامی است لذا:

۱- حداقل سن متقاضی برای ورود به پایه اول ابتدایی ۶ سال تمام می باشد و برای پایه های بعدی به از هر پایه، یک سال به سن او اضافه می گردد.

۲- حداقل سنوات تحصیلی برای قرار گرفتن در پایه دوم ابتدایی یک سال تحصیلی می باشد و برای ورود به پایه های بعدی، به از هر پایه، یکسال سابقه تحصیلی به سنوات تحصیل او اضافه می گردد.

تبصره ۱- مبنای محاسبه سن و سنوات تحصیلی اول مهر هر سال می باشد.

تبصره ۲- سنوات تحصیلی کمتر از ۶ ماه حذف و بیشتر از ۶ ماه یک سال محسوب می شود.

تبصره ۳- چنانچه دانش آموز قبلاً در نظامی تحصیل کرده باشد که شروع تحصیل رسمی از ۵/۵ سالگی مجاز بوده، شرط حداقل سن برای ورود همان ۵/۵ سال خواهد بود.

ماده ۳- متقاضی می تواند با تقاضای کتبی ولی و یا سرپرست خود با رعایت شرایط سنی لازم در هر پایه تحصیلی، پایین تر از پایه استحقاقی خویش قرار گیرد ولی ارتقا او به پایه بالاتر از شرایط استحقاقی، مجاز نمی باشد.

ماده ۴- واحد کارشناسی اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور پایه تحصیلی متقاضیانی که قصد ادامه تحصیل در مدارس ایرانی را دارند، برابر این آیین‌نامه و دستورالعمل اجرایی مربوط مشخص و جهت اجرا ابلاغ می‌کند.^۱

ماده ۵- افرادی که با ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی خود در دوره متوسطه قرار می‌گیرند، می‌توانند در رشته‌ای که کمیسیون ارزشیابی تحصیلات خارجی تعیین می‌کند ادامه تحصیل دهند.^۲

تبصره - انتخاب رشته در شاخه نظری توسط متقاضی و با راهنمای مشاور مدرسه انجام می‌گیرد.^۳

ماده ۶- در صورتی که متقاضی به تشخیص کمیسیون ارزشیابی تحصیلات خارجی، شرایط لازم برای اخذ گواهینامه پایان تحصیلات یکی از دوره‌های تحصیلی را داشته باشد، گواهینامه برابر نمونه‌های پیوست صادر می‌شود.

^۱ اصلاح آیین‌نامه ارزشیابی مدارک تحصیلی مدارس کشورهای خارجی (مصوب جلسه ۱۵۲ کمیسیون معین شورای عالی مورخ ۱۳۷۷/۱/۱۸ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۴۴۰/۲ مورخ ۱۳۷۷/۲/۱) «نظر به اینکه به منظور تسهیل امور مراجعین ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی واحد کارشناسی ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش و وظایف آن به اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور منتقل شده است لذا به دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش اجازه داده می‌شود تغییرات لازم را متناسب با این جابجایی در آیین‌نامه ارزشیابی مدارک تحصیلی مدارس کشورهای خارجی و دستورالعمل مربوط اعمال نماید.»

^۲ به استناد رأی صادره در دویست و نود و نهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۶۲/۱/۳۱ به کمیسیون‌های ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی اجازه داده می‌شود در مورد رشته‌های تحصیلی که عین آن در نظام آموزشی ایران (متوسطه) وجود ندارد عین رشته تحصیلی متقاضی در خارج را در برگ ارزشنامه قید نموده و معادل آن را به طوری که نشان دهد به کدامیک از رشته‌های موجود در نظام آموزشی کشور نزدیک‌تر است ذکر نمایند.

^۳ برابر مصوبه جلسه ۶۴۴ شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۷۸/۱۰/۱۶ که طی شماره ۱۲۰/۳۸۹۷/۸ مورخ ۱۳۷۸/۱۰/۲۰ ابلاغ شده است، تبصره فوق الحاق گردید.

ماده ۷- مدارک تحصیلی خارجی به شرطی قابل ارزشیابی است که صحت صدور و تعلق آن‌ها به فرد متقاضی به تأیید نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور و یا وزارت امور خارجه کشور جمهوری اسلامی رسیده باشد.^۱

ماده ۸- آراء کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی از حیث ثبت‌نام، ادامه تحصیل و امتحانات داخلی در هر موقع از سال تحصیلی، قابل اجرا است و محدودیت زمانی آیین‌نامه‌های جاری در این زمینه، مانع اجرای آن نمی‌شود.

ماده ۹- دستورالعمل اجرایی این آیین‌نامه توسط دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش تهیه و پس از تأیید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ خواهد شد.

^۱ به استناد مصوبه دویست و نود و ششمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۶۱/۱۲/۱۸ مادام که تأیید صحت صدور و تعلق مدارک تحصیلی صادره از کشور عراق توسط سفارتخانه یا نمایندگی سیاسی دولت جمهوری اسلامی ایران در آن کشور امکان ندارد، کمیسیون‌های تعیین ارزش تحصیلات خارجی می‌توانند مدارک تحصیلی صادره از کشور مذکور را که مورد تأیید کمیسیون متشکله که به تأیید وزارت امور خارجه نیز رسیده باشد ارزشیابی نمایند.

ضمناً کمیسیون‌های ارزشیابی از طرف شوری اختیار دارند در مورد کلیه کشورهایی که جمهوری اسلامی ایران نمایندگی در آنجا ندارد و یا نماینده دارد و اعلام کند که به‌علل سیاسی امکان تأیید مدارک تحصیلی میسر نیست، کمیسیون‌های مشابه فوق را به عنوان مراجع تأیید کننده مدارک تحصیلی مربوط بشناسند. و همچنین به استناد رأی صادره در ششصد و یکمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۷۵/۶/۲۹ که طی شماره ۱۲۰/۶۷۵۰/۲ مورخ ۱۳۷۵/۷/۲۸ ابلاغ شده است:

با توجه به رأی صادره در دویست و نود و ششمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۶۱/۱۲/۱۸ موافقت می‌شود برای ارزشیابی مدارک تحصیلی صادره از کشورهایی که به‌علت مسائل سیاسی، تأیید صحت و صدور و تعلق به صاحبان آن‌ها توسط سفارت یا نمایندگی‌های سیاسی جمهوری اسلامی ایران امکان ندارد، تأیید وزارت امور خارجه ایران ملاک عمل باشد.

محل الصاق عکس
عکس باید پس از الصاق با مهر
اداره کل آموزش و پرورش
مدارس خارج از کشور مهر

محل الصاق
تمبر

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش

اطلبوا العلم من المهدالی اللحد «پیامبر اکرم (ص)»
«زگهواره تا گوردانش بجوی»

گواهینامه پایان تحصیلات دوره پنج ساله ابتدایی

به استناد مفاد آیین‌نامه ارزشیابی تحصیلات خارجی، مصوب شورای عالی
آموزش و پرورش و برابر رأی صادره در جلسه مورخ کمیسیون ارزشیابی
تحصیلات خارجی شورای عالی آموزش و پرورش نظر به اینکه:
خواهر/ برادر فرزند دارای شناسنامه
شماره صادره از متولد سال محل تولد
..... تحصیلات خود را در شهر کشور گذرانده و ارزش
تحصیلات وی معادل گواهینامه پایان تحصیلات دوره پنج ساله ابتدایی شناخته شده است،
این گواهینامه به وی اعطا می‌شود .
شماره ثبت تاریخ ثبت

مدیرکل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور
نام و نام خانوادگی
امضاء و مهر

کارشناس مسئول ارزشیابی تحصیلات خارجی
نام و نام خانوادگی
امضاء و مهر

محل الصاق عکس
عکس باید پس از الصاق با
مهر اداره کل
آموزش و پرورش مدارس
خارج از کشور مهر شود.

محل الصاق
تمبر

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش

اطلبوا العلم من المهدالی اللحد «پیامبر اکرم (ص)»
«زگهواره تا گوردانش بجوی»

گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله راهنمایی

به استناد مفاد آیین نامه ارزشیابی تحصیلات خارجی، مصوب شورای عالی آموزش و پرورش و برابر رأی صادره در جلسه مورخ..... کمیسیون ارزشیابی تحصیلات خارجی شورای عالی آموزش و پرورش نظر به اینکه:

خواهر/ برادر..... فرزند..... دارای شناسنامه شماره
..... صادره از متولد سال محل تولد
..... تحصیلات خود را در شهر کشور گذرانده و ارزش
تحصیلات وی معادل گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله راهنمایی شناخته شده
است، این گواهینامه به وی اعطا می شود.

شماره ثبت تاریخ ثبت

مدیرکل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور
نام و نام خانوادگی.....
امضاء و مهر

کارشناس مسئول ارزشیابی تحصیلات خارجی
نام و نام خانوادگی.....
امضاء و مهر

محل الصاق عکس
عکس باید پس از الصاق با
مهر اداره کل
آموزش و پرورش مدارس
خارج از کشور مهر شود.

محل الصاق
تمبر

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

اطلبوا العلم من المهدالی اللحد «پیامبر اکرم (ص)»

«زگهواره تا گوردانش بجوی»

گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله متوسطه

به استناد مفاد آیین‌نامه ارزشیابی تحصیلات خارجی، مصوب شورای عالی آموزش و پرورش و برابر رأی صادره در جلسه مورخ کمیسیون ارزشیابی تحصیلات خارجی شورای عالی آموزش و پرورش نظر به اینکه :

خواهر/ برادر..... فرزند..... دارای شناسنامه شماره صادره از..... متولد سال..... محل تولد تحصیلات خود را در شهر کشور..... گذرانده و ارزش تحصیلات او معادل گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله متوسطه شاخه..... رشته..... شناخته شده است، این گواهینامه به وی اعطا می‌شود.

شماره ثبت تاریخ ثبت

مدیرکل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور
نام و نام خانوادگی.....
امضاء و مهر

کارشناس مسئول ارزشیابی تحصیلات خارج
نام و نام خانوادگی
امضاء و مهر

محل الصاق عکس
عکس باید پس از الصاق با
مهر
اداره کل آموزش و پرورش
مدارس خارج از کشور مهر

محل الصاق
تمبر

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

اطلبوا العلم من المهدالی اللحد «پیامبر اکرم (ص)»

«زگهواره تا گوردانش بجوی»

گواهینامه پایان تحصیلات دوره پیش‌دانشگاهی

به استناد مفاد آیین‌نامه ارزشیابی تحصیلات خارجی، مصوب شورای عالی آموزش و پرورش و برابر رأی صادره در جلسه مورخ کمیسیون ارزشیابی تحصیلات خارجی شورای عالی آموزش و پرورش نظربه اینکه:

خواهر/ برادر..... فرزند..... دارای شناسنامه شماره
صادر از متولد سال..... محل تولد تحصیلات خود را
در شهر کشور..... گذرانده و ارزش تحصیلات او
معادل گواهینامه پایان تحصیلات دوره پیش‌دانشگاهی رشته.....
شناخته شده است، این گواهینامه به وی اعطاء می‌شود.

شماره ثبت تاریخ ثبت

مدیرکل آموزش و پرورش
مدارس خارج از کشور
نام و نام خانوادگی.....
امضاء و مهر

کارشناس مسئول ارزشیابی
تحصیلات خارجی
نام و نام خانوادگی.....
امضاء و مهر

انتقال کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی به اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور

مصوب جلسه ۶۴۴ تاریخ ۱۳۷۸/۱۰/۱۶ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۸۹۹/۸ تاریخ ۱۳۷۸/۱۰/۲۰

به منظور تسهیل امور مراجعین، شورای عالی آموزش و پرورش با پیشنهاد دبیرخانه شورای عالی مبنی بر انتقال کمیسیون ارزشیابی مدارک خارجی که بر اساس بند ۲-۷ آیین نامه داخلی شورای عالی آموزش و پرورش و کمیسیون های وابسته، در دبیرخانه شورا تشکیل گردید، به اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور، با ترکیب زیر موافقت نمود:

ترکیب اعضا^۱

- ۱- رئیس مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور (رئیس کمیسیون)
 - ۲- معاون اعزام، تشریفات و ارزشیابی مدارک تحصیلی کشورهای خارجی (نایب رئیس)
 - ۳و۴- دو نفر صاحب نظر و آشنا به نظام های آموزشی کشورهای خارجی، به پیشنهاد رئیس مرکز و تصویب کمیسیون معین شورای عالی
 - ۵- نماینده تام الاختیار دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش
 - ۶- رئیس اداره ارزشیابی مدارک تحصیلی کشورهای خارجی
 - ۷- نماینده معاون آموزشی ذی ربط
- تبصره ۱-** کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی با حضور ۵ نفر (رئیس و در غیاب وی نایب رئیس و حداقل ۴ نفر از اعضای دیگر) رسمیت می یابد و موضوعات با رأی موافق حداقل ۵ نفر به تصویب می رسد.
- تبصره ۲-** حکم اعضای صاحب نظر کمیسیون توسط وزیر آموزش و پرورش برای مدت دو سال صادر می شود. تمدید عضویت آنان پس از تأیید کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش بلامانع خواهد بود.

^۱ برابر مصوبه جلسه ۸۲۹ شورای عالی تاریخ ۱۳۸۹/۸/۱۸ که طی شماره ۱۲۰/۲۸۶۴۴ تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۸ ابلاغ شده است ترکیب کمیسیون به شرح فوق اصلاح گردید.

تبصره ۳- هر یک از اعضای رسمی کمیسیون و مدعوین صاحب نظر که در جلسات کمیسیون شرکت می نمایند، مطابق مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش حق حضور در جلسه دریافت می نمایند.

لازم است کمیسیون در صدور گواهینامه های پایان دوره متوسطه و پیش دانشگاهی، رویه های گذشته را به شرح زیر ادامه دهد و در صورت نیاز به تغییر، پیشنهادهای جدید را جهت طرح در شورای عالی ارائه نماید.

رویه های کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی در صدور گواهینامه های پایان تحصیلات دوره متوسطه و پیش دانشگاهی

۱- مدرک دیپلم ۱۱ ساله کشورهای خارجی معادل گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله متوسطه نظام جدید (دیپلم) شناخته می شود.

۲- مدرک تحصیلی دیپلم ۱۲ ساله کشورهای خارجی معادل گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله متوسطه نظام جدید (دیپلم) و دوره پیش دانشگاهی شناخته می شود.

۳- افرادی که پس از ۱۱ سال تحصیل در کشورهای خارجی موفق به کسب دیپلم نشده اند، به تشخیص کمیسیون، در امتحان نهایی ی چهار ماده درسی شرکت و در صورت کسب حداقل نمره ۱۰ در هر درس، مدرک معادل گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله متوسطه نظام جدید (دیپلم) دریافت می کنند.

۴- مدرک تحصیلی افرادی که پس از ۱۲ سال تحصیل در کشورهای خارجی (به دلیل ۱۳ ساله بودن طول دوره تحصیل) موفق به کسب دیپلم نشده اند، معادل گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله متوسطه نظام جدید (دیپلم) شناخته می شود.

۵- چنانچه دارندگان دیپلم ۱۱ ساله کشورهای خارجی دارای تحصیلات دانشگاهی باشند، به یکی از روش های زیر مدرک معادل گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله متوسطه نظام جدید (دیپلم) و دوره پیش دانشگاهی دریافت می کنند:

الف) کسر تعدادی از واحدهای دانشگاهی به تشخیص کمیسیون.

ب) شرکت در امتحان تعدادی از دروس دوره پیش دانشگاهی به تشخیص کمیسیون و کسب نمره حداقل ۱۰ در آنها.

تبصره - در خصوص نظام های نیم سالی واحدی و نظایر آن که اعمال ضوابط فوق ممکن نیست، تصمیم گیری بر عهده کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خواهد بود.

آیین‌نامه نحوه ارائه خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه در مدارس دولتی

مصوب جلسه ۶۲۰ تاریخ ۱۳۷۷/۲/۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۴۷۷/۱ تاریخ ۱۳۷۷/۴/۲۳

مقدمه

در اجرای بند ۴ ماده ۱۱ قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش مصوب ۷۲/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی که به مدیران مدارس اجازه داده است در قبال ارائه خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه، نسبت به دریافت هزینه آن از مردم اقدام کرده و وجوه حاصل را برای اداره با کیفیت مدارس به کار گیرند، شورای عالی آموزش و پرورش «آیین‌نامه نحوه ارائه خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه در مدارس دولتی» را به‌عنوان جایگزین اساسنامه مدارس نمونه مردمی و به منظور توسعه هر چه بیشتر مشارکت مردم در ارتقا کیفیت مدارس دولتی در تاریخ ۷۷/۲/۳ به شرح زیر تصویب کرد:

تعریف

خدمات آموزشی و پرورشی فوق‌برنامه به مجموعه فعالیت‌هایی اطلاق می‌گردد که علاوه بر برنامه‌ها و ساعات مصوب هفتگی در مدارس دولتی طراحی و به مورد اجرا گذاشته می‌شود.

ماده ۱- کلیه مدارس دولتی با پیشنهاد مدیر و انجمن اولیا و مربیان مدرسه و تأیید شورای آموزش و پرورش شهرستان می‌توانند مشمول این آیین‌نامه گردند.

ماده ۲- مدیران مدارس مذکور مجاز خواهند بود به‌منظور اداره مناسب‌تر مدارس و افزایش کیفیت فعالیت‌ها، نسبت به ارائه خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه اقدام و هزینه آن را از محل کمک‌های مردمی و وجوه حاصل از ارائه خدمات فوق برنامه تأمین نمایند.

تبصره - وجوه دریافتی برای ارائه خدمات فوق‌برنامه باید به حساب مدرسه واریز شود.

ماده ۳- در هر مدرسه حداکثر معادل ۳۰٪ دانش‌آموزان که امکان تأمین هزینه فعالیت‌های فوق‌برنامه را ندارند، با نظر مدیر واحد آموزشی و تأیید انجمن اولیا و مربیان مدرسه و

بر اساس ضوابطی که وزارت آموزش و پرورش مشخص می‌کند، می‌توانند از معافیت یا تخفیف برخوردار شوند.

ماده ۴- خدمات آموزشی فوق برنامه شامل دروس جبرانی، تکمیلی و تقویتی آموزشی و خدمات پرورشی فوق برنامه شامل فعالیت‌های فرهنگی، هنری، ورزشی، بهداشتی و فعالیت‌های گروهی دانش‌آموزان می‌باشد. تأمین نیازهای ضروری و مرتبط برای انجام این برنامه‌ها از محل درآمدهای مذکور بلامانع است.

تبصره - انتخاب نوع فعالیت فوق برنامه با پیشنهاد مدیر و تأیید شورای معلمان مدرسه انجام می‌گیرد.

ماده ۵ - اولویت در تأمین نیروی انسانی کارآمد برای اجرای با کیفیت خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه با کارکنان همان مدرسه است و در صورت ضرورت، استفاده از نیروهای سایر مدارس بلامانع می‌باشد. به کارگیری افرادی که در استخدام آموزش و پرورش نباشند، به شرط تأیید آموزش و پرورش منطقه بلامانع خواهد بود.

تبصره - برای ارائه فعالیت‌های فوق برنامه در مدارس پسرانه، از نیروی انسانی برادر و در مدارس دخترانه، از نیروی انسانی خواهر استفاده خواهد شد.

ماده ۶ - شرکت دانش‌آموزان مدارس همجوار که مدرسه آنان فاقد کلاس‌های فوق برنامه می‌باشد، با رعایت شرایط و ضوابطی که اداره آموزش و پرورش منطقه تعیین می‌کند، بلامانع است.

ماده ۷- برگزاری هرگونه آزمون ورودی و تعیین شرط معدل برای ثبت نام دانش‌آموزان در مدارس مشمول این آیین نامه مجاز نیست و ثبت نام دانش‌آموزان برابر دستورالعمل ثبت نام که از طریق وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود، انجام خواهد شد.

ماده ۸ - دستورالعمل اجرایی این آیین نامه اعم از حدود و جوه دریافتی از مردم، حق الزحمه نیروهای انسانی و میزان ساعات فعالیت‌های فوق برنامه و ضوابط انتخاب آن‌ها را وزارت آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ خواهد کرد.

ماده ۹- با توجه به تصویب این آیین نامه که زمینه ارائه خدمات آموزشی و پرورشی مناسب را با استفاده از کمک‌ها و مشارکت‌های مردمی برای همه دانش‌آموزان فراهم می‌سازد، از تاریخ تصویب این آیین نامه، کلیه مدارس نمونه مردمی موظفند خود را با مفاد این آیین نامه تطبیق دهند.

تبصره ۱- دانش‌آموزان سال‌های قبل مدارس نمونه مردمی سابق، می‌توانند در همان مدارس ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۲- مدارس جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور برابر مصوبه جلسه تاریخ ۱۳۷۵/۵/۲۸ هیئت محترم وزیران (موضوع بخشنامه شماره ۷۴۳۶/ت/۱۶۴۷۴/هـ - ۱۳۷۵/۷/۱۰ معاون اول رئیس‌جمهور) اداره می‌شوند و مشمول مفاد این آیین‌نامه نخواهند بود.

ماده ۱۰- نظارت بر حسن اجرای این آیین‌نامه و دستورالعمل‌های اجرایی آن و ارزشیابی از عملکرد مدارس بر عهده وزارت آموزش و پرورش است که از طریق ادارات کل آموزش و پرورش و ادارات شهرستان‌ها اعمال می‌شود.

ماده ۱۱- مدرسی که امکان کمک به سایر مدارس را در امور آموزشی، پرورشی و فرهنگی دارند، می‌توانند با موافقت انجمن اولیا و مربیان مدرسه و شورای آموزش و پرورش شهرستان نسبت به ارائه خدمات مذکور و کمک به سایر مدارس اقدام کنند.

آیین نامه فعالیت های تابستانی دانش آموزان

مصوب جلسه ۱۶۰ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۷۷/۴/۲۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۷۵۰/۲ تاریخ ۱۳۷۷/۵/۱۰

ماده ۱- تعریف

فعالیت های تابستانی عبارتست از مجموعه برنامه هایی که برای تعطیلات تابستانی توسط کمیسیون فعالیت های تابستانی برنامه ریزی می شود. این برنامه ها با مسئولیت معاونت پرورشی وزارت آموزش و پرورش برای دانش آموزان دوره های مختلف تحصیلی به اجرا در می آید.

ماده ۲- اهداف

- ۱-۲ غنی سازی اوقات فراغت دانش آموزان به منظور رشد همه جانبه شخصیت آن ها.
- ۲-۲ استمرار فعالیت های پرورشی سال تحصیلی در ایام تابستان.
- ۲-۳ ارتقا سطح دانش و بینش اعتقادی، علمی، اجتماعی و مهارت های فنی، حرفه ای و هنری دانش آموزان.
- ۲-۴ تقویت روحیه خودیاری و همیاری و مسئولیت پذیری در دانش آموزان.
- ۲-۵ فراهم سازی زمینه های جلب مشارکت دانش آموزان جهت شرکت عملی آن ها در سازندگی کشور.
- ۲-۶ ایجاد زمینه های لازم به منظور تقویت و تأمین سلامت جسمانی و روانی دانش آموزان.

ماده ۳- برای برنامه ریزی و هدایت فعالیت های، تابستانی کمیسیونی تحت عنوان کمیسیون فعالیت های تابستانی در معاونت پرورشی با ترکیب و وظایف زیر تشکیل می شود:

الف - اعضا کمیسیون

- ۱) معاون پرورشی (رئیس کمیسیون).
- ۲) یکی از مدیران کل حوزه معاونت پشتیبانی.
- ۳) مدیران کل دفاتر آموزشی دوره های مختلف تحصیلی حوزه ستادی.
- ۴) یکی از مدیران کل حوزه معاونت مشارکت های مردمی و مدارس غیرانتفاعی.

- ۵) نماینده دفتر مرکزی انجمن اولیا و مربیان.
 - ۶) یکی از مدیران سازمان نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس کشور.
 - ۷) مدیران کل حوزه معاونت پرورشی.
 - ۸) نماینده کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.
 - ۹) نماینده سازمان جوانان هلال احمر.
- تبصره -** کمیسیون می‌تواند از معلمان، دانش‌آموزان، صاحب‌نظران و کارشناسان جهت استفاده از نظرات به صورت موردی دعوت به‌عمل آورد.

ب) وظایف کمیسیون

- ۱- برنامه‌ریزی فعالیت‌های تابستانی.
 - ۲- پیش‌بینی منابع مالی و نحوه تأمین نیروی انسانی موردنیاز برنامه‌های تابستانی.
 - ۳- جلب همکاری و مشارکت سایر نهادها از قبیل وزارت کشور، سازمان برنامه و بودجه، صدا و سیما، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی، بنیاد جانبازان، بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، سازمان تربیت بدنی و...
 - ۴- ایجاد هماهنگی و تعیین چگونگی نظارت بر فعالیت‌های تابستانی و نحوه ارزشیابی از آن‌ها.
- تبصره -** جلسات کمیسیون با حضور اعضا رسمی است و برای تصویب هر موضوع تأیید اکثریت اعضای حاضر ضروری است. مصوبات کمیسیون توسط وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود.

ماده ۴- برنامه‌ها

- ۴- ۱- ارائه آموزش‌ها و فعالیت‌های مختلف علمی، فرهنگی، هنری، ورزشی، فنی، خدماتی و نظامی در مدارس و اماکن پرورشی.
- ۴- ۲- گردش‌های علمی و بازدید از مراکز کشاورزی، صنعتی، علمی، ورزشی، فرهنگی، هنری و مؤسسات اجتماعی.
- ۴- ۳- برگزاری اردوهای پرورشی.
- ۴- ۴- برگزاری مسابقات ورزشی، فرهنگی، هنری، علمی و اجرای جشنواره‌های دانش‌آموزی.
- ۴- ۵- برگزاری برنامه زیارت اماکن مذهبی.
- ۴- ۶- بکارگیری نیروی دانش‌آموزی در برنامه‌ها و فعالیت کار جمعی برای سازندگی کشور با همکاری و استفاده از امکانات سایر نهادها.

تبصره ۱- ارائه خدمات پرورشی تابستانی به دانش‌آموزان مناطق محروم و روستایی، عشایری، فرزندان شاهد و ایثارگران از اولویت برخوردار است.

تبصره ۲- شرکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های تابستانی داوطلبانه بوده و با رضایت والدین آنان صورت می‌پذیرد.

ماده ۵- منابع و ضوابط مالی

۵-۱- معاونت پرورشی می‌تواند جهت تأمین هزینه مورد نیاز برنامه‌های تابستانی، از اعتبارات دولتی و کمک‌ها و مشارکت‌های مردمی استفاده نماید.

۵-۲- اعتبارات مورد نیاز اجرای برنامه‌های تابستانی هر ساله توسط دفتر بودجه و تأمین منابع با هماهنگی معاونت پرورشی، پیش‌بینی و در بودجه وزارت آموزش و پرورش منظور می‌شود. همچنین در بودجه استان‌ها نیز، ادارات کل، اعتبارات لازم را با هماهنگی دفاتر ذی‌ربط ستادی پیش‌بینی و تأمین می‌کنند.

۵-۳- به مدیران، مدرسان، مربیان، داوران و سایر عوامل برنامه‌ریزی، اجرایی و اداری، حق‌الزحمه مناسب پرداخت خواهد شد. دستورالعمل مربوط توسط معاونین پشتیبانی و پرورشی تدوین و پس از تأیید مقام وزارت ابلاغ خواهد شد.

ماده ۶- دستورالعمل اجرایی این آیین‌نامه توسط معاونت پرورشی تهیه و پس از تصویب کمیسیون فعالیت‌های تابستانی با تأیید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود.

آیین نامه پرداخت حق الزحمه امتحانات^۱

مصوب جلسه ۱۶۰ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۷۷/۴/۲۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۲۸۲۷/۸ تاریخ ۱۳۷۷/۷/۱۳

حق الزحمه عوامل اجرایی

- ۱- حق الزحمه عوامل اجرایی امتحانات نهایی برای هر درس کتبی به ازای هر دانش آموز در دوره های اول و دوم متوسطه به ترتیب ۱۲۰۰ و ۲۰۰۰ ریال تعیین و پرداخت می گردد. جدول ریز هزینه ها برحسب شرح وظایف هر یک از عوامل اجرایی و نوع هزینه ها، توسط اداره کل امتحانات تهیه و پس از تأیید کمیسیون معین ابلاغ خواهد شد.
- ۲- به ناظران حوزه های امتحانی که از فوق العاده مأموریت استفاده نمی کنند، حق الزحمه ای معادل فوق العاده مأموریت روزانه پرداخت می شود.
- ۳- حق الزحمه کلیه عوامل اجرایی داوطلبان آزاد (متفرقه) همانند حق الزحمه عوامل اجرایی امتحانات دانش آموزان عادی محاسبه و پرداخت می گردد.

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۸۳۲ شورای عالی تاریخ ۱۳۸۹/۱۰/۲۱ به شماره ابلاغ ۱۲۰/۲۸۶۷۱ تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۸ مفاد این آیین نامه و اصلاحات بعدی و دستورالعمل نحوه پرداخت حق الزحمه به عوامل اجرایی امتحانات، به دوره پیش دانشگاهی نیز تسری یافت. ضمناً به استناد مصوبه دویست و هشتاد و چهارمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۸ که طی شماره ۱۲۰/۴۴۱/۸ مورخ ۱۳۸۱/۲/۳۰ ابلاغ شده است کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش با افزایش ارقام مندرج در آیین نامه پرداخت حق الزحمه امتحانات مصوب جلسه ۱۶۰ مورخ ۱۳۷۷/۴/۲۳ و دستورالعمل نحوه پرداخت حق الزحمه به عوامل اجرایی امتحانات مصوب جلسه مورخ ۱۳۷۷/۱۱/۲۰ و اصلاحیه های بعدی آن به میزان ۷۰ درصد برای طراحان سوال و مصححین اوراق امتحانی و ۵۰ درصد برای سایر عوامل اجرایی امتحانات موافقت دارد.

تبصره - اجرای این مصوبه از خرداد ۱۳۸۱ منوط به تأمین اعتبارات لازم خواهد بود. ضمناً به استناد مصوبه هفتصد و چهارمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۸۳/۳/۵ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۱۲۸۸/۸ مورخ ۱۳۸۳/۳/۳۰ شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می دارد:

حق الزحمه طراحی سوالات امتحان هماهنگ کشوری، استانی و منطق های موضوع مصوبه جلسه شماره ۲۸۴ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۸ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش به میزان ۵۰ درصد افزایش یابد.

به استثنای بندهای یک و دو فوق الذکر، کلیه مواد و بندهای «دستورالعمل نحوه پرداخت حق الزحمه عوامل اجرایی امتحانات (عوامل اجرایی، پذیرایی و ...)» مصوب جلسه ۲۸۴ مورخ ۱۳۸۱/۲/۸ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش به میزان ۳۰ درصد افزایش یابد و هر ساله به میزان ۱۰٪ به بندهای یک و سه آن افزوده شود. در شاخه کاردانش، حق الزحمه طراحی سوال آن دسته از دروسی که شامل دو بخش تئوری و عملی (دروس مهارتی) می باشند به صورت دو مجموعه سوال محاسبه شود.

حق الزحمه طراحان سؤال

۴- به ازای هر درس به طراحان سؤال امتحان نهایی در دوره‌های اول و دوم متوسطه به ترتیب ۱۲۰۰۰۰ و ۱۶۰۰۰۰ ریال پرداخت می‌شود.

تبصره - به طراحان سؤالات امتحان نهایی برای نوشتن و آماده‌کردن پاکت‌های محتوی سؤال و راهنمای تصحیح (قراردادن سؤال و راهنمای تصحیح در پاکت‌های مربوط، ظهرنویسی پاکت‌ها، چسب و مهر نمودن آن‌ها) برای هر پاکت مبلغ ۵۰۰ ریال پرداخت می‌شود.

۵- سؤالات امتحان نهایی به صورت گروه ۲ نفره طرح می‌شود و برای هریک از طراحان، حق الزحمه مندرج در بند ۴ به‌طور جداگانه پرداخت می‌شود.

سایر موارد

۶- حق الزحمه عوامل اجرایی امتحانات داوطلبان آزاد پایه ششم ابتدایی و حق الزحمه طرح سؤال امتحانی پایه ششم ابتدایی به میزان ۶۰ درصد مبالغ مربوط به پایه نهم خواهد بود.

۷- حق الزحمه طراحان سؤال امتحانات هماهنگ منطقه‌ای و استانی پایه‌های داخلی به میزان ۶۰ درصد حق الزحمه طراحان سؤال امتحانات نهایی مقاطع مربوط محاسبه و پرداخت می‌شود.

۸ - به عوامل قرنطینه تکثیر و چاپ سؤال امتحانات پایه ششم ابتدایی حق الزحمه‌ای برابر ۶۰ درصد حق الزحمه امتحانات نهایی پایه نهم و به عوامل قرنطینه تکثیر و چاپ سؤالات امتحانات هماهنگ داخلی حق الزحمه‌ای برابر ۶۰ درصد حق الزحمه امتحانات نهایی مقطع مربوط محاسبه و پرداخت می‌شود.

۹- به مسئولان ثبت‌نام، تشکیل پرونده و امور اداری داوطلبان آزاد به ازای هر داوطلب مبلغ ۴۰۰ ریال پرداخت می‌گردد.

۱۰- به مسئولان تفکیک و بسته‌بندی سؤالات و راهنمای تصحیح مواد درسی و تحویل آن به حوزه‌های مربوط به ازای هر بسته ۲۰۰۰ ریال پرداخت می‌شود.

۱۱- حق‌التحریر گواهینامه (غیر رایانه‌ای) پایان دوره تحصیلات به ازای هر برگ ۴۰۰ ریال خواهد بود.

۱۲- به کلیه عوامل اجرایی امور امتحانات خارج از کشور برابر عوامل اجرایی امتحانات مشابه در داخل کشور حق‌الزحمه پرداخت می‌شود.

۱۳- اقامت و پذیرایی ناظران در استان‌ها به عهده اداره کل آموزش و پرورش مربوط می‌باشد.
۱۴- مفاد این آیین‌نامه (به استثنای بند ۶ که از خرداد ۱۳۷۷ اعمال می‌شود) از دی ماه ۱۳۷۷ قابل اجرا خواهد بود و با اجرای آن مصوبات قبلی (میزان پرداخت حق‌الزحمه امتحانات مصوب جلسه ۵۸۱ شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۷۴/۱/۳۱ و حق‌الزحمه طراحان سؤالات امتحان نهایی مصوب جلسه ۵۴۵ شورای عالی آموزش و پرورش ۱۳۷۱/۵/۲۲) لغو می‌گردد.

دستورالعمل نحوه پرداخت حق الزحمه به عوامل اجرایی امتحانات^۱

مصوب جلسه ۱۷۹ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۷۷/۱۱/۲۰ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۴۷۱۲/۸ تاریخ ۱۳۷۷/۱۱/۲۱

الف - موارد مربوط به بند یک

ماده ۱- جدول حق الزحمه دوره اول متوسطه

ماده ۲- جدول حق الزحمه متوسطه

ماده ۳- جدول حق الزحمه کاردانش

ماده ۴- در شهرستان‌ها و مناطقی که حوزه اجرا در هر یک از مقاطع تحصیلی الزاماً با کمتر از ۱۰۰ نفر دانش‌آموز تشکیل می‌شود، حق الزحمه عوامل اجرایی آن حوزه (به استثنای مراقبین) بر مبنای یکصد نفر محاسبه و پرداخت نمایند.

ماده ۵- در شهرستان‌ها و مناطقی که تعداد دانش‌آموزان در هر یک از مقاطع تحصیلی کمتر از ۱۰۰۰ نفر باشد، حق الزحمه کارکنان ادارات شهرستان‌ها، نواحی، مناطق و عوامل حوزه تکثیر و مخزن بر مبنای ۱۰۰۰ نفر محاسبه و پرداخت شود.

ماده ۶- در مناطق و نواحی آموزشی که به علت کم بودن شرکت کننده، حوزه تصحیح با کمتر از ۲۰۰ نفر دانش‌آموز یا داوطلب تشکیل می‌شود حق الزحمه عوامل حوزه تصحیح (غیر از مصحح) بر مبنای ۲۰۰ نفر محاسبه و پرداخت شود.

ماده ۷- ادارات کل و ادارات آموزش و پرورش شهرستان‌ها/ مناطق/ نواحی می‌توانند از محل صرفه‌جویی هر یک از بندهای جداول یک و دو حق الزحمه دوره‌های مختلف تحصیلی نسبت به ترمیم کسری حق الزحمه عوامل اجرایی امتحانات سایر بندها و یا هزینه‌های پذیرایی به هر نحوی که مصلحت می‌دانند اقدام نمایند.

^۱ به استناد مصوبه دویست و هشتاد و چهارمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۸۱/۲/۸ که طی شماره ۱۲۰/۴۴۱/۸ مورخ ۱۳۸۱/۲/۳۰ ابلاغ شده است کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش با افزایش ارقام مندرج در آیین‌نامه پرداخت حق الزحمه امتحانات مصوب جلسه ۱۶۰ مورخ ۱۳۷۷/۴/۲۳ و دستورالعمل نحوه پرداخت حق الزحمه به عوامل اجرایی امتحانات مصوب جلسه مورخ ۱۳۷۷/۱۱/۲۰ و اصلاحیه‌های بعدی آن به میزان ۷۰ درصد برای طراحان سوال و مصححین اوراق امتحانی و ۵۰ درصد برای سایر عوامل اجرایی امتحانات موافقت دارد. تبصره - اجرای این مصوبه از خرداد ۱۳۸۱ منوط به تامین اعتبارات لازم خواهد بود.

ماده ۸- به دبیران متخصص درس ادبیات فارسی که جهت قرائت املای فارسی در حوزه اجرا حضور می‌یابند از محل صرفه‌جویی‌ها یا از محل اعتبارات موارد پیش‌بینی نشده جدول حق الزحمه معادل ۲/۵ ساعت حق‌التدریس محاسبه و پرداخت نمایند.

ماده ۹- ملزومات مورد نیاز مخزن، تکثیر، اجرا و تصحیح و ستاد امتحانات و هزینه پست ارسال اوراق امتحانی از اعتبارات ادارات تأمین شود.

ماده ۱۰- به اعضای هیئت رسیدگی به تخلفات امتحانات نهایی مقاطع تحصیلی در صورتی که از بندهای جداول یک و دو هیچ‌گونه حق الزحمه‌ای دریافت نمی‌کنند معادل وقتی که صرف رسیدگی به اعتراضات و صدور رأی می‌نمایند، برابر حق‌التدریس ساعتی دوره تحصیلی مربوط از محل اعتبارات تخصیص یافته بندهای صرفه‌جویی‌ها و یا موارد پیش‌بینی نشده در جداول حق الزحمه محاسبه و پرداخت نمایند.

ماده ۱۱- حق الزحمه کارکنان حراست، ارزشیابی، گروه‌های آموزشی، آموزش ابتدایی، راهنمایی تحصیلی، متوسطه در مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها، نواحی و مناطق بابت همکاری و رعایت موارد مندرج در شرح وظایف عوامل اجرایی امتحانات است.

ماده ۱۲- هزینه پذیرایی ناظرانی که از طرف وزارت متبوع جهت نظارت بر امتحانات اعزام می‌گردند باید از محل پذیرایی امتحانات نهایی کلیه مقاطع تحصیلی پرداخت گردد.

ماده ۱۳- به ناظران حوزه‌های امتحان نهایی که از فوق‌العاده مأموریت استفاده نمی‌کنند و بیتوته نمی‌نمایند روزانه مبلغ ۱۰۰۰۰ ریال محاسبه و پرداخت گردد.

ماده ۱۴- از سپردن بیش از یک مسئولیت به هر یک از عوامل اجرایی و اعضای ستاد امتحانات (حتی اگر نوع مسئولیت غیرهمزمان باشد) بایستی جداً خودداری شود به‌جز کارشناس مسئول امتحانات استان و مسئول امتحانات مناطق که می‌توانند مسئولیت مخزن را نیز به‌عهده داشته باشند.

تبصره - مراقبین و مصححین از این بند به شرط داشتن مسئولیت غیرهمزمان مستثنی می‌باشند.

ماده ۱۵- از بابت برگزاری امتحانات هماهنگ (اعم از دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد) به هیچ یک از عوامل امتحانی و اجرایی ادارات کل استان و ادارات شهرستان/ منطقه/ ناحیه حق الزحمه تعلق نمی‌گیرد.^۱

^۱ به استناد ماده واحده مصوب جلسه ۷۷۴ تاریخ ۱۳۸۷/۶/۱۲ به شماره ابلاغ ۱۳۹۶۸/۸/۱۲۰/۱۳۹۶۸/۸ تاریخ ۱۳۸۷/۱۱/۱۷، کلیه مفاد مرتبط در آیین‌نامه پرداخت حق الزحمه امتحانات مصوب جلسه ۱۶۰ کمیسیون معین شورای عالی مورخ +

ماده ۱۶- حق الزحمه امتحانات شفاهی قبول شدگان داوطلبان آزاد بر اساس حق التدریس معلمان همان دوره تحصیلی به ازای هر ۶ داوطلب یک ساعت حق التدریس محاسبه و پرداخت شود.

ماده ۱۷- حق الزحمه طرح سؤال امتحان نهایی درس قرآن که دارای ۸ نمره کتبی است مبلغ ۸۰۰۰۰ ریال محاسبه و پرداخت شود.

ماده ۱۸- هریک از سؤالات امتحانی هماهنگ داخلی بایستی توسط یک نفر طراحی شود.

ماده ۱۹- حق الزحمه عوامل اجرایی امتحانات نهایی متوسطه با توجه به مجموع دانش آموزان سال چهارم متوسطه نظام فعلی و سال سوم نظام جدید یک جا محاسبه و پرداخت شود.

ماده ۲۰- حق الزحمه عوامل اجرایی آزمون های نهایی مهارتی به ازای هر دانش آموز مبلغ ۸/۰۰۰ ریال تعیین می گردد که برابر جداول شماره ۳ پرداخت می شود.

ماده ۲۱- حق الزحمه طراحی سؤال در آزمون های نهایی مهارتی شامل یک مجموعه سؤال عملی و نظری روی هم) می گردد.

ماده ۲۲- شرح وظایف اجرایی و چگونگی انجام آزمون های نهایی مهارتی توسط اداره کل امتحانات تهیه و ابلاغ خواهد شد.

ب- موارد مربوط به بند ده (۱۰) آیین نامه پرداخت حق الزحمه امتحانات

ماده ۱- حق الزحمه بسته بندی شامل دوره های ابتدایی و دوره اول متوسطه نمی گردد.

ماده ۲- حق الزحمه بسته بندی فقط در امتحانات نهایی دوره متوسطه پرداخت و شامل اداره کل آموزش و پرورش استان و اداره کل امتحانات می گردد.

ماده ۳- حداکثر سقف پرداختی به هر نفر در هر نوبت از مجموع تمام رشته ها در اداره کل آموزش و پرورش استان مبلغ ۱۰۰/۰۰۰ ریال و در اداره کل امتحانات مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ ریال می باشد.

→ ۱۳۷۷/۴/۲۳ و جدول پرداخت حق الزحمه عوامل اجرایی امتحانات، موضوع ماده یک دستورالعمل نحوه پرداخت حق الزحمه به عوامل اجرایی امتحانات مصوب جلسه مورخ ۱۳۷۷/۱۱/۲۰ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش، به استثنای ردیف های ۱ تا ۱۱ به امتحانات هماهنگ تسری داده می شود. در مورد داوطلبان آزاد که در حوزه های امتحانی مستقل شرکت می کنند پرداخت حق الزحمه برابر ردیف های ۱ تا ۱۱ دستورالعمل مذکور بلامانع است. تبصره- با تصویب این ماده واحده، ماده ۱۵ بند الف دستورالعمل نحوه پرداخت حق الزحمه به عوامل اجرایی امتحانات مصوب جلسه مورخ ۱۳۷۷/۱۱/۲۰ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش ملغی می شود.

ماده ۴- شیوه بسته بندی به طور دقیق توسط اداره کل امتحانات تهیه و به ادارات کل استان ها ابلاغ خواهد شد.

جدول پرداخت حق الزحمه عوامل اجرایی امتحانات نهایی سوم راهنمایی موضوع ماده یک، مصوبه جلسه ۱۷۹ مورخ ۱۳۷۷/۱۱/۲۰ کمیسیون معین شورای عالی، بر مبنای ۱۲۰۰ ریال

ردیف	عوامل اجرایی	نرخ به ریال	شرح
۱	رئیس حوزه اجرا	۸۳	تا ۳۵۰ نفر دانش آموز به ازای هر ماده درسی کتبی مبلغ ۸۳ ریال و از ۳۵۱ نفر به بعد مبلغ ۷۰ ریال محاسبه و پرداخت شود. حتی المقدور از تشکیل حوزه بیش از ۳۵۰ نفر خودداری شود به استثنای سالن های بزرگ که بیش از ۳۵۰ نفر ظرفیت دارند با نظر و تأیید ستاد امتحانات
۲	منشی حوزه اجرا	۷۵	تا ۲۵۰ نفر یک منشی و از ۲۵۱ نفر به بالا به ازای هر ۱۰۰ نفر یک منشی اضافه شود و حق الزحمه تعیین شده به طور مساوی بین آنان تقسیم شود.
۳	مراقب حوزه اجرا	۲۳۰	به ازای هر ۱۰۰ نفر دانش آموز ۳ نفر مراقب تعیین و حق الزحمه تعیین شده به طور مساوی بین آن ها تقسیم شود.
۴	خدمتگذار حوزه اجرا	۳۰	تا ۲۵۰ نفر دانش آموز یک خدمتگذار و یک نگهبان و از ۲۵۱ نفر به بالا به ازای هر ۱۰۰ نفر یک خدمتگذار اضافه شود و حق الزحمه به طور مساوی بین آن ها تقسیم شود.
۵	پذیرایی حوزه اجرا	۵۰	به ازای هر ماده درسی کتبی هر دانش آموز مبلغ ۵۰ ریال محاسبه و هزینه گردد.
۶	رئیس حوزه تصحیح	۴۵	تا ۳۰۰۰ نفر به ازای هر ماده درسی هر دانش آموز ۴۵ ریال محاسبه و پرداخت شود. از تشکیل حوزه بیش از ۳۰۰۰ نفر خودداری شود. تذکر: حق الزحمه رئیس حوزه تصحیح بابت کلیه امور تصحیح، رسیدگی به اعتراضات، بازبینی اوراق، اعلام نتیجه قطعی، کنترل لیست قبول شدگان و امضا و تأیید لیست و گواهینامه فارغ التحصیلان است.
۷	منشی حوزه تصحیح	۴۰	به ازای ۱۵۰۰ نفر دانش آموز یک نفر منشی و از ۱۵۰۱ تا ۲۵۰۰ نفر یک منشی اضافه شود و از ۲۵۰۱ نفر تا ۳۰۰۰ نفر یک منشی دیگر اضافه شود و حق الزحمه بین آن ها به طور مساوی تقسیم شود. ضمناً حق الزحمه منشی برای انجام کلیه امور مربوط به حوزه تصحیح، رسیدگی به اعتراضات، بازبینی اوراق و اعلام نتیجه قطعی است.

۸	مصحح	۴۰۰	به ازای هر ماده درسی کتبی هر دانش آموز مبلغ ۲۰۰ ریال بابت تصحیح اول و ۲۰۰ ریال بابت تصحیح دوم، محاسبه و پرداخت شود.
۹	رسیدگی به اعتراضات	۲۰	به ازای هر ماده درسی کتبی هر دانش آموز مبلغ ۲۰ ریال محاسبه و از محل آن بابت تصحیح سوم (در صورت مغایرت نمره بین مصحح اول و دوم) و رسیدگی به اعتراضات (تجدید نظر) و اوراق امتحانی هر درسی مبلغ ۳۰۰ ریال محاسبه و پرداخت شود.
۱۰	خدمتگزار حوزه تصحیح	۲۰	به ازای هر ماده درسی کتبی هر دانش آموز مبلغ ۲۰ ریال محاسبه و پرداخت شود تا ۲۰۰۰ نفر دانش آموز یک خدمتگزار از ۲۰۰۱ تا ۳۰۰۰ نفر یک نفر خدمتگزار اضافه شود و مبلغ حق الزحمه به طور مساوی بین آن‌ها تقسیم شود.
۱۱	پذیرایی حوزه تصحیح	۵۶	به ازای هر ماده درسی کتبی هر دانش آموز مبلغ ۵۶ ریال محاسبه و هزینه گردد.
۱۲	عوامل حوزه تکثیر	۳۷	به ازای هر ماده درسی کتبی هر دانش آموز مبلغ ۳۷ ریال محاسبه گردد تعداد عوامل حوزه تکثیر در جدول عوامل حوزه تکثیر و درجه بندی آن در صفحه ۵۱ دستورالعمل عوامل اجرایی مشخص شده است سقف حق الزحمه مسئول حوزه تکثیر تا ۵۰۰۰ نفر به ۴۰۰۰۰۰ ریال و سایر عوامل تکثیر ۳۵۰۰۰۰ ریال و از ۵۰۰۱ نفر به بالا مبلغ ۵۰۰۰۰۰ ریال و ۴۰۰۰۰۰ ریال به پیشنهاد کارشناس مسئول یا مسئول امتحانات پرداخت شود.
۱۳	مسئول مخزن	۵	به ازای هر ماده درسی هر دانش آموز مبلغ ۵ ریال محاسبه و حداکثر تا سقف ۲۰۰۰۰۰ ریال پرداخت نمایند.
۱۴	پذیرایی حوزه تکثیر	۱۴	به ازای هر ماده درسی کتبی هر دانش آموز تا ۵۰۰ نفر ۱۴ ریال و از ۵۰۰۱ نفر به بالا مبلغ ۱۰ ریال محاسبه و هزینه شود.
۱۵	پذیرایی ستاد امتحان شهرستان / منطقه / ناحیه	۱۴	به ازای هر ماده درسی کتبی هر دانش آموز مبلغ ۱۴ ریال محاسبه و برای پذیرایی اعضای ستاد امتحانات شهرستان / منطقه / ناحیه، کشیک امتحانات و ناظران اعزامی هزینه شود.
۱۶	پایگاه اطلاعاتی و صدور تأییدیه تحصیلی شهرستان /	۱۵	به ازای هر ماده درسی هر دانش آموز مبلغ ۱۵ ریال منظور شود. پرداخت حق الزحمه بابت ورود مشخصات سجلی، نمرات کتبی و شفاهی، تولید لیست ریز نمرات و کارنامه، لیست‌های الف و ب، گواهینامه، گواهی موقت، لیست دبیر، کارنامه تحصیلی و دفتر

آیین‌نامه - دستورالعمل نحوه پرداخت حق الزحمه امتحانات ۱۳۳

<p>امتحانات محاسبه و پرداخت شود.</p> <p>تذکره ۱- تولید کارنامه در ثلث‌های اول و دوم الزامی است. ۲- حق‌الزحمه هر یک از همکاران شاغل در پایگاه اطلاعاتی و صدور تأییدیه تحصیلی با پیشنهاد مسئول امتحانات و با توجه به تعداد رکورد پانچ شده تعیین و پرداخت شود. حداکثر سقف پرداخت تا ۷۰۰۰ نفر دانش‌آموز ۳۵۰۰۰۰ ریال و از ۷۰۰۱ نفر تا ۱۲۰۰۰ نفر ۵۰۰۰۰۰ ریال و از ۱۲۰۰۰ نفر به بالا ۷۰۰۰۰۰ ریال محاسبه و پرداخت شود. بدیهی است پرداخت حق‌الزحمه منوط به انجام کلیه امور فوق‌الذکر خواهد بود.</p>		<p>منطقه/ ناحیه</p>	
<p>به ازای هر ماده درسی کتبی هر دانش‌آموز مبلغ ۴۰ ریال محاسبه و با پیشنهاد مسئول امتحانات و صدور ابلاغ رسمی بین عوامل که به نحوی (مستقیم یا غیرمستقیم) قبل، حین، و بعد از برگزاری امتحانات همکاری فعال نموده‌اند، پرداخت شود.</p> <p>رئیس و معاونین ۳۵٪، کارکنان امتحانات ۳۵٪، کارکنان حراست و ارزشیابی ۷٪، کارکنان آموزش راهنمایی تحصیلی و گروه‌های آموزشی مربوط که در کنترل اوراق امتحانی دخالت دارند ۸٪، کارکنان آمار و بودجه، امور مالی و خدمات پشتیبانی، ماشین‌نویسی و بایگانی ۱۵٪ حداکثر سقف مجاز پرداخت حق‌الزحمه هر نفر برابر جدول پیوستی (جدول حداکثر پرداخت) محاسبه و پرداخت شود.</p>	<p>۴۰</p>	<p>کارکنان اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه</p>	<p>۱۷</p>
<p>به ازای هر ماده درسی هر یک از دانش‌آموزان مبلغ ۳ ریال و به پیشنهاد مسئول امتحانات و با صلاحدید رئیس اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه بابت سایر هزینه‌ها پرداخت شود.</p>	<p>۳</p>	<p>موارد پیش‌بینی نشده شهرستان / منطقه / ناحیه</p>	<p>۱۸</p>
<p>به ازای هر ماده درسی کتبی هر دانش‌آموز مبلغ ۴۰ ریال محاسبه و با پیشنهاد مسئول امتحانات و صدور ابلاغ رسمی بین عوامل که به نحوی (مستقیم و غیرمستقیم) قبل، حین، و بعد از برگزاری امتحانات همکاری فعال نموده‌اند پرداخت شود.</p> <p>معاونین ۳۵٪، کارکنان واحد امتحانات آموزش عمومی ۳۵٪، کارکنان کارشناسی واحد حراست و ارزشیابی ۷٪، کارکنان کارشناسی واحد آموزش راهنمایی تحصیلی و گروه‌های آموزشی مربوط ۸٪، کارکنان آمار و بودجه، امور مالی، خدمات و پشتیبانی، ماشین‌نویسی و بایگانی</p>	<p>۱۳</p>	<p>کارکنان اداره کل آموزش و پرورش</p>	<p>۱۱۹</p>

^۱ برابر نامه شماره ۱۲۰/۳۳۵۸/۸ مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۲۲ دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش در جلسه ۲۲۵ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش، مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۳ بندهای ۱۷ و ۱۹ به شرح فوق اصلاح گردید.

<p>۱۵٪، حداکثر سقف مجاز پرداخت حق الزحمه هر نفر برابر جدول پیوستی (جدول حداکثر پرداخت) محاسبه و پرداخت شود.</p>			
<p>به ازای هر ماده درسی کتبی هر دانش‌آموز مبلغ ۳ ریال محاسبه و به هر یک از عوامل شاغل در پایگاه اطلاعاتی در ازای پشتیبانی فنی، گرفتن اطلاعات، تهیه گزارش‌های مدیریتی و صدور تأییدیه تحصیلی به پیشنهاد کارشناس مسئول امتحانات آموزش عمومی استان پرداخت شود. (سقف پرداخت حق الزحمه هر نفر حداکثر ۳۵۰۰۰۰ ریال)</p>	<p>۳</p>	<p>پایگاه اطلاعاتی و صدور تأییدیه تحصیلی استان</p>	<p>۲۰</p>
<p>به ازای هر ماده درسی کتبی هر دانش‌آموز مبلغ ۵ ریال محاسبه و برای پذیرایی اعضای ستاد امتحانات استان، کشیک امتحانات و ناظران اعزامی هزینه شود.</p>	<p>۵</p>	<p>پذیرایی ستاد امتحانات استان</p>	<p>۲۱</p>
<p>به ازای هر ماده درسی هر دانش‌آموز مبلغ ۲ ریال با صلاحدید (حداکثر ۱۰ میلیون ریال) و نظارت اداره کل امتحانات به ازای هر ماده درسی ۴۰۰۰۰ ریال و با توجه به همکاری واحد کارشناسی امتحانات آموزش عمومی استان در رابطه با نحوه برگزاری امتحان از لحاظ کیفی و نظارت کامل و رعایت دقیق مقررات و دستورالعمل‌های اجرایی و گزارش ناظران و کارشناسان مسئول واحدهای این اداره. واحد کارشناسی امتحانات آموزش عمومی استان علاوه بر سقف تعیین شده در ردیف ۱۹ جدول به عوامل پشتیبانی کننده طراح سؤال تا سقف ۳۰۰۰۰۰ ریال با ابلاغ کتبی اداره کل امتحانات قابل پرداخت خواهد بود و در غیر این صورت از پرداخت آن خودداری شود.</p>	<p>۲</p>	<p>پشتیبانی طراح سؤال</p>	<p>۲۲</p>
	<p>۱۲۰۰</p>	<p>جمع</p>	

جدول پرداخت حق الزحمه عوامل اجرایی امتحانات نهایی دوره متوسطه در هر نوبت
امتحانی موضوع ماده دو مصوبه جلسه ۱۷۹ تاریخ ۱۳۷۷/۱۱/۲۰ کمیسیون معین و اصلاحیه

جلسه ۸۴۵ شورای عالی تاریخ ۱۳۹۰/۵/۱۸

ردیف	عوامل اجرایی	شرح	ملاحظات
۱	رئیس حوزه اجرا	تعداد دانش‌آموزان زیر ۱۰۰ نفر روزانه ۸ ساعت	تعداد دانش‌آموزان از ۲۵۱ نفر به بالا روزانه ۱۲ ساعت
		تعداد دانش‌آموزان از ۱۰۱ نفر تا ۲۵۰ نفر، روزانه ۱۰ ساعت	
		تعداد دانش‌آموزان از ۲۵۱ نفر به بالا، روزانه ۱۲ ساعت	
۲	منشی حوزه اجرا	تعداد دانش‌آموزان تا ۲۵۰ نفر یک نفر منشی، روزانه ۷ ساعت و از ۲۵۱ نفر به بالا دو نفر منشی	حق الزحمه هر نفر جداگانه محاسبه شود.
۳	منشی دانش‌آموزان خاص	به‌ازای هر دانش‌آموز خاص یک نفر منشی، روزانه ۵ ساعت	مطابق ماده ۵۱ آیین‌نامه آموزشی
۴	مراقب حوزه اجرا	هر ۳۰ نفر دانش‌آموز یک نفر مراقب، روزانه ۵ ساعت	
۵	ناظر ثابت حوزه اجرا	در هر حوزه اجرا یک نفر ناظر ثابت، روزانه ۸ ساعت	
۶	ناظر ثابت حوزه اجرا	در هر حوزه اجرا تا ۲۵۰ نفر یک نفر خدمتگذار، روزانه ۶ ساعت و از ۲۵۱ نفر به بالا دو نفر خدمتگذار	حق الزحمه هر نفر جداگانه محاسبه شود.
۷	نگهبان حوزه اجرا	در هر حوزه اجرا یک نفر نگهبان، روزانه ۶ ساعت	
۸	پذیرایی حوزه اجرا	تعداد دانش‌آموزان زیر ۱۰۰ نفر، روزانه ۴۰۰۰۰ ریال	هر سال ۱۰ درصد اضافه شود.
		تعداد دانش‌آموزان از ۱۰۱ تا ۲۵۰ نفر، روزانه ۵۰۰۰۰ ریال	
		تعداد دانش‌آموزان از ۲۵۱ نفر به بالا، روزانه ۶۰۰۰۰ ریال	
۹	رئیس حوزه تصحیح	تعداد دانش‌آموزان زیر ۱۰۰۰ نفر، روزانه ۷ ساعت	تعداد روزها برای هر کدام از عوامل حوزه تصحیح حداکثر ۳۵ روز می‌باشد.
		تعداد دانش‌آموزان از ۱۰۰۱ نفر تا ۲۰۰۰ نفر، روزانه ۹ ساعت	
		تعداد دانش‌آموزان از ۲۰۰۱ نفر به بالا، روزانه ۱۲ ساعت	
۱۰	منشی حوزه تصحیح	تعداد دانش‌آموزان تا ۱۰۰۰ نفر یک نفر منشی، روزانه ۷ ساعت و از ۱۰۰۱ نفر تا ۲۰۰۰ نفر دو نفر منشی و از ۲۰۰۱ نفر به بالا، سه نفر منشی (حق الزحمه هر کدام جداگانه محاسبه شود)	
		هر حوزه تصحیح یک نفر خدمتگذار، روزانه ۴ ساعت	
۱۱	خدمتگذار حوزه تصحیح	هر حوزه تصحیح یک نفر خدمتگذار، روزانه ۴ ساعت	
۱۲	نگهبان حوزه تصحیح	هر حوزه تصحیح یک نفر نگهبان روزانه ۵ ساعت	

۱۳	پذیرایی حوزه تصحیح	به ازای هر ماده درسی کتبی هر دانش آموز مبلغ ۵۰۰ ریال محاسبه و هزینه گردد.	آمار زیر ۱۰۰۰ نفر دانش آموز ۱۰۰۰ نفر محاسبه شود. هر سال ۱۰ درصد به این رقم اضافه شود.
۱۴	مصحح و رسیدگی به اعتراضات	(حق شاغل + حق شغل) ریال	
۱۵	عوامل حوزه تکثیر	تا ۵۰۰۰ نفر دانش آموز (رئیس حوزه تکثیر، روزانه ۱۱ ساعت - متصدی حوزه تکثیر، روزانه ۱۰ ساعت - رابط، روزانه ۸ ساعت - خدمتگزار روزانه ۷ ساعت - راننده کشیک، روزانه ۵ ساعت) و از ۵۰۰۱ تا ۱۰۰۰۰ نفر، متصدی حوزه تکثیر دو نفر و از ۱۰۰۰۱ نفر به بالا متصدی حوزه تکثیر سه نفر (حق الزحمه هر نفر جداگانه محاسبه شود)	ضمناً به دلیل حساسیت کار تکثیر سوال ها و تنوع دروس، هر روز یک نفر از کارشناسان امتحانات می تواند به عنوان عوامل حوزه تکثیر انتخاب شود.
۱۶	نگهبان اداره (حوزه تکثیر)	در شهرستان/ نواحی/ مناطق حداکثر ۴۵ ساعت و در استان ها، برای هر نگهبان ۲۵ ساعت	
۱۷	پذیرایی حوزه تکثیر در شهرستان	به ازای هر ماده درسی کتبی هر دانش آموز ۲۵۰ ریال محاسبه و پرداخت شود.	هر ساله ۱۰ درصد اضافه شود.
۱۸	مسئول مخزن (در شهرستان)	در صورت وجود ۱ تا ۷ رشته در امتحان نهایی ۴۲ ساعت	
		در صورت وجود ۸ تا ۱۵ رشته در امتحان نهایی ۵۰ ساعت	
		در صورت وجود ۱۶ رشته یا بالاتر در امتحان نهایی ۵ ساعت	
۱۹	پذیرایی ستاد امتحانات (شهرستان)	به ازای هر دانش آموز در هر درس ۱۴۰ ریال محاسبه و پرداخت شود.	هر سال ۱۰ درصد اضافه شود. (آمار زیر ۱۰۰۰ نفر دانش آموز ۱۰۰۰ نفر محاسبه شود)
۲۰	پایگاه اطلاعاتی (شهرستان)	تا ۱۰۰۰ نفر دانش آموز برای انجام کلیه امور مربوط به پایگاه اطلاعات دانش آموزی ۱۲۰ ساعت از ۱۰۰۱ تا ۳۰۰۰ نفر دانش آموز، برای انجام کلیه امور مربوط به پایگاه اطلاعات دانش آموزی ۱۷۰ ساعت از ۳۰۰۱ نفر دانش آموز به بالا برای انجام کلیه امور مربوط به پایگاه اطلاعات دانش آموزی ۲۵۰ ساعت	میزان ساعت برای هر یک از عوامل پایگاه اطلاعات دانش آموزی با پیشنهاد مسئول واحد سنجش آموزش و پرورش تعیین می شود.
۲۱	حق الزحمه کارکنان اداره	تا ۱۰۰۰ نفر دانش آموز (رئیس و معاونین جمعاً ۲۰۰ ساعت - کارکنان امتحانات (کارشناس مسئول ۱۰۰	میزان ساعت برای هر یک از عوامل با پیشنهاد مسئول

آیین نامه - دستورالعمل نحوه پرداخت حق الزحمه امتحانات ۱۳۷

<p>واحد سنجش آموزش و پرورش تعیین می‌شود. برای گروه‌های آموزشی بازدید کننده ۵ الی ۱۰ درصد اوراق امتحانی هر نوبت، حق الزحمه ای برابر حق الزحمه مصححین در نظر گرفته شود.</p>	<p>ساعت و کارشناسان امتحانات هر نفر ۷۰ ساعت- کارشناسان آموزش و گروه‌های آموزشی جمعاً ۶۰ ساعت- حراست ۸۵ ساعت- بازرسی ۴۵ ساعت- امور مالی و بودجه ۵۰ ساعت - تدارکات ۳۰ ساعت- دبیرخانه ۲۰ ساعت)</p> <p>از ۱۰۰۱ تا ۳۰۰۰ نفر دانش‌آموز (رئیس و معاونین جمعاً ۲۲۰ ساعت- کارکنان امتحانات (کارشناس مسئول ۱۱۰ ساعت و کارشناسان امتحانات هر نفر ۸۰ ساعت- کارشناسان آموزش و گروه‌های آموزشی جمعاً ۷۰ ساعت- حراست ۹۵ ساعت- بازرسی ۵۵ ساعت - امور مالی و بودجه ۶۰ ساعت- تدارکات ۴۰ ساعت - دبیرخانه ۳۰ ساعت)</p> <p>از ۳۰۰۱ نفر دانش‌آموز به بالا (رئیس و معاونین جمعاً ۲۴۰ ساعت - کارکنان امتحانات (کارشناس مسئول ۱۲۰ ساعت و کارشناسان امتحانات هر نفر ۹۰ ساعت- کارشناسان آموزش و گروه‌های آموزشی جمعاً ۸۰ ساعت- حراست ۱۰۵ ساعت- بازرسی ۶۵ ساعت- امور مالی و بودجه ۷۰ ساعت- تدارکات ۵۰ ساعت - دبیرخانه ۴۰ ساعت)</p>	<p>شهرستان/ ناحیه / منطقه)</p>	
<p>به پیشنهاد مسئول واحد سنجش در موارد خاص بین عوامل مرتبط تقسیم شود.</p>	<p>به ازای هر ماده درسی کتبی هر دانش‌آموز ۵۰ ریال محاسبه و پرداخت شود .</p>	<p>موارد پیش‌بینی نشده (شهرستان / ناحیه / منطقه)</p>	<p>۲۲</p>
<p>میزان ساعت تعیین شده فقط در خصوص رئیس اداره سنجش آموزش و پرورش استان‌ها و کارشناس مسئولان واحد مربوط در مرکز سنجش آموزش و پرورش می‌باشد.</p>	<p>در صورت وجود ۱ تا ۷ رشته در امتحان نهایی ۳۰ ساعت</p> <p>در صورت وجود ۸ تا ۱۵ رشته در امتحان نهایی ۴۰ ساعت</p> <p>در صورت وجود ۱۶ رشته یا بالاتر در امتحان نهایی ۵۰ ساعت</p>	<p>مسئول مخزن (مرکز سنجش و اداره کل)</p>	<p>۲۳</p>
<p>هر ساله ۱۰ درصد افزایش یابد.</p>	<p>به ازای هر دانش‌آموز در هر درس ۶۵ ریال محاسبه و پرداخت شود.</p>	<p>پذیرایی ستاد امتحانات اداره کل</p>	<p>۲۴</p>
<p>میزان ساعت مشخص شده برای هر یک از عوامل پایگاه اطلاعاتی با پیشنهاد رئیس اداره سنجش آموزش و</p>	<p>تا ۳۰۰۰ نفر دانش‌آموز برای انجام کلیه امور مربوط به پایگاه اطلاعات دانش‌آموزی ۱۵۰ ساعت</p> <p>از ۳۰۰۱ تا ۶۰۰۰ نفر دانش‌آموز برای انجام کلیه امور مربوط به پایگاه اطلاعات دانش‌آموزی ۲۰۰ ساعت</p>	<p>پایگاه اطلاعاتی (اداره کل)</p>	<p>۲۵</p>

<p>پرورس تعیین می‌شود.</p>	<p>از ۶۰۰۰۱ نفر دانش‌آموز به بالا برای انجام کلیه امور مربوط به پایگاه اطلاعات دانش‌آموزی ۲۵۰ ساعت</p>		
<p>میزان ساعت مشخص شده برای هریک از عوامل با پیشنهاد رئیس اداره سنجش آموزش و پرورش تعیین می‌شود.</p>	<p>تا ۳۰۰۰۰ نفر دانش‌آموز (مدیرکل و معاونین جمعاً ۳۰۰ ساعت - کارکنان امتحانات (رئیس ۱۱۰ ساعت کارشناس مسئولان امتحانات هر نفر ۱۰۰ ساعت و کارشناسان امتحانات هر نفر ۹۰ ساعت - آموزش و گروه‌های آموزشی جمعاً ۷۰ ساعت - حراست ۹۰ ساعت - بازرسی ۵۵ ساعت - امور مالی و بودجه ۷۰ ساعت - تدارکات ۳۰ ساعت - دبیرخانه ۲۰ ساعت)</p> <p>از ۳۰۰۰۱ تا ۶۰۰۰۰ نفر دانش‌آموز (مدیرکل و معاونین جمعاً ۳۵۰ ساعت - کارکنان امتحانات (رئیس ۱۲۰ ساعت و کارشناس مسئولان امتحانات هر نفر ۱۱۰ ساعت - کارشناسان امتحانات هر نفر ۱۰۰ ساعت - کارشناسان آموزش و گروه‌های آموزشی جمعاً ۸۰ ساعت - حراست ۱۰۰ ساعت - بازرسی ۶۵ ساعت - امور مالی و بودجه ۸۰ ساعت - تدارکات ۴۰ ساعت - دبیرخانه ۳۰ ساعت)</p> <p>از ۶۰۰۰۱ نفر دانش‌آموز به بالا (مدیرکل و معاونین جمعاً ۴۰۰ ساعت - کارکنان امتحانات (رئیس ۱۴۰ ساعت و کارشناسان مسئول امتحانات هر نفر ۱۲۰ ساعت و کارشناسان امتحانات هر نفر ۱۱۰ ساعت - آموزش و گروه‌های آموزشی جمعاً ۹۰ ساعت - حراست ۱۱۰ ساعت - بازرسی ۷۵ ساعت - امور مالی و بودجه ۹۰ ساعت - تدارکات ۵۰ ساعت - دبیرخانه ۴۰ ساعت)</p>	<p>حق‌الزحمه کارکنان (اداره کل)</p>	<p>۲۶</p>
	<p>در مورد طراحی سؤال، معرفی به موقع طراحان سؤال، اعلام حوزه‌های تکثیر، تحویل و تحول به موقع سئوالات به مرکز سنجش آموزش و پرورش، حداکثر ۶۰ ساعت برای هر یک از عوامل ذی‌ربط (مدیرکل، معاون مرتبط، رئیس و کارشناس مسئول و کارشناسان سنجش آموزش و پرورش اداره کل و کارشناسان مرکز سنجش) هر کدام به‌طور جداگانه محاسبه و پرداخت گردد.</p>	<p>پشتیبانی طراحی سؤال (مرکز سنجش و اداره کل)</p>	<p>۲۷</p>
<p>میزان ساعت تعیین شده فقط برای کارکنان مرکز سنجش آموزش و پرورش و اداره سنجش استان‌ها می‌باشد.</p>	<p>به ازای هر ۱۰ پاکت، یک ساعت در نظر گرفته شود و بین عواملی که در این کار دخالت دارند تقسیم شود. (حداکثر ساعت برای هر یک از عوامل ۱۴۰ ساعت محاسبه و پرداخت گردد)</p>	<p>حق‌الزحمه تفکیک، بسته‌بندی، آماده‌سازی پاکت‌های سؤال و راهنمای تصحیح (در مرکز سنجش و اداره کل)</p>	<p>۲۸</p>

۲۹	طراح سوال	به ازای طراحی هر درس نهایی ۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال محاسبه و پرداخت گردد. ضمناً بابت پشت نویسی و آماده سازی (هر پاکت ۲۰۰۰ ریال) محاسبه و پرداخت گردد.	هر سال ۱۰ درصد افزایش یابد.
۳۰	ناظر (وزارتی و استانی)	(ناظر بین شهری- شهری): به ازای هر روز ناظر شهری ۶ ساعت و ناظر بین شهری ۱۰ ساعت با نظر رئیس مرکز سنجش و مدیرکل استان (به پیشنهاد رئیس اداره سنجش) و بر اساس گزارش هایاصله محاسبه و پرداخت گردد. (برای آزمون های عملی نیز ناظر مستقل در نظر گرفته شود).	
۳۱	موارد پیش بینی نشده (در اداره کل)	به ازای هر ماده درسی کتبی هر دانش آموز ۱۰۰ ریال محاسبه و پرداخت گردد.	به پیشنهاد رئیس اداره سنجش آموزش و پرورش اداره کل بین عوامل مرتبط تقسیم گردد.
۳۲	ستاد عالی امتحانات	به ازای هر دانش آموز درس ۶۵۰ ریال محاسبه و پرداخت شود.	هر ساله ۱۰ درصد افزایش یابد
۳۳	برگزار کنندگان بخش عملی امتحانات دروس کارگاهی (روزانه)	مدیر، معاون فنی و سرپرست کارگاه های هنرستان ۴ ساعت (هر کدام جداگانه)	
		آزمونگر (شاغل در همان هنرستان) ۵ ساعت آزمونگر اعزامی به منطقه یا هنرستان دیگر ۱۰ ساعت	(به ازای هر ۱۰ نفر هنرجو ۱ نفر آزمونگر و از ۱۰ نفر تا ۲۰ نفر هنرجو ۲ نفر آزمونگر) (تعداد روزهای در نظر گرفته شده با نظر رئیس اداره سنجش آموزش و پرورش اداره کل تعیین می شود).
		انباردار ۴ ساعت	
		خدمتگذار و نگهبان حوزه (هر کدام جداگانه) ۴ ساعت	
		پذیرایی ۵۰۰ ریال هر نفر دانش آموز درس	سالانه ۱۰ درصد افزایش می یابد

تعداد روزهای امتحان مطابق برنامه امتحانات نهایی مرکز سنجش آموزش و پرورش مشخص می شود. مبنای محاسبه ریالی هر ساعت (جدول پرداخت حق الزحمه امتحان نهایی) معادل نرخ یک ساعت اضافه کار می باشد.

سقف پرداخت ها

- ۱- رئیس اداره سنجش استان از کلیه بندها، حداکثر ۱۹۵ ساعت
- ۲- کارشناسان و کارشناس مسئولان اداره سنجش استان، از کلیه بندها، حداکثر ۱۷۰ ساعت (هر نفر)
- ۳- مدیرکل و معاونین اداره کل آموزش و پرورش استان، جمعاً از کلیه بندها، حداکثر ۱۳۰ ساعت (هر نفر)
- ۴- کارشناس مسئول امتحانات منطقه/ شهرستان/ ناحیه از کلیه بندها، حداکثر ۱۷۰ ساعت (هر نفر)
- ۵- کارشناس واحد سنجش منطقه/ شهرستان/ ناحیه از کلیه بندها، حداکثر ۱۳۰ ساعت (هر نفر)
- ۶- رئیس و معاونین اداره/ منطقه/ شهرستان/ ناحیه از کلیه بندها، حداکثر ۱۱۰ ساعت (هر نفر)
- ۷- از بند ۱ تا ۳ حداکثر سقف پرداخت های فوق در صورت داشتن آمار بالای ۳۰۰۰۰ دانش آموز ۵ درصد به ساعات فوق اضافه گردد.
- ۸- از بند ۴ تا ۶ حداکثر سقف پرداخت های فوق در صورت داشتن آمار بالای ۱۰۰۰۰ دانش آموز ۵ درصد به ساعات فوق اضافه گردد.

جدول پرداخت حق الزحمه عوامل اجرایی امتحانات کلیه پایه های تحصیلی داوطلبان آزاد خارج از کشور در هر نوبت امتحانی

ردیف	عوامل اجرایی	شرح	ملاحظات
۱	رئیس حوزه تصحیح	تعداد داوطلبان آزاد زیر ۱۰۰۰ نفر روزانه ۱۲ ساعت	
۲	منشی حوزه تصحیح	تعداد داوطلبان آزاد تا ۱۰۰۰ نفر ۲ نفر منشی، روزانه ۱۲ ساعت (حق الزحمه هر کدام جداگانه محاسبه شود)	تعداد روزها برای هر کدام از عوامل حوزه تصحیح حداکثر ۳۰ روز می باشد.
۳	خدمتگزار حوزه تصحیح	هر حوزه تصحیح یک نفر خدمتگزار، روزانه ۸ ساعت	
۴	نگهبان حوزه تصحیح	هر حوزه تصحیح یک نفر نگهبان، روزانه ۸ ساعت	
۵	پذیرایی حوزه تصحیح	به ازای هر ماده درسی کتبی هر داوطلبان آزاد مبلغ ۵۰۰ ریال محاسبه و هزینه گردد.	آمار زیر ۱۰۰۰ نفر داوطلبان آزاد ۱۰۰۰ نفر محاسبه شود. - هر سال ۱۰ درصد به این رقم اضافه شود.
۶	مصحح و رسیدگی به اعتراضات	روزانه ۱۲ ساعت محاسبه شود.	(دوره متوسطه و پیش دانشگاهی حداکثر ۵ روز محاسبه و پرداخت شود) (دوره ابتدایی و دوره اول متوسطه حداکثر ۳ روز محاسبه و پرداخت شود)

*این جدول ویژه دانش آموزان و داوطلبان آزاد مدارس ایرانی خارج از کشور می باشد. مبنای محاسبه ریالی هر ساعت (جدول پرداخت حق الزحمه امتحان نهایی) معادل نرخ یک ساعت اضافه کار می باشد.

جدول حق الزحمه عوامل اجرایی امتحانات نهایی مهارتی شاخه کاردانش، موضوع ماده سه مصوبه جلسه ۱۷۹ تاریخ ۱۳۷۷/۱۱/۲۰ کمیسیون معین شورای عالی

کمیته نظارت بر آزمون های مهارتی و سایر عوامل		
اعضای استان	به ازای هر درس دانش آموز	حداکثر مبلغ دریافتی
معاون متوسطه	۱۰۰ ریال	۲۵۰/۰۰۰
کارشناس مسئول امتحانات متوسطه	۱۰۰ ریال	۲۵۰/۰۰۰
کارشناس مسئول کاردانش	۱۰۰ ریال	۲۵۰/۰۰۰
پذیرایی	۴۰ ریال	-
هزینه های پیش بینی نشده	۱۰۰ ریال	-
کمیته اجرایی آزمون و سایر عوامل		
منطقه	به ازای هر درس دانش آموز	حداکثر مبلغ دریافتی
معاون متوسطه یا آموزش	۲۰۰ ریال	۱۵۰/۰۰۰
مسئول امتحانات	۲۵۰ ریال	۱۵۰/۰۰۰
مسئول کاردانش	۲۵۰ ریال	۱۵۰/۰۰۰
پذیرایی	۶۰ ریال	-
هزینه های پیش بینی نشده	۲۰۰ ریال	-
کمیسیون برگزار کننده آزمون و سایر عوامل		
دبیرستان	به ازای هر درس دانش آموز در یک روز	سقف دریافتی
مدیر	۷۵۰ ریال	۲۵/۰۰۰
معاون فنی	۷۵۰ ریال	۲۵/۰۰۰
سرپرست کارگاه	۷۵۰ ریال	۲۵/۰۰۰
آزمونگر	۱۵۰۰ ریال	۲۵/۰۰۰
خدمتگزار	۳۰۰ ریال	۱۵/۰۰۰
انبأردار	۳۰۰ ریال	۲۰/۰۰۰
پذیرایی	۱۰۰۰ ریال	۵۰/۰۰۰
مصحح	۸۰۰ ریال	-
هزینه های پیش بینی نشده	۱۰۰ ریال	۵/۰۰۰
ورود اطلاعات و نتایج آزمون ها به رایانه به ازای هر درس دانش آموز ۲۵۰ ریال		
تکثیر سئوالات امتحانی به ازای هر درس دانش آموز ۱۰۰ ریال		

- تذکره: ۱- چنانچه در حوزه اجرا (دبیرستان) با صلاحدید مدیر واحد آموزشی بیش از یک معاون مشغول انجام کار باشند مبلغ حق الزحمه به نسبت مساوی بین آن‌ها تقسیم می‌گردد.
- ۲- حق الزحمه طراحی سئوالات و ناظرین امتحانی بر اساس رأی صادره در یکصد و شصتیمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۲۳/۴/۷۷ (موضوع نامه شماره ۲۸۲۷۸-۱۲۰/۷۷/۱۳) پرداخت خواهد شد.
- ۳- حداکثر سقف دریافتی در یک سال هر یک از اعضای کمیته نظارت بر آزمون‌های مهارتی استان مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ ریال و هر یک از اعضای کمیته اجرایی آزمون مهارتی منطقه مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ ریال خواهد بود.

جدول حداکثر سقف پرداخت حق الزحمه امتحانات نهایی در ادارات کل آموزش و پرورش و شهرستان‌ها، نواحی و مناطق^۱

الف - استان

مواد عناوین	بند ۱۹ جدول دوره اول متوسطه	بند ۲۲ جدول دوره اول متوسطه	بند ۱۹ جدول متوسطه	بند ۲۲ جدول متوسطه	کاردانش	بسته بندی	حداکثر سقف پرداخت
معاون آموزش عمومی استان	۵۰۰/۰۰۰	۳۰۰/۰۰۰	۵۰۰/۰۰۰	-	-	-	۱۳۰۰۰۰۰
معاون آموزش متوسطه استان	۵۰۰/۰۰۰	-	۵۰۰/۰۰۰	۳۰۰۰۰۰	۲۵۰/۰۰۰	-	۱۵۵۰۰۰۰
معاون اداری مالی استان	۴۰۰/۰۰۰	-	۴۰۰/۰۰۰	-	-	-	۸۰۰۰۰۰
معاون پرورشی استان	۳۰۰/۰۰۰	-	۳۰۰/۰۰۰	-	-	-	۶۰۰۰۰۰
معاون نیروی انسانی استان	۳۰۰/۰۰۰	-	۳۰۰/۰۰۰	-	-	-	۶۰۰۰۰۰
کارشناس مسئول امتحانات آموزش عمومی استان	۵۰۰/۰۰۰	۳۰۰/۰۰۰	-	-	-	-	۸۰۰۰۰۰
کارشناس مسئول امتحانات متوسطه استان	-	-	۵۰۰/۰۰۰	۳۰۰۰۰۰	۲۵۰/۰۰۰	۱۰۰۰ ۱۰۰	۱۱۵۰۰۰۰

^۱ در جلسه ۲۲۵ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۳ حداکثر سقف پرداخت حق الزحمه امتحانات نهایی در ادارات آموزش و پرورش و شهرستان‌ها، نواحی و مناطق برابر جدول فوق خواهد بود.

تبصره ۱- حق الزحمه هر یک از کارکنان کارشناسی امتحانات آموزش عمومی از بندهای ۱۹ و ۲۲ جدول حق الزحمه ماده یک حداکثر ۷۰۰۰۰۰ ریال محاسبه و پرداخت شود.

تبصره ۲- حق الزحمه هر یک از کارکنان کارشناسی امتحانات آموزش متوسطه از بندهای ۱۹ و ۲۲ و بسته بندی ماده دو حداکثر ۹۰۰۰۰۰ ریال محاسبه و پرداخت شود.

تبصره ۳- حق الزحمه هر یک از عوامل اجرایی از بند ۱۹ جدول ماده یک و دو (از هر دو جدول) در استان حداکثر ۷۰۰۰۰۰ ریال محاسبه و پرداخت شود.

ب- شهرستان / ناحیه / منطقه

ماده عناوین	بند ۱۳ جدول دوره اول متوسطه	بند ۱۷ جدول دوره اول متوسطه	بند ۱۳ جدول متوسطه مخزن	بند ۱۷ جدول متوسطه	کاردانش	بسته بندی	حداکثر سقف پرداخت
رئیس اداره آموزش و پرورش شهرستان	-	۵۰۰/۰۰۰	-	۵۰۰/۰۰۰	-	-	۱۰۰۰۰۰۰
معاون آموزش عمومی شهرستان	-	۴۰۰/۰۰۰	-	۴۰۰/۰۰۰	-	-	۸۰۰۰۰۰
معاون متوسطه شهرستان	-	۴۰۰/۰۰۰	-	۴۰۰/۰۰۰	۱۵۰۰۰۰	-	۹۵۰۰۰۰
معاون اداری و مالی شهرستان	-	۳۵۰/۰۰۰	-	۳۵۰/۰۰۰	-	-	۷۰۰۰۰
معاون پرورشی شهرستان	-	۳۰۰/۰۰۰	-	۳۰۰/۰۰۰	-	-	۶۰۰۰۰۰
معاون آموزشی شهرستان	-	۴۰۰/۰۰۰	-	۴۰۰/۰۰۰	۱۵۰۰۰۰	-	۹۵۰۰۰۰
مسئول امتحانات شهرستان	۱۰۰۰۰۰	۴۰۰/۰۰۰	۱۰۰۰ ۱۰۰	۴۰۰/۰۰۰	۱۵۰۰۰۰	-	۱۱۵۰۰۰۰

تبصره - حق الزحمه هریک از کارکنان امتحانات از بند ۱۷ جدول ماده یک و دو «از هر دو جدول» در شهرستان/ ناحیه و منطقه حداکثر ۸۰۰۰۰۰ ریال محاسبه و پرداخت شود.

تبصره ۲- حق الزحمه هریک از عوامل اجرایی از بند ۱۷ جدول ماده یک و دو «از هر دو جدول» در شهرستان/ ناحیه و منطقه حداکثر ۶۰۰۰۰۰ ریال محاسبه و پرداخت شود.

آیین نامه برگزاری امتحانات داوطلبان آزاد (متفرقه) خارج از کشور مصوب جلسه ۶۲۹ تاریخ ۱۳۷۷/۱۰/۱۰ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۰۵۷/۸ تاریخ ۱۳۷۷/۱۰/۱۲

مقدمه

به منظور ایجاد تسهیلات برای ادامه تحصیل فرزندان اتباع ایرانی خارج از کشور و خارجیان علاقمند به تحصیل در نظام آموزش و پرورش ایران، وزارت آموزش و پرورش نسبت به برگزاری امتحانات داوطلبان آزاد (متفرقه) خارج از کشور با توجه به مفاد این آیین نامه اقدام می نماید.

- ماده ۱-** افراد زیر می توانند در امتحانات داوطلبان آزاد (متفرقه) خارج از کشور شرکت نمایند:^۱
- ۱- فرزندان کارکنان جمهوری اسلامی ایران و دانشجویان بورسیه دولتی در خارج از کشور در صورت نبودن مدرسه ایرانی یا فقدان پایه و رشته تحصیلی مربوط در محل مأموریت.
 - ۲- فرزندان ایرانیان مقیم و دانشجویان آزاد خارج از کشور.
 - ۳- سایر داوطلبان غیر ایرانی.

^۱ نحوه انجام امتحانات دانش آموزانی که به خارج از کشور منتقل می شوند. (مصوب جلسه ۵۰۷ شورای عالی مورخ ۱۳۶۹/۲/۳۱ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۲۹۸۰ مورخ ۱۳۶۹/۳/۹)

«به فرزندان کارمندان دولت که در مدارس کشور به تحصیل اشتغال دارند و به تبعیت از ولی خود در طول سال تحصیلی به خارج از کشور منتقل می شوند و همچنین دانش آموزانی که به علت بیماری و مداوا و یا هر عذر موجه دیگر در مدت مذکور به خارج از کشور اعزام می شوند که در آنجا مدرسه ایرانی دایر نیست و یا پایه تحصیلی مربوط جهت ادامه تحصیل آنان وجود ندارد، اجازه داده می شود بر اساس گواهی صادره از طرف اداره آموزش و پرورش مبدأ طبق مفاد آیین نامه برگزاری امتحانات داوطلبان آزاد خارج از کشور در امتحانات متفرقه پایه مربوط شرکت نمایند.

تبصره ۱- چنانچه این قبیل دانش آموزان پس از امتحانات خرداد ماه تجدید شده و به خارج از کشور منتقل شوند می توانند بر اساس گواهی صادره از طرف اداره آموزش و پرورش مبدأ در امتحانات مذکور، دروس تجدیدی را امتحان داده و ریز نمرات آنان جهت اعلام نتیجه قطعی و صدور کارنامه تحصیلی به مدرسه های که در آن به تحصیل اشتغال داشته اند ارسال گردد.

تبصره ۲- اجرای مصوبه فوق صرفاً شامل دانش آموزانی می گردد که خروج آنان از کشور از نظر مقررات از جمله قوانین نظام وظیفه عمومی بلامانع باشد.

ماده ۲- دانش‌آموزانی که در مدارس غیرایرانی تحصیل می‌کنند و زبان دوم خود را فارسی انتخاب کرده‌اند، در صورت تمایل می‌توانند در امتحان درس فارسی به صورت داوطلب آزاد شرکت نمایند. نتیجه ارزشیابی این درس بر حسب درخواست شرکت کننده به مدرسه محل تحصیل وی اعلام خواهد شد.

ماده ۳- امتحانات داوطلبان آزاد (متفرقه) خارج از کشور می‌تواند در همه پایه‌های تحصیلی (اول ابتدایی تا پایان دوره پیش‌دانشگاهی) برگزار شود افرادی می‌توانند در پایه‌های اول^۱ تا چهارم ابتدایی داوطلب ثبت‌نام و شرکت در امتحانات شوند که حداقل سن ورود به پایه مورد تقاضا را داشته باشند.

ماده ۴- ضوابط ثبت‌نام و شرکت داوطلبان آزاد ایرانی مشمول وظیفه عمومی در امتحانات و چگونگی برخورداری از معافیت تحصیلی و تحویل اصل گواهینامه پایان تحصیلات دوره متوسطه، برابر دستورالعملی خواهد بود که توسط وزارت آموزش و پرورش با هماهنگی اداره نظام وظیفه عمومی تهیه می‌شود.

ماده ۵- مسئولیت برگزاری امتحانات در کشورهای خارجی به شرح زیر تعیین می‌گردد:

۱- در نقاطی که تحت سرپرستی مدارس جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور هستند، ثبت‌نام و انجام امتحانات کلیه پایه‌های تحصیلی بر عهده سرپرستی مربوط خواهد بود. تنظیم برنامه و طرح سؤال‌های امتحانات پایه نهم توسط اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور و تنظیم برنامه و طرح سؤال‌های امتحانات نهایی متوسطه و هماهنگی کشوری توسط اداره کل امتحانات صورت خواهد گرفت.

۲- در نقاطی که مدرسه ایرانی دایر و مستقیماً زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور قرار دارد، تنظیم برنامه و طرح سؤال‌های امتحانات هماهنگ (منطقه‌ای و استانی) و سؤال‌های پایه نهم بر عهده اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور و تنظیم برنامه و طرح سؤال‌های امتحانات نهایی متوسطه و هماهنگی کشوری بر عهده اداره کل امتحانات خواهد بود.

^۱ به استناد مصوبه سید و چهاردهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۸۳/۵/۲۸ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۲۱۰۷/۹ مورخ ۱۳۸۳/۶/۸ داوطلبان آزاد (متفرقه) متقاضی ثبت‌نام در پایه اول ابتدایی مدارس ایرانی خارج از کشور می‌توانند از مفاد ماده ۵۲ آیین‌نامه اجرایی مدارس استفاده نمایند.

تبصره - در نقاطی که مدرسه ایرانی دایر نیست یا دایر بوده و رشته مورد نظر وجود ندارد، مسئولیت ثبت نام و برگزاری امتحانات بر عهده اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور خواهد بود که می تواند به نمایندگی سیاسی یا مدیر مدرسه واگذار کند. انجام سایر امور (از قبیل طرح سؤال امتحان، تصحیح اوراق، اعلام نتایج و ...) برحسب مورد برعهده اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور و اداره کل امتحانات خواهد بود. در چنین مواردی اجرای امتحانات نهایی متفرقه دوره متوسطه منوط به اخذ مجوز از وزیر آموزش و پرورش خواهد بود.

ماده ۶- تصحیح اوراق امتحانات داخلی دوره های اول و دوم متوسطه در مواردی که پایه یا رشته تحصیلی در مدرسه ایرانی موجود نباشد و نیز تصحیح اوراق امتحانات نهایی، برعهده اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور خواهد بود.

ماده ۷- اداره کل امتحانات برحسب اجرای امتحانات نظارت خواهد داشت.

ماده ۸- مواردی که در این آیین نامه به آن اشاره نشده است، تابع مقررات مورد عمل در داخل کشور خواهد بود.

ماده ۹- دستورالعمل اجرایی این آیین نامه توسط اداره کل امتحانات با همکاری اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور و دفاتر ذی ربط تهیه و با تأیید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می شود.

ماده ۱۰- با تصویب این آیین نامه کلیه مصوبات قبلی در ارتباط با برگزاری امتحانات داوطلبان آزاد خارج از کشور ملغی است.

آیین نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی

مصوب جلسه ۶۳۰ تاریخ ۱۳۷۷/۱۰/۲۴ - شماره ابلاغ ۱۳۸۱/۸/۴۳۰ تاریخ ۱۳۷۷/۱۲/۸

مقدمه

به منظور تقویت روحیه نظم‌پذیری و قانون‌گرایی در دانش‌آموزان، شایسته است مدیران و عوامل اجرایی امتحانات ضمن اجرای صحیح و نظارت دقیق بر برگزاری امتحانات سعی نمایند که حتی‌المقدور از بروز هرگونه تخلف و بی‌نظمی در جلسه امتحانی جلوگیری شود. آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی برای برخورد با تخلفات احتمالی تدوین گردیده است. انتظار می‌رود مفاد آن به‌گونه‌ای اجرا شود که دانش‌آموزان متخلف را متنبه و سایر دانش‌آموزان را به انجام رفتارهای صحیح و رعایت مقررات تحصیلی تشویق نماید.

ماده ۱- چنانچه داوطلب آزاد یا دانش‌آموزی در امتحانات نهایی یا داخلی مدارس، مرتکب تخلف شود، برابر مفاد این آیین‌نامه و مندرجات جدول پیوست با وی رفتار خواهد شد.

ماده ۲- اگر نمره درسی در امتحانات پایانی به علت تخلف صفر شود، نمره صفر به‌عنوان نمره آن درس^۱ منظور و در کارنامه ثبت می‌گردد.

ماده ۳- چنانچه پس از اعمال مفاد این آیین‌نامه، نمرات کلیه دروس دانش‌آموز متخلف صفر شود، نمره انضباط وی نیز در همان نوبت صفر خواهد شد.

ماده ۴- مجازات دانش‌آموزان متخلف مدارس بزرگسالان و داوطلبان آزاد در امتحانات دوره ابتدایی و امتحانات داخلی دوره راهنمایی تحصیلی برابر مجازات متخلفین امتحانات نهایی دوره راهنمایی تحصیلی خواهد بود. مجازات متخلفین مذکور در امتحانات داخلی دوره متوسطه برابر مجازات امتحانات نهایی دوره متوسطه خواهد بود.

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۲۱۴ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۲/۵/۲۸ به شماره ابلاغی ۱۳۸۳/۶/۴، منظور از نمره درس، نمره سالانه شامل نمرات مستمر و پایانی نوبت اول و دوم دانش‌آموز می‌باشد.

ماده ۵ - فردی که در امتحانات نهایی دوره راهنمایی^۱ و امتحانات داخلی یا نهایی دوره متوسطه، در یک نوبت امتحانی مرتکب تکرار تخلف شود، امتحانات انجام شده وی در آن نوبت باطل^۲ و از شرکت در امتحانات بقیه دروس محروم می‌گردد.

ماده ۶ - اگر به جای دانش‌آموز یا داوطلب اصلی فرد دیگری در جلسه امتحان شرکت نماید، در صورتی که فرد مذکور دانش‌آموز باشد، کلیه امتحانات انجام شده وی در آن نوبت باطل و از شرکت در امتحانات بقیه دروس همان نوبت محروم می‌شود. در صورتی که دانش‌آموز نباشد، مدیر مدرسه در امتحانات داخلی و رئیس هیئت ممکنه در امتحانات نهایی مراتب را به اداره آموزش و پرورش گزارش خواهد نمود. اداره آموزش و پرورش مکلف است فرد خاطی را به مراجع قضایی ذیصلاح معرفی نماید.^۳

ماده ۷ - تخلف خواه زمان برگزاری امتحان، هنگام تصحیح ورقه و هر زمان دیگری که مشخص شود، مشمول مقررات این آیین‌نامه خواهد بود.

ماده ۸ - چنانچه فرد متخلف از امتحان نهایی نوبت بعدی سال سوم متوسطه محروم شده باشد، تحویل پرونده و مدارک تحصیلی وی تا قبل از اتمام محرومیت مجاز نیست.^۴

تبصره - منظور از نوبت، اولین فرصت امتحانی است که دانش‌آموز قبل از محرومیت مجاز به شرکت در آن بوده است.

ماده ۹ - رسیدگی به تخلف در امتحانات داخلی به‌عهده شورای مدرسه و در امتحانات نهایی به‌عهده کمیسیون رسیدگی به تخلفات امتحانات نهایی است.

^۱ به استناد اظهار نظر جلسه ۱۶۴ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۷/۶/۱۰ که طی شماره ۱۲۰/۱۹۶۶۸/۸ تاریخ ۱۳۷۷/۶/۱۶ ابلاغ شده است:

- امتحانات کلاس‌های جبرانی مردادماه به‌عنوان یک نوبت امتحانی مستقل محسوب می‌شود.

- دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد پایه سوم راهنمایی تحصیلی که به علت انجام تخلف از نوبت امتحانی خردادماه محروم می‌شوند می‌بایست کلیه مواد درسی پایه مذکور را در شهریورماه امتحان دهند.

^۲ به استناد مصوبه جلسه ۲۵۴ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۹/۱۲/۲۳ که طی شماره ۱۲۰/۱۵۵/۸ تاریخ ۱۳۸۰/۲/۳ ابلاغ شده است، منظور از باطل نمودن امتحانات، صفر می‌باشد.

^۳ به استناد مصوبه جلسه ۲۵۰ کمیسیون معین شورای عالی تاریخ ۱۳۷۹/۱۱/۴ مجازات تخلف امتحانی دانش‌آموزی که پس از انجام امتحانات خردادماه به‌جای دانش‌آموز دیگری در امتحانات شهریورماه شرکت می‌کند، (ارسال گزارش از تخلف انجام شده در امتحانات داخلی توسط مدیر و در امتحانات نهایی توسط هیئت ممکنه به اداره آموزش و پرورش محل جهت معرفی به مراجع قضایی) تعیین می‌شود.

^۴ برابر نامه شماره ۱۲۰/۸۹/۸ تاریخ ۱۳۷۸/۲/۲۲ دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش، ماده فوق ناظر بر امتحانات نهایی سال آخر متوسطه (نظام جدید و فعلی) است.

- تبصره ۱-** ترکیب اعضای شورای مدرسه برابر آیین‌نامه اجرایی مدارس خواهد بود.
- تبصره ۲-** ترکیب اعضای کمیسیون رسیدگی به تخلفات امتحانات نهایی، شامل یکی از روسای حوزه تصحیح و چهار نفر دیگر از بین اعضای هیئت ممتحنه (حوزه‌های اجرا و تصحیح) خواهد بود. اعضای کمیسیون مذکور در امتحانات نهایی دوره راهنمایی به پیشنهاد مسئول امتحانات و موافقت اداره آموزش و پرورش منطقه و در امتحانات نهایی دوره متوسطه به پیشنهاد کارشناس مسئول امتحانات و موافقت مدیر کل آموزش و پرورش استان انتخاب می‌شوند. مدیر کل آموزش و پرورش استان می‌تواند تشکیل کمیسیون رسیدگی به تخلفات امتحانات نهایی دوره متوسطه را به مناطق یا شهرستان‌ها تفویض نماید.
- ماده ۱۰-** در نظام واحدی، چنانچه فردی به علت تخلف در امتحان از یک یا چند نوبت امتحان محروم شود، دفعات محرومیت، جزو نوبت‌های مجاز تحصیلی و مشروطی وی در آن دوره محسوب می‌شود.
- ماده ۱۱-** چنانچه تخلفی صورت گیرد که با هیچ یک از موارد این آیین‌نامه قابل انطباق نباشد، تعیین نوع مجازات در امتحانات داخلی به‌عهده شورای مدرسه و در امتحانات نهایی به‌عهده کمیسیون رسیدگی به تخلفات امتحانات نهایی خواهد بود.
- ماده ۱۲-** مصوبات شورای مدرسه و کمیسیون رسیدگی به تخلفات امتحانات نهایی با رأی اکثریت اعضا لازم‌الاجرا است. مدیر مدرسه موظف است آراء صادره را به اطلاع دانش‌آموز یا ولی وی برساند.
- ماده ۱۳-** موارد خاص تخلفات امتحانی دروس مهارتی شاخه کاردانش که قابل انطباق با این آیین‌نامه نمی‌باشد، توسط معاونت آموزشی تهیه و پس از تصویب کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش ابلاغ خواهد شد.^۱
- ماده ۱۴-** مدیر مدرسه و رئیس حوزه اجرا موظفند قبل از برگزاری امتحانات به نحو مقتضی مفاد این آیین‌نامه را به اطلاع دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد برسانند.

^۱ به استناد مصوبه یکصدونودوهفتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۸/۲/۱۴ که طی شماره ۱۲۰/۵۴۵/۸ تاریخ ۱۳۷۸/۴/۲۷ ابلاغ شده است.

- در صورتی که برگزاری آزمون دروس مهارتی در اختیار آموزش و پرورش باشد با متخلفین آزمون‌های مذکور برابر آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی مصوب جلسه ۶۳۰ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۷/۱۰/۲۴ رفتار می‌شود.

- در صورتی که برگزاری آزمون دروس مهارتی در اختیار آموزش و پرورش نباشد و بعد از برگزاری آزمون دروس مهارتی ثابت شود که دانش‌آموز یا داوطلب آزاد مرتکب تخلف شده است، از ثبت نمره‌های دروس گواهینامه مهارتی مربوط خودداری و در صورت ثبت نمره‌ها، نسبت به حذف آن‌ها اقدام می‌شود.

ماده ۱۵- با تصویب این آیین‌نامه، کلیه مقررات مغایر قبلی لغو می‌گردد.

انواع تخلفات و نحوه برخورد با دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد متخلف در امتحانات

ردیف	نوع تخلف	نوع امتحان دوره تحصیلی	مجازات
۱	- همراه داشتن کتاب، جزوه، یادداشت و سایر وسایل غیرمجاز ^۱ در جلسه امتحان	امتحانات ابتدایی	تذکر شفاهی و کسر نمره درس با نظر معلم
		امتحانات داخلی راهنمایی	تذکر شفاهی و کسر نمره درس با نظر شورای مدرسه
		امتحانات نهایی راهنمایی	نمره درس صفر می‌شود.
		امتحانات داخلی متوسطه	نمره درس صفر می‌شود.
		امتحانات نهایی متوسطه	نمره درس صفر می‌شود.
۲	- گذاشتن هر نوع علامت روی ورقه امتحانی به منظور سوء استفاده	امتحانات ابتدایی	-
		امتحانات داخلی راهنمایی	-
		امتحانات نهایی راهنمایی	نمره درس صفر می‌شود.
		امتحانات داخلی متوسطه	-
		امتحانات نهایی متوسطه	نمره درس صفر می‌شود
۳	- استفاده یا اقدام به استفاده از کتاب، جزوه، یادداشت و سایر وسایل غیرمجاز - پاسخگویی به سؤالات امتحانی از طریق نگاه کردن به ورقه امتحانی دانش‌آموزان دیگر یا صحبت کردن با آنها - ردوبدل کردن یادداشت و روش‌های مشابه	امتحانات ابتدایی	کسر نمره درس بانظر شورای مدرسه
		امتحانات داخلی راهنمایی	نمره درس صفر می‌شود.
		امتحانات نهایی راهنمایی	نمره درس صفر می‌شود.
		امتحانات داخلی متوسطه	نمره درس صفر می‌شود.
		امتحانات نهایی متوسطه	امتحانات انجام شده اعم از داخلی و نهایی باطل و از شرکت در امتحان بقیه دروس همان نوبت محروم می‌شود.
۴	- بیرون بردن ورقه امتحانی	امتحانات ابتدایی	نمره درس صفر می‌شود.

^۱ برابر مصوبه جلسه ۲۴۰ کمیسیون معین شورای عالی تاریخ ۱۳۷۹/۷/۵ که طی شماره ۱۲۰/۱۸۵۴/۸ تاریخ ۱۳۷۹/۷/۱۸ ابلاغ شده است. همراه داشتن اسلحه، بی‌سیم و تلفن همراه در جلسات امتحانی مجاز نیست. در صورت عدم رعایت موارد مذکور با متخلفین برابر ردیف یک جدول فوق برخورد خواهد شد.

نمره درس صفر می شود.	امتحانات داخلی راهنمایی	- نوشتن ورقه امتحانی برای دانش آموز دیگر - استفاده از ورقه امتحانی نوشته شده توسط دانش آموز دیگر - مشارکت در تعویض اوراق امتحانی	
نمره درس و انضباط صفر می شود.	امتحانات نهایی راهنمایی		
نمره درس و انضباط صفر می شود.	امتحانات داخلی متوسطه		
امتحانات انجام شده اعم از داخلی و نهایی باطل و از شرکت در امتحان بقیه دروس همان نوبت محروم می شود	امتحانات نهایی متوسطه		
نمره درس و انضباط صفر می شود.	امتحانات ابتدایی	- فرستادن شخص دیگری به جای خود به جلسه امتحان - اختلال در نظم جلسه یا حوزه امتحانی - افشا یا استفاده از سؤالات امتحانی افشا شده و یا مشارکت در افشا	۵
نمره درس و انضباط صفر می شود.	امتحانات داخلی راهنمایی		
نمره کلیه دروس صفر و در مورد بزرگسالان و داوطلبان آزاد موضوع به مراجع قضایی ذی صلاح گزارش می گردد.	امتحانات نهایی راهنمایی		
نمره درس و انضباط صفر می شود.	امتحانات داخلی متوسطه		
نمره کلیه دروس صفر ^۱ و متخلف از امتحانات نوبت بعدی محروم می شود و موضوع به مراجع قضایی ذی صلاح گزارش می گردد.	امتحانات نهایی متوسطه		

توضیح: در مورد امتحانات دوره پیش دانشگاهی همانند امتحانات داخلی دوره متوسطه

عمل می شود.^۲

^۱ به استناد نظریه جلسه ۲۱۲ کمیسیون معین شورای عالی تاریخ ۱۳۷۸/۶/۱۶ که طی شماره ۱۲۰/۲۰۵۵/۸ تاریخ ۱۳۷۸/۶/۲۴ ابلاغ شده است، نمره صفر منحصربه مواد امتحانی همان نوبت امتحانی است و شامل نوبت های قبلی نخواهد بود.

^۲ به استناد مصوبه جلسه ۳۳۳ کمیسیون معین شورای عالی تاریخ ۱۳۸۳/۱۱/۱۴ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۹۲۵۸/۹ تاریخ ۱۳۸۳/۱۱/۲۰ «مجازات دانش آموزان متخلف دوره پیش دانشگاهی در امتحانات دوره مذکور برابر مجازات دانش آموزان گروه متوسطه (حسب مورد در امتحانات داخلی و نهایی) خواهد بود.» «مجازات دانش آموزان متخلف مراکز پیش دانشگاهی (روزانه) در امتحانات هماهنگ همانند امتحانات داخلی دوره متوسط خواهد بود».

آیین نامه امتحانات مجتمع های آموزشی بین المللی

مصوب جلسه ۶۳۶ تاریخ ۱۳۷۸/۴/۲۴ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۵۷۸/۸ تاریخ ۱۳۷۸/۴/۲۷

فصل اول - هدف

در مجتمع آموزشی بین المللی، ارزشیابی از فعالیت های آموزشی و پرورشی از وظایف معلمان است که به منظور کارایی و اثربخشی مجتمع و مشارکت فعال دانش آموزان در فرایند یاددهی و یادگیری جهت نیل به هدف های زیر انجام می پذیرد.

- ۱- ارزیابی مستمر پیشرفت تحصیلی و تربیتی دانش آموزان.
- ۲- آگاه ساختن دانش آموزان از میزان پیشرفت تحصیلی و تربیتی خود و نیز مطلع ساختن اولیای آنان از وضعیت تحصیلی فرزندانشان.
- ۳- پرورش استعدادها و پرورش روحیه تلاش، ابتکار و رقابت های سالم در دانش آموزان.
- ۴- حصول اطمینان از تحقق شرایط لازم به منظور ارتقای دانش آموزان به پایه تحصیلی بالاتر.

- ۵- به دست آوردن قسمتی از اطلاعات مورد نیاز برای ارزشیابی از کیفیت و محتوای برنامه های آموزشی، روش ها و وسایل تدریس و کار مجتمع.
- ۶- تشخیص استعدادها و علائق دانش آموزان به منظور راهنمایی آنان در فعالیت های آینده.

فصل دوم - کلیات

ماده ۱- امتحانات مجتمع در دو نوبت برگزار می شود، امتحانات نوبت اول لغایت دهم بهمن ماه و امتحانات نوبت دوم لغایت پایان خرداد ماه هر سال برگزار خواهد شد. در ایام امتحانات نوبت اول کلاس های درس دایر خواهد بود. در امتحانات نوبت دوم دایر بودن کلاس های درس الزامی نیست.

تبصره ۱- امتحانات نوبت های اول و دوم از مطالب تدریس شده همان نوبت به عمل می آید و اوراق امتحانی به وسیله معلمان مربوط تصحیح می گردد.

تبصره ۲- نمره امتحان هر درس در نوبت اول با احتساب ضریب یک و در نوبت دوم با احتساب ضریب ۲ در کارنامه درج می گردد.

ماده ۲- نمره امتحان هر درس در هر نوبت میانگین نمره امتحان پایانی و نمره ارزشیابی مستمر همان نوبت خواهد بود که بر مبنای ۲۰ مشخص می‌شود.

تبصره ۱- نمره ارزشیابی مستمر با توجه به میزان مشارکت دانش‌آموز در فعالیت‌های یادگیری از طریق بررسی تکالیف درسی، انجام پرسش‌های تدریجی، بررسی فعالیت‌های مرتبط با درس خارج از کلاس و نظایر آن تعیین می‌شود. نمره این ارزشیابی‌ها در دفتر کلاس و دفتر خصوصی معلم ثبت و بر اساس آن‌ها نمره ارزشیابی مستمر حداکثر ده روز قبل از برگزاری امتحانات هر نوبت تحویل مسئول مدرسه می‌گردد. حداقل ۵ نمره از نمره ارزشیابی مستمر به فعالیت‌های خارج از کلاس اختصاص می‌یابد.

تبصره ۲- نمره امتحانی نوبت شهریورماه صرفاً بر مبنای امتحان پایانی خواهد بود که از تمام محتوای کتاب درسی به عمل می‌آید و نمره ارزشیابی مستمر نوبت دوم در آن دخالت نخواهد داشت.

تبصره ۳- معلمان باید نمره‌های ثبت شده در دفتر خصوصی را در صورت مرخصی یا انتقال از طریق مجتمع به معلم جدید تحویل دهند.

تبصره ۴- مدیر مجتمع موظف است در طول هر نوبت حداقل یک بار (حدود یک‌ماه قبل از امتحانات) دانش‌آموز و ولی وی را از نتایج ارزشیابی مستمر هر درس مطلع نماید.

ماده ۳- نمره امتحان دانش‌آموزان در هر درس در نوبت‌های اول و دوم توسط معلم بر اساس نمره ارزشیابی مستمر و نمره امتحان پایانی تعیین می‌شود این نمره به‌وسیله معلم در لیست نمره‌ها ثبت و امضا می‌شود و حداکثر ۱۰ روز بعد از خاتمه امتحانات هر نوبت، تسلیم دفتر مجتمع می‌گردد.

ماده ۴- نمره‌های امتحانی نوبت‌های اول، دوم و تجدیدی و نمره انضباط حداکثر یک ماه پس از خاتمه امتحانات هر نوبت در دفتر امتحانات پلمپ شده مجتمع و کارنامه تحصیلی دانش‌آموزان در ستون‌های جداگانه و بدون خدشه و قلم‌خوردگی با جوهر مشکی و با دقت ثبت می‌شود.

تبصره ۱- نام و نام‌خانوادگی مدیر مجتمع و مسئول ثبت نمرات در ذیل کارنامه دانش‌آموزان و دفتر امتحانات درج و حداکثر یک ماه پس از اعلام نتیجه قطعی امتحانات به امضای مدیر و مسئول ثبت نمرات می‌رسد و با مهر مجتمع مهر می‌گردد.

تبصره ۲- نمونه دفتر امتحانات و کارنامه تحصیلی دانش‌آموزان توسط اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور تهیه و پس از تأیید کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود.

ماده ۵- دفتر امتحانات مجتمع باید حداکثر دو ماه پس از پایان سال تحصیلی توسط فردی که از سوی اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور مأمور می‌شود بررسی، مسدود، مهر و امضا گردد.

ماده ۶- چنانچه معلم مربوط ظرف یک هفته پس از انجام هر امتحان، به هر علتی اوراق امتحانی را تصحیح نکند، مدیر مجتمع ضمن گزارش موضوع به اداره کل متبوع باید به تشخیص خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.

ماده ۷- اوراق امتحانات خرداد، شهریور و دی ماه در امتحانات داخلی به مدت شش ماه و در امتحانات نهایی به مدت یک‌سال نگهداری و سپس برابر مقررات امحا می‌شود. ولی دفاتر امتحانی و لیست اصلی نمره‌ها جز و مدارک تحصیلی محسوب می‌شود و لازم است به طور دائم نگهداری شود. در ضمن کارنامه تحصیلی دانش‌آموز نیز تا مدتی که برابر مقررات تحویل ولی وی نشده است باید در مجتمع حفظ گردد.^۱

ماده ۸- در هر نوبت به هر دانش‌آموز بر اساس رفتار، اخلاق، رعایت اصول بهداشت و نظافت شخصی، کیفیت حضور و غیاب و رعایت مقررات مجتمع یک نمره انضباط داده می‌شود. نمره انضباط در محاسبه معدل کل منظور نمی‌شود ولی در کارنامه تحصیلی و دفتر امتحانات درج می‌گردد.

تبصره ۱- نمره انضباط دانش‌آموز در هر نوبت امتحانی بدین طریق به دست می‌آید که کلیه معلمان همزمان با نمرات امتحانی پایان هر نوبت یک نمره انضباط برای هر یک از دانش‌آموزان کلاس خود به دفتر مجتمع تسلیم می‌نمایند. دفتر مجتمع معدل این نمره‌ها را به عنوان نمره انضباط معلمان در نظر می‌گیرد. ضمناً مدیر و معاونان مجتمع نیز به طور مشترک یک نمره انضباط برای هر دانش‌آموز به دفتر مجتمع تسلیم می‌کنند. میانگین دو نمره مذکور، نمره انضباط دانش‌آموز در هر نوبت خواهد بود.

^۱ به استناد مصوبه ششصد و شصت و سومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۸۰/۳/۳۱ که طی شماره ۱۲۰/۷۹۲/۸ مورخ ۱۳۸۰/۴/۳ ابلاغ شده است.

تبصره ۲- برای دانش‌آموزانی که از جهش تحصیلی استفاده می‌کنند، نمره انضباط منظور نمی‌گردد.

ماده ۹- برای دارندگان نقص عضو مؤثر در امتحانات کتبی، شفاهی و عملی مدیر مجتمع تسهیلاتی متناسب با نقص عضو فراهم می‌نماید و در صورت لزوم از امتحان دروس عملی که از نظر جسمی قادر به انجام آن نمی‌باشند، معاف می‌شوند. در چنین صورتی اگر درس یا دروس مذکور، دو نوع امتحان داشته باشد (شفاهی - عملی) برای امتحان غیرعملی نمره ۲۰ منظور می‌شود و اگر امتحان درس صرفاً عملی باشد، نمره‌های منظور نخواهد شد، در این حالت صورتجلسه‌ای به امضای مدیر و دو نفر از معلمان تنظیم می‌شود. تسهیلات انجام شده مستند به این ماده را توضیح می‌دهند و موضوع باید در ستون ملاحظات دفتر امتحانات و کارنامه تحصیلی این قبیل دانش‌آموزان درج شود.

تبصره - چنانچه دانش‌آموزی در زمان برگزاری امتحانات و یا قبل از آن دچار سانحه‌ای شود به نحوی که قادر به نوشتن نباشد، می‌تواند از منشی مناسبی که از طرف مدیر مجتمع تعیین می‌شود، استفاده نماید.

ماده ۱۰- امتحان تعلیمات دینی دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش انجام و نمره آن در دفاتر امتحانی و کارنامه آنان قید می‌شود. ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در تعلیمات دینی اسلامی منعی برای شرکت وی نخواهد بود.^۱

ماده ۱۱- افرادی که به عللی مانند عدم دسترسی به مدرسه، بیماری مؤثر به تشخیص بهداری آموزشگاه‌ها و یا اقامت در خارج از کشور نتوانسته‌اند به موقع وارد مدرسه شوند و یا وقفه‌ای در ادامه تحصیلات آنان ایجاد شده باشد با رعایت شرایط سنی لازم طبق آیین‌نامه اجرایی می‌توانند با شرکت در امتحان تعیین پایه وارد مجتمع شوند.

تبصره ۱- امتحان تعیین پایه طبق مفاد این آیین‌نامه به صورت یک نوبتی و بدون تجدیدی است و مواد امتحانی آن عیناً مواد امتحانی داوطلبان آزاد خواهد بود. شرکت‌کنندگان در امتحان تعیین پایه به شرطی قبول شناخته می‌شوند که با رعایت مفاد ماده ۱۸،

^۱ به استناد مصوبه ششصد و شصت و سومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۸۰/۳/۳۱ که طی شماره ۱۲۰/۷۹۲/۸ مورخ ۱۳۸۰/۴/۳ ابلاغ شده است.

نمره امتحانی آنان در سایر دروس کمتر از ۱۰ نباشد و در صورت مردودی با تمایل داوطلب، مجتمع می‌تواند از وی در پایه پایین‌تر امتحان به‌عمل آورد.

تبصره ۲- نمرات امتحان تعیین پایه قبول شدگان در ستون شهريورماه دفتر امتحانات و کارنامه تحصیلی آنان ثبت می‌شود. شماره معرفی‌نامه با اشاره به ماده ۱۱ این آیین‌نامه در ستون ملاحظات درج و پس از امضای مدیر با مهر مجتمع، مهر می‌شود.

تبصره ۳- امتحان تعیین پایه بر اساس این ماده صرفاً به‌منظور تعیین پایه تحصیلی دانش‌آموز جهت ورود به مجتمع و ادامه تحصیل می‌باشد و ارزش دیگری ندارد.

ماده ۱۲- امتحانات دیپلم بین‌الملل تابع مقررات خاص خود خواهد بود.

ماده ۱۳- امتحانات سال دوازدهم مجتمع بین‌المللی ایران در سه نوبت خرداد، شهریور و دی به صورت نهایی از تمام محتوای کتاب درسی به‌عمل می‌آید. تهیه و تنظیم برنامه امتحانی، طراحی سؤالات و نظارت بر برگزاری امتحانات توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی انجام می‌گیرد. به واجدین شرایط مدرک دیپلم اعطا خواهد شد.

تبصره ۱- مدیر مجتمع موظف است فهرست مشخصات دانش‌آموزان سال دوازدهم و ریز نمرات امتحانی نوبت اول، نمرات دروس شفاهی و عملی و ارزشیابی مستمر و نمره انضباط هر یک از آنان را حداکثر یک هفته قبل از شروع امتحانات نهایی به اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور ارسال دارد.

تبصره ۲- در امتحان نهایی به شرطی نمره ارزشیابی مستمر موثر خواهد بود که نمره امتحان پایانی کمتر از هفت نباشد.

تبصره ۳- دستورالعمل نحوه برگزاری امتحان نهایی و تصحیح اوراق توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی با همکاری اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور تهیه و پس از تأیید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود.

تبصره ۴- دانش‌آموزانی که در مجتمع‌های بین‌المللی ایرانی و خارجی تحصیل می‌نمایند چنانچه موفق به دریافت دیپلم بین‌المللی نشوند می‌توانند پس از تطبیق، با طی دوره یکساله آموزش، در امتحانات دروس باقیمانده شرکت و مدرک دیپلم ایرانی مجتمع بین‌المللی را دریافت نمایند.

فصل سوم - شرایط قبولی در امتحانات

ماده ۱۴- دانش‌آموزی در خردادماه قبول شناخته می‌شود که دارای شرایط زیر باشد:
الف - معدل کل وی کمتر از ده نباشد.

ب - نمره امتحانی نوبت دوم او در هیچ یک از مواد درسی بدون ضریب کمتر از ده نباشد.

ج - نمرات سالیانه وی در هیچ یک از مواد درسی کمتر از ۳۰ نباشد.

تبصره ۱- نمره سالیانه هر درس حاصل جمع نمره نوبت اول و دو برابر نمره نوبت دوم خواهد بود.

تبصره ۲- معدل کل دانش‌آموز عبارت است از مجموع نمرات سالیانه همه دروس (به جز نمره انضباط) تقسیم بر سه برابر تعداد مواد درسی آن پایه.

ماده ۱۵- دانش‌آموزی که معدل کل وی پس از امتحانات نوبت دوم کمتر از ۷ باشد مردود شناخته می‌شود.

ماده ۱۶- دانش‌آموزی که معدل کل او پس از امتحانات خردادماه حداقل ۷ باشد ولی نمره امتحان نوبت دوم یا نمره سالیانه وی در درس یا دروسی به حد نصاب قبولی نرسیده باشد، تجدید شناخته می‌شود و باید در شهریورماه در امتحان آن درس یا دروس شرکت کند. نمرات امتحانی شهریورماه در ستون تجدیدی با ضریب دو درج می‌گردد و به جای نمره خردادماه همان درس یا دروس در معدل کل محاسبه و در صورت احراز شرایط مندرج در بندهای الف و ب ماده ۱۴ قبول شناخته می‌شود.

ماده ۱۷- امتحان تجدیدی هر دانش‌آموز در همان محلی برگزار می‌شود که امتحانات خردادماه را گذرانیده است. در صورتی که محل اقامت ولی یا سرپرست دانش‌آموزی قبل از برگزاری امتحانات تجدیدی تغییر یابد، دانش‌آموز می‌تواند با اخذ پرونده تحصیلی و گواهی عکس‌دار (حاوی مشخصات و مواد تجدیدی) از مجتمع مربوط و تأیید اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور، به مجتمع ایرانی دیگر منتقل و در امتحانات باقیمانده شرکت نماید.

ماده ۱۸- دانش‌آموزی که معدل کل وی در خرداد یا شهریورماه حداقل ده (۱۰) باشد ولی در یک درس نمره کمتر از ده و یا معدل کل وی حداقل دوازده (۱۲) باشد ولی در دو درس نمره کمتر از ده کسب نماید، قبول شناخته می‌شود.

تبصره ۱- استفاده دانش‌آموز از مفاد این ماده در خردادماه به شرط احراز بند ج ماده ۱۴ بلامانع است.

تبصره ۲- دانش‌آموز می‌تواند در یک دوره تحصیلی در هر درس دو (۲) بار از مفاد این ماده استفاده نماید.

تبصره ۳- استفاده از مفاد این ماده در ستون ملاحظات دفتر امتحانات و کارنامه تحصیلی و معرفی نامه ثبت نام، درج می شود.

ماده ۱۹- چنانچه دانش آموزی در امتحان پایانی نوبت اول یا دوم درسی غیبت غیرموجه داشته باشد، نمره پایانی آن درس صفر محسوب می شود و نمره وی در آن درس از میانگین نمره ارزشیابی مستمر آن نوبت و نمره صفر تعیین خواهد شد.

تبصره - غیبت اعم از موجه و غیرموجه در جلسات امتحان نهایی به منزله داشتن نمره صفر در امتحان آن ماده درسی است.

ماده ۲۰- دانش آموزی که به علت غیبت موجه در نوبت اول در یک، چند و یا تمام دروس نمره امتحانی نداشته باشد نمرات امتحانی نوبت دوم وی به جای نمرات امتحانی درس یا دروسی که در آن ها نمره امتحانی نداشته، منظور می گردد.

ماده ۲۱- دانش آموزی که به علت غیبت موجه در نوبت دوم از یک، چند و یا تمام مواد درسی نمره امتحانی نداشته باشد می تواند با رعایت ماده ۲۵ و تبصره ذیل آن، درس یا دروس مربوط را امتحان دهد و برابر شرایط قبولی خردادماه اعلام نتیجه شود. چنانچه دانش آموز در تمام یا برخی از دروس در امتحانات غایبین موجه شرکت نکند، بدون محاسبه معدل، همراه سایر دانش آموزان تجدیدی در شهریورماه در امتحان درس یا دروس مربوط شرکت خواهد کرد. اعلام نتیجه این قبیل دانش آموزان همانند سایر دانش آموزان تجدیدی خواهد بود.

ماده ۲۲- دانش آموزی که به علت غیبت موجه در نوبت های اول و دوم در یک، چند و یا تمام مواد درسی نمره امتحانی نداشته باشد می تواند با رعایت ماده ۲۵ و تبصره ذیل آن درس یا دروس مربوط را امتحان دهد. نمرات مأخوذه این قبیل دانش آموزان بدون ضریب، برای نوبت اول و با ضریب ۲ برای نوبت دوم منظور می گردد و برابر شرایط قبولی خردادماه اعلام نتیجه می شود. چنانچه دانش آموز در تمام یا برخی از دروس در امتحانات غایبین موجه شرکت نکند، بدون محاسبه معدل، همراه سایر دانش آموزان تجدیدی در شهریورماه در امتحان درس یا دروس مربوط شرکت خواهد کرد. برای محاسبه معدل کل، نمره شهریور ماه این قبیل دانش آموزان بدون ضریب برای نوبت اول و با ضریب ۲ برای نوبت دوم منظور می گردد و اعلام نتیجه آنان همانند سایر دانش آموزان تجدیدی خواهد بود.

ماده ۲۳- اگر دانش‌آموزی با عذر موجه نتواند در امتحانات هیچ‌یک از مواد درسی نوبت دوم و شهریورماه شرکت کند، صرف‌نظر از اینکه در نوبت اول نمره داشته یا نداشته باشد، آن سال تحصیلی برای وی وقفه تحصیلی محسوب می‌گردد.

ماده ۲۴- چنانچه دانش‌آموزی بدون عذر موجه در فاصله زمانی بعد از ثبت‌نام و قبل از برگزاری امتحانات نوبت اول، مدرسه را ترک کند هر چند که نمره ارزشیابی مستمر داشته باشد، آن سال تحصیلی برای وی ترک تحصیل تلقی شده و کارنامه مردودی صادر نمی‌گردد و اگر دانش‌آموزی بعد از برگزاری امتحانات نوبت اول بدون عذر موجه مدرسه را ترک کند یا نتواند در هیچ‌یک از امتحانات مواد درسی نوبت دوم و شهریور شرکت نماید، آن سال تحصیلی برای وی کارنامه مردودی صادر می‌گردد.

ماده ۲۵- از دانش‌آموزی که در امتحان خرداد یا شهریورماه در یک یا چند ماده درسی غیبت موجه کند، در امتحانات داخلی با تأیید شورای مدرسه و در امتحانات هماهنگ با تأیید کمیسیون خاص اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور تا دو هفته پس از پایان ایام امتحانات، از آن درس یا دروس امتحان به‌عمل می‌آید.

تبصره - اخذ امتحان از غایبین موجه امتحان نهایی شهریورماه با موافقت رئیس هیئت ممتحنه بلامانع خواهد بود.

ماده ۲۶- غایبین موجه امتحانات داخلی متفرقه خرداد و شهریورماه، می‌توانند در صورت موافقت کمیسیون خاص اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور، تا دو هفته پس از پایان ایام امتحانات، در امتحان درس یا دروس مربوط شرکت کنند.

ماده ۲۷- دانش‌آموزان ساعی و برجسته با رعایت شرایط زیر و با تقاضای کتبی ولی خود می‌توانند در شهریورماه پایه بالاتر را امتحان داده، در صورت موفقیت به صورت جهشی به پایه بعدی ارتقا یابند.

الف- در امتحانات خرداد حداقل معدل کل آنان ۱۸ و در کلیه دروس حداقل نمره ۱۵ کسب نموده باشند.

ب- در امتحانات شهریورماه (جهشی) علاوه بر کسب حداقل معدل ۱۸ در کلیه دروس حداقل نمره ۱۵ کسب نمایند.

ج- هر دانش‌آموز در طول تحصیل در مجتمع فقط دو بار می‌تواند از جهش تحصیلی استفاده نماید.

تبصره - نمرات قبول‌شدگان امتحان جهشی در ستون شهریورماه دفتر امتحانات و کارنامه تحصیلی ثبت و با ذکر استناد به مفاد ماده ۲۷ این آیین‌نامه مهر و امضا می‌شود.

ماده ۲۸- مهلت اعتراض به نمرات امتحانی حداکثر ۵ روز پس از اعلام نتیجه امتحانات خواهد بود.

مدیر مجتمع موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار معلم مربوط و یک نفر دیگر از معلمان همان درس قرار دهد، نمره ورقه تجدیدنظر شده با امضای معلم مربوط و معلم تجدیدنظر کننده تأیید می‌گردد و در صورت اختلاف نظر، نظر معلم سوم واجد شرط تعیین کننده و قطعی و لازم‌الاجرا است.

فصل چهارم - سایر موارد

ماده ۲۹- با متخلفان در امتحانات پایه‌های اول تا پنجم مطابق متخلفان امتحانات داخلی دوره ابتدایی و با متخلفان در امتحانات ششم تا هشتم مطابق متخلفان امتحانات داخلی دوره راهنمایی و با متخلفان در امتحانات پایه‌های نهم تا یازدهم مطابق متخلفان امتحانات داخلی متوسطه و با متخلفان در امتحانات سال دوازدهم (نهایی) مطابق متخلفان امتحانات نهایی متوسطه مصوب شورای عالی آموزش و پرورش رفتار می‌شود.

ماده ۳۰- امتحانات داوطلبان آزاد در صورت صدور مجوز از سوی وزارت آموزش و پرورش بر اساس مفاد این آیین‌نامه و دستورالعمل‌های مربوط و با رعایت بندهای زیر برگزار می‌شود.

الف- مواد و تبصره‌هایی از این آیین‌نامه که ناظر بر تحصیلات ضمن سال تحصیلی دانش‌آموزان است، شامل داوطلبان آزاد نخواهد شد.

ب- امتحان نوبت دوم برای داوطلبان آزاد از تمام محتوای کتاب درسی به عمل می‌آید.

ج- برای داوطلبان آزاد نمره ارزشیابی مستمر منظور نمی‌شود.

د- داوطلبان آزاد از امتحان درس ورزش معاف بوده و برای آنان نمره انضباط منظور نمی‌شود.

ه- داوطلبان آزاد واجد شرایط مندرج در ماده ۲۷ این آیین‌نامه می‌توانند در شهریورماه در امتحان جهشی شرکت و در صورت احراز ضوابط مندرج در ماده مذکور به پایه بالاتر ارتقا یابند.

ماده ۳۱- حداکثر تعداد سال‌های مردودی با رعایت شرایط سنی ثبت‌نام مندرج در آیین‌نامه اجرایی مدارس در هر یک از پایه‌های تحصیلی اول تا هشتم، دو سال و نهم تا یازدهم یک سال خواهد بود. در کلاس دوازدهم تکرار پایه وجود ندارد و دانش‌آموز می‌تواند در امتحان دروس باقیمانده خود در دی ماه سال بعد شرکت نماید.

ماده ۳۲- ثبت نام مجدد دانش آموزان در همان پایه ای که قبول شده است، با رعایت سایر شرایط صرفاً به صورت متفرقه مجاز است.^۱

ماده ۳۳- مواد درسی در هر پایه تحصیلی و نوع امتحان هر درس به تصویب کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش می رسد.

^۱ به استناد ماده ۳۷ آیین نامه اجرایی مدارس

آیین نامه تأسیس مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی

مصوب جلسه ۶۴۱ تاریخ ۱۳۷۸/۸/۶ - شماره ابلاغ ۱۳۷۸/۲۶۵۳/۸ تاریخ ۱۳۷۸/۹/۲

ماده ۱- به وزارت آموزش و پرورش اجازه داده می شود به منظور تأمین فرصت های مناسب تحصیلی برای فرزندان اتباع خارجی نسبت به صدور مجوز تأسیس مدرسه غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی اقدام کند.

ماده ۲- نظام آموزشی، مقاطع تحصیلی، برنامه های درسی و آیین نامه های مربوط به مدارس ویژه اتباع خارجی که کلیات آن مطابق یکی از نظام های آموزشی جهان خواهد بود، توسط مؤسس پیشنهاد و به تأیید کمیته ماده ۸ این آیین نامه می رسد.

تبصره - مؤسس موظف است حداقل ۴ ساعت از برنامه هفتگی مدرسه را در هر یک از پایه های تحصیلی به آموزش زبان فارسی و تعلیمات اجتماعی ایران اختصاص دهد.

ماده ۳- شرایط صدور مجوز:

۱- مؤسس ایرانی باشد.

۲- ضرورت تأسیس مدرسه و صلاحیت مؤسس برای تأسیس مدرسه ویژه اتباع خارجی به تأیید وزارت امور خارجه رسیده باشد.

۳- برنامه های درسی مدرسه با قوانین و مقررات عمومی آموزش و پرورش مغایر نباشد.

ماده ۴- این گونه مدارس مجاز به ثبت نام و پذیرش دانش آموزان ایرانی نخواهند بود.

تبصره - در موارد استثنایی مؤسس می تواند با اخذ مجوز از وزارت آموزش و پرورش نسبت به ثبت نام فرد ایرانی اقدام کند. دستورالعمل مربوط به شرایط استثنایی باید به تأیید کمیته ماده ۸ این آیین نامه برسد.

ماده ۵- مدارک تحصیلی آن دسته از دانش آموزان مدارس ویژه اتباع خارجی که از ادامه تحصیل در این مدارس منصرف شده و مایل به تحصیل در مدرسه ایرانی باشند، به شرط دارا بودن شرایط ادامه تحصیل در مدارس ایرانی، پس از تأیید وزارت آموزش و پرورش برابر آیین نامه ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی، ارزشیابی خواهد شد.

ماده ۶- مؤسس می تواند مدیر و کارکنان این گونه مدارس را از بین اتباع خارجی که دارای مجوز کار در ایران هستند و همچنین اتباع ایرانی انتخاب نماید.

ماده ۷- وزارت آموزش و پرورش بر فعالیت این گونه مدارس نظارت خواهد کرد.

ماده ۸- به منظور بررسی مشکلات مدارس ویژه اتباع خارجی، صدور مجوز تأسیس، انحلال مدرسه، تشخیص عدم مغایرت برنامه های مدرسه با مقررات عمومی آموزش و پرورش، تصمیم گیری در مورد میزان شهریه و بررسی دستورالعمل اجرایی این آیین نامه کمیته ای مرکب از افراد مشروحه زیر در دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش تشکیل می شود:^۱

۱- دبیرکل شورای عالی یا معاون وی

۲- مدیرکل دفتر همکاری های علمی بین المللی

۳- مدیرکل مدارس خارج از کشور

۴- نماینده وزارت امور خارجه

۵- نماینده معاونت آموزشی

تبصره - کمیته مدارس ویژه اتباع خارجی با حضور ۳ عضو رسمیت یافته و مصوبات آن با ۳ رأی موافق معتبر خواهد بود.

^۱ به استناد آیین نامه کمیسیون های شورای عالی آموزش و پرورش، ترکیب اعضا و شرح وظایف کمیته اصلاح شد.

دستورالعمل اجرایی آیین نامه تأسیس مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی

مصوب جلسه ۴ کمیته مدارس غیر انتفاعی ویژه اتباع خارجی تاریخ ۱۳۷۹/۲/۲۶

شماره ابلاغ ۱۲۰/۸۱۸/۸ تاریخ ۱۳۷۹/۳/۴

۱- تعریف

مدرسه غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی که در این دستورالعمل «مدرسه» نامیده می‌شود به منظور ایجاد فرصت تحصیلی برای فرزندان اتباع خارجی مقیم جمهوری اسلامی ایران از طریق مشارکت اولیای دانش‌آموزان مطابق آیین‌نامه مصوب شورای عالی آموزش و پرورش و این دستورالعمل تأسیس و اداره می‌شود.

۲- شرایط مؤسس

- ۱-۲- تابعیت جمهوری اسلامی ایران.
- ۲-۲- اعتقاد به اسلام و التزام عملی به احکام اسلامی و ولایت‌فقیه و قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
- ۳-۲- دارای حسن شهرت.
- تبصره- در مورد متدینین به یکی از ادیان شناخته شده در قانون اساسی، التزام به قانون اساسی کافی است.
- ۴-۲- عدم وابستگی به رژیم گذشته، گروهک‌های منحرف و یا غیرقانونی مانند منافقین.
- ۵-۲- داشتن تأهل و حداقل ۳۰ سال سن.
- ۶-۲- دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی لیسانس یا معادل آن.
- ۷-۲- دارا بودن حداقل سه سال سابقه آموزشی یا فرهنگی.

۳- وظایف و مسئولیت‌های مؤسس

- ۱-۳- درخواست صدور اجازه تأسیس مدرسه از اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور و ارائه و تحویل مدارک لازم.
- ۲-۳- اخذ تأییدیه وزارت امور خارجه در مورد ضرورت تأسیس مدرسه.

۳-۳- تهیه و پیشنهاد نظام آموزشی، مقاطع تحصیلی، برنامه‌های آموزشی و درسی و آیین‌نامه‌های مربوط به مدرسه که کلیات آن مطابق یکی از نظام‌های آموزشی جهان خواهد بود به اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور جهت تأیید نهایی کمیته مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی.

۳-۴- تأمین اعتبار مالی لازم جهت انجام تعهدات مدرسه.

۳-۵- معرفی مکان و محل مناسب که از لحاظ تملک، ایمنی، فنی، بهداشتی، آموزشی و تجهیزات و وسایل لازم مورد تأیید اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور باشد.

۳-۶- پیشنهاد نام مناسب برای مدرسه به اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور جهت تأیید نهایی آن توسط کمیته مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی.

۳-۷- معرفی مدیر و کارکنان مدرسه به اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور جهت تأیید و صدور ابلاغ.

تبصره ۱- مؤسس باید قبل از معرفی مدیر و کارکنان مدرسه مجوز اقامت و اشتغال کارکنان خارجی خود را از مراجع ذی‌ربط اخذ کرده باشد.

تبصره ۲- چنانچه هر یک از کارکنان مدرسه صلاحیت خود را به تشخیص اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور از دست بدهد اجازه اشتغال به کار وی لغو خواهد شد.

۳-۸- پیشنهاد میزان شهریه هر پایه تحصیلی به اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور جهت بررسی و تأیید نهایی کمیته مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی.

۳-۹- نظارت بر حسن جریان کلی فعالیت‌های مدرسه.

۳-۱۰- کسب اطلاع مستمر از نظرات و تذکرات بازرسان آموزش و پرورش که در دفتر بازرسی مدرسه ثبت می‌شود و اقدام به موقع در رفع نارسایی‌ها و حل مشکلات.

۴- شرایط مدیر مدرسه

۴-۱- داشتن تأهل و حداقل ۳۰ سال سن.

۴-۲- دارا بودن حداقل مدرک لیسانس یا معادل آن.

۴-۳- دارا بودن حداقل سه سال سابقه آموزشی یا فرهنگی.

۴-۴- برخورداری از سلامت روان و نداشتن نقص عضو به طوری که مانع انجام وظیفه شود.

۴-۵- مدیر مدارس پسرانه مرد و مدیر مدارس دخترانه زن خواهد بود.

۵- مقررات مربوط به دانش‌آموزان

۵-۱- مدرسه مجاز به ثبت‌نام و پذیرش دانش‌آموزان خارجی است که اقامت آنان در ایران به تأیید مراجع ذی‌ربط رسیده باشد.

تبصره - در موارد استثنایی مؤسس می تواند با اخذ مجوز از کمیته مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی نسبت به ثبت نام فرد ایرانی اقدام نماید.

۲-۵- مسئولیت ثبت نام دانش آموزان به عهده مدیر است و ثبت نام در محل مدرسه با اخذ مدارک هویتی و تحصیلی معتبر و بر اساس دستورالعملی که همه ساله از سوی اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور ابلاغ می شود، انجام می پذیرد.

۳-۵- مدیر مدرسه موظف است تصویر مجوز تأسیس و میزان شهریه مصوب را در معرض دید اولیا قرار دهد.

۴-۵- مدیر مدرسه حق دریافت پول نقد در هنگام ثبت نام ندارد و اولیا دانش آموزان شهریه مصوب را صرفاً از طریق بانک به حساب رسمی مدرسه واریز نموده و رسید آن را به مدرسه تحویل می دهند.

۵-۵- مدرسه باید در حین ثبت نام و قبل از شروع سال تحصیلی برای کلیه دانش آموزان کارت تحصیلی با رعایت نکات زیر صادر نماید.

الف - درج مشخصات شناسنامه ای .

ب - الصاق عکس ممه‌ور به مهر مدرسه.

ج - درج پایه تحصیلی و کلاس دانش آموز.

۶-۵- اعزام دانش آموزان جهت بازدید و گردش های علمی، تربیتی و تفریحی با موافقت اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور و رضایت کتبی اولیا دانش آموزان بلامانع است.

۷-۵- مدارک تحصیلی پایان دوره های آموزشی و همچنین مدارک تحصیلی دانش آموزانی که قصد مراجعت به کشور خود و یا انتقال به سایر مدارس خارجی را دارند توسط اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور تأیید خواهد شد.

تبصره - مدارک تحصیلی دانش آموزانی که تمایل به ثبت نام و ادامه تحصیل در مدارس ایرانی داشته باشند، برابر مدارک تحصیلی خارجی ارزشیابی خواهد شد.

۸-۵- لباس و حجاب دانش آموزان باید از نظر دوخت و رنگ، ساده و دارای ظاهری آراسته و متناسب با محیط آموزشی و تربیتی مدرسه باشد.

۶- مقررات عمومی

۶-۱- شروع سال تحصیلی اول مهرماه خواهد بود. دوره آموزش رسمی و امتحانات در هر سال تحصیلی مطابق نظام آموزشی پیشنهادی مؤسس و مصوب کمیته مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی خواهد بود، مگر در مواردی که به پیشنهاد مؤسس تقویم دیگری به تصویب کمیته مذکور برسد.

۲-۶- در اوقات رسمی حضور مدیر، معاونان، معلمان و سایر کارکنان در مدرسه جز در مواردی که برابر قانون مجاز شناخته شده، الزامی است.

۳-۶- برنامه کار مدارس مطابق با جداول ساعات درسی و هفتگی مصوب تنظیم می‌شود.

۴-۶- رعایت تعطیلات رسمی جمهوری اسلامی ایران برای مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی الزامی است.

۵-۶- ورود افراد متفرقه و کسانی که از طرف سایر دستگاه‌ها و سازمان‌ها برای انجام امری خاص به مدرسه مراجعه می‌کنند، به جز بازرسان و ناظران رسمی، صرفاً پس از هماهنگی با اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور مجاز می‌باشد.

۶-۶- مدیر مدرسه مجاز نیست فضای مدرسه و امکانات و تجهیزات آن را بدون موافقت اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور در اختیار اشخاص یا سازمان‌ها و مراکز دیگر قرار دهد.

۷-۶- اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور موظف است میزان شهریه دریافتی مدرسه را کنترل و موارد مغایر با مصوبه را به منظور اخذ تصمیم به کمیته مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی گزارش نماید.

۸-۶- مجوز صادره به نام مؤسس به هیچ‌وجه قابل واگذاری یا انتقال به غیر نیست به جز در مواردی که به تصویب کمیته مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی می‌رسد.

۹-۶- در صورت فوت یا احراز عدم صلاحیت مؤسس، ادامه کار مدرسه حداکثر تا پایان سال تحصیلی با نظارت اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور و مسئولیت کامل مدیر مدرسه امکان‌پذیر خواهد بود. ادامه کار مدرسه در سنوات بعدی منوط به تصمیم‌گیری کمیته مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی است.

۱۰-۶- مدرسه موظف است دفاتر رسمی آموزشی و پرورشی مورد نیاز خود را (از قبیل آمار، امتحانات) توسط اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور شماره‌گذاری و پلمپ کند.

۱۱-۶- مؤسس موظف است در پایان سال تحصیلی گزارشی از وضعیت کیفی و کمی مدرسه را به اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور ارسال نماید.

۷- مقررات مربوط به امور مالی

۱-۷- منابع مالی مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی عبارتند از:

الف - سرمایه اولیه مؤسس اعم از منقول و غیرمنقول.

ب - شهریه دریافتی از اولیا دانش‌آموزان.

ج - کمک‌های دریافتی از سایر منابع .

۲-۷- کلیه درآمدهای مدرسه (شهریه و کمک‌های دریافتی) باید به حساب بانکی مدرسه واریز و با رعایت مقررات تحت نظر شورای مرکب از افراد زیر هزینه شود.

الف - مؤسس.

ب - مدیر مدرسه.

ج - نماینده معلمان.

د - دونفر نماینده از اولیا دانش‌آموزان.

۳-۷- مدرسه بایستی دارای حساب بانکی سه امضایی باشد. برداشت از حساب مذکور با سه امضا (مؤسس، مدیر «با امضا ثابت» و نماینده اولیا) صورت خواهد گرفت و اعضای شورای مذکور در قبال انجام هزینه‌ها مسئولیت مشترک خواهند داشت.

۴-۷- کلیه اموال خریداری شده و اهدایی باید شماره‌گذاری و در دفتر اموال مدرسه ثبت شود.

۵-۷- مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی بایستی دفتر روزنامه و کل را تهیه و پس از شماره‌گذاری صفحات نسبت به پلمپ آن از طریق وزارت امور اقتصاد و دارایی اقدام نمایند.

۶-۷- کلیه وجوه دریافتی و پرداختی مدرسه باید در دفتر رسمی ثبت شود.

۸- مقررات مربوط به نظارت و تخلفات

۱-۸- مدیر مدرسه موظف است همکاران خود را نسبت به موارد انضباطی آگاه کند و ممنوعیت تنبیه بدنی را تذکر دهد و در صورت مشاهده تخلف مراتب را جهت اطلاع و اقدام لازم به مؤسس و اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور گزارش دهد.

۲-۸- نظارت بر عملکرد مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی در سراسر کشور به‌عهده اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور خواهد بود.

۳-۸- اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور علاوه بر نظارت کلی و بازرسی و انجام دیگر وظایف مذکور در این دستورالعمل به شکایات مربوط نیز رسیدگی می‌نماید.

۴-۸- در صورت بروز موارد تخلفات زیر با متخلفین طبق مقررات رفتار خواهد شد.

الف - تخلفات اخلاقی و سیاسی

۱- ارتکاب اعمال مغایر با مصالح نظام جمهوری اسلامی ایران.

۲- ارتکاب اعمال خلاف عفت عمومی و حیثیت و شرافت شغلی.

ب - تخلفات آموزشی و اداری

۱- کم‌کاری یا اهمال و سهل‌انگاری در انجام وظایف.

- ۲- گزارش یا صدور گواهی خلاف واقع.
 - ۳- تعطیل غیرموجه کلاس درس.
 - ۴- ناقص و ناتمام گذاشتن سال تحصیلی.
 - ۵- دریافت وجه اضافی.
 - ۶- عدم رعایت مقررات آموزشی و انضباطی.
 - ۷- تشکیل کلاس‌های مختلط.
 - ۸- انتقال یا واگذاری مدرسه به غیر بدون موافقت کمیته مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی.
 - ۹- بکارگماردن افرادی که فاقد اجازه اشتغال به کار در مدرسه بوده و یا اعتبار اجازه اشتغال به کار آن‌ها لغو شده است.
 - ۱۰- ثبت نام از دانش‌آموزان خارجی فاقد مدارک هویتی و اقامتی معتبر و سایر دانش‌آموزان فاقد شرایط لازم.
- ۸-۵- متناسب با میزان تخلف مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی، اعمال مجازات مندرج در بندهای ۱ و ۲ و ۳ برعهده اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور و بندهای ۴ و ۵ و ۶ پس از تأیید کمیته مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی، از طریق اداره کل مذکور انجام خواهد شد.
- ۱- تذکر شفاهی.
 - ۲- اخطار کتبی.
 - ۳- برکنار ساختن موقت مدیر، کارکنان و معلمان مدرسه.
 - ۴- برکنار ساختن دائم مدیر، کارکنان و معلمان مدرسه.
 - ۵- تعطیل موقت مدرسه.
 - ۶- لغو اجازه تأسیس و در صورت لزوم معرفی متخلف به مراجع ذیصلاح.

آیین نامه اجرایی مدارس

مصوب جلسه ۶۵۲ تاریخ ۱۳۷۹/۵/۲۰ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۰۷۷/۸ تاریخ ۱۳۷۹/۶/۷

مقدمه

اهمیت و نقش آموزش و پرورش در بهسازی و توسعه زندگی فردی و اجتماعی موجب شده است که جامعه و اولیای دانش آموزان انتظار داشته باشند که مدرسه محیطی رشد دهنده، پویا و زمینه ساز پرورش استعدادهای بالقوه و خداداد فرزندان آنان باشد. تحقق اهداف متعالی آموزش و پرورش و لزوم توجه به روحیات و ویژگی های نسل جوان، تفاوت های ناشی از شرایط جغرافیایی و محیطی و محدودیت منابع و امکانات، ایجاب می کند که اداره امور مدارس مبتنی بر افزایش قدرت تصمیم گیری، استقلال نسبی، انعطاف پذیری و روش های غیرمتمرکز و مشارکت جویانه باشد تا بتواند فضای عمومی مدرسه را پویا، پرنشاط و فعال نموده و توانمندی ها و خلاقیت های مدیران، معلمان و دانش آموزان را به خوبی شکوفا و متجلی سازد. بدین جهت لازم دیده شد آیین نامه اجرایی مدارس با توجه به سیاست ها و راهبردهای اساسی آموزش و پرورش از جمله تمرکززدایی، مدرسه محوری و توسعه مشارکت همه بعدی تنظیم گردد و با تفویض اختیارات لازم به مدارس، زمینه مناسب تری برای تحقق اهداف تعلیم و تربیت فراهم شود.

فصل اول - کلیات

ماده ۱- مدرسه از مهمترین نهادهای اجتماعی، تربیتی و آموزشی و اصلی ترین رکن تعلیم و تربیت است که به منظور تربیت صحیح دانش آموزان در ابعاد دینی، اخلاقی، علمی، آموزشی، اجتماعی و کشف استعدادها و هدایت و رشد متوازن روحی و معنوی و جسمانی آنان بر اساس اهداف مصوب دوره های تحصیلی، برابر ضوابط و دستورالعمل های وزارت آموزش و پرورش تأسیس و اداره می شود.

ماده ۲- مدرسه با همکاری کلیه کارکنان و با مشارکت دانش آموزان و اولیای آنان زیر نظر مدیر مدرسه اداره می شود. تعداد کارکنان مدرسه و شرح وظایف هر یک از آنان توسط وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می شود.

فصل دوم - ارکان و شوراهای مدرسه

ماده ۳- ارکان و شوراهای مدرسه عبارتند از:

- ۱- مدیر مدرسه
- ۲- شورای مدرسه
- ۳- انجمن اولیا و مربیان
- ۴- شورای معلمان
- ۵- شورای دانش‌آموزان

۱- مدیر مدرسه

ماده ۴- مدیر مدرسه به عنوان نماینده آموزش و پرورش منطقه مسئول حسن اجرای فعالیت‌های آموزشی، پرورشی، مالی و اداری مدرسه می‌باشد و در کلیه امور مدرسه مسئولیت دارد و موظف است براساس مقررات با برنامه‌ریزی‌های مناسب و استفاده از مشارکت کارکنان، دانش‌آموزان و اولیای آن‌ها و با بهره‌گیری از امکانات و ظرفیت‌های داخل و خارج از مدرسه، جهت تحقق اهداف مصوب دوره تحصیلی تلاش کند، به‌گونه‌ای که ارزیابی عملکرد سال تحصیلی بیانگر ارتقا و رشد کیفی و مطلوب دانش‌آموزان در ابعاد مختلف باشد.

ماده ۵- مدیر مدرسه موظف است با مشارکت کارکنان مدرسه و اولیای دانش‌آموزان برنامه سالانه خود را در ابعاد مختلف با رعایت ضوابط آموزش و پرورش تنظیم و به تصویب شورای مدرسه برساند.

ماده ۶- مدیر مدرسه موظف است با استفاده بهینه از منابع مالی دولتی و با بهره‌گیری از مشارکت‌های اختیاری مردمی و کمک‌های خیرین و تقویت منابع اعتباری مدرسه شرایط لازم را برای اجرای مناسب برنامه مدرسه فراهم کند.

ماده ۷- مدیر مدرسه باید با وظایف و مسئولیت‌های خود و با شرح وظایف همکاران که از سوی آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود، به‌خوبی آشنا باشد. مدیر مدرسه موظف است شرح وظایف مصوب هر یک از کارکنان مربوط را به آنان ابلاغ نماید و بر اجرای صحیح آن نظارت کند.

ماده ۸- مدیر موظف است به‌طور منظم و برنامه‌ریزی شده شورای مدرسه، انجمن اولیا و مربیان، شورای معلمان و شورای دانش‌آموزان را تشکیل دهد و بر اجرای مصوبات و چگونگی ثبت و نگهداری سوابق و صورتجلسات مربوط نظارت کند. مدت فعالیت

شوراها و انجمن اولیا و مربیان تا تشکیل شوراها و انجمن سال تحصیلی بعد خواهد بود.

ماده ۹- انتصاب مدیران مدارس با رعایت اصل شایسته سالاری برابر آیین نامه انتصاب مدیران مصوب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد بود.

۲- شورای مدرسه

ماده ۱۰- در راستای سیاست مدرسه محوری و تفویض اختیارات به مدارس و به منظور توسعه مشارکت، همکاری و استفاده از تجارب معلمان، مربیان و اولیای دانش آموزان در اداره مدرسه، بهبود فرایند تصمیم گیری، ارتقای کیفی فعالیت های آموزشی و پرورشی و اداری، تدوین برنامه های سالانه مدرسه و هماهنگی امور و نظارت بر فعالیت های مربوط، در هر یک از مدارس شورایی به نام شورای مدرسه تشکیل می گردد. ترکیب اعضا و شرح وظایف شورای مدرسه به شرح زیر است:

الف - ترکیب اعضا

- ۱- مدیر مدرسه.
 - ۲- معاونین مدرسه.
 - ۳- یک نفر از مربیان امور تربیتی یا مشاوران به انتخاب مربیان و مشاوران مدرسه.
 - ۴- نماینده شورای معلمان.
 - ۵- نماینده انجمن اولیا و مربیان به انتخاب انجمن.
- تبصره -** در صورت لزوم و به ویژه در مواقعی که پیشنهاد های شورای دانش آموزان مطرح است، مدیر مدرسه از نماینده شورای دانش آموزان و برحسب مورد از افراد ذی ربط و صاحب نظر برای شرکت در جلسات شورای مدرسه دعوت می کند.

ب - شرح وظایف

- ۱- مراقبت و نظارت بر فعالیت های مدرسه در چارچوب اهداف مصوب دوره تحصیلی و مفاد این آیین نامه.
- ۲- نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش و دستورالعمل های مربوط و بخشنامه های ابلاغی از سوی وزارت آموزش و پرورش و برنامه ریزی برای توجیه و آموزش عوامل ذی ربط.
- ۳- بررسی و تأیید برنامه های پیشنهادی سالانه مدرسه که از سوی مدیر، در چارچوب مقررات و ضوابط مربوط، به شورا ارائه می شود.

- ۴- بررسی و اتخاذ تصمیم در مورد پیشنهادهای ارائه شده از سوی شورای معلمان، انجمن اولیا و مربیان و شورای دانش‌آموزان.
- ۵- بررسی و تأیید برنامه‌های مربوط به بزرگداشت ایام‌الله و مناسبت‌های مختلف دینی و انقلابی و ملی.
- ۶- بررسی و تأیید برنامه‌های مربوط به مسابقات علمی، ورزشی، فرهنگی و هنری در سطح مدرسه.
- ۷- بررسی و تأیید برنامه اردوها و بازدیدهای دانش‌آموزان از مراکز علمی، فرهنگی، حرفه‌ای با رعایت ماده ۱۰۷ این آیین‌نامه .
- ۸- بحث و اتخاذ تصمیم در مورد چگونگی برگزاری امتحانات با رعایت مقررات و دستورالعمل‌های مربوط.
- ۹- تصمیم‌گیری در مورد تشویق و تنبیه دانش‌آموزان برابر مندرجات بندهای ۲ و ۳ فصل ششم این آیین‌نامه.
- ۱۰- برنامه‌ریزی برای تقدیر از کارکنان و دانش‌آموزان نمونه به منظور ارائه الگوهای شایسته با همکاری انجمن اولیا و مربیان.
- ۱۱- تصمیم‌گیری در مورد تخلفات امتحانات داخلی دانش‌آموزان برابر آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی.
- ۱۲- تصمیم‌گیری در مورد لباس و پوشش دانش‌آموزان، در چارچوب مبانی و ضوابط مندرج در فصل پنجم این آیین‌نامه.
- ۱۳- نظارت بر فرایند بودجه‌بندی برنامه درسی ارائه شده از سوی شورای معلمان و تأیید آن برای اجرا.
- ۱۴- بررسی مشکلات موردی دانش‌آموزانی که با مسائل خاصی از نظر آموزشی و پرورشی مواجهند و ارائه پیشنهاد به کمیسیون خاص ادارات آموزش و پرورش مربوط با توجه به اختیارات کمیسیون مذکور.
- ۱۵- صدور مجوز اخذ امتحان از دانش‌آموزی که در امتحان پایانی^۱ داخلی و امتحان جهش تحصیلی و تغییر رشته غیبت موجه داشته است تا دو هفته پس از پایان ایام امتحانات.

^۱ برابر مصوبه دویست و سی و چهارمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۹/۴/۷ منظور از امتحان پایانی غایبین مجاز در نظام امتحانی نیم‌سالی امتحانات پایان نیم‌سال و در نظام سالی امتحانات خرداد و شهریورماه است. ضمناً دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی مشمول این بند نخواهند بود.

- ۱۶- بررسی و تصویب پیشنهاد شورای معلمان در مورد تعیین پایه تحصیلی دانش‌آموزان دوره ابتدایی مشمول ماده ۴۳ این آیین‌نامه.
- ۱۷- برنامه‌ریزی برای کمک به دانش‌آموزانی که شرایط استفاده از ماده ۵۴ این آیین‌نامه را دارا می‌باشند.
- ۱۸- تصمیم‌گیری در مورد دایر بودن مدرسه در ایام تعطیل رسمی و اوقات فراغت، برای فعالیت‌های فوق برنامه آموزشی و پرورشی، با مسئولیت مستقیم مدیر مدرسه.^۱
- ۱۹- برنامه‌ریزی برای ارتقای هر چه بیشتر دانش معلمان و کارکنان مدرسه.
- ۲۰- ترویج و گسترش فعالیت‌های آموزشی، پرورشی و تقویت اعتقادات دینی، قرآنی و نماز و مکارم اخلاقی و فراهم آوردن امکانات و زمینه‌های برگزاری شایسته مراسم گوناگون عبادی - سیاسی.
- ۲۱- بررسی و اتخاذ تصمیم در مورد چگونگی ارتقا مهارت‌های زندگی و اجتماعی موردنیاز دانش‌آموزان.
- ۲۲- برنامه‌ریزی مناسب به منظور توسعه تربیت بدنی، بهبود وضع امکانات ورزشی، حفظ و توسعه نمودهای عینی اخلاق و آداب اسلامی، ارتقای سطح بهداشت، بهبود وضعیت فضا و تجهیزات کارگاهی، آزمایشگاهی و نمازخانه و حفظ محیط زیست.
- ۲۳- بررسی و اتخاذ تصمیم در مورد نحوه مشارکت مؤسسات و دستگاه‌های آموزشی خارج از مدرسه در آموزش‌های علمی و عملی دانش‌آموزان براساس آیین‌نامه‌های مربوط.
- ۲۴- بررسی و اتخاذ تصمیم در مورد عرضه تولیدات و ارائه خدمات حاصل از فعالیت‌های آموزشی (عملی- کارگاهی) دانش‌آموزان به متقاضیان براساس آیین‌نامه مربوط.
- ۲۵- برنامه‌ریزی مناسب برای برقراری ارتباط و تعامل بین مدرسه و جامعه محلی به منظور بهره‌مندی از امکانات و ظرفیت‌های پیرامون مدرسه در ارتقا امور کمی و کیفی مدرسه.
- ۲۶- تعیین پایه تحصیلی دانش‌آموزی که در نظام آموزشی خارجی تحصیل کرده و متقاضی ادامه تحصیل در مدرسه ایرانی خارج از کشور است، با رعایت مفاد آیین‌نامه ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی.^۲

^۱ به استناد مصوبه سیصد و چهل و هشتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۴/۴/۸ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۱۰۶۳۳/۹ تاریخ ۱۳۸۴/۴/۲۲ «کسب رضایت اولیا برای نگهداشتن دانش‌آموزان بعد از اوقات رسمی مدرسه الزامی است و در حوادث نیز مسبب حادثه با رعایت سایر نکات حقوقی به تشخیص مرجع ذی‌ربط ملاک عمل خواهد بود.»

^۲ بندهای ۲۶ و ۲۷ منحصراً از اختیارات شورای مدارس ایرانی خارج از کشور می‌باشد.

۲۷- تغییر رشته تحصیلی دانش‌آموزانی که رشته تحصیلی آنان در کشور محل انتقال موجود نمی‌باشد، چنانچه دانش‌آموز باید در امتحان برخی از دروس به عنوان تغییر رشته شرکت کند می‌تواند ضمن ثبت‌نام و ادامه تحصیل در رشته موردنظر، دروس مربوط را تا پایان سال تحصیلی امتحان دهد.

۲۸- انتخاب دانش‌آموز جهت تحصیل در مدرسه شبانه‌روزی با رعایت اساسنامه مدارس شبانه‌روزی.

۲۹- بررسی و اتخاذ تصمیم در مورد دانش‌آموزانی که با مشکلات اخلاقی و رفتاری خاص مواجهند با حفظ و رعایت شأن و کرامت انسانی آنان و تصمیم‌گیری در مورد دانش‌آموزان مشمول ماده ۸۴ این آیین‌نامه. در چنین مواردی موضوع با حضور مدیر، یکی از معاونین به انتخاب مدیر، یک نفر از مربیان امور تربیتی به انتخاب مربیان و مشاور مدرسه (در صورت وجود مشاور در مدرسه) بررسی و تصمیم لازم اتخاذ می‌شود.

ماده ۱۱- ریاست شورای مدرسه با مدیر است و دستور جلسات شورای مدرسه با نظر اعضای شورای مذکور، توسط مدیر مدرسه تعیین می‌شود. مسئولیت اجرای تصمیم‌های شورای مدرسه نیز با مدیر خواهد بود. همه کارکنان مدرسه موظف اند برای اجرای مطلوب مصوبات شورا همکاری نمایند.

تبصره - دبیر شورای مدرسه در اولین جلسه از بین اعضا تعیین می‌شود. دبیر شورا موظف است خلاص‌های از مذاکرات یا تصمیمات متخذه هر جلسه را ثبت نموده و به امضای اعضای شورا برساند.

ماده ۱۲- در هر سال تحصیلی مدیر باید در اولین فرصت و حداکثر یک‌ماه پس از بازگشایی مدارس نسبت به تشکیل شورای مدرسه اقدام کند. شورای مدرسه حداقل هر دو هفته یک‌بار تشکیل جلسه خواهد داد.

ماده ۱۳- شورای مدرسه با حضور دو سوم اعضا رسمیت می‌یابد و مصوبات آن با رأی اکثریت حاضرین جلسه قابل اجرا می‌باشد. مصوبات شورا نباید با آیین‌نامه‌ها و مقررات عمومی کشور و ضوابط وزارت آموزش و پرورش مغایرت داشته باشد.

تبصره - در مدارسی که به علت کمبودن تعداد دانش‌آموز و عدم حضور برخی از افراد موضوع بند الف ماده ۱۰ تعداد اعضا کمتر از ۳ نفر باشد، شورا تشکیل نمی‌شود و وظایف آن به مدیر واگذار می‌گردد.

۳- انجمن اولیا و مربیان

ماده ۱۴- به منظور تقویت همکاری و مشارکت اولیای دانش‌آموزان برای کمک به ارتقای کیفیت فعالیت‌های آموزشی و پرورشی و گسترش ارتباط دو کانون مقدس خانه و مدرسه، انجمن اولیا و مربیان تشکیل می‌شود. ترکیب اعضا و وظایف انجمن اولیا و مربیان مدارس به شرح زیر است:

الف - ترکیب اعضا

- ۱- مدیر مدرسه.
- ۲- یکی از معاونین به انتخاب مدیر.
- ۳- نماینده شورای معلمان.
- ۴- معاون پرورشی یا یکی از مربیان امور تربیتی و در صورت نبودن مربی، یکی از معلمان آگاه به مسائل تربیتی به انتخاب مدیر.
- ۵- منتخبین اولیای دانش‌آموزان.

تبصره ۱- تعداد اولیای دانش‌آموزان و نحوه انتخاب آنان جهت عضویت در انجمن و چگونگی و زمان تشکیل جلسات برابر آیین‌نامه انجمن مرکزی اولیا و مربیان خواهد بود.

تبصره ۲- در صورت لزوم مدیر مدرسه می‌تواند از نماینده شورای دانش‌آموزان و برحسب مورد از افراد ذی‌ربط و صاحب‌نظر برای شرکت در جلسات انجمن دعوت کند.

ب - شرح وظایف

- ۱- تأمین مشارکت فکری، فرهنگی، عاطفی و آموزشی اولیا و تقویت هماهنگی و همسویی تربیتی و آموزشی خانه و مدرسه.
- ۲- برنامه‌ریزی و تشکیل جلسات عمومی اولیای دانش‌آموزان.
- ۳- برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری جهت تشکیل جلسات آموزش خانواده.
- ۴- همکاری و مشارکت با شورای معلمان در برگزاری کلاس‌های فوق برنامه.
- ۵- مشارکت در اجرای برنامه‌های کارآموزی هنرجویان در هنرستان‌های.
- ۶- همکاری و مشارکت با مدیر مدرسه در اجرای فعالیت‌های پرورشی، برگزاری اردوهای دانش‌آموزی و بازدید از مراکز علمی، آموزشی و فرهنگی.
- ۷- همکاری و مشارکت درباره چگونگی قدردانی از کارکنان، اولیا و دانش‌آموزان و اعضای شوراهای مدرسه با رعایت ضوابط و مقررات مربوط.
- ۸- جلب همکاری اولیای دانش‌آموزان جهت مشارکت و کمک به ارتقا کیفیت فعالیت‌های مربوط و ارائه پیشنهادهای لازم به مدیر مدرسه.

۹- تلاش و همکاری برای جلب مشارکت اولیای دانش‌آموزان، صاحبان حرف، افراد خیر و مؤسسات خیریه در تأمین امکانات موردنیاز و بهبود اداره امور مدرسه.

۱۰- نظارت بر چگونگی اخذ کمک‌های مردمی با رعایت قوانین و مقررات مربوط.

۱۱- تشکیل شورای مالی مدرسه با عضویت مدیر مدرسه، رئیس انجمن و نماینده شورای معلمان در اولین جلسه انجمن.

۱۲- نظارت بر نحوه هزینه وجوه حاصل از کمک‌های مردمی، خدمات فوق برنامه، سرانه دانش‌آموزان و کمک‌های شوراها و آموزش و پرورش از طریق شورای مالی و مطابقت موارد هزینه با برنامه‌های مصوب شورای مدرسه.

۱۳- بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به سرویس رفت و آمد دانش‌آموزان.

۱۴- انتخاب نماینده برای شرکت در شورای مدرسه.

۱۵- انجام اموری که براساس بخشنامه‌های انجمن مرکزی اولیا و مربیان به عهده انجمن مدرسه محول می‌گردد.

تبصره ۱- در مدارس بزرگسالان و مدارس کم‌جمعیتی که برابر آیین‌نامه انجمن مرکزی اولیا و مربیان، امکان تشکیل انجمن نمی‌باشد، وظایف انجمن به مدیر مدرسه واگذار می‌شود.

تبصره ۲- مدارس ضمیمه و مدرسی که به صورت مجتمع (ابتدایی، راهنمایی تحصیلی و متوسطه) توسط یک مدیر اداره می‌شوند می‌توانند در صورت تمایل مدیر، انجمن اولیا و مربیان را به صورت مشترک تشکیل دهند.

۴- شورای معلمان

ماده ۱۵- به منظور بحث و تبادل نظر و هماهنگی در امور آموزشی، پرورشی و اداری مدرسه و تأمین مشارکت معلمان در حسن جریان آموزشی و پرورشی و اداری مدرسه، شورایی به نام شورای معلمان با شرکت همه معلمان، مربیان و مشاوران مدرسه تشکیل می‌گردد. وظایف شورای معلمان به شرح زیر است:

۱- نظارت بر همسویی برنامه‌ها و روش‌های کاری در چارچوب اهداف مصوب دوره تحصیلی و مفاد این آیین‌نامه.

۲- مشارکت مؤثر و کارآمد در تهیه برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی مدرسه و همکاری در اجرای آن پس از تأیید شورای مدرسه.

۳- بودجه‌بندی برنامه درسی با رعایت مقررات مربوط و ارائه آن به شورای مدرسه جهت تأیید.

۴- بررسی و تبادل نظر پیرامون چگونگی افزایش اثربخشی روش‌های تدریس.

- ۵- چاره‌اندیشی برای تأمین مشارکت فعال دانش‌آموزان در فرایند آموزش و پرورش.
- ۶- تلاش در ارتقای کیفیت برنامه‌های آموزشی و پرورشی و بررسی علل افت تحصیلی دانش‌آموزان و برنامه‌ریزی برای کاهش آن.
- ۷- مشارکت در تنظیم برنامه‌های پرورشی، تقویت اعتقادات دینی و اخلاقی و آداب اسلامی در دانش‌آموزان.
- ۸- بررسی و تبادل نظر به منظور هماهنگ کردن نحوه تشویق و تنبیه دانش‌آموزان.
- ۹- بحث و تبادل نظر و اتخاذ تدابیر مناسب در مورد مسائل آموزشی، پرورشی و انضباطی دانش‌آموزان و بهبود اداره مدرسه.
- ۱۰- بحث و تبادل نظر درباره محتوای کتاب‌های درسی و انعکاس آن به مسئولین ذی‌ربط از طریق مدیر مدرسه.
- ۱۱- تبادل نظر و هماهنگی در مورد نحوه استفاده از وسایل آموزشی، کمک آموزشی و کارگاهی.
- ۱۲- ارائه راهکارهای مناسب برای ترغیب دانش‌آموزان به منظور انجام مطالعات درسی و غیردرسی.
- ۱۳- ایجاد هماهنگی در ارتباط با نحوه و میزان تکالیف درسی دانش‌آموزان متناسب با نیاز، استعدادها و علائق آنان.
- ۱۴- همکاری، برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری در خصوص چگونگی تشکیل کلاس‌های فوق برنامه با مشارکت انجمن اولیا و مربیان و رعایت ضوابط مربوط.
- ۱۵- بررسی منابع آموزشی، کمک‌آموزشی و پرورشی و انتخاب و معرفی کتب، نشریات، نوارهای صوتی و تصویری جهت استفاده در مدرسه با رعایت سایر مقررات.
- ۱۶- انتخاب نماینده یا نمایندگان شورای معلمان برای شرکت در شورای مدرسه و انجمن اولیا و مربیان در اولین جلسه شورای معلمان.
- ۱۷- تعیین پایه تحصیلی دانش‌آموزان مشمول ماده ۴۳ این آیین‌نامه و ارائه پیشنهاد به شورای مدرسه.
- ماده ۱۶-** ریاست شورای معلمان به‌عهده مدیر و در غیاب مدیر برعهده نایب رئیس است که توسط شورای معلمان تعیین می‌شود. مدیر مدرسه مسئول تعیین دستور جلسات و اجرای تصمیماتی است که اتخاذ می‌شود.
- تبصره ۱-** مدیر مدرسه می‌تواند در صورت لزوم از متخصصین تعلیم و تربیت، معلمان بازنشسته، کارشناسان و مسئولین آموزش و پرورش و اولیای دانش‌آموزان جهت شرکت در شورای معلمان و تبادل نظر در زمینه‌های مربوط دعوت کند.

تبصره ۲- دبیر شورای معلمان در اولین جلسه توسط اعضای شورا تعیین می‌شود و موظف است خلاصه‌های از مذاکرات یا تصمیمات متخذه هر جلسه را ثبت نموده و به امضای اعضای شورا برساند.

تبصره ۳- شورای معلمان می‌تواند به منظور انجام بهتر وظایف خود نسبت به تشکیل گروه‌های درسی و آموزشی اقدام نماید.

ماده ۱۷- مدیران مدارس موظفند اولین جلسه شورای معلمان را حتی‌الامکان قبل از بازگشایی مدارس و حداکثر تا ده روز پس از آن تشکیل دهند. جلسات شورای معلمان حداقل هر ماه یکبار تشکیل می‌شود.

۵- شورای دانش‌آموزان

ماده ۱۸- به منظور مشارکت دانش‌آموزان در امور مربوط به مسائل آموزشی، پرورشی، انضباطی، ورزشی و فوق برنامه و ایجاد ارتباط صحیح و مستقیم دوسویه بین دانش‌آموزان و اولیای مدرسه و ارج نهادن به شخصیت و کرامت آنان و تقویت اعتماد به نفس و خودباوری و مسئولیت‌پذیری و مشارکت‌جویی در آنان، شورای دانش‌آموزان در سطح مدارس تشکیل می‌شود. ترکیب اعضا و شرح وظایف شورای دانش‌آموزان به شرح زیر است:

الف - ترکیب اعضا

اعضای شورای دانش‌آموزان، از میان دانش‌آموزان شاغل به تحصیل همان مدرسه خواهند بود، تعداد و نحوه انتخاب اعضا برابر دستورالعملی خواهد بود که توسط وزارت آموزش و پرورش تنظیم و ابلاغ می‌گردد.

ب - شرح وظایف

- ۱- مراقبت بر همسویی فعالیت‌های شورای دانش‌آموزان با مفاد این آیین‌نامه.
- ۲- بررسی پیرامون چگونگی مشارکت دانش‌آموزان در بخشی از فعالیت‌های آموزشی و پرورشی و اجرایی مدرسه و ارائه پیشنهاد به مدیر مدرسه.
- ۳- همکاری در برنامه‌ریزی و اجرای مناسبت‌های مذهبی، انقلابی و ملی در مدارس.
- ۴- اداره نشریه دیواری و همکاری در اداره امور کتابخانه مدارس.
- ۵- همکاری در برگزاری مسابقات فرهنگی، هنری، علمی و ورزشی دانش‌آموزان.
- ۶- همکاری در برگزاری بازدیدهای علمی و اردوهای تفریحی و مذهبی.
- ۷- همکاری در برگزاری نماز جماعت و اداره نمازخانه مدارس.

- ۸- همکاری در تشکیل و اداره تعاونی دانش‌آموزان در مدارس.
- ۹- همکاری در امور انتظامی و بهداشتی مدرسه.
- ۱۰- همکاری در تنظیم برنامه امتحانات داخلی مدرسه.
- ۱۱- انتخاب نماینده برای شرکت موردی در شورای مدرسه و انجمن اولیا و مربیان.
- ۱۲- ارائه پیشنهاد به مدیر مدرسه جهت تشویق دانش‌آموزانی که مشارکت فعال در امور اجرایی مدرسه داشته‌اند.
- ماده ۱۹-** شورای دانش‌آموزان یک شورای درون مدرسه‌ای است و فاقد شعبه و تشکیلات خارج از مدرسه خواهد بود. شورای دانش‌آموزان مجاز به ایجاد رقابت‌های ناسالم سیاسی و فعالیت جناحی و حزبی در داخل یا خارج از مدرسه نمی‌باشد و نمی‌تواند در انتخابات له یا علیه کاندیداها فعالیت نماید.
- ماده ۲۰-** مدیر مدرسه موظف است نسبت به تشکیل شورای دانش‌آموزان برابر شیوه‌نامه ابلاغی در هر سال اقدام نماید. جلسات شورای دانش‌آموزان حداقل هر ماه یک‌بار تشکیل می‌شود.
- تبصره ۱-** برای اثربخشی بیشتر شورای دانش‌آموزان، یکی از معاونان یا مربیان امور تربیتی و در غیاب آن‌ها یکی از معلمان مدرسه به انتخاب مدیر، ضمن هدایت جلسات شورای دانش‌آموزان، مشکلات آنان را پیگیری می‌نماید.
- تبصره ۲-** شورای دانش‌آموزان می‌تواند با موافقت شورای مدرسه نسبت به تشکیل انجمن‌های دینی، فرهنگی، هنری، ورزشی و علمی اقدام کند.
- ماده ۲۱-** شورای دانش‌آموزان در مدارس نقش مشورتی و مشارکت در امور اجرایی دارد و تصمیم‌های آن با رأی اکثریت و پس از تأیید مدیر با رعایت مفاد این آیین‌نامه قابل اجرا خواهد بود. مدیر مدرسه همکاری لازم را برای رفع مشکلات شورای دانش‌آموزان در حد امکانات و توان به‌عمل خواهد آورد.
- نکات ضروری درمورد انجمن اولیا و مربیان و شوراهای مدرسه:
- ماده ۲۲-** تشکیل هرگونه انجمن یا شورایی در مدرسه به غیر از موارد مندرج در این آیین‌نامه، قبل از تصویب شورای عالی آموزش و پرورش مجاز نیست.
- تبصره -** انجمن‌ها و شوراهایی که براساس مقررات عمومی کشور مانند مصوبات مجلس شورای اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی و هیئت دولت تشکیل می‌شوند، تابع مقررات خاص خود خواهند بود.

ماده ۲۳- مکاتبات یا هر نوع ارتباط اشخاص حقیقی یا حقوقی با انجمن اولیا و مربیان یا هر یک از شوراهای مدرسه فقط از طریق مدیر مدرسه انجام می‌گیرد.

ماده ۲۴- شوراهای مندرج در این آیین‌نامه در سطح مدرسه فعالیت می‌کنند و تشکیل آنها در سطح منطقه یا بالاتر بدون تصویب شورای عالی آموزش و پرورش مجاز نخواهد بود.^۱

ماده ۲۵- در مواردی که تصمیم‌های اتخاذ شده در انجمن اولیا و مربیان یا هر یک از شوراهای مدرسه، با نظر مدیر مغایر باشد، مدیر موضوع را به اداره آموزش و پرورش مربوط منعکس کرده و رأی و نظر رئیس اداره متبوع لازم‌الاجرا می‌باشد.

ماده ۲۶- مدیر مدرسه موظف است هر سه ماه یک‌بار گزارشی از نحوه فعالیت شوراها و انجمن اولیا و مربیان شامل تعداد جلسات و اهم تصمیم‌گیری‌های شورای مدرسه را به اداره آموزش و پرورش محل ارسال نماید.

تبصره - ادارات آموزش و پرورش، انجمن اولیا و مربیان و شوراهای فعال مدارس را مورد تشویق قرار خواهند داد.

فصل سوم - شرایط ثبت‌نام و ادامه تحصیل دانش‌آموزان

ماده ۲۷- ثبت‌نام دانش‌آموزان برای ورود به هر یک از دوره‌های تحصیلی در مدارس داخل کشور با اصل شناسنامه و در مدارس خارج از کشور با اصل شناسنامه یا گذرنامه صورت می‌گیرد.^۲

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۷۴۲ شورای عالی تاریخ ۱۳۸۵/۱۱/۲۴ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۲۳۹۶/۸ تاریخ ۸۶/۳/۲۷ شورای عالی با تشکیل شوراهای انجمن اولیا و مربیان در استان، شهرستان و منطقه به شرح زیر موافقت نمود.

سازمان مرکزی انجمن اولیا و مربیان با رعایت اصل تعامل با شوراهای آموزش و پرورش و عدم تداخل در شرح وظایف آنها، می‌تواند شوراهای انجمن اولیا و مربیان را در سطح استان، شهرستان و منطقه با ترکیب و وظایفی که به تصویب شورای عالی انجمن اولیا و مربیان می‌رسد تشکیل دهد.

^۲ به استناد مصوبه جلسه ۵۰۵ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۶۹/۱۱/۲۰ که طی شماره ۱۲۰/۱۴۵۰ تاریخ ۱۳۶۹/۲/۵ ابلاغ شده است. «شورا موافقت می‌نماید دانش‌آموزان خارجی مسلمان نیز در صورت وجود ظرفیت و با رعایت سایر مقررات بتوانند در مدارس جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور ثبت‌نام و تحصیل نمایند. (اولویت با دانش‌آموزان خارجی ایرانی‌الاصل است) ضمناً داوطلبان آزاد خارجی نیز می‌توانند با رعایت سایر مقررات در امتحانات داوطلبان آزاد مدارس مذکور شرکت نمایند.» همچنین به استناد مصوبه جلسه ۲۶۸ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۰/۸/۱ که طی شماره ۱۲۰/۱۸۴۴/۸ تاریخ ۱۳۸۰/۸/۸ ابلاغ شده است: «ثبت‌نام و ادامه تحصیل دانش‌آموزان خارجی متقاضی تحصیل در مدارس ایرانی خارج از کشور که فاقد مدارک هویتی (شناسنامه یا گذرنامه) می‌باشند، براساس مدارک هویتی مورد پذیرش کشور متوقف فیه خواهد بود.»

ماده ۲۸- هنگام ثبت‌نام دانش‌آموز در پایه اول دبستان و انتقال دانش‌آموز پایه مذکور از یک مدرسه به مدرسه دیگر، مدیر مدرسه باید پس از رؤیت شناسنامه، صحت شرط سنی دانش‌آموز را با قید تاریخ مطابقت درظهر تصویر (فتوکپی) شناسنامه، گواهی و امضا نماید. گواهی مذکور باید در پرونده تحصیلی دانش‌آموز ضبط و نگهداری شود.

ماده ۲۹- مدیران مدارس باید هنگام ثبت‌نام دانش‌آموز در پایه اول ابتدایی، کارت بهداشتی تنظیم شده از سوی مراکز بهداشتی را مطالبه و در پرونده تحصیلی دانش‌آموز ضبط و نگهداری نمایند.

تبصره - در شهرستان‌ها و مناطقی که طرح سنجش سلامت جسمانی و آمادگی تحصیلی، بینایی و شنوایی نوآموزان برای ورود به دبستان اجرا می‌شود، ارائه گواهی سلامتی و بلامانع بودن ثبت‌نام دانش‌آموزان در مدرسه عادی که توسط پایگاه‌های سنجش صادر می‌شود، ضروری است.

ماده ۳۰ - برگزاری آزمون ورودی، مصاحبه و تعیین شرط معدل برای ثبت‌نام دانش‌آموزان و دریافت هرگونه وجه اجباری (به جز وجوه مربوط به بیمه حوادث و کتاب‌های درسی) در زمان ثبت‌نام مجاز نیست و نباید دانش‌آموزی به دلایل مذکور از ثبت‌نام محروم شود.^۱

تبصره - مدرسی که دارای قانون و ضوابط خاص می‌باشند از حیث ثبت‌نام تابع قوانین و مقررات مربوط به خود خواهند بود.

ماده ۳۱- ثبت‌نام دانش‌آموزانی که محل سکونت آنان به مدرسه نزدیک‌تر است، در اولویت خواهد بود و ثبت‌نام از دانش‌آموزانی که والدین آنان هر دو شاغل هستند در مدرسه نزدیک به محل کار پدر یا مادر بلامانع است.

ماده ۳۲- در مدرسه برای هر دانش‌آموز پرونده تحصیلی تشکیل می‌شود. پرونده تحصیلی در دوره نشان‌دهنده وضعیت تحصیلی دانش‌آموز در آن دوره خواهد بود و باید علاوه بر مدارک مندرج در شیوه‌نامه ثبت‌نام، شامل کارنامه‌های سنوات قبل همان دوره تحصیلی نیز باشد. برای دانش‌آموزان دوره راهنمایی تحصیلی وجود کارنامه تحصیلی پایه پنجم ابتدایی و برای دانش‌آموزان دوره متوسطه، وجود گواهینامه دائم یا موقت پایه سوم راهنمایی تحصیلی در پرونده تحصیلی ضرورت دارد.

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۶۷۲ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۳ که طی شماره ۱۲۰/۴۹۸۱/۸ تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۱۵ ابلاغ شده است کلمه «اجباری» به ماده مذکور اضافه گردید.

تبصره - افرادی که با استفاده از ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی یا برابر مقررات با شرکت در امتحان ورودی موفق به ادامه تحصیل می‌شوند، نیاز به کارنامه تحصیلی سنوات قبل ندارند.

ماده ۳۳ - مدیر مدرسه می‌تواند در موارد استثنایی با اخذ تعهد کتبی از ولی دانش‌آموزی که فاقد شناسنامه و مدارک تحصیلی است از وی به صورت مشروط حداکثر برای مدت یک‌ماه ثبت‌نام نماید. ادامه تحصیل این قبیل دانش‌آموزان در صورت عدم ارائه مدارک هویتی و تحصیلی منوط به موافقت کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش خواهد بود و در هر صورت دانش‌آموز موظف است برای ثبت‌نام قطعی و درج مشخصات وی در دفتر آمار تا قبل از اولین نوبت امتحانی مدارک هویتی و تحصیلی خود را به مدرسه تسلیم کند.

تبصره - ثبت‌نام و ادامه تحصیل دانش‌آموزی که مدارک تحصیلی خارجی وی جهت ارزشیابی ناقص می‌باشد، با تأیید کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی و اخذ معرفی‌نامه از اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور تا قبل از شروع امتحانات پایانی بلامانع است. چنانچه تا پایان امتحانات خردادماه پایه تحصیلی قطعی دانش‌آموز توسط اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور با رعایت سایر مقررات مشخص نشود، امتحانات خرداد و شهریور وی به عنوان امتحان تعیین پایه محسوب خواهد شد و چنانچه دانش‌آموز در امتحانات شهریورماه قبول نشود، می‌تواند جهت تعیین پایه در امتحان دروس پایه پایین‌تر به صورت یک نوبتی شرکت کند.

ماده ۳۴ - پذیرفتن دانش‌آموز به صورت مستمع آزاد ممنوع است.

تبصره - دانش‌آموزی که به ضرورت در محلی غیر از محل ثبت‌نام خود به سر می‌برد می‌تواند با ارائه کارت شناسایی مدرسه یا گواهی تحصیلی و با اخذ معرفی‌نامه از اداره آموزش و پرورش (مقصد)، از کلاس‌های درس یکی از مدارس در محل جدید به صورت موقت استفاده کند.

ماده ۳۵ - دارندگان مدارک تحصیلی نهضت سوادآموزی با رعایت شرایط سنی می‌توانند به شرح ذیل ادامه تحصیل دهند:

الف - با مدرک تحصیلی دوره مقدماتی در پایه دوم ابتدایی ثبت‌نام و ادامه تحصیل دهند و یا در امتحان پایه دوم ابتدایی (به‌عنوان ورود به پایه سوم) شرکت کرده و در صورت احراز شرایط قبولی در پایه سوم ابتدایی ثبت‌نام کنند.

ب - با مدرک تحصیلی دوره تکمیلی در پایه چهارم ابتدایی ثبت‌نام نمایند.

ج - با مدرک تحصیلی دوره پایانی در پایه پنجم ابتدایی ثبت نام نمایند.
 ماده ۳۶ - شرایط سنی ثبت نام در مدارس روزانه به شرح زیر خواهد بود:^۱

الف - دوره ابتدایی

- ۱- حداقل سن ثبت نام در پایه اول دبستان ۶ سال تمام و حداکثر آن در مناطق شهری ۹ سال تمام و در مناطق روستایی و عشایری ۱۱ سال تمام خواهد بود.
- ۲- سن متعارف ثبت نام دانش آموزان در پایه ششم ابتدایی ۱۱ سال تمام و حداکثر سقف سن تحصیل در دوره ابتدایی مدارس شهری ۱۵ سال و در مدارس روستایی ۱۶ سال تمام خواهد بود.^۲

ب - دوره راهنمایی تحصیلی

- حداکثر سن ثبت نام در پایه های اول، دوم و سوم راهنمایی تحصیلی در مناطق شهری به ترتیب ۱۵، ۱۶ و ۱۷ سال تمام و در مناطق روستایی و عشایری به ترتیب ۱۷، ۱۸ و ۱۹ سال تمام است.^۳

^۱ برابر مصوبه دویست و پنجاه و سومین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۹/۱۲/۲۳ که طی شماره ۱۲۰/۷/۸ تاریخ ۱۳۸۰/۱/۲۰ ابلاغ شده است: در مورد شرایط سنی دانش آموزان روستایی و عشایری که به مدارس شهری منتقل می شوند به شرح زیر اظهار نظر گردید:

«دانش آموزان مدارس روستایی و عشایری در صورت انتقال به مدارس شهری، تا پایان سال تحصیلی تابع شرایط سنی مناطق روستایی و عشایری خواهند بود همچنین به استناد مصوبه دویست و هفدهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۸/۸/۱۸ که طی شماره ۱۲۰/۳/۱۳۵/۸ تاریخ ۱۳۷۸/۸/۲۶ ابلاغ شده است: ثبت نام از دانش آموزان مناطق روستایی در مدارس شبانه روزی مستقر در شهر و همچنین دانش آموزان مناطق روستایی که به علت عدم تشکیل کلاس در مناطق محل سکونت آنان، قصد ثبت نام و ادامه تحصیل در مدارس راهنمایی تحصیلی طرح روستا مرکزی را دارند تابع شرایط سنی مناطق روستایی و عشایری خواهد بود. همچنین به استناد مصوب دویست و شصت و سومین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۰/۶/۱۳ که طی شماره ۱۲۰/۱۲۶۳/۸ تاریخ ۱۳۸۰/۶/۲۴ ابلاغ شده است: «دانش آموزان مناطق روستایی و عشایری که برای ادامه تحصیل در مدارس نمونه دولتی مستقر در شهر پذیرش می شوند از لحاظ شرایط سنی ثبت نام تابع شرایط سنی دانش آموزان مناطق روستایی و عشایری خواهند بود.»

^۲ برابر مصوبه ۲۵۷ کمیسیون مقررات تاریخ ۱۳۹۱/۸/۷ که طی شماره ۱۲۰/۴۰۵۳۴ تاریخ ۱۳۹۱/۹/۶ ابلاغ شده، بند ۲ اصلاح شد.

^۳ برابر مصوبه دویست و چهلمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۹/۷/۵ که طی شماره ۱۲۰/۱۹۸۲/۸ تاریخ ۱۳۷۹/۷/۱۳ ابلاغ شده است دانش آموزان پسر که از خدمت نظام وظیفه معاف هستند و همچنین دانش آموزان دختر، می توانند با حداکثر سن موضوع بند فوق ثبت نام کنند. همچنین به استناد مصوبه پانصد و پنجاه و سومین جلسه کمیسیون خاص شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۶/۹/۲۶ که طی شماره ۱۲۰/۸۶۲۰/۸ تاریخ ۱۳۷۶/۱۰/۳ ابلاغ شده

ج - دوره متوسطه^۱

- حداکثر سن ثبت‌نام در پایه‌های اول، دوم و سوم متوسطه و دوره پیش‌دانشگاهی در مناطق شهری، روستایی و عشایری به ترتیب ۱۸، ۱۹، ۲۰ و ۲۱ سال تمام است.
- تبصره ۱-** در هر دوره تحصیلی دو سال به حداکثر سقف سنی دانش‌آموزان معلول جسمی که در مراکز آموزشی خاص به تحصیل اشتغال دارند اضافه می‌شود.
- تبصره ۲-** ملاک محاسبه سن دانش‌آموز جهت ثبت‌نام، اول مهرماه خواهد بود.
- تبصره ۳-** ملاک تعیین شهر و روستا برای رعایت حداکثر سن مجاز ثبت‌نام، تقسیمات کشوری خواهد بود. چنانچه برخی روستاها در طول سال تحصیلی به محدوده شهری منضم شوند، ادامه تحصیل دانش‌آموزان آن مناطق، تا پایان آن دوره تحصیلی مطابق شرایط سنی روستا خواهد بود.^۲
- تبصره ۴-** ثبت‌نام مجدد دانش‌آموزان غیرمشمول نظام وظیفه که ترک تحصیل کرده‌اند، با رعایت شرایط سنی در پایه تحصیلی مربوط بلامانع است.
- ماده ۳۷-** ثبت‌نام مجدد دانش‌آموز در همان پایه‌ای که قبول شده است با رعایت سایر شرایط صرفاً در مدارس غیرانتفاعی یا به صورت متفرقه مجاز است.^۳
- ماده ۳۸-** ثبت‌نام دانش‌آموزان پسری که به سن مشمولیت مقرر در قانون خدمت وظیفه عمومی می‌رسند، تابع مقررات و شیوه‌نامه‌هایی است که با هماهنگی نظام وظیفه از طریق وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود.
- ماده ۳۹-** غیبت غیرموجه سه ماه متوالی و بیشتر دانش‌آموزان مشمول از نظر مقررات نظام وظیفه ترک تحصیل تلقی می‌شود.

است: با توجه به اینکه در خارج از کشور مدارس شبانه وجود ندارد در صورتی که سن دانش‌آموزی در دوره راهنمایی تحصیلی از حداکثر سن مقرر در آیین‌نامه اجرایی تجاوز کند یکسال به سقف سنی وی اضافه شود.»

^۱ به استناد آیین‌نامه آموزشی دوره دوم متوسطه مصوب جلسه ۹۳۲ شورای عالی، حداکثر سن ثبت‌نام در دوره دوم متوسطه روزانه ۱۸ سال تمام خواهد بود.

^۲ به استناد مصوبه دویست و شصت و پنجمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۰/۷/۳ که طی شماره ۱۲۰/۱۴۹۷/۸ تاریخ ۱۳۸۰/۷/۸ ابلاغ شده است:

«نظر به اینکه ثبت‌نام دانش‌آموزان برای تحصیل در هر یک از پایه‌های تحصیلی در فاصله پس از اعلام نتیجه خرداد تا قبل از بازگشایی مدارس انجام می‌شود چنانچه در فاصله مذکور برخی از روستاها به محدوده شهری منضم شوند ادامه تحصیل دانش‌آموزان آن مناطق به استناد تبصره ۳ ماده ۳۶ آیین‌نامه اجرایی مدارس تا پایان آن دوره تحصیلی مطابق شرایط سنی روستا خواهد بود.»

^۳ در نظام واحدی منظور از پایه، گذراندن کلیه دروس یکسال تحصیلی است.

تبصره - وقفه تحصیلی و غیبت موجه ترک تحصیل محسوب نمی‌شود.

ماده ۴۰- حداکثر تعداد سال‌های مردودی مجاز در هر پایه تحصیلی در دوره‌های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی دو سال خواهد بود و دانش‌آموز با رعایت شرایط سنی می‌تواند برای سومین سال در همان پایه ثبت‌نام کند.^۱

تبصره - دانش‌آموزان معلول جسمی که در مراکز آموزشی خاص به تحصیل اشتغال دارند، مجاز خواهند بود به مدت یک‌سال بیشتر از دانش‌آموزان عادی تکرار پایه کنند.

ماده ۴۱- دانش‌آموزی که به دلایل موجه قبل از شروع سال یا نیم‌سال تحصیلی موفق به ثبت‌نام نشده است، می‌تواند صرفاً با اخذ مجوز از کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل، ثبت‌نام کرده و ادامه تحصیل دهد. در این‌گونه موارد در ستون ملاحظات دفتر آمار به شماره نامه و رأی کمیسیون خاص استناد می‌شود.

تبصره - دانش‌آموزی که پس از ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی از طریق اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور جهت ثبت‌نام معرفی می‌شود، نیاز به اخذ موافقت از کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش ندارد و ثبت‌نام وی در هر زمان از سال تحصیلی بلامانع خواهد بود.

ماده ۴۲- ثبت‌نام از دانش‌آموزان اتباع خارجی مقیم ایران بر اساس مدارک هویتی و اقامتی معتبر صورت می‌پذیرد. افراد خارجی مقیم ایران، رانده‌شدگان و پناهندگان از کشورهای خارجی باید دارای اجازه اقامت مورد تأیید وزارت کشور باشند.

ماده ۴۳- پایه تحصیلی دانش‌آموزی که به عللی مانند عدم دسترسی به مدرسه، بیماری و یا اقامت در خارج از کشور نتوانسته به موقع وارد مدرسه شود یا مدارک تحصیلی وی در

^۱ به استناد مصوبه دویست و چهلمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۹/۷/۵ که طی شماره ۱۲۰/۱۹۸۲/۸ تاریخ ۱۳۷۹/۷/۱۳ ابلاغ شده است دانش‌آموزانی که به صورت تلفیقی در مدارس عادی تحصیل می‌کنند تابع شرایط سنی و حداکثر تعداد سال‌های مردودی مدارس عادی هستند و همچنین به استناد رأی صادره در دویست و شانزدهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۸/۸/۴ که طی شماره ۱۲۰/۲۹۹ تاریخ ۱۳۷۸/۸/۵ ابلاغ شده است «دانش‌آموزان مدارس روزانه راهنمایی تحصیلی که به علت سه سال مردودی در یک پایه و یا دارا نبودن شرایط سنی مجاز به ثبت‌نام و ادامه تحصیل در مدارس مذکور نمی‌باشند می‌توانند در مدارس راهنمایی تحصیلی بزرگسالان ثبت‌نام و ادامه تحصیل دهند. حداکثر تعداد سال‌های مردودی در هر یک از پایه‌های تحصیلی دوره راهنمایی بزرگسالان هم دو سال خواهد بود. دانش‌آموزان مدارس راهنمایی تحصیلی بزرگسالان نیز که در یک پایه تحصیلی دوبر مردود می‌شوند می‌توانند برای سومین سال در همان پایه ثبت‌نام کنند و در صورت مردود شدن حق ادامه تحصیل در مدارس مذکور را نخواهند داشت و ادامه تحصیل آنان با رعایت سایر شرایط از طریق متفرقه ممکن خواهد بود.

اثر حوادثی از قبیل سیل، زلزله و آتش‌سوزی از بین رفته و یا وقفه‌ای در ادامه تحصیل او ایجاد شده است و همچنین پایه تحصیلی دانش‌آموزی که مدارک قابل قبولی جهت ارزشیابی ندارد، در دوره ابتدایی با رعایت حداقل سن متعارف ثبت‌نام و بررسی‌های انجام شده از سوی شورای معلمان توسط شورای مدرسه تعیین می‌شود و در ستون ملاحظات دفتر آمار به رأی شورای مدرسه استناد می‌شود. در دوره‌های راهنمایی و متوسطه متقاضی ادامه تحصیل با توجه به حداقل سن متعارف و توانایی خود می‌تواند با معرفی اداره آموزش و پرورش محل، در امتحان ورودی پایه موردنظر شرکت نموده و در صورت احراز شرایط قبولی در پایه بالاتر ادامه تحصیل دهد. (سن متعارف در دوره ابتدایی برای پایه‌های اول تا پنجم به ترتیب ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ سال تمام و برای پایه‌های اول تا سوم راهنمایی ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ سال تمام و برای پایه‌های اول تا سوم متوسطه ۱۴ و ۱۵ و ۱۶ سال تمام می‌باشد).^۱

ماده ۴۴- انتقال دانش‌آموزان در جریان سال تحصیلی از یک مدرسه به مدرسه دیگر در همان منطقه در صورت موافقت مدیر مدرسه مقصد با رعایت سایر مقررات و از یک منطقه و ناحیه به سایر مناطق و نواحی آموزش و پرورش در صورت موافقت اداره آموزش و پرورش مقصد تا یک ماه قبل از شروع امتحانات پایانی بلامانع خواهد بود.

تبصره ۱- منظور از امتحانات پایانی موضوع این ماده، در نظام سالی امتحانات آخر سال و در نظام نیم‌سالی - واحدی امتحانات پایان نیم‌سال است.

تبصره ۲- پرونده تحصیلی و نمره‌های امتحانی این‌گونه دانش‌آموزان باید حداکثر تا یک ماه پس از انتقال دانش‌آموز به مدرسه جدید ارسال شود.

تبصره ۳- انتقال دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد سال آخر متوسطه پس از امتحانات نهایی خردادماه از یک منطقه به منطقه دیگر مشروط بر داشتن عذر موجه با موافقت کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش مبدأ بلامانع می‌باشد.

ماده ۴۵- انتقال دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان به مدارس روزانه منوط به گذراندن کلیه دروس یک پایه تحصیلی و داشتن شرایط سنی و سایر ضوابط ثبت‌نام مدارس روزانه

^۱ به استناد مصوبه دویست و هفتاد و سومین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۰/۹/۲۷ که طی شماره ۱۲۰/۲۲۵۲/۸ تاریخ ۱۳۸۰/۱۰/۳ ابلاغ شده است اخذ امتحان ورودی در دوره راهنمایی تحصیلی و متوسطه از دانش‌آموزانی که به زبان فارسی آشنایی ندارند به یکی از زبان‌های خارجی بلامانع است.

است. انتقال دانش‌آموزان مدارس روزانه به مدارس بزرگسالان تا یک ماه قبل از برگزاری امتحانات پایانی مدارس بزرگسالان بلامانع است.

تبصره - دانش‌آموزان دوره متوسطه که به علت از دست دادن شرایط تحصیل مدرسه روزانه به مدارس بزرگسالان منتقل می‌شوند، اجازه بازگشت به مدارس روزانه را نخواهند داشت.^۱

ماده ۴۶- شرایط سنی ثبت‌نام در مدارس بزرگسالان (شبانه) و متفرقه به شرح زیر خواهد بود:
۱- حداقل سن تحصیل در مدارس بزرگسالان در دوره‌های راهنمایی تحصیلی و متوسطه به ترتیب ۱۴ و ۱۶ سال تمام خواهد بود.

تبصره ۱- در شرایط خاص با مجوز کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل به صورت موردی می‌توان از دانش‌آموزی که حداقل شرط سنی را ندارد، در مدرسه بزرگسالان ثبت‌نام نمود.

تبصره ۲- دانش‌آموزی که شرایط تحصیل در مدرسه روزانه را از دست می‌دهد و دانش‌آموز مردود متوسطه با هر سنی می‌تواند در مدرسه بزرگسالان ثبت‌نام کند.

۲- برگزاری امتحان متفرقه در دوره ابتدایی به استثناء پایه ششم در داخل کشور مجاز نیست. حداقل سن برای ثبت‌نام در امتحانات ۱۱ سال تمام است و برای شرکت در امتحانات مذکور نیازی به ارائه مدارک قبولی سنوات قبل نخواهد بود. در سایر پایه‌ها شرط سنی وجود ندارد ولی ارائه کارنامه قبولی پایه قبل ضروری است.^۲

۳- حداقل سن برای ثبت‌نام در امتحانات متفرقه دوره راهنمایی تحصیلی (جامع) ۱۸ سال تمام در اول مهرماه است و دارندگان کارنامه قبولی پایه پنجم ابتدایی می‌توانند بدون ارائه مدرک قبولی پایه‌های اول و دوم راهنمایی در امتحان نهایی دوره راهنمایی تحصیلی به صورت داوطلب آزاد شرکت کنند.

تبصره ۱- ثبت‌نام و شرکت داوطلبان پسر مشمول نظام وظیفه در امتحانات متفرقه بلامانع است، لیکن برای آنان معافیت تحصیلی صادر نخواهد شد.

^۱ به استناد مصوبه دویست و نودمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۱/۸/۱۴ که به شماره ۱۲۰/۴۸۸۲/۸ تاریخ ۱۳۸۱/۸/۱۸ ابلاغ شده است، «منظور از شرایط تحصیل صرفاً شرط سنی است و ثبت‌نام مجدد دانش‌آموزی که از مدرسه روزانه به مدرسه بزرگسالان منتقل می‌شود در صورت داشتن شرایط سنی و رعایت سایر ضوابط در مدرسه روزانه بلامانع است.»

^۲ برابر مصوبه ۲۵۷ کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی تاریخ ۱۳۹۱/۸/۷ که طی شماره ۱۲۰/۴۰۵۳۴ تاریخ ۱۳۹۱/۹/۶ ابلاغ شده است، بند ۲ اصلاح شد.

تبصره ۲- شرکت در امتحانات متفرقه از نظر مقررات نظام وظیفه ترک تحصیل تلقی می‌شود.
ماده ۴۷- مدیر مدرسه موظف است حداکثر تا یک ماه پس از شروع سال تحصیلی، پرونده تحصیلی کلیه دانش‌آموزان را بررسی نماید و چنانچه از دانش‌آموزی برخلاف مقررات ثبت‌نام شده باشد، نسبت به هدایت او به پایه استحقاقی اقدام کند.

تبصره - اگر بعد از گذشت یک ماه از شروع سال تحصیلی مشخص شود دانش‌آموزی در همان سال یا سال‌های تحصیلی قبل برخلاف مقررات ثبت‌نام شده است، مدیر مدرسه باید موضوع را به اداره آموزش و پرورش گزارش نماید. در این‌گونه موارد اداره آموزش و پرورش موظف است در اسرع وقت نسبت به تعیین سرنوشت تحصیلی دانش‌آموز و پیگیری موضوع از طریق مراجع ذی‌ربط اقدام کند.

تسهیلات ویژه برای دانش‌آموزان خاص^۱

ماده ۴۸- دانش‌آموزانی که به دلایل موجه از قبیل شرکت در المپیادها و دوره‌های آموزشی مربوط، مسابقات ورزشی و نظایر آن به تشخیص کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش موفق به شرکت در امتحانات نهایی سوم راهنمایی تحصیلی و

^۱ به استناد مصوبه ششصد و هشتاد و نهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۲/۵/۱۴ که طی شماره ۱۲۰/۲۰۷۳/۸ تاریخ ۱۳۸۲/۵/۱۵ ابلاغ شده است.

شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد:

- غیبت دانش‌آموزان شرکت‌کننده مسابقات علمی، فرهنگی هنری، مهارتی و ورزشی در سطح ملی و بین‌المللی از کلاس درس در زمان مسابقه و اردوی آن موجه تلقی می‌شود.

تبصره - وزارت آموزش و پرورش موظف است با هزینه سازمان اعزام‌کننده، تسهیلات آموزش جبرانی را برای این قبیل دانش‌آموزان فراهم کند.

- به دانش‌آموزانی که در مسابقات کشوری و بین‌المللی و اردوی آن شرکت می‌کنند اجازه داده شود در امتحانات داخلی علاوه بر نوبت‌های امتحانی خرداد و شهریورماه همراه غایبین موجه همان سال تحصیلی در امتحان درس یا دروسی که نمره قبولی کسب نکرده‌اند شرکت کنند.

تبصره - در مورد دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی، اخذ امتحان مجدد حداکثر دو هفته پس از پایان نوبت‌های امتحانی مقرر بلامانع است. (مصوب جلسه ۲۹۸ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۸۲/۷/۱۶ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۶۵۷۳/۹ تاریخ ۱۳۸۲/۸/۱۱)

- به دانش‌آموزان شرکت‌کننده در مسابقات کشوری و اردوی آن اجازه داده شود با اخذ معرفی‌نامه عکسدار از واحد آموزشی مربوط و همراه داشتن مدارک لازم مبنی بر شرکت در اردو و مسابقه به اداره آموزش و پرورش محل برپایی اردو و مسابقه (مقصد) مراجعه و در صورت دایر بودن رشته تحصیلی موردنظر در امتحانات داخلی یکی از مدارس شرکت نمایند. نمره‌های این قبیل دانش‌آموزان پس از تأیید اداره آموزش و پرورش مقصد به اداره آموزش و پرورش مبدأ جهت ابلاغ به واحد آموزشی ذی‌ربط ارسال می‌شود.

متوسطه نمی‌شوند، می‌توانند در نوبت امتحانی بعدی شرکت کنند. قبولی آنان به عنوان قبولی در امتحانات نوبت قبل محسوب خواهد شد.

ماده ۴۹- کلیه کسانی که یکی از بستگان درجه اول آن‌ها در طول سال تحصیلی شهید، اسیر یا مفقود می‌گردد و همچنین دانش‌آموزانی که یکی از بستگان درجه اول آن‌ها در فاصله یک ماه قبل از آغاز امتحانات خرداد یا شهریورماه فوت می‌شود، در آن نوبت امتحانی مردود نخواهند شد. این قبیل افراد می‌توانند علاوه بر نوبت‌های امتحانی مذکور در یک نوبت امتحانی دیگر همراه با غایبین مجاز شرکت کنند.

تبصره - مفاد این ماده شامل دروس نهایی دوره متوسطه نمی‌شود.

ماده ۵۰- دانش‌آموزانی که امتحانات آنان به علل مختلف از قبیل حوادث غیرمترقبه، بلایای طبیعی برگزار نشده و یا اوراق امتحانی آنان مفقود یا معدوم گردیده است، در امتحانات داخلی می‌توانند با تأیید کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش در اولین فرصت و حداکثر تا یک ماه پس از پایان ایام امتحانات در امتحان مجدد شرکت نمایند.

تبصره - در مورد امتحانات نهایی صدور مجوز و تعیین نوبت امتحانی برعهده کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش خواهد بود.

ماده ۵۱- مدرسه می‌تواند با موافقت کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل، علاوه بر موارد مندرج در این آیین‌نامه تسهیلات زیر را نیز برای دانش‌آموز قائل شود:

۱- ثبت‌نام از دانش‌آموزی که به دلایل مختلف از قبیل کبرسن، مردودی یا مشروطی بیش از دفعات مجاز و نظایر آن شرایط تحصیل در مدرسه روزانه را از دست داده است.
 ۲- ثبت‌نام بدون حضور در کلاس از دانش‌آموزی که به علت بیماری خاص قادر به حضور در کلاس نمی‌باشد.

۳- برگزاری امتحان به صورت چند گزینه‌ای، املا صحیح غلط، دادن وقت اضافی، جایگزین کردن نمره بخش کتبی به جای شفاهی یا بالعکس در امتحانات داخلی با توجه به شرایط خاص جسمانی افراد (اختلالات حرکتی، ناسازگار بدنی، عدم تعادل بدنی).

۴- برگزاری امتحان غیرنهایی در خارج از مدرسه از دانش‌آموزی که قادر به حضور در جلسه امتحانی مدرسه نیست.

۵- اخذ امتحان پیش از موعد در دروسی که امتحان آن‌ها به صورت نهایی نیست حداکثر یک ماه قبل از شروع امتحانات پایانی از دانش‌آموزی که به ضرورت به اتفاق والدین خود به خارج از کشور عزیمت خواهد کرد.

۶- اخذ امتحان از دانش‌آموزی که در امتحانات هماهنگ غیبت موجه داشته است.

ماده ۵۲ - حداقل سن ثبت‌نام در مدارس ایرانی خارج از کشور که سن ورود به دبستان در آن کشورها ۵/۵ سال یا کمتر است، ۵/۵ سال خواهد بود. دانش‌آموزانی که در ۵/۵ سالگی وارد مدارس ایرانی خارج از کشور می‌شوند، در صورتی می‌توانند در مدارس داخل کشور ادامه تحصیل دهند که پایه اول دبستان را در مدارس ایرانی خارج از کشور گذرانده باشند. انتقال این قبیل دانش‌آموزان به پایه اول مدارس داخل کشور در صورتی مجاز است که اولیای آنان کارمند دولت، نهادها و ارگان‌های انقلاب اسلامی در دوایر و نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در دیگر کشورها بوده و مأموریت آنان قبل از پایان سال تحصیلی خاتمه یافته باشد.

ماده ۵۳ - دانش‌آموزان ازدواج کرده می‌توانند به یکی از روش‌های زیر ادامه تحصیل دهند:

- ۱- طبق مقررات در امتحانات متفرقه شرکت نمایند.
- ۲- طبق مقررات در مدارس بزرگسالان تحصیل نمایند.
- ۳- در صورت داشتن شرایط سنی در مدارس روزانه ثبت‌نام نمایند و بدون حضور در کلاس، مانند سایرین در امتحانات شرکت نمایند.
- ۴- با رعایت سادگی کامل و خودداری از ابراز مسائل ازدواج با دیگر دانش‌آموزان، مانند سایرین در مدارس روزانه به تحصیل ادامه دهند.

ماده ۵۴ - دانش‌آموز دوره ابتدایی و راهنمایی تحصیلی که به دلایل مختلف از قبیل عدم دسترسی به مدرسه، تکرار پایه و وقفه تحصیلی در شرایط سنی بالاتر از سن متعارف پایه تحصیلی خود قرار دارد، می‌تواند در صورت قبولی در امتحانات خردادماه با حداقل معدل کل ۱۴، در شهریورماه همان سال تحصیلی در امتحانات پایه بالاتر در مدرسه قبلی یا مدرسه جدیدی که برای ادامه تحصیل ثبت‌نام کرده است، به صورت یک‌نوبتی شرکت کند و در صورت احراز شرایط قبولی به پایه بعدی ارتقا یابد.^۱

تبصره ۱- داوطلبان آزاد امتحانات متفرقه پایه پنجم ابتدایی و دانش‌آموزان شبانه (بزرگسالان) دوره راهنمایی تحصیلی مجاز به استفاده از مفاد این ماده نخواهند بود.

^۱ به استناد مصوبه دویست و ششمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۸/۴/۲۹ که طی شماره ۱۲۰/۱۴۳۸/۸ تاریخ ۱۳۷۸/۵/۲ ابلاغ شده است:

- فهرست دانش‌آموزان پایه پنجم ابتدایی که در خردادماه شرایط استفاده از ماده فوق را کسب می‌کنند از طریق مدرسه به اداره آموزش و پرورش ارسال تا تمهید مقدمات ثبت‌نام و شرکت آنان در امتحانات شهریورماه پایه اول راهنمایی تحصیلی در یکی از مدارس راهنمایی فراهم گردد. کارنامه و دفتر امتحانات برای شرکت‌کنندگان در امتحانات شهریورماه به صورت یک‌نوبتی تنظیم گردد و برای آنان نمره انضباط منظور نشود.

تبصره ۲- شرایط قبولی در امتحانات شهریورماه همانند شرایط مندرج در آیین نامه امتحانات دوره ابتدایی و راهنمایی تحصیلی خواهد بود. غایبین موجه شهریورماه می توانند در امتحانات داخلی با تأیید شورای مدرسه و در امتحانات هماهنگ با تأیید کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش در امتحانات غایبین مجاز شرکت نمایند.

ماده ۵۵ - ایثارگران^۱ مجازاند یک سال بیش از سایر دانش آموزان در مدارس بزرگسالان^۲ تحصیل کنند و همچنین در هر نیم سال یا دوره تابستانی یک عنوان درسی بیش از سقف واحدهای مجاز انتخاب نمایند.

فصل چهارم - شرایط بهداشتی و ایمنی مدارس

ماده ۵۶ - سعی شود براساس ضوابط و معیارهای وزارت آموزش و پرورش در هر مدرسه نمازخانه، کتابخانه، آزمایشگاه، کارگاه، سالن ورزشی، سالن اجتماعات، مکان و وسایل لازم برای کمک های اولیه و مراقبت های بهداشتی - درمانی و اطفای حریق، پیش بینی و از امکانات موجود در مدرسه و امکانات مشابه خارج از آن استفاده شود.

ماده ۵۷ - مدیران مدارس موظفند برای کمک به ارتقا سطح بهداشت و سلامت محیط مدرسه بر اموری از قبیل تأمین آب آشامیدنی سالم، نظافت سرویس های بهداشتی، توجه به پاکیزگی لباس، بدن، موی سر دانش آموزان، تهیه و تأمین رنگ و روشنایی مناسب برای فضای مدرسه و تهیه و توزیع مواد خوراکی در تعاونی مدرسه و استفاده از لباس کار در کارگاه ها مراقبت کامل معمول دارند.

ماده ۵۸ - مدیران مدارس باید ابتدای سال تحصیلی نسبت به بیمه (حوادث) نمودن دانش آموزان اقدام کنند و در خصوص چگونگی استفاده از مزایای آن، دانش آموزان و خانواده آنان را راهنمایی نمایند.

ماده ۵۹ - در مدرسه باید حداقل یکبار در سال از دانش آموزان معاینه بهداشتی - درمانی به عمل آید. مدیران مدارس باید با کمک انجمن اولیا و مربیان نهایت همکاری را با

^۱ منظور از ایثارگر در این ماده واجدین شرایط بند ۱ و ۲ مصوبه جلسه ۶۳۲ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۷/۱۲/۶ است.

^۲ به استناد مصوبه سیصد و بیست و نهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۳/۱۰/۱۶ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۸۸۱۰/۹ تاریخ ۱۳۸۳/۱۰/۲۷ منظور از مدارس بزرگسالان، مدارس دوره متوسطه و پیش دانشگاهی بزرگسالان می باشد.

مسئولان و سازمان‌های بهداشتی برای تأمین بهداشت و سلامت دانش‌آموزان داشته باشند.

تبصره - در مناطقی که مربی بهداشت یا مرکز بهداشتی درمانی برای اجرای برنامه‌های بهداشتی وجود نداشته باشد و انجمن اولیا و مربیان نیز قادر به تأمین آن نباشد، مدیر مدرسه باید در اسرع وقت با تهیه گزارش لازم مراتب را به اطلاع اداره آموزش و پرورش محل برساند تا اقدامات لازم برای اجرای برنامه‌های مربوط به مراقبت‌های بهداشتی و خدمات ایمنی صورت گیرد.

ماده ۶۰ - در مواردی که در اثر شیوع بیماری واگیردار یا به هر دلیل دیگر در ارتباط با شرایط بهداشتی و ایمنی مدرسه، ادامه تحصیل دانش‌آموزان با خطر احتمالی مواجه باشد، مدیر مدرسه باید با نظر کارشناسان مربوط و موافقت اداره آموزش و پرورش نسبت به تعطیل نمودن مدرسه به صورت موقت اقدام کند و اهتمام نماید که در اسرع وقت ترتیب ادامه تحصیل دانش‌آموزان در محل دیگر داده شود.

ماده ۶۱ - مدیران مدارس موظفند به هنگام مشاهده علائم بیماری در دانش‌آموز مراتب را به اطلاع اولیای وی برسانند تا ترتیب درمان دانش‌آموز قبل از سرایت بیماری به دیگر دانش‌آموزان داده شود.

ماده ۶۲ - دانش‌آموزی که به سبب ابتلا به بیماری واگیردار غیبت کند، هنگام بازگشت به مدرسه برای اطمینان از بهبودی باید گواهی پزشکی مبنی بر صحت مزاج ارائه نماید.

ماده ۶۳ - دانش‌آموزانی که ضعف بینایی یا شنوایی دارند باید در ردیف‌های مناسب کلاس قرار گیرند و در مورد دانش‌آموزانی که با دست چپ می‌نویسند نباید هیچ‌گونه ممانعتی به عمل آید و پیش‌بینی محل مناسب برای نشستن و تأمین شرایط مناسب برای آن‌ها باید مورد توجه قرار گیرد.

فصل پنجم - پوشش و لباس دانش‌آموزان

ماده ۶۴ - لباس دانش‌آموزان باید از نظر دوخت و رنگ، ساده و دارای ظاهری آراسته و متناسب با محیط آموزشی و تربیتی مدرسه باشد.

ماده ۶۵ - دانش‌آموزان باید علاوه بر استفاده از پوشش مناسب در مدرسه، درآمد و رفت به مدرسه نیز از لباس و پوشش مناسب و فاقد هرگونه تصویر و نوشته استفاده کنند.

ماده ۶۶ - لباس دانش‌آموزان علاوه بر پوشش، نشان وقار و عفاف آنان است، شکل و دوخت لباس آنان باید با شئون اسلامی متناسب باشد.

ماده ۶۷ - پوشش دانش‌آموزان دختر شامل (۱) چادر، مانتو، شلوار و مقنعه (۲) مانتو، شلوار و مقنعه می‌باشد.

تبصره ۱- چادر بهترین حجاب و مناسب‌ترین پوشش می‌باشد. شایسته است مدیران مدارس ضمن رعایت عدم اجبار، دانش‌آموزان دختر را به استفاده از آن تشویق و توصیه کنند.

تبصره ۲- رنگ مانتو، شلوار و مقنعه دانش‌آموزان دختر باید ضمن توجه به شرایط سنی و جغرافیایی از میان رنگ‌های مناسب انتخاب شود.

فصل ششم - مقررات انضباطی دانش‌آموزان

۱- وظایف دانش‌آموزان

ماده ۶۸ - دانش‌آموزان در دوران تحصیل موظفند موازین اسلامی و مقررات آموزش و پرورش را در اخلاق و رفتار خویش رعایت کنند که اهم آن‌ها به شرح زیر است:

۱- رعایت شعائر دینی.

۲- رعایت ادب و احترام نسبت به مدیر، معاون، معلم، مربیان و دیگر کارکنان مدرسه.

۳- رعایت حسن رفتار و اخلاق و همکاری با سایر دانش‌آموزان.

۴- سعی شایسته در تحصیل، رعایت مقررات آموزشی و تربیتی، انجام فرائض دینی و مشارکت در فعالیتهای اجتماعی مدرسه.

۵- حضور به موقع در مدرسه و خروج از آن در پایان ساعات مقرر. (حضور در مدرسه در غیرساعات مقرر برای استفاده از زمین ورزش، آزمایشگاه، کتابخانه، فعالیتهای پرورشی و ... منوط به اجازه ولی دانش‌آموز و موافقت مدیر و به سرپرستی او یا یکی از کارکنان مدرسه مجاز خواهد بود).

۶- حضور مرتب در مدرسه و کلاس درس در تمام مدتی که مدرسه رسماً دایر است.

۷- رعایت بهداشت و نظافت فردی و همکاری با دانش‌آموزان دیگر و مسئولین مربوط در پاکیزه نگه داشتن فضای مدرسه.

۸- استفاده از لباس، کفش، جوراب ساده و مناسب و اصلاح موی سر متناسب با شئون دانش‌آموزی برای پسران و رعایت حجاب مناسب برای دختران.

۹- خودداری از به‌کاربردن وسایل تجملی و آرایشی و پرهیز از همراه آوردن اشیا گرانبها و وسایل غیرمرتبط با امور تحصیلی به مدرسه.

۱۰- خودداری از خرید و فروش در مدرسه به غیر از مواردی که در آیین‌نامه شرکت تعاونی دانش‌آموزی پیش‌بینی شده است.

۱۱- مراقبت از وسایل شخصی و اهتمام در حفظ و نگهداری اموال، تجهیزات و ساختمان مدرسه. (چنانچه دانش‌آموزی به وسایل و ساختمان مدرسه یا سایر دانش‌آموزان خسارت وارد آورد، باید خسارت وارده توسط دانش‌آموز یا ولی وی جبران شود).

تبصره - برگه‌هایی که در موقع ثبت‌نام توسط دانش‌آموز و ولی او تکمیل می‌شود، باید حاوی اهم وظایف انضباطی دانش‌آموزان باشد تا ضمن آگاهی و توجه، دانش‌آموز و ولی او انجام این وظایف را تعهد کنند.

ماده ۶۹ - مدیر موظف است در مواردی که دانش‌آموز تأخیر ورود مکرر یا غیبت غیرموجه داشته باشد، مراتب را به اطلاع ولی وی برساند تا با همکاری ولی چاره‌جویی لازم معمول شود. چنانچه غیبت دانش‌آموز پسر مشمول وظیفه عمومی بیش از حد مقرر در ماده ۳۹ این آیین‌نامه باشد، مدیر موظف است مراتب ترک تحصیل وی را به مراجع مربوط اعلام کند.

ماده ۷۰ - غیبت غیرموجه و تأخیر ورود دانش‌آموز در دفتر انضباطی ثبت و موجب کسر نمره انضباط می‌شود و در صورت تأخیر ورود مکرر یا غیبت بیش از حد، مدیر مدرسه موظف است با نظر شورای مدرسه تصمیم مقتضی را برابر مفاد ماده ۷۶ اتخاذ نماید و مراتب را کتباً به ولی دانش‌آموز ابلاغ کند.

۲ - ترغیب و تشویق

ماده ۷۱ - مدیر مدرسه باید برای ترغیب دانش‌آموزان به انجام صحیح وظایف خویش برنامه‌هایی را تهیه و با تأیید شورای مدرسه اجرا کند.

ماده ۷۲ - دانش‌آموزانی که وظایف خود را به نحو شایسته انجام می‌دهند، به روش‌های زیر مورد تشویق قرار می‌گیرند:

- ۱- تشویق شفاهی در کلاس در حضور دانش‌آموزان.
- ۲- تشویق شفاهی در مراسم آغازین در حضور کلیه دانش‌آموزان.
- ۳- تشویق کتبی و شفاهی در کلاس و اعلام آن به ولی دانش‌آموز.
- ۴- تشویق کتبی و شفاهی در حضور کلیه دانش‌آموزان.
- ۵- اعطای جایزه یا لوح تقدیر با امضای مدیر مدرسه در حضور همه دانش‌آموزان.
- ۶- تشویق کتبی و اعطای لوح تقدیر از طرف اداره آموزش و پرورش.
- ۷- معرفی برای شرکت در اردوهای تربیتی، آموزشی و فرهنگی.
- ۸- اعطای نشان‌های دانش‌آموزی برابر ضوابط مصوب شورای عالی آموزش و پرورش.

تبصره - اتخاذ تصمیم در مورد بند ۱ با معلم و مربی دانش‌آموز و بندهای ۲ لغایت ۵ توسط مدیر مدرسه و بندهای ۶ و ۷ پس از تأیید شورای مدرسه انجام خواهد گرفت.

ماده ۷۳- در انجام هر نوع تشویق باید موارد ذیل رعایت شود:

- ۱- برنامه‌های تشویقی مدرسه باید منجر به تشویق و انگیزش درونی در دانش‌آموزان شده و روح امید، تعاون، عشق به کار و کوشش و جدیت را در آنان توسعه دهد.
- ۲- ملاک اصلی در تشویق، سعی و کوشش دانش‌آموز و میزان پیشرفت وی در مقایسه با وضع قبلی خود باشد.
- ۳- تشویق باید به گونه‌ای انجام پذیرد که علت آن فردی که تشویق می‌شود و سایر دانش‌آموزان روشن باشد.
- ۴- جوایزی که تهیه می‌شود، باید متناسب با سن و ذوق دانش‌آموز باشد و ارزش آموزشی و تربیتی آن مورد توجه قرار گیرد.
- ۵- خلاصه تشویق‌های مهم باید در پرونده تحصیلی دانش‌آموزان درج شود و در صورت عدم حضور اولیا به نحو مناسب به اطلاع آنان برسد.
- ۶- تشویق هیچ دانش‌آموزی نباید سبب تحقیر دانش‌آموز دیگری شود و در اعمال تشویق‌ها نباید تبعیض و استثنایی بین دانش‌آموزان قائل شد.

۲- تنبیه

ماده ۷۴- قصور و سهل‌انگاری دانش‌آموزان نسبت به انجام وظایف خود تخلف محسوب می‌شود مدیر، شورای مدرسه، معاونان و مربیان موظفند قبل از اعمال هرگونه تنبیه از وضع و موقعیت محصل آگاهی یابند و در جستجوی انگیزه و علت تخلف برای ند و نسبت به رفع آن اقدام کنند.

ماده ۷۵- تنبیه باید توجه دانش‌آموز را به اشتباه خود جلب و زمینه مناسب را برای ایجاد رفتار مطلوب در وی فراهم نماید، لذا اعمال تنبیه باید متکی به یافته‌های علمی و استفاده از الگوهای مناسب تغییر رفتار باشد تا موجب تجّری دانش‌آموز و اصرار وی بر تکرار اشتباه نشود.

ماده ۷۶- دانش‌آموزان متخلفی که راهنمایی‌ها و چاره‌جویی‌های تربیتی، در آن‌ها مفید و مؤثر نمی‌افتد، با رعایت تناسب به یکی از روش‌های زیر مورد تنبیه قرار می‌گیرند:

- ۱- تذکر و اخطار شفاهی به طور خصوصی.
- ۲- تذکر و اخطار شفاهی در حضور دانش‌آموزان کلاس مربوط.
- ۳- تغییر کلاس، در صورت وجود کلاس‌های متعدد در یک پایه با اطلاع ولی دانش‌آموز.

۴- اخطار کتبی و اطلاع به ولی دانش‌آموز.

۵- اخراج موقت از مدرسه با اطلاع قبلی ولی دانش‌آموز، حداکثر برای مدت سه روز.

۶- انتقال به مدرسه دیگر.

ماده ۷۷- اعمال هرگونه تنبیه دیگر از قبیل اهانت، تنبیه بدنی و تعیین تکالیف درسی ممنوع است و در اعمال تنبیهاات نباید بین دانش‌آموزان تبعیض و استثنایی قائل شد.

ماده ۷۸- اعمال تنبیه مندرج در بندهای ۱ و ۲ برعهده معلم و مربی مربوط و بند ۳ برعهده مدیر و بندهای ۴ و ۵ پس از موافقت شورای مدرسه برعهده مدیر است. در مورد بند ۶ علاوه بر تأیید شورای مدرسه، اخذ موافقت اداره آموزش و پرورش نیز ضروری است.

ماده ۷۹- در دبیرستان‌ها و هنرستان‌های وابسته به سایر وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مراکز غیروابسته به آموزش و پرورش و سایر واحدهای آموزشی که به علت منحصر به فرد بودن یا نظایر آن، انتقال دانش‌آموز از یک مدرسه به مدرسه دیگر ممکن نمی‌باشد، در صورت استمرار تخلف، شورای مدرسه با موافقت اداره آموزش و پرورش نسبت به اخراج دانش‌آموز از آن مدرسه اقدام می‌نماید.

تبصره - در مواردی که لازم است ولی دانش‌آموز در جریان تخلف فرزندش قرار گیرد، باید قبلاً حساسیت‌های ولی، بررسی و آنگاه با روش مناسب او را در جریان رفتار فرزندش قرار داد.

ماده ۸۰ - در صورتی که دانش‌آموزی به علت تخلف از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر منتقل شود و نهایی تا تشخیص داده شود که نظم آموزشی و تربیتی را برهم می‌زند و موجب انحراف و گمراهی دانش‌آموزان دیگر می‌شود، با تأیید شورای مدرسه و موافقت اداره آموزش و پرورش مربوط، در نوبت اول از حضور در مدارس منطقه یا ناحیه آموزشی مربوط و برای نوبت دوم تا مدتی که اداره کل آموزش و پرورش استان تعیین می‌نماید، از حضور در کلیه مدارس محروم می‌شود و از اولیای او خواسته می‌شود که تعلیم و تربیت فرزند خویش را بیرون از مدرسه برعهده گیرند.

ماده ۸۱ - اعمال تنبیهاات انضباطی مقرر در این آیین‌نامه باید با رعایت نکات زیر انجام پذیرد:

۱- تنبیه انضباطی باید روشن‌گرانه و آگاه کننده باشد.

۲- به شرایط جسمی و روانی، سنی، خانوادگی و اجتماعی دانش‌آموز توجه شود.

۳- تنبیه با تخلفی که دانش‌آموز مرتکب شده، متناسب باشد و ترتیب و تدریج مناسب در اجرای تنبیه رعایت شود.

۴- خیرخواهی مدرسه برای دانش‌آموز و ولی او بیان و روشن شود.

- ۵- فاصله زمانی بین وقوع تخلف و اجرای تنبیه، نزدیک و منطقی باشد.
- ۶- شیوه‌های جبران تخلف به دانش‌آموز ارائه گردد و از او خواسته شود که خطا و تخلف خود را جبران کند.
- ۷- در اجرای تنبیه، آبروی دانش‌آموز حفظ شود و از تنبیه در حضور جمع جز در موارد ضروری اجتناب گردد.

۴- وظایف مدرسه در ارتباط با مقررات انضباطی

- ماده ۸۲ -** مدیر مدرسه موظف است همکاران خود را نسبت به موارد انضباطی آگاه کند و ممنوعیت تنبیه بدنی را تذکر دهد و در صورت مشاهده تخلف، مراتب را جهت اطلاع و اقدام لازم به اداره آموزش و پرورش منطقه گزارش دهد.
- ماده ۸۳ -** تنبیه و تشویق اعمال شده و نتیجه آن در رفتار دانش‌آموز باید در دفتر انضباطی دانش‌آموزان درج شود و در تعیین نمره انضباط وی مورد توجه قرار گیرد.
- تبصره -** سوابق تخلف و تنبیه دانش‌آموز در پایان هر سال تحصیلی امحا خواهد شد تا سابقه نامناسبی برای دانش‌آموز باقی نماند.
- ماده ۸۴ -** چنانچه دانش‌آموزی به اتهام جرمی از طریق مراجع قضایی به‌طور موقت بازداشت شود، پس از آزادی، شورای مدرسه نحوه ادامه تحصیل وی را تعیین می‌کند که پس از تأیید اداره آموزش و پرورش، اجرا می‌شود. مدت بازداشت دانش‌آموز به عنوان وقفه تحصیلی محسوب می‌شود.
- ماده ۸۵ -** مدیر مدرسه موظف است با همکاری معلمان، مربیان و شورای دانش‌آموزان، وظایف دانش‌آموزان و چگونگی تشویق‌ها و اجمالی از تنبیه‌های پیش‌بینی شده در این آیین‌نامه را به تناسب سن و فهم دانش‌آموزان و به اقتضای شرایط، به آنان آموزش دهد.

فصل هفتم - امور مالی

- ماده ۸۶ -** کلیه درآمدهای مدرسه (سرانه دانش‌آموزان و وجوه حاصل از خدمات فوق‌برنامه، کمک‌های شوراهای آموزش و پرورش مناطق و کمک‌های مردمی) باید به حساب بانکی مدرسه واریز و با رعایت مقررات مربوط، تحت نظر شورای مالی مدرسه هزینه شود. در روستاها و مناطقی که کمک‌کنندگان دسترسی به بانک نداشته باشند، مدیر مدرسه به ازای دریافت کمک‌های نقدی، قبض شماره‌دار و معتبر صادر و به اولیا تحویل می‌دهد. وجوه جمع‌آوری شده در اولین فرصت با هماهنگی انجمن اولیا و مربیان باید

به حساب بانکی مدرسه واریز شود و در پایان هر سال تحصیلی گزارش عملکرد کمک‌های مردمی با امضای مدیر و رئیس انجمن اولیا و مربیان به شورای آموزش و پرورش شهرستان ارسال گردد.

ماده ۸۷ - شورای مالی مدرسه در هر سال تحصیلی با عضویت رئیس انجمن اولیا و مربیان، نماینده شورای معلمان و مدیر مدرسه تشکیل می‌شود و باید اسناد هزینه به امضای اعضای شورای مالی برسد.

ماده ۸۸ - برداشت از حساب مدرسه با دو امضا از سه امضای شورای مالی مدرسه (امضای مدیر و یک نفر دیگر از اعضای شورای مالی مدرسه) صورت خواهد گرفت و اعضای شورای مالی در مقابل انجام هزینه‌ها، مسئولیت مشترک خواهند داشت.

ماده ۸۹ - کلیه اموال و تجهیزات خریداری شده و اهدایی مدرسه باید مطابق مقررات مربوط شماره‌گذاری و در دفتر اموال مدرسه ثبت شود.

ماده ۹۰ - استفاده از کمک‌های مردمی برای تشویق کارکنان، معلمان و مربیان مدرسه می‌بایست با موافقت انجمن اولیا و مربیان مدرسه صورت پذیرد.

ماده ۹۱ - گرفتن هرگونه وجه بابت هزینه گردش‌های علمی، تفریحی و تربیتی باید متناسب با هزینه‌های مربوط و توان پرداخت خانواده‌ها باشد و پس از موافقت انجمن اولیا و مربیان مدرسه انجام گیرد.

ماده ۹۲ - شیوه‌نامه لازم در خصوص مقررات مالی با رعایت مفاد این آیین‌نامه توسط وزارت آموزش و پرورش تدوین و ابلاغ می‌شود.

فصل هشتم - سایر موارد

ماده ۹۳ - از اول مهرماه تا آخر شهریورماه سال بعد یک سال تحصیلی محسوب می‌گردد. دوره آموزش رسمی و امتحانات آن در هر سال تحصیلی از اول مهرماه تا پایان خردادماه سال بعد خواهد بود، مگر در شرایط خاص که با تصویب شورای عالی آموزش و پرورش اعلام خواهد شد.

ماده ۹۴ - در اوقات رسمی حضور مدیر، معاونان، معلمان و سایر کارکنان در مدرسه جز در مواردی که برابر قانون مجاز شناخته شده، الزامی است.

ماده ۹۵ - برنامه درسی مدارس مطابق با جداول ساعات درسی و هفتگی مصوب تنظیم می‌شود و قبل از شروع سال تحصیلی به اطلاع معلمان می‌رسد.

ماده ۹۶- تعطیلات ضمن سال تحصیلی مدارس برابر تعطیلات رسمی کشور و تعطیلات نوروزی (لغایت ۱۳ فروردین) و تعطیلات فصلی (تیر و مرداد) خواهد بود و مدارس در ایام تعطیلات فصلی روزهای دوشنبه و چهارشنبه برای انجام کارهای اداری باز خواهند بود. تعطیلات اضطراری، برابر تصمیم اداره کل آموزش و پرورش استان عملی خواهد شد و در صورت بروز این گونه تعطیلی‌ها، در فرصت مناسب باید نسبت به جبران کمبودی که از این لحاظ در مدت تحصیل رسمی سالانه روی می‌دهد، اقدام شود.^۱

ماده ۹۷- مرخصی‌های معلمان و کارکنان واحدهای آموزشی طبق آیین‌نامه مرخصی‌ها مصوب هیئت وزیران و شیوه‌نامه‌های صادره از وزارت آموزش و پرورش خواهد بود. عوامل اداری و اجرایی باید به نحوی از مرخصی سالیانه خود استفاده نمایند که منجر به تعطیلی مدرسه نشود.

^۱ برابر مصوبه دویست و شانزدهمین جلسه شورای عالی تاریخ ۵۹/۸/۲۵ که طی شماره ۴۷۰۷/دش تاریخ ۵۹/۹/۱۰ ابلاغ شد، شورا موافقت خود را با تعطیل کردن مدارس خاص اقلیت‌های رسمی در روزهای تعطیل مجاز آن‌ها حداکثر تا یازده روز در سال مشروط بر اینکه تعداد ساعات کار سالانه این‌گونه مدارس از تعداد ساعات کار مقرر در آیین‌نامه‌های مربوط کمتر نباشد اعلام نمود. ضمناً به استناد مصوبه دویست و نود و هشتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی تاریخ ۱۳۸۲/۷/۱۶ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۶۵۷۶/۹ تاریخ ۱۳۸۲/۸/۱۱ «دانش‌آموزان اقلیت‌های مذهبی شاغل به تحصیل در مدارس عادی مجاز خواهند بود در اعیاد مذهبی و مناسبت‌های ویژه از مفاد مصوبه دویست و شانزدهمین جلسه شورای عالی تاریخ ۵۹/۸/۲۵ استفاده نمایند.»

برابر نامه شماره ۲۰۳۰۲/۲۸۵۱۸ تاریخ ۱۳۷۸/۵/۳۰ ریاست جمهوری، اعیاد مذهبی و مناسبت‌های قومی اقلیت‌های مذهبی زرتشتی، کلیمی و مسیحی به شرح زیر خواهد بود:

الف - اعیاد مذهبی و مناسبت‌های ویژه اقلیت زرتشتی

۱- تولد زرتشت پیامبر (زاد روز اشوزرتشت) ۲- روز بزرگداشت شهدا و درگذشتگان ۳- جشن مهرگان ۴- درگذشت زرتشت پیامبر (درگذشت اشو زرتشت) ۵- جشن سده

ب - اعیاد مذهبی و مناسبت‌های ویژه اقلیت کلیمی

۱- پسخ عید فطیر ۲- شاوووعوت (نزول تورات) ۳- روش هسانا (اول سال نو) ۴- کیپور (روزه بزرگ) ۵- سوکرت (عید سایبان‌ها) ۶- پوریم

ج - اعیاد مذهبی و مناسبت‌های ویژه مسیحیان آشوری

۱- عید میلاد مسیح (ع) ۲- سال نو میلادی ۳- عید تعمید حضرت مسیح (ع) ۴- روز نینوا ۵- عیدواشانان ۶- عید پاک ۷- عید عروج مسیح (ع) ۸- عید نیطیکاست

د - اعیاد مذهبی و مناسبت‌های ویژه مسیحیان ارمنی کاتولیک

۱- عید میلاد مسیح (ع) ۲- عید سال نو میلادی ۳- عید تعمید مسیح (ع) ۴- عید رهبران مذهبی آرامنه ۵- عید شهدای وارطاناش ۶- عید پاک ۷- روز شهدای ارمنی

تبصره - تعطیلات رسمی مدارس خارج از کشور به وسیله اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور پیشنهاد و پس از تصویب شورای عالی آموزش و پرورش اجرا می‌گردد.^۱

ماده ۹۸- مدرسه باید مشوق و نشاط‌آور باشد. مدیران مدارس موظفند با نظارت مستمر به حجم تکالیف درسی و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی و متعادل کردن دفعات امتحانات کلاسی، شرایطی را فراهم آورند که از خستگی مفرط دانش‌آموزان جلوگیری شود.

ماده ۹۹- معلمان در انتخاب روش‌های تدریس، بودجه‌بندی کتاب‌های درسی، طرح سؤال امتحانی، بکارگیری وسایل کمک آموزشی و مواد کمک درسی با رعایت مقررات مصوب و تصمیم‌های شورای مدرسه آزادی عمل خواهند داشت.

ماده ۱۰۰- در ماه مبارک رمضان و دهه اول ماه محرم حتی‌الامکان باید از برگزاری امتحان خودداری شود.

تبصره - در روزهای ۱۹ و ۲۳ ماه مبارک رمضان کلاس‌های نوبت صبح با دو ساعت تأخیر شروع می‌شود و برگزاری امتحان در این دو روز مجاز نیست.

ماده ۱۰۱- ورود بازرسان و ناظران اعزامی و افرادی که مورد شناخت مدیر هستند به مدرسه بلامانع است. ورود افراد متفرقه و کسانی که از طرف سایر دستگاه‌ها و سازمان‌ها برای انجام امری خاص به مدرسه مراجعه می‌کنند، پس از هماهنگی با اداره آموزش و پرورش مربوط مجاز می‌باشد.

ماده ۱۰۲- مدیر مدرسه موظف است نسبت به حفظ ساختمان و نگهداری و استفاده درست از وسایل و تجهیزات مدرسه مراقبت لازم را بنماید. تنظیم درست و نگهداری سوابق اداری و دفاتر آمار، اموال، امتحانات و مالی و نگهداری آن قسمت از سوابق تحصیلی دانش‌آموزان که تحویل نشده است، با رعایت شیوه‌نامه‌های مربوط، در مدرسه الزامی

^۱ به استناد مصوبه ششصد و شصت و نهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۰/۹/۲۹ که طی شماره ۱۲۰/۳۳۲۰/۸ تاریخ ۱۳۸۰/۱۰/۹ ابلاغ شده است:

«به کمیسیون خاص اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور اجازه داده می‌شود با در نظر گرفتن زمان لازم برای اجرای کامل برنامه‌های درسی و آموزشی در طول سال تحصیلی و شرایط کشورهای متوقف فیه و هماهنگی با نمایندگی‌های سیاسی جمهوری اسلامی ایران در کشور ذی‌ربط تعطیلات الزامی و زمان شروع و پایان سال تحصیلی مدارس را تعیین و ابلاغ کند. چنانچه مدارس ایرانی خارج از کشور در مناسبت‌های ویژه، اعیاد ملی و مذهبی و سوگواری‌ها تعطیل نباشند، گرامیداشت ایام مربوط متناسب با امکانات و شرایط الزامی است.»

تبصره - زمان امتحانات مدارس ایرانی خارج از کشور در دروس نهایی دوره متوسطه با هماهنگی اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تنظیم خواهد شد.

- است و مدیران مدارس موظفند در بازرسی‌ها و مراجعه افراد ذی‌صلاح اداری، سوابق مربوط را به رؤیت و در صورت لزوم به تأیید آنان برسانند.
- تبصره -** امحای اوراق امتحانی دانش‌آموزان و سایر نوشته‌ها و مدارکی که جنبه دائمی ندارد، با رعایت مقررات مربوط و تنظیم صورتجلسات لازم، انجام می‌گیرد.
- ماده ۱۰۳-** مدیر و کارکنان و دانش‌آموزان مدرسه الگوهای اخلاقی و اسلامی هستند و موظف به رعایت حقوق همه مردم به ویژه همسایگان مدرسه می‌باشند.
- ماده ۱۰۴-** هیچ یک از کارکنان مدرسه به استفاده از دسترنج دانش‌آموزان یا ارجاع کار شخصی به آنان مجاز نیستند.
- ماده ۱۰۵-** مدیر مدرسه مجاز نیست فضای مدرسه و امکانات و تجهیزات آن را، بدون تأیید شورای مدرسه و موافقت اداره آموزش و پرورش، در اختیار اشخاص یا سازمان‌ها و مراکز دیگر قرار دهد.
- ماده ۱۰۶-** در ایام انتخابات رسمی از قبیل انتخابات ریاست جمهوری، مجلس خبرگان، نمایندگان مجلس شورای اسلامی و شورای شهر، ضمن اینکه تشویق و ترغیب دانش‌آموزان جهت حضور در انتخابات ضروری است، محیط مدرسه باید از هرگونه گرایش به گروه‌ها یا افراد خاص مبرا باشد و هرگونه استفاده از محیط و امکانات مدرسه برای تبلیغ نامزدهای انتخاباتی و برگزاری سخنرانی له یا علیه نامزدها، موجب پیگرد قانونی است.
- ماده ۱۰۷-** اعزام دانش‌آموزان جهت بازدید و گردش‌های علمی، تربیتی و تفریحی در محدوده شهرستان محل تحصیل با موافقت شورای مدرسه و رضایت کتبی اولیای دانش‌آموزان بلامانع است. مدیر مدرسه موظف است موافقت شورای مدرسه را به اداره آموزش و پرورش مربوط ارسال نماید. برای اعزام دانش‌آموزان به خارج از محدوده شهرستان محل تحصیل، علاوه بر اخذ رضایت کتبی اولیا و موافقت شورای مدرسه، موافقت اداره آموزش و پرورش محل نیز ضروری است.^۱
- تبصره -** انجام بازدیدهای علمی، تفریحی و تربیتی در ایام برگزاری امتحانات رسمی مدارس و از یک هفته قبل از آن ممنوع است.

^۱ به استناد مصوبه ششصد و شصت و نهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۰/۹/۲۹ که طی شماره ۱۲۰/۳۱۹۵/۸ تاریخ ۱۳۸۰/۱۰/۳ ابلاغ شده است، اعزام دانش‌آموزان منتخب برای شرکت در جشنواره‌ها، مسابقات علمی، فرهنگی و هنری و نظایر آن با رعایت ماده مذکور مجاز خواهد بود. ضمناً به استناد مصوبه دویست و چهل و هشتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۴/۴/۸ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۱۰۶۳۳/۹ تاریخ ۱۳۸۴/۴/۲۲ بی‌توجه (ماندن دانش‌آموزان در شب) دانش‌آموزان در مدرسه در ایام تعطیل و خارج از ساعت رسمی صحیح نیست.

ماده ۱۰۸- کلیه کارنامه‌ها و گواهی‌های تحصیلی صادره از مدارس با امضای متصدی امور دفتری (یا فردی که عهده‌دار این مسئولیت می‌باشد) و مهر و امضای مدیر مدرسه دارای اعتبار خواهد بود.^۱

تبصره ۱- صدور تأییدیه ارزش تحصیلی برعهده اداره آموزش و پرورش منطقه می‌باشد.
تبصره ۲- صدور گواهینامه پایان تحصیلات دوره راهنمایی تحصیلی و متوسطه برابر مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش انجام می‌گیرد.

ماده ۱۰۹- ادارات آموزش و پرورش برحسب اجرای این آیین‌نامه نظارت خواهند داشت.

ماده ۱۱۰- از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، مقررات مغایر لغو و کلیه مدارس ابتدایی، راهنمایی تحصیلی، متوسطه نظری، فنی و حرفه‌ای، کاردانش و پیش‌دانشگاهی مشمول مفاد این آیین‌نامه خواهند بود. مدارس استثنایی، شبانه‌روزی، استعدادهای درخشان، نمونه دولتی، غیرانتفاعی و مدارس وابسته به سایر وزارتخانه‌ها، نهادها و مراکز غیروابسته به آموزش و پرورش که براساس قوانین و مقررات خاص تاسیس می‌شوند، به‌جز در مواردی که تابع قوانین خاص خود هستند، مشمول مفاد این آیین‌نامه خواهند بود.

^۱ به استناد نامه ۱۲۰/۱۱۰۹/۸ تاریخ ۱۳۷۹/۴/۷ دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش گواهی‌های صادره از مدارس برای رسیدگی به وضع مشمولین نظام وظیفه عمومی برابر آیین‌نامه اجرایی بخش معافیت قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۶۴/۵/۹ هیئت وزیران توسط ادارات آموزش و پرورش تأیید می‌گردد.

همچنین به استناد اعلام نظر شورای عالی در جلسه ۶۴۵ تاریخ ۱۳۷۹/۳/۲۶ و کمیسیون معین در جلسه ۲۳۱ تاریخ ۱۳۷۹/۳/۱۷ که طی شماره ۱۲۰/۶۹۰/۸ تاریخ ۱۳۷۹/۴/۷ ابلاغ شده است:

- کلیه کارنامه‌ها و گواهی‌های تحصیلی صادره از مراکز نهضت سوادآموزی با مهر و امضای راهنمای مسئول امتحانات شهرستان دارای اعتبار قانونی خواهد بود.

- اسناد، مدارک و کارنامه‌های تحصیلی کلاس‌های پنجم لازم‌التعلیم و بزرگسال لزومی به تأیید ادارات آموزش و پرورش ندارد.

- صدور تأییدیه کارنامه کلاس پنجم ابتدایی بزرگسال توسط دفتر نهضت سوادآموزی انجام می‌گیرد.

آیین نامه آموزشی دوره متوسطه بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور (شیوه نیم سالی - واحدی)

مصوب جلسه ۶۶۶ تاریخ ۱۳۸۰/۸/۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۲۲۲۱/۸ تاریخ ۱۳۸۰/۸/۱۳

فصل اول - کلیات

ماده ۱- دوره متوسطه بزرگسالان به منظور ادامه تحصیل دانش آموزانی که شرایط تحصیل در دوره سه ساله متوسطه روزانه را ندارند و همچنین سایر متقاضیان واجد شرایط در شاخه های نظری، فنی و حرفه ای و کاردانش و براساس اهداف هر یک از شاخه ها و مطابق با مواد ذیل، در واحدهای آموزشی بزرگسالان اجرا می شود.

تبصره ۱- شاخه فنی و حرفه ای دوره بزرگسالان صرفاً برای ادامه تحصیل دانش آموزان^۱ پایه سوم شاخه فنی و حرفه ای است که شرایط تحصیل در دوره روزانه شیوه سالی - واحدی را از دست داده باشند. این قبیل دانش آموزان لازم است قبلاً در آموزش های درس های کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی رشته مربوط شرکت کرده باشند.

تبصره ۲- در هنرستان های فنی و حرفه ای ایثارگران ارائه دروس پایه های دوم و سوم شاخه فنی و حرفه ای بلامانع است.

ماده ۲- واحدهای آموزشی بزرگسالان به دو صورت مجتمع آموزشی (نظری، کاردانش و فنی و حرفه ای) یا واحدهای آموزشی خاص هر یک از شاخه های متوسطه (براساس ضوابطی که از سوی معاونت آموزشی ابلاغ می شود) تشکیل می گردد.

تبصره - ارائه و آموزش استاندارد مهارت در واحدهای آموزشی بزرگسالان کاردانش دولتی منوط به کسب مجوز از دفتر کاردانش و آموزش های مهارتی می باشد و در صورت عدم ارائه استاندارد مهارت در این قبیل واحدهای آموزشی، دانش آموز باید استاندارد مهارت را در مراکز آموزش مهارتی خارج از آموزش و پرورش یا واحدهای آموزشی بزرگسالان کاردانش غیرانتفاعی بگذراند.

^۱ دانش آموزان شاخه فنی و حرفه ای، هنرجو نیز نامیده می شوند.

فصل دوم - واحدهای درسی، طول مدت تحصیل، عناوین و جدول‌های درس‌ها

ماده ۳- آموزش در دوره متوسطه بزرگسالان دارای ویژگی‌های زیر می‌باشد.

(الف) آموزش درس‌ها در طول نیم‌سال تحصیلی یا دوره تابستانی اجرا می‌شود.

(ب) محتوی، ساعات آموزش و میزان تأثیر هر درس در معدل‌گیری براساس تعداد واحدهای آن درس مشخص می‌شود.

(ج) ارزش هر درس مستقل می‌باشد و قبولی یا مردودی در هر درس تأثیری بر سایر درس‌ها ندارد.

(د) بخشی از هزینه‌های تحصیلی دانش‌آموز در این دوره (مازاد بر مدت مجاز در دوره روزانه) برابر ضوابطی که معاونت آموزشی وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می‌نماید از وی اخذ می‌شود.

تبصره - دانش‌آموزان واحدهای آموزشی ایثارگران از پرداخت هزینه‌های موضوع این بند معاف می‌باشند.

ماده ۴- تعداد واحدهای درسی موردنیاز برای اخذ گواهینامه پایان تحصیلات متوسطه در واحدهای آموزشی بزرگسالان همانند دوره روزانه حداقل ۹۶ واحد می‌باشد و دانش‌آموز پسر مشمول نظام وظیفه با رعایت سایر شرایط حداکثر تا ۱۲ نیم‌سال می‌تواند در واحد آموزشی بزرگسالان ادامه تحصیل دهد و در ازای هر سال تحصیل دانش‌آموز در دوره متوسطه روزانه، از این میزان ۲ نیم‌سال، کاسته خواهد شد.

ماده ۵ - محتوی و مواد درسی در این دوره مطابق مواد درسی دوره روزانه می‌باشد و ساعات آموزش هفتگی درس‌ها در هر نیم‌سال دو برابر و در دوره تابستانی چهار برابر دوره روزانه (شیوه سالی - واحدی) است که برابر جداول پیوست ارائه خواهد شد.

تبصره ۱- درس‌های کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی شاخه فنی و حرفه‌ای در دوره بزرگسالان به صورت غیرحضوری ارائه می‌شود.

تبصره ۲- در شاخه کاردانش، استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) از شمول ماده فوق مستثنی است و به میزان ساعات تعیین شده در جدول مواد درسی رشته‌های مهارتی، با رعایت سایر ضوابط ارائه می‌شود.

تبصره ۳- دانش‌آموزان شاخه کاردانش در صورت عدم امکان گذراندن درس کارورزی (به تشخیص مدیر واحد آموزشی) از انتخاب واحد آن درس معاف بوده و باید معادل واحدهای درس مذکور از سایر عناوین درس‌های اختیاری و یا درس‌های سایر

رشته‌های دوره متوسطه، درس‌هایی را انتخاب نموده و بگذرانند. جایگزینی درس‌های مازاد تطبیقی به جای درس کارورزی برای این قبیل دانش‌آموزان بلامانع است.

تبصره ۴ - در هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای ایثارگران، دروس کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی شاخه فنی و حرفه‌ای به صورت حضوری ارائه می‌شود.

تبصره ۵ - مدیران واحدهای آموزشی ایثارگران می‌توانند ساعات آموزش هفتگی برخی از دروس را (برابر جدول پیوست) نسبت به میزان تعیین شده در جدول دروس، افزایش دهند.

ماده ۶ - برنامه آموزشی در هر سال تحصیلی، به صورت دو نیم‌سال هر یک به مدت ۱۸ هفته و یک دوره تابستانی به مدت ۱۰ هفته اجرا می‌شود.

تبصره - در هر نیم‌سال پانزده هفته کامل و در دوره تابستانی ۸ هفته کامل به تشکیل کلاس درس اختصاص داشته و باقیمانده هر نیم‌سال و دوره تابستانی برای برگزاری امتحانات، اعلام نتایج و تمهید مقدمات نیم‌سال بعدی یا دوره تابستانی منظور می‌شود.

ماده ۷ - دانش‌آموز موظف است در هنگام انتخاب واحد، پیش‌نیاز درس‌ها را مطابق جدول مواد درسی رعایت کند.

تبصره - دانش‌آموز در آخرین نیم‌سال یا دوره تابستانی (نیم‌سال یا دوره تابستانی که می‌تواند فارغ‌التحصیل شود) مجاز است کلیه درس‌های باقیمانده را بدون رعایت پیش‌نیاز انتخاب کرده و بگذرانند.

ماده ۸ - دانش‌آموز نمی‌تواند درس‌هایی را که قبلاً نمره قبولی کسب کرده است، مجدداً انتخاب کند.^۱

ماده ۹ - دانش‌آموز در هر نیم‌سال می‌تواند حداقل ۸ واحد و حداکثر ۱۷ واحد درسی، که حداقل ۸ واحد آن به صورت حضوری باشد و در دوره تابستانی حداکثر ۸ واحد درسی را اعم از حضوری و غیر حضوری با رعایت سایر ضوابط انتخاب کند.^۲

^۱ به استناد مصوبه سیصد و چهارهفتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۳/۵/۲۸ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۵۴۱۶/۹ تاریخ ۱۳۸۳/۶/۸ «نمره قبولی درسی که امتحان آن (در رشته قبل) به صورت داخلی برگزار شده برای دانش‌آموزی که در امتحان تغییر رشته شرکت کرده و شرایط رشته جدید را احراز نموده است قابل پذیرش بوده، لیکن نمره پایانی آن درس در احتساب معدل کتبی قابل اعمال نخواهد بود.

^۲ به استناد مصوبه سیصد و یکمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۲/۹/۳ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۷۲۶۷/۹ تاریخ ۱۳۸۲/۹/۵: استفاده همزمان از مفاد تبصره ۱ و ۵ ماده ۹ آیین‌نامه آموزشی دوره متوسطه

تبصره ۱- دانش‌آموز در آخرین نیم‌سال یا دوره تابستانی^۱ می‌تواند یک عنوان درسی (حداکثر ۴ واحد) علاوه بر سقف واحدهای درسی انتخاب نماید.

تبصره ۲- چنانچه در آخرین نیم‌سال تحصیلی، تعداد واحدهای حضوری باقیمانده دانش‌آموز، به کمتر از ۸ واحد برسد ادامه تحصیل وی در آن نیم‌سال بلامانع است.

تبصره ۳- چنانچه تعداد واحدهای باقیمانده دانش‌آموز در آخرین نیم‌سال تحصیلی به کمتر از ۸ واحد اعم از حضوری و غیرحضوری برسد ادامه تحصیل وی در آن نیم‌سال بلامانع است. استفاده از این تبصره برای دانش‌آموزی که از معافیت تحصیلی استفاده می‌نماید صرفاً یک‌بار مجاز است.

تبصره ۴- در شاخه کاردانش برای محاسبه تعداد واحدهای اخذ شده در هر نیم‌سال یا دوره تابستانی آن دسته از استانداردهای مهارت که آموزش آن بیش از یک نیم‌سال تحصیلی به طول می‌انجامد، تعداد واحدهای استاندارد مهارت موردنظر براساس ساعات آموزش آن در هر نیم‌سال، تعیین و در برگ انتخاب واحد دانش‌آموز ثبت می‌شود و نمره آن استاندارد مهارت در نیم‌سال یا دوره تابستانی که آزمون آن انجام یافته و منجر به صدور گواهینامه مهارت گردیده ثبت خواهد شد.

تبصره ۵- گواهینامه مهارتی که دانش‌آموز شاخه کاردانش رأساً جهت اخذ آن اقدام نموده است، مشروط بر آنکه مشخصات آن در جدول مواد درسی رشته مهارتی مربوط تعریف شده باشد پذیرفته می‌شود و تعداد واحدهای آن در سقف تعداد واحدهای مجاز نیم‌سال یا دوره تابستانی که گواهینامه مهارتی را به واحد آموزشی ارائه می‌دهد محاسبه نمی‌شود.

تبصره ۶- دانش‌آموز واحدهای آموزشی ایثارگران در هر نیم‌سال یا دوره تابستانی با تأیید شورای مدرسه می‌تواند یک عنوان درسی (حداکثر ۴ واحد) و در آخرین نیم‌سال یا

بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور منوط به ارائه گواهینامه مهارت موضوع تبصره ۵ ماده فوق در زمان مقرر انتخاب واحد نیم‌سال یا دوره تابستانی مربوط می‌باشد.

- استفاده از مفاد تبصره ۱ ماده ۹ آیین‌نامه آموزشی دوره متوسطه بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور برای دانش‌آموزی که قبلاً استاندارد مهارت مربوط را انتخاب و موفق به کسب نصاب قبولی در آزمون استاندارد مهارت رشته تحصیلی مربوط نشده باشد، در صورتی امکان‌پذیر است که آن نیم‌سال یا دوره تابستانی با احتساب واحدهای استاندارد مهارت و واحدهای انتخاب شده، آخرین نیم‌سال یا دوره تابستانی دانش‌آموز تلقی شود.

^۱ نیم‌سال یا دوره تابستانی که دانش‌آموز باقیمانده واحدهای درسی خود را انتخاب می‌نماید، آخرین نیم‌سال یا دوره تابستانی محسوب می‌شود.

دورهٔ تابستانی تحصیل، تا دو عنوان درسی (حداکثر ۸ واحد) بیش از سقف واحدهای مجاز انتخاب کند.

تبصره ۷ - چنانچه معدل دوره تابستانی یا نیمسال قبل دانش‌آموز واحدهای آموزشی ایشارگران ۸ و بالاتر باشد در نیمسال یا دوره تابستانی بعد با تأیید شورای مدرسه می‌تواند حداکثر تا ۲۵ واحد درسی در نیمسال یا ۱۲ واحد درسی در دوره تابستانی انتخاب کند.

ماده ۱۰ - با دانش‌آموزی که در طول نیمسال تحصیلی غیبت می‌کند برابر آیین‌نامه انضباطی رفتار خواهد شد.

۱۰-۱ - در شاخه‌های کاردانش و فنی و حرفه‌ای، دانش‌آموزی که حسب مورد برای مهارت‌آموزی، کارورزی، کارآموزی به مراکز خارج از واحدهای آموزشی معرفی می‌شود برابر برنامه تنظیمی ملزم به رعایت مفاد این ماده می‌باشد.

ماده ۱۱ - رسیدگی به موارد خاص آموزشی و پرورشی دانش‌آموز، برابر شیوه‌نامه‌ای که توسط معاونت آموزشی تهیه و به تأیید کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید، برعهده شورای مدرسه می‌باشد.

ماده ۱۲ - درس‌های دوره متوسطه براساس اهداف و ماهیت آن‌ها به شرح زیر تقسیم می‌شود.

۱۲-۱ - درس‌های عمومی: درس‌هایی است که آموختن آن‌ها برای ارتقا بینش علمی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی دانش‌آموز دوره متوسطه ضرورت دارد. آن دسته از درس‌های عمومی که در تمام شاخه‌های متوسطه با محتوای یکسان ارائه می‌شود، درس‌های مشترک نامیده می‌شود.

۱۲-۲ - درس‌های اختصاصی: درس‌هایی است که دانش‌آموز با گذراندن آن‌ها، پایه عملی یا علمی مناسبی برای ورود به بازار کار و اشتغال یا ادامه تحصیل در سطوح عالی‌تر در یک رشته یا گرایش خاص را کسب می‌کند.

۱۲-۳ - درس‌های مهارتی: (استاندارد مهارت): آن دسته از درس‌های اختصاصی شاخه کاردانش است که از طریق آن‌ها مهارت‌های حرفه‌ای موردنیاز برای اشتغال به یک کار مفید به صورت نظری و عملی براساس استانداردهای مهارتی مربوط آموزش داده می‌شود.

۱۲-۴ - درس‌های انتخابی: درس‌هایی است که با توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموز به منظور پرورش علائق و استعدادها و یا رفع نیازهای آموزشی وی از بین مجموعه‌ای از

درس‌های فعالیت محور (درس‌هایی که بر فعالیت دانش‌آموز تأکید دارد) برابر شیوه‌نامه مربوط انتخاب می‌کند. درس‌های انتخابی مشتمل بر موارد ذیل است:^۱

۱-۴-۱۲ - **درس‌های پرورشی:** درس‌هایی است که به منظور تعمیق باورهای دینی، رشد فضائل اخلاقی، تقویت مهارت‌های زندگی فردی و اجتماعی و رشد استعداد‌های هنری، با توجه به استعداد و علائق دانش‌آموز به صورت فعالیت‌های خاص و مطابق با شیوه‌نامه مربوط ارائه می‌شود.

۲-۴-۱۲ - **درس‌های جبرانی:** درس‌هایی است که به منظور جبران ضعف درسی دانش‌آموز و کاهش افت تحصیلی، با رعایت سرفصل درس‌های مربوط ارائه می‌شود.

۳-۴-۱۲ - **درس‌های تکمیلی:** درس‌هایی است که به منظور توسعه و تعمیق آموخته‌های دانش‌آموز و بارعایت سرفصل درس مربوط، ارائه می‌شود.

۵-۱۲ - **درس‌های تکمیل مهارت:** درس‌هایی است که به منظور افزایش سطح اطلاعات و مهارت‌های موردنیاز برای ورود به محیط کار صرفاً به دانش‌آموز شاخه کاردانش ارائه می‌شود.

۶-۱۲ - **درس‌های اختیاری:** درس‌هایی است که به تعداد واحدهای موردنیاز هر یک از رشته‌های شاخه کاردانش متناسب با ماهیت و هدف‌های هر رشته یا گروه و برحسب شرایط و مقتضیات منطقه آموزشی برابر ضوابط مربوط به دانش‌آموز شاخه کاردانش ارائه می‌شود.

فصل سوم - مقررات ثبت‌نام دانش‌آموز

ماده ۱۳- ثبت‌نام و انتخاب واحد با حضور دانش‌آموز انجام می‌گیرد.

تبصره ۱- دانش‌آموزی که به دلیل بیماری یا علل دیگر نمی‌تواند جهت ثبت‌نام در واحد آموزشی حضور یابد باید امور ثبت‌نام و انتخاب واحد وی در موعد مقرر توسط ولی یا فرد دیگری به نمایندگی از دانش‌آموز انجام شود.

تبصره ۲- ثبت‌نام و تحصیل مجدد دانش‌آموز غیرمشمول که ترک تحصیل داشته است با رعایت سایر شرایط بلامانع است.

ماده ۱۴- ثبت‌نام و تحصیل دانش‌آموز در واحد آموزشی بزرگسالان، به تفکیک جنسیت صورت می‌گیرد.

^۱ علاوه بر درس‌های مذکور، درس‌های کارگاه خودتکایی، برنامه‌ریزی تحصیلی شغلی، آشنایی با مقدمات پژوهش علمی، هنر (۱) نیز به‌عنوان درس انتخابی ارائه می‌شود.

تبصره - واحدهای آموزشی ایثارگران پسرانه با اخذ مجوز اداره کل آموزش و پرورش استان می‌توانند نسبت به ثبت‌نام دانش‌آموزان دختر ایثارگر اقدام کنند و آن‌ها را برای گذراندن دروس به صورت حضوری یا غیرحضوری به‌عنوان دانش‌آموز میهمان به واحدهای آموزشی بزرگسالان عادی دخترانه معرفی کنند.

ماده ۱۵- ثبت‌نام و انتخاب واحد دانش‌آموزان در واحدهای آموزشی بزرگسالان، دو هفته قبل از شروع نیم‌سال‌های اول، دوم و دوره تابستانی آغاز و تا شروع نیم‌سال یا دوره تابستانی ادامه می‌یابد.

تبصره - ثبت‌نام پس از شروع هر نیم‌سال تحصیلی یا دوره تابستانی از افرادی که عذرموّجه داشته‌اند با ارائه مدارک معتبر و تشخیص و صدور معرفی‌نامه توسط کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل مجاز خواهد بود.

ماده ۱۶- شرایط سنی ثبت‌نام در واحدهای آموزشی بزرگسالان به شرح زیر خواهد بود.

۱- حداقل سن تحصیل در واحدهای آموزشی بزرگسالان ۱۶ سال تمام است.

تبصره ۱- در شرایط خاص با مجوز کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل به صورت موردی می‌توان از دانش‌آموزی که حداقل شرط سنی را ندارد، در واحد آموزشی بزرگسالان ثبت‌نام نمود.

تبصره ۲- دانش‌آموزانی که شرایط تحصیل در واحدهای آموزشی دوره روزانه را از دست می‌دهند و مردودین پایه اول متوسطه، با هر سنی می‌توانند در مدارس بزرگسالان ثبت‌نام کنند.

تبصره ۳ - دانش‌آموز پایه اول واحدهای آموزشی ایثارگران، صرفاً چنانچه شرایط تحصیل در واحدهای آموزشی روزانه را از دست بدهد، مجاز به ثبت‌نام در واحد آموزشی ایثارگران می‌باشد.

۲- حداکثر سن برای دانش‌آموز ذکور که از معافیت تحصیلی استفاده می‌کند با رعایت سایر شرایط و ضوابط در این واحدهای آموزشی، ۲۴ سال تمام می‌باشد. این قبیل افراد چنانچه در طول نیم‌سال تحصیلی یا دوره تابستانی به سن ۲۴ سال تمام برسند اجازه ثبت‌نام در آن نیم‌سال یا دوره تابستانی را ندارند و برای سایر دانش‌آموزان محدودیت حداکثر سن وجود ندارد.

تبصره ۴ - دانش‌آموز ذکور واحدهای آموزشی ایثارگران می‌تواند در حین انجام خدمت وظیفه عمومی با رعایت سایر شرایط در مدارس ایثارگران ثبت‌نام و باقیمانده دروس خود را

انتخاب کند، تحویل گواهینامه پایان تحصیلات متوسطه به وی منوط به ارائه گواهی پایان خدمت می‌باشد.

مدارک ثبت‌نام

ماده ۱۷ - مدارک موردنیاز برای ثبت‌نام دانش‌آموز به شرح زیر است:

(الف) تصویر صفحه اول شناسنامه که با اصل آن مطابقت داشته باشد و در صورت وجود تغییرات و اصلاحات در شناسنامه، تصویر صفحه آخر نیز ضروری است و لازم است شناسنامه دانش‌آموزی که به سن ۱۵ سال تمام رسیده است عکس‌دار باشد.

(ب) عکس به تعداد موردنیاز

(ج) گواهینامه پایان دوره راهنمایی تحصیلی یا گواهی موقت قبولی سال سوم دوره راهنمایی برای دانش‌آموز پایه اول

(د) توصیه‌نامه دوره راهنمایی تحصیلی یا نمون^۱ برگ ویژه جایگزین آن

(ه) کارنامه سال یا سال‌های قبل دوره متوسطه و نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی

(و) کارنامه‌های تطبیق برای دانش‌آموز تطبیقی

(ز) برای دانش‌آموز ذکور که به سن مشمولیت رسیده است و از معافیت تحصیلی برخوردار نمی‌باشد ارائه تصویر مدارک معتبر در خصوص وضعیت نظام وظیفه (کارت پایان خدمت یا معافیت از خدمت نظام وظیفه یا ...) که با اصل آن مطابقت داشته باشد، الزامی است.

(ح) ارائه گواهی ایثارگری از ستاد امور ایثارگران منطقه مربوط، برای دانش‌آموز ایثارگر که قصد ثبت‌نام در واحدهای آموزشی ایثارگران را دارد.

(ط) برای دانش‌آموزان استثنایی که در مدارس عادی ثبت‌نام می‌کنند ارائه معرفی‌نامه از واحد آموزشی استثنایی مبدأ یا مدیریت/ اداره آموزش و پرورش استثنایی استان مبنی بر نوع و میزان معلولیت ضروری است.

تبصره - آزادگان و جانبازان ۷۰٪ به بالا که برابر مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش می‌توانند بدون داشتن مدرک تحصیلی پایه‌های پایین‌تر در امتحانات دروس سال سوم شرکت نمایند، نیازی به ارائه مدرک تحصیلی سنوات قبل را ندارند.

^۱ براساس نظر فرهنگستان، کلمه نمون برگ معادل فارسی کلمه فرم (Form) می‌باشد.

ماده ۱۸- اتباع بیگانه و فرزندان آنان، پناهندگان و رانده‌شدگان دیگر کشورها، برای ثبت‌نام باید پروانه اقامت معتبر، دفترچه پناهندگی و سایر مدارکی که توسط مراجع ذی‌ربط تعیین می‌شود را ارائه دهند.

شرایط تحصیل دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه

ماده ۱۹- دانش‌آموز پسر از اول فروردین‌ماه سالی که در آن سال وارد سن ۱۹ سالگی می‌شود مشمول نظام وظیفه شناخته می‌شود.

ماده ۲۰- ملاک رسیدگی به وضع مشمولیت دانش‌آموز، تاریخ تولد مندرج در شناسنامه اولیه وی است و تغییرات بعدی ملاک عمل نخواهد بود، لیکن برای دانش‌آموزی که شناسنامه اولیه وی به حکم دادگاه باطل شده باشد شناسنامه جدید ملاک قرار خواهد گرفت.

ماده ۲۱- چنانچه دانش‌آموزی پس از ثبت‌نام، از ابتدا یا در طول نیم‌سال تحصیلی با عذرموّجه غیبت کند و این غیبت تا پایان نیم‌سال تحصیلی ادامه یابد و در امتحان هیچ‌یک از درس‌ها شرکت نکند برای دانش‌آموز وقفه تحصیلی منظور خواهد شد. وقفه تحصیلی ترک تحصیل تلقی نمی‌شود. تشخیص غیبت موّجه بر اساس دلایل و مدارک ارائه شده، با مدیر واحد آموزشی است.

ماده ۲۲- دانش‌آموز مشمول نظام وظیفه که سه ماه و بیشتر به‌طور متوالی غیبت غیرموّجه یا بدون اطلاع قبلی داشته باشد به‌عنوان ترک تحصیل از واحد آموزشی اخراج می‌شود. مدیر واحد آموزشی موظف است مراتب ترک تحصیل وی را برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش به حوزه‌های نظام وظیفه محل اعلام کند.

۱-۲۲- چنانچه دانش‌آموز واجد شرایط در موعد مقرر در واحد آموزشی ثبت‌نام نکند مدیر واحد آموزشی موظف است برابر مفاد این ماده، ترک تحصیل دانش‌آموز را اعلام کند.

۲-۲۲- در شاخه کاردانش، دانش‌آموز مشمول نظام وظیفه که برای گذراندن استاندارد مهارتی (درس‌های مهارتی) به مراکز آموزشی خارج از آموزش و پرورش مراجعه می‌کند در صورتی که ابتدا با رعایت مقررات مربوط در یکی از واحدهای آموزشی بزرگسال کاردانش ثبت‌نام کرده و با دریافت معرفی‌نامه از واحد آموزشی مذکور به یکی از مراکز آموزش مهارتی خارج از آموزش و پرورش مراجعه کند از معافیت تحصیلی برخوردار می‌باشد.

ماده ۲۳- شرکت در امتحانات داوطلب آزاد (متفرقه) از نظر مقررات نظام وظیفه عمومی، ترک تحصیل تلقی می‌شود.

ماده ۲۴- ثبت‌نام و تحصیل دانش‌آموز مشمول که ترک تحصیل داشته است مجاز نیست و صرفاً در صورت رفع ممنوعیت قانونی از نظر نظام وظیفه عمومی، ادامه تحصیل وی بلامانع است.

تبصره - دانش‌آموزی که دفترچه آماده به خدمت (بدون مهر غیبت) گرفته است، چنانچه تاریخ اعزام مندرج در دفترچه وی حداقل تا پایان نیم‌سال یا دوره تابستانی باشد می‌تواند با رعایت سایر شرایط در آن نیم‌سال یا دوره تابستانی ثبت‌نام کند و ادامه تحصیل دهد.

ماده ۲۵- مدیر واحد آموزشی پسرانه باید مشخصات کلیه دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه را که به تحصیل اشتغال دارند به‌طور انفرادی و برای هر مشمول فقط یک‌بار برای استفاده از معافیت تحصیلی برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش مربوط به حوزه‌های نظام وظیفه محل اعلام کند (این موضوع شامل دانش‌آموزان دارای نقص عضو و استثنایی نیز می‌شود).

تبصره - برای دانش‌آموز مشمول که بدون ترک تحصیل و برابر مقررات دوره روزانه به دوره بزرگسالان انتقال می‌یابد در صورتی که اشتغال به تحصیل وی قبلاً به نظام وظیفه اعلام شده باشد نیازی به اخذ معافیت تحصیلی مجدد نیست.

ماده ۲۶- مدیر واحد آموزشی موظف است مراتب ترک تحصیل و فراغت از تحصیل دانش‌آموزان مشمول خود را برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش متبوع به حوزه‌های نظام وظیفه اعلام کند.

ماده ۲۷- دانش‌آموزان اتباع بیگانه که برابر مقررات در واحدهای آموزشی ایرانی تحصیل می‌کنند مشمول قانون وظیفه عمومی نمی‌باشند.

انتقال و سایر موارد ثبت‌نام

ماده ۲۸- انتقال دانش‌آموز در طول نیم‌سال یا دوره تابستانی از یک واحد آموزشی بزرگسالان به یکی دیگر از واحدهای آموزشی بزرگسالان با موافقت اداره آموزش و پرورش مقصد و حداکثر تا یک ماه قبل از شروع امتحانات پایانی هر نیم‌سال یا دوره تابستانی بلامانع است. در این صورت مدارک، پرونده تحصیلی و نمرات مربوط به آزمون‌های طول نیم‌سال یا دوره تابستانی دانش‌آموز باید پس از تأیید واحد آموزشی مبدأ (امضا مدیر

و مهر)، به موقع و قبل از شروع امتحانات پایانی به واحد آموزشی مقصد ارسال شود. انتقال دانش‌آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی دو واحد آموزشی مبدأ و مقصد با رعایت مقررات در زمان‌های تعیین شده، بلامانع است.

ماده ۲۹- کلیه درس‌های دانش‌آموز قبول شده پایه اول دوره روزانه که به واحد آموزشی بزرگسالان منتقل می‌شود از وی پذیرفته می‌شود.

ماده ۳۰- درس‌هایی که دانش‌آموز مردود شده پایه اول متوسطه، نمره قبولی کسب کرده است در صورت انتقال به واحد آموزشی بزرگسالان یا تحصیل به صورت داوطلب آزاد از وی پذیرفته می‌شود.

ماده ۳۱- دانش‌آموز واحد آموزشی بزرگسالان یا داوطلب آزاد متقاضی ورود به پایه‌های دوم یا سوم دوره روزانه، در صورتی که کلیه درس‌های پایه اول یا پایه‌های اول و دوم را برابر جداول درس‌های دوره روزانه قبل از آغاز هر سال تحصیلی با موفقیت گذرانده باشد با رعایت شرط ستی و سایر ضوابط می‌تواند به دوره روزانه منتقل شود. این قبیل افراد پس از انتقال به دوره روزانه موظفند کلیه درس‌های پایه تحصیلی مربوط را انتخاب کنند و چنانچه برخی از درس‌های این پایه را در واحدهای آموزشی بزرگسالان گذرانده باشند آن درس‌ها از آنان پذیرفته نمی‌شود.

ماده ۳۲- مدیر واحد آموزشی باید کلیه مدارک دانش‌آموزی که با گواهی موقت ثبت‌نام کرده است را حداکثر تا دو هفته پس از شروع هر نیم‌سال یا دوره تابستانی به صورت مکتوب از محل تحصیل قبلی وی درخواست کند. مدیر واحد آموزشی مبدأ بلافاصله پس از وصول درخواست، باید کلیه مدارک تحصیلی دانش‌آموز منتقل شده خود را برابر مقررات به واحد آموزشی مقصد ارسال کند.

ماده ۳۳- چنانچه مدارک تحصیلی دانش‌آموز در موعد مقرر در واحد آموزشی مقصد کامل نشود و به تبع آن برای دانش‌آموز حقی ایجاد یا از وی حقی تزییع شود، مسئولیت ناشی از آن حسب مورد به‌عهده مدیر واحد آموزشی مبدأ یا مقصد می‌باشد.

ماده ۳۴- مدیر واحد آموزشی باید در اولین فرصت پرونده تحصیلی تمامی دانش‌آموزان، از جمله دانش‌آموزان جدید خود را مورد رسیدگی قرار دهد و در صورت مشاهده نقص پرونده، حداکثر تا یک‌ماه پس از شروع هر نیم‌سال یا دوره تابستانی، در صد رفع نقص برای د و چنانچه دانش‌آموزی برخلاف مقررات به یک رشته تحصیلی هدایت شده باشد و یا در درس‌هایی قبول اعلام شده باشد، نسبت به تعیین وضعیت استحقاقی وی اقدام کند. لیکن چنانچه بعد از موعد مذکور، موارد نقص پرونده

مشاهده شود لازم است پرونده دانش‌آموز مربوط، برابر مقررات جهت اقدام بعدی به اداره آموزش و پرورش متبوع ارسال شود.

ماده ۳۵- دفتر آمار دانش‌آموزان حداکثر یک‌ماه پس از شروع هر نیم‌سال یا دوره تابستانی باید تکمیل و توسط مدیر واحد آموزشی و با نظارت اداره آموزش و پرورش مربوط برابر مقررات مسدود شود.

ماده ۳۶- چنانچه برخی از واحدهای درسی دانش‌آموز در واحد آموزشی بزرگسالان محل تحصیل وی ارائه نشود یا دانش‌آموز به دلایل مختلف قادر به انتخاب آن واحدهای درسی نباشد، می‌تواند به‌عنوان دانش‌آموز میهمان به سایر واحدهای آموزشی بزرگسالان معرفی شود. شیوه‌نامه اجرایی مربوط توسط دفاتر ذی‌ربط تهیه و ابلاغ خواهد شد.

تبصره - در شاخه کاردانش، واحدهای آموزشی غیرانتفاعی مجاز به میهمان نمودن دانش‌آموز در درس‌های مهارتی و تکمیل مهارت نمی‌باشند.

فصل چهارم - ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

ماده ۳۷- ارزشیابی، داوری و قضاوت در مورد آموخته‌ها و سنجش تغییر رفتار دانش‌آموز در جهت نیل به هدف‌های آموزشی و پرورشی است که از طریق سنجش و اندازه‌گیری حاصل می‌شود. ارزشیابی بخش جدایی‌ناپذیر فرایند یاددهی - یادگیری است و در موقعیت‌های مختلف و متعدد انجام می‌گیرد.

ماده ۳۸- ارزشیابی از آموخته‌های دانش‌آموز در هر درس به سه صورت ورودی، تکوینی و پایانی و با اهداف مشخص شده ذیل به‌عمل می‌آید:

الف - ارزشیابی ورودی (آغازین) به‌منظور آگاهی از توانایی‌ها و آمادگی‌های قبلی دانش‌آموز برای شروع مناسب فرایند یاددهی - یادگیری و جبران نارسایی‌ها و کاستی‌های احتمالی دانش‌آموز توسط معلمان انجام می‌گیرد.

ب - ارزشیابی تکوینی (مستمر) به منظور تقویت اعتماد به نفس - تحکیم آموخته‌های دانش‌آموز، آگاهی معلمان از نقاط قوت و ضعف درسی و نحوه عملکرد دانش‌آموز در فرایند یاددهی-یادگیری و پرورش روحیه تحقیق، تفکر، تلاش، ابتکار و فعالیت‌های گروهی، تدارک بازخورد مناسب به معلمان، دانش‌آموزان و اتخاذ روش‌های مناسب به منظور بهبود فرایند یاددهی - یادگیری انجام می‌شود.

ج - ارزشیابی پایانی (تراکمی) به منظور حصول اطمینان از میزان تحقق هدف‌های آموزشی و پرورشی و حصول اطمینان لازم برای احراز شرایط قبولی در هر درس انجام می‌گیرد.

ماده ۳۹- ارزشیابی تکوینی به صورت مستمر از نحوه مشارکت دانش‌آموز در فعالیت‌های یاددهی - یادگیری و به شیوه‌های گوناگون و با تکیه بر آزمون‌های کتبی، شفاهی، عملی، بررسی تکالیف فردی و گروهی، فهرست‌وارسی مشاهده رفتار، میزان فعالیت، تلاش، ابتکار و خلاقیت و ... انجام می‌گیرد و نمره این ارزشیابی‌ها در هر ماده درسی در هر نیم‌سال تحصیلی و دوره تابستانی تعیین و منظور می‌شود.

ماده ۴۰- ارزشیابی پایانی در پایان هر نیم‌سال تحصیلی یا دوره تابستانی از تمام محتوای مواد درسی انجام می‌شود.

ماده ۴۱- ارزشیابی از درس‌ها به صورت تک درس و مستقل می‌باشد و شرایط قبولی در یک ماده درسی ارتباطی به سایر درس‌ها ندارد.

تبصره ۱- در شاخه کاردانش ارزشیابی پایانی هر استاندارد مهارت در دو بخش نظری و عملی از کلیه محتوای آن استاندارد (درس‌های مهارتی) توسط یا با نظارت دستگاه متولی مربوط به عمل می‌آید و قبولی در هر دو بخش آن منجر به صدور گواهینامه استاندارد مهارت مربوط توسط دستگاه ذی‌ربط می‌شود.

تبصره ۲- در شاخه فنی و حرفه‌ای شیوه‌نامه نحوه ارزشیابی درس‌های کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی توسط دفتر ستادی مربوط تهیه و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۳- در شاخه کاردانش، ارزشیابی پایانی هر استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) پس از اتمام آموزش آن در دو بخش نظری و عملی از کلیه محتوای آن استاندارد یا درس مهارتی توسط یا با نظارت دستگاه متولی مربوط به عمل می‌آید و چنانچه دانش‌آموزی از یکی از بخش‌های نظری یا عملی استانداردهای مهارتی (درس‌های مهارتی) نمره قبولی کسب کند این نمره تا اخذ نمره قبولی از بخش دیگر معتبر خواهد بود.

ماده ۴۲- ارزشیابی درس‌های انتخابی به صورت مستمر از مجموعه فعالیت‌های دانش‌آموز در طول هر نیم‌سال یا دوره تابستانی انجام می‌شود و ارزشیابی پایانی ندارد و لازم است نمرات دانش‌آموز در این درس‌ها یک هفته قبل از شروع امتحان پایان نیم‌سال یا دوره تابستانی به دفتر واحد آموزشی تحویل شود.

تبصره ۱- دانش‌آموز واحد آموزشی بزرگسالان در صورت تمایل می‌تواند به جای درس‌های تربیت بدنی و درس‌های انتخابی از درس‌های سایر رشته‌ها با رعایت پیش‌نیاز و سایر ضوابط معادل تعداد واحدهای درس یا درس‌های مربوط، درس‌هایی را انتخاب کند و بگذراند. نصاب قبولی و شیوه ارزشیابی از این درس‌ها همانند ضوابط درس‌های مذکور در رشته مربوط می‌باشد.

تبصره ۲- دانش‌آموز واحد آموزشی بزرگسالان از گذراندن بخش عملی درس آمادگی دفاعی معاف بوده و نمره بخش نظری به عنوان نمره این درس منظور خواهد شد.

تبصره ۳- چنانچه دانش‌آموز واحدهای آموزشی ایثارگران، گواهی گذراندن آموزش نظامی را ارائه دهد، درس آمادگی دفاعی از وی (به صورت ضربدری) پذیرفته می‌شود.

ماده ۴۳- برنامه امتحانات پایانی غیرنهایی نیم‌سال اول، نیم‌سال دوم و دوره تابستانی توسط واحد آموزشی ذی‌ربط با عنایت به تقویم اجرایی تنظیم و امتحانات با همکاری مشترک کارکنان آموزشی و اداری واحد آموزشی و زیرنظر مدیر انجام می‌شود. برنامه امتحانات داخلی باید توسط واحد آموزشی تنظیم و قبل از شروع هر نیم‌سال یا دوره تابستانی اعلام شود. طرح سؤال‌ها (به جز امتحانات نهایی و هماهنگ) برعهده معلمان مربوط می‌باشد.

تبصره ۱- اداره کل آموزش و پرورش استان و اداره آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه/ ناحیه می‌توانند در امتحانات پایان نیم‌سال یا دوره تابستانی، یک یا دو ماده درسی را به صورت هماهنگ برگزار کنند.

تبصره ۲- در شاخه کاردانش، برنامه امتحانات پایانی استانداردهای مهارت، توسط اداره کل آموزش و پرورش استان با همکاری دستگاه متولی مربوط تنظیم و امتحانات (نهایی یا هماهنگ) با نظارت یا توسط دستگاه متولی استاندارد مهارت براساس موافقت‌نامه همکاری بین وزارت آموزش و پرورش و دستگاه مربوط انجام خواهد شد.

ماده ۴۴- اوراق امتحانات پایانی غیرنهایی نیم‌سال‌های اول و دوم و دوره تابستانی باید توسط معلم مربوط زیرنظر مدیر واحد آموزشی در محل واحد آموزشی تصحیح شود.

تبصره ۱- مدیر واحد آموزشی می‌تواند با مسئولیت خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در خارج از محل واحد آموزشی، در اختیار معلمان قرار دهد.

تبصره ۲- چنانچه معلم مربوط ظرف مدت ۵ روز پس از برگزاری امتحان هر درس، اوراق امتحانی را به هر علتی تصحیح نکند مدیر واحد آموزشی ضمن گزارش موضوع به

اداره آموزش و پرورش متبوع، باید به تشخیص خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.

تبصره ۳- در صورت انتقال معلم، اوراق امتحانات داخلی دانش‌آموزان بنا به تشخیص مدیر توسط یکی از معلمان رشته مربوط تصحیح می‌شود.

ماده ۴۵- نمرات ارزشیابی تکوینی دو هفته قبل از شروع امتحانات پایانی و نمرات ارزشیابی پایانی حداکثر یک هفته بعد از برگزاری امتحانات هر درس در آن نیم‌سال یا دوره تابستانی، باید توسط معلم مربوط بدون خدشه و قلم‌خوردگی در برگ ریزنمرات ثبت و پس از امضا و درج تاریخ به دفتر واحد آموزشی تحویل شود.

تبصره - نمرات ارزشیابی مستمر باید در طول هر نیم‌سال یا دوره تابستانی و قبل از امتحانات پایانی به اطلاع دانش‌آموز برسد.

ماده ۴۶- امتحانات پایانی نیم‌سال اول و دوم و دوره تابستانی درس‌هایی از پایه سوم متوسطه (برابر جدول پیوست) به صورت امتحان نهایی با برنامه امتحانی و سؤال‌های هماهنگ که به وسیله اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه و طرح می‌شود، زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان و به وسیله عوامل اجرایی امتحانی که از طرف اداره آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه/ ناحیه مربوط معین می‌شود، برگزار می‌شود.

تبصره ۱- اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی برنامه امتحانات نهایی و هماهنگ را قبل از آغاز هر نیم‌سال یا دوره تابستانی تنظیم و ابلاغ می‌کند.

تبصره ۲- ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها و اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور ملزم به همکاری با اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی می‌باشند.

تبصره ۳- معلمی که درس‌های مربوط به امتحانات نهایی را تدریس می‌کند، موظف است حداکثر دو روز پس از برگزاری امتحان درس مربوط، با تشخیص و برابر ابلاغی که از طرف اداره آموزش و پرورش منطقه صادر می‌شود، به حوزه‌های تصحیح مراجعه کند و حداقل به تعداد دانش‌آموزان خود نسبت به تصحیح اوراق امتحانی همان درس با دریافت حق‌الزحمه اقدام کند. در صورتی که معلمی نسبت به تصحیح اوراق اقدام نکند، موضوع از سوی رئیس حوزه تصحیح مربوط به اداره آموزش و پرورش محل گزارش تا برابر مقررات با وی رفتار شود.

تبصره ۴- نمرات امتحانات نهایی حداکثر یک هفته پس از برگزاری آخرین امتحان باید از سوی رئیس حوزه تصحیح به وسیله اداره آموزش و پرورش منطقه به واحد آموزشی محل تحصیل دانش‌آموز اعلام شود.

تبصره ۵- سئوال‌های امتحانات نهایی در مواد درسی عربی (۳)، زبان خارجی (۳)، تعلیمات دینی و قرآن (۳) برای دانش‌آموزان ناشنوا، توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی و با مشارکت و همکاری سازمان آموزش و پرورش استثنایی و با استفاده از دبیران واجد شرایط به صورت ویژه طراحی و بر اساس برنامه‌ریزی اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی در اختیار حوزه‌های امتحانی آنان قرار خواهد گرفت.

ماده ۴۷- مدیر واحد آموزشی موظف است فهرست مشخصات دانش‌آموزان واجد شرایط را با قید مواد درسی که باید آن را به صورت امتحان نهایی بگذرانند به همراه نمرات ارزشیابی تکوینی هر نیم‌سال یا دوره تابستانی آن درس‌ها در برگ‌های نمونه‌های که از سوی اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی اعلام می‌شود، تنظیم کند و تا یک هفته قبل از شروع امتحانات نهایی هر نیم‌سال یا دوره تابستانی به اداره آموزش و پرورش منطقه تحویل دهد.

تبصره ۱- مدیر واحد آموزشی شاخه کاردانش که در آن واحد آموزشی استاندارد مهارت آموزش داده می‌شود موظف است فهرست مشخصات دانش‌آموزان واجد شرایط را با قید عنوان استاندارد مهارت مطابق برگ‌های نمونه تنظیم و حداکثر یک ماه قبل از پایان آموزش آن استاندارد مهارت به اداره آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه/ ناحیه تحویل دهد. اداره آموزش و پرورش نیز باید درخواست‌های مربوط به انجام آزمون‌های مهارت را حداکثر بیست روز قبل از پایان آموزش مهارت به اداره کل آموزش و پرورش استان ارسال کند و اداره کل آموزش و پرورش استان نیز باید حداکثر ده روز قبل از اتمام آموزش مهارت، فهرست مشخصات دانش‌آموزان را به دستگاه متولی استاندارد مهارت، ارسال کند.

تبصره ۲- امتحانات عملی غیرکتبی و کارگاهی درس‌های غیرنهایی توسط واحد آموزشی و درس‌های نهایی، توسط افراد واجد شرایطی که از سوی اداره آموزش و پرورش انتخاب می‌شوند قبل از برگزاری امتحانات کتبی و در واحد آموزشی برگزار می‌شود.

تبصره ۳- در شاخه کاردانش، چنانچه دانش‌آموز گواهینامه مهارت ارائه دهد پذیرش این قبیل گواهینامه‌های مهارتی به شرط آنکه مشخصات آن‌ها در رشته مهارتی مربوط تعریف

شده باشد پس از تأیید مرجع صادرکننده گواهینامه، به میزان واحدهای تعیین شده با رعایت سایر ضوابط بلامانع است.

ماده ۴۸- نمره هر یک از امتحانات پایانی و ارزشیابی‌های مستمر دانش‌آموز در هر درس از صفر تا بیست است.

تبصره - در شاخه کاردانش، نمرات ارزشیابی استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) قبل از ثبت به تفکیک بخش نظری و عملی بر مبنای صفر تا بیست محاسبه می‌شود.

ماده ۴۹- نمره هر درس در هر نیم‌سال یا دوره تابستانی از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب یک و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب چهار به شرح جدول زیر بدست می‌آید.

نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره درس
ضریب ۱	ضریب ۴	مجموع نمرات ارزشیابی‌ها با ضریب تقسیم بر پنج

تبصره ۱- برای درس‌های غیرحضوری و همچنین استاندارد مهارت در شاخه کاردانش، نمره ارزشیابی پایانی (بر مبنای صفر تا بیست) به عنوان نمره درس منظور می‌شود.

تبصره ۲- نمره درس‌هایی که صرفاً ناظر بر فعالیت ضمن نیم‌سال یا دوره تابستانی دانش‌آموز است و ارزشیابی پایانی ندارد بر مبنای ارزشیابی مستمر از فعالیت دانش‌آموز توسط معلم مربوط تعیین می‌شود.

تبصره ۳- در محاسبه نمره درس با ضرایب فوق‌الذکر، عدد اعشاری نمرات به شرح ذیل تغییر می‌یابد و در برگ ریزنمرات ثبت و محاسبه می‌شود:

۱- کمتر از ۰/۲۵ به ۰/۲۵

۲- از ۰/۲۶ تا ۰/۴۹ به ۰/۵۰

۳- از ۰/۵۱ تا ۰/۷۴ به ۰/۷۵

۴- از ۰/۷۶ تا ۰/۹۹ به یک

ماده ۵۰- برای سنجش مهارت عملی، آزمون عملی و برای سنجش مهارت گفتاری، آزمون شفاهی به عمل می‌آید.

ماده ۵۱- نظارت بر برگزاری امتحانات داخل و خارج از کشور برعهده معاونت آموزشی (اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی) می‌باشد.

ماده ۵۲- مسئولیت حسن اجرای امتحانات داخلی و اعلام به موقع نتایج برعهده مدیر واحد آموزشی است و اداره آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه/ ناحیه، اداره کل

آموزش و پرورش استان و اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی در صورت لزوم می‌توانند اوراق امتحانی تصحیح شده را مورد بررسی و تجدیدنظر قرار دهند. در صورتی که در بازبینی اوراق، نمره دانش‌آموزی تغییر یابد، آخرین نمره ملاک عمل خواهد بود و موضوع باید کتباً به اطلاع معلم و دانش‌آموز مربوط برسد.

تبصره - در صورتی که بازبینی اوراق امتحانات پایان نیم‌سال اول پس از فروردین‌ماه و اوراق امتحانات پایان نیم‌سال دوم و دوره تابستانی هر سال پس از آبان‌ماه، انجام شود و نمره دانش‌آموزی تغییر یابد مراتب برای تصمیم‌گیری به کمیسیون معین ارجاع می‌شود.

ماده ۵۳ - نتیجه امتحانات حداکثر تا دو هفته پس از پایان هر نیم‌سال یا دوره تابستانی کتباً توسط مدیر واحد آموزشی به دانش‌آموز اعلام می‌شود.

ماده ۵۴ - مهلت اعتراض به نمرات امتحانات پایانی هر نیم‌سال یا دوره تابستانی (اعم از نهایی و غیرنهایی) حداکثر ۳ روز پس از اعلام نتیجه امتحانات آن نیم‌سال یا دوره تابستانی می‌باشد. در امتحانات داخلی مدیر واحد آموزشی موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار مصحح مربوط یا به تشخیص خود، در اختیار مصحح مربوط و یک نفر دیگر از معلمان همان درس قرار دهد. نمره ورقه تجدیدنظر شده با امضای مصحح مربوط یا مصحح مربوط و تجدیدنظر کننده، حسب مورد تعیین می‌شود. در صورت اختلاف نظر، رأی معلم سوم واجد شرط، قطعی و لازم‌الاجراست. در امتحانات نهایی، رئیس حوزه تصحیح موظف می‌باشد اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار یک نفر از معلمان همان درس (غیر از مصححین اول و دوم) قرار دهد و نمره وی ملاک عمل خواهد بود. در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت ۵ روز پس از پایان مهلت اعتراض، نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

تبصره - نمرات درس‌های عملی (غیرکتبی) و کارگاهی و بخش عملی استاندارد مهارت و درس‌های شفاهی قابل اعتراض و تجدیدنظر نمی‌باشند و نمره اعلام شده قطعی است.

ماده ۵۵ - اوراق امتحانات پایانی نیم‌سال اول و دوم و دوره تابستانی درس‌های غیرنهایی به مدت شش ماه در واحد آموزشی و اوراق امتحانات نهایی به مدت یک سال در محلی که اداره آموزش و پرورش منطقه تعیین می‌کند نگهداری و سپس برابر مقررات محو می‌شود ولی فهرست دست‌نویس ریزنمرات معلمان، دفتر امتحانات، برگ ریزنمرات قبول‌شدگان امتحان نهایی، صحافی و جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب و به‌طور دائم در واحد آموزشی و اداره مربوط حسب مورد نگهداری می‌شود.

تبصره ۱- در شاخه کاردانش فهرست مشخصات و ریزنمرات ارزشیابی پایانی استانداردهای مهارت (درس‌های مهارتی) پس از تأیید دستگاه متولی استاندارد مهارت در هر سال تحصیلی همانند ریزنمرات سایر درس‌ها در دو نسخه صحافی شده که یک نسخه در اداره منطقه و یک نسخه در واحد آموزشی به طور دائم نگهداری می‌شود.

تبصره ۲- در شاخه کاردانش ثبت نمرات آن دسته از گواهینامه‌های مهارتی که دانش‌آموز راساً نسبت به ارائه آن‌ها اقدام می‌کند منوط به دریافت تأییدیه گواهینامه مهارت از دستگاه متولی مربوط خواهد بود. تأییدیه‌های مذکور باید صحافی و در واحد آموزشی به‌طور دائم نگهداری شود.

ماده ۵۶- در هر نیم‌سال تحصیلی به هر دانش‌آموز بر اساس رعایت موازین اسلامی، رفتار، اخلاق، رعایت اصول بهداشت و نظافت شخصی، وضعیت حضور و غیاب، رعایت مقررات واحد آموزشی و حفظ اموال آن و گزارش رسیده از سوی معلمان و مربیان و با رعایت آیین‌نامه انضباطی توسط مدیر و معاون یا معاونان واحد آموزشی یک نمره انضباط تعیین و در برگ ریزنمرات مربوط ثبت و با امضای مدیر تسلیم دفتر واحد آموزشی می‌شود.

تبصره ۱- نمره انضباط در احتساب معدل هر نیم‌سال معادل یک واحد درسی منظور می‌شود. همچنین برای محاسبه معدل کل به تعداد نیم‌سال‌های تحصیلی دانش‌آموز، نمرات انضباط وی لحاظ می‌شود.

تبصره ۲- تعداد واحدهای انضباط در محاسبه ۹۶ واحد درسی در نظر گرفته نمی‌شود.

تبصره ۳- در دوره تابستانی نمره انضباط منظور نمی‌شود.

تبصره ۴- در واحدهای آموزشی ایثارگران برای دوره تابستانی نیز برای دانش‌آموز نمره انضباط معادل یک واحد درسی منظور می‌شود و در محاسبه معدل کل، تعداد واحدهای انضباط نیم‌سال‌های تحصیلی و دوره‌های تابستانی نیز لحاظ می‌شود.

ماده ۵۷- نمونه اسناد و مدارک تحصیلی دانش‌آموزان توسط معاونت آموزشی تهیه و به ادارات کل آموزش و پرورش کشور ابلاغ می‌شود.

ماده ۵۸- دفتر امتحانات در هر سال تحصیلی باید حداکثر تا پایان آبان‌ماه سال بعد تنظیم شود و توسط نماینده‌ای که از سوی اداره آموزش و پرورش تعیین می‌شود، بررسی و پس از تأیید، مسدود شود.

ماده ۵۹ - چنانچه دانش‌آموزی در زمان برگزاری امتحانات کتبی پایانی یا قبل از آن دچار مشکل و سانحه‌ای شود که قادر به نوشتن نباشد می‌تواند از منشی معتمدی که از طرف مدیر واحد آموزشی برای امتحانات غیرنهایی و رئیس حوزه اجرا برای امتحانات نهایی تعیین می‌شود، استفاده کند.

ماده ۶۰ - برای دانش‌آموز دارای نقص عضو یا بیماری مؤثر مانع بر شرکت وی در امتحانات کتبی، شفاهی و عملی، مدیر واحد آموزشی یا رئیس حوزه اجرا تسهیلاتی متناسب با نقص عضو یا بیماری او فراهم می‌کند. در صورت لزوم از امتحانات آن بخش از درس که از نظر جسمی قادر به انجام آن نمی‌باشد، معاف می‌شود و سهم نمره مربوط به این بخش به سایر بخش‌ها اضافه می‌شود.

تبصره ۱- برای دانش‌آموز موضوع این ماده که درس تربیت بدنی را انتخاب کرده است باید امتحان عملی متناسب با توانایی جسمی وی توسط معلم مربوط انجام شود. شیوه‌نامه مربوط توسط معاونت پرورشی و تربیت بدنی تهیه و ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۲- دانش‌آموزان شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش که به دلیل نقص عضو قادر به انجام فعالیت عملی درس‌های تخصصی رشته مربوط نیستند، ملزم به تغییر رشته می‌باشند.

ماده ۶۱ - دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های خاص وزارت آموزش و پرورش با سوال‌های امتحانی خاص اقلیت دینی مربوط، ارزشیابی می‌شود و این نمره جایگزین نمره (درس دینی و قرآن) می‌شود. ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان تعلیمات دینی اسلامی، منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

ماده ۶۲ - با متخلف یا متخلفان در امتحانات داخلی و نهایی برابر آیین‌نامه تخلفات امتحانی و قانون رسیدگی به تخلفات اداری حسب مورد رفتار خواهد شد.

ماده ۶۳ - شرط قبولی در هر درس به شرح ذیل می‌باشد:

الف - در درس‌هایی که امتحان پایانی داخلی (غیرنهایی) دارند نمره درس کمتر از نصاب قبولی نباشد.

ب - در درس‌های ی که امتحان نهایی دارند علاوه بر کسب نمره ۷ در امتحان نهایی، نمره آن درس در پایان نیم‌سال یا دوره تابستانی نیز کمتر از نصاب قبولی نباشد.^۱

تبصره ۱- نصاب قبولی در هر درس، نمره ۱۰ و در درس‌های کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی و برخی از درس‌های اختصاصی شاخه فنی و حرفه‌ای ۱۲ است (عناوین درس‌های اختصاصی توسط دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش تعیین و از سوی معاونت آموزشی اعلام می‌شود) و در شاخه کاردانش نصاب قبولی در استاندارد مهارت در بخش نظری و عملی توسط دستگاه متولی استاندارد مهارت تعیین می‌شود.

تبصره ۲- برای درس‌هایی که امتحان پایانی نهایی دارند و به‌صورت غیرحضوری ارائه می‌شوند ملاک، کسب نصاب قبولی در امتحان نهایی می‌باشد.

ماده ۶۴ - چنانچه دانش‌آموزی در امتحانات پایان نیم‌سال یا دوره تابستانی یک یا چند درس (اعم از نهایی یا غیرنهایی) غیبت غیرموجه داشته باشد، نمره ارزشیابی پایانی او در آن نیم‌سال یا دوره تابستانی در آن درس صفر محسوب می‌شود و در چنین مواردی کلمه غایب (غ) به جای نمره ارزشیابی پایانی قید می‌شود، لیکن در محاسبات کلمه غایب به منزله صفر خواهد بود و نمره درس یا درس‌های موردنظر با لحاظ نمودن نمره مستمر محاسبه خواهد شد.

ماده ۶۵ - اگر دانش‌آموزی در امتحانات پایان نیم‌سال یا دوره تابستانی یک یا چند درس غیرنهایی با عذر موجه غایب باشد در صورت درخواست دانش‌آموز، مدیر واحد آموزشی مجاز است حداکثر تا دو هفته پس از آخرین امتحان از درس یا درس‌های مربوط با رعایت ضوابط مربوط امتحان به‌عمل آورد و در غیر این‌صورت آن درس یا درس‌ها از واحدهای انتخابی دانش‌آموز حذف می‌شود.

۱- ۶۵ - در درس‌هایی که امتحان آن‌ها به‌صورت هماهنگ برگزار می‌شود سوال دانش‌آموزان مشمول این ماده به صورت هماهنگ خواهد بود.

ماده ۶۶ - چنانچه دانش‌آموزی در امتحانات نهایی غیبت موجه داشته باشد آن درس از درس‌های آن نیم‌سال یا دوره تابستانی وی حذف می‌شود و باید با رعایت سایر شرایط مجدداً آن درس یا درس‌ها را انتخاب کند و به‌صورت نهایی امتحان دهد.

^۱ به استناد مصوبه دویست و هشتاد و دومین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۱/۱/۲۶ که طی شماره ۱۲۰/۴۰۱/۸ تاریخ ۱۳۸۱/۲/۷ ابلاغ شد.

ماده ۶۷ - اگر دانش‌آموزی در نیم‌سال تحصیلی یا دوره تابستانی به دلیل غیبت موجه، نمره ارزشیابی مستمر نداشته باشد نمره ارزشیابی پایانی وی (به استثنای درس‌های موضوع تبصره دو ماده ۴۹) جایگزین نمره ارزشیابی مستمر می‌شود و این نمره توسط معلم مربوط در برگ ریزنمرات ثبت می‌شود.

ماده ۶۸ - تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش‌آموز در امتحانات داخلی، با شورای مدرسه و در امتحانات هماهنگ با کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش مربوط و در امتحانات نهایی با رئیس حوزه اجرا پس از هماهنگی با مدیر واحد آموزشی خواهد بود.

ماده ۶۹ - برای محاسبه معدل دانش‌آموز در هر نیم‌سال، تعداد واحدهای هر درس در نمره آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های به‌دست آمده بر تعداد کل واحدهایی که دانش‌آموز در آن نیم‌سال برای آن‌ها نمره (اعم از قبولی یا مردودی) دریافت داشته است، تقسیم می‌شود. برای دوره تابستانی معدل‌گیری انجام نمی‌شود.

تبصره ۱- در واحدهای آموزشی ایثارگران، برای دوره تابستانی نیز معدل محاسبه می‌شود.

تبصره ۲- چنانچه حداکثر شش نیم‌سال یا دوره تابستانی (اعم از متوالی یا متناوب) معدل دانش‌آموز واحدهای آموزشی ایثارگران کمتر از ۱۰ بشود مجاز به ادامه تحصیل در واحدهای آموزشی ایثارگران نیست و چنین دانش‌آموزی می‌تواند با رعایت سایر شرایط در واحدهای آموزشی بزرگسالان عادی و یا به‌صورت داوطلب آزاد ادامه تحصیل دهد.

ماده ۷۰- دانش‌آموزی فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود که:

الف) در کلیه واحدهای درسی دوره متوسطه در رشته مربوط (حداقل ۹۶ واحد درسی) قبول شده باشد.

ب) معدل کل وی حداقل ۱۰ باشد.

تبصره ۱- چنانچه دانش‌آموزی از مجموعه درس‌های دوره متوسطه بزرگسالان و داوطلبان آزاد، حداکثر در چهار عنوان درسی (دو عنوان نهایی و دو عنوان غیرنهایی)، آخرین نمره درس وی ۷ و بیشتر و معدل کل وی نیز حداقل ۱۰ باشد، فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود. آن دسته از درس‌های شاخه فنی و حرفه‌ای که نصاب قبولی آنها ۱۲

است و همچنین استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) و کارورزی شاخه کاردانش، مشمول این تبصره نمی‌شود.^۱

تبصره ۲- علاوه بر مفاد تبصره یک، چنانچه دانش‌آموز از درس‌هایی نمره کمتر از نصاب قبولی کسب کرده باشد ولی برابر مقررات از وی پذیرفته شده باشد و معدل کل وی حداقل ۱۰ باشد نیز فارغ‌التحصیل شناخته خواهد شد.

تبصره ۳- در صورتی که دانش‌آموز شرط الف را احراز کند لیکن معدل کل وی کمتر از ۱۰ باشد می‌تواند به منظور تأمین شرط بند ب از درس‌هایی که نمره وی در آن‌ها کمتر از ۱۲ است یک نیم‌سال در واحدهای آموزشی بزرگسالان به صورت غیرحضوری و پس از آن به عنوان داوطلب آزاد، درس‌هایی را انتخاب کند و امتحان دهد چنانچه، کمبود نمره دانش‌آموز، مربوط به درس‌های انتخابی باشد باید به جای آن‌ها از درس‌های سایر رشته‌ها، انتخاب کند و امتحان دهد.

تبصره ۴- دانش‌آموز واحدهای آموزشی ایثارگران علاوه بر دروس موضوع تبصره یک این ماده، چنانچه از یکی از دروسی که نصاب قبولی آن‌ها ۱۰ می‌باشد نمره کمتر از ۱۰ کسب کند نیز فارغ‌التحصیل شناخته خواهد شد.

ماده ۷۱- در پایان دوره متوسطه برای هر یک از فارغ‌التحصیلان براساس نمرات درس‌هایی که امتحان نهایی داده‌اند، معدل کتبی نهایی محاسبه و در مدارک تحصیلی آنان ثبت می‌شود. برای محاسبه معدل کتبی نهایی تعداد واحدهای هر یک از درس‌های نهایی در نمره پذیرفته شده امتحان نهایی آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های به دست آمده بر تعداد واحدهای درس‌های نهایی تقسیم می‌شود.

ماده ۷۲- برای محاسبه معدل کل نمرات هر دانش‌آموز در پایان دوره متوسطه، تعداد واحدهای هر درس در نمره پذیرفته شده آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های به دست آمده بر مجموع واحدهای این درس‌ها تقسیم می‌شود، در محاسبه معدل کل، نمرات و تعداد واحدهای مربوط به انضباط نیز لحاظ می‌شود.

^۱ به استناد مصوبه ۸۹۴ تاریخ ۱۳۹۳/۲/۱۵ تبصره فوق اصلاح شد. ضمناً به استناد مصوبه جلسه ۲۹۴ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۲/۲/۲ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۶۰/۱/۸ تاریخ ۱۳۸۲/۲/۲۱ «کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش موافقت می‌کند دانش‌آموزی که از دوره متوسطه روزانه سالی واحدی به دوره متوسطه بزرگسالان منتقل می‌شود کلیه سوابق و نمرات وی به دوره بزرگسالان انتقال یابد و چنانچه در زمان فارغ‌التحصیلی برابر مفاد تبصره ۱ ماده ۷۰ آیین‌نامه آموزشی بزرگسالان حداکثر در دو عنوان درسی آخرین نمره درس وی بین ۷ تا ۱۰ (اعم از دوره روزانه یا بزرگسالان) باشد می‌تواند از مفاد تبصره مذکور استفاده کند.»

تبصره ۱- چنانچه واحدهای درسی گذرانده شده دانش‌آموز، یک یا چند واحد درسی مازاد برحد مجاز واحدهای رشته مربوط باشد، درس‌های مازاد به عنوان جایگزین درس‌های انتخابی، معاف و اختیاری شاخه کاردانش به نحوی که مجموع واحدهای پذیرفته شده دانش‌آموز ۹۶ واحد و یا حتی‌الامکان به ۹۶ واحد نزدیکتر باشد از وی پذیرفته می‌شود و مابقی درس‌های گذرانده شده مازاد بر درس‌های رشته مربوط در محاسبه معدل کل دانش‌آموز منظور نمی‌شود.

تبصره ۲- چنانچه دانش‌آموزان شاخه کاردانش، علاوه بر گواهینامه‌های مهارتی رشته مربوط، دارای گواهینامه‌های مهارتی دیگری باشند که مشخصات (عنوان گواهینامه مهارت شماره استاندارد و مدت آموزش) آن‌ها در مجموعه فهرست رشته‌های مهارتی تعریف شده باشد. پذیرش آن‌ها جهت جایگزینی درس‌های اختیاری و کارورزی با موافقت مدیر واحد آموزشی بلامانع است.

ماده ۷۳- به دانش‌آموزی که موفق به گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره متوسطه در رشته مربوط (حداقل ۹۶ واحد درسی بدون احتساب نمرات انضباط) شود با رعایت سایر ضوابط، گواهینامه پایان تحصیلات دوره متوسطه (دیپلم) اعطا می‌شود.

تبصره - نمونه گواهینامه پایان تحصیلات دوره متوسطه توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه و پس از تصویب شورای عالی آموزش و پرورش ابلاغ خواهد شد.^۱

فصل پنجم - شیوه هدایت تحصیلی دانش‌آموزان و ضوابط آن^۲

ماده ۷۴- هدایت تحصیلی دانش‌آموز به شاخه/ رشته‌های تحصیلی بر اساس استعداد و علاقه وی و به تناسب امکانات آموزشی مطابق با نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی و رعایت ضوابط ذیل انجام می‌شود.

۱-۷۴- رشته ریاضی فیزیک

۱-۱-۷۴- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از درس‌های ریاضی و علوم تجربی در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از ۳۰ نباشد.

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۳۷۳ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۵/۱/۲۳ که طی شماره ۱۲۰/۴۲۹۵/۸ تاریخ ۱۳۸۵/۲/۵ ابلاغ شده است برای فارغ‌التحصیلان دوره متوسطه بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور از نمونه گواهینامه پایان تحصیلات دوره متوسطه سالی واحدی مصوب جلسه ۲۹۴ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۸۲/۲/۲ استفاده شود.

^۲ با توجه به آیین‌نامه هدایت تحصیلی دانش‌آموزان مصوب جلسه ۹۲۷ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۴ فصل پنجم این آیین‌نامه، موضوعیت ندارد.

۲-۱-۷۴- نمره درس ریاضی (۱) در دوره متوسطه حداقل ۱۲ باشد و درس فیزیک (۱) و آزمایشگاه را با موفقیت (کسب حداقل نمره ۱۰) گذرانده باشد.

۲-۱-۷۴- مجموع نمرات درس‌های مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل ۹۶ باشد و یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با رشته از ۱۲ کمتر نباشد.

۲-۷۴- رشته علوم تجربی

۱-۲-۷۴- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از درس‌های ریاضی و علوم تجربی، در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از ۳۰ نباشد.

۲-۲-۷۴- در دوره متوسطه درس‌های ریاضی (۱)، شیمی (۱) و آزمایشگاه و علوم زیستی و بهداشت را با موفقیت (کسب نمره حداقل ۱۰) گذرانده باشد و حداقل در یکی از سه درس مذکور نمره حداقل ۱۲ اخذ کرده باشد.

۳-۲-۷۴- مجموع نمرات درس‌های مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل ۱۰۸ باشد یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با رشته از ۱۲ کمتر نباشد.

۳-۷۴- رشته ادبیات و علوم انسانی

۱-۳-۷۴- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور، هر یک از درس‌های ادبیات فارسی (معدل درس‌های فارسی، دستور، املا و انشا) و عربی در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از ۳۰ نباشد.

۲-۳-۷۴- در درس‌های ادبیات فارسی (۱)، زبان فارسی (۱)، عربی (۱) و مطالعات اجتماعی پایه اول متوسطه نمره حداقل ۱۰ را کسب کرده باشد و نمره درس ادبیات (معدل درس‌های ادبیات فارسی (۱) و زبان فارسی (۱)) حداقل ۱۲ باشد.

۳-۳-۷۴- مجموع نمرات درس‌های مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل ۱۰۸ باشد یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با رشته از ۱۲ کمتر نباشد.

۴-۷۴- رشته علوم و معارف اسلامی

۱-۴-۷۴- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور، هر یک از درس‌های ادبیات فارسی (معدل درس‌های فارسی، دستور، املا و انشا) و عربی در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از ۳۰ نباشد.

۲-۴-۷۴- در درس‌های ادبیات فارسی (۱)، زبان فارسی (۱) (که معدل آن‌ها به‌عنوان نمره درس ادبیات در نمودن برگ ثبت می‌شود)، عربی (۱) و تعلیمات دینی و قرآن (۱) نمره حداقل ۱۰ را کسب کرده باشد و حداقل در یکی از دو درس عربی (۱) یا تعلیمات دینی و قرآن (۱) نمره حداقل ۱۲ اخذ کرده باشد.

۳-۴-۷۴- مجموع نمرات درس‌های مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل ۱۰۸ باشد یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با رشته از ۱۲ کمتر نباشد.

۵-۷۴- شاخه فنی و حرفه‌ای

۱-۵-۷۴- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از درس‌های ریاضی، علوم تجربی و حرفه و فن در سه پایه در دوره راهنمایی بدون ضریب کمتر از ۳۰ نباشد.

۲-۵-۷۴- در دوره متوسطه از درس ریاضی (۱) نمره حداقل ۱۰ و از درس کارگاه خوداتکایی نمره حداقل ۱۲ کسب کرده باشد. چنانچه نمره درس کارگاه خوداتکایی دانش‌آموز کمتر از ۱۲ باشد در هدایت تحصیلی منظور نمی‌شود.

۳-۵-۷۴- مجموع نمرات درس‌های مرتبط با شاخه در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل ۱۳۲ باشد و در صورت عدم انتخاب یا حذف درس کارگاه خوداتکایی حداقل ۱۲۰ باشد. یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با شاخه از ۱۲ کمتر نباشد.

۶-۷۴- شاخه کار دانش

۱-۶-۷۴- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد و یا شهریور هر یک از درس‌های حرفه و فن و هنر، در سه پایه در دوره راهنمایی بدون ضریب کمتر از ۳۰ نباشد.

۲-۶-۷۴- در دوره متوسطه از درس کارگاه خوداتکایی نمره حداقل ۱۰ کسب کرده باشد. چنانچه نمره درس کارگاه خوداتکایی دانش‌آموز کمتر از ۱۰ باشد در هدایت تحصیلی منظور نمی‌شود.

۳-۶-۷۴- مجموع نمرات درس‌های مرتبط با شاخه در دوره راهنمایی و پایه اول متوسطه دانش‌آموز در صورت انتخاب درس کارگاه خوداتکایی حداقل ۷۰ و در صورت عدم انتخاب یا حذف درس کارگاه خوداتکایی حداقل ۶۰ باشد یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با شاخه، از ۱۰ کمتر نباشد.

۴-۶-۷۴- دانش آموز برای ورود به برخی از رشته‌های مهارتی در شاخه کاردانش علاوه بر احراز شرایط فوق‌الذکر باید ضوابط خاص رشته (در محدوده درس‌های سال اول) را که معاونت آموزشی تعیین می‌کند کسب کند.

تبصره ۱- نمرات دوره راهنمایی دانش‌آموزی که به دلایل موجه نظیر: شرکت در امتحانات جامع دوره راهنمایی، شرکت در امتحان تعیین پایه (موضوع ماده هفتاد آیین‌نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه روزانه)، تحصیل در مدارس غیرایرانی خارج از کشور، و بروز حوادثی از قبیل: سیل، زلزله، جنگ، آتش‌سوزی و ... فاقد نمرات پایه‌های اول و دوم و سوم راهنمایی تحصیلی است به شرح ذیل محاسبه می‌شود.

الف - چنانچه نمرات پایه اول یا دوم و یا هر دو پایه دوره راهنمایی موجود نباشد نمرات درس‌های مرتبط پایه سوم راهنمایی برای درس‌های همنام پایه‌های مذکور نیز منظور می‌شود و با رعایت سایر ضوابط در نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی ثبت می‌گردد.

ب - چنانچه نمرات پایه سوم دوره راهنمایی موجود نباشد نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی براساس نمرات درس‌های مرتبط پایه اول متوسطه با رعایت سایر ضوابط تنظیم می‌شود.

تبصره ۲- به منظور محاسبه امتیاز در نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی معدل هر شاخه یا رشته در عدد پنج ضرب می‌شود.

ماده ۷۵- نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی پس از دو نیم‌سال تحصیلی برای دانش‌آموزی که بدواً در واحد آموزشی بزرگسالان ثبت‌نام کرده است (بدون احتساب امتیاز بررسی‌های مشاورهای) تنظیم می‌شود و پس از تأیید و امضای آن توسط مسئول ثبت نمرات و مشاور و مدیر واحد آموزشی، در اختیار دانش‌آموز قرار می‌گیرد.

ماده ۷۶- دانش‌آموزی که در پایان زمان مقرر (پس از دو نیم‌سال) شرایط ورود به هیچ یک از شاخه‌ها یا رشته‌ها و یا شاخه و رشته دلخواه را کسب نکند یا شرایط شاخه یا رشته‌ای را کسب کند که در محل سکونت وی وجود ندارد، چنانچه در نیم‌سال‌های بعد مطابق ضوابط ذیل موفق به احراز شرایط شود، می‌تواند به شاخه یا رشته موردنظر هدایت شود و ادامه تحصیل دهد.

۱-۷۶- چنانچه علت عدم احراز شرایط شاخه یا رشته موردنظر، مربوط به نداشتن نمره (۱۰) از درس یا درس‌های مرتبط متوسطه باشد، دانش‌آموز می‌تواند پس از گذراندن آن درس یا درس‌ها و اخذ نمره ۱۰ و کسب سایر شرایط با صدور نمون برگ مجدد هدایت تحصیلی به شاخه یا رشته مربوط هدایت شود.

۲-۷۶- چنانچه علت عدم احراز شرایط شاخه یا رشته موردنظر به دلیل نداشتن نمره ۱۲ از درس یا درس‌های اختصاصی باشد (ویژه رشته‌های شاخه نظری) دانش‌آموز می‌تواند با نظر مشاور در امتحان تعیین رشته درس یا درس‌های مربوط شرکت کند و در صورت کسب شرایط به شاخه یا رشته موردنظر هدایت شود.

۳-۷۶- در صورتی که دانش‌آموز شرایط شاخه یا رشته موردنظر را به دلیل عدم کسب حد نصاب (۳۰) از درس‌های مرتبط دوره راهنمایی احراز نکرده باشد، به شرط داشتن معدل حداقل ۱۲ از درس‌های مرتبط پایه اول متوسطه، یا کسب آن از طریق امتحان تعیین رشته، می‌تواند به شاخه یا رشته موردنظر هدایت شود.

۴-۷۶- چنانچه مجموع نمرات درس‌های مرتبط با شاخه یا رشته در دوره راهنمایی و پایه اول متوسطه دانش‌آموز به حد نصاب مقرر نرسد به شرط داشتن معدل حداقل ۱۲ از درس‌های مرتبط با شاخه یا رشته در پایه اول متوسطه می‌تواند با نظر مشاور به شاخه یا رشته موردنظر هدایت شود. چنانچه معدل درس‌های مرتبط پایه اول متوسطه دانش‌آموز ۱۲ نباشد، می‌تواند در امتحان تعیین رشته درس یا درس‌هایی که شرایط را برای وی فراهم می‌آورد، شرکت کند و معدل درس‌های مرتبط با شاخه یا رشته پایه اول متوسطه یا معدل درس‌های مرتبط با شاخه یا رشته (معدل مجموع نمرات درس‌های مرتبط با شاخه یا رشته در دوره راهنمایی و پایه اول متوسطه) را به حداقل ۱۲ برساند.

تبصره - دانش‌آموز متقاضی شاخه کاردانش، مشمول بندهای ۳-۷۶ و ۴-۷۶ نمی‌شود و در صورت کسری نمره با نظر مشاور می‌تواند به شاخه مذکور هدایت شود.

۵-۷۶- دانش‌آموز در طول دوره می‌تواند در امتحان تعیین رشته درس یا درس‌هایی که شرایط را برای وی در شاخه و رشته‌های موردنظر فراهم می‌کند، همزمان با امتحانات سایر درس‌ها شرکت کند.

۶-۷۶- در صورت اجرای بندهای ۲-۷۶، ۳-۷۶ و ۴-۷۶ باید توضیحات لازم توسط مشاور در قسمت ملاحظات نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی ثبت شود و به تأیید و امضای وی برسد و نمون برگ‌های مربوط عنداللزوم تکمیل شود.

ماده ۷۷- امتحان تعیین رشته مطابق با فصل چهارم این آیین نامه برگزار می‌شود و نمره آن همانند امتحانات درس‌های غیرحضور محاسبه می‌شود و در کارنامه تحصیلی و نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی دانش‌آموز (با عنوان تعیین رشته) ثبت شده و

تأثیر در معدل نیم‌سال و معدل کل دانش‌آموز ندارد و صرفاً در هدایت تحصیلی مورد استفاده قرار می‌گیرد. تعداد واحدهای درس‌های تعیین رشته، جزء نصاب تعداد واحدهای اخذ شده دانش‌آموز محسوب نمی‌شود.

تبصره - چنانچه دانش‌آموز پایه اول متوسطه دوره روزانه، به استناد تبصره‌های ماده ۷۵ آیین‌نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه روزانه قبول شده و به دوره بزرگسالان منتقل شده باشد مجاز است در امتحان تعیین رشته درس‌های مذکور نیز شرکت کند.

ماده ۷۸ - مشاور باید به‌طور مستمر و از طرق مختلف اطلاعات لازم را در خصوص رشته‌های تحصیلی، مشاغل مرتبط، سیاست‌های توسعه در اختیار دانش‌آموز قرار دهد و وی را نسبت به انتخاب رشته مناسب راهنمایی کند.

ماده ۷۹ - متصدی امور دفتری یا مسئول ثبت نمرات، موظف است نمرات درس‌های مرتبط با شاخه‌ها و رشته‌ها را در نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی ثبت و امضا کند. مسئولیت حسن اجرای امر هدایت تحصیلی دانش‌آموزان و تأیید نهایی نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی به‌عهده مدیر واحد آموزشی می‌باشد.

ماده ۸۰ - دانش‌آموزی که شاخه یا رشته‌ای را انتخاب کرده است و در آن شاخه یا رشته مشغول ادامه تحصیل می‌باشد و متقاضی تغییر شاخه/ رشته است، چنانچه شرایط و ضوابط رشته مورد تقاضا را مطابق با آخرین نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی کسب کرده باشد یا در طول تحصیل کسب کند تغییر رشته وی در طول تحصیل با نظر مشاور و رعایت سایر ضوابط بلامانع است.

ماده ۸۱ - در صورت تغییر شاخه/ رشته، نمرات درس‌های گذرانده شده دانش‌آموز، چنانچه در جدول درس‌های رشته جدید موجود باشد از وی پذیرفته می‌شود و سایر درس‌ها حتی‌الامکان به عنوان درس‌های انتخابی (یا درس‌های اختیاری شاخه کاردانش) منظور می‌شود.

تبصره - درس‌هایی که از نظر محتوایی با درس‌های رشته جدید تطبیق دارد بر اساس جدولی که سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی تهیه و اعلام می‌کند به جای درس‌های رشته جدید پذیرفته می‌شود.

ماده ۸۲ - هدایت تحصیلی دانش‌آموزی که از نظام‌های قبلی و یا فعلی آموزشی به این نظام منتقل می‌شود، پس از تطبیق درس‌ها براساس آیین‌نامه مربوط انجام خواهد شد.

فصل ششم - ضوابط تحصیل داوطلبان آزاد

ماده ۸۳ - انتخاب واحد و هدایت تحصیلی و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی داوطلبان آزاد بر اساس مفاد این آیین‌نامه و شیوه‌نامه‌های مربوط و با رعایت مقررات زیر انجام می‌گیرد:

الف) مواد و تبصره‌هایی از این آیین‌نامه که ناظر بر تحصیلات ضمن سال دانش‌آموزان است شامل داوطلبان آزاد نمی‌شود.

ب) نمره انضباط برای داوطلبان آزاد منظور نمی‌شود.

ج) داوطلبان آزاد از گذراندن درس‌های انتخابی و تربیت بدنی معاف هستند، لیکن باید معادل درس‌های فوق از درس‌های سایر رشته‌ها انتخاب کرده و بگذرانند.

د) در رشته‌های شاخه فنی و حرفه‌ای ثبت‌نام و ادامه تحصیل به صورت داوطلب آزاد، ضمن رعایت سایر ضوابط، صرفاً برای هنرجویان پایه سوم خواهد بود که شرایط ادامه تحصیل در رشته مربوط را در دوره روزانه از دست داده باشند. این قبیل دانش‌آموزان لازم است قبلاً در آموزش‌های درس‌های کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی رشته مربوط شرکت کرده باشند.

ماده ۸۴ - امتحان داوطلبان آزاد در هر منطقه آموزشی در درس‌هایی برگزار می‌شود که آن درس‌ها در واحدهای آموزشی روزانه و یا بزرگسالان همان منطقه موجود باشد.

ماده ۸۵ - ثبت‌نام و برگزاری امتحانات داوطلبان آزاد در واحدهای آموزشی بزرگسالان دولتی انجام خواهد گرفت و در مناطقی که واحد آموزشی بزرگسالان دایر نمی‌باشد ثبت‌نام آنان در یکی از واحدهای آموزشی روزانه که اداره آموزش و پرورش محل تعیین می‌کند به تفکیک جنسیت انجام خواهد گرفت.

تبصره ۱ - ثبت‌نام داوطلبان آزاد در واحدهای آموزشی غیرانتفاعی یا وابسته به سایر سازمان‌ها، مجاز نمی‌باشد.

تبصره ۲ - ثبت‌نام و امتحان داوطلبان استثنایی (غیر از دروس امتحانات نهایی) در واحدهای روزانه استثنایی بلامانع می‌باشد.

ماده ۸۶ - دارندگان دیپلم نظام جدید و یا نظام قدیم، در صورت تمایل، به اخذ دیپلم مجدد (در رشته غیرمتناظر) در شاخه‌های نظری یا کاردانش پس از تطبیق درس‌ها،

می‌توانند کسری درس‌های رشته مربوط را همراه داوطلبان آزاد امتحان دهند و بر اساس این آیین‌نامه، موفق به کسب گواهینامه دیپلم در شاخه یا رشته دلخواه شوند^۱.

تعاریف مربوط به فصل چهارم

(ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان)

امتحانات داخلی - امتحاناتی است که طبق برنامه معین و با همکاری مشترک کارکنان آموزشی و اداری واحد آموزشی زیر نظر مدیر انجام می‌شود. در امتحانات داخلی تهیه سوال‌ها و تصحیح اوراق امتحانی بر عهده معلمان مربوط می‌باشد.

امتحانات هماهنگ - امتحاناتی است که در بعضی از درس‌ها طبق برنامه معین و سؤال‌های یکسان در سراسر کشور یا در سراسر یک استان توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی یا اداره کل آموزش و پرورش استان/ اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور/ تهیه و در محل واحد آموزشی زیر نظر مدیر انجام می‌شود. در امتحانات هماهنگ تصحیح اوراق امتحانی بر عهده معلمان مربوط می‌باشد.

امتحانات نهایی - امتحانات درس‌هایی از پایه سوم متوسطه است که به صورت سراسری (کشوری) با برنامه همزمان و سوال‌های یکسان، توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه می‌شود و زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان/ اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور/ به وسیله عوامل اجرایی امتحانات (هیئت ممتحنه) که از طرف ادارات آموزش و پرورش شهرستان‌ها و مناطق معین می‌شود برگزار خواهد شد. در امتحانات نهایی برگزاری امتحان و تصحیح اوراق به صورت متمرکز انجام می‌شود.

امتحانات دوره تابستانی - امتحاناتی است که برای دانش‌آموزان، در پایان دوره تابستانی برگزار می‌شود.

معدل: برای هر دانش‌آموز در طول دوره متوسطه بزرگسالان سه نوع معدل منظور می‌شود:

الف) معدل نیم‌سال: براساس تعداد واحدهای درس‌های ارائه شده به دانش‌آموز در طول هر نیم‌سال تحصیلی و مطابق ماده ۶۹ این آیین‌نامه محاسبه و اعلام می‌شود.

^۱ به استناد مصوبه سید و بیست و نهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۳/۱۰/۱۶ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۸۸۴۰/۹ تاریخ ۱۳۸۳/۱۰/۲۸، دیپلمه‌های پنج‌ساله فنی و حرفه‌ای و سه ساله بهیاری می‌توانند از مزایای این ماده استفاده کنند.

ب) **معدل کل:** براساس نمره پذیرفته شده درس‌هایی که دانش‌آموز در طول دوره متوسطه گذرانده است و مطابق با ماده ۷۲ این آیین‌نامه محاسبه و اعلام می‌شود.

ج) **معدل کتبی:** براساس نمره پذیرفته شده درس‌هایی که دانش‌آموز امتحان نهایی داده است و مطابق با ماده ۷۱ این آیین‌نامه محاسبه و اعلام می‌شود.

عناوین درس‌های رشته‌های شاخه نظری و شاخه فنی و حرفه‌ای
که در سال سوم متوسطه از آن‌ها امتحان نهایی بعمل می‌آید:

شاخه	رشته	عناوین درس‌ها	تعداد درس‌ها
نظری	ریاضی - فیزیک	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - زبان فارسی (۳) - ادبیات فارسی (۳) - عربی (۳) - زبان خارجه (۳) - فیزیک (۳) و آزمایشگاه - شیمی (۳) و آزمایشگاه - جبر و احتمال - هندسه (۲) - حسابان	۱۰
	علوم تجربی	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - زبان فارسی (۳) - ادبیات فارسی (۳) - عربی (۳) - زبان خارجه (۳) - فیزیک (۳) و آزمایشگاه - شیمی (۳) و آزمایشگاه - ریاضی (۳) - زیست‌شناسی (۲) و آزمایشگاه - زمین‌شناسی	۱۰
	ادبیات و علوم انسانی	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - زبان فارسی تخصصی ادبیات فارسی (۳) - تخصصی عربی (۳) (ویژه علوم انسانی) - زبان خارجی (۳) - جامعه‌شناسی (۲) - جغرافی (۲) - تاریخ ایران و جهان (۲) - آرایه‌های ادبی فلسفه و منطق	۱۰
	علوم و معارف اسلامی	اصول عقاید (۲) - زبان فارسی تخصصی - ادبیات فارسی - عربی (۳) (ویژه علوم و معارف اسلامی) - زبان خارجه (۳) - تاریخ اسلام (۲) - تفسیر و علوم قرآنی (۲) - فلسفه و منطق - جامعه‌شناسی (۲) - اخلاق (۲)	۱۰
	تربیت بدنی	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - تغذیه و بهداشت مواد غذایی - فیزیولوژی (۱) - شناخت تأسیسات و اماکن ورزشی - جدول مسابقات ورزشی	۵
فنی و حرفه	معدن	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - ریاضی (۳) - فیزیک (۲) - اکتشاف معدن فرآوری مواد معدنی	۵
	صنایع فلزی	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - رسم فنی تخصصی ^۱ - ریاضی (۳) - اجزاء ماشین - محاسبات فنی تخصصی	۵
	طراحی دوخت	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - الیاف نساجی - تاریخ هنر جهان - الگو (۲) - طراحی اندام و لباس	۵
	ناوبری	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - ریاضی (۳) - مبانی رادار و وسایل کمک ناوبری - هواشناسی - زبان تخصصی	۵
	مکانیک موتورهای دریایی	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - محیط زیست دریایی - ریاضی (۳) - استاتیک و دینامیک مقدماتی - مبانی هیدرولیک صنعتی	۵
	الکترونیک و مخابرات دریایی	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - مبانی مخابرات و رادیو - ریاضی (۳) - مبانی برق (۲) - فیزیک (۲)	۵

۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - ریاضی (۳) - مدارهای الکتریکی (۱) - الکترونیک عمومی (۲) - مبانی مخابرات و رادیو	الکترونیک
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - مدارهای الکتریکی (۱) - ریاضی (۳) - ماشینهای الکتریکی DC - ماشینهای الکتریکی AC	الکتروتکنیک
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - ریاضی (۳) - شیمی تجزیه (۱) - عملیات دستگاهی در صنایع شیمیایی - فرآیندهای شیمیایی	صنایع شیمیایی
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - بهداشت خانواده - خانواده در اسلام - روانشناسی رشد - حقوق خانواده در اسلام	مدیریت خانواده
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - اصول کنترل کیفیت - اصول تغذیه - سردخانه و انبار - بهداشت و ایمنی کار در کارخانجات مواد غذایی	صنایع غذایی
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - ریاضی (۳) - نقشه کشی (۲) - محاسبات فنی (۲) - هندسه ترسیمی	نقشه کشی عمومی
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - ریاضی (۳) - محاسبات فنی (۲) - اجزاء ماشین - رسم فنی تخصصی	ساخت و تولید
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - ریاضی (۳) - ماشین آلات - سرامیک - محاسبات در سرامیک - شکل دادن و پخت سرامیک‌ها	سرامیک
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - ریاضی (۳) - نقشه کشی تأسیسات - تأسیسات حرارتی - تأسیسات برودتی	تأسیسات
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - ریاضی (۳) - زبان تخصصی - شبکه های کامپیوتری - بانک اطلاعاتی	کامپیوتر ^۱
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - ریاضی (۳) - اصول متالوژیکی ریخته گری - محاسبات فنی تخصصی - رسم مدل و قالب	متالوژی
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - تاریخ هنر جهان - علم مناظر و مرایا - طراحی (۲) - مبانی تصویر سازی	گرافیک
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - متره و برآورد (۱) - تأسیسات ساختمان - عناصر و جزئیات (۱) - شنایی با بناهای تاریخی	نقشه کشی معماری
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - فن آوری چاپ - مواد شناسی - محاسبات فنی تخصصی - ریاضی (۳)	چاپ
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - ریاضی (۳) - بافندگی - چاپ و تکمیل نساجی - تأسیسات نساجی	صنایع نساجی
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - اصول حسابداری (۲) - حسابداری صنعتی - حسابداری شرکتها - مفاهیم و روشهای آماری (۲)	حسابداری بازرگانی

^۱ به استناد مصوبه ۷۴۱ شورای عالی تاریخ ۲۶/۱۰/۸۵ عناوین درسهای رشته کامپیوتر اصلاح شد.

۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - پیشینه و سیر تحول مواد معدنی - فرسایش و پوسیدگی مواد معدنی - پیشینه و مبانی نظری مرمت - تاریخ هنر جهان	مرمت آثار فرهنگی
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - ریاضی (۳) - رسم فنی تخصصی - محاسبات فنی (۲) - اجزاء ماشین	مکانیک خودرو
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - ریاضی (۳) - روش‌های تعیین موقعیت - نقشه‌برداری عمومی - کارگاه محاسبه و ترسیم	نقشه برداری
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - ریاضی (۳) - ایستایی ساختمان ^۱ فن‌آوری ساختمان‌های فلزی - ساختمان‌های بتنی	ساختمان
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - نقشه‌کشی (۱) - تاریخ هنر جهان - حجم‌شناسی - طراحی تخصصی	پشتیبانی صحنه
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - کارگاه نگارش (۲) - تحلیل فیلم (تاریخ هنر ایران) - مبانی زیبایی‌شناسی و درک تصویر - تاریخ سینما	سینما
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - خواص فیزیکی و مکانیکی چوب - تکنولوژی سازه‌های چوبی - محاسبات فنی (۲) صنایع چوب - ریاضی (۳)	صنایع چوب و کاغذ
۵	تعلیمات دینی و قرآن (۳) - فعالیتهای آموزشی پیش دبستانی - بیماری‌های شایع کودکان - تغذیه و بهداشت مواد غذایی - بهداشت روانی	کودک‌یاری ^۲

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۷۲۶ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۸۴/۸/۲ عنوان درس اصلاح شد.

^۲ برابر مصوبه جلسه ۷۵۰ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۸۶/۴/۲۶ رشته کودک‌یاری به جدول فوق اضافه گردید.

آیین‌نامه تشکیل مجلس دانش‌آموزی^۱

مصوب جلسه ۶۷۲ تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۳ - شماره ابلاغ ۸/۴۹۸۰/۱۲۰ تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۵

مقدمه

در اجرای آیین‌نامه اجرایی مدارس، مصوب ششصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۷۹/۵/۲۰، شورای دانش‌آموزی مرکزی که در این مصوبه «مجلس دانش‌آموزی» نامیده می‌شود، بر اساس این آیین‌نامه تشکیل خواهد شد.

ماده ۱ - اهداف

- ۱- فراهم آوردن زمینه تربیت اجتماعی-سیاسی و مدیریتی دانش‌آموزان مبتنی بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی.
- ۲- ترویج فرهنگ مشارکت‌جویی، تعاون و همکاری و مسئولیت‌پذیری و زمینه‌سازی برای مشارکت فکری و عملی دانش‌آموزان در عرصه‌های مختلف آموزش و پرورش.
- ۳- ترویج فرهنگ گفتگو و مشورت بین دانش‌آموزان.
- ۴- بهره‌گیری از نظرات دانش‌آموزان در اصلاح قوانین و مقررات و طرح و برنامه‌های مرتبط با آن‌ها.
- ۵- آشنایی بیشتر دانش‌آموزان با مقوله‌های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی داخلی و خارجی.
- ۶- تقویت روحیه خودباوری و خوداتکایی و رعایت اخلاق اجتماعی.
- ۷- تقویت هویت اسلامی و ایرانی و تحکیم و ترویج ارزش‌های انقلاب‌های اسلامی

ماده ۲ - وظایف و اختیارات

- ۱- بحث و بررسی درباره چگونگی ارتقای فعالیت‌های آموزشی و تربیتی دانش‌آموزان و بکارگیری فناوری‌های نوین در مدارس.
- ۲- بحث و بررسی درباره مسائل دانش‌آموزی، مقررات تحصیلی و انضباطی و ارائه طرح‌ها و پیشنهادهای مناسب برای بهبود آن.

^۱ اصلاحیه مصوب جلسه ۸۶۲ شورای عالی تاریخ ۱۳۹۱/۳/۲۳ در این متن اعمال شد.

۳- بحث و تبادل نظر در مورد راهکارهای تقویت تربیت دینی، اخلاقی، علمی، فرهنگی و اجتماعی دانش‌آموزان و مدارس و حضور فعال دانش‌آموزان و مدارس در عرصه‌های ملی و جهانی.

۴- بحث و بررسی درباره چگونگی بهینه‌سازی مناسبات دانش‌آموزان، خانواده‌ها و مدارس.
۵- بحث و بررسی درباره برنامه‌های درسی و فعالیت‌های فوق برنامه و ارائه پیشنهاد برای غنی‌سازی آن‌ها.

۶- بحث و بررسی درباره انتظارات و تعامل دانش‌آموز و خانواده و جامعه و ارائه پیشنهاد برای نزدیک ساختن انتظارات و تعاملات.

۷- اظهارنظر در مورد پیش‌نویس طرح‌ها و لوایح مرتبط با دانش‌آموزان که از طریق وزارت آموزش و پرورش، شورای عالی آموزش و پرورش یا مجلس شورای اسلامی ارجاع می‌شود.

۸- بررسی و تعیین شیوه‌های تکریم و تجلیل دانش‌آموزان از مقام و منزلت معلم.

۹- بحث و بررسی درباره مسائل نوجوانان در خصوص انتخاب رشته، کار و آینده تحصیلی و شغل.

۱۰- بحث و بررسی درباره وظایف و حقوق نوجوانان در جامعه، خانواده و مدرسه.

۱۱- بحث و بررسی و پیشنهاد راهکارهای مناسب برای تقویت هویت فرهنگ اسلامی ایرانی دانش‌آموزان.

۱۲- ارتباط و تبادل تجربیات با مجالس دانش‌آموزی مشابه در دیگر کشورها.

۱۳- بحث و تبادل نظر در مورد چگونگی مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های آموزشی، پرورشی و اجرایی مدارس.

۱۴- بحث و بررسی درباره ارتقای سلامت، ایمنی و ورزش دانش‌آموزان.

تبصره - وزارت آموزش و پرورش و سازمان دانش‌آموزی پیشنهادهای مجلس دانش‌آموزی را مورد توجه قرار داده و با فراهم کردن امکانات اجرایی و قانونی، زمینه اجرای آن‌ها را تسهیل خواهند کرد.

ماده ۳ - ترکیب اعضا

تعداد اعضای مجلس دانش‌آموزی ۱۵۰ نفر است که متناسب با جمعیت دانش‌آموزی استان از میان دانش‌آموزان عضو شوراهای دانش‌آموزی مدارس دوره متوسطه بر اساس شیوه‌نامه‌های که به تأیید وزیر آموزش و پرورش می‌رسد، انتخاب خواهند شد.

تبصره - عضویت در مجلس دانش‌آموزی افتخاری است و دوره آن دو سال خواهد بود.

ماده ۴- مجلس دانش‌آموزی هیئت رئیسه خواهد داشت که اعضای آن توسط مجلس دانش‌آموزی و با رعایت آیین‌نامه داخلی انتخاب خواهند شد.

تبصره- وزیر آموزش و پرورش برای اعضای هیئت رئیسه به عنوان مشاوران دانش‌آموزی وزیر ابلاغ صادر می‌کند.

ماده ۵- دبیرخانه مجلس دانش‌آموزی

مجلس دانش‌آموزی دبیرخانه‌ای خواهد داشت که در سازمان دانش‌آموزی مستقر خواهد شد و وظایف آن به شرح زیر خواهد بود:

- ۱- تهیه و تنظیم آیین‌نامه داخلی مجلس و تقدیم آن به مجلس دانش‌آموزی جهت تأیید.
- ۲- تهیه پیش‌نویس طرح‌ها و برنامه‌ها برای بحث و بررسی در مجلس دانش‌آموزی.
- ۳- برنامه‌ریزی برای تشکیل جلسات و دعوت از اعضا و مدعوین.
- ۴- اطلاع‌رسانی و پیگیری پیشنهادهای متخذه مجلس دانش‌آموزی.
- ۵- برنامه‌ریزی برای آشنا کردن اعضای مجلس با قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش، اهداف دوره‌های تحصیلی و آیین‌نامه تشکیل مجلس دانش‌آموزی، آیین‌نامه داخلی و کمیسیون‌های مجلس.
- ۶- انجام امور خدماتی، رفاهی و پشتیبانی برای برگزاری جلسات سالیانه.
- ۷- فراهم آوردن زمینه حضور اعضای مجلس در برنامه‌های آموزشی و تربیتی دانش‌آموزان (مانند اردوهای دانش‌آموزی، فعالیت‌های فوق برنامه ...).

تبصره ۱- ابلاغ رئیس دبیرخانه مجلس توسط رئیس سازمان دانش‌آموزی پس از هماهنگی با وزیر آموزش و پرورش صادر می‌شود. رئیس دبیرخانه علاوه بر مسئولیت دبیرخانه به عنوان رابط وزارت آموزش و پرورش و مجلس دانش‌آموزی در جلسات مربوط شرکت خواهد کرد.

تبصره ۲- مسئولیت پشتیبانی و تأمین نیروی انسانی، منابع مالی و تجهیزاتی دبیرخانه مجلس به‌عهده وزارت آموزش و پرورش است.

سایر موارد

ماده ۶- مجلس دانش‌آموزی در هر دوره حداقل دو نشست رسمی خواهد داشت.

تبصره- به منظور آموزش و توجیه دانش‌آموزان و همچنین آمادگی نمایندگان جهت برگزاری نشست رسمی، دبیرخانه مجلس دانش‌آموزی می‌تواند در هر دوره به برگزاری نشست‌های منطقه‌ای اقدام نماید.

ماده ۷- مجلس برای اجرای وظایف خود می تواند نسبت به تشکیل کمیسیون های تخصصی اقدام کند.

ماده ۸- مسئولین آموزش و پرورش یا نمایندگان آنان با دعوت هیئت رئیسه مجلس دانش آموزی در جلسات حضور می یابند.

تبصره ۱- برای سهولت ارتباط مدیران مختلف آموزش و پرورش با هیئت رئیسه مجلس شیوه نامه ای تنظیم خواهد شد که پس از تأیید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می گردد.

تبصره ۲- مسئولین آموزش و پرورش با هدف ارتقای تربیت فرهنگی - اجتماعی دانش آموزان می توانند از اعضای مجلس برای شرکت در برنامه ها و فعالیت های آموزشی و تربیتی، به ویژه فعالیت های فوق برنامه دعوت به عمل آورند.

ماده ۹- تشکیل شورای دانش آموزی در سطح شهرستان، منطقه و ناحیه با شرکت رؤسای شوراهای دانش آموزی مدارس دوره متوسطه و در سطح استان با شرکت نمایندگان شوراهای شهرستان ها، مناطق و نواحی بلامانع خواهد بود.

ماده ۱۰- مجلس و شوراهای دانش آموزی شکل غیرسیاسی و غیرانتفاعی بوده و فعالیت آن ها مستلزم رعایت کلیه قوانین و مفاد این آیین نامه خواهد بود.

ماده ۱۱- دستورالعمل اجرایی این آیین نامه و نیز ترکیب اعضا و ساختار تشکیلاتی دبیرخانه به تأیید وزیر آموزش و پرورش خواهد رسید.

آیین نامه تشکیل کمیته برنامه‌های درسی شاخه کاردانش

مصوب جلسه ۶۷۷ تاریخ ۱۳۸۱/۶/۷ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۲۵۵۵ تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۶

ماده ۱- شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد به منظور بررسی و تصویب عنوان رشته‌های مهارتی شاخه کاردانش و عناوین دروس هر رشته و اهداف و سرفصل‌های دروس، کمیته‌های به نام «کمیته برنامه‌های درسی شاخه کاردانش» با ترکیب اعضای زیر در دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش تشکیل گردد:

۱- دبیرکل شورای عالی یا معاون وی

۲- مدیرکل دفتر آموزش و پرورش کاردانش

۳- مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش

۴- نماینده دستگاه ذی‌ربط (برحسب مورد)، به دعوت دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش

۵- یک نفر صاحب‌نظر در رشته مربوط، به دعوت دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش

۶- دبیر کمیسیون برنامه‌های درسی و تربیتی

۷- یک نفر صاحب‌نظر در برنامه‌ریزی درسی به انتخاب رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

تبصره ۱- کمیته برنامه‌های درسی شاخه کاردانش با حضور ۵ نفر از اعضای رسمیت خواهد یافت و موضوعات با حداقل ۴ رأی موافق به تصویب می‌رسد.

تبصره ۲- استانداردهای مهارت رشته موردنظر، با رعایت تصویب‌نامه هیئت وزیران به شماره ۲۷۷۶۳/ت/۴۴۴ ه مورخ ۷۱/۹/۲۸ تهیه می‌گردد.

ماده ۲- مصوبات کمیته برنامه‌های درسی شاخه کاردانش با امضای دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش به معاونت آموزش و پرورش نظری و مهارتی جهت اجرا ابلاغ می‌شود.

ماده ۳- از تاریخ ابلاغ این مصوبه، مقررات مغایر لغو می‌شود.

آیین نامه آموزش و پرورش تلفیقی - فراگیر کودکان و دانش آموزان با نیازهای ویژه

مصوب جلسه ۷۳۴ تاریخ ۱۳۸۵/۴/۱۳ - شماره ابلاغ ۸/۴۹۴۷/۱۲۰ تاریخ ۱۳۸۵/۷/۱۰

مقدمه

مدرسه پس از خانواده مهمترین نهادی است که به کودکان می آموزد چگونه با هم و در کنار هم زندگی کنند، چگونه با یکدیگر در فعالیتهای مشترک همکاری داشته باشند و چگونه به رفع نیازهای یکدیگر اقدام نمایند. ممکن است دانش آموزان یک مدرسه همانند افراد اجتماع در رنگ پوست، نژاد، زبان و خصوصیات جسمی یا توانایی ذهنی متفاوت باشند، اما این تفاوتها نباید موجب کنار گذاشته شدن آنها از برنامه های آموزشی شود.

در آموزش باید به توانمندیها و نیازهای همه دانش آموزان توجه شود و برنامه آموزشی مدرسه و کلاس درس مبتنی بر این تفاوتها تنظیم شود.

رویکرد آموزش تلفیقی - فراگیر حرکت در راستای عدالت آموزشی، یکپارچه سازی و برنامه آموزش برای همه است.

ماده ۱- تعریف:

آموزش تلفیقی - فراگیر روشی است که در آن دانش آموز با نیازهای ویژه در کلاسهای آموزش و پرورش عادی در کنار دانش آموزان دیگر با استفاده از خدمات معلمان مرجع به عنوان تسهیلگر مشغول به تحصیل می شود. به تدریج این نوع آموزش از تلفیقی به فراگیر جهت داده می شود تا نیاز به معلمان مرجع کاهش یابد.

تبصره ۱- دانش آموزان گروه های آسیب دیده بینایی، آسیب دیده شنوایی، آسیب دیده جسمی - حرکتی، دارای هوش مرزی (دیر آموز)، دانش آموزان با مشکلات ویژه یادگیری، مشکلات رفتاری - هیجانی (خفیف تا متوسط) که توسط پایگاه سنجش سازمان آموزش و پرورش استثنایی شناسایی می شوند تحت پوشش این روش قرار می گیرند.

تبصره ۲- شیوه نامه اجرایی مربوط به این مصوبه و شاخص های شناسایی و انتخاب دانش آموزان با نیازهای ویژه موضوع این آیین نامه توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی و با همکاری معاونت های ذی ربط تهیه و ابلاغ می شود.

تبصره ۳- وزارت آموزش و پرورش موظف است با تدوین استانداردها و شاخص‌های موردنیاز نسبت به ایمنی و مناسب‌سازی فضاهای مدارس و کلاس‌ها و برگزاری جلسات آموزش جبرانی و استمرار خدمات سلامت و توانبخشی و رفاهی برای حضور دانش‌آموزان دارای نیازهای ویژه با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان بهزیستی اقدام نماید.

ماده ۲- اهداف

۱- گسترش عدالت آموزشی و تأمین فرصت‌ها و امکانات مناسب پرورشی و آموزشی برای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه به‌منظور نیل آنان به کفایت‌های فردی و اجتماعی.
۲- شناخت متقابل دانش‌آموزان عادی و دانش‌آموزان دارای نیازهای ویژه و ایجاد زمینه تعامل صحیح بین آنان به منظور فراهم نمودن زمینه پذیرش تفاوت‌ها در افراد جامعه.
۳- ایجاد زمینه‌های لازم برای بهبود شاخص‌های کمی و کیفی آموزش و پرورش.

ماده ۳- به منظور فراهم ساختن شرایط لازم جهت تحقق اهداف آموزش فراگیر و تسهیل شرایط یاددهی و یادگیری دانش‌آموزان با نیازهای ویژه موضوع این آیین‌نامه، لازم است کارکنان مرتبط، معلمان مرجع و معلمان مدارس مشمول این آیین‌نامه از آموزش‌های لازم بهره‌مند گردند.

ماده ۴- تغییرات لازم با هدف ایجاد انعطاف در ضوابط و مقررات آموزشی و ارزشیابی تربیتی مدارس مجری توسط آموزش و پرورش استثنایی و با همکاری معاونت آموزش و پرورش عمومی پیشنهاد و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.

ماده ۵- به‌منظور افزایش پذیرش اجتماعی روش آموزش تلفیقی - فراگیر، وزارت آموزش و پرورش موظف است با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صدا و سیما، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان بهزیستی با شیوه‌های مختلف نسبت به فرهنگ‌سازی برای اجرای این روش اقدام نماید.

ماده ۶- آموزشی تلفیقی - فراگیر به‌صورت آزمایشی و به مدت سه سال حداکثر در ۱۲۰ واحد آموزشی که شرایط و امکانات موردنیاز را به تشخیص سازمان آموزش و پرورش استثنایی و معاونت آموزش و پرورش عمومی دارا می‌باشند، اجرا می‌شود.^۱

^۱ برابر مصوبه جلسه ۸۵۴ شورای عالی تاریخ ۱۳۹۰/۱۰/۲۷ که طی شماره ۱۲۰/۳۴۳۷۴/۱۲۰ تاریخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۴ ابلاغ شده است، شورای عالی با استناد به نتایج ارزشیابی از اجرای آزمایشی آیین‌نامه آموزش و پرورش تلفیقی - فراگیر کودکان و دانش‌آموزان با نیازهای ویژه، مقرر داشت، آیین‌نامه مذکور به‌صورت قطعی در مدارس قطعاً که به تشخیص سازمان

تبصره - پژوهشگاه آموزش و پرورش موظف است با همکاری سازمان آموزش و پرورش استثنایی و معاونت‌های آموزشی ذی‌ربط، گزارشی از نحوه اجرا و نتایج حاصل از اجرای آزمایشی این مصوبه را تهیه و به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه کند.

ماده ۷- برابر دستورالعملی که توسط وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود کارکنان و معلمان مدارس ارائه دهنده خدمات به دانش‌آموزان با نیازهای ویژه متناسب با شرح وظایف از مزایا و سختی کار مربوط برخوردار خواهند شد.

آموزش و پرورش استثنایی و موافقت اداره کل آموزش و پرورش استان، شرایط و امکانات مورد نیاز را دارا می‌باشند، با رعایت موارد زیر اجرا شود:

۱- دانش‌آموزان گروه‌های آسیب دیده بینایی، آسیب دیده شنوایی، آسیب دیده جسمی - حرکتی، دارای هوش مرزی (دیرآموز)، دانش‌آموزان با مشکلات ویژه یادگیری، مشکلات رفتاری-هیجانی (خفیف تا متوسط) که توسط پایگاه سنجش سازمان آموزش و پرورش استثنایی شناسایی می‌شوند، تحت پوشش این روش قرار می‌گیرند.

۲- وزارت آموزش و پرورش موظف است:

۱-۲- ضمن پیش‌بینی اعتبار خاص برای اجرای مطلوب آیین‌نامه مذکور، نسبت به آموزش نیروی انسانی (معلمان) مورد نیاز اقدام و از به‌کارگیری نیروی انسانی فاقد صلاحیت‌های لازم خودداری نماید.

۲-۲- متناسب با شرایط و اقتضانات دانش‌آموزان با نیازهای ویژه، انعطاف لازم را در برنامه‌های درسی و تربیتی آنان اعمال نماید.

۲-۳- استانداردها و شاخص‌های نیروی انسانی، فضا و تجهیزات مدارس مجری طرح را تهیه و ابلاغ نماید.

۲-۴- با توجه به نتایج حاصل از ارزشیابی مرحله اول نسبت به ارزشیابی تکوینی اقدام نماید و نتایج را به‌صورت مرحله‌ای جهت اصلاح روندها و فرایندها در اختیار حوزه‌های ذی‌ربط قرار دهد و گزارش دو سالانه آن را به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه دهد.

آیین‌نامه ارزشیابی تحصیلی و تربیتی دوره راهنمایی تحصیلی^۱

مصوب جلسه ۷۵۰ تاریخ ۱۳۸۶/۴/۲۶ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۵۱۹۴ تاریخ ۱۳۸۶/۷/۲

ماده ۱- تعاریف

ارزشیابی تحصیلی و تربیتی: ارزشیابی تحصیلی و تربیتی بخش جدایی‌ناپذیر فرایند یاددهی- یادگیری است که داوری و قضاوت در مورد آموخته‌ها و تغییر رفتار دانش‌آموز در جهت نیل به هدف‌های آموزشی و پرورشی بر اساس آن صورت می‌پذیرد.

ارزشیابی تشخیصی: ارزشیابی تشخیصی به منظور آگاهی از میزان آمادگی دانش‌آموز جهت شروع مناسب تدریس مطالب جدید توسط معلم انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: مجموعه اقدامات و فعالیت‌هایی است که به صورت مستمر توسط معلم و دانش‌آموز و سایر ارزیابی‌کنندگان به منظور بهبود فرایند یاددهی - یادگیری، در طول هر نوبت به عمل می‌آید که شامل انجام تکالیف درسی، آزمون‌های عملکردی، فعالیت‌های مرتبط با درس خارج از کلاس به صورت فردی یا گروهی (فعالیت‌های پژوهشی و ...) ارزشیابی‌های باز و مشاهدات تدریجی رفتار و خودارزیابی و نظر اولیا دانش‌آموز می‌باشد.

ارزشیابی باز: به آن نوع ارزشیابی اطلاق می‌شود که دانش‌آموزان بتوانند هنگام آزمون از کتاب درسی و سایر منابع مرتبط دیگر به صورت گروهی یا فردی نیز استفاده نمایند. بدیهی است که در ارزشیابی باز سؤالات باید جنبه تفسیری، تحلیلی، ترکیبی و استنباطی داشته باشد. **خودارزیابی:** ایجاد فرصت و شرایطی توسط معلم است تا دانش‌آموزان بتوانند درباره میزان یادگیری خود به قضاوت و ارزیابی بپردازند.

^۱ برابر مصوبه جلسه ۶۳۵ شورای عالی تاریخ ۱۳۷۸/۲/۳۰ موارد زیر در مدارس راهنمایی تحصیلی وابسته به سازمان ملی پرورش استعدادها درخشان اجرا می‌گردد.

- کلیه وظایفی که در آیین‌نامه امتحانات به ادارات آموزش و پرورش محول گردیده به استثنای پلمپ دفاتر امتحانی و آمار و نظارت بر برگزاری امتحانات نهایی پایه سوم به سازمان ملی پرورش استعدادها درخشان واگذار می‌شود.

- سازمان ملی پرورش استعدادها درخشان می‌تواند به مطالب کتب درسی محتوای تکمیلی نیز اضافه نماید.

- ضوابط اختصاصی ورود به مدرسه و نحوه انتقال دانش‌آموزان مدارس وابسته به سازمان ملی پرورش استعدادها درخشان برابر آیین‌نامه مصوب هیئت امنا سازمان خواهد بود.

آزمون عملکردی: آزمونی است که توسط معلم صورت می‌گیرد و ناظر بر مشاهده و عمل دانش‌آموزان در انجام تکالیف محوله یا داوطلبانه است.

ارزشیابی گروهی (مشارکتی): نوعی ارزشیابی است که در فرایند اجرایی آن، دانش‌آموزان صرفاً موضوع ارزشیابی نیستند بلکه به‌طور فعال و به صورت گروهی در امر ارزشیابی شرکت و با هم همکاری می‌کنند.

ارزشیابی پایانی: عبارت از ارزشیابی‌هایی است که در پایان هر یک از نوبت‌های مذکور در ماده ۳ به عمل می‌آید.

ماده ۲- اهداف

در دوره راهنمایی تحصیلی، ارزشیابی دانش‌آموزان مبتنی بر اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی، با تأکید بر اهداف زیر انجام می‌گردد:

- ۲-۱- جمع‌آوری و تولید اطلاعات برای اصلاح برنامه‌ها و روش‌های آموزشی
- ۲-۲- حصول اطمینان از تحقق یادگیری در دانش‌آموزان برای ارتقای آنان به پایه یا دوره تحصیلی بالاتر
- ۲-۳- اصلاح و بهبود فرایند یاددهی - یادگیری
- ۲-۴- ایجاد مهارت خودارزیابی به صورت فردی و گروهی در دانش‌آموزان
- ۲-۵- تشخیص و پرورش استعدادها، علایق و خلاقیت دانش‌آموزان به منظور راهنمایی آنان در فعالیت‌های حال و آینده
- ۲-۶- ایجاد التزام به رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان و رعایت اصل تفاوت‌های فردی در فرایند یاددهی - یادگیری
- ۲-۷- امید آفرینی و تقویت اعتماد به نفس در دانش‌آموزان

ماده ۳- ارزشیابی تحصیلی و تربیتی دانش‌آموزان در نوبت‌های زیر انجام می‌شود:

- الف) ارزشیابی نوبت اول (لغایت پایان دی‌ماه)
- ب) ارزشیابی نوبت دوم (لغایت پایان خردادماه)
- ج) ارزشیابی ویژه دانش‌آموزانی که در درس یا دروسی در خردادماه تجدید شده‌اند و در کلاس‌های جبرانی تابستانی شرکت می‌کنند (لغایت نیمه اول مردادماه)
- د) ارزشیابی ویژه دانش‌آموزانی که در خرداد یا مردادماه قبول نشده‌اند (لغایت ۲۰ شهریورماه)
- ه) ارزشیابی ویژه دانش‌آموزانی که در نوبت مرداد یا شهریورماه شرایط قبولی پایه سوم را احراز نمی‌کنند (لغایت ۲۰ دی‌ماه)

و) ارزشیابی از غایبین موجه که حداکثر دو هفته پس از اعلام نتایج ارزشیابی‌های خرداد و شهریور انجام می‌شود.

تبصره ۱- در ایام ارزشیابی پایانی نوبت اول، کلاس‌های درس دایر خواهد بود. ولی مدارس می‌توانند با اخذ مجوز از کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش منطقه/ ناحیه/ شهرستان حداکثر به میزان دو هفته متوالی کلاس درس را در نوبت اول تعطیل نمایند. در این صورت مدیر مدرسه موظف است مراتب را به صورت مکتوب به اولیای دانش‌آموزان اطلاع دهد. در ایام برگزاری ارزشیابی نوبت دوم کلاس‌های درس دایر نمی‌باشد.

تبصره ۲- در مناطق گرمسیری، ارزشیابی نوبت اول و دوم به تشخیص کمیسیون خاص منطقه حداکثر دو هفته زودتر برگزار خواهد شد.

تبصره ۳- مدرسه می‌تواند با اخذ مجوز کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل، از دانش‌آموزی که به ضرورت به اتفاق والدین خود به خارج از کشور عزیمت خواهد کرد، حداکثر یک ماه قبل از شروع ارزشیابی پایانی، ارزشیابی به‌عمل آورد.

ماده ۴- نوع ارزشیابی پایانی هر درس به شرح جدول پیوست می‌باشد.

ماده ۵- نمره ارزشیابی هر درس بر مبنای ۲۰ خواهد بود که سهم نمره ارزشیابی تکوینی و پایانی هر یک ($\frac{1}{2}$) می‌باشد لکن متناسب با ماهیت هر درس، سهم نمره تکوینی قابل افزایش خواهد بود که در راهنمای برنامه درسی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش مشخص می‌گردد. ضمناً چنانچه در هر یک از نوبت‌های ارزشیابی، نمره دانش‌آموزی پس از محاسبه میانگین نمره ارزشیابی تکوینی و پایانی به‌صورت اعشاری بود، معلم مربوط می‌تواند با توجه به وضعیت درسی دانش‌آموز در کلاس به هر نحو که صلاح می‌داند نمره وی را سر راست کند.

تبصره ۱- نمره ارزشیابی هر درس در نوبت اول با احتساب ضریب یک و در نوبت دوم با احتساب ضریب دو در کارنامه درج می‌گردد.

تبصره ۲- معلم موظف است حداکثر تا پنج روز قبل از برگزاری ارزشیابی پایانی هر نوبت، نمره ارزشیابی تکوینی را به دفتر مدرسه تحویل دهد. در ضمن معلمان باید نتایج ارزشیابی‌های به‌عمل آمده در مورد هر دانش‌آموز را در صورت مرخصی یا انتقال از طریق مدیر مدرسه به معلم جدید تحویل دهند.

تبصره ۳- با توجه به نقش اولیای دانش‌آموزان در فعالیت‌های خارج از مدرسه، معلمان می‌توانند حداکثر تا یک نمره ارزشیابی تکوینی هر درس را در هر نوبت به نظر اولیای دانش‌آموزان اختصاص دهند.

تبصره ۴- در ارزشیابی‌های پس از نوبت دوم نمره هر درس به شرح زیر محاسبه می‌گردد:
نمره پایانی دروس تجدیدی (یا غایبین موجه) به‌علاوه نمره تکوینی نوبت دوم تقسیم بر عدد دو.

تبصره ۵- دانش‌آموزی که به علت غیبت موجه (ثبت‌نام بدون حضور در کلاس با مجوز کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش، بیماری و نظایر آن) در طول سال تحصیلی فاقد نمره ارزشیابی تکوینی است ولیکن در ارزشیابی پایانی دارای نمره است، نمره ارزشیابی پایانی هر نوبت وی جایگزین نمره ارزشیابی تکوینی همان نوبت می‌گردد.

تبصره ۶- نمره ارزشیابی تکوینی دانش‌آموزی که قبل از برگزاری ارزشیابی پایانی با رعایت مقررات از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر منتقل شود، توسط معلم مدرسه مقصد بر اساس ارزشیابی‌های وی و ارزشیابی‌های معلم مدرسه قبل (در صورت وجود) تعیین می‌شود.
تبصره ۷- مدیر مدرسه موظف است در طول هر نوبت حداقل یک‌بار (حدود یک ماه قبل از ارزشیابی پایانی) دانش‌آموز و ولی وی را از وضعیت تحصیلی دانش‌آموز در هر درس مطلع نماید.

تبصره ۸- نمره ارزشیابی دانش‌آموزان در هر درس و در هر نوبت به وسیله معلم در لیست نمره‌ها ثبت و امضا می‌شود و حداکثر ۱۰ روز بعد از خاتمه ارزشیابی هر نوبت تسلیم دفتر مدرسه می‌گردد.

ماده ۶- ارزشیابی پایانی پایه‌های اول و دوم و نوبت اول پایه سوم داخلی است و توسط مدرسه برگزار می‌شود. ارزشیابی پایانی نوبت دوم و تجدیدی پایه سوم راهنمایی به صورت هماهنگ با سؤالات واحد و برنامه معین توسط سازمان آموزش و پرورش استان‌ها طرح و در مدرسه برگزار می‌شود.

تبصره ۱- معاونت آموزش و پرورش عمومی می‌تواند در هر یک از پایه‌های تحصیلی دوره راهنمایی، سؤالات ارزشیابی پایانی نوبت دوم یک یا دو ماده درسی را طرح کرده و با اطلاع قبلی به استان‌ها ارسال نماید.

تبصره ۲- طراحی سوال موضوع تبصره ۱ این ماده برای مراکز آموزشی تابعه سازمان ملی پرورش استعدادها و درخشان و سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور حسب مورد به سازمان ذی ربط واگذار می شود.

تبصره ۳- ارزشیابی غایبین موجه دروس هماهنگ (تبصره ۱) به صورت داخلی و توسط مدرسه برگزار می شود.

ماده ۷- ارزشیابی پایانی نوبت اول از مطالب تدریس شده همان نوبت و ارزشیابی پایانی نوبت دوم و پس از آن از تمام محتوای کتاب درسی به عمل می آید

تبصره - در مراکز آموزشی تابعه سازمان ملی پرورش استعدادها و درخشان، محتوای جزوات تکمیلی نیز در طراحی سوال لحاظ می شود.

ماده ۸ - برای دارندگان نقص عضو مؤثر در ارزشیابی کتبی، شفاهی و عملی، مدیر مدرسه با اطلاع اداره آموزش و پرورش متبوع، تسهیلاتی متناسب با نقص عضو فراهم می نماید. این گونه افراد در صورت لزوم از ارزشیابی دروس عملی که از نظر جسمی قادر به انجام نمی باشند، معاف می شوند. در چنین صورتی اگر درس یا دروس مذکور دو نوع ارزشیابی (کتبی/ شفاهی - عملی) داشته باشد، برای ارزشیابی کتبی یا شفاهی نمره ۲۰ منظور می شود و اگر ارزشیابی درس صرفاً عملی باشد، نمره های منظور نخواهد شد، در این حالت صورتجلسه ای به امضای مدیر و دو نفر از معلمان تنظیم و تسهیلات فراهم شده مستند به این ماده در آن درج می شود. علاوه بر آن لازم است موضوع در ستون ملاحظات دفتر ثبت ارزشیابی و کارنامه تحصیلی این قبیل دانش آموزان در این خصوص توضیح داده شود.

تبصره ۱- ارزشیابی عملی درس تربیت بدنی برای دانش آموز موضوع این ماده باید متناسب با توانایی جسمی وی توسط معلم مربوط انجام شود. شیوه نامه مربوط توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۲ - دانش آموز استثنایی (نابینا، جسمی - حرکتی) و دانش آموزی که در زمان برگزاری ارزشیابی و یا قبل از آن دچار سانحه ای شود به نحوی که قادر به نوشتن نباشد، می توانند از منشی مناسبی که از طرف مدیر مدرسه تعیین می شود استفاده نمایند.

تبصره ۳ - چنانچه دانش آموزی به دلیل بیماری خاص قادر به حضور در جلسه ارزشیابی پایانی نباشد، با درخواست ولی و ارائه گواهی پزشک و با نظر مدیر، یکی از معلمان در خارج از مدرسه از وی ارزشیابی به عمل می آورد.

تبصره ۴ - با توجه به شرایط خاص جسمانی دانش آموز، مدرسه می تواند با تأیید شورای مدرسه، اقدام به برگزاری ارزشیابی دروس خاص به صورت چند گزینه‌ای، املائی صحیح و غلط، تخصیص وقت اضافی، متناسب‌سازی سوالات برای دانش‌آموزان استثنایی، جایگزین کردن نمره بخش کتبی به جای شفاهی یا بالعکس برای وی نماید.

تبصره ۵ - دانش‌آموزان استثنایی که به علت اختلال تکلمی شدید قادر به خواندن نیستند (به استثنای دانش‌آموزان ناشنوا)، از ارزشیابی درس قرائت فارسی معاف می‌باشند.

تبصره ۶ - دانش‌آموزانی که دارای اختلال جسمی - حرکتی، نابینایی و یا ناشنوایی هستند، از آموزش و ارزشیابی درس آموزش دفاعی معاف می‌باشند.

ماده ۹ - ارزشیابی تعلیمات دینی دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش انجام و نمره آن در دفاتر ثبت ارزشیابی و کارنامه آنان قید می‌شود. دانش‌آموزان مذکور از شرکت در ارزشیابی درس قرآن معاف هستند و در کارنامه آنان برای این درس نمره‌های منظور نخواهد شد.

تبصره - در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در ارزشیابی تعلیمات دینی اسلامی، منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

ماده ۱۰ - ارزشیابی از رفتار دانش‌آموز در هر نوبت بر اساس میزان رعایت مقررات از سوی او، توسط مدیر و با نظرخواهی از معاون، مربی تربیتی، اولیای دانش‌آموزان و بر اساس گزارش‌های واصله از معلمان و سایر کارکنان مدرسه انجام می‌شود. گزارش وضعیت انضباط به صورت کیفی بوده و شامل یکی از موارد «عالی»، «بسیار خوب»، «خوب» و «نیاز به راهنمایی و تلاش بیشتر» می‌باشد.

تبصره ۱ - نحوه و سهم هریک از عوامل مذکور در تعیین نمره انضباط را شورای مدرسه تعیین می‌کند.

تبصره ۲ - در مواردی که وضعیت انضباطی دانش‌آموز حاکی از «نیاز به راهنمایی و تلاش بیشتر» است، موارد به ولی وی گزارش می‌شود.

تبصره ۳ - وضعیت انضباط در محاسبه معدل ارزشیابی منظور نمی‌شود ولی در کارنامه تحصیلی و دفتر ثبت ارزشیابی درج می‌گردد.

تبصره ۴ - برای شرکت‌کنندگان در ارزشیابی ورودی (تعیین پایه)، داوطلبان آزاد، طرح جامع، دانش‌آموزانی که از جهش تحصیلی استفاده می‌کنند و دانش‌آموزانی که در شرایط سنی بالاتر از سن متعارف خود قرار دارند و در شهریورماه به صورت یک نوبتی در ارزشیابی پایه بالاتر شرکت می‌کنند، نمره انضباط منظور نمی‌گردد.

ماده ۱۱- چنانچه معلم مربوط ظرف ۵ روز پس از انجام هر ارزشیابی پایانی، به هر علتی اوراق ارزشیابی را تصحیح نکند، مدیر مدرسه ضمن گزارش موضوع به اداره آموزش و پرورش متبوع، باید به تشخیص خود، اوراق ارزشیابی را جهت تصحیح در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.

ماده ۱۲- مهلت اعتراض به نمرات ارزشیابی پایانی، حداکثر ۵ روز پس از اعلام نتیجه آن نوبت خواهد بود. مدیر مدرسه موظف است اوراق ارزشیابی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار معلم مربوط و یا به تشخیص خود در اختیار معلم مربوط و یک نفر دیگر از معلمان همان درس قرار دهد. در صورت اعتراض مجدد و یا اختلاف نظر، نظر معلم سوم از همان درس تعیین کننده و لازم‌الاجرا است.

تبصره - نمرات ارزشیابی تکوینی و نمرات دروس شفاهی و عملی قابل اعتراض نیستند و نمره اعلام شده قطعی است.

ماده ۱۳- دانش‌آموزی در خردادماه قبول شناخته می‌شود که دارای شرایط زیر باشد:
الف) معدل کل وی کمتر از ده نباشد.

ب) نمره ارزشیابی نوبت دوم او در هیچ یک از مواد درسی بدون ضریب کمتر از ده نباشد.

ج) نمره سالیانه وی در هیچ یک از مواد درسی کمتر از ۳۰ نباشد.

تبصره ۱- نمره سالیانه هر درس حاصل جمع نمره نوبت اول و دو برابر نمره نوبت دوم خواهد بود.

تبصره ۲- معدل کل دانش‌آموز عبارت است از مجموع نمره سالیانه همه دروس (به جز انضباط) تقسیم بر سه برابر تعداد مواد درسی آن پایه.

تبصره ۳- در مدارس راهنمایی وابسته به سازمان ملی پرورش استعدادها درخشان، دانش‌آموزی حق ادامه تحصیل در این مدارس را خواهد داشت که دارای شرایط زیر باشد:

الف) معدل کل وی در خردادماه کمتر از ۱۴ نباشد.

ب) نمره ارزشیابی نوبت دوم وی در هیچ یک از مواد درسی بدون ضریب کمتر از ۱۲ نباشد.

ج) نمره سالیانه وی در هیچ یک از مواد درسی کمتر از ۳۶ نباشد.

ماده ۱۴- هر گاه معدل کل دانش‌آموزی در خرداد یا شهریورماه در پایه‌های اول، دوم و سوم راهنمایی حداقل ده (۱۰) باشد ولی در یک درس نمره کمتر از ده و یا معدل کل وی

حداقل دوازده (۱۲) باشد ولی در دو درس نمره کمتر از ده کسب کند، قبول شناخته می‌شود.

تبصره ۱- دانش‌آموز در طول دوره راهنمایی می‌تواند در هر درس دو بار از مفاد این ماده استفاده کند. استفاده برای بار دوم از این ماده در هر درس، منوط به کسب حداقل نمره ۵ می‌باشد.

تبصره ۲- استفاده دانش‌آموز از مفاد این ماده در خردادماه به شرط احراز بند ج ماده ۱۳ و درخواست کتبی ولی دانش‌آموز بلامانع است.

تبصره ۳- استفاده از مفاد این ماده در دفتر ثبت ارزشیابی و کارنامه تحصیلی، درج می‌شود.

تبصره ۴- مدیران مدارس موظفند با همکاری اولیا و برنامه‌ریزی لازم، زمینه جبران ضعف درسی این قبیل دانش‌آموزان را فراهم آورند.

تبصره ۵ - در مدارس راهنمایی وابسته به سازمان ملی پرورش استعدادهاى درخشان، پس از برگزاری ارزشیابی نوبت دوم یا شهریورماه، دانش‌آموزی که معدل کل وی حداقل ۱۵ باشد، در یک درس و یا معدل کل وی حداقل ۱۷ باشد، در ۲ درس نمره بین ۱۰ تا ۱۲ داشته باشد، می‌تواند در این مدارس ادامه تحصیل دهد.

ماده ۱۵- دانش‌آموزی که نمره ارزشیابی نوبت دوم یا نمره سالیانه وی در درس یا دروسی به حدنصاب قبولی نرسیده باشد، تجدید شناخته می‌شود و باید در نوبت تجدیدی در ارزشیابی آن درس یا دروس شرکت کند. نمرات نوبت تجدیدی در ستون تجدیدی با ضریب دو درج می‌گردد و به جای نمره خردادماه همان درس یا دروس در معدل کل محاسبه و در صورت احراز شرایط مندرج در بندهای الف و ب ماده ۱۳ و یا ماده ۱۴ قبول شناخته می‌شود.

ماده ۱۶- ارزشیابی تجدیدی هر دانش‌آموز در همان شهرستان یا منطقه آموزشی برگزار می‌شود که ارزشیابی نوبت دوم را گذرانیده است؛ در صورتی که دانش‌آموز به دلیل موجه نتواند در ارزشیابی تجدیدی مدرسه مربوط شرکت نماید، با اخذ گواهی عکس‌دار (حاوی مشخصات و مواد تجدیدی) از مدرسه مربوط و با معرفی اداره آموزش و پرورش مقصد می‌تواند در ارزشیابی تجدیدی یکی از مدارس شرکت نماید. نمره‌های تجدیدی چنین دانش‌آموزی از طریق اداره آموزش و پرورش مقصد، به اداره آموزش و پرورش مبدا جهت ابلاغ به مدرسه‌ای که دانش‌آموز قبلاً تحصیل می‌کرده

است، ارسال می‌گردد تا مدرسه مذکور با توجه به نمره‌های دیگر وی و رعایت سایر مقررات اعلام نتیجه نماید.

ماده ۱۷- چنانچه دانش‌آموزی در ارزشیابی پایانی نوبت اول یا دوم درسی غیبت غیرموجه داشته باشد، نمره پایانی آن درس صفر محسوب می‌شود و نمره وی در آن درس از میانگین نمره ارزشیابی تکوینی آن نوبت و نمره صفر تعیین خواهد شد.

تبصره - در دروسی که ارزشیابی آن‌ها به صورت (کتبی، شفاهی یا عملی) صورت می‌پذیرد، نمره دانش‌آموز به صورت زیر محاسبه می‌شود:
نمره تکوینی آن نوبت به علاوه نمره صفر بخشی که غایب بوده به علاوه نمره پایانی بخشی که حاضر بوده تقسیم بر عدد ۳.

ماده ۱۸- دانش‌آموزی که به علت غیبت موجه در نوبت اول یا دوم یا هر دو نوبت در یک یا چند و یا تمام مواد درسی نمره ارزشیابی نداشته باشد، نمرات ارزشیابی نوبت بعدی و یا ارزشیابی مرداد یا شهریورماه وی برای نوبت اول یا دوم منظور می‌گردد و برابر شرایط مواد ۱۳ و ۱۴ اعلام نتیجه می‌شود.

ماده ۱۹- اگر دانش‌آموزی با عذر موجه در ارزشیابی هیچ‌یک از مواد درسی نوبت دوم و شهریورماه شرکت نکند، صرف‌نظر از اینکه در نوبت اول نمره داشته یا نداشته باشد، آن سال تحصیلی برای وی وقفه تحصیلی محسوب می‌گردد.

ماده ۲۰- چنانچه دانش‌آموزی بدون عذر موجه در فاصله زمانی بعد از ثبت‌نام و قبل از برگزاری ارزشیابی نوبت اول مدرسه را ترک کند، هر چند که نمره ارزشیابی تکوینی داشته باشد، آن سال تحصیلی برای وی ترک تحصیل تلقی شده و کارنامه مردودی صادر نمی‌گردد. اگر دانش‌آموزی بعد از برگزاری ارزشیابی نوبت اول، بدون عذر موجه مدرسه را ترک کند و در هیچ یک از ارزشیابی مواد درسی نوبت دوم و شهریورماه شرکت نکند، آن سال تحصیلی برای وی کارنامه مردودی صادر می‌گردد.

ماده ۲۱- از دانش‌آموزی که در ارزشیابی نوبت دوم و یا شهریورماه در یک یا چند ماده درسی غیبت موجه داشته باشد، با پیشنهاد مدیر مدرسه و موافقت شورای مدرسه تا دو هفته پس از پایان آن نوبت، ارزشیابی به عمل می‌آید.

ماده ۲۲- غایبین موجه داوطلب آزاد در ارزشیابی نوبت دوم و شهریورماه می‌توانند در صورت موافقت کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل، تا دو هفته پس از پایان ایام ارزشیابی، در ارزشیابی درس یا دروس مربوط شرکت کنند.

ماده ۲۳- از دانش‌آموزان تجدیدی که در کلاس‌های جبرانی تابستانی شرکت می‌نمایند، بلافاصله پس از اتمام دوره با رعایت سایر مقررات مربوط ارزشیابی به‌عمل می‌آید. نمره قبولی این‌گونه دانش‌آموزان در ستون شهریورماه درج خواهد شد.

تبصره - دانش‌آموزانی که در این ارزشیابی در درس یا دروسی نمره قبولی کسب ننمایند، اجازه دارند مجدداً در نوبت بعدی ارزشیابی آن درس یا دروس شرکت کنند.

ماده ۲۴- دانش‌آموزانی که ارزشیابی آنان به علل مختلف از قبیل حوادث غیرمترقبه یا بلایای طبیعی برگزار نشده و یا اوراق ارزشیابی آنان مفقود یا معدوم گردیده است، می‌توانند با تأیید کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش منطقه در اولین فرصت و حداکثر تا یک ماه پس از پایان ایام ارزشیابی در ارزشیابی مجدد شرکت نمایند.

ماده ۲۵- دانش‌آموزانی که به دلایل موجه از قبیل شرکت در المپیادها و دوره‌های آموزشی مربوط، مسابقات علمی، فرهنگی، ورزشی و نظایر آن و با تشخیص کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش موفق به شرکت در ارزشیابی مربوط نمی‌شوند، می‌توانند علاوه بر استفاده از ماده ۲۱ در نوبت ارزشیابی بعدی شرکت کنند. قبولی آنان به عنوان قبولی در ارزشیابی نوبت قبل محسوب خواهد شد.

ماده ۲۶- کلیه کسانی که یکی از بستگان درجه اول آن‌ها در طول سال تحصیلی شهید، اسیر یا مفقود می‌گردد و همچنین دانش‌آموزانی که یکی از بستگان درجه اول آن‌ها در فاصله یک ماه قبل از آغاز ارزشیابی نوبت دوم یا شهریورماه فوت می‌شود، در آن نوبت ارزشیابی مردود نخواهند شد. این قبیل افراد می‌توانند علاوه بر نوبت‌های ارزشیابی مذکور در یک نوبت ارزشیابی دیگر همراه با غایبین موجه شرکت کنند.

ماده ۲۷- نمره ارزشیابی نوبت‌های اول، دوم و تجدیدی و وضعیت انضباط حداکثر یک ماه پس از خاتمه ارزشیابی در دفتر ثبت ارزشیابی مدرسه و کارنامه تحصیلی دانش‌آموزان در ستون‌های جداگانه به صورت رایانه‌ای ثبت می‌شود.

تبصره - کارنامه دانش‌آموزان و دفتر ثبت ارزشیابی مدرسه حداکثر یک ماه پس از اعلام نتیجه قطعی ارزشیابی به امضای مدیر و مسئول ثبت نمرات می‌رسد و با مهر مدرسه مهر می‌گردد.

ماده ۲۸- قبول شدگان ساعی و برجسته پایه اول راهنمایی تحصیلی با رعایت شرایط زیر و تقاضای کتبی ولی خود می‌توانند در ارزشیابی شهریورماه پایه دوم راهنمایی شرکت نمایند و در صورت موفقیت به‌صورت جهشی به پایه سوم راهنمایی ارتقا یابند:

الف) معدل کل پایه اول آنان حداقل ۱۸ و نمره نوبت دوم آنان در هر درس حداقل ۱۵ باشد.

ب) در ارزشیابی شهریورماه پایه دوم در هیچ‌یک از مواد درسی نمره کمتر از ۱۶ کسب ننماید.

تبصره ۱- نمرات قبول‌شدگان ارزشیابی جهشی در ستون شهریورماه دفتر ثبت ارزشیابی و کارنامه تحصیلی ثبت و با ذکر استناد به مفاد این ماده مهر و امضا می‌شود.

تبصره ۲- شرایط جهش در مدارس راهنمایی تحصیلی وابسته به سازمان ملی پرورش استعدادها درخشان، به شرح ذیل می‌باشد:

الف) معدل کل دانش‌آموز حداقل ۱۹ بوده و در ارزشیابی نوبت دوم در هیچ یک از مواد درسی نمره کمتر از ۱۸ نداشته باشد.

ب) در ارزشیابی مربوط به جهش تحصیلی که در شهریورماه برگزار می‌شود، در هیچ‌یک از مواد درسی نمره کمتر از ۱۷ کسب ننماید.

ماده ۲۹- افراد مشروحه زیر با رعایت حداقل سن متعارف که برای پایه‌های اول تا سوم دوره راهنمایی تحصیلی به ترتیب ۱۱، ۱۲ و ۱۳ سال تمام می‌باشد، می‌توانند با درخواست کتبی و تأیید مراجع مربوط و معرفی اداره آموزش و پرورش منطقه/ ناحیه/ شهرستان در ارزشیابی ورودی (تعیین پایه تحصیلی) - که از کلیه درس‌های مربوط به آن پایه به عمل می‌آید - در اولین نوبت رسمی ارزشیابی، همراه با سایر دانش‌آموزان شرکت کنند و در صورت قبولی در کلیه درس‌های هر پایه مدرک قبولی برای آنان صادر می‌شود و با رعایت شرایط، مجاز به ادامه تحصیل خواهند بود:

۱- افرادی که قسمتی از تحصیلات خود را در مدارس خارجی گذرانده‌اند و مدرک تحصیلی آنان قابل ارزشیابی در کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی نمی‌باشد و یا هیچ‌گونه مدرک تحصیلی که میزان تحصیلات خارجی آن‌ها را مشخص کند، نداشته باشند.

۲- افرادی که به دلیل عدم دسترسی به مدرسه یا بیماری نتوانسته‌اند به موقع وارد مدرسه شوند.

۳- دانش‌آموزانی که بخشی از مدارک تحصیلی آنان در اثر حوادثی از قبیل سیل، زلزله، جنگ، آتش‌سوزی و ... از بین رفته و هیچ‌گونه سابق‌های از مدارک آنان وجود نداشته باشد.

۴- افرادی که در ادامه تحصیل آنان فاصله ایجاد شده است، مشروط بر آنکه دارای مدرک پنجم ابتدایی باشند.

تبصره ۱ - ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) در دوره راهنمایی تحصیلی طبق مفاد این آیین‌نامه به صورت یک نوبتی است و مواد ارزشیابی و شرایط قبولی آنان مانند داوطلبان آزاد خواهد بود. در صورت مردودی، مدرسه می‌تواند از وی در پایه پایین‌تر ارزشیابی به عمل آورد.

تبصره ۲ - نمرات ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) قبول‌شدگان در ستون شهریورماه دفتر ارزشیابی آن سال و کارنامه تحصیلی آنان ثبت می‌شود. شماره معرفی‌نامه با اشاره به ماده ۲۹ این آیین‌نامه در ستون ملاحظات درج و توسط مدیر مدرسه امضا و مهر می‌شود.

تبصره ۳ - چنانچه مدارک تحصیلی خارجی دانش‌آموزی جهت ارزشیابی ناقص باشد و تا پایان ارزشیابی خردادماه پایه تحصیلی قطعی دانش‌آموز توسط کمیسیون ارزشیابی مدارک خارجی مشخص نشود، ارزشیابی خرداد و شهریورماه وی به عنوان ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) محسوب خواهد شد و چنانچه دانش‌آموز در ارزشیابی شهریورماه قبول نشود می‌تواند جهت تعیین پایه در ارزشیابی دروس پایه پایین‌تر به صورت یک‌نوبتی شرکت کند.

تبصره ۴ - در مورد دانش‌آموزان استثنایی، به حداقل سن متعارف در هر پایه تحصیلی در این ماده ۲ سال اضافه می‌شود.

ماده ۳۰ - دانش‌آموزانی که به دلایل مختلف از قبیل عدم دسترسی به مدرسه، تکرار پایه و وقفه تحصیلی در شرایط سنی بالاتر از سن متعارف پایه تحصیلی خود قرار دارند، می‌توانند در صورت قبولی در ارزشیابی خردادماه با حداقل معدل (۱۴)، در شهریورماه همان سال تحصیلی در ارزشیابی پایه بالاتر در مدرسه قبلی یا مدرسه جدیدی که برای ادامه تحصیل ثبت‌نام کرده‌اند، به صورت یک‌نوبتی شرکت کنند و در صورت احراز شرایط قبولی به پایه بعدی ارتقا یابند.

تبصره - کارنامه و دفتر ارزشیابی تحصیلی برای شرکت‌کنندگان در ارزشیابی موضوع این ماده به صورت یک‌نوبتی تنظیم می‌گردد.

ماده ۳۱ - دانش‌آموزانی که تا پایان شهریورماه شرایط قبولی پایه سوم راهنمایی تحصیلی را احراز نمی‌کنند، می‌توانند در ارزشیابی نوبت دی‌ماه سال تحصیلی بعد به صورت داوطلب آزاد در ارزشیابی دنباله دروس خود شرکت کنند و در صورت کسب شرایط قبولی، گواهینامه پایان تحصیلات دوره راهنمایی تحصیلی را دریافت نمایند.^۱

^۱ برابر ماده واحده و تبصره آن مصوب جلسه ۷۹۱ شورای عالی تاریخ ۱۳۸۸/۴/۲۳ که طی شماره ۱۲۰/۱۶۸۴۹ تاریخ ۱۳۸۸/۵/۱۸ ابلاغ شده است: به دانش‌آموزان دوره راهنمایی روزانه که در یک پایه تحصیلی دوبار مردود شده‌اند و در آخرین نوبت تجدیدی موفق به کسب شرایط قبولی نشده‌اند، فرصت داده می‌شود با تأیید شورای مدرسه (با حضور معلمین دروسی که دانش‌آموز در آن نمره قبولی کسب نکرده است) و به شرط شرکت در کلاس‌های تقویتی، حداکثر تا پایان مهرماه در یک نوبت ارزشیابی اضافی شرکت کنند ←

تبصره ۱ - این مصوبه شامل آن دسته از دانش‌آموزان مدارس روزانه که تا پایان شهریورماه دارای حداقل ۱۶ سال تمام می‌باشند و همچنین دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان، داوطلبان آزاد، بزرگسالان شرکت‌کننده در ارزشیابی جامع و دارندگان کارنامه مردودی سال سوم راهنمایی در سال‌های قبل می‌شود.

تبصره ۲ - افرادی که در ارزشیابی دی‌ماه شرایط قبولی پایه سوم راهنمایی تحصیلی را کسب می‌کنند به شرط دارا بودن سایر شرایط، می‌توانند از نیم‌سال دوم در دبیرستان‌های بزرگسالان ثبت‌نام کرده و ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۳ - سئوالات ارزشیابی این‌گونه دانش‌آموزان از تمام محتوای کتاب‌های درسی مربوط طرح خواهد شد.

ماده ۳۲ - ارزشیابی داوطلبان آزاد دوره راهنمایی تحصیلی با رعایت بندهای زیر برگزار می‌شود:

(الف) مواد و تبصره‌هایی از این آیین‌نامه که ناظر بر تحصیلات ضمن سال تحصیلی دانش‌آموزان است، شامل داوطلبان آزاد نخواهد بود.

(ب) برای داوطلبان آزاد نمره ارزشیابی تکوینی منظور نمی‌شود.

(ج) داوطلبان آزاد از ارزشیابی انضباط و دروس ورزش و پرورشی معافند و برای آنان در این دروس نمره‌ای منظور نمی‌شود.

(د) داوطلبان آزاد از گذراندن بخش عملی درس آمادگی دفاعی معاف بوده و نمره بخش نظری به عنوان نمره این درس منظور خواهد شد.

(ه) داوطلبان آزاد و دانش‌آموزان مدارس بزرگسال پایه اول راهنمایی تحصیلی که واجد شرایط مندرج در ماده ۲۸ این آیین‌نامه می‌باشند، می‌توانند شهریورماه در ارزشیابی جهشی شرکت کنند و در صورت احراز شرایط مندرج در ماده مذکور به پایه سوم راهنمایی ارتقا یابند.

ماده ۳۳ - ارزشیابی جامع^۱

دارندگان مدرک قبولی پایه پنجم ابتدایی که مدرک تحصیلی خود را تا سال ۹۱-۱۳۹۰ کسب کرده باشند، و همچنین دارندگان مدرک قبولی پایه ششم ابتدایی مشروط بر آنکه حداقل ۱۸ سال تمام سن داشته باشند، می‌توانند در ارزشیابی پایانی نوبت دوم یا

→ و در صورت کسب شرایط قبولی به پایه بالاتر ارتقا یابند. این قبیل دانش‌آموزان در صورت قبولی می‌توانند یا در مراکز آموزش از راه دور و یا در صورت داشتن سایر شرایط، در مدارس روزانه ادامه تحصیل دهند. ثبت‌نام و ادامه تحصیل این دانش‌آموزان در مدارس روزانه مشروط بر آن است که به تشخیص شورای مدرسه خلی در روند تشکیل کلاس‌ها ایجاد نشده و امکان جبران عقب‌ماندگی یک ماهه نیز فراهم باشد.

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۳۳۰ کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۲ به شماره ابلاغ ۱۲۰/۶۸۴۷۱ تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۱ ماده ۳۳ اصلاح و تبصره ۲ آن حذف و شماره مواد تغییر کرد.

- شهریورماه پایه نهم (ارزشیابی جامع) به صورت داوطلب آزاد شرکت کنند و در صورت کسب شرایط قبولی، کارنامه پایه مذکور را دریافت نمایند.
- تبصره ۱-** مبنای محاسبه سن، اول مهرماه هر سال تحصیلی خواهد بود.
- تبصره ۲-** نتیجه ارزشیابی جامع، مطابق مقررات مربوط به داوطلبان آزاد و مفاد این آیین نامه اعلام خواهد شد.
- ماده ۳۴-** به قبول شدگان پایه سوم راهنمایی علاوه بر کارنامه، گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله راهنمایی تحصیلی نیز اعطا می شود.
- ماده ۳۵-** دفتر ثبت ارزشیابی تحصیلی و تربیتی مدرسه باید حداکثر یک ماه پس از آخرین ارزشیابی در آن سال پلمپ شده و توسط فردی که از سوی اداره آموزش و پرورش مأمور می شود بررسی، مسدود، مهر و امضا گردد.
- ماده ۳۶-** ارزشیابی دانش آموزان دوره عمومی بزرگسالان و مدارس ایرانی خارج از کشور، طبق مفاد این آیین نامه انجام می گیرد.
- تبصره -** درس آموزش دفاعی از جدول مواد درسی مدارس ایرانی خارج از کشور و درس ورزش از جدول مواد درسی دوره راهنمایی تحصیلی بزرگسالان (شبانه) حذف می شود.
- ماده ۳۷-** اوراق ارزشیابی های پایانی نوبت دوم و تجدیدی حداکثر به مدت شش ماه بعد از پایان سال تحصیلی نگهداری و سپس برابر مقررات امحا می شود، ولی دفاتر ثبت ارزشیابی مدرسه به طور دائم نگهداری می شود. کارنامه تحصیلی دانش آموز نیز تا مدتی که برابر مقررات تحویل ولی وی نشده است، باید در مدرسه حفظ گردد.
- ماده ۳۸-** با متخلفان در ارزشیابی، طبق آیین نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش رفتار می شود.
- ماده ۳۹-** نظارت بر برگزاری ارزشیابی های پیشرفت تحصیلی دوره راهنمایی تحصیلی داخل و خارج کشور برعهده معاونت آموزش و پرورش عمومی و با همکاری معاونت توسعه مشارکتهای مردمی می باشد.
- تبصره -** نظارت بر ارزشیابی های پیشرفت تحصیلی دوره راهنمایی مراکز آموزشی سازمان ملی پرورش استعدادها و درخشان و سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور (حسب مورد) به عهده سازمان مربوط خواهد بود.
- ماده ۴۰-** با تصویب این آیین نامه مقررات مغایر لغو می شود.

نوع ارزشیابی پایانی هر درس در دوره اول متوسطه ^۱			
ردیف	مواد درسی	نوع ارزشیابی	ملاحظات
۱	قرآن	کتبی + شفاهی	۱۰ نمره کتبی + ۱۰ نمره شفاهی
۲	معارف اسلام	کتبی	---
۳	زبان و ادبیات فارسی	قرانت	برای هر درس ۲۰ نمره مجزا در نظر گرفته می شود
		املا	
		کتبی	
۴	زبان عربی	کتبی + شفاهی	۱۵ نمره کتبی + ۵ نمره شفاهی
		کتبی + شفاهی	۱۰ نمره کتبی + ۱۰ نمره شفاهی
		کتبی + عملی	۱۵ نمره کتبی + ۵ نمره عملی
۷	ریاضیات	کتبی	---
۸	تربیت بدنی و سلامت	عملی	---
۹	مطالعات اجتماعی	کتبی	---
۱۰	فرهنگ و هنر	عملی	برای این دروس ارزشیابی پایانی بعمل نمی آید ولی نمره پایانی آن بر مبنای ۲۰ نمره در طول هر نوبت به صورت تکوینی تعیین می شود.
	کار و فناوری	عملی	
۱۲	تفکر و سبک زندگی	کتبی + عملی	۵ نمره کتبی + ۱۵ نمره تکوینی، نمره ارزشیابی پایانی هرنوبت، از مجموع نمره ارزشیابی کتبی و نمره ارزشیابی تکوینی حاصل می شود.
۱۳	آمادگی دفاعی	کتبی + عملی	۱۲ نمره کتبی + ۸ نمره عملی
۱۴	انضباط	---	برابر با ماده ۱۰ و تبصره های آن عمل شود.

تبصره ۱ - ۵ نمره از ارزشیابی تکوینی در طول هر نوبت به فعالیت پژوهشی و مطالعاتی دانش آموزان اختصاص می یابد. معلمان می توانند بخشی از ساعات تدریس خود را در هر درس برای هدایت و راهنمایی فعالیت های پژوهشی و مطالعاتی دانش آموزان منظور نمایند.

تبصره ۲ - در صورتی که دانش آموز در دروس ردیف های ۱۰، ۱۱، ۱۲ نمره حدنصاب قبولی را کسب نکنند، تا ۳۱ مرداد ماده فرصت دارد با انجام پروژه های پیشنهادی معلم (تحقیقی؛ پژوهشی، عملی و...) نسبت به جبران ضعف های خود در درس یا درس های مربوط اقدام نماید. معلم با بررسی عملکرد دانش آموز در فعالیت های انجام شده نتیجه ارزشیابی وی را اعلام می نماید.^۲

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۲۸۳ کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی تاریخ ۱۳۹۲/۸/۱۹ به شماره ابلاغ ۱۳۹۳/۱۱/۱ تاریخ ۱۳۹۲/۹/۹ و جلسه ۳۱۱ تاریخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۸ به شماره ابلاغ ۱۳۹۳/۱۲/۵ تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۱

کمیسیون فوق

^۲ نمره ارزشیابی تکوینی برابر با تعریف مندرج در آیین نامه ارزشیابی تحصیلی و تربیتی دوره راهنمایی تحصیلی و مواد مرتبط با آن در هر نوبت ارزشیابی، توسط معلم مربوط تعیین می شود.

آیین نامه آموزشی دوره متوسطه حرفه‌ای خاص دانش‌آموزان با نیازهای ویژه^۱

مصوب جلسه ۷۵۳ تاریخ ۸۶/۷/۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۶۹۷۱ تاریخ ۸۶/۹/۷

(بررسی و تأیید در کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی)

فصل اول - تعریف و اهداف

ماده ۱- تعریف

دانش‌آموزان با نیازهای ویژه دانش‌آموزانی هستند که به سبب نارسایی جسمی، ذهنی، روانشناختی، هیجانی یا اجتماعی در زمینه یادگیری یا سازگاری با محیط، دارای مشکلاتی هستند که شامل دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی، آسیب‌دیده شنوایی، آسیب‌دیده بینایی، معلولین جسمی حرکتی و چند معلولیتی می‌شوند و امکان ادامه تحصیل در مدارس عادی یا خاص خود را ندارند.

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۷۳۰ شورای عالی تاریخ ۱۳۸۴/۱۲/۲۳ به شماره ابلاغ ۱۲۰/۴۹۴۸/۸ تاریخ ۱۳۸۵/۷/۱۰، شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد: به منظور فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای دستیابی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه، به خودکفایی شخصی و اجتماعی، به وزارت آموزش و پرورش اجازه داده می‌شود نسبت به طراحی و اجرای دوره‌های راهنمایی تحصیلی پیش‌حرفه‌ای و متوسطه حرفه‌ای ویژه آموزش و پرورش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه اقدام کند.

تبصره - اهداف، ساختار و برنامه‌های درسی این دوره‌ها متناسب با ویژگی‌های دانش‌آموزان با نیازهای ویژه شامل آموزش‌های نظری و عملی با تأکید بر آموزش‌های مهارتی و همچنین آیین‌نامه‌های اجرایی و امتحانی با پیشنهاد شورای سازمان آموزش و پرورش استثنایی و پس از تصویب شورای عالی آموزش و پرورش ابلاغ خواهد شد - به استناد مصوبه جلسه ۷۵۳ تاریخ ۱۳۸۶/۷/۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۶۹۷۱ تاریخ ۸۶/۹/۷ شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد آیین‌نامه‌های آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی پیش‌حرفه‌ای و متوسطه حرفه‌ای که به تأیید کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی رسیده است، از سال تحصیلی ۱۳۸۶-۸۷ به مدت سه سال تحصیلی به صورت آزمایشی اجرا شوند. اتخاذ تصمیم نهایی برای اجرای قطعی، منوط به ارائه گزارش ارزشیابی از آیین‌نامه‌های مذکور خواهد بود.

- به استناد مصوبه جلسه ۸۲۸ تاریخ ۱۳۸۹/۶/۲ به شماره ابلاغ ۱۲۰/۲۸۶۷۲/۸ تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۸ اجرای آزمایشی آیین‌نامه فوق به مدت یک سال (۱۳۸۹-۹۰) تمدید شد.

- به استناد مصوبه جلسه ۹۱۶ تاریخ ۱۳۹۴/۷/۶ شورای عالی به شماره ابلاغ ۱۲۰/۶۶۷۲۱ تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۷، اجرای آیین‌نامه‌های آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی (دوره اول متوسطه) پیش‌حرفه‌ای و متوسطه حرفه‌ای خاص دانش‌آموزان با نیازهای ویژه، مصوب جلسه ۷۵۳ شورای عالی به تاریخ ۱۳۸۶/۷/۳ متناسب با تغییرات ساختار جدید نظام آموزشی تا پایان سال تحصیلی ۹۵-۹۶ تنفیذ و تمدید شد.

ماده ۲- اهداف

اهداف مصوب دوره متوسطه، متناسب با ویژگی‌ها و توانایی‌های دانش‌آموزان با نیازهای ویژه، به‌عنوان اهداف عام این دوره در نظر گرفته شده؛ لیکن اهداف خاص (ویژه) دوره متوسطه حرفه‌ای عبارت است از:

۱-۲- افزایش مهارت‌های زندگی، دستیابی به خودکفایی فردی، اجتماعی و اقتصادی این دانش‌آموزان

۲-۲- ارتقای انگیزه کار و فعالیت و کسب مهارت‌های شغلی دانش‌آموزان، با تأکید بر توانبخشی حرفه‌ای.

فصل دوم - ساختار و واحدهای درسی، طول مدت تحصیل، عناوین و جداول درس‌ها

ماده ۳- این دوره مشتمل بر سه پایه تحصیلی است. تعداد واحدهای درسی دوره متوسطه حرفه‌ای حداقل ۹۶ واحد است که شامل دروس عمومی، انتخابی، تکمیل مهارت، اختیاری و استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) است.

ماده ۴- آموزش در دوره متوسطه حرفه‌ای مبتنی بر نظام واحدی است که دارای ویژگی‌های زیر می‌باشد:

الف) فرایند آموزش هر درس به‌طور پیوسته، در طول سال تحصیلی انجام می‌شود.
ب) محتوا، ساعات آموزش و میزان تأثیر هر درس در معدل‌گیری براساس تعداد واحدهای آن درس مشخص می‌شود.

ج) ارزشیابی هر یک از درس‌ها در این دوره مستقل است و قبولی یا مردودی در هر درس تأثیری بر سایر درس‌ها ندارد.

ماده ۵ - طول دوره آموزش ۳ سال است و تعداد واحدهای درسی موردنیاز جهت اخذ دیپلم متوسطه حرفه‌ای حداقل ۹۶ واحد می‌باشد.

تبصره ۱- طول دوره آموزش برای دانش‌آموزانی که نتوانند دوره را در سه سال طی کنند تا دو سال دیگر قابل افزایش است.

تبصره ۲- ترک تحصیل قبل از امتحانات نوبت اول و همچنین وقفه تحصیلی جزء سنوات تحصیلی محاسبه نمی‌شود و ترک تحصیل بعد از امتحانات نوبت اول جزء سنوات تحصیلی موضوع این ماده محاسبه می‌شود.

ماده ۶ - هر واحد درس نظری معادل یک ساعت آموزش در هفته برای طول سال تحصیلی می‌باشد. ساعات هر واحد درس عملی برابر جدول مواد درسی معادل ۱/۵ تا ۴ برابر ساعات آموزشی یک واحد درس نظری است.

ماده ۷ - از اول مهرماه تا پایان شهریورماه سال بعد یک سال تحصیلی محسوب می‌شود. دوره آموزش از اول مهرماه هر سال آغاز و حداقل تا پایان اردیبهشت‌ماه سال بعد ادامه می‌یابد و امتحانات پایانی نوبت دوم در خردادماه برگزار می‌شود.

تبصره - آن دسته از استانداردهای مهارت (درس‌های مهارتی) و درس کارورزی که آموزش آن‌ها تا پایان اردیبهشت‌ماه به اتمام نمی‌رسد، ادامه و تکمیل آموزش و ارزشیابی پایانی آن دروس تا پایان شهریورماه همان سال تحصیلی به‌طور رایگان بلامانع است.

ماده ۸ - در پایه اول، دوم و سوم کلیه واحدهای درسی هر پایه برابر جداول، مربوط به دانش‌آموز ارائه می‌شود.

ماده ۹ - چنانچه پس از برگزاری امتحانات خردادماه، بعضی از دانش‌آموزان در یک یا چند ماده درسی شرایط قبولی را احراز نکنند این درس‌ها در تابستان مربوط به‌صورت ذیل به آنان ارائه خواهد شد.

۹ - ۱ - برای دانش‌آموزی که موفق به کسب نمره قبولی از درس یا دروس آن پایه یا پایه‌های قبل نشده است، دوره تابستانی اجرا می‌شود. برنامه آموزشی این دوره به مدت ۱۰ هفته خواهد بود. که ۸ هفته آن به تشکیل کلاس و مابقی برای برگزاری امتحانات و اعلام نتیجه خواهد بود. ساعات ارائه هر درس سه برابر ساعات همان درس در طول سال می‌باشد. هر دانش‌آموز مجاز خواهد بود حداکثر تا ۴۸ ساعت کلاس حضوری در هفته را انتخاب نماید و باقیمانده دروس را باید به‌صورت غیرحضوری انتخاب نموده و صرفاً در امتحان درس یا دروس مربوط در شهریورماه شرکت نماید.

تبصره - دروس مهارتی در این دوره، باید به‌صورت حضوری ارائه شود.

۹ - ۲ - دانش‌آموزان سال سوم تا پایان شهریور همان سال موفق به گذراندن برخی از درس‌ها نشوند، می‌توانند در سال چهارم و پنجم درس‌های مهارتی را به‌صورت حضوری با رعایت سقف ۳۶ ساعت در هفته و بقیه دروس را در صورت عدم ارائه در مرکز به‌صورت غیرحضوری تا سقف ۳۲ ساعت بگذرانند.

۹ - ۲ - ۱ - دانش‌آموزان سال سوم که پس از امتحانات شهریورماه در دو ماده درسی غیرمهارتی موفق به کسب نمره حد نصاب جهت فارغ‌التحصیلی نشود، می‌توانند در

مهرماه همان سال در امتحانات مربوط شرکت نمایند و در صورت کسب نمره قبولی نمره مأخذه به جای نمره شهریورماه ثبت و حسب مقررات اعلام نتیجه می‌شوند.

۲-۲-۹ - دانش‌آموزانی که در سال پنجم موفق به گذراندن برخی از درس‌های این دوره نشوند، حق ادامه تحصیل را در مراکز آموزشی ندارند و می‌توانند به‌صورت داوطلب آزاد ثبت‌نام کنند و ادامه تحصیل دهند.

۳-۹ - دوره تابستانی حتی‌المقدور در مراکز آموزشی مربوط تشکیل خواهد شد و برگزاری آن به‌صورت متمرکز با برنامه‌ریزی و هماهنگی قبلی مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان در یک یا چند واحد آموزشی بلامانع است. برگزاری این دوره برای دانش‌آموزان رایگان است.

ماده ۱۰ - دانش‌آموز نمی‌تواند درس‌هایی را که قبلاً نمره قبولی کسب کرده است، به‌طور مجدد انتخاب کند.

ماده ۱۱ - ساعات حضور دانش‌آموز در برنامه‌های آموزشی، پرورشی و توانبخشی در هر هفته حداکثر ۴۸ ساعت است و دانش‌آموز موظف است در فاصله زمانی شروع تا پایان برنامه آموزش روزانه در محل آموزش حضور داشته باشد.

۱-۱۱ - برنامه هفتگی واحدهای آموزشی برای ۶ روز هفته و هر روز حداقل ۶ ساعت و حداکثر ۸ ساعت تنظیم می‌شود.

۲-۱۱ - مدیر واحد آموزشی باید برنامه هفتگی را به گونه‌ای تنظیم کند که دانش‌آموز ساعات بدون برنامه نداشته باشد.

ماده ۱۲ - مدیر واحد آموزشی می‌تواند با کسب مجوز از مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان براساس شیوه‌نامه ارسالی از سوی سازمان آموزش و پرورش استثنایی نسبت به تشکیل کلاس با تعداد دانش‌آموز کمتر از حد نصاب تعیین شده اقدام نماید.

ماده ۱۳ - حضور مرتب دانش‌آموز در واحد آموزشی و کلاس درس در طول سال تحصیلی در تمام ایامی که واحد آموزشی رسماً دایر می‌باشد، الزامی است و با دانش‌آموزی که غیبت می‌کند، برابر مقررات انضباطی مندرج در آیین‌نامه اجرایی مدارس رفتار خواهد شد. دانش‌آموزی که حسب مورد برای گذراندن دروس مهارتی (استاندارد مهارت و کارورزی) به مراکز خارج از واحدهای آموزشی معرفی می‌شود برابر برنامه تنظیمی ملزم به رعایت مفاد این ماده می‌باشد.

ماده ۱۴- رسیدگی به موارد خاص آموزشی و پرورشی بر اساس مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش خواهد بود..

ماده ۱۵- درس‌های دوره متوسطه حرفه‌ای براساس اهداف و ماهیت آن‌ها به شرح ذیل می‌باشد:
 ۱- ۱۵- **درس‌های عمومی:** درس‌هایی است که آموختن آن‌ها برای ارتقای سطح علمی، فرهنگی، اخلاقی و دینی، اجتماعی، اقتصادی و رشد جسمانی دانش‌آموز در دوره متوسطه حرفه‌ای ضرورت دارد.

۲- ۱۵- **درس‌های انتخابی:** درس‌هایی است که با توجه به تفاوت‌های فردی به منظور دستیابی به خودکفایی فردی و رفع نیازهای آموزشی، پرورشی و توانبخشی تعمیق باورهای دینی، تقویت مهارت‌های زندگی فردی و اجتماعی و رشد استعدادها دانش‌آموز ارائه می‌گردد.

۳- ۱۵- **استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی):** شامل دروسی است که از طریق آن‌ها مهارت‌های حرفه‌ای موردنیاز برای اشتغال به یک کار مفید به صورت نظری و عملی بر اساس استانداردهای مهارتی مربوط آموزش داده می‌شود.

۴- ۱۵- **درس‌های تکمیل مهارت:** درس‌هایی است که به منظور افزایش سطح اطلاعات و مهارت‌های موردنیاز برای ورود به محیط کار به دانش‌آموز ارائه می‌شود.

۵- ۱۵- **درس‌های اختیاری:** درس‌هایی است که به تعداد واحدهای موردنیاز هر یک از رشته‌های مهارتی متناسب با ماهیت و هدف‌های هر رشته و حسب شرایط و مقتضیات منطقه آموزشی برابر ضوابط مربوط به دانش‌آموز ارائه می‌شود.

تبصره - دروس عمومی، انتخابی، استاندارد مهارت، تکمیل مهارت و اختیاری موضوع این ماده با دروس همنام در دوره متوسطه (نظری - فنی و حرفه‌ای و کاردانش) متفاوت بوده و قابل تطبیق با یکدیگر نمی‌باشند.

ماده ۱۶- عناوین رشته‌های مهارتی و جداول مواد درسی توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور تهیه و پس از تصویب کمیسیون برنامه‌های درسی و تربیتی شورای عالی آموزش و پرورش توسط سازمان مذکور ابلاغ خواهد شد.

فصل سوم - مقررات ثبت نام دانش آموزان

ماده ۱۷- به منظور برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، نظارت و ارزشیابی امور مربوط به ثبت نام دانش‌آموزان، همه ساله قبل از شروع ثبت نام، ستادی تحت عنوان ستاد ثبت نام

تشکیل می‌شود، شیوه‌نامه مربوط توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور تهیه و ابلاغ می‌شود.

ماده ۱۸- ثبت‌نام دانش‌آموزان ورودی به دوره متوسطه حرفه‌ای با حضور دانش‌آموز، پدر یا مادر یا ولی وی انجام می‌گیرد.

تبصره ۱- دانش‌آموزی که به دلیل بیماری یا علت‌های دیگر نمی‌تواند برای ثبت‌نام در واحد آموزشی حضور یابد امور ثبت‌نام و انتخاب واحد وی در موعد مقرر توسط ولی او انجام می‌شود.

تبصره ۲- ثبت‌نام و تحصیل مجدد دانش‌آموز غیرمشمول که ترک تحصیل داشته است، با رعایت شرایط سنی بلامانع است.

ماده ۱۹- ثبت‌نام و تحصیل دانش‌آموزان در واحدهای آموزشی به تفکیک جنسیت انجام می‌گیرد.

موعد ثبت‌نام

ماده ۲۰- ثبت‌نام دانش‌آموزان ورودی پایه اول و سایر دانش‌آموزان در هر سال تحصیلی از نیمه دوم تیرماه تا حداکثر پایان شهریورماه و برای دوره تابستانی در هفته اول تیرماه هر سال صورت خواهد گرفت.

شرایط سنی:

ماده ۲۱- حداکثر سن ثبت‌نام در پایه‌های اول، دوم و سوم به ترتیب ۲۰، ۲۱ و ۲۲ سال تمام است (ملاک محاسبه سن دانش‌آموز برای ثبت‌نام اول مهرماه هر سال خواهد بود).

تبصره - دانش‌آموزی که برای چهارمین یا پنجمین سال در این دوره ثبت‌نام می‌شود، نباید حداکثر سن وی به ترتیب از ۲۳ و ۲۴ سال تمام تجاوز کرده باشد.

ماده ۲۲ - مدارک موردنیاز برای ثبت‌نام دانش‌آموز در پایه اول به شرح زیر است:

الف) تصویر صفحه اول شناسنامه که با اصل آن مطابقت داشته باشد و در صورت وجود تغییرات و اصلاحات در شناسنامه تصویر صفحه آخر نیز ضروری است و لازم است شناسنامه دانش‌آموزی که به سن ۱۵ سال تمام رسیده است عکس‌دار باشد.

ب) عکس به تعداد موردنیاز

ج) دارا بودن مدرک تحصیلی پایان دوره راهنمایی تحصیلی پیش‌حرفه‌ای یا مهارت‌های حرفه‌ای یا گواهی موقت قبولی سال سوم دوره‌های فوق‌الذکر

د) نمون برگ تأیید شده هدایت حرفه‌ای دانش‌آموز که اولویت رشته‌های مهارتی او در آن مشخص شده باشد.

تبصره - ارائه مجوز ادامه تحصیل توسط مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان مطابق با ملاک‌های تشخیصی سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور برای آن دسته از دانش‌آموزانی که دارای مدرک تحصیلی سوم راهنمایی از مراکز عادی یا مراکز استثنایی می‌باشند، الزامی است. برای این قبیل افراد نمون برگ هدایت حرفه‌ای آنان مطابق با دستورالعمل ارسالی از سوی سازمان آموزش و پرورش استثنایی تکمیل خواهد شد.

شرایط ثبت نام و تحصیل دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه عمومی:

ماده ۲۳- دانش‌آموز پسر از اول فروردین ماه سالی که در آن سال وارد سن ۱۹ سالگی می‌شود مشمول نظام وظیفه شناخته می‌شود.

ماده ۲۴- ملاک رسیدگی به وضع مشمولیت دانش‌آموز تاریخ تولد مندرج در شناسنامه اولیه وی است و تغییرات بعدی ملاک عمل نخواهد بود، لیکن برای دانش‌آموزی که شناسنامه اولیه او به حکم دادگاه باطل شده است شناسنامه جدید ملاک قرار خواهد گرفت.

ماده ۲۵- چنانچه دانش‌آموزی پس از ثبت نام، از ابتدا و یا در طول سال تحصیلی با عذر موجه غیبت کند و این غیبت تا پایان سال تحصیلی ادامه یابد و در امتحان هیچ یک از درس‌ها در خردادماه و شهریورماه شرکت نکند، آن سال تحصیلی برای دانش‌آموز وقفه تحصیلی محسوب می‌شود. وقفه تحصیلی و غیبت موجه ترک تحصیل تلقی نمی‌شود. تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده با مدیر واحد آموزشی است.

ماده ۲۶- دانش‌آموز مشمول نظام وظیفه که سه ماه و بیشتر به‌طور متوالی غیبت غیرموجه و یا بدون اطلاع قبلی داشته باشد، به‌عنوان ترک تحصیل از واحد آموزشی اخراج می‌شود. مدیر واحد آموزشی موظف است مراتب ترک تحصیل این قبیل افراد را برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش به حوزه‌های وظیفه عمومی محل اعلام کند.

تبصره - چنانچه دانش‌آموز واجد شرایط در موعد مقرر برابر ضوابط در واحد آموزشی ثبت نام نکند، مدیر واحد آموزشی موظف است برابر مفاد این ماده ترک تحصیل دانش‌آموز را اعلام کند.

ماده ۲۷- شرکت در امتحانات داوطلب آزاد (متفرقه) از نظر مقررات نظام وظیفه عمومی ترک تحصیل تلقی می‌شود.

ماده ۲۸- ثبت‌نام و تحصیل دانش‌آموز مشمول که ترک تحصیل داشته است مجاز نیست و صرفاً در صورت رفع ممنوعیت قانونی از نظر نظام وظیفه عمومی، ادامه تحصیل وی بلامانع است.

تبصره - دانش‌آموزی که دفترچه آماده به خدمت (بدون مهر غیبت) گرفته است، چنانچه تاریخ اعزام مندرج در دفترچه وی حداقل تا پایان خردادماه آن سال تحصیلی باشد می‌تواند با رعایت سایر شرایط در همان سال تحصیلی ثبت‌نام کند و ادامه تحصیل دهد.

ماده ۲۹- مدیر واحد آموزشی پسرانه باید مشخصات کلیه دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه را که به تحصیل اشتغال دارند، به‌طور انفرادی و برای هر مشمول فقط یک‌بار به منظور استفاده از معافیت تحصیلی برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش مربوط به حوزه‌های نظام وظیفه محل اعلام کند (این موضوع شامل دانش‌آموزان دارای نقص عضو و استثنایی نیز می‌شود).

ماده ۳۰- مدیر واحد آموزشی موظف است مراتب ترک تحصیل و فراغت از تحصیل دانش‌آموزان مشمول خود را برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش متبوع به حوزه‌های نظام وظیفه اعلام کند.

ماده ۳۱- دانش‌آموزان اتباع بیگانه که برابر مقررات در واحدهای آموزشی ایرانی تحصیل می‌کنند، مشمول قانون وظیفه عمومی نمی‌باشند.

شرایط انتقال دانش‌آموز

ماده ۳۲- انتقال دانش‌آموز در طول سال تحصیلی از یک واحد آموزشی به واحد آموزشی دیگر با موافقت اداره آموزش و پرورش «مقصد» و حداکثر تا یک‌ماه قبل از شروع امتحانات پایانی نوبت دوم بلامانع است. در این صورت مدارک، پرونده تحصیلی و نمرات مربوط به آزمون‌های طول سال تحصیلی وی باید پس از مهر و امضا واحد آموزشی مبدأ، به موقع به واحد آموزشی «مقصد» ارسال شود. انتقال دانش‌آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی دو واحد آموزشی مبدأ و مقصد با رعایت مقررات در مهلت تعیین شده بلامانع است.

تبصره - پرونده تربیتی - تحصیلی دانش‌آموز به‌صورت محرمانه باید به واحد آموزشی «مقصد» ارسال شود.

ماده ۳۳- مدیر واحد آموزشی باید کلیه مدارک دانش‌آموزی که با گواهی موقت ثبت‌نام کرده است را حداکثر تا پایان مهرماه به‌صورت مکتوب از محلّ تحصیل قبلی وی درخواست کند. مدیر واحد آموزشی مبدأ نیز بلافاصله پس از وصول درخواست، باید کلیه مدارک تحصیلی دانش‌آموز منتقل شده خود را پس از تکمیل برابر مقرّرات به واحد آموزشی مقصد ارسال کند.

ماده ۳۴- چنانچه مدارک تحصیلی دانش‌آموز در موعد مقررّ در واحد آموزشی مقصد کامل نشود و به تبع آن برای دانش‌آموز حقی ایجاد و یا از وی حقی تزییع شود مسئولیت ناشی از آن حسب مورد به‌عهده مدیران واحدهای آموزشی مبدأ یا مقصد می‌باشد. سایر موارد:

ماده ۳۵- مدیر واحد آموزشی موظف است حداکثر تا یک ماه پس از شروع سال تحصیلی پرونده تحصیلی تمامی دانش‌آموزان از جمله دانش‌آموزان جدید خود را مورد رسیدگی قرار دهد و در صورت مشاهده نقص پرونده، درصدد رفع نقص برای د و چنانچه دانش‌آموزی برخلاف مقرّرات به یک رشته تحصیلی هدایت شده یا به پایه تحصیلی بالاتر ارتقا یافته و یا در درس‌ها قبول اعلام شده باشد، نسبت به تعیین وضعیت استحقاقی وی اقدام کند. لیکن چنانچه بعد از موعد مذکور موارد نقص پرونده مشاهده شود لازم است پرونده دانش‌آموز مربوط برابر مقرّرات جهت اقدام بعدی به اداره آموزش و پرورش متبوع ارسال شود.

ماده ۳۶- دفتر آمار دانش‌آموزان حداکثر تا یک‌ماه پس از شروع سال تحصیلی یا دوره تابستانی توسط مدیر واحد آموزشی تکمیل و به وسیله نماینده مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان برابر مقرّرات مسدود می‌شود.

فصل چهارم - ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

ماده ۳۷- تعریف و اهداف

ارزشیابی، داوری و قضاوت در مورد آموخته‌ها و تغییر رفتار دانش‌آموز در جهت نیل به هدف‌های آموزشی و پرورشی است که از طریق سنجش و اندازه‌گیری حاصل می‌شود. ارزشیابی بخش جدایی‌ناپذیر فرایند یاددهی - یادگیری است و در موقعیت‌های مختلف و متعدّد انجام می‌گیرد.

ارزشیابی در آموزش متوسطه به منظور تحقق اهداف زیر انجام می‌شود:

۱- بررسی و تعیین میزان پیشرفت آموزشی و پرورشی و تغییرات رفتاری دانش‌آموز.

۲- آگاه کردن دانش‌آموز از میزان پیشرفت آموزشی و پرورشی خود و آگاهی اولیای وی از وضعیت تحصیلی فرزندشان.

۳- تشخیص نارسایی‌های یادگیری دانش‌آموز و برنامه‌ریزی به منظور رفع آن‌ها.

۴- تشخیص استعداد و علاقه دانش‌آموز به منظور راهنمایی آنان در امور شغلی و تحصیلی آینده.

۵- تقویت انگیزه و روحیه تلاش و ایجاد رقابت‌های سالم در دانش‌آموز.

۶- سنجش کیفیت و محتوای برنامه‌ها و عوامل مؤثر در آموزش از طریق تحلیل نتایج ارزشیابی‌ها به منظور یافتن نارسایی‌ها و رفع آن‌ها.

۷- حصول اطمینان از تحقق شرایط لازم در دانش‌آموز به منظور ارتقا به مراحل تحصیلی و یا سطوح مهارتی بالاتر.

ماده ۳۸- ارزشیابی از آموخته‌های دانش‌آموز در هر درس به سه صورت ورودی، تکوینی و پایانی و با اهداف مشخص شده ذیل به عمل می‌آید:

الف - ارزشیابی ورودی (آغازین) به منظور آگاهی از توانایی‌ها و آمادگی‌های قبلی دانش‌آموز برای شروع مناسب فرایند یاددهی - یادگیری و جبران نارسایی‌ها و کاستی‌های احتمالی دانش‌آموز در آغاز سال تحصیلی توسط معلمان انجام می‌گیرد.

ب - ارزشیابی تکوینی (مستمر) به منظور تقویت اعتماد به نفس، تحکیم آموخته‌های دانش‌آموز، آگاهی معلمان از نقاط قوت و ضعف درسی و نحوه عملکرد دانش‌آموز در فرایند یاددهی - یادگیری و پرورش روحیه تحقیق، تفکر، تلاش، ابتکار و فعالیت‌های گروهی، تدارک بازخورد مناسب به معلمان، دانش‌آموزان، اولیا و اتخاذ روش‌های مناسب به منظور بهبود فرایند یاددهی - یادگیری انجام می‌شود.

ج - ارزشیابی پایانی (تراکمی) به منظور حصول اطمینان از میزان تحقق هدف‌های آموزشی و پرورشی و حصول اطمینان لازم برای احراز شرایط قبولی در هر درس انجام می‌گیرد.

ماده ۳۹- ارزشیابی تکوینی به صورت مستمر از نحوه مشارکت دانش‌آموز در فعالیت‌های یاددهی - یادگیری و به شیوه‌های گوناگون و با تکیه بر آزمون‌های کتبی، شفاهی، عملی، بررسی تکالیف فردی و گروهی، فهرست‌وارسی مشاهده رفتار، میزان فعالیت، تلاش، ابتکار و خلاقیت و ... انجام می‌گیرد و نمره این ارزشیابی‌ها در هر ماده درسی در هر سال تحصیلی در دو نوبت تعیین و منظور می‌شود.

تبصره - برای درس‌هایی که در دوره تابستانی به صورت حضوری ارائه می‌شود نمره ارزشیابی مستمر یک‌بار تعیین و منظور می‌شود.

ماده ۴۰- ارزشیابی پایانی در طول سال تحصیلی در دو نوبت اول و دوم انجام می‌شود. ارزشیابی پایانی نوبت اول از حدود پنجاه درصد اول محتوای برنامه درسی در دی‌ماه و ارزشیابی پایانی نوبت دوم از تمام محتوای برنامه درسی (۵ نمره از محتوای نیمه اول برنامه درسی و ۱۵ نمره از محتوای نیمه دوم برنامه درسی) در خردادماه به‌عمل می‌آید.

تبصره ۱- ارزشیابی پایانی دروس در دوره تابستانی و درس‌های غیرحضوری از کلیه محتوای برنامه درسی به‌عمل می‌آید.

تبصره ۲- ارزشیابی پایانی هر استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) پس از اتمام آموزش آن در دو بخش نظری و عملی از کلیه محتوای آن استاندارد یا درس مهارتی به‌عمل می‌آید.

ماده ۴۱- ارزشیابی آن دسته از درس‌های انتخابی که فعالیت محور می‌باشند، به‌صورت مستمر از مجموعه فعالیت‌های دانش‌آموز در طول هر نوبت انجام می‌شود.

ماده ۴۲- برنامه امتحانات پایانی نوبت اول، دوم و دوره تابستانی توسط واحد آموزشی با عنایت به تقویم اجرایی تنظیم و امتحانات با همکاری مشترک کارکنان آموزشی و اداری واحد آموزشی و زیر نظر مدیر انجام می‌شود. طرح سؤال‌ها برعهده معلمان مربوط می‌باشد.

تبصره ۱- سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور و یا مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان می‌توانند در امتحان پایانی نوبت دوم یا دوره تابستانی یک یا دو ماده درسی مربوط به پایه‌های اول، دوم و سوم را به‌صورت هماهنگ برگزار کنند.

تبصره ۲- چنانچه معلم مربوط ظرف مدت ۵ روز پس از انجام امتحان هر درس اوراق امتحانی را به هر علتی تصحیح نکند، مدیر واحد آموزشی ضمن گزارش موضوع به اداره آموزش و پرورش متبوع، باید به تشخیص خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.

ماده ۴۳- اوراق امتحانات باید توسط معلم مربوط، زیر نظر مدیر و در محل واحد آموزشی تصحیح شود.

تبصره ۱- مدیر واحد آموزشی می‌تواند با مسئولیت خود، اوراق امتحانی را جهت تصحیح در خارج از محل واحد آموزشی، در اختیار معلمان قرار دهد.

تبصره ۲- در صورت انتقال معلم، اوراق دانش‌آموزان بنا به تشخیص مدیر توسط یکی از معلمان رشته مربوط تصحیح می‌شود.

ماده ۴۴- نمرات ارزشیابی‌های تکوینی و پایانی هر نوبت امتحانی باید توسط معلم مربوط بدون خدشه و قلم‌خوردگی در برگ ریزنمرات ثبت و پس از امضا و درج تاریخ، به دفتر واحد آموزشی تحویل دهد. نمرات ارزشیابی تکوینی دو هفته قبل از شروع امتحانات پایانی و نمرات ارزشیابی پایانی حداکثر یک هفته بعد از انجام امتحانات هر درس در آن نوبت باید به دفتر واحد آموزشی تحویل شود.

تبصره - نمرات ارزشیابی مستمر باید در طول هر نوبت و قبل از امتحانات پایانی به اطلاع دانش‌آموز و ولی او برسد.

ماده ۴۵- نمره هر درس در نوبت اول از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب ۱ و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب ۲ و در نوبت دوم از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب ۱ و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب ۶ به دست می‌آید.

نمره سالانه هر درس برابر جدول ذیل محاسبه می‌شود.

نمره سالانه	نوبت دوم		نوبت اول	
	مجموع نمرات ارزشیابی‌ها با ضریب تقسیم بر ۱۰	نمره ارزشیابی پایانی ضریب ۶	نمره ارزشیابی مستمر ضریب ۱	نمره ارزشیابی پایانی ضریب ۲

۴۵-۱- نمره هر درس در دوره تابستانی از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب ۱ و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب ۴ به شرح جدول محاسبه می‌شود.

نمره درس دوره تابستانی	نمره ارزشیابی پایانی	نمره ارزشیابی مستمر
مجموع نمرات ارزشیابی‌ها با ضریب تقسیم بر پنج	ضریب ۴	ضریب ۱

تبصره ۱- نمره درس‌هایی که صرفاً ناظر بر فعالیت ضمن سال دانش‌آموز می‌باشد و ارزشیابی پایانی ندارد از قبیل درس‌های کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی بر مبنای ارزشیابی‌های مستمر از فعالیت دانش‌آموز در هر نوبت، توسط معلم مربوط تعیین می‌شود و نمره سالانه این درس‌ها براساس میانگین نمرات نوبت اول و دوم تعیین می‌شود.

تبصره ۲- نمرات ارزشیابی استاندارد مهارت (دروس مهارتی) و درس‌های غیرحضوری همان نمره امتحان پایانی بدون ضریب خواهد بود.

تبصره ۳- در محاسبه نمره سالانه و نمره درس دوره تابستانی، عدد اعشاری نمرات به شرح

ذیل تغییر می‌یابد و در برگ ریزنمرات ثبت و محاسبه می‌شود:

۱- کمتر از ۰/۲۵ به ۰/۲۵

۲- از ۰/۲۶ تا ۰/۴۹ به ۰/۵۰

۳- از ۰/۵۱ تا ۰/۷۴ به ۰/۷۵

۴- از ۰/۷۶ تا ۰/۹۹ به یک

ماده ۴۶- نصاب قبولی سالانه در هر درس ۱۰ می‌باشد.

تبصره - سهم نمره ارزشیابی دروس مهارتی در بخش‌های نظری و مهارتی و عملی به ترتیب

۸ و ۱۲ می‌باشد.

ماده ۴۷ - نظارت بر برگزاری امتحانات داخل و خارج از کشور دوره متوسطه حرفه‌ای برعهده

سازمان آموزش و پرورش استثنایی می‌باشد. در مورد مدارس خارج از کشور هماهنگی

با دفتر مدارس خارج از کشور الزامی است.

ماده ۴۸- مسئولیت حسن اجرای امتحانات و اعلام به موقع نتایج برعهده مدیر واحد آموزشی

است. مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان در صورت لزوم می‌تواند اوراق امتحانی

تصحیح شده را مورد بررسی و تجدیدنظر قرار دهد. در صورتی که در بازبینی اوراق

نمره دانش‌آموزی تغییر یابد، آخرین نمره ملاک عمل خواهد بود و موضوع به‌طور

کتبی به اطلاع معلم و دانش‌آموز مربوط می‌رسد.

تبصره - در صورتی که بازبینی اوراق امتحانات پایانی هر سال پس از آبان‌ماه انجام شود و نمره

دانش‌آموزی تغییر یابد مراتب برای تصمیم‌گیری به کمیسیون معین شورای عالی

آموزش و پرورش ارجاع می‌شود.

ماده ۴۹- نتیجه امتحانات پایانی حداکثر تا دو هفته پس از پایان هر نوبت، کتباً توسط مدیر

واحد آموزشی به دانش‌آموز یا ولی او اعلام می‌شود.

ماده ۵۰ - مهلت اعتراض به نمرات امتحانات پایانی حداکثر ۵ روز پس از اعلام نتیجه

امتحانات آن نوبت می‌باشد. در امتحانات داخلی مدیر واحد آموزشی موظف است

اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار مصحح مربوط و یا به تشخیص

خود در اختیار مصحح مربوط و یک‌نفر دیگر از معلمان همان درس قرار دهد. نمره

ورقه تجدیدنظر شده با امضای مصحح مربوط و یا مصحح مربوط و تجدیدنظر کننده،

حسب مورد تعیین می‌شود. در صورت اختلاف‌نظر، رأی معلم سوم واجد شرط قطعی

و لازم‌الاجراست. در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت ۵ روز پس از پایان مهلت اعتراض نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

تبصره - نمرات درس‌های عملی (غیرکتبی) و درس‌های شفاهی، قابل اعتراض و تجدیدنظر نمی‌باشند و نمره اعلام شده قطعی است.

ماده ۵۱ - اوراق امتحانات پایانی نوبت دوم و دوره تابستانی به مدت شش ماه در واحد آموزشی نگهداری و سپس برابر مقررات امحا می‌شود. لیست نمرات معلمان و دفتر امتحانات، صحافی و جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب و به طور دائم در واحد آموزشی مربوط حسب مورد نگهداری می‌شود.

ماده ۵۲ - در صورتی که محل اقامت ولی یا سرپرست دانش‌آموزی تا ۱۵ روز قبل از برگزاری امتحانات دوره تابستانی تغییر یابد، دانش‌آموز می‌تواند (با اخذ معرفی‌نامه عکس‌دار حاوی مشخصات و مواد درسی و نمره ارزشیابی دوره تابستانی مربوط و تأیید موضوع انتقال ولی توسط مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان و همراه داشتن مدارک لازم مبنی بر انتقال ولی خود) به مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان محل سکونت جدید مراجعه و با معرفی آن مدیریت، در امتحانات دوره تابستانی یکی از واحدهای آموزشی شرکت کند. نمره‌های چنین دانش‌آموزی پس از تأیید مدیریت آموزش و پرورش استثنایی محل سکونت جدید، با هماهنگی مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان قبلی، جهت ابلاغ به واحد آموزشی که دانش‌آموز قبلاً تحصیل می‌کرده است، ارسال می‌شود تا واحد آموزشی مذکور با توجه به نمره‌های دیگر و با رعایت سایر مقررات اعلام نتیجه کند.

ماده ۵۳ - در هر نوبت سال تحصیلی به هر دانش‌آموز بر اساس رعایت موازین اسلامی، رفتار، اخلاق، رعایت اصول بهداشت و نظافت شخصی، وضعیت حضور و غیاب، رعایت مقررات واحد آموزشی، حفظ اموال آن و گزارش رسیده از سوی معلمان و مربیان و با رعایت آیین‌نامه انضباطی، توسط مدیر و معاونان واحد آموزشی یک نمره انضباط تعیین و در برگ ریزنمرات مربوط ثبت و با امضای مدیر تسلیم دفتر واحد آموزشی می‌شود.

تبصره ۱- میانگین نمرات انضباط نوبت اول و دوم به‌عنوان نمره سالانه محسوب و در معدل سالانه معادل دو واحد درسی منظور می‌شود.

تبصره ۲- تعداد واحدهای انضباط در محاسبه ۹۶ واحد درسی در نظر گرفته نمی‌شود.

تبصره ۳- در دوره تابستانی نمره انضباط منظور نمی‌شود.

ماده ۵۴- نمونه اسناد و مدارک تحصیلی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در دوره متوسطه حرفه‌ای، توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور، تهیه و پس از هماهنگی با معاونت آموزش و پرورش نظری و مهارتی به استان‌ها ابلاغ می‌شود.

ماده ۵۵- دفتر امتحانات در هر سال تحصیلی باید حداکثر تا پایان آبان ماه تنظیم شده و توسط نماینده مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان، بررسی و پس از تأیید مسدود شود.

ماده ۵۶- چنانچه دانش‌آموزی در زمان برگزاری امتحانات یا قبل از آن دچار مشکل و سانحه‌ای شود که قادر به نوشتن نباشد، می‌تواند از منشی معتمدی که از طرف مدیر واحد آموزشی برای امتحانات تعیین می‌شود، استفاده کند.

ماده ۵۷- دانش‌آموزان با نیازهای ویژه که قسمتی از تحصیلات خود را در مدارس خارجی گذارده‌اند که برنامه آن با برنامه آموزش دوره متوسطه حرفه‌ای مطابقت ندارد و یا هیچگونه مدرک تحصیلی که میزان تحصیلات خارجی آنان را مشخص کند، نداشته باشند و همچنین دانش‌آموزانی که بخشی از مدارک تحصیلی آنان در اثر حوادثی از قبیل سیل، زلزله، جنگ، آتش‌سوزی و ... از بین رفته باشد، با توجه به شرایط سنی و توانایی خود می‌توانند با درخواست کتبی و تأیید مراجع مربوط و معرفی مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان، در امتحان تعیین پایه تحصیلی که از کلیه درس‌های مربوط به پایه اول یا دوم یا سوم به‌عمل می‌آید، در اولین نوبت رسمی امتحانی، همراه با سایر دانش‌آموزان برابر شیوه‌نامه‌ای که توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی ابلاغ می‌شود، شرکت کنند و در صورت قبولی در کلیه درس‌های هر پایه مدرک قبولی برای آنان صادر می‌شود و با رعایت سایر شرایط مجاز به ادامه تحصیل در واحد آموزشی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه خواهند بود.

تبصره - افراد خارجی مقیم ایران، رانده‌شدگان از سایر کشورها و پناهندگان از کشورهای خارجی به ایران، باید دارای اجازه اقامت مورد تأیید وزارت کشور باشند.

ماده ۵۸- برای محاسبه معدل سالانه هر دانش‌آموز در پایان نوبت دوم، تعداد واحدهای هر درس در نمره سالانه آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های به‌دست آمده بر تعداد کل واحدهایی که دانش‌آموز در آن سال برای آن‌ها نمره (اعم از قبولی یا مردودی) دریافت داشته است، تقسیم می‌شود.

تبصره - برای محاسبه معدل سالانه دانش‌آموزان در دوره تابستانی، نمرات امتحانی دوره تابستانی به جای نمرات سالانه محسوب و سپس معدل گرفته می‌شود.

ماده ۵۹ - دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش در امتحان تعلیمات خاص خود شرکت خواهند کرد و نمره این درس جایگزین (تعلیمات دینی و قرآن) می‌شود. ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان تعلیمات دینی اسلامی منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

ماده ۶۰ - با متخلف یا متخلفان در امتحانات برابر آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی و قانون رسیدگی به تخلفات اداری حسب مورد رفتار خواهد شد.

ماده ۶۱ - پس از برگزاری امتحانات پایانی نوبت دوم، دانش‌آموزی در هر یک از درس‌ها قبول شناخته می‌شود که نمره سالانه وی در هر درس کمتر از نصاب قبولی آن درس نباشد.

ماده ۶۲ - دانش‌آموزی که پس از امتحانات نوبت دوم شرایط قبولی را در درس یا درس‌ها، احراز نکند، می‌تواند در امتحانات همان درس یا درس‌ها در دوره تابستانی شرکت کند و در صورتی قبول شناخته می‌شود که نمره هریک از درس‌های وی در دوره تابستانی کمتر از نصاب قبولی نباشد.

وضعیت غایبین در امتحانات

ماده ۶۳ - چنانچه دانش‌آموزی در امتحان پایانی هر نوبت غیبت غیرموجه داشته باشد، نمره امتحان پایانی او در آن نوبت در آن درس صفر محسوب می‌شود و در چنین مواردی کلمه غایب (غ) به جای نمره پایانی آن نوبت برای درس‌های موردنظر در سیاهه نمرات قید می‌شود لیکن در محاسبات کلمه غایب به منزله صفر خواهد بود و چنانچه دانش‌آموز مشمول این ماده، دارای نمرات کلاسی (ارزشیابی مستمر) باشد، نمره وی در درس یا درس‌های مذکور با احتساب این نمرات برای آن نوبت منظور خواهد شد.

ماده ۶۴ - اگر دانش‌آموزی در امتحان پایانی نوبت اول در یک یا چند ماده درسی غیبت موجه داشته باشد، نمرات امتحان پایانی نوبت دوم وی به جای نمرات پایانی نوبت اول درس‌های مربوط نیز منظور می‌شود.

ماده ۶۵ - اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم یا هر دو نوبت برخی از درس‌هایی که انتخاب نموده است، غیبت موجه داشته باشد، به جای نمره پایانی نوبت دوم یا نوبت‌های اول و دوم کلمه غایب موجه درج می‌شود. این قبیل دانش‌آموزان باید

درس‌های باقیمانده را در دوره تابستانی برابر ضوابط به‌طور مجدد انتخاب کنند. برای غایبین موجّه دوره تابستانی نیز به همین روال اقدام می‌شود.

ماده ۶۶ - اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم کلیه درس‌ها غیبت موجّه داشته باشد، آن سال تحصیلی برای او وقفه تحصیلی محسوب می‌شود و مجاز به ثبت‌نام در دوره تابستانی همان سال نمی‌باشد. ضروری است توضیحات لازم در کارنامه و سایر مدارک تحصیلی دانش‌آموز قید شود.

ماده ۶۷ - اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم یا پایان دوره تابستانی با عذر موجّه غایب باشد، در صورت درخواست ولی دانش‌آموز، مدیر واحد آموزشی مجاز است حداکثر تا دو هفته پس از آخرین امتحان از درس یا درس‌های مربوط با رعایت ضوابط امتحان به‌عمل آورد.

تبصره - در درس‌هایی که امتحان آن‌ها به‌صورت هماهنگ برگزار می‌شود، سؤال دانش‌آموزان مشمول این ماده به‌صورت هماهنگ خواهد بود.

ماده ۶۸ - اگر دانش‌آموزی در سال تحصیلی به دلیل غیبت موجّه نمره ارزشیابی مستمر نداشته باشد، نمره ارزشیابی پایانی وی در آن نوبت جایگزین نمره ارزشیابی مستمر می‌شود و این نمره توسط معلّم مربوط در برگ ریزنمرات ثبت می‌شود.

ماده ۶۹ - تشخیص غیبت موجّه براساس دلایل ومدارک ارائه شده از طرف دانش‌آموز در امتحانات، با شورای مدرسه خواهد بود.

شرایط فارغ‌التحصیلی

ماده ۷۰ - دانش‌آموزی فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود که:

الف) در کلیه واحدهای درسی دوره متوسطه در رشته مربوط (حداقل ۹۶ واحد درسی) قبول شده باشد.

ب) معدل کل وی حداقل ۱۰ باشد.

تبصره - چنانچه دانش‌آموزی از مجموعه درس‌های رشته مربوط، حداکثر در ۳ عنوان درسی، آخرین نمره درس وی ۷ و بیشتر باشد و معدل کل وی نیز حداقل ۱۰ باشد، فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود. استانداردهای مهارت (درس‌های مهارتی و کارورزی) مشمول این تبصره نمی‌شود.

ماده ۷۱ - برای محاسبه معدل کل نمرات هر دانش‌آموز در پایان دوره متوسطه حرفه‌ای، تعداد واحدهای هر درس در نمره پذیرفته شده آن درس (سالانه یا دوره تابستانی) ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های به‌دست آمده بر مجموع واحدهای این درس‌ها تقسیم می‌شود. در محاسبه معدل کل تعداد واحدهای مربوط به انضباط نیز به میزان ۶ واحد لحاظ می‌شود.

ماده ۷۲- به دانش‌آموزی که موفق به گذراندن تمامی واحدهای درسی دوره متوسطه حرفه‌ای (حداقل ۹۶ واحد درسی بدون احتساب واحدهای انضباط) شود، با رعایت سایر ضوابط گواهینامه پایان تحصیلات دوره متوسطه حرفه‌ای (دیپلم) اعطا می‌شود.

تبصره - نمونه گواهینامه پایان تحصیلات دوره متوسطه حرفه‌ای توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی با هماهنگی اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی، تهیه و پس از تصویب کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش به استان‌ها ابلاغ خواهد شد.

ماده ۷۳- دانش‌آموزانی که شرایط ادامه تحصیل در این دوره را از دست می‌دهند و همچنین دانش‌آموزانی که پس از پنجمین سال تحصیلی در این دوره موفق به اتمام کلیه دروس نمی‌شود، می‌توانند به‌عنوان داوطلب آزاد در این دوره ادامه تحصیل دهند. انتخاب واحد و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی این قبیل افراد براساس مفاد این آیین‌نامه و شیوه‌نامه‌های مربوط و با رعایت مقررات زیر انجام می‌گیرد:

الف - مواد و تبصره‌هایی از این آیین‌نامه که ناظر بر تحصیلات ضمن سال دانش‌آموزان است شامل داوطلب آزاد نمی‌شود.

ب - نمره انضباط برای داوطلبان آزاد منظور نمی‌شود.

ج - داوطلبان آزاد از گذراندن درس‌های کارورزی و تربیت بدنی معاف هستند لیکن باید معادل درس‌های فوق از درس‌های انتخابی انتخاب کرده و بگذرانند.

ماده ۷۴- برگزاری امتحان دروس مهارتی به‌صورت داوطلب آزاد صرفاً در مناطقی انجام می‌شود که دروس رشته موردنظر در واحدهای آموزشی آن منطقه موجود باشد.

ماده ۷۵- ثبت‌نام و برگزاری امتحانات داوطلبان آزاد در واحدهای آموزشی متوسطه حرفه‌ای انجام خواهد گرفت.

ماده ۷۶- سایر مواردی که در این آیین‌نامه قید نشده است، مطابق با آیین‌نامه، بخشنامه و دستورالعمل‌های جاری آموزش و پرورش خواهد بود.

آیین نامه تأسیس مدارس اتباع خارجی

مصوب جلسه ۷۵۵ تاریخ ۱۳۸۶/۸/۲۹ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۷۷۸۴ تاریخ ۱۳۸۶/۱۰/۲۶

ماده ۱- مدارس مخصوص اتباع خارجی، مدارسی هستند که بر اساس قرارداد یا موافقت‌نامه‌های فرهنگی بین دولت جمهوری اسلامی ایران با سایر دولت‌ها و یا بر اساس درخواست سفارتخانه‌های خارجی در ایران به عنوان مؤسس با موافقت وزارت امور خارجه و تصویب شورای عالی آموزش و پرورش^۱ به شرط موافقت با عمل متقابل تأسیس می‌شوند.

ماده ۲- این مدارس مخصوص تعلیم و تربیت فرزندان اتباع کشور متقاضی بوده و مجاز به ثبت‌نام از فرزندان اتباع ایرانی و سایر کشورها نیستند.

تبصره ۱- وزارت آموزش و پرورش مجاز است حداکثر تا مدت ۵ سال در صورت درخواست کشورهای که در ایران مدرسه ندارند و تحصیل دانش‌آموزان آنان در مجتمع بین‌المللی امکان‌پذیر نیست، با هماهنگی وزارت امور خارجه نسبت به صدور مجوز ثبت‌نام از آن‌ها در این مدارس اقدام کند.

تبصره ۲- فرزندان اتباع ایرانی متقاضی تحصیل در این‌گونه مدارس، در صورت داشتن شرایط زیر به تشخیص کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مجاز خواهند بود پس از اخذ رأی موردی در مدارس مذکور، ثبت‌نام و به تحصیل خود ادامه دهند:

- الف- والدین دانش‌آموز دارای اقامت دائم در خارج از کشور باشد.
- ب- دانش‌آموز در نظام آموزشی خارجی تحصیل کرده باشد.
- ج- اقامت دانش‌آموز و خانواده وی در ایران موقتی باشد.
- د- امکان ادامه تحصیل دانش‌آموز در مدرسه بین‌المللی میسر نباشد.

ماده ۳- متقاضی تأسیس این قبیل مدارس می‌بایست تقاضای کتبی خود را با ذکر دوره تحصیلی، جنسیت و محل تأسیس مدرسه به وزارت امور خارجه تحویل دهد تا پس از تأیید وزارت مذکور جهت بررسی به وزارت آموزش و پرورش ارسال شود. وزارت آموزش و پرورش پس از بررسی و تأیید، مدارک و تقاضای مذکور را جهت صدور مجوز تأسیس به دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش ارسال می‌کند.

^۱ این وظیفه به کمیته مدارس اتباع خارجی و بین‌المللی واگذار شده است.

ماده ۴- مجوز تأسیس برابر نمونه برگ ضمیمه توسط وزارت آموزش و پرورش صادر خواهد شد.

مؤسس موظف است این اجازه نامه را در محل مناسبی در دفتر مدرسه نصب کند.

ماده ۵- مؤسس باید پس از اخذ مجوز تأسیس، حداکثر ظرف مدت یک‌سال نسبت به

راه‌اندازی مدرسه با رعایت مفاد این آیین‌نامه و ضوابط و مقرراتی که در مورد تهیه و

تجهیز فضای آموزشی توسط وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود، اقدام نموده و

گزارش آن را حداکثر ظرف مدت یک ماه کتباً به وزارت آموزش و پرورش اعلام کند.

تبصره ۱- چنانچه مؤسس در مدت مقرر اقدام به راه‌اندازی مدرسه نکند، مجوز تأسیس ملغی

شده و صدور مجدد آن مستلزم رعایت مراحل مندرج در ماده ۳ این آیین‌نامه خواهد

بود.

تبصره ۲- وزارت آموزش و پرورش موظف است پس از شش ماه از صدور مجوز تأسیس، نسبت

به دریافت گزارش از پیشرفت راه‌اندازی اقدام کند.

تبصره ۳- مؤسس نمی‌تواند نسبت به انحلال مدرسه رأساً اقدام کند، مگر آنکه قبلاً موافقت

وزارت آموزش و پرورش را اخذ کرده باشد.

تبصره ۴- مجوز صادره غیرقابل انتقال است.

ماده ۶- تأسیس شعب جدید و یا تغییر مکان مدرسه منوط به موافقت وزارت امور خارجه و

تأیید وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

ماده ۷- این مدارس باید حداقل ۴ ساعت از برنامه درسی هفتگی خود را به آموزش زبان

فارسی و مطالعات فرهنگی و اجتماعی بر اساس ضوابطی که توسط وزارت

آموزش و پرورش تعیین می‌شود، اختصاص دهند.

تبصره - وزارت آموزش و پرورش موظف است نسبت به برنامه‌ریزی درسی مناسب و تأمین معلم

موردنیاز اقدام کند.

ماده ۸- رعایت و اجرای قوانین جمهوری اسلامی ایران و مصوبات شورای عالی و

دستورالعمل‌های ابلاغ شده از سوی وزارت آموزش و پرورش در این مدارس الزامی

است.

ماده ۹- مدیر این قبیل مدارس به پیشنهاد مؤسس و با موافقت وزارت آموزش و پرورش تعیین

می‌شود.

ماده ۱۰- مدیر مدرسه موظف است حداکثر یک ماه پس از شروع سال تحصیلی، مشخصات کارکنان و دانش‌آموزان شاغل به تحصیل در این‌گونه مدارس را به صورت مکتوب به وزارت آموزش و پرورش ارسال دارد.

ماده ۱۱- مدیر مدرسه در کلیه امور مدرسه مسئولیت دارد و موظف است با رعایت ضوابط و مقررات ابلاغی به‌ویژه با بازرسان وزارت آموزش و پرورش همکاری کند.

ماده ۱۲- چنانچه در مواردی مؤسس قصد تغییر مدیر را داشته باشد، لازم است مراتب را به وزارت آموزش و پرورش اعلام کند، در این صورت مؤسس موظف است حداکثر ظرف مدت یک ماه مدیر جدید را جهت اخذ موافقت به وزارت آموزش و پرورش معرفی کند.

ماده ۱۳- نظارت بر فعالیت‌های مدارس اتباع خارجی از وظایف وزارت آموزش و پرورش است و وزارت مذکور در صورت صلاحدید می‌تواند به منظور نظارت بر حسن اجرای امور، نماینده‌های را برای استقرار در هر یک از این مدارس تعیین و منصوب نماید. وزارت آموزش و پرورش موظف است گزارش دو سالانه عملکرد این مدارس را برابر دستورالعمل دفتر مدارس خارج از کشور به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه کند.

ماده ۱۴- وزارت آموزش و پرورش حق اصلاح و یا رد کردن هرگونه برنامه، منابع آموزشی و محتوای کتاب درسی مغایر با ارزش‌ها و منافع ملی جمهوری اسلامی ایران را دارد.

ماده ۱۵- شرکت دسته جمعی دانش‌آموزان در بازدیدها، اردوها و گردش‌های علمی، تفریحی با درخواست مدرسه از وزارت آموزش و پرورش و رضایت کتبی اولیای دانش‌آموزان بلامانع است.

تبصره- وزارت آموزش و پرورش موظف است هماهنگی‌های لازم را با وزارت امور خارجه به عمل آورد.

ماده ۱۶- صحت مدارک تحصیلی دانش‌آموزان این مدارس در صورت درخواست آن‌ها توسط وزارت آموزش و پرورش برابر مقررات بررسی، تأیید و یا ارزشیابی خواهد شد.

ماده ۱۷- رعایت آن بخش از تعطیلات رسمی جمهوری اسلامی ایران که از سوی وزارت آموزش و پرورش تعیین می‌شود، برای این مدارس الزامی است.

ماده ۱۸- در صورت نقض مفاد این آیین‌نامه از سوی مدارس اتباع خارجی، مراحل ذیل از سوی وزارت آموزش و پرورش قابل اجرا خواهد بود:

۱- تذکر کتبی به مدیر مدرسه جهت اصلاح و رفع نواقص؛

۲- ارائه گزارش کتبی به مؤسس؛

۳- گزارش به وزارت امور خارجه در صورت بی‌توجهی به تذکر کتبی داده شده جهت پیگیری و اعلام‌نظر؛

۴- ارائه گزارش به دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش جهت اتخاذ تصمیم مقتضی و در صورت لزوم لغو مجوز فعالیت مدرسه.

ماده ۱۹- مدارس اتباع خارجی موجود موظفند حداکثر ظرف مدت یک‌سال پس از تصویب این آیین‌نامه وضعیت خود را با مفاد آن تطبیق دهند.

ماده ۲۰- از تاریخ ابلاغ این مصوبه، آیین‌نامه تأسیس مدارس اتباع بیگانه مصوب جلسه دویست و چهاردهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۵۹/۹/۱۱ لغو و بلا اثر اعلام می‌شود.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش

شماره

تاریخ:

به استناد آیین‌نامه تأسیس مدارس اتباع خارجی و تصویب شورای عالی آموزش و پرورش در جلسه مورخ، بدینوسیله مجوز تأسیس یک باب مجتمع آموزشی / واحد آموزشی در دوره / دوره‌های تحصیلی در استان / شهر توسط سفارت صادر می‌شود.

صدور مجوز راه‌اندازی مدرسه منوط به فراهم آوردن شرایط و امکانات لازم برابر ماده ۵ آیین‌نامه فوق توسط مؤسس می‌باشد.

مدیرکل دفتر مدارس خارج از کشور

آیین‌نامه آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی آموزش از راه دور به شیوه نیم‌سال‌ی واحدی^۱
مصوب جلسه ۷۸۰ تاریخ ۱۳۸۷/۸/۲۸ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۹۲۵۶/۸ تاریخ ۱۳۸۸/۸/۲۳
(بررسی و تأیید در کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی)

مقدمه

در اجرای مصوبه هفتصد و هشتادمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش، تاریخ ۸۷/۸/۲۸، آیین‌نامه آموزشی «دوره راهنمایی تحصیلی آموزش از راه دور به شیوه نیم‌سال‌ی واحدی» که به تأیید کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی رسیده است، به شرح زیر می‌باشد:

فصل اول - کلیات

ماده ۱- دوره راهنمایی تحصیلی آموزش از راه دور برای ادامه تحصیل دانش‌آموزان واجد شرایط زیر، بر اساس اهداف مصوب شورای عالی آموزش و پرورش و مطابق مواد این آیین‌نامه در مراکز مجری آموزش از راه دور اجرا می‌شود:

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۷۰۰ شورای عالی تاریخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۰ به شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۲۵۸ تاریخ ۱۳۸۳/۳/۳۰ به مؤسسه آموزش از راه دور اجازه داده می‌شود با رعایت ضوابط و مقررات وزارت آموزش و پرورش و با هدف توسعه آموزش و پرورش کشور، نسبت به تاسیس و راه‌اندازی مراکز مجری آموزش از راه دور (آموزش‌های نیمه‌حضوری و غیرحضوری) در دوره‌های راهنمایی تحصیلی، متوسطه و پیش‌دانشگاهی به صورت دولتی و غیردولتی، در داخل و خارج از کشور و با هماهنگی و همکاری وزارت آموزش و پرورش اقدام نماید.

تبصره ۱- مؤسسه موظف است آیین‌نامه‌های آموزشی و اجرایی این مراکز را تهیه کند و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برساند.

تبصره ۲- برنامه‌ها و منابع آموزشی این مراکز با همکاری سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و رعایت مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش تهیه و اجرا خواهد شد.

۱- به استناد مصوبه جلسه ۷۸۰ تاریخ ۱۳۸۷/۸/۲۸ به شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۹۲۵۶/۸ تاریخ ۱۳۸۸/۸/۲۳، شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد آیین‌نامه آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی آموزش از راه دور از شیوه سال‌ی واحدی به شیوه نیم‌سال‌ی واحدی تغییر یابد و از نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ به مدت ۲ سال به صورت آزمایشی اجرا شود. اصلاحات موردنیاز متناسب با این تغییر پس از تأیید کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی ابلاغ خواهد شد. به استناد جلسه ۲۸۵ کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی تاریخ ۱۳۹۲/۹/۱۷، استمرار اجرای آیین‌نامه فوق در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ به تأیید رسید.

تبصره - دانش‌آموزان فعلی مراکز مذکور در سال تحصیلی جاری تابع آیین‌نامه آموزشی قبلی خواهند بود.

ضمناً اصلاحیه مصوب جلسه ۸۴۹ شورای عالی تاریخ ۱۳۹۰/۶/۲۶ در این آیین‌نامه اعمال گردید.

الف) افراد لازم‌التعلیمی که امکان ارائه آموزش‌های دوره راهنمایی تحصیلی روزانه به آن‌ها وجود ندارد.

ب) دانش‌آموزانی که شرایط تحصیل در دوره راهنمایی تحصیلی روزانه را از دست داده‌اند.

ج) افرادی که دارای شرایط خاص مندرج در ماده ۱۴ این آیین‌نامه می‌باشند.

ماده ۲- تعاریف

آموزش از راه دور: آن دسته از آموزش‌های غیر حضوری و نیمه‌حضوری است که بر اساس برنامه‌های مصوب وزارت آموزش و پرورش برای تمام یا بخشی از موضوعات درسی دوره راهنمایی تحصیلی با تاکید بر فراگیری دروس از طریق دیداری یا شنیداری و کاهش ساعات حضور در کلاس‌های درس برحسب موضوع دروس انجام می‌پذیرد.

کلاس هدایت آموزشی: جلسات آموزشی و مشاوره‌های است که برای ارائه روش‌های خودآموزی و نحوه برنامه‌ریزی مطالعه دروس و کمک به فرایند یادگیری و ارزشیابی بهتر به صورت حضوری و الکترونیکی دایر می‌شود.

کلاس رفع اشکال: کلاسی است که در طول نیم‌سال تحصیلی یا دوره تابستانی برای هر درس به صورت حضوری و یا الکترونیکی تشکیل می‌شود تا دانش‌آموزان اشکالات درسی خود را رفع نمایند.

گروه همدرس: به گروهی از دانش‌آموزان اطلاق می‌شود که با هم، حداقل یک درس مشترک داشته و برای مطالعه درس خود زیر نظر مدیر مرکز آموزشی در یک محل حضور می‌یابند.

آموزش حضوری: شیوه‌های از آموزش است که تمام برنامه و محتوای آموزشی توسط معلم برای دانش‌آموزان در کلاس تدریس می‌شود.

آموزش نیمه‌حضوری: آموزشی است که بخشی از آن با حضور دانش‌آموز در کلاس و بخشی دیگر از طریق رسانه‌های آموزشی در خارج از کلاس انجام می‌گیرد.

آموزش غیر حضوری: به آموزشی اطلاق می‌شود که بدون حضور دانش‌آموز در کلاس درس و از طریق رسانه‌های آموزشی انجام می‌پذیرد.

کلاس اقماری: به مکانی گفته می‌شود که زیر نظر مرکز مجری آموزش از راه دور، به منظور ارائه خدمات نیمه‌متمرکز آموزشی و پرورشی در روستاها و حاشیه شهرها تجهیز شده و مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد.

آموخته‌های خارج از مرکز: منظور از آموخته‌های خارج از مرکز، آن دسته از آموخته‌هایی هستند که دانش‌آموز در خارج از مرکز آموزشی به طریقی که آموزش و پرورش اعلام می‌کند، می‌آموزد و از نظر محتوا مشابه یک یا تعدادی از عناوین برنامه درسی می‌باشد.

آموزش الکترونیکی: به مجموعه آموزش‌هایی گفته می‌شود که از طریق شبکه وب و رایانه به صورت online یا offline ارائه می‌شود.

آموزش مکاتبه‌ای: به آموزش‌هایی اطلاق می‌شود که مواد آموزشی و ارزشیابی برای دانش‌آموزان ارسال و بازخورد آن دریافت می‌شود.

کتاب خودآموز: کتابی است که با حفظ اهداف و فصول و محتوای کتاب درسی مربوط با رویکرد آموزش از راه دور، به آسان‌ترین شیوه‌های آموزشی تالیف می‌شود تا دانش‌آموز بتواند بدون نیاز به معلم نسبت به مطالعه و یادگیری اقدام نماید.

مشاوره: به کلیه خدمات مشاوره‌های از قبیل راهنمایی پیرامون آموزش از راه دور، راهنمایی برای انتخاب واحد، برنامه‌ریزی درسی، مشاوره تحصیلی و تربیتی که مشاوران در مرکز انجام می‌دهند، مشاوره گفته می‌شود.

شورای مرکز: به شورایی اطلاق می‌شود که در مرکز آموزش از راه دور با عضویت مدیر، معاونان، مشاور یا مربی تربیتی، نماینده معلمان و نماینده انجمن اولیا و مربیان تشکیل می‌شود و وظایف تعیین شده در آیین‌نامه را به عهده دارد.

ارزشیابی تحصیلی و تربیتی: ارزشیابی تحصیلی و تربیتی بخش جدایی‌ناپذیر فرایند یاددهی - یادگیری است که دآوری و قضاوت در مورد آموخته‌ها و تغییر رفتار دانش‌آموز در جهت نیل به هدف‌های آموزشی و پرورشی براساس آن صورت می‌پذیرد.

ارزشیابی تشخیصی: ارزشیابی تشخیصی به منظور آگاهی از میزان آمادگی دانش‌آموز جهت شروع مناسب تدریس مطالب جدید توسط معلم انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: مجموعه اقدامات و فعالیت‌هایی است که به صورت مستمر توسط معلم و دانش‌آموز و سایر ارزیابی‌کنندگان به منظور بهبود فرایند یاددهی - یادگیری، در طول هر نیم‌سال / دوره تابستانی به عمل می‌آید که شامل انجام تکالیف درسی، آزمون‌های عملکردی، فعالیت‌های مرتبط با درس خارج از کلاس به صورت فردی یا گروهی (فعالیت‌های پژوهشی و ...) ارزشیابی‌های باز و مشاهدات تدریجی رفتار و خودارزیابی و نظر اولیا دانش‌آموز می‌باشد.

ارزشیابی پایانی: عبارت از ارزشیابی‌هایی است که در پایان هر نیم‌سال/ دوره تابستانی از تمام محتوای مواد درسی به عمل می‌آید.

خودارزیابی: ایجاد فرصت و شرایطی است تا دانش‌آموزان بتوانند درباره میزان یادگیری خود به قضاوت و ارزیابی بپردازند.

ارزشیابی داخلی: ارزشیابی است که طبق برنامه معین با همکاری مشترک کارکنان آموزشی و اداری مرکز آموزش از راه دور، زیر نظر مدیر مرکز انجام می‌شود.

ارزشیابی هماهنگ: ارزشیابی است که طبق برنامه معین و با سؤال‌های یکسان تهیه شده توسط اداره کل آموزش و پرورش استان مربوط و در محل‌هایی که زیر نظر مرکز آموزش از راه دور می‌باشد، با نظارت مدیر مرکز برگزار می‌شود.

ماده ۳- دانش‌آموزان موضوع بندهای الف و ج ماده ۱ که شرایط تحصیل در دوره راهنمایی تحصیلی روزانه را دارا باشند، می‌توانند با رعایت مقررات مندرج در این آیین‌نامه از امکان تحصیل رایگان - که هزینه آن از طریق وزارت آموزش و پرورش تأمین می‌گردد - در این مراکز برخوردار شوند.

فصل دوم - ویژگی‌های آموزش، واحدهای درسی، طول مدت تحصیل، عناوین و جداول دروس

ماده ۴- آموزش از راه دور در دوره راهنمایی تحصیلی مبتنی بر نظام نیم‌سال‌ی واحدی و دارای ویژگی‌های زیر است:

الف) آموزش دروس با کاهش ساعات حضور در مراکز آموزشی و کلاس‌های اقماری حسب موضوع درس‌ها به شیوه نیمه‌حضوری و غیرحضوری انجام می‌شود.

ب) آموزش درس‌ها در طول نیم‌سال تحصیلی یا دوره تابستانی اجرا می‌شود.

ج) ارزش هر درس مستقل است و قبولی یا مردودی در هر درس تاثیری بر سایر درس‌ها ندارد.

د) میزان تاثیر هر درس در معدل‌گیری بر اساس تعداد واحدهای آن درس مشخص می‌شود.

ه) به منظور هدایت و راهنمایی تحصیلی و تربیتی دانش‌آموزان باید از مشاور استفاده شود.

و) در ارزشیابی تکوینی دانش‌آموزان از شیوه‌های حضوری، الکترونیکی و مکاتبه‌ای برابر دستورالعمل‌های آموزش از راه دور استفاده می‌شود.

ز) کلاس‌های هدایت آموزشی و رفع اشکال برای دانش‌آموزان برنامه‌ریزی و اجرا می‌شود.

ماده ۵ - تعداد واحدهای درسی دوره راهنمایی تحصیلی در مراکز آموزش از راه دور ۱۰۲ واحد درسی برابر جداول پیوست می‌باشد.^۱

ماده ۶ - میزان ساعات آموزش حضوری (کلاس‌های هدایت آموزشی و رفع اشکال) به ازای هر واحد درسی دانش‌آموز در طول هر نیم‌سال / دوره تابستانی حداقل ۶ ساعت است.

تبصره - مدیر مرکز می‌تواند با نظر مشاور و رعایت سقف کل، ساعات آموزش‌های حضوری هر نیم‌سال / دوره تابستانی را که توسط دانش‌آموز انتخاب شده است، با توجه به نیاز برخی از دروس افزایش یا کاهش دهد.

ماده ۷ - محتوا و مواد درسی در این دوره، همانند محتوا و مواد درسی دوره راهنمایی تحصیلی روزانه در قالب شیوه‌های مرسوم آموزش از راه دور ارائه می‌شود.

ماده ۸ - برنامه آموزشی در هر سال تحصیلی به صورت دو نیم‌سال و هر یک به مدت ۱۸ هفته و یک دوره تابستانی به مدت ۱۰ هفته اجرا می‌شود.

تبصره - در هر نیم‌سال ۱۵ هفته و در دوره تابستانی ۸ هفته به آموزش درس‌ها اختصاص دارد و باقیمانده هر نیم‌سال و دوره تابستانی برای برگزاری ارزشیابی، اعلام نتایج و تمهید مقدمات نیم‌سال بعدی یا دوره تابستانی منظور می‌شود.

ماده ۹ - دانش‌آموز در هر نیم‌سال می‌تواند حداکثر ۱۸ واحد درسی و در دوره تابستانی حداکثر ۸ واحد درسی را با رعایت سایر ضوابط انتخاب کند.

تبصره ۱ - دانش‌آموزان موظفند، در هر نیم‌سال، حداقل ۱۴ واحد درسی انتخاب نمایند؛ لیکن در شرایط خاص با نظر مشاور می‌توانند حداقل ۸ واحد درسی انتخاب نمایند.

تبصره ۲ - دانش‌آموز در آخرین نیم‌سال یا دوره تابستانی و یا در شرایط خاص با نظر مدیر و مشاور مرکز می‌تواند حداکثر ۶ واحد درسی علاوه بر سقف واحدهای درسی انتخاب کند.

ماده ۱۰ - در انتخاب واحد درسی، رعایت پیش‌نیاز درس‌ها مطابق جدول مواد درسی الزامی است.

تبصره ۱ - دانش‌آموز در آخرین نیم‌سال یا دوره تابستانی (نیم‌سال یا دوره تابستانی که می‌تواند فارغ‌التحصیل شود) مجاز است کلیه درس‌های باقیمانده را در حد سقف مجاز بدون رعایت پیش‌نیاز انتخاب کرده و بگذراند.

^۱ عناوین مواد درسی دوره اول متوسطه آموزش از راه دور، همانند عناوین مورد عمل در مدارس عادی مصوب جلسات ۸۸۰ تا ۱۳۹۲/۲/۲۳ و ۸۹۶ تاریخ ۱۳۹۲/۳/۱۲ خواهد بود.

تبصره ۲- دانش آموز نمی تواند درس هایی را که قبلاً نمره قبولی کسب کرده است مجدداً انتخاب نماید.

فصل سوم - مقررات ثبت نام

ماده ۱۱- ثبت نام و انتخاب واحد توسط دانش آموز یا ولی یا نماینده قانونی وی به صورت حضوری یا غیر حضوری انجام می شود.

تبصره - دانش آموزی که به صورت غیر حضوری ثبت نام می نماید، بایستی حداکثر یک ماه پس از تاریخ ثبت نام، مدارک خود را به مرکز ارسال دارد تا پس از بررسی و تأیید، ثبت نام وی قطعی تلقی گردد.

ماده ۱۲- ثبت نام و انتخاب واحد دانش آموزان در مراکز آموزش از راه دور حداکثر تا دو هفته پس از شروع هر نیم سال و در دوره تابستانی حداکثر یک هفته پس از شروع دوره، ادامه می یابد.

تبصره - ثبت نام پس از زمان تعیین شده از افرادی که عذر موجه داشته اند با صدور معرفی نامه توسط اداره آموزش و پرورش محل مجاز است.

ماده ۱۳- ثبت نام دانش آموزی که ترک تحصیل داشته باشد با رعایت سایر مقررات بلامانع است.

ماده ۱۴- حداقل سن ثبت نام و تحصیل در مراکز آموزش از راه دور در ابتدای هر نیم سال و یا دوره تابستانی برای پایه اول، دوم و سوم به ترتیب حداقل ۱۵، ۱۶ و ۱۷ سال تمام است. دانش آموزان موضوع بندهای الف و ج ماده ۱ چنانچه کمتر از سنین مذکور داشته باشند در صورت:

الف) دسترسی نداشتن به واحد آموزشی، دوری راه (استفاده از این بند منوط به تأیید اداره آموزش و پرورش محل مبنی بر عدم امکان ارائه خدمات آموزشی و پرورشی می باشد). دانش آموزان مشمول این بند از طریق اداره آموزش و پرورش شناسایی و ثبت نام می شوند. دانش آموزان خارج از کشور در صورت پرداخت هزینه های مربوط می توانند از مفاد بند «الف» مذکور استفاده نمایند.

ب) دانش آموزانی که شرایط تحصیل در دوره راهنمایی تحصیلی روزانه را ندارند می توانند در مدارس بزرگسالان یا به صورت داوطلب آزاد ادامه تحصیل دهند.

ج) داشتن شرایط خاصی نظیر معلولیت جسمی، بیماری خاص، و صعب العلاج (مدارک معلولیت یا ابتلا به بیماری لازم است به تأیید مراجع ذی صلاح در اداره آموزش و پرورش محل برسد).

د) تاهل (این بند، صرفاً شامل دخترانی است که ازدواج می‌کنند. این گروه از دانش‌آموزان کماکان می‌توانند با رعایت مقررات مندرج در ماده ۵۳ آیین‌نامه اجرایی مدارس - به‌ویژه بندهای ۳ و ۴ - ادامه تحصیل دهند.)
ه) حذف شد.

و) دانش‌آموزانی که به هر دلیل نتوانند در سایر مدارس ادامه تحصیل دهند (با تقاضای ولی دانش‌آموز و موافقت شورای مدرسه قبلی و تأیید شورای مرکز آموزش از راه دور)؛ می‌توانند با رعایت سایر مقررات و با درخواست ولی دانش‌آموز در این مراکز ثبت‌نام نمایند.

تبصره ۱- آراء صادره از سوی کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش منطقه یا شهرستان برای هر دانش‌آموز تا پایان دوره راهنمایی معتبر است.

تبصره ۲- کمیسیون خاص موظف است حداکثر یک هفته پس از دریافت مدارک این‌گونه دانش‌آموزان نسبت به بررسی و اعلام رأی اقدام نماید. در صورت عدم اعلام رأی کمیسیون در مدت فوق مدیر مرکز می‌تواند با اخذ تعهد کتبی از دانش‌آموز مبنی بر عدم اعتراض به اجرای رأی کمیسیون، از وی به‌صورت موقت برای مدت حداکثر سه هفته ثبت‌نام کند.

مدارک ثبت‌نام

ماده ۱۵- مدارک موردنیاز برای ثبت‌نام به شرح زیر است:

الف) تصویر صفحه اول شناسنامه که با اصل آن مطابقت داشته باشد. در صورت وجود تغییر و اصلاحی در شناسنامه، تصویر صفحه توضیحات نیز ضروری است و لازم است شناسنامه دانش‌آموزی که به سن ۱۵ سال تمام رسیده است، عکس‌دار باشد.

ب) تصویر کارت ملی

ج) عکس به تعداد موردنیاز

د) ارائه کارنامه قبولی پایه‌های قبل و در صورت مردودی کارنامه مردودی آخرین پایه

ه) دانش‌آموزان مشمول بندهای «الف - ج - د - ه» ماده ۱۴ لازم است اصل مدارک مربوط را به مرکز آموزش از راه دور تحویل دهند.

و) معرفی‌نامه یگان مربوط برای کسانی که در حال انجام خدمت نظام وظیفه هستند.

ماده ۱۶- اتباع خارجی و فرزندان آنان، پناهندگان و رانده‌شدگان دیگر کشورها برای ثبت‌نام در مراکز داخل کشور باید پروانه اقامت معتبر، دفترچه پناهندگی و سایر مدارکی را که توسط مراجع ذی‌ربط تعیین می‌شود، ارائه دهند.

شرایط تحصیل دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه

ماده ۱۷- دانش‌آموز پسر از اول فروردین‌ماه سالی که در آن سال وارد سن ۱۹ سالگی می‌شود مشمول نظام وظیفه شناخته می‌شود.

تبصره - ملاک رسیدگی به وضع مشمولیت دانش‌آموز، تاریخ تولد مندرج در شناسنامه اولیه وی است و تغییرات بعدی ملاک عمل نخواهد بود؛ لیکن برای دانش‌آموزی که شناسنامه اولیه وی به حکم دادگاه باطل شده است، شناسنامه جدید ملاک عمل قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۸- ثبت‌نام و تحصیل دانش‌آموز مشمول نظام وظیفه مجاز نیست و صرفاً در صورت رفع ممنوعیت قانونی از نظر نظام وظیفه عمومی، ادامه تحصیل وی بلامانع خواهد بود.

تبصره - چنانچه دانش‌آموز در حین تحصیل به سن مشمولی برسد تا پایان آن نیم‌سال یا دوره تابستانی از معافیت تحصیلی برخوردار خواهد بود.

ماده ۱۹- ثبت‌نام و تحصیل دانش‌آموز مشمول - که بیش از سه ماه متوالی ترک تحصیل یا غیبت غیرموجه داشته است - مجاز نیست و صرفاً در صورت رفع ممنوعیت قانونی از نظر نظام وظیفه عمومی، ادامه تحصیل وی بلامانع است.

تبصره ۱- دانش‌آموزی که دفترچه آماده به خدمت (بدون مهر غیبت) گرفته است، چنانچه تاریخ اعزام مندرج در دفترچه وی حداقل تا پایان نیم‌سال / دوره تابستانی باشد، می‌تواند با رعایت سایر شرایط در آن نیم‌سال / دوره تابستانی، ثبت‌نام کرده و ادامه تحصیل دهد.

تبصره ۲- شرکت در امتحانات داوطلب آزاد (متفرقه) از نظر مقررات نظام وظیفه عمومی ترک تحصیل تلقی می‌شود.

ماده ۲۰- مدیر مرکز آموزشی پسرانه باید مشخصات کلیه دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه را - که با استفاده از مفاد ماده ۱ این آیین‌نامه در مرکز به تحصیل اشتغال دارند - به‌طور انفرادی و با توجه به اینکه برای هر مشمول فقط یک‌بار حق استفاده از معافیت تحصیلی برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش مربوط وجود دارد به حوزه‌های

نظام وظیفه محل اعلام کند. (این موضوع شامل دانش‌آموزان دارای نقص عضو و استثنایی نیز می‌شود.)

تبصره - برای دانش‌آموز مشمول که بدون ترک تحصیل از دوره روزانه یا دوره بزرگسالان برابر مقررات این آیین‌نامه به مرکز آموزش از راه دور انتقال می‌یابد، در صورتی که اشتغال به تحصیل وی قبلاً به نظام وظیفه اعلام شده باشد، نیازی به اخذ معافیت تحصیلی مجدد نیست.

ماده ۲۱- دانش‌آموزی که از معافیت تحصیلی استفاده می‌کند چنانچه در موعد مقرر در مرکز آموزشی در هر نیم‌سال ثبت‌نام نکند، مدیر مرکز آموزشی موظف است برابر مقررات ترک تحصیل وی را اعلام نماید.

ماده ۲۲- دانش‌آموزان اتباع خارجی که برابر مقررات در مراکز آموزش از راه دور تحصیل می‌کنند، مشمول قانون وظیفه عمومی نمی‌باشند.

انتقال و سایر موارد ثبت‌نام

ماده ۲۳- انتقال دانش‌آموز در طول نیم سال / دوره تابستانی از یک مرکز آموزش از راه دور به سایر مراکز آموزش از راه دور با موافقت اداره آموزش و پرورش مقصد و حداکثر تا یک ماه قبل از شروع ارزشیابی پایانی هر نیم‌سال و یا دوره تابستانی بلامانع است. در این صورت مدارک، پرونده تحصیلی و نمرات مربوط به ارزشیابی طول نیم‌سال دانش‌آموز باید پس از تأیید مرکز آموزشی مبدا (امضای مدیر و مهر)، به موقع و قبل از شروع ارزشیابی پایانی به مرکز آموزشی مقصد ارسال شود. انتقال دانش‌آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی مرکز آموزشی مبدا و مقصد با رعایت مقررات در زمان‌های تعیین شده بلامانع است.

ماده ۲۴- نمرات کلیه درس‌های کارنامه قبولی دانش‌آموز پایه اول یا دوم روزانه یا بزرگسال یا داوطلب آزاد یا ایثارگر که به مرکز آموزش از راه دور منتقل می‌شود به‌عنوان نمره قبولی از وی پذیرفته می‌شود.

تبصره - برای نمرات پذیرفته شده کمتر از ۱۰ این‌گونه دانش‌آموزان، استناد به این ماده در ستون ملاحظات دفتر ثبت ارزشیابی و کارنامه تحصیلی الزامی است.

ماده ۲۵- نمرات قبولی (حداقل ۱۰) درس‌های مندرج در کارنامه مردودی دانش‌آموزان پایه اول، دوم و سوم روزانه، بزرگسالان، داوطلب آزاد و ایثارگران در صورت انتقال به مرکز آموزش از راه دور از وی به عنوان نمره قبولی پذیرفته می‌شوند.

ماده ۲۶- دانش‌آموز مرکز آموزش از راه دور متقاضی ورود به پایه‌های دوم یا سوم روزانه یا بزرگسال در صورتی که کلیه درس‌های پایه‌ی اول یا پایه‌های اول و دوم را برابر جدول درس‌های دوره روزانه یا بزرگسال قبل از آغاز هر سال تحصیلی با موفقیت گذرانیده باشد با رعایت شرط سنی و سایر ضوابط می‌تواند به دوره روزانه یا بزرگسال منتقل شود. این قبیل افراد پس از انتقال موظفند کلیه درس‌های پایه تحصیلی مربوط را انتخاب کنند و چنانچه برخی از درس‌های این پایه را در مرکز آموزش از راه دور گذرانده باشند آن درس‌ها از آنان پذیرفته نمی‌شود.

ماده ۲۷- مدیر مرکز آموزش از راه دور باید کلیه مدارک دانش‌آموزانی را که با گواهی موقت ثبت‌نام کرده‌اند حداکثر تا دو هفته پس از پایان ثبت‌نام هر نیم‌سال/ دوره تابستانی به‌صورت مکتوب از محل تحصیل قبلی وی درخواست کند. مدیر مدرسه یا مرکز آموزشی مبدا باید پس از وصول درخواست، کلیه مدارک تحصیلی دانش‌آموز منتقل شده را برابر مقررات به مرکز آموزش از راه دور مقصد ارسال کند.

ماده ۲۸- مدیر مرکز آموزشی باید در اولین فرصت پرونده تحصیلی تمام دانش‌آموزان از جمله دانش‌آموزان جدید را مورد رسیدگی قرار دهد و در صورت مشاهده نقص در پرونده حداکثر تا دو هفته پس از شروع هر نیم‌سال/ دوره تابستانی در صدد رفع نقص برآید و چنانچه دانش‌آموزی برخلاف مقررات در درس یا درس‌هایی قبول اعلام شده باشد، نسبت به تعیین وضعیت استحقاقی وی اقدام کند. چنانچه بعد از موعد مذکور موارد نقص پرونده مشاهده شود، لازم است پرونده دانش‌آموز مربوط، برابر مقررات جهت اقدام بعدی به اداره آموزش و پرورش ذی‌ربط ارسال شود. چنانچه به واسطه نقص پرونده حقی از وی تضییع گردد، مسئولیت ناشی از آن حسب مورد به‌عهده مدیران واحدهای آموزشی مبدا یا مقصد خواهد بود.

ماده ۲۹- دفتر آمار دانش‌آموزان باید حداکثر یک ماه پس از شروع هر نیم‌سال/ دوره تابستانی تکمیل و توسط مدیر مرکز آموزشی و با نظارت اداره آموزش و پرورش مربوط برابر مقررات مسدود شود.

تبصره - دفتر آمار جزء اسناد و مدارک مرکز محسوب می‌شود و بایستی به‌طور دائم در مرکز نگهداری شود.

فصل چهارم - ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دانش‌آموز

توضیح- برابر بند یک مصوبه جلسه ۸۴۹ « امتحانات پایانی هر نیم‌سال و دوره تابستانی دوره‌های تحصیلی راهنمایی، متوسطه و پیش‌دانشگاهی مدارس آموزش از راه دور از سوی اداره آموزش و پرورش مناطق در مدارس دولتی برگزار می‌شود و دانش‌آموزان مدارس آموزش از راه دور به صورت میهمان در امتحانات مربوط شرکت می‌کنند. اوراق امتحانی توسط معلمان مدرسه محل برگزاری، تصحیح و نمرات جهت صدور کارنامه به مدرسه آموزش از راه دور مبدأ تحویل می‌شود.»^۱

ماده ۳۰- اهداف

در دوره راهنمایی تحصیلی، ارزشیابی دانش‌آموزان مبتنی بر اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی با تأکید بر اهداف زیر صورت می‌گیرد:

- ۱- جمع‌آوری و تولید اطلاعات برای اصلاح برنامه‌ها و روش‌های آموزشی؛
- ۲- حصول اطمینان از تحقق یادگیری در دانش‌آموزان برای ارتقای آنان به پایه یا دوره تحصیلی بالاتر؛
- ۳- اصلاح و بهبود فرایند یاددهی - یادگیری؛
- ۴- ایجاد مهارت خودارزیابی به صورت فردی و گروهی در دانش‌آموزان؛
- ۵- تشخیص و پرورش استعدادها، علایق و خلاقیت دانش‌آموزان به‌منظور راهنمایی آنان در فعالیت‌های حال و آینده؛
- ۶- ایجاد التزام به رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان و رعایت اصل تفاوت‌های فردی در فرایند یاددهی - یادگیری؛
- ۷- امید آفرینی و تقویت اعتماد به نفس در دانش‌آموزان.

ماده ۳۱- ارزشیابی تکوینی در طول هر نیم‌سال و دوره تابستانی در فواصل مختلف از مجموعه فعالیت‌های دانش‌آموزان انجام می‌شود که این امر می‌تواند در قالب گروه‌های

^۱ به استناد بند ۹ مصوبه جلسه ۹۱۷ تاریخ ۱۳۹۴/۸/۱۸ به شماره ابلاغ ۱۲۰/۶۶۷۲۲ تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۷، موضوع آیین‌نامه ساماندهی صدور و تایید مدارک تحصیلی، در آن دسته از «مدارس آموزش از راه دور» که از مدیر مأمور آموزش و پرورش برخوردارند، برگزاری و اعلام نتیجه امتحانات با رعایت مقررات مربوط و نظارت آموزش و پرورش، مجاز می‌باشد.

مطالعاتی همدرس و یا انفرادی به صورت حضوری، مکاتباتی و الکترونیکی صورت پذیرد.

ماده ۳۲- ارزشیابی پایانی در هر درس در پایان هر نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی از تمام محتوای مواد درسی به صورت حضوری انجام می شود.

تبصره - دانش آموزانی که در ارزشیابی های پایانی نیمسال اول و دوم و دوره تابستانی در برخی از درس ها نمره قبولی کسب نمی کنند؛ مجازند در نیمسال های بعدی بدون رعایت سقف واحد، درس های مذکور را با رعایت پیش نیاز صرفاً جهت شرکت در ارزشیابی پایانی انتخاب کنند و ارزشیابی شوند. در این صورت نمره پایانی، ملاک ارتقا خواهد بود.

ماده ۳۳- برنامه ارزشیابی پایانی پایه سوم در هر نیمسال و دوره تابستانی به صورت هماهنگ با سؤالات یکسان توسط اداره کل آموزش و پرورش استان با عنایت به تقویم اجرایی تنظیم و اجرای ارزشیابی با همکاری مشترک کارکنان، زیر نظر مدیر مرکز انجام می شود.

ماده ۳۴- برنامه ارزشیابی پایانی پایه های اول و دوم در هر نیمسال / دوره تابستانی به صورت داخلی و با عنایت به تقویم اجرایی، با سؤالات طرح شده از سوی معلمان مربوط، زیر نظر مرکز انجام می شود.

تبصره - برنامه ارزشیابی ها بایستی قبل از شروع هر نیمسال / دوره تابستانی به اطلاع دانش آموزان برسد.

ماده ۳۵- چنانچه دانش آموزی «آموخته های خارج از مرکز» داشته باشد، می تواند حداقل دو هفته قبل از شروع امتحانات هر نیمسال / دوره تابستانی تقاضای کتبی خود را به مدیر مرکز آموزشی ارائه کند تا در صورت موافقت، در ارزشیابی پایانی آن نیمسال / دوره تابستانی، شرکت نماید.

تبصره ۱- رعایت پیش نیاز دروس در مورد انتخاب درس های موضوع این ماده الزامی است.

تبصره ۲- تعداد درس های آموخته خارج از مرکز در هر نیمسال حداکثر دو درس و در تابستان یک درس می باشد.

تبصره ۳- دروس آموخته خارج از مرکز در هر نیمسال و دوره تابستانی جزء حداکثر سقف واحدها محسوب نمی شود.

تبصره ۴- شرایط قبولی در این درس‌ها مطابق سایر دروس و بر مبنای نمره صفر تا بیست بوده و نمره ارزشیابی پایانی دانش‌آموز عیناً به جای نمره ارزشیابی تکوینی وی منظور می‌شود.

ماده ۳۶- اوراق ارزشیابی‌های پایانی داخلی و هماهنگ هر نیم‌سال و دوره تابستانی باید توسط معلم مربوط تصحیح شود.

تبصره - چنانچه معلم مربوط ظرف مدت یک هفته پس از انجام ارزشیابی هر درس، اوراق ارزشیابی را به هر علتی تصحیح نکند، مدیر مرکز آموزشی ضمن گزارش موضوع به اداره آموزش و پرورش متبوع، باید به تشخیص خود اوراق ارزشیابی را جهت تصحیح در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.

ماده ۳۷- نمره ارزشیابی هر درس در هر نیم‌سال یا دوره تابستانی میانگین نمره ارزشیابی پایانی و نمره ارزشیابی تکوینی همان نیم‌سال / دوره تابستانی خواهد بود که بر مبنای ۲۰ تعیین می‌گردد.

تبصره ۱- معلم موظف است حداکثر تا یک هفته قبل از برگزاری ارزشیابی پایانی هر نیم‌سال / دوره تابستانی نمره ارزشیابی تکوینی را به دفتر مرکز تحویل دهد. در ضمن معلمان باید نتایج ارزشیابی‌های به‌عمل آمده در مورد هر دانش‌آموز را در صورت مرخصی یا انتقال از طریق مدیر به معلم جدید تحویل دهند.

تبصره ۲- مدیر موظف است نمرات ارزشیابی تکوینی دانش‌آموزان را حداکثر ۵ روز قبل از ارزشیابی پایانی هر نیم‌سال / دوره تابستانی به اطلاع دانش‌آموز / ولی وی برساند.

تبصره ۳- نمره ارزشیابی دانش‌آموزان در هر درس و در هر نیم‌سال / دوره تابستانی به وسیله معلم در لیست نمره‌ها ثبت و امضا می‌شود و حداکثر ۱۰ روز بعد از خاتمه ارزشیابی هر نوبت تسلیم دفتر می‌گردد.

تبصره ۴- دانش‌آموزان غیرحضور و دانش‌آموزی که فاقد نمره ارزشیابی تکوینی است اگر در ارزشیابی پایان نیم‌سال یا پایان دوره تابستانی شرکت کرده باشد، نمره ارزشیابی پایانی وی عیناً به جای نمره ارزشیابی تکوینی منظور می‌شود.

ماده ۳۸- برای دانش‌آموزان مراکز آموزش از راه دور، نمره انضباط منظور نمی‌شود.

ماده ۳۹- نتیجه ارزشیابی‌ها حداکثر تا دو هفته پس از پایان هر نیم‌سال یا دوره تابستانی به‌صورت کتبی توسط مدیر مرکز آموزشی به دانش‌آموز / ولی یا نماینده قانونی وی تحویل می‌شود.

ماده ۴۰- مهلت اعتراض به نمرات ارزشیابی‌های پایانی هر نیم‌سال یا دوره تابستانی حداکثر ۵ روز پس از اعلام نتیجه می‌باشد. مدیر مرکز آموزشی موظف است اوراق ارزشیابی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار مصحح مربوط و یا به تشخیص خود، در اختیار مصحح مربوط و یک نفر دیگر از معلمان همان درس قرار دهد. نمره ورقه تجدیدنظر شده با امضای مصحح مربوط یا مصحح تجدیدنظرکننده حسب مورد تعیین می‌شود. در صورت اختلاف نظر مصحح اول و دوم، نظر مصحح سوم قطعی است.

تبصره - نمره ارزشیابی عملی و شفاهی قابل اعتراض و تجدیدنظر نمی‌باشد و نمره اعلام شده قطعی است.

ماده ۴۱- کلیه اوراق ارزشیابی‌های پایانی نیم‌سال و دوره تابستانی به مدت شش ماه در مرکز آموزشی نگهداری و سپس برابر مقررات امحا می‌شود، ولی لیست دست‌نویس و رایانه‌ای ریزنمرات معلمان و دفتر ثبت ارزشیابی تحصیلی صحافی و پلمپ شده، جزو اسناد و مدارک تحصیلی محسوب می‌گردد و به طور دائم در مرکز آموزشی مربوط نگهداری می‌شود.

ماده ۴۲- دفتر ثبت ارزشیابی تحصیلی مرکز باید بلافاصله تنظیم و حداکثر تا دو ماه پس از پایان هر نیم‌سال/ دوره تابستانی، توسط نماینده اداره آموزش و پرورش بررسی و پس از تأیید، مسدود، امضا و مهر شود.

ماده ۴۳- چنانچه دانش‌آموزی در زمان برگزاری ارزشیابی کتبی یا قبل از آن دچار مشکل و سانه‌ای شود که قادر به نوشتن نباشد می‌تواند از منشی معتمدی که از طرف مدیر مرکز آموزشی برای ارزشیابی تعیین می‌شود، استفاده کند.

ماده ۴۴- لازم است که مدیر مرکز آموزشی برای دانش‌آموز دارای نقص عضو و یا مبتلا به بیماری مؤثری که مانع از شرکت وی در ارزشیابی‌های کتبی، شفاهی و عملی می‌شود، تسهیلاتی متناسب با نقص عضو و یا بیماری او فراهم کند. چنین دانش‌آموزی در صورت لزوم از ارزشیابی‌های آن بخش از درس که از نظر جسمی قادر به انجام آن نمی‌باشد، به تشخیص معلم مربوط و مدیر مرکز معاف بوده و سهم نمره مربوط به این بخش به نمرات سایر بخش‌ها اضافه می‌شود.

تبصره - برای دانش‌آموز موضوع این ماده (که درس تربیت بدنی را انتخاب کرده است) باید ارزشیابی عملی، متناسب با توانایی جسمی وی توسط معلم مربوط و برابر شیوه‌نامه مربوط انجام شود.

ماده ۴۵- ارزشیابی درس تعلیمات دینی دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش صورت می‌پذیرد و نمره آن در دفاتر ثبت ارزشیابی تحصیلی و کارنامه آنان قید می‌شود. ضمناً این دانش‌آموزان در صورت تمایل می‌توانند در امتحان تعلیمات دینی اسلامی شرکت نمایند.

ماده ۴۶- با متخلف یا متخلفان در ارزشیابی‌های تحصیلی برابر آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی و قانون رسیدگی به تخلفات اداری و سایر قوانین مربوط حسب مورد رفتار خواهد شد.

شرایط قبولی

ماده ۴۷- دانش‌آموزی در هر یک از درس‌ها قبول شناخته می‌شود که نمره وی در آن درس کمتر از ۱۰ نباشد.

ماده ۴۸- دانش‌آموزی فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود که:

(الف) در کلیه واحدهای درسی دوره راهنمایی (۱۰۲ واحد درسی) قبول شده باشد.

(ب) معدل کل وی حداقل ۱۰ باشد.

تبصره ۱- چنانچه معدل کل دانش‌آموزی در طول دوره، حداقل ۱۰ باشد ولی در یک درس نمره کمتر از ۱۰ کسب کند و یا معدل کل وی حداقل ۱۲ باشد ولی در دو درس نمره کمتر از ۱۰ کسب نماید فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود.

تبصره ۲- چنانچه دانش‌آموزان مشمول ماده ۲۴ حداقل در دو درس نمره کمتر از ۱۰ داشته باشند، نمی‌توانند از مفاد تبصره ۱ این ماده استفاده کنند.

تبصره ۳- دانش‌آموزان مشمول ماده ۲۴ با داشتن نمره کمتر از ۱۰ حداکثر در ۴ درس نیز فارغ‌التحصیل شناخته می‌شوند.

تبصره ۴- استفاده از مفاد این ماده در ستون ملاحظات دفتر ارزشیابی تحصیلی درج می‌شود.

ماده ۴۹- برای محاسبه معدل دانش‌آموز در هر نیم‌سال، تعداد واحدهای هر درس در نمره آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های به‌دست آمده بر تعداد کل واحدهای که دانش‌آموز از آن‌ها نمره قبولی یا مردودی کسب کرده است، تقسیم می‌شود.

تبصره - برای دوره تابستانی معدل‌گیری انجام نمی‌شود.

ماده ۵۰- برای محاسبه معدل دانش‌آموز در هر پایه، تعداد واحدهای آن پایه در نمره قبولی هر درس ضرب و مجموع حاصل ضرب بر تعداد کل واحدهای آن پایه تقسیم می‌شود.

ماده ۵۱ - برای محاسبه معدل کل نمرات هر دانش آموز در پایان دوره، تعداد واحدهای هر درس در نمره پذیرفته شده آن درس ضرب و مجموع حاصل ضرب‌های به‌دست آمده بر مجموع واحدهای این درس‌ها تقسیم می‌شود.

ماده ۵۲ - صدور کارنامه در هر نیم‌سال یا دوره تابستانی الزامی بوده و به کسانی که کلیه دروس پایه مربوط را بگذرانند و واجد شرایط قبولی باشند کارنامه پایه مربوط و در پایان دوره راهنمایی گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله راهنمایی نیز اعطا می‌شود.

ماده ۵۳ - چنانچه دانش‌آموزی در ارزشیابی پایان نیم‌سال و یا دوره تابستانی یک یا چند درس غیبت غیرموجه داشته باشد، نمره ارزشیابی پایانی او در آن نیم‌سال یا دوره تابستانی در آن درس صفر محسوب می‌شود و در چنین مواردی کلمه غایب (غ) به‌جای نمره ارزشیابی پایانی قید می‌شود، لیکن در محاسبات، کلمه غایب به منزله صفر خواهد بود و نمره درس یا درس‌های موردنظر با لحاظ نمودن نمره ارزشیابی تکوینی محاسبه خواهد شد.

ماده ۵۴ - اگر دانش‌آموزی در ارزشیابی پایان نیم‌سال / دوره تابستانی در یک یا چند درس با عذر موجه غایب باشد، در صورت درخواست دانش‌آموز مدیر مرکز آموزشی مجاز است حداکثر تا دو هفته پس از آخرین ارزشیابی از درس یا درس‌های مربوط با رعایت ضوابط؛ ارزشیابی به‌عمل آورد. در غیر این صورت آن درس یا درس‌ها از واحدهای انتخابی دانش‌آموز حذف می‌شود.

تبصره - در درس‌هایی که ارزشیابی آنان به‌صورت هماهنگ برگزار می‌شود، سؤال دانش‌آموزان مشمول این ماده به‌صورت هماهنگ خواهد بود.

ماده ۵۵ - تشخیص غیبت موجه بر اساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش‌آموز در ارزشیابی داخلی با مدیر مرکز و در ارزشیابی هماهنگ با شورای مرکز مربوط خواهد بود.

ماده ۵۶ - نظارت بر برگزاری ارزشیابی‌های پیشرفت تحصیلی و تربیتی در مراکز داخل و خارج کشور برعهده مؤسسه آموزش از راه دور و سایر مراجع ذی‌ربط در وزارت آموزش و پرورش می‌باشد.

ماده ۵۷ - مسئولیت حسن اجرای ارزشیابی‌ها و اعلام به‌موقع نتایج برعهده مدیر مرکز آموزشی است. اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه / اداره کل آموزش و پرورش استان و مؤسسه آموزش از راه دور در صورت لزوم می‌توانند اوراق ارزشیابی تصحیح شده پایه‌های مختلف را بررسی و مورد بازبینی قرار دهند. در صورتی که در بازبینی اوراق، نمره دانش‌آموزی تغییر یابد بایستی صورت‌جلسه تنظیم شود و آخرین

نمره ملاک عمل قرار گیرد و موضوع نیز باید به صورت کتبی به اطلاع معلم و دانش آموز مربوط برسد.

تبصره - در صورتی که بازمینی اوراق ارزشیابی پایان نیم سال اول پس از فروردین ماه و اوراق ارزشیابی پایان نیم سال دوم پس از مردادماه و دوره تابستانی هر سال پس از آبان ماه انجام شود و نمره دانش آموزی تغییر یابد؛ مراتب برای تصمیم گیری به کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش ارجاع می شود.

جدول مواد درسی و نوع ارزشیابی^۱

نیم سال اول

ردیف	مواد درسی	نوع ارزشیابی	واحد	ملاحظات
۱	قرآن	کتبی + شفاهی	۲	۱۰ نمره کتبی ۱۰ نمره شفاهی
۲	ریاضیات	کتبی	۴	---
۳	زبان و ادبیات	شفاهی	۲	برای هر درس ۲۰ نمره مجزا
	فارسی	کتبی	۱	در نظر گرفته می شود
۴	زبان عربی	کتبی + شفاهی	۲	۱۵ نمره کتبی ۵ نمره شفاهی
۵	فرهنگ و هنر	عملی	۲	این درس ارزشیابی پایانی ندارد. نمره ارزشیابی پایانی آن بر مبنای ۲۰ نمره در طول هر نوبت به صورت تکوینی تعیین می شود.
۶	تفکر و سبک زندگی	کتبی + عملی	۲	۵ نمره کتبی ۱۵ نمره تکوینی (نمره ارزشیابی پایانی هر نوبت، از مجموع نمره ارزشیابی کتبی و نمره ارزشیابی تکوینی حاصل می شود).
۷	آمادگی دفاعی		۲	
	جمع		۱۵	

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۲۸۵ کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی تاریخ ۱۳۹۲/۹/۱۷ به شماره ابلاغ

نیم سال دوم

ردیف	مواد درسی	نوع ارزشیابی	واحد	ملاحظات
۱	معارف اسلامی	کتبی	۲	---
۲	علوم تجربی	کتبی + عملی	۳	۱۵ نمره کتبی ۵ نمره عملی
۳	مطالعات اجتماعی	کتبی	۳	---
۴	املاء	کتبی	۱	---
۵	زبان خارجی	کتبی + شفاهی	۲	۱۰ نمره کتبی ۱۰ نمره شفاهی
۶	کار و فناوری	عملی	۲	این درس ارزشیابی پایانی ندارد. نمره ارزشیابی پایانی آن بر مبنای ۲۰ نمره در طول هر نوبت به صورت تکوینی تعیین می شود.
۷	تربیت بدنی و سلامت	عملی	۲	۵ نمره کتبی ۱۵ نمره تکوینی (نمره ارزشیابی پایانی هر نوبت، از مجموع نمره ارزشیابی کتبی و نمره ارزشیابی تکوینی حاصل می شود).
	جمع		۱۵	

آیین نامه آموزشی دوره متوسطه آموزش از راه دور^۱

مصوب جلسه ۷۸۰ تاریخ ۱۳۸۷/۸/۲۸ - شماره ابلاغ ۱۵۷۳۱/۸/۱۲۰ تاریخ ۱۳۸۸/۲/۲۹

مقدمه

در اجرای مصوبه هفتصد و دوازدهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۸۳/۷/۷، آیین نامه آموزشی دوره متوسطه آموزش از راه دور به شرح زیر می باشد:

فصل اول - کلیات

ماده ۱- دوره متوسطه «آموزش از راه دور» به منظور ادامه تحصیل افراد ذیل براساس اهداف هریک از شاخه ها و مطابق با مواد این آیین نامه در مراکز آموزش از راه دور اجرا می شود:

الف) افرادی که امکان ارائه آموزش های متوسطه روزانه (سالی - واحدی) به آنان وجود ندارد.

ب) دانش آموزانی که شرایط تحصیل در واحدهای آموزشی دوره متوسطه روزانه را از دست داده اند.

ج) افرادی که به دلیل وجود شرایط خاص امکان استفاده از آموزش های حضوری را ندارند.

ماده ۲- دانش آموزان موضوع بندهای الف و ج ماده یک که شرایط تحصیل در دوره متوسطه روزانه را دارا باشند، با رعایت مقررات مندرج در این آیین نامه از امکان تحصیل رایگان در این مراکز برخوردار می باشند.

فصل دوم - ویژگی های آموزش، واحدهای درسی، طول مدت تحصیل، عناوین و جدول های درسی

ماده ۳- آموزش از راه دور در دوره متوسطه با ویژگی های زیر ارائه می شود:

الف) آموزش با کاهش ساعات حضور در کلاس های درس حسب موضوع درس ها، انجام می شود.

ب) آموزش درس ها در طول نیم سال تحصیلی یا دوره تابستانی اجرا می شود.

^۱ اصلاحیه مصوب ۸۴۹ شورای عالی تاریخ ۱۳۹۰/۶/۲۶ در این آیین نامه اعمال گردید.

ج) میزان تأثیر هر درس در معدل‌گیری بر اساس تعداد واحدهای آن درس مشخص می‌شود.

د) ارزش هر درس مستقل می‌باشد و قبولی یا مردودی در هر درس، تأثیری بر سایر درس‌ها ندارد.

تبصره - دروس کارگاهی، عملی و آزمایشگاهی الزاماً به‌صورت حضوری ارائه می‌شود.

ماده ۴ - تعداد واحدهای درسی موردنیاز برای اخذ گواهینامه پایان تحصیلات متوسطه در مراکز آموزش از راه دور همانند دوره روزانه حداقل ۹۶ واحد درسی می‌باشد.

ماده ۵ - محتوی و مواد درسی در این دوره مطابق مواد درسی دوره متوسطه روزانه می‌باشد.

تبصره - دانش‌آموزان شاخه‌گردانش در این مراکز، در صورت عدم امکان گذراندن درس کارورزی و یا عدم ضرورت (به تشخیص مدیر مرکز آموزش از راه دور) از انتخاب واحد درس کارورزی معاف خواهند بود و باید معادل واحدهای درس مذکور را از سایر عناوین درس‌های اختیاری و یا درس‌های سایر رشته‌های دوره متوسطه با رعایت پیش‌نیاز، انتخاب نموده و بگذرانند. جایگزینی درس‌های مازاد تطبیق، به‌جای درس کارورزی برای این قبیل افراد بلامانع است.

ماده ۶ - برنامه آموزشی در هر سال تحصیلی به صورت دو نیم‌سال هر یک به مدت ۱۸ هفته و یک دوره تابستانی به مدت ۱۰ هفته اجرا می‌شود.

تبصره - در هر نیم‌سال ۱۵ هفته کامل و در دوره تابستانی ۸ هفته کامل به آموزش درس‌ها اختصاص داشته و باقیمانده هر نیم‌سال و دوره تابستانی برای برگزاری امتحانات، اعلام نتایج و تمهید مقدمات نیم‌سال بعدی یا دوره تابستانی منظور می‌شود.

ماده ۷ - دانش‌آموز موظف است در هنگام انتخاب واحد، پیش‌نیاز درس‌ها را مطابق جدول مواد درسی رعایت کند.

تبصره - دانش‌آموز در آخرین نیم‌سال یا دوره تابستانی (نیم‌سال یا دوره تابستانی که می‌تواند فارغ‌التحصیل شود) مجاز است کلیه درس‌های باقیمانده را بدون رعایت پیش‌نیاز انتخاب کرده و بگذراند.

ماده ۸ - دانش‌آموز نمی‌تواند درس‌هایی را که قبلاً نمره قبولی کسب کرده است، مجدداً انتخاب کند.

ماده ۹ - دانش‌آموز در هر نیم‌سال می‌تواند حداقل ۸ و حداکثر ۲۰ واحد درسی و در دوره تابستانی حداکثر ۸ واحد درسی را با رعایت سایر ضوابط انتخاب کند.

تبصره ۱- دانش آموز در آخرین نیم سال یا دوره تابستانی^۱ می تواند حداکثر ۴ واحد علاوه بر سقف واحدهای درسی انتخاب کند.

تبصره ۲- چنانچه تعداد واحدهای باقیمانده دانش آموز در آخرین نیم سال به کمتر از ۸ واحد برسد ادامه تحصیل وی در آن نیم سال بلامانع است.

تبصره ۳- گواهینامه مهارتی را که دانش آموز شاخه کاردانش جهت اخذ آن اقدام نموده است، مشروط بر آن که مشخصات آن (عنوان گواهینامه مهارت - شماره استاندارد و مدت آموزش) در مجموعه فهرست رشته های مهارتی مربوط تعریف شده باشد، پذیرفته می شود و تعداد واحدهای آن در سقف تعداد واحدهای مجاز نیم سال یا دوره تابستانی که گواهینامه مهارت را ارائه می دهد، محاسبه نمی شود.

تبصره ۴ - در شرایط خاص، انتخاب واحد بیشتر از حداکثر واحدهای مجاز یا کمتر از حداقل مجاز با مجوز کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل به صورت موردی انجام خواهد شد.

ماده ۱۰ - میزان ساعات آموزش حضوری (کلاس های هدایت آموزشی و رفع اشکال) به ازای هر واحد درسی دانش آموزان در طول هر نیم سال یا دوره تابستانی حداقل ۶ ساعت می باشد.^۲

تبصره - مدیر مرکز می تواند با نظر مشاور، ساعات آموزش های حضوری هر نیم سال یا دوره تابستانی را که توسط دانش آموز انتخاب شده است با توجه به نیاز برخی از دروس، اضافه یا کم کند در این تغییر رعایت سقف کل ساعات الزامی است.

ماده ۱۱ - در شاخه کاردانش دانش آموزی که حسب مورد برای مهارت آموزی به مراکز خارج از مرکز آموزش از راه دور معرفی می شود، برابر برنامه تنظیمی ملزم به رعایت مفاد این ماده می باشد.

ماده ۱۲ - درس های دوره متوسطه براساس اهداف و ماهیت آنان به شرح زیر تقسیم می شود:^۳

۱۲-۱- درس های عمومی: درس هایی است که آموختن آنان برای ارتقای بینش علمی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی دانش آموز دوره متوسطه ضرورت دارد. آن

^۱ نیم سال یا دوره تابستانی که دانش آموز باقیمانده واحدهای درسی خود را انتخاب می کند، آخرین نیم سال یا دوره تابستانی محسوب می شود.

^۲ به استناد مصوبه جلسه ۷۸۰ تاریخ ۱۳۸۷/۸/۲۸ شورای عالی ماده ۱۰ و تبصره آن الحاق و شماره سایر مواد اصلاح شد.

^۳ با توجه به تصویب جدول مواد درسی دوره دوم متوسطه، این تقسیم بندی برای دوره مذکور موضوعیت ندارد.

دسته از درس‌های عمومی که در تمام شاخه‌های متوسطه با محتوای یکسان ارائه می‌شود، درس‌های مشترک نامیده می‌شود.

۱۲-۲- **درس‌های اختصاصی:** درس‌هایی است که دانش‌آموز با گذراندن آنان پایه عملی یا علمی مناسبی برای ورود به بازار کار و اشتغال یا ادامه تحصیل در سطوح عالی‌تر در یک رشته یا گرایش خاص کسب می‌کند.

۱۲-۳- **درس‌های مهارتی (استاندارد مهارت):** آن دسته از درس‌های اختصاصی شاخه کاردانش است که از طریق آنان مهارت‌های حرفه‌ای موردنیاز برای اشتغال به یک کار مفید به صورت نظری و عملی براساس استانداردهای مهارتی مربوط آموزش داده می‌شود.

۱۲-۴- **درس‌های انتخابی:** درس‌هایی است که با توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموز به منظور پرورش علایق و استعدادها و یا رفع نیازهای آموزشی وی از بین مجموع‌های از درس‌های فعالیت‌محور (درس‌هایی که بر فعالیت دانش‌آموز تأکید دارد) برابر شیوه‌نامه مربوط انتخاب می‌شود. درس‌های انتخابی مشتمل بر موارد ذیل است:

۱۲-۴-۱- **درس‌های پرورشی:** درس‌هایی است که به منظور تعمیق باورهای دینی، رشد فضائل اخلاقی، تقویت مهارت‌های زندگی فردی و اجتماعی و رشد استعدادهای هنری، با توجه به استعداد و علایق دانش‌آموز به صورت فعالیت‌های خاص و مطابق با شیوه‌نامه مربوط ارائه می‌شود.

۱۲-۴-۲- **درس‌های جبرانی:** درس‌هایی است که به منظور جبران ضعف درسی دانش‌آموز و کاهش افت تحصیلی، با رعایت سرفصل درس‌های مربوط ارائه می‌شود.

۱۲-۴-۳- **درس‌های تکمیلی:** درس‌هایی است که به منظور توسعه و تعمیق آموخته‌های دانش‌آموز و با رعایت سرفصل درس مربوط، ارائه می‌شود.

۱۲-۵- **درس‌های تکمیل مهارت:** درس‌هایی است که به منظور افزایش سطح اطلاعات و مهارت‌های موردنیاز برای ورود به محیط کار صرفاً به دانش‌آموز شاخه کاردانش ارائه می‌شود.

۱۲-۶- **درس‌های اختیاری:** درس‌هایی است که به تعداد واحدهای موردنیاز هریک از رشته‌های شاخه کاردانش متناسب با ماهیت و هدف‌های هر رشته یا گروه و برحسب شرایط و مقتضیات منطقه آموزشی برابر ضوابط مربوط به دانش‌آموز شاخه کاردانش ارائه می‌شود.

فصل سوم - مقررات ثبت‌نام

ماده ۱۳- ثبت‌نام و انتخاب واحد توسط دانش‌آموز یا ولی یا نماینده قانونی وی به صورت حضوری یا غیرحضوری انجام می‌شود.

ماده ۱۴- ثبت‌نام و انتخاب واحد دانش‌آموزان در مراکز آموزش از راه دور حداکثر تا شروع نیم‌سال‌های اول، دوم و دوره تابستانی ادامه می‌یابد.

تبصره - ثبت‌نام پس از شروع هر نیم‌سال تحصیلی یا دوره تابستانی از افرادی که عذر موجه داشته‌اند با تشخیص و صدور معرفی‌نامه توسط اداره آموزش و پرورش محل مجاز است. در این صورت نحوه و میزان استفاده دانش‌آموز از خدمات آموزشی مرکز با توجه به شرایط و امکانات به تشخیص مدیر مرکز خواهد بود.

ماده ۱۵- دانش‌آموزان موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه به شرح ذیل می‌توانند با رعایت سایر مقررات در این مرکز ثبت‌نام کنند. این قبیل دانش‌آموزان چنانچه بیش از ۱۸ سال داشته باشند از معافیت تحصیلی نیز برخوردار خواهند بود:

الف) دسترسی نداشتن به واحد آموزشی، دوری راه یا نبود رشته تحصیلی در محل سکونت (استفاده از این بند منوط به تأیید اداره آموزش و پرورش محل مبنی بر عدم امکان ارائه خدمات آموزشی و پرورشی می‌باشد. دانش‌آموزان مشمول این بند از طریق اداره آموزش و پرورش شناسایی و ثبت‌نام می‌شوند.

دانش‌آموزان خارج از کشور در صورت پرداخت هزینه‌های مربوط می‌توانند از مفاد بند «الف» مذکور استفاده نمایند.)

ب) دانش‌آموزانی که شرایط تحصیل در دوره متوسطه روزانه را نداشته باشد، می‌توانند در مدارس بزرگسالان یا به صورت داوطلب آزاد ادامه تحصیل دهند.

ج) افرادی که به دلیل وجود شرایط خاص به شرح ذیل، امکان استفاده از آموزش‌های حضوری را ندارند:

۱- معلولیت جسمی: مدارک مربوط باید توسط یکی از واحدهای آموزشی استثنایی یا مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان تأیید شده باشد.

۲- بیماری خاص و یا صعب‌العلاج: مدارک پزشکی مربوط باید توسط کمیسیون پزشکی منطقه تأیید شده باشد.

۳- تاهل: (برابر اصلاحیه صرفاً شامل دخترانی است که ازدواج می‌کنند. این گروه از دانش‌آموزان کماکان می‌توانند با رعایت مقررات مندرج در ماده ۵۳ آیین‌نامه اجرایی مدارس - به ویژه بندهای ۳ و ۴- ادامه تحصیل دهند.)

۴- (این بند برابر اصلاحیه حذف گردید.)

تبصره - سایر افراد در صورت دارا بودن ۱۸ سال تمام و بیشتر می‌توانند در مرکز آموزش از راه دور ثبت‌نام کنند. لیکن با عنایت به اینکه افراد ذکور موضوع این تبصره از معافیت تحصیلی برخوردار نمی‌باشند باید قبل از ثبت‌نام وضعیت خود را از نظر قانون وظیفه عمومی (کارت پایان خدمت، کارت معافیت، دفترچه آماده به خدمت بدون مهر غیبت که تاریخ اعزام آن حداقل پایان نیم‌سال و بعد از آن باشد و...) مشخص کرده باشد.

مدارک ثبت‌نام

ماده ۱۶- مدارک موردنیاز برای ثبت‌نام به شرح زیر است:

الف) تصویر صفحه اول شناسنامه که با اصل آن مطابقت داشته باشد و در صورت وجود تغییرات و اصلاحات در شناسنامه، تصویر صفحه توضیحات نیز ضروری است و لازم است شناسنامه دانش‌آموزی که به سن ۱۵ سال تمام رسیده است عکس‌دار باشد.

ب) عکس به تعداد موردنیاز

ج) گواهینامه پایان دوره راهنمایی تحصیلی یا گواهی موقت قبولی سال سوم دوره راهنمایی برای دانش‌آموز پایه اول

د) توصیه نامه دوره راهنمایی تحصیلی یا نمون برگ ویژه جایگزین آن

هـ) کارنامه سال یا سال‌های قبل دوره متوسطه و نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی

و) کارنامه‌های تطبیق برای دانش‌آموز تطبیقی

ز) برای دانش‌آموز ذکور که از معافیت تحصیلی برخوردار نمی‌باشد، ارائه تصویر مدارک معتبر در خصوص وضعیت نظام وظیفه (کارت پایان خدمت یا معافیت از خدمت نظام وظیفه یا ...) که با اصل آن مطابقت داشته باشد، الزامی است.

ح) دانش‌آموزان مشمول بند «ج» ماده ۱۴ لازم است اصل مدارک مربوط را به مرکز آموزش از راه دور ارائه دهند.

ماده ۱۷- اتباع خارجی و فرزندان آنان، پناهندگان و رانده‌شدگان دیگر کشورها برای ثبت‌نام در مراکز داخل کشور باید پروانه اقامت معتبر، دفترچه پناهندگی و سایر مدارکی که توسط مراجع ذی‌ربط تعیین می‌شود را ارائه دهند.

شرایط تحصیل دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه

ماده ۱۸- دانش‌آموز پسر از اول فروردین‌ماه سالی که در آن سال وارد سن ۱۹ سالگی می‌شود، مشمول نظام وظیفه شناخته می‌شود.

ماده ۱۹- ملاک رسیدگی به وضع مشمولیت دانش‌آموز تاریخ تولّد مندرج در شناسنامه اولیه وی است و تغییرات بعدی ملاک عمل نخواهد بود، لیکن برای دانش‌آموزی که شناسنامه اولیه وی به حکم دادگاه باطل شده باشد، شناسنامه جدید ملاک قرار خواهد گرفت.

ماده ۲۰- معافیت تحصیلی صرفاً شامل دانش‌آموزی می‌شود که با استفاده از مفاد بندهای «الف» و «ب» و «ج» ماده ۱۴ این آیین‌نامه در این قبیل مراکز تحصیل می‌کند.

ماده ۲۱- حداکثر سن برای دانش‌آموز ذکور که از معافیت تحصیلی استفاده می‌کند با رعایت سایر شرایط و ضوابط در این واحدهای آموزشی ۲۴ سال تمام می‌باشد. این قبیل افراد چنانچه در طول نیم‌سال تحصیلی و یا دوره تابستانی به سن ۲۴ سال تمام می‌رسند اجازه ثبت‌نام در آن نیم‌سال یا دوره تابستانی را ندارند و برای سایر دانش‌آموزان محدودیت حداکثر سن وجود ندارد.^۱

ماده ۲۲- چنانچه دانش‌آموزی که از معافیت تحصیلی استفاده می‌کند در موعد مقرر در مرکز آموزشی در هر نیم‌سال ثبت‌نام نکند، مدیر مرکز آموزشی موظف است برابر مقررات ترک تحصیل دانش‌آموز را اعلام کند.

ماده ۲۳- ثبت‌نام و تحصیل دانش‌آموز مشمول که ترک تحصیل داشته است مجاز نیست و صرفاً در صورت رفع ممنوعیت قانونی از نظر نظام وظیفه عمومی ادامه تحصیل وی بلامانع است.

تبصره ۱- دانش‌آموزی که دفترچه آماده به خدمت (بدون مهر غیبت) گرفته است چنانچه تاریخ اعزام مندرج در دفترچه وی حداقل تا پایان نیم‌سال یا دوره تابستانی باشد، می‌تواند با رعایت سایر شرایط در آن نیم‌سال یا دوره تابستانی ثبت‌نام و ادامه تحصیل دهد.

تبصره ۲- شرکت در امتحانات داوطلب آزاد (متفرقه) از نظر مقررات نظام وظیفه عمومی ترک تحصیل تلقی می‌شود.

ماده ۲۴- مدیر مرکز آموزشی پسرانه باید مشخصات کلیه دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه را که با استفاده از مفاد بندهای الف و ب و ج ماده ۱۴ این آیین‌نامه در این مرکز به تحصیل اشتغال دارند، به‌طور انفرادی و برای هر مشمول فقط یک‌بار برای استفاده از معافیت تحصیلی برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش مربوط به حوزه‌های نظام وظیفه محل اعلام کند (این موضوع شامل دانش‌آموزان دارای نقص عضو و استثنایی نیز می‌شود).

^۱ با توجه به قانون نظام وظیفه، حداکثر سن استفاده از معافیت تحصیلی به ۲۰ سال تمام تقلیل یافته است.

تبصره - برای دانش‌آموز مشمول که بدون ترک تحصیل از دوره روزانه و یا دوره بزرگسالان برابر مقررات این آیین‌نامه به مرکز آموزش از راه دور انتقال می‌یابد، در صورتی که اشتغال به تحصیل وی قبلاً به نظام وظیفه اعلام شده باشد، نیازی به اخذ معافیت تحصیلی مجدد نیست.

ماده ۲۵ - مدیر مرکز آموزشی موظف است مراتب ترک تحصیل و فراغت از تحصیل دانش‌آموزان مشمول خود را برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش متبوع به حوزه‌های نظام وظیفه اعلام کند.

ماده ۲۶ - دانش‌آموزان اتباع خارجی که برابر مقررات در مراکز آموزش از راه دور ایرانی تحصیل می‌کنند، مشمول قانون وظیفه عمومی نمی‌باشند.

انتقال و سایر موارد ثبت‌نام

ماده ۲۷ - انتقال دانش‌آموز در طول نیم‌سال یا دوره تابستانی از یک مرکز آموزش از راه دور به یکی دیگر از مراکز آموزش از راه دور با موافقت اداره آموزش و پرورش مقصد و حداکثر تا یک ماه قبل از شروع امتحانات پایانی هر نیم‌سال یا دوره تابستانی بلامانع است. در این صورت مدارک، پرونده تحصیلی و نمرات مربوط به آزمون‌های طول نیم‌سال یا دوره تابستانی دانش‌آموز باید پس از تأیید مرکز آموزشی مبدأ (امضای مدیر و مهر)، به موقع و قبل از شروع امتحانات پایانی به مرکز آموزشی مقصد ارسال شود. انتقال دانش‌آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی مرکز آموزشی مبدأ و مقصد با رعایت مقررات در زمان‌های تعیین شده بلامانع است.

ماده ۲۸ - نمرات کلیه درس‌های کارنامه قبولی دانش‌آموز پایه اول روزانه (آخرین کارنامه) که به مرکز آموزش از راه دور منتقل می‌شود به‌عنوان نمره قبولی از وی پذیرفته می‌شود.

ماده ۲۹ - نمرات درس‌های قبولی کارنامه مردودی دانش‌آموز پایه اول (آخرین کارنامه)، همچنین نمرات درس‌های قبولی دانش‌آموزان پایه‌های دوم و سوم روزانه و نیز نمرات درس‌های قبولی دانش‌آموزان واحدهای آموزشی بزرگسالان در صورت انتقال به مرکز آموزش از راه دور از آنان به‌عنوان نمره قبولی پذیرفته می‌شود.

ماده ۳۰ - دانش‌آموز مرکز آموزش از راه دور متقاضی ورود به پایه‌های دوم یا سوم دوره روزانه، در صورتی که کلیه درس‌های پایه اول یا پایه‌های اول و دوم را برابر جدول درس‌های دوره روزانه قبل از آغاز هر سال تحصیلی با موفقیت گذرانده باشد با رعایت شرط سنی و سایر ضوابط می‌تواند به دوره روزانه منتقل شود.

این قبیل افراد پس از انتقال به دوره روزانه موظفند کلیه درس‌های پایه تحصیلی مربوط را انتخاب کنند و چنانچه برخی از درس‌های این پایه را در مرکز آموزش از راه دور گذرانده باشند، آن درس‌ها از آنان پذیرفته نمی‌شود.

ماده ۳۱- دانش‌آموز مرکز آموزش از راه دور که متقاضی انتقال به دوره بزرگسالان یا تحصیل به صورت داوطلب آزاد است، چنانچه قبل از آغاز هر نیم‌سال یا دوره تابستانی برابر ضوابط، دارای شرایط ثبت‌نام در واحد آموزشی بزرگسالان یا ثبت‌نام به صورت داوطلب آزاد باشد، انتقال وی با ارائه آخرین کارنامه تحصیلی بلامانع است. در این حالت درس‌هایی را که در مرکز آموزش از راه دور گذرانده است از وی پذیرفته می‌شود.

ماده ۳۲- مدیر مرکز آموزش از راه دور باید کلیه مدارک دانش‌آموزانی را که با گواهی موقت ثبت‌نام کرده است، حداکثر تا دو هفته پس از شروع هر نیم‌سال یا دوره تابستانی به صورت مکتوب از محل تحصیل قبلی وی درخواست کند. مدیر مرکز آموزشی مبدأ بلافاصله پس از وصول درخواست، باید کلیه مدارک تحصیلی دانش‌آموز منتقل شده را برابر مقررات به مرکز آموزش از راه دور مقصد ارسال کند.

ماده ۳۳- چنانچه مدارک تحصیلی دانش‌آموز در موعد مقرر در مرکز آموزشی مقصد کامل نشود و به تبع آن برای دانش‌آموز حقی ایجاد یا حقی از وی تضییع شود، مسئولیت ناشی از آن حسب مورد به‌عهده مدیران واحدهای آموزشی مبدأ یا مقصد می‌باشد.

ماده ۳۴- مدیر مرکز آموزشی باید در اولین فرصت پرونده تحصیلی تمامی دانش‌آموزان از جمله دانش‌آموزان جدید را مورد رسیدگی قرار دهد و در صورت مشاهده نقص پرونده حداکثر تا یک‌ماه پس از شروع هر نیم‌سال یا دوره تابستانی در صدد رفع نقص برای دانش‌آموز و چنانچه دانش‌آموزی برخلاف مقررات به یک رشته تحصیلی هدایت شده و یا در درس‌هایی قبول اعلام شده باشد، نسبت به تعیین وضعیت استحقاقی وی اقدام کند. چنانچه بعد از موعد مذکور موارد نقص پرونده مشاهده شود، لازم است پرونده دانش‌آموز مربوط، برابر مقررات جهت اقدام بعدی به اداره آموزش و پرورش ذی‌ربط ارسال شود.

ماده ۳۵- دفتر آمار دانش‌آموزان حداکثر یک ماه پس از شروع هر نیم‌سال یا دوره تابستانی باید تکمیل و توسط مدیر مرکز آموزشی و با نظارت اداره آموزش و پرورش مربوط برابر مقررات مسدود شود.

فصل چهارم - ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

توضیح - برابر بند یک مصوبه جلسه ۸۴۹ «امتحانات پایانی هر نیم‌سال و دوره تابستانی دوره‌های تحصیلی راهنمایی، متوسطه و پیش‌دانشگاهی مدارس آموزش از راه دور از سوی اداره آموزش و پرورش مناطق در مدارس دولتی برگزار می‌شود و دانش‌آموزان مدارس آموزش از راه دور به صورت میهمان در امتحانات مربوط شرکت می‌کنند. اوراق امتحانی توسط معلمان مدرسه محل برگزاری، تصحیح و نمرات جهت صدور کارنامه به مدرسه آموزش از راه دور مبدأ تحویل می‌شود.^۱ کلیه مواد و تبصره‌های ذیل مرتبط با این موضوع با رعایت مفاد این مصوبه قابل اجرا می‌باشد.

ماده ۳۶- ارزشیابی، داوری و قضاوت در مورد آموخته‌ها و سنجش تغییر رفتار دانش‌آموز در جهت نیل به هدف‌های آموزشی و پرورشی است که از طریق سنجش و اندازه‌گیری حاصل می‌شود. ارزشیابی بخش جدایی‌ناپذیر فرایند یاددهی - یادگیری است و در موقعیت‌های مختلف و متعدد انجام می‌گیرد.

ماده ۳۷- ارزشیابی از آموخته‌های دانش‌آموز در هر درس به سه صورت ورودی، تکوینی و پایانی و با اهداف مشخص شده ذیل به عمل می‌آید:

الف - ارزشیابی ورودی (آغازین): به منظور آگاهی از توانایی‌ها و آمادگی‌های قبلی دانش‌آموز برای شروع مناسب فرایند یاددهی - یادگیری و جبران نارسایی‌ها و کاستی‌های احتمالی دانش‌آموز توسط معلمان انجام می‌گیرد.

ب - ارزشیابی تکوینی (مستمر): به منظور تقویت اعتماد به نفس، تحکیم آموخته‌های دانش‌آموز، آگاهی معلمان از نقاط قوت و ضعف درسی و نحوه عملکرد دانش‌آموز در فرایند یاددهی - یادگیری و پرورش روحیه تحقیق، تفکر، تلاش، ابتکار و فعالیت‌های گروهی، تدارک بازخورد مناسب به معلمان، دانش‌آموزان، و اتخاذ روش‌های مناسب به منظور بهبود فرایند یاددهی - یادگیری انجام می‌شود.

^۱ به استناد بند ۹ مصوبه جلسه ۹۱۷ تاریخ ۱۳۹۴/۸/۱۸ به شماره ابلاغ ۱۲۰/۶۶۷۲۲ تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۷، موضوع آیین‌نامه ساماندهی صدور و تایید مدارک تحصیلی، در آن دسته از «مدارس آموزش از راه دور» که از مدیر مأمور آموزش و پرورش برخوردارند، برگزاری و اعلام نتیجه امتحانات با رعایت مقررات مربوط و نظارت آموزش و پرورش، مجاز می‌باشد.

ج - ارزشیابی پایانی (تراکمی): به‌منظور حصول اطمینان از میزان تحقق هدف‌های آموزشی و پرورشی و حصول اطمینان لازم برای احراز شرایط قبولی در هر درس انجام می‌گیرد.

ماده ۳۸- ارزشیابی تکوینی به صورت مستمر از نحوه مشارکت دانش‌آموز در فعالیت‌های یاددهی - یادگیری و به شیوه‌های گوناگون و با تکیه بر آزمون‌های کتبی، شفاهی، عملی، بررسی تکالیف فردی و گروهی، فهرست‌وارسی مشاهده رفتار، میزان فعالیت، تلاش، ابتکار و خلاقیت و... انجام می‌گیرد. درس‌های غیرحضورى شاخه فنى و حرفه‌ای نمره مستمر ندارد و نمره مستمر درس‌های نیمه‌حضورى با توجه به میزان حضور در کلاس توسط معلم مربوط تعیین و منظور می‌شود.

ماده ۳۹- ارزشیابی پایانی در پایان هر نیم‌سال تحصیلی یا دوره تابستانی از تمام محتوای مواد درسی انجام می‌شود.

ماده ۴۰- ارزشیابی از درس‌ها به‌صورت تک‌درس و مستقل است و شرایط قبولی در یک ماده درسی ارتباطی به سایر درس‌ها ندارد.

تبصره ۱- در شاخه کاردانش ارزشیابی پایانی هر استاندارد مهارت در دو بخش نظری و عملی از کلیه محتوای آن استاندارد (درس‌های مهارتی) توسط یا با نظارت دستگاه متولی مربوط به‌عمل می‌آید و قبولی در هر دو بخش آن منجر به صدور گواهینامه استاندارد مهارت مربوط توسط دستگاه ذی‌ربط می‌شود.

تبصره ۲- در شاخه کاردانش، ارزشیابی پایانی هر استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) پس از اتمام آموزش آن در دو بخش نظری و عملی از کلیه محتوای آن استاندارد یا درس مهارتی توسط یا با نظارت دستگاه متولی مربوط به‌عمل می‌آید. چنانچه دانش‌آموزی از یکی از بخش‌های نظری یا عملی استانداردهای مهارتی (درس‌های مهارتی) نمره قبولی کسب کند، این نمره تا اخذ نمره قبولی از بخش دیگر معتبر خواهد بود.

ماده ۴۱- ارزشیابی درس‌های انتخابی به‌صورت مستمر از مجموعه فعالیت‌های دانش‌آموز در طول هر نیم‌سال یا دوره تابستانی انجام می‌شود و ارزشیابی پایانی ندارد و لازم است نمرات دانش‌آموز در این درس‌ها یک هفته قبل از شروع امتحان پایان نیم‌سال یا دوره تابستانی به دفتر مرکز آموزشی تحویل شود. درس تربیت بدنی در مرکز آموزش از راه دور به‌صورت کاملاً حضوری و مطابق با ساعات آموزش این درس در دوره روزانه ارائه می‌شود.

تبصره ۱- دانش آموز مرکز آموزش از راه دور در صورت تمایل می تواند به جای درس های تربیت بدنی و درس های انتخابی از درس های سایر رشته ها با رعایت پیش نیاز و سایر ضوابط (مشروط به آنکه امتحانات نهایی جزء درس ها نباشد) درس هایی را انتخاب کند و بگذراند. نصاب قبولی و شیوه ارزشیابی از این درس ها، همانند ضوابط درس های مذکور در رشته مربوط می باشد.

تبصره ۲- دانش آموز مرکز آموزش از راه دور از گذراندن بخش عملی درس آمادگی دفاعی معاف بوده و نمره بخش نظری به عنوان نمره این درس منظور خواهد شد.

ماده ۴۲- برنامه امتحانات پایانی غیرنهایی نیم سال اول، نیم سال دوم و دوره تابستانی توسط مرکز آموزشی ذی ربط با عنایت به تقویم اجرایی تنظیم و اجرای امتحانات با همکاری مشترک کارکنان آموزشی و اداری مرکز آموزشی و زیر نظر مدیر انجام می شود. برنامه امتحانات داخلی باید توسط مرکز آموزشی تنظیم و قبل از شروع هر نیم سال یا دوره تابستانی اعلام شود. طرح سؤال ها (به غیر از امتحانات نهایی و هماهنگ) برعهده معلمان مربوط می باشد.

تبصره ۱- اداره کل آموزش و پرورش استان و اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه می تواند در امتحانات پایان نیم سال یا دوره تابستانی، برای یک یا دو ماده درسی سؤالات هماهنگ طرح کند تا برابر ضوابط برگزار شود.

تبصره ۲- در شاخه کاردانش برنامه امتحانات پایانی استانداردهای مهارت توسط اداره کل آموزش و پرورش استان با همکاری دستگاه متولی مربوط تنظیم و امتحانات (نهایی یا هماهنگ) با نظارت یا توسط دستگاه متولی استاندارد مهارت براساس موافقت نامه همکاری بین وزارت آموزش و پرورش و دستگاه مربوط انجام خواهد شد.

ماده ۴۳- اوراق امتحانات پایانی غیرنهایی نیم سال های اول و دوم و دوره تابستانی باید توسط معلم مربوط زیر نظر مدیر مرکز آموزشی در محل مرکز آموزشی تصحیح شود.

تبصره ۱- مدیر مرکز آموزشی می تواند با مسئولیت خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در خارج از محل مرکز آموزشی، در اختیار معلمان قرار دهد.

تبصره ۲- چنانچه معلم مربوط ظرف مدت ۵ روز پس از انجام امتحان هر درس اوراق امتحانی را به هر علتی تصحیح نکند، مدیر مرکز آموزشی ضمن گزارش موضوع به اداره آموزش و پرورش متبوع باید به تشخیص خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.

تبصره ۳- در صورت انتقال معلم، اوراق امتحانات داخلی دانش‌آموزان بنا به تشخیص مدیر توسط یکی از معلمان رشته مربوط تصحیح می‌شود.

ماده ۴۴- نمرات ارزشیابی تکوینی دو هفته قبل از شروع امتحانات پایانی و نمرات ارزشیابی پایانی حداکثر یک هفته بعد از انجام امتحانات هر درس در آن نیم‌سال یا دوره تابستانی باید توسط معلم مربوط بدون خدشه و قلم‌خوردگی در برگ ریزنمرات ثبت و پس از امضا و درج تاریخ تحویل دفتر مرکز آموزشی شود.

تبصره - نمرات ارزشیابی مستمر باید در طول هر نیم‌سال یا دوره تابستانی و قبل از امتحانات پایانی به اطلاع دانش‌آموز برسد.

ماده ۴۵- امتحانات پایانی نیم‌سال اول و دوم و دوره تابستانی درس‌هایی از پایه سوم متوسطه به‌صورت امتحان نهایی با برنامه امتحانی و سؤال‌های هماهنگ که به‌وسیله اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه و طرح می‌شود، زیر نظر سازمان آموزش و پرورش استان و به‌وسیله عوامل اجرایی امتحانی که از طرف اداره آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه/ ناحیه مربوط معین می‌شود، برگزار خواهد شد.

تبصره ۱- مؤسسه آموزش از راه دور موظف است برنامه امتحانات نهایی و هماهنگ را با هماهنگی اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی قبل از آغاز هر نیم‌سال یا دوره تابستانی تنظیم و ابلاغ می‌کند.

تبصره ۲- مؤسسه آموزش از راه دور ملزم به همکاری با اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی می‌باشد.

تبصره ۳- معلمی که درس‌های مربوط به امتحانات نهایی را تدریس می‌کند، موظف است حداکثر دو روز پس از برگزاری امتحان درس مربوط، با تشخیص و برابر ابلاغی که از طرف اداره آموزش و پرورش منطقه صادر می‌شود، به حوزه‌های تصحیح مراجعه و حداقل به تعداد دانش‌آموزان خود نسبت به تصحیح اوراق امتحانی همان درس با دریافت حق‌الزحمه اقدام کند. در صورتی که معلمی نسبت به تصحیح اوراق اقدام نکند، موضوع از سوی رئیس حوزه تصحیح مربوط به اداره آموزش و پرورش محل گزارش تا برابر مقررات با وی رفتار شود.

تبصره ۴- نمرات امتحانات نهایی حداکثر یک هفته پس از برگزاری آخرین امتحان باید از سوی رئیس حوزه تصحیح به وسیله اداره آموزش و پرورش منطقه به مرکز آموزشی محل تحصیل دانش‌آموز اعلام شود.

تبصره ۵ - سؤال‌های امتحانات نهایی در مواد درسی عربی (۳)، زبان خارجی (۳)، تعلیمات دینی و قرآن (۳) برای دانش‌آموزان ناشنوا توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی و با مشارکت و همکاری سازمان آموزش و پرورش استثنایی و با استفاده از دبیران واجد شرایط به صورت ویژه طراحی و بر اساس برنامه‌ریزی اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی در اختیار حوزه‌های امتحانی آنان قرار خواهد گرفت.

ماده ۴۶ - مدیر مرکز آموزشی موظف است فهرست مشخصات دانش‌آموزان واجد شرایط را با قید مواد درسی که باید به صورت امتحان نهایی بگذرانند به همراه نمرات ارزشیابی تکوینی هر نیم‌سال یا دوره تابستانی آن درس‌ها مطابق دستورالعمل اجرایی که از سوی اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی اعلام می‌شود، تنظیم کند و تا یک هفته قبل از شروع امتحانات نهایی هر نیم‌سال یا دوره تابستانی به اداره آموزش و پرورش منطقه تحویل دهد.

تبصره ۱ - مدیر واحد آموزشی شاخه کاردانش که در آن واحد آموزشی، استاندارد مهارت، آموزش داده می‌شود، موظف است فهرست مشخصات دانش‌آموزان واجد شرایط را با قید عنوان استاندارد مهارت مطابق برگ‌های نمونه تنظیم و حداکثر یک ماه قبل از پایان آموزش آن استاندارد مهارت به اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه تحویل دهد. اداره آموزش و پرورش نیز باید درخواست‌های مربوط به انجام آزمون‌های مهارت را حداکثر بیست روز قبل از پایان آموزش مهارت به اداره کل آموزش و پرورش استان ارسال کند و سازمان آموزش و پرورش استان هم باید حداکثر ده روز قبل از اتمام آموزش مهارت، فهرست مشخصات دانش‌آموزان را به دستگاه متولی استاندارد مهارت ارسال کند.

تبصره ۲ - امتحانات عملی غیرکتبی و کارگاهی درس‌های غیرنهایی توسط مرکز آموزشی و درس‌های نهایی توسط افراد واجد شرایطی که از سوی اداره آموزش و پرورش انتخاب می‌شوند، قبل از برگزاری امتحانات کتبی و در مرکز آموزشی برگزار می‌شود.

ماده ۴۷ - نمره هر یک از امتحانات پایانی و ارزشیابی‌های مستمر دانش‌آموز در هر درس از صفر تا بیست است.

تبصره - در شاخه کاردانش، نمرات ارزشیابی استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) قبل از ثبت به تفکیک بخش نظری و عملی بر مبنای صفر تا بیست محاسبه می‌شود.

ماده ۴۸- نمره هر درس در هر نیم‌سال یا دوره تابستانی از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب یک و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب چهار به شرح جدول زیر به دست می‌آید.

نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره درس
ضریب ۱	ضریب ۴	مجموع نمرات ارزشیابی‌ها با ضریب تقسیم بر پنج

تبصره ۱- برای درس‌های غیرحضورى شاخه فنى و حرفه‌ای و همچنین استاندارد مهارت در شاخه کاردانش نمره ارزشیابی پایانی (بر مبنای صفر تا بیست) به عنوان نمره درس منظور می‌شود.

تبصره ۲- نمره درس‌هایی که صرفاً ناظر بر فعالیت ضمن نیم‌سال یا دوره تابستانی دانش‌آموز است و ارزشیابی پایانی ندارد بر مبنای ارزشیابی مستمر از فعالیت دانش‌آموز توسط معلم مربوط تعیین می‌شود.

تبصره ۳- در محاسبه نمره درس با ضرایب فوق‌الذکر، عدد اعشاری نمرات به شرح ذیل تغییر می‌یابد و در برگ ریزنمرات ثبت و محاسبه می‌شود:

۱- کمتر از ۰/۲۵ به ۰/۲۵

۲- از ۰/۲۶ تا ۰/۴۹ به ۰/۵۰

۳- از ۰/۵۱ تا ۰/۷۴ به ۰/۷۵

۴- از ۰/۷۶ تا ۰/۹۹ به یک

ماده ۴۹- برای سنجش مهارت عملی، آزمون عملی و برای سنجش مهارت گفتاری، آزمون شفاهی به عمل می‌آید.

ماده ۵۰- نظارت بر برگزاری امتحانات داخل و خارج از کشور بر عهده وزارت آموزش و پرورش می‌باشد.

در امتحانات داخلی اداره آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه/ ناحیه، اداره کل آموزش و پرورش استان و مؤسسه آموزش از راه دور و در امتحانات داخلی و نهایی اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی در صورت لزوم می‌توانند اوراق امتحانی تصحیح شده را توسط معلمان مربوط بررسی و مورد بازبینی قرار دهند. در صورتی که در بررسی اوراق، نمره دانش‌آموزی تغییر یابد، آخرین نمره ملاک عمل خواهد بود و موضوع باید به صورت کتبی به اطلاع معلم و دانش‌آموز مربوط برسد.

تبصره - در صورتی که بازبینی اوراق امتحانات پایان نوبت اول پس از فروردین‌ماه و اوراق امتحانات پایان نیم‌سال دوم و دوره تابستانی هر سال، پس از آبان‌ماه انجام شود و

نمره دانش‌آموزی تغییر یابد مراتب برای تصمیم‌گیری به کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش ارجاع می‌شود.

ماده ۵۱ - مسئولیت حسن اجرای امتحانات داخلی و اعلام به موقع نتایج برعهده مدیر مرکز آموزشی است.

ماده ۵۲ - نتیجه امتحانات حداکثر تا دو هفته پس از پایان هر نیم‌سال یا دوره تابستانی به‌صورت کتبی توسط مدیر مرکز آموزشی به دانش‌آموز یا نماینده قانونی وی اعلام می‌شود.

ماده ۵۳ - مهلت اعتراض به نمرات امتحانات پایانی هر نیم‌سال یا دوره تابستانی (اعم از نهایی و غیرنهایی) حداکثر ۵ روز پس از اعلام نتیجه امتحانات آن نیم‌سال یا دوره تابستانی می‌باشد. در امتحانات داخلی مدیر مرکز آموزشی موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار مصحح مربوط و یا به تشخیص خود، در اختیار مصحح مربوط و یک نفر دیگر از معلمان همان درس قرار دهد. نمره ورقه تجدیدنظر شده با امضای مصحح مربوط یا مصحح مربوط و تجدیدنظرکننده حسب مورد تعیین می‌شود. در صورت اختلاف نظر، رأی معلم سوم واجد شرط قطعی و لازم‌الاجراست. در امتحانات نهایی رئیس حوزه تصحیح موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار یک نفر از معلمان همان درس (غیر از مصححین اول و دوم) قرار دهد و نمره وی ملاک عمل خواهد بود و در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت ۵ روز پس از پایان مهلت اعتراض، نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

تبصره - نمرات درس‌های عملی (غیرکتبی) و کارگاهی و بخش عملی استاندارد مهارت و درس‌های شفاهی قابل اعتراض و تجدیدنظر نمی‌باشد و نمره اعلام شده قطعی است.

ماده ۵۴ - اوراق امتحانات پایانی نیم‌سال اول و دوم و دوره تابستانی درس‌های غیرنهایی به مدت شش ماه در مرکز آموزشی و اوراق امتحانات نهایی به مدت یک سال در محلی که اداره آموزش و پرورش منطقه تعیین می‌کند، نگهداری و سپس برابر مقررات امحا می‌شود، ولی فهرست دست‌نویس ریزنمرات معلمان، دفتر امتحانات، برگ ریزنمرات قبول‌شدگان امتحان نهایی، صحافی و جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب و به‌طور دائم در مرکز آموزشی و اداره مربوط حسب مورد نگهداری می‌شود.

تبصره ۱- در شاخه کاردانش فهرست مشخصات و ریزنمرات ارزشیابی پایانی استانداردهای مهارت (درس‌های مهارتی) پس از تأیید دستگاه متولی استاندارد مهارت در هر سال

تحصیلی همانند ریزنمرات سایر درس‌ها در دو نسخه صحافی شده که یک نسخه در اداره منطقه و یک نسخه در مرکز آموزشی به طور دائم نگهداری می‌شود.

تبصره ۲- در شاخه کاردانش ثبت نمرات آن دسته از گواهینامه‌های مهارتی که دانش‌آموز رأساً نسبت به ارائه آنان اقدام می‌کند، منوط به دریافت تأییدیه گواهینامه مهارت از دستگاه متولی مربوط خواهد بود. تأییدیه‌های مذکور باید صحافی و در مرکز آموزشی به‌طور دائم نگهداری شود.

ماده ۵۵- در هر نیم‌سال تحصیلی به هر دانش‌آموز براساس رعایت موازین اسلامی، رفتار، اخلاق، رعایت مقررات مرکز آموزشی و حفظ اموال آن و گزارش رسیده از سوی معلمان و مربیان و با رعایت مقررات انضباطی توسط مدیر و معاون یا معاونان مرکز آموزشی یک نمره انضباط تعیین و در برگ ریزنمرات مربوط ثبت و با امضای مدیر تسلیم دفتر مرکز آموزشی می‌شود.

تبصره ۱- نمره انضباط در احتساب معدل هر نیم‌سال معادل یک واحد درسی منظور می‌شود. همچنین برای محاسبه معدل کل به تعداد نیم‌سال‌های تحصیلی دانش‌آموز نمرات انضباط وی لحاظ می‌شود.

تبصره ۲- تعداد واحدهای انضباط در محاسبه ۹۶ واحد درسی در نظر گرفته نمی‌شود.

تبصره ۳- در دوره تابستانی نمره انضباط منظور نمی‌شود.

ماده ۵۶- نمونه اسناد و مدارک تحصیلی دانش‌آموزان که توسط معاونت آموزش و پرورش نظری و مهارتی تهیه و به سازمان‌های آموزش و پرورش کشور ابلاغ شده است، در مراکز آموزش از راه دور مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ماده ۵۷- دفتر امتحانات در هر سال تحصیلی باید حداکثر تا پایان آبان‌ماه سال بعد تنظیم شود و توسط نماینده‌های که از سوی اداره آموزش و پرورش تعیین می‌شود بررسی و پس از تأیید، مسدود شود.

ماده ۵۸- چنانچه دانش‌آموزی در زمان برگزاری امتحانات کتبی پایانی یا قبل از آن دچار مشکل و سانحه‌ای شود که قادر به نوشتن نباشد می‌تواند از منشی معتمدی که از طرف مدیر مرکز آموزشی برای امتحانات غیرنهایی و رئیس حوزه اجرا برای امتحانات نهایی تعیین می‌شود، استفاده کند.

ماده ۵۹- برای دانش‌آموز دارای نقص عضو و یا بیماری مؤثر مانع بر شرکت وی در امتحانات کتبی، شفاهی و عملی، مدیر مرکز آموزشی یا رئیس حوزه اجرا تسهیلاتی متناسب با

نقص عضو و یا بیماری او فراهم می‌کند. در صورت لزوم از امتحانات آن بخش از درس که از نظر جسمی قادر به انجام آن نمی‌باشد، معاف می‌شود و سهم نمره مربوط به این بخش به سایر بخش‌ها اضافه می‌شود.

تبصره ۱- برای دانش‌آموز موضوع این ماده که درس تربیت بدنی را انتخاب کرده است باید امتحان عملی متناسب با توانایی جسمی وی توسط معلم مربوط و برابر شیوه‌نامه‌ای که توسط معاونت تربیت بدنی و تندرستی تهیه و ابلاغ شده است، انجام شود.

تبصره ۲- دانش‌آموزان شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش که به دلیل نقص عضو قادر به انجام فعالیت عملی درس‌های تخصصی رشته مربوط نیستند، ملزم به تغییر رشته برابر ضوابط می‌باشند.

ماده ۶۰- دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش در امتحان تعلیمات دینی خاص خود شرکت خواهند کرد و نمره این درس جایگزین نمره درس «تعلیمات دینی و قرآن» می‌شود. ضمن اینکه در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان تعلیمات دینی، منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

ماده ۶۱- با متخلف یا متخلفان در امتحانات داخلی و نهایی برابر آیین‌نامه تخلفات امتحانی و قانون رسیدگی به تخلفات اداری و سایر قوانین مربوط حسب مورد رفتار خواهد شد.

ماده ۶۲- دانش‌آموزی در هر یک از درس‌ها (اعم از نهایی و غیرنهایی) قبول شناخته می‌شود که نمره درس وی کمتر از نصاب قبولی آن درس نباشد.

تبصره - نصاب قبولی در هر درس نمره ۱۰ و در درس‌های کارگاهی، آزمایشگاهی و علمیات میدانی و برخی از درس‌های اختصاصی شاخه فنی و حرفه‌ای ۱۲ است (عناوین درس‌های اختصاصی توسط دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش تعیین و از سوی معاونت آموزش و پرورش نظری و مهارتی اعلام می‌شود) و در شاخه کاردانش، نصاب قبولی در استاندارد مهارت در بخش نظری و عملی توسط دستگاه متولی استاندارد مهارت تعیین می‌شود.

ماده ۶۳- چنانچه دانش‌آموزی در امتحانات پایان نیم‌سال یا دوره تابستانی یک یا چند درس (اعم از نهایی یا غیرنهایی) غیبت غیرموجه داشته باشد، نمره ارزشیابی پایانی او در آن نیم‌سال یا دوره تابستانی در آن درس صفر محسوب می‌شود و در چنین مواردی کلمه غایب (غ) به جای نمره ارزشیابی پایانی قید شده لیکن در محاسبات کلمه غایب به

منزله صفر خواهد بود. و نمره درس یا درس‌های موردنظر با لحاظ نمودن نمره مستمر محاسبه خواهد شد.

ماده ۶۴ - اگر دانش‌آموزی در امتحانات پایان نیم‌سال یا دوره تابستانی یک یا چند درس غیرنهایی با عذر موجه غایب باشد، در صورت درخواست دانش‌آموز مدیر مرکز آموزشی مجاز است حداکثر تا دو هفته پس از آخرین امتحان از درس یا درس‌های مربوط با رعایت ضوابط مربوط امتحان به‌عمل آورد و در غیر این‌صورت آن درس یا درس‌ها از واحدهای انتخابی دانش‌آموز حذف می‌شود.

تبصره - در درس‌هایی که امتحان آنان به‌صورت هماهنگ برگزار می‌شود سوال دانش‌آموزان مشمول این ماده به صورت هماهنگ خواهد بود.

ماده ۶۵ - چنانچه دانش‌آموزی در امتحانات نهایی غیبت موجه داشته باشد آن درس از درس‌های آن نیم‌سال یا دوره تابستانی وی حذف می‌شود و باید با رعایت سایر شرایط مجدداً آن درس یا درس‌ها را انتخاب کند و به صورت نهایی امتحان دهد.

ماده ۶۶ - اگر دانش‌آموزی در نیم‌سال تحصیلی یا دوره تابستانی با هر دلیل موجه نمره ارزشیابی مستمر نداشته باشد، نمره ارزشیابی پایانی وی (به استثنای درس‌های موضوع تبصره دو ماده ۴۹) جایگزین نمره ارزشیابی مستمر می‌شود و این نمره توسط معلم مربوط در برگ ریزنمرات ثبت می‌شود.

ماده ۶۷ - تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش‌آموز در امتحانات داخلی با شورای مرکز آموزشی و در امتحانات هماهنگ با کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش مربوط و در امتحانات نهایی با رئیس حوزه اجرا پس از هماهنگی با مدیر مرکز آموزشی خواهد بود.

ماده ۶۸ - برای محاسبه معدل دانش‌آموز در هر نیم‌سال، تعداد واحدهای هر درس در نمره آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های به‌دست آمده بر تعداد کل واحدهایی که دانش‌آموز در آن نیم‌سال برای آنان نمره (اعم از قبولی یا مردودی) دریافت داشته است، تقسیم می‌شود و برای دوره تابستانی معدل‌گیری انجام نمی‌شود.

تبصره - در هر نیم‌سال، چنانچه معدل دانش‌آموزی کمتر از ۱۰ باشد مشروط شناخته می‌شود. مدیر مرکز آموزشی باید موضوع مشروط شدن را به‌صورت کتبی به اطلاع دانش‌آموز یا ولی او برساند و دانش‌آموزی که سه نیم‌سال مشروط شود حق استفاده از امکان تحصیل به‌صورت رایگان در مرکز آموزش از راه دور را ندارد.

ماده ۶۹ - دانش‌آموزی فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود که:

الف) در کلیه واحدهای درسی دوره متوسطه در رشته مربوط (حداقل ۹۶ واحد درسی) قبول شده باشد.

ب) معدل کل وی حداقل ۱۰ باشد.

تبصره ۱ - چنانچه دانش‌آموزی از مجموعه درس‌های دوره متوسطه آموزش از راه دور، حداکثر در چهار عنوان درسی (دو عنوان نهایی و دو عنوان غیرنهایی)، آخرین نمره درس وی ۷ و بیشتر و معدل کل وی نیز حداقل ۱۰ باشد، فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود. آن دسته از درس‌های شاخه فنی و حرفه‌ای که نصاب قبولی آنها ۱۲ است و همچنین استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) و کارورزی شاخه کاردانش، مشمول این تبصره نمی‌شود.^۱

تبصره ۲ - علاوه بر مفاد تبصره یک چنانچه دانش‌آموز از درس‌هایی نمره کمتر از نصاب قبولی کسب کرده باشد ولی برابر مقررات از وی پذیرفته شده باشد و معدل کل وی حداقل ۱۰ باشد نیز فارغ‌التحصیل شناخته خواهد شد.

تبصره ۳ - در صورتی که دانش‌آموز شرط (الف) را احراز کند لیکن معدل کل وی کمتر از ۱۰ باشد می‌تواند به منظور تأمین شرط بند (ب) درس‌هایی را که نمره وی در آنها کمتر از ۱۲ است در مرکز آموزش از راه دور انتخاب کند و امتحان دهد. چنانچه، کمبود نمره دانش‌آموز، مربوط به درس‌های انتخابی باشد باید به‌جای آن‌ها از درس‌های سایر رشته‌ها انتخاب کند و امتحان دهد.

ماده ۷۰ - در پایان دوره متوسطه برای هر یک از فارغ‌التحصیلان بر اساس نمرات درس‌هایی که امتحان نهایی داده‌اند، معدل کتبی نهایی محاسبه و در مدارک تحصیلی آنان ثبت می‌شود. برای محاسبه معدل کتبی نهایی تعداد واحدهای هر یک از درس‌های نهایی در نمره پذیرفته شده امتحان نهایی آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های به‌دست آمده بر تعداد واحدهای درس‌های نهایی تقسیم می‌شود.

ماده ۷۱ - برای محاسبه معدل کل نمرات هر دانش‌آموز در پایان دوره متوسطه، تعداد واحدهای هر درس در نمره پذیرفته شده آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های به‌دست آمده بر مجموع واحدهای این درس‌ها تقسیم می‌شود. در محاسبه معدل کل، نمرات و تعداد واحدهای مربوط به انضباط نیز لحاظ خواهد شد.

^۱ به استناد مصوبه ۸۹۴-۱۳۹۳/۲/۱۵ تبصره فوق اصلاح شد.

تبصره ۱- چنانچه واحدهای درسی گذرانده شده دانش‌آموز یک یا چند واحد درسی مازاد بر حدمجاز واحدهای رشته مربوط باشد، درس‌های مازاد به‌عنوان جایگزین درس‌های انتخابی، معاف و اختیاری شاخه‌کار دانش از وی پذیرفته می‌شود، به نحوی که مجموع واحدهای پذیرفته شده دانش‌آموز ۹۶ واحد یا حتی‌الامکان به ۹۶ واحد نزدیکتر باشد و مابقی درس‌های گذرانده شده مازاد بر درس‌های رشته مربوط، در محاسبه معدل کل دانش‌آموز منظور نمی‌شود.

تبصره ۲- چنانچه دانش‌آموزان شاخه‌کار دانش علاوه بر گواهینامه‌های مهارتی رشته مربوط، دارای گواهینامه‌های مهارتی دیگری باشند که مشخصات (عنوان گواهینامه مهارت، شماره استاندارد و مدت آموزش) آن‌ها در مجموعه فهرست رشته‌های مهارتی تعریف شده باشد، پذیرش آن‌ها جهت جایگزینی درس‌های اختیاری و کارورزی با موافقت مدیر مرکز آموزشی بلامانع است.

ماده ۷۲- به دانش‌آموزی که موفق به گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره متوسطه در رشته مربوط (حداقل ۹۶ واحد درسی بدون احتساب نمرات انضباط) شود با رعایت سایر ضوابط گواهینامه پایان تحصیلات دوره متوسطه (دیپلم) اعطا می‌شود.

تبصره - نمونه گواهینامه پایان تحصیلات دوره متوسطه توسط مؤسسه آموزش از راه دور با هماهنگی اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه و پس از تأیید کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش به مناطق آموزشی کشور ابلاغ می‌شود.

ماده ۷۳- دارندگان دیپلم نظام جدید یا قدیم در صورت تمایل به اخذ دیپلم مجدد (در رشته غیر متناظر) در شاخه‌های نظری یا کار دانش پس از تطبیق درس‌ها می‌توانند کسری درس‌های رشته مربوط را همراه دانش‌آموزان این مرکز انتخاب نموده و امتحان دهند و براساس این آیین‌نامه موفق به کسب گواهینامه دیپلم در شاخه یا رشته دلخواه شوند.

تبصره - کارنامه و گواهینامه اینگونه دانش‌آموزان که موفق به اخذ گواهینامه پایان تحصیلات دوره متوسطه می‌شوند، فاقد معدل خواهد بود.

ماده ۷۴- چنانچه دانش‌آموزی «آموخته‌های خارج از مدرسه»^۱ مرتبط با رشته تحصیلی خود داشته باشد، می‌تواند حداقل یک ماه قبل از شروع امتحانات هر نیم‌سال یا دوره

^۱ تعریف آموخته‌های خارج از مدرسه: آن دسته از آموخته‌هایی می‌باشد که دانش‌آموز در خارج از مرکز آموزشی به طریقی که آموزش و پرورش اعلام می‌کند، می‌آموزد و از نظر محتوی مشابه یک یا تعدادی از درس‌های برنامه می‌باشد.

تابستانی، تقاضانامه کتبی خود را به مدیر مرکز آموزشی ارائه کند تا در صورت موافقت در امتحانات آن نیم‌سال یا دوره تابستانی، درس‌های مربوط را امتحان دهد.

- شرایط قبولی در این درس‌ها مطابق این آیین‌نامه و بر مبنای صفر تا بیست نمره امتحان پایانی می‌باشد.

- حداکثر تعداد درس‌هایی که از این طریق می‌توان از دانش‌آموز پذیرفت، برای هر نیم‌سال ۲ عنوان درس و برای دوره تابستانی یک عنوان درس می‌باشد که در محاسبه حداقل و حداکثر واحدهای مجاز در هر نیم‌سال یا دوره تابستانی دخالت داده نمی‌شود، لیکن نمرات این درس‌ها در محاسبه معدل آن نیم‌سال منظور می‌شود.

- رعایت پیش‌نیاز درس در مورد انتخاب درس‌های موضوع این ماده الزامی است.

- درس‌های موضوع این ماده عبارتند از:

الف) زبان انگلیسی

ب) عربی

ج) هنر

د) تربیت بدنی

ه) کارگاه خوداتکایی

و) مبانی کامپیوتر و انفورماتیک

فصل پنجم - شیوه هدایت تحصیلی دانش‌آموزان و ضوابط آن^۱

ماده ۷۵- هدایت تحصیلی دانش‌آموز به شاخه/ رشته‌های تحصیلی بر اساس استعداد و علاقه وی و به تناسب امکانات آموزشی مطابق با نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی و رعایت ضوابط ذیل انجام می‌شود:

۷۵-۱- رشته ریاضی فیزیک:

۱-۱-۷۵- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از درس‌های ریاضی و علوم تجربی در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از ۳۰ نباشد.

۱-۲-۷۵- نمره درس ریاضی (۱) در دوره متوسطه حداقل ۱۲ باشد و درس فیزیک (۱) و آزمایشگاه را با موفقیت (کسب حداقل نمره ۱۰) گذرانده باشد.

^۱ با توجه به آیین‌نامه هدایت تحصیلی دانش‌آموزان مصوب جلسه ۹۱۲ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۴، فصل پنجم این آیین‌نامه، موضوعیت ندارد.

۷۵-۱-۳- مجموع نمرات درس‌های مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل ۹۶ باشد و یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با رشته از ۱۲ کمتر نباشد.

۷۵-۲- رشته علوم تجربی:

۷۵-۲-۱- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریورماه هر یک از درس‌های ریاضی و علوم تجربی، در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از ۳۰ نباشد.

۷۵-۲-۲- در دوره متوسطه درس‌های ریاضی (۱)، شیمی (۱) و آزمایشگاه و علوم زیستی و بهداشت را با موفقیت (کسب نمره حداقل ۱۰) گذرانده باشد و حداقل در یکی از سه درس مذکور نمره ۱۲ اخذ کرده باشد.

۷۵-۲-۳- مجموع نمرات درس‌های مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل ۱۰۸ باشد یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با رشته از ۱۲ کمتر نباشد.

۷۵-۳- رشته ادبیات و علوم انسانی:

۷۵-۳-۱- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور ماه، هر یک از درس‌های ادبیات فارسی (معدل درس‌های قرائت، املا و انشای فارسی) و عربی در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از ۳۰ نباشد.

۷۵-۳-۲- در درس‌های ادبیات فارسی (۱)، زبان فارسی (۱)، عربی (۱) و مطالعات اجتماعی پایه اول متوسطه نمره حداقل ۱۰ را کسب کرده باشد و نمره درس ادبیات (معدل درس‌های ادبیات فارسی (۱) و زبان فارسی (۱)) حداقل ۱۲ باشد.

۷۵-۳-۳- مجموع نمرات درس‌های مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و سال اول دوره متوسطه باید حداقل ۱۰۸ باشد یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با رشته از ۱۲ کمتر نباشد.

۷۵-۴- رشته علوم و معارف اسلامی:

۷۵-۴-۱- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور، هر یک از درس‌های ادبیات فارسی (معدل درس‌های قرائت، املا و انشا فارسی) و عربی در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از ۳۰ نباشد.

۷۵-۴-۲- در درس‌های ادبیات فارسی (۱)، زبان فارسی (۱) (که معدل آن‌ها به‌عنوان نمره درس ادبیات در نمون برگ ثبت می‌شود)، عربی (۱) و تعلیمات دینی و قرآن (۱) نمره حداقل ۱۰ را کسب کرده باشد و حداقل در یکی از دو درس عربی (۱) یا تعلیمات دینی و قرآن (۱) نمره‌ی ۱۲ اخذ کرده باشد.

۷۵-۴-۳- مجموع نمرات درس‌های مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل ۱۰۸ باشد یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با رشته از ۱۲ کمتر نباشد.

۵- ۷۵ - شاخه فنی و حرفه‌ای :

۷۵-۵-۱- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از درس‌های ریاضی، علوم تجربی و حرفه و فن در سه پایه در دوره راهنمایی بدون ضریب کمتر از ۳۰ نباشد.
۷۵-۵-۲- در دوره متوسطه از درس ریاضی (۱) نمره حداقل ۱۰ و از درس کارگاه خوداتکایی نمره حداقل ۱۲ کسب کرده باشد. چنانچه نمره درس کارگاه خوداتکایی دانش‌آموز کمتر از ۱۲ باشد، در هدایت تحصیلی منظور نمی‌شود.

۷۵-۵-۳- مجموع نمرات درس‌های مرتبط با شاخه در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل ۱۳۲ باشد و در صورت عدم انتخاب یا حذف درس کارگاه خوداتکایی حداقل ۱۲۰ باشد یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با شاخه از ۱۲ کمتر نباشد.

۶ - ۷۵ - شاخه کاردانش:

۷۵-۶-۱- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریورماه هر یک از درس‌های حرفه و فن و هنر، در سه پایه در دوره راهنمایی بدون ضریب کمتر از ۳۰ نباشد.
۷۵-۶-۲- در دوره متوسطه از درس کارگاه خوداتکایی نمره حداقل ۱۰ کسب کرده باشد. چنانچه نمره درس کارگاه خوداتکایی دانش‌آموز کمتر از ۱۰ باشد در هدایت تحصیلی منظور نمی‌شود.

۷۵-۶-۳- مجموع نمرات درس‌های مرتبط با شاخه در دوره راهنمایی و پایه اول متوسطه دانش‌آموز در صورت انتخاب درس کارگاه خوداتکایی حداقل ۷۰ و در صورت عدم انتخاب یا حذف درس کارگاه خوداتکایی حداقل ۶۰ باشد یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با شاخه از ۱۰ کمتر نباشد.

۷۵-۶-۴- دانش‌آموز برای ورود به برخی از رشته‌های مهارتی در شاخه کاردانش علاوه بر احراز شرایط مذکور باید ضوابط خاص رشته (در محدوده درس‌های سال اول) را که معاونت آموزش و پرورش نظری و مهارتی تعیین می‌کند، کسب کند.

تبصره ۱- نمرات دوره راهنمایی دانش‌آموزی که به دلایل موجه نظیر: شرکت در امتحانات جامع دوره راهنمایی، شرکت در امتحان تعیین پایه (موضوع ماده هفتاد آیین‌نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه روزانه)، تحصیل در مدارس غیرایرانی خارج از کشور،

و بروز حوادثی از قبیل، سیل، زلزله، جنگ، آتش‌سوزی و... فاقد نمرات پایه‌های اول و دوم و سوم راهنمایی تحصیلی است به شرح ذیل محاسبه می‌شود:

الف) چنانچه نمرات پایه اول یا دوم و یا هر دو پایه دوره راهنمایی موجود نباشد، نمرات درس‌های مرتبط پایه سوم راهنمایی برای درس‌های همنام پایه‌های مذکور نیز منظور می‌شود و با رعایت سایر ضوابط در نمون‌برگ شماره یک هدایت تحصیلی ثبت می‌گردد.

ب) چنانچه نمرات پایه سوم دوره راهنمایی موجود نباشد، نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی براساس نمرات درس‌های مرتبط پایه اول متوسطه با رعایت سایر ضوابط تنظیم می‌شود.

تبصره ۲ - به‌منظور محاسبه امتیاز در نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی معدل هر شاخه یا رشته در عدد پنج ضرب می‌شود.

ماده ۷۶ - نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی پس از دو نیم‌سال تحصیلی برای دانش‌آموزی که ابتدا در مرکز آموزشی ثبت‌نام کرده است (بدون احتساب امتیاز بررسی‌های مشاورهای) تنظیم می‌شود و پس از تأیید و امضای آن توسط مسئول ثبت نمرات، مشاور و مدیر مرکز آموزشی، در اختیار دانش‌آموز قرار می‌گیرد.

ماده ۷۷ - دانش‌آموزی که در پایان زمان مقرر (پس از دو نیم‌سال) شرایط ورود به هیچ‌یک از شاخه‌ها یا رشته‌ها و یا شاخه و رشته دلخواه را کسب نکند و یا شرایط شاخه یا رشته‌ای را کسب کند که در محل سکونت وی وجود ندارد، چنانچه در نیم‌سال‌های بعد مطابق ضوابط ذیل موفق به احراز شرایط شود، می‌تواند به شاخه یا رشته موردنظر هدایت شود و ادامه تحصیل دهد.

۷۷-۱ - چنانچه علت عدم احراز شرایط شاخه یا رشته موردنظر مربوط به نداشتن نمره (۱۰) از درس یا درس‌های مرتبط متوسطه باشد، دانش‌آموز می‌تواند پس از گذراندن آن درس یا درس‌ها و اخذ نمره ۱۰ و کسب سایر شرایط با صدور نمون برگ مجدد هدایت تحصیلی به شاخه یا رشته مربوط هدایت شود.

۷۷-۲ - چنانچه علت عدم احراز شرایط شاخه یا رشته موردنظر به دلیل نداشتن نمره ۱۲ از درس یا درس‌های اختصاصی باشد (ویژه رشته‌های شاخه نظری) دانش‌آموز می‌تواند با نظر مشاور در امتحان تعیین رشته درس یا درس‌های مربوط شرکت کند و در صورت کسب شرایط به شاخه یا رشته موردنظر هدایت شود.

۷۷-۳ - در صورتی که دانش‌آموز شرایط شاخه یا رشته موردنظر را به‌دلیل، عدم کسب حدنصاب (۳۰) از درس‌های مرتبط دوره راهنمایی احراز نکرده باشد به شرط داشتن

معدل حداقل ۱۲ از درس‌های مرتبط پایه اول متوسطه و یا کسب آن از طریق امتحان تعیین رشته می‌تواند به شاخه یا رشته موردنظر هدایت شود.

۴-۷۷ - چنانچه مجموع نمرات درس‌های مرتبط با شاخه یا رشته در دوره راهنمایی و پایه اول متوسطه دانش‌آموز به حدنصاب مقرر نرسد، به شرط داشتن معدل حداقل ۱۲ از درس‌های مرتبط با شاخه یا رشته در سال اول متوسطه می‌تواند با نظر مشاور به شاخه یا رشته موردنظر هدایت شود. چنانچه معدل درس‌های مرتبط سال اول متوسطه دانش‌آموز ۱۲ نباشد می‌تواند در امتحان تعیین رشته درس یا درس‌هایی که شرایط را برای وی فراهم می‌آورد، شرکت کند و معدل درس‌های مرتبط با شاخه یا رشته پایه اول متوسطه و یا معدل درس‌های مرتبط با شاخه یا رشته (معدل مجموع نمرات درس‌های مرتبط با شاخه یا رشته در دوره راهنمایی و پایه اول متوسطه) را به حداقل ۱۲ برساند.

تبصره - دانش‌آموز متقاضی شاخه کاردانش مشمول بندهای ۳-۷۶ و ۴-۷۶ نمی‌شود و در صورت کسری نمره با نظر مشاور می‌تواند به شاخه مذکور هدایت شود.

۵-۷۷ - دانش‌آموز در طول دوره می‌تواند در امتحان تعیین رشته درس یا درس‌هایی که شرایط را برای وی در شاخه و رشته‌های موردنظر فراهم می‌کند، همزمان با امتحانات سایر درس‌ها شرکت کند.

۶-۷۷ - در صورت اجرای بندهای ۲-۷۶، ۳-۷۶، ۴-۷۶ باید توضیحات لازم توسط مشاور در قسمت ملاحظات نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی ثبت شود و به تأیید و امضای وی برسد و نمون برگ‌های مربوط عنداللزوم تکمیل شود.

ماده ۷۸ - امتحان تعیین رشته مطابق با آیین‌نامه امتحانات برگزار و نمره آن همانند امتحانات درس‌های غیرحضور محاسبه می‌شود و در کارنامه تحصیلی و نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی دانش‌آموز (با عنوان تعیین رشته) ثبت شده و تأثیر در معدل نیم‌سال و معدل کل دانش‌آموز ندارد و صرفاً در هدایت تحصیلی مورد استفاده قرار می‌گیرد. تعداد واحدهای درس‌های تعیین رشته جزء نصاب تعداد واحدهای اخذ شده دانش‌آموز محسوب نمی‌شود.

تبصره - چنانچه دانش‌آموز پایه اول متوسطه دوره روزانه به استناد تبصره‌های ماده ۷۵ آیین‌نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه روزانه قبول شده و به مرکز آموزش از راه دور منتقل شده باشد، مجاز است در امتحان تعیین رشته درس‌های مذکور نیز شرکت کند.

ماده ۷۹ - مشاور باید به‌طور مستمر و از راه‌های مختلف اطلاعات لازم را در خصوص رشته‌های تحصیلی، مشاغل مرتبط، سیاست‌های توسعه و ... در اختیار دانش‌آموز قرار دهد و وی را نسبت به انتخاب رشته مناسب راهنمایی کند.

ماده ۸۰ - متصدی امور دفتری یا مسئول ثبت نمرات موظف است نمرات درس‌های مرتبط با شاخه‌ها و رشته‌ها را در نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی ثبت و امضا کند. مسئولیت حسن اجرای امر هدایت تحصیلی دانش‌آموزان و تأیید نهایی نمون‌برگ شماره یک هدایت تحصیلی به‌عهده مدیر مرکز آموزشی می‌باشد.

ماده ۸۱ - دانش‌آموزی که شاخه یا رشته‌ای را انتخاب کرده است و در آن شاخه یا رشته مشغول ادامه تحصیل می‌باشد و متقاضی تغییر شاخه/ رشته است، چنانچه شرایط و ضوابط رشته مورد تقاضا را مطابق با آخرین برگه شماره یک هدایت تحصیلی کسب کرده باشد و یا در طول تحصیل کسب کند، تغییر رشته وی در طول تحصیل با نظر مشاور و رعایت سایر ضوابط بلامانع است.

ماده ۸۲ - در صورت تغییر شاخه/ رشته، نمرات درس‌های گذرانده شده دانش‌آموز، در صورتی که در جدول درس‌های رشته جدید موجود باشد از وی پذیرفته می‌شود و سایر درس‌ها حتی‌الامکان به‌عنوان درس‌های انتخابی (یا درس‌های اختیاری شاخه کاردانش) منظور می‌شود.

تبصره - درس‌هایی که از نظر محتوایی با درس‌های رشته جدید تطبیق دارد، براساس جدولی که سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی تهیه و اعلام کرده است، به جای درس‌های رشته جدید پذیرفته می‌شود.

ماده ۸۳ - هدایت تحصیلی دانش‌آموزی که از نظام‌های قبلی آموزشی به این نظام منتقل می‌شود، پس از تطبیق درس‌ها براساس آیین‌نامه مربوط انجام خواهد شد.

تعاریف مربوط به فصل چهارم، (ضوابط سنجش و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان)

امتحانات داخلی - امتحاناتی است که طبق برنامه معین و با همکاری مشترک کارکنان آموزشی و اداری مرکز آموزشی زیر نظر مدیر انجام می‌شود. در امتحانات داخلی تهیه سوال‌ها و تصحیح اوراق امتحانی بر عهده معلمان مربوط می‌باشد.

امتحانات هماهنگ - امتحاناتی است که در بعضی از درس‌ها طبق برنامه معین و سؤال‌های یکسان در سراسر کشور و یا در سراسر یک استان توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی و یا اداره کل آموزش و پرورش استان/ دفتر امور آموزش و پرورش مدارس خارج

از کشور/ تهیه و در محل مرکز آموزشی زیرنظر مدیر انجام می‌شود. در امتحانات هماهنگ تصحیح اوراق امتحانی بر عهده معلمان مربوط می‌باشد.

امتحانات نهایی - امتحانات درس‌هایی از سال سوم متوسطه است که به‌صورت سراسری (کشوری) با برنامه همزمان و سؤال‌های یکسان، توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه می‌شود و زیرنظر اداره کل آموزش و پرورش استان/ اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور/ به وسیله عوامل اجرایی امتحانات (هیئت ممتحنه) که از طرف ادارات آموزش و پرورش شهرستان‌ها و مناطق معین می‌شود، برگزار خواهد شد. در امتحانات نهایی برگزاری امتحان و تصحیح اوراق به‌صورت متمرکز انجام می‌شود.

امتحانات دوره تابستانی - امتحاناتی است که برای دانش‌آموزان در پایان دوره تابستانی برگزار می‌شود.

معدل - برای هر دانش‌آموز در طول دوره متوسطه آموزش از راه دور، سه نوع معدل منظور می‌شود:

الف) **معدل نیم‌سال**: براساس تعداد واحدهای درس‌های ارائه شده به دانش‌آموز در طول هر نیم‌سال تحصیلی و مطابق ماده ۶۸ این آیین‌نامه محاسبه و اعلام می‌شود.

ب) **معدل کل**: براساس نمره پذیرفته شده درس‌هایی که دانش‌آموز در طول دوره متوسطه گذرانده است و مطابق با ماده ۷۱ این آیین‌نامه محاسبه و اعلام می‌شود.

ج) **معدل کتبی**: براساس نمره پذیرفته شده درس‌هایی که دانش‌آموز امتحان نهایی داده است و مطابق با ماده ۷۰ این آیین‌نامه محاسبه و اعلام می‌شود.

آیین نامه آموزشی دوره پیش دانشگاهی آموزش از راه دور

جلسات ۷۸۰ تاریخ ۱۳۸۷/۸/۲۸ ، ۸۴۹ تاریخ ۱۳۹۰/۶/۲۶ و ۸۶۴ تاریخ ۱۳۹۱/۵/۳

شماره ابلاغ ۱۲۰/۴۰۵۱۸ تاریخ ۱۳۹۱/۸/۳۰

به استناد مصوبات جلسات ۷۸۰ تاریخ ۱۳۸۷/۸/۲۸ - ۸۴۹ تاریخ ۱۳۹۰/۶/۲۶ و ۸۶۴ تاریخ ۱۳۹۱/۵/۳ شورای عالی آموزش و پرورش، آیین نامه آموزشی دوره پیش دانشگاهی مدارس آموزش از راه دور به شرح زیر می باشد:

ثبت نام

ماده ۱- دارندگان گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله آموزش متوسطه در صورت داشتن یکی از شرایط ذیل می توانند در دوره پیش دانشگاهی آموزش از راه دور ثبت نام و ادامه تحصیل دهند:

۱- شرایط ادامه تحصیل در دوره پیش دانشگاهی روزانه را از دست داده باشند.

۲- دانش آموزان لازم التعلیم^۱ که امکان ارائه آموزش های پیش دانشگاهی روزانه به شرح زیر برای آن ها وجود ندارد:

الف) دسترسی نداشتن به واحدهای آموزشی.

ب) دوری راه یا نبود رشته تحصیلی در محل سکونت.

تبصره ۱- استفاده از بندهای الف و ب ، منوط به تأیید اداره آموزش و پرورش محل مبنی بر عدم امکان ارائه خدمات آموزشی و پرورشی می باشد. دانش آموزان مشمول این بندها از طریق اداره آموزش و پرورش شناسایی و جهت ثبت نام به مدارس آموزش از راه دور معرفی خواهند شد.

تبصره ۲- دانش آموزان لازم التعلیم خارج از کشور می توانند با پرداخت هزینه های مربوط در مدارس آموزش از راه دور ثبت نام و ادامه تحصیل دهند.

ج - معلولیت جسمی: مدارک مربوط باید به تأیید یکی از واحدهای آموزشی استثنایی یا مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان رسیده باشد.

^۱ دانش آموز لازم التعلیم به فردی اطلاق می شود که شرط سنی مقرر برای ثبت نام و ادامه تحصیل در مدارس روزانه را دارا می باشد.

د- بیماری خاص و یا صعب‌العلاج: مدارک پزشکی مبتلایان باید توسط کمیسیون پزشکی منطقه تأیید شده باشد.

ه - تأهل: (صرفاً شامل دختران لازم‌التعلیمی است که ازدواج می‌کنند).

تبصره - مدت استفاده از معافیت تحصیلی برای دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی (اعم از روزانه، بزرگسالان و آموزش از راه دور) با رعایت سایر شرایط جمعا ۲ سال خواهد بود.
۳- افرادی که سن آن‌ها ۲۰ سال تمام و بیشتر می‌باشد.

تبصره ۱- برای دانش‌آموزان پسر موضوع این بند ارائه مدارک معتبر در خصوص وضعیت نظام وظیفه (کارت پایان خدمت، کارت معافیت، دفترچه آماده خدمت بدون مهر غیبت که تاریخ اعزام آن حداقل پایان نیم‌سال و بعد از آن باشد) الزامی است.

تبصره ۲- دانش‌آموزان غیرمشمول، محدودیت سنی و سنوات تحصیل در مدارس آموزش از راه دور ندارند.

ماده ۲- متقاضیان ثبت نام در دوره پیش‌دانشگاهی موظفند در موعد مقرر برابر دستورالعمل‌های مربوط و با در دست داشتن مدارک ذیل برای ثبت‌نام و انتخاب واحدهای درسی به مدارس آموزش از راه دور مراجعه کنند:

الف) تصویر صفحه اول شناسنامه عکس‌دار و تصویر کارت ملی که مطابقت آن با اصل به تأیید مسئول مربوط رسیده باشد؛ بدیهی است در صورت وجود تغییرات و اصلاحات در شناسنامه، تصویر صفحه توضیحات که با اصل آن مطابقت داشته باشد نیز ضروری است.

ب) عکس به تعداد موردنیاز.

ج) گواهی موقت یا گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره سه ساله متوسطه.

د) کارنامه دوره‌ی سه ساله متوسطه.

ه) دانش‌آموزانی که حداقل یک نیم‌سال در دوره پیش‌دانشگاهی تحصیل کرده باشند، لازم است کارنامه دوره پیش‌دانشگاهی را ارائه دهند.

ماده ۳- مدیران موظف اند در هنگام ثبت‌نام دانش‌آموزان، کلیه مدارک لازم را کنترل و رسیدگی کنند و در صورت وجود هرگونه نقص در مدارک از ثبت‌نام آنان خودداری کنند. این قبیل افراد می‌توانند حداکثر یک هفته پس از مهلت مقرر جهت اصلاح یا رفع نقص مدارک خود اقدام و سپس ثبت‌نام کنند. بدیهی است مسئولیت عدم رسیدگی و اقدام به موقع که منجر به تضییع یا ایجاد حق برای دانش‌آموزان شود؛ متوجه مدیران خواهد بود.

ماده ۴- مدیر مدرسه موظف است حداکثر تا یک‌ماه پس از شروع هر نیم سال، پرونده تحصیلی دانش‌آموزان را رسیدگی کند و در صورت مشاهده نقص پرونده در صدد رفع نقص برای د و چنانچه دانش‌آموزی بر خلاف مقررات، ثبت‌نام یا در درس‌هایی قبول اعلام شده باشد، نسبت به تعیین وضعیت استحقاقی وی اقدام کند. لیکن چنانچه بعد از موعد مذکور موارد نقص پرونده مشاهده شود، لازم است پرونده‌ی دانش‌آموز مربوط، برابر مقررات جهت اقدام بعدی به اداره آموزش و پرورش ارسال شود.

ماده ۵- دفتر آمار دانش‌آموزان باید حداکثر یک ماه پس از شروع هر نیم سال، تکمیل و توسط نماینده اداره آموزش و پرورش مربوط برابر مقررات مسدود شود.

ماده ۶- دانش‌آموز پسر از اول فروردین ماه سالی که وارد سن ۱۹ سالگی می‌شود مشمول نظام وظیفه شناخته می‌باشد.

تبصره ۱- دانش‌آموزی که دفترچه آماده به خدمت (بدون مهر غیبت) گرفته است، چنانچه تاریخ اعزام مندرج در دفترچه وی حداقل تا پایان نیم‌سال باشد، می‌تواند با رعایت سایر شرایط در آن نیم‌سال ثبت‌نام و ادامه تحصیل دهد.

تبصره ۲- دانش‌آموز مشمول دوره پیش‌دانشگاهی که از معافیت تحصیلی استفاده می‌کند، در صورتی که در حین نیم‌سال تحصیلی سن او به حداکثر سن مجاز برسد، استثنائاً تا پایان آن نیم‌سال تحصیلی می‌تواند در مدارس آموزش از راه دور ادامه تحصیل دهد.

تبصره ۳- ثبت‌نام و تحصیل دانش‌آموز مشمول که بیش از سه ماه متوالی، ترک تحصیل یا غیبت غیرموجه داشته است مجاز نیست و صرفاً در صورت رفع ممنوعیت‌قانونی از نظر نظام وظیفه عمومی، ادامه تحصیل وی بلامانع است.

ماده ۷- سن ثبت نام در مدارس آموزش از راه دور برای مشمولان قانون نظام وظیفه عمومی با استفاده از معافیت تحصیلی حداکثر ۲۰ سال تمام است «ملاک سن دانش‌آموز برای ثبت نام اول مهرماه هر سال خواهد بود.»

تبصره ۱- ملاک رسیدگی به وضع مشمولیت دانش‌آموز تاریخ تولد مندرج در شناسنامه اولیه وی می‌باشد و تغییرات بعدی ملاک عمل نخواهد بود، لیکن برای دانش‌آموزی که شناسنامه اولیه وی به حکم دادگاه باطل شده باشد، شناسنامه جدید ملاک قرار خواهد گرفت.

تبصره ۲ - دانش‌آموزانی که قبل از سال تحصیلی ۹۲-۹۱ وارد دوره متوسطه شده باشند، می‌توانند با رعایت سایر شرایط کماکان تا پایان ۲۴ سالگی از معافیت تحصیلی استفاده کنند.^۱

ماده ۸ - مدیر مدرسه باید مشخصات کلیه دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه را بطور انفرادی و برای هر مشمول فقط یکبار برای استفاده از معافیت تحصیلی برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش مربوط به حوزه‌ی نظام وظیفه محل اعلام کند.

تبصره - دانش‌آموزان مشمول که بدون ترک تحصیل از دوره‌ی پیش‌دانشگاهی روزانه و یا دوره بزرگسال برابر مقررات این آیین‌نامه به دوره پیش‌دانشگاهی آموزش از راه دور انتقال می‌یابند، در صورتی که اشتغال به تحصیل آن‌ها قبلاً به نظام وظیفه عمومی اعلام شده باشد، نیازی به اخذ معافیت تحصیلی مجدد ندارند.

ماده ۹ - مدیر مدرسه پیش‌دانشگاهی آموزش از راه دور موظف است مراتب ترک تحصیل و فراغت از تحصیل دانش‌آموز مشمول را برابر مقررات از طریق اداره‌ی آموزش و پرورش متبوع به حوزه‌ی نظام وظیفه اعلام کند.

ماده ۱۰ - دانش‌آموزان اتباع خارجی، مشمول قانون وظیفه عمومی نخواهند بود.

ماده ۱۱ - دانش‌آموزان می‌توانند در هر نیم‌سال حداکثر ۱۲ واحد درسی را انتخاب کنند.

تبصره ۱ - دانش‌آموز مشمول قانون نظام وظیفه برای استفاده از معافیت تحصیلی باید حداقل ۸ واحد درسی حضوری را انتخاب نماید و چنانچه تعداد واحدهای باقی مانده وی در آخرین نیم‌سال تحصیلی کمتر از ۸ واحد درسی باشد، استفاده از معافیت تحصیلی با رعایت سایر شرایط بلامانع خواهد بود.

تبصره ۲ - فارغ‌التحصیلان دی‌ماه دوره متوسطه و قبل از آن می‌توانند با رعایت سایر شرایط از نیم‌سال دوم سال تحصیلی، برابر ضوابطی که توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ می‌شود، ثبت نام کنند. در این نیم‌سال، ارائه ۱۲ واحد درسی به صورت حضوری (موضوع ماده ۱۳ این آیین‌نامه) و ۱۲ واحد درسی به صورت غیر حضوری به دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی مدارس آموزش از راه دور مجاز خواهد بود.

ماده ۱۲ - ثبت نام و انتخاب واحد دانش‌آموزان در مدارس پیش‌دانشگاهی آموزش از راه دور حداکثر تا دو هفته بعد از شروع هر نیم‌سال مجاز خواهد بود .

^۱ به استناد اصلاحیه ۱۶۳۷/۲-۲۳ تاریخ ۱۳۹۱/۵/۲۶ سازمان وظیفه عمومی

تبصره - دانش‌آموزی که با عذرموجه درموعده مقرر موفق به ثبت‌نام نشده باشد، ثبت‌نام وی با صدور معرفی‌نامه توسط آموزش و پرورش محل امکان‌پذیر می‌باشد.

ویژگی‌های آموزشی، واحدهای درسی، طول مدت تحصیل، جدول‌ها و عناوین درسی

ماده ۱۳ - آموزش از راه دور در دوره پیش‌دانشگاهی با ویژگی‌های زیر ارائه می‌شود:

الف) آموزش با کاهش ساعات حضور در کلاس‌های درس حسب موضوع درس‌ها.

ب) آموزش در این دوره مبتنی بر نظام نیم‌سال و واحدی است و ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می‌شود و قبولی یا عدم قبولی دانش‌آموز در هر درس به همان درس محدود است و ارتباطی با سایر درس‌ها ندارد.

ماده ۱۴ - برنامه آموزشی در هر سال تحصیلی به صورت دو نیم‌سال و مدت هر نیم‌سال (اجرا و برگزاری امتحانات) ۱۸ هفته خواهد بود.

ماده ۱۵ - میزان ساعات آموزش حضوری (کلاس‌های هدایت آموزشی و رفع اشکال) به ازای هر واحد درسی دانش‌آموزان در طول هر نیم‌سال حداقل ۶ ساعت می‌باشد.

تبصره - مدیر مدرسه می‌تواند با نظر مشاور، ساعات آموزش‌های حضوری هر نیم‌سال را که توسط دانش‌آموز انتخاب شده است، با توجه به نیاز برخی از دروس اضافه یا کم کند. در این تغییر رعایت سقف کل ساعات الزامی است.

ماده ۱۶ - رشته‌های دوره پیش‌دانشگاهی آموزش از راه دور به شرح ذیل می‌باشد:

الف) ریاضی فیزیک

ب) علوم تجربی

ج) ادبیات و علوم انسانی

د) هنر

ماده ۱۷ - تعداد واحدهای درسی دوره پیش‌دانشگاهی در هر رشته ۲۴ واحد، شامل ۸ واحد درس‌های عمومی و ۱۶ واحد درس‌های اختصاصی می‌باشد.

ماده ۱۸ - عناوین و تعداد واحدهای هر درس در رشته‌های دوره پیش‌دانشگاهی به شرح زیر خواهد بود. مدرسه پیش‌دانشگاهی آموزش از راه دور می‌تواند درس‌های مذکور را در هریک از دو نیم‌سال ارائه دهد.

جدول دروس رشته‌های دوره پیش‌دانشگاهی شیوه نیم سالی واحدی

رشته علوم تجربی			رشته ریاضی فیزیک		
نوع درس	تعداد واحد	عنوان درس	نوع درس	تعداد واحد	عنوان درس
عمومی	۲	معارف اسلامی	عمومی	۲	معارف اسلامی
عمومی	۲	زبان فارسی	عمومی	۲	زبان فارسی
عمومی	۴	زبان خارجه	عمومی	۴	زبان خارجه
تخصصی	۳	فیزیک	تخصصی	۴	فیزیک
تخصصی	۴	شیمی	تخصصی	۴	شیمی
تخصصی	۳	ریاضی عمومی	تخصصی	۴	حساب دیفرانسیل و انتگرال
تخصصی	۴	زیست شناسی	تخصصی	۲	هندسه تحلیلی و جبر خطی
تخصصی	۲	علوم زمین	تخصصی	۲	ریاضیات گسسته
	۲۴	جمع		۲۴	جمع

رشته ادبیات و علوم انسانی			رشته هنر		
نوع درس	تعداد واحد	عنوان درس	نوع درس	تعداد واحد	عنوان درس
عمومی	۲	معارف اسلامی	عمومی	۲	معارف اسلامی
عمومی	۲	زبان فارسی	عمومی	۲	زبان فارسی
عمومی	۴	زبان خارجه	عمومی	۴	زبان خارجه
تخصصی	۳	ادبیات فارسی	تخصصی	۲	آشنایی با رشته‌های مختلف هنری
تخصصی	۳	عربی	تخصصی	۲	هنر و ادب فارسی
تخصصی	۲	تاریخ	تخصصی	۴	سیرهنر در تاریخ
تخصصی	۲	جغرافیا	تخصصی	۴	کارگاه هنر
تخصصی	۲	علوم اجتماعی	تخصصی	۲	انسان، فضا، طراحی
تخصصی	۲	فلسفه	تخصصی	۲	آشنایی با میراث هنری فرهنگی ایران
تخصصی	۲	ریاضی پایه	--	--	--
	۲۴	جمع		۲۴	جمع

انتقال دانش آموزان

ماده ۱۹- انتقال دانش‌آموز در طول هر نیم‌سال از دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان و یا آموزش از راه دور یک منطقه به مدارس آموزش از راه دور مناطق دیگر با رعایت سایر شرایط و موافقت اداره آموزش و پرورش مقصد، حداکثر تا یک ماه قبل از شروع امتحانات پایانی هر نیم‌سال بلامانع است. در این صورت مدارک و پرونده تحصیلی دانش‌آموز از مدرسه مبدأ (با امضای مدیر و مهر مدرسه)، به موقع و قبل از شروع امتحانات پایانی به مدارس آموزش از راه دور مقصد ارسال می‌شود. انتقال دانش‌آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی مدارس مبدأ و مقصد با رعایت مقررات در زمان‌های تعیین شده بلامانع است.

تبصره - نمرات درس‌های قبول شده دانش‌آموز دوره پیش‌دانشگاهی (آخرین کارنامه) که به مدرسه آموزش از راه دور منتقل می‌شود، به عنوان نمره قبولی از وی پذیرفته می‌شود.

ماده ۲۰- مدیر مدرسه آموزش از راه دور باید مدارک دانش‌آموزانی را که با کارنامه دوره پیش‌دانشگاهی ثبت‌نام کرده‌اند، حداکثر تا دو هفته پس از شروع هر نیم‌سال به صورت مکتوب از محل تحصیل قبلی وی درخواست کند. مدیر مدرسه آموزشی مبدأ بلافاصله پس از وصول درخواست، باید تمام مدارک تحصیلی دانش‌آموز منتقل شده را برابر مقررات به مدرسه آموزش از راه دور مقصد ارسال کند.

ماده ۲۱- چنانچه مدارک تحصیلی دانش‌آموز در موعد مقرر در مدرسه مقصد کامل نشود و به تبع آن برای دانش‌آموز حقی ایجاد و یا حقی از وی تضييع شود، مسئولیت ناشی از آن حسب مورد به عهده مدیران مدارس مبدأ یا مقصد خواهد بود.

ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و فارغ التحصیلان

توضیح- برابر بند یک مصوبه جلسه ۸۴۹ «امتحانات پایانی هر نیم‌سال و دوره تابستانی دوره‌های تحصیلی راهنمایی، متوسطه و پیش‌دانشگاهی مدارس آموزش از راه دور از سوی اداره آموزش و پرورش مناطق در مدارس دولتی برگزار می‌شود و دانش‌آموزان مدارس آموزش از راه دور به صورت میهمان در امتحانات مربوط شرکت می‌کنند. اوراق امتحانی توسط معلمان مدرسه

محل برگزاری، تصحیح و نمرات جهت صدور کارنامه به مدرسه آموزش از راه دور مبدأ تحویل می‌شود.^۱

ماده ۲۲- ارزشیابی، داوری و قضاوت در مورد آموخته‌ها و سنجش تغییر رفتار دانش‌آموز در جهت نیل به هدف‌های آموزشی و پرورشی است که از طریق سنجش و اندازه‌گیری حاصل می‌شود. ارزشیابی بخش جدایی‌ناپذیر فرایند یاددهی - یادگیری است و در موقعیت‌های مختلف و متعدد انجام می‌گیرد.

ماده ۲۳- ارزشیابی از آموخته‌های دانش‌آموز در هر درس به سه صورت ورودی، تکوینی و پایانی و با اهداف مشخص شده زیر به عمل می‌آید:

الف) ارزشیابی ورودی (آغازین): به منظور آگاهی از توانایی‌ها و آمادگی‌های قبلی دانش‌آموز برای شروع مناسب فرایند یاددهی - یادگیری و جبران نارسایی‌ها و کاستی‌های احتمالی دانش‌آموز توسط معلمان انجام می‌گیرد.

ب) ارزشیابی تکوینی (مستمر): به منظور تقویت اعتماد به نفس، تحکیم آموخته‌های دانش‌آموز، آگاهی معلمان از نقاط قوت و ضعف درسی و نحوه عملکرد دانش‌آموز در فرایند یاددهی - یادگیری و پرورشی، روحیه تحقیق، تفکر، تلاش، ابتکار و فعالیت‌های گروهی، تدارک بازخورد مناسب به معلمان و دانش‌آموز و اتخاذ روش‌های به منظور بهبود فرایند یاددهی - یادگیری انجام می‌شود.

ج) ارزشیابی پایانی (تراکمی): به منظور حصول اطمینان از میزان تحقق هدف‌های آموزشی و پرورشی و احراز شرایط قبولی در هر درس انجام می‌گیرد.

ماده ۲۴- ارزشیابی تکوینی (مستمر) از نحوه مشارکت دانش‌آموز در فعالیت‌های یاددهی - یادگیری و به شیوه‌های گوناگون و با تکیه بر آزمون‌های کتبی، شفاهی، عملی، بررسی تکالیف فردی و گروهی، فهرست واریسی مشاهده رفتار، میزان فعالیت، تلاش، ابتکار و خلاقیت و... انجام می‌گیرد و نمره آن با توجه به میزان فعالیت دانش‌آموز توسط معلم مربوط تعیین و منظور می‌شود.

ماده ۲۵- در هر سال تحصیلی نوبت‌های ارزشیابی شامل نیم‌سال اول، نیم‌سال دوم و شهریورماه می‌باشد.

^۱ به استناد بند ۹ مصوبه جلسه ۹۱۷ تاریخ ۱۳۹۴/۸/۱۸ به شماره ابلاغ ۱۲۰/۶۶۷۲۲ تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۷، موضوع آیین‌نامه ساماندهی صدور و تایید مدارک تحصیلی، در آن دسته از «مدارس آموزش از راه دور» که از مدیر مأمور آموزش و پرورش برخوردارند، برگزاری و اعلام نتیجه امتحانات با رعایت مقررات مربوط و نظارت آموزش و پرورش، مجاز می‌باشد.

تبصره ۵ - در هر نیم‌سال پیشرفت تحصیلی دانش‌آموز در هر درس بر اساس نتایج ارزشیابی مستمر و ارزشیابی پایان نیم‌سال تعیین می‌شود.

ماده ۲۶ - دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی آموزش از راه دور به صورت میهمان در امتحانات پایانی هر نیم‌سال و شهریورماه در مدرسه دولتی که از سوی اداره آموزش و پرورش تعیین می‌شود شرکت می‌کنند. سوالات امتحانی از تمام محتوی کتاب درسی و به طور یکسان برای دانش‌آموزان آموزش از راه دور و دانش‌آموزان مدرسه دولتی طرح و برگزار می‌شود. اوراق امتحانی توسط معلمان مدرسه محل برگزاری امتحانات تصحیح و نمرات جهت اعلام نتیجه و صدور کارنامه به مدرسه آموزش از راه دور مربوط تحویل می‌شود.

تبصره ۶ - مرکز سنجش آموزش و پرورش و یا اداره کل آموزش و پرورش استان می‌تواند در پایان هر نیم‌سال، یک یا دو ماده درسی را با سوالات امتحانی واحد و به صورت هماهنگ برگزار کند. اجرا، تصحیح و اعلام نتیجه این امتحانات همانند امتحانات داخلی توسط مدرسه دولتی می‌باشد.

ماده ۲۷ - امتحانات نهایی در نیم‌سال اول، نیم‌سال دوم و شهریور ماه برابر جدول ذیل با برنامه و سوالات امتحانی واحد که توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش تهیه می‌شود، زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان و به وسیله آموزش و پرورش منطقه برگزار می‌شود.

تبصره ۷ - مدیر مدرسه موظف است فهرست مشخصات دانش‌آموزان واجد شرایط را با قید مواد درسی که باید آن‌ها را به صورت امتحان نهایی بگذرانند، به همراه نمرات ارزشیابی مستمر آن درس‌ها در نمودن برگ‌هایی که از سوی مرکز سنجش آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود، تنظیم کند و تا یک هفته قبل از شروع امتحانات نهایی به آموزش و پرورش منطقه برابر مقررات تحویل دهد.

عناوین دروس رشته‌های دوره پیش‌دانشگاهی که از آن‌ها امتحان نهایی به عمل می‌آید:

ریاضی فیزیک		ادبیات و علوم انسانی		علوم تجربی		هنر	
عنوان دروس		عنوان دروس		عنوان دروس		عنوان دروس	
عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی
زبان فارسی	فیزیک	زبان فارسی	ادبیات فارسی	زبان فارسی	فیزیک	زبان فارسی	آشنایی با میراث فرهنگی ایران
معارف اسلامی	حساب دیفرانسیل و انتگرال	معارف اسلامی	عربی	معارف اسلامی	زیست شناسی	معارف اسلامی	سیر هنر در تاریخ

ماده ۲۸- در هر نیم‌سال نمره ارزشیابی مستمر و پایانی بر مبنای ۲۰ نمره می‌باشد که بر اساس جدول ذیل محاسبه و منظور می‌شود:

نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره درس
ضریب ۱	ضریب ۴	مجموع نمرات ارزشیابی ها با ضریب تقسیم بر پنج

تبصره ۱- دروس غیر حضوری نمره ارزشیابی مستمر ندارند و نمره آن‌ها بر مبنای نتیجه امتحان پایانی محاسبه و اعلام می‌شود.

تبصره ۲- نوبت امتحانی شهریورماه نمره ارزشیابی مستمر نخواهد داشت و اعلام نتیجه دانش‌آموزان صرفاً بر مبنای نمرات ارزشیابی پایانی صورت می‌گیرد.

ماده ۲۹- نصاب قبولی در هر درس نمره ۱۰ می‌باشد.

تبصره ۱- نصاب قبولی درس کارگاه هنر در رشته هنر ۱۲ می‌باشد.

تبصره ۲- دانش‌آموزانی که از یک درس نمره قبولی کسب کنند، مجدداً نمی‌توانند آن واحد درسی را انتخاب کنند.

ماده ۳۰- دانش‌آموزانی که در هر یک از دروس نمره قبولی کسب نمی‌کنند، می‌توانند با رعایت سایر شرایط به یکی از طرق زیر ادامه تحصیل دهند:

الف - انتخاب واحد و گذراندن آن درس یا دروس در نیم سال تحصیلی بعد.

ب - شرکت در امتحان آن درس یا دروس در نوبت شهریورماه همان سال تحصیلی .

ماده ۳۱- مسئولیت حسن اجرای امتحانات غیر نهایی و اعلام به موقع نتایج به عهده مدیر مدرسه دولتی (برگزار کننده امتحانات) است و اداره آموزش و پرورش محل و آموزش و پرورش استان و مرکز سنجش آموزش و پرورش در صورت لزوم می‌توانند اوراق امتحانی تصحیح شده را مورد بازبینی تخصصی قرار دهند. در صورتی که در بازبینی اوراق، نمره دانش‌آموزی تغییر یابد ملاک عمل، آخرین نمره وی خواهد بود و موضوع باید کتباً به اطلاع مصحح و دانش‌آموز مربوط برسد.

تبصره - در صورتی که بازبینی اوراق امتحانات پایان نیم‌سال اول پس از فروردین‌ماه و اوراق امتحانات پایان نیم‌سال دوم و شهریورماه پس از آبان ماه بررسی شود و نمره دانش‌آموز تغییر یابد، مراتب برای تصمیم‌گیری به کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش ارجاع می‌شود.

ماده ۳۲- نتیجه امتحانات پس از پایان هر نیم‌سال و یا شهریور به صورت کتبی توسط مدیر مدرسه آموزش از راه دور به دانش‌آموز یا نماینده قانونی وی اعلام می‌شود.

ماده ۳۳- مهلت اعتراض به نمره‌های امتحانی درس‌های کتبی (اعم از دروس نهایی و غیر نهایی) حداکثر سه روز پس از اعلام نتیجه امتحانات می‌باشد.

تبصره ۱- مدیرمدرسه آموزش از راه دور موظف است اعتراض دانش‌آموزان به نمرات دروس غیر نهایی خود را جهت بررسی به مدرسه دولتی محل برگزاری امتحانات ارسال نماید. مدیر مدرسه محل برگزاری امتحانات باید اوراق امتحانی مربوط را جهت تجدید نظر در مرحله اول در اختیار مصحح مربوط قرار دهد، نمره ورقه تجدید نظر شده با امضا مصحح تجدید نظر کننده تعیین می‌شود. در صورت اختلاف نظر، مدیر مدرسه می‌تواند در مرحله دوم اوراق مربوط را در اختیار مصحح مربوط و یک نفر از معلمان همان درس قرار دهد. چنانچه در مرحله دوم اتفاق نظر حاصل نشد نظر مصحح سوم قطعی و لازم‌الاجراست. اگر معلم دیگری از همان درس در آن مدرسه نباشد از معلمان مدارس دیگر دعوت به عمل می‌آید. در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت ۷ روز پس از پایان مهلت اعتراض، نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

تبصره ۲- در امتحان نهایی رئیس حوزه تصحیح موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدید نظر در اختیار یک نفر از معلمان همان درس (غیر از مصححین اول و دوم) قرار دهد و نمره وی ملاک عمل خواهد بود در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت ۷ روز پس از پایان مهلت اعتراض، نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

تبصره ۳ - نمرات درس‌های عملی و شفاهی قابل اعتراض و تجدیدنظر نمی‌باشد و نمره اعلام شده قطعی است.

ماده ۳۴ - نمرات ارزشیابی مستمر باید دو هفته قبل از شروع امتحانات پایانی توسط معلم مربوط در برگ ریز نمرات ثبت و پس از امضا تحویل دفتر مدرسه شود.

ماده ۳۵ - مدیرمدرسه آموزش از راه دور موظف است نمرات پایانی را که از سوی مدرسه محل برگزاری امتحان به مدرسه آموزش از راه دور ارسال شده است، در سیستم رایانه‌ای ثبت و نسبت به چاپ ریز نمرات کلاس اقدام نماید. نمرات مندرج در این لیست پس از تأیید نمرات ارزشیابی مستمر توسط معلم مربوط و تأیید کلیه نمرات مستمر و امتحان پایانی توسط مدیر مدرسه آموزش از راه دور مبنای اعلام نتیجه می‌باشد.

ماده ۳۶ - چنانچه دانش‌آموزی در امتحان پایان نیم‌سال یک یا چند درس به علت غیبت غیرموجه شرکت نکند، نمره امتحان پایان نیم‌سال او در آن درس یا درس‌ها صفر محسوب می‌شود. در چنین مواردی کلمه غایب به جای نمره درس یا دروس قید می‌شود، لیکن در محاسبه جمع نمرات و معدل، مجموع نمره مستمر و صفر به عنوان نمره درس یا دروس مربوط ثبت می‌شود.

ماده ۳۷ - اگر دانش‌آموزی در امتحان غیر نهایی غیبت موجه داشته باشد، برای آن درس نمره‌ای منظور نمی‌شود. در چنین مواردی کلمه موجه قید می‌شود و در جمع نمرات و معدل منظور نمی‌شود.

تبصره ۱ - دانش‌آموزی که در امتحانات غیر نهایی نیم‌سال اول، نیم‌سال دوم یا شهریورماه با عذر موجه غایب باشد، می‌تواند حداکثر تا دو هفته پس از آخرین امتحان از درس یا دروس مربوط (با رعایت ماده ۲۸ این آیین‌نامه) در امتحانات غایبین موجه شرکت کند.

تبصره ۲ - دانش‌آموزان مدارس آموزش از راه دور خارج از کشور می‌توانند با اخذ معرفی‌نامه از مدرسه خود و با معرفی اداره آموزش و پرورش محل (با رعایت ماده ۲۸ این آیین‌نامه) در امتحانات شهریورماه در مدارس داخل کشور شرکت کنند. نمرات امتحانی این قبیل دانش‌آموزان باید توسط مدیرمدرسه برگزار کننده امتحانات و از طریق اداره آموزش و پرورش به مدرسه آموزش از راه دور مبدأ ارسال شود.

تبصره ۳ - تشخیص غیبت موجه بر اساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش‌آموز در امتحانات غیرنهایی با مدیر مدرسه آموزش از راه دور و در امتحانات نهایی با رئیس حوزه اجرا پس از هماهنگی با مدیرمدرسه آموزش از راه دور است.

تبصره ۴ - اگر دانش‌آموزی در نیم‌سال تحصیلی به دلیل غیبت موجه در امتحان غیرنهایی و یا نهایی در یک یا چند درس نمره مستمر نداشته باشد، نمره ارزشیابی پایانی وی به جای آن درس یا دروس منظور می‌شود.

ماده ۳۸ - دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مندرج در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش در امتحان تعلیمات دینی خاص خود شرکت خواهند کرد و نمره این درس جایگزین نمره درس «معارف اسلامی» می‌شود، ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان «معارف اسلامی» منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

ماده ۳۹ - تمامی دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی آموزش از راه دور باید در آزمون روخوانی قرآن شرکت نمایند و ۸ نمره از درس معارف اسلامی در ارزشیابی مستمر به این آزمون اختصاص می‌یابد.

تبصره - دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مندرج در قانون اساسی از گذراندن آزمون روخوانی قرآن در دوره پیش‌دانشگاهی معاف می‌باشند.

ماده ۴۰ - برای دارندگان نقص عضو مؤثر در امتحان کتبی، شفاهی و عملی و همچنین دانش‌آموزانی که قبل و یا حین برگزاری امتحانات دچار سانحه شوند، مدیر مدرسه یا رئیس حوزه اجرا با اطلاع اداره آموزش و پرورش تسهیلاتی متناسب با وضع دانش‌آموز فراهم می‌نماید و در صورت لزوم از امتحانات بخش عملی دروسی که از نظر جسمی قادر به انجام آن نمی‌باشند، معاف می‌شوند. در این صورت نمره بخش کتبی یا شفاهی ملاک عمل خواهد بود. در این حالت صورت جلسه‌ای با امضای مدیر و دو نفر از معلمان تنظیم می‌شود و تسهیلات انجام شده مستند به این ماده را توضیح می‌دهند و موضوع باید در ستون ملاحظات دفتر امتحانات و کارنامه تحصیلی این قبیل دانش‌آموزان درج شود.

تبصره - چنانچه امتحان نهایی باشد موضوع در صورت جلسه مربوط درج خواهد شد.

ماده ۴۱ - دفتر امتحانات، کارنامه تحصیلی و گواهی‌نامه موقت پایان دوره پیش‌دانشگاهی براساس لیست ریزنمرات کلاسی معلمان، توسط سیستم رایانه‌ای صادر و با امضای مدیر و مهر مدرسه آموزش از راه دور تأیید می‌شود.

ماده ۴۲ - دفتر فارغ‌التحصیلان، دفتر امتحانات و مجموعه لیست ریز نمرات توسط نماینده آموزش و پرورش منطقه/ ناحیه/ شهرستان در موعد مقرر بررسی و دفاتر مذکور مسدود و با امضا و مهر تأیید می‌شود.

ماده ۴۳ - اوراق امتحانات داخلی پایانی هر نیم‌سال دانش‌آموز به مدت شش‌ماه در مدرسه محل برگزاری امتحانات نگهداری و سپس برابر مقررات امحا می‌شود.

تبصره ۱- اوراق امتحانات نهایی به مدت یک سال در محلی که اداره آموزش و پرورش منطقه تعیین می‌کند، نگهداری و سپس برابر مقررات امحا می‌شود.

تبصره ۲- لیست ریز نمرات دست نویس و رایانه‌ای دبیران، دفاتر امتحانات و فارغ‌التحصیلان و برگ ریز نمرات قبول شدگان امتحان نهایی، صحافی و جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب و به طور دائم در مدرسه و اداره مربوط حسب مورد نگهداری می‌شود.

ماده ۴۴ - در هر نیم‌سال تحصیلی به هر دانش‌آموز بر اساس رعایت موازین و اخلاق اسلامی و مقررات مدرسه آموزش از راه دور، نمره انضباط توسط مدیر مدرسه تعیین و در برگ ریز نمرات مربوط ثبت می‌شود.

تبصره - میانگین نمرات انضباط دانش‌آموز به عنوان نمره سالانه محسوب و در معدل کل معادل ۲ واحد درسی منظور می‌شود ولی در محاسبه جمع واحدهای درسی در نظر گرفته نمی‌شود.

ماده ۴۵ - نمرات کلیه درس‌ها اعم از قبولی و مردودی در کارنامه دانش‌آموز ثبت می‌شود. دانش‌آموزی که کلیه واحدهای رشته مربوط را با موفقیت گذرانده باشد، فارغ‌التحصیل محسوب می‌شود.

تبصره - چنانچه دانش‌آموزی در یک عنوان درسی آخرین نمره وی ۷ و بیشتر و معدل کل وی حداقل ۱۰ باشد نیز فارغ‌التحصیل دوره پیش‌دانشگاهی شناخته خواهد شد.

ماده ۴۶ - در پایان دوره برای هریک از فارغ‌التحصیلان براساس نمرات درس‌هایی که امتحان داده‌اند، معدل کتبی نهایی و معدل کل محاسبه و در مدارک تحصیلی آنان ثبت می‌شود. برای محاسبه معدل کتبی نهایی، نمره پذیرفته شده امتحان نهایی درس مربوط در تعداد واحدهای همان درس ضرب و مجموع حاصل ضرب‌های بدست آمده بر تعداد کل واحدهای درس‌های نهایی تقسیم می‌شود. برای محاسبه معدل کل دانش‌آموز، تعداد واحدهای هر درس در نمره قبولی آن درس ضرب و مجموع حاصل ضرب‌های بدست آمده بر تعداد کل واحدهایی که دانش‌آموز باید در طول دوره طی نماید، تقسیم می‌شود.

ماده ۴۷ - به فارغ‌التحصیل دوره پیش‌دانشگاهی، گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره پیش‌دانشگاهی مطابق با نمونه گواهی‌نامه مصوب شورای عالی آموزش و پرورش، با رعایت سایر شرایط و ضوابط اعطا می‌شود.

ماده ۴۸ - تحویل کلیه مدارک تحصیلی فارغ‌التحصیلان و ترک تحصیل‌کنندگان در برابر اخذ رسید بلامانع است. اصل گواهی‌نامه دیپلم دوره متوسطه و اصل گواهی‌نامه پایان دوره پیش‌دانشگاهی مشمولان نظام وظیفه، صرفاً پس از مشخص شدن وضعیت نظام وظیفه آنان، تحویل خواهد شد.

ماده ۴۹ - نظارت بر حسن امتحانات داخل و خارج کشور برعهده وزارت آموزش و پرورش است. **ماده ۵۰ -** با متخلفان در امتحانات دوره پیش‌دانشگاهی برابر آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی رفتار می‌گردد.

سایر موارد

ماده ۵۱ - متقاضیان ثبت‌نام و ادامه تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی آموزش از راه دور، از شرکت در امتحان تغییر رشته معاف خواهند بود.

ماده ۵۲ - فارغ‌التحصیلان دوره پیش‌دانشگاهی در صورت تمایل به اخذ گواهی‌نامه پایان دوره پیش‌دانشگاهی در سایر رشته‌ها (غیرمتناظر) می‌توانند در مدارس آموزش از راه دور ثبت نام کنند. در صورت تمایل داوطلب، نمرات قبولی درس‌های مشترک بین دو رشته از وی پذیرفته می‌شود و باید کسری دروس خود را بگذرانند.

تبصره - متقاضی استفاده از این ماده مشمول استفاده از معافیت تحصیلی نمی‌باشد.

ماده ۵۳ - دانش‌آموزان پیش‌دانشگاهی سنوات قبل که موفق به گذراندن تعدادی از دروس این دوره نشده‌اند، می‌توانند برابر مقررات دروس گذرانده شده خود را بر اساس شیوه‌نامه معاونت آموزش متوسطه تطبیق و با رعایت سایر شرایط ادامه تحصیل دهند.

این آیین‌نامه مشتمل بر پنجاه و سه ماده و سی و هشت تبصره به استناد عبارت ذیل ماده ۴۱ مصوبه هشتصد و شصت و چهارمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۹۱/۵/۳ و همچنین مصوبات جلسات ۷۸۰ تاریخ ۱۳۸۷/۸/۲۸ و ۸۴۹ تاریخ ۱۳۹۰/۶/۲۶ تنظیم شده و جهت اجرا ابلاغ می‌شود.

آیین نامه توسعه مشارکت های مردمی به شیوه مدیریت هیئت امنایی در مدارس

مصوب جلسه ۷۸۸ تاریخ ۱۳۸۸/۲/۱ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۶۸۴۵ تاریخ ۱۳۸۸/۵/۱۸

مقدمه

شورای عالی آموزش و پرورش در راستای کمک به اجرای ماده ۱۳ قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده ۱۴۴ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور و قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش در استان ها و شهرستان ها و سیاست مدرسه محوری و به منظور ارتقای کیفیت برنامه های آموزشی و تربیتی مدارس، جلب و توسعه مشارکت های مردمی و خیرین در احداث و اداره امور مدارس، تقویت نظام مدیریتی، مالی و اجرایی مدارس مبتنی بر گسترش عدالت آموزشی و پیمان سپاری مدیریت مدارس، آیین نامه توسعه مشارکت های مردمی به شیوه مدیریت هیئت امنایی در مدارس را به شرح زیر تصویب می نماید:

ماده ۱- مدارس دولتی و خیرساز واجد شرایط به درخواست شورای مدرسه و تأیید شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه به صورت هیئت امنایی اداره می شوند.

تبصره ۱- مجوز هیئت امنایی شدن مدارس، به صورت موافقت اصولی موقت و برای مدت یک سال صادر می شود و در صورت احراز استانداردهای لازم، به موافقت قطعی تبدیل می شود.

تبصره ۲- در مرکز استان هایی که بیش از یک منطقه یا ناحیه آموزشی وجود دارد، شورای آموزش و پرورش شهرستان در چارچوب این آیین نامه و بر اساس سیاست های راهبردی خود می تواند تصمیم هیئت امنایی شدن مدارس را به ادارات آموزش و پرورش مناطق یا نواحی ذی ربط واگذار نماید.

تبصره ۳- در مدارسی که به صورت مجتمع آموزشی (شامل دوره های مختلف تحصیلی) اداره می شوند، صرفاً یک هیئت امنای به عنوان «هیئت امنای مجتمع» تشکیل می شود. از آنجا که برنامه ها و فعالیت های آموزشی و تربیتی در دراز مدت اثربخشی بیشتری خواهد داشت و مجتمع های آموزشی سنوات بیشتری را برای ارائه خدمات تربیتی و آموزشی در اختیار دارند، لذا شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه می تواند، اختیارات بیشتری را به هیئت امنای مجتمع تفویض نماید.

تبصره ۴- مدرسه خیرساز، مدرسه‌ای است که حداقل نیمی از هزینه‌های احداث و تجهیز آن توسط خیر یا خیرین تأمین شده باشد و خیر یا خیرین تمایل به مشارکت در اداره امور مدرسه و استمرار حمایت مالی را داشته باشند. این مدرسه به پیشنهاد کتبی خیر و تصویب شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه زیر نظر هیئت امنای اداره می‌شود. خیرینی که با تأمین حداقل معادل نیمی از قیمت مدرسه دولتی موجود، تمایل به مشارکت در بازسازی، توسعه، تجهیز و اداره مدرسه را دارند، نیز مشمول این آیین‌نامه می‌شوند.

تبصره ۵- در صورتی که عملکرد مدرسه هیئت امنایی از نظر شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه اثربخش باشد، اداره مدرسه به صورت غیردولتی با رعایت مقررات واگذاری مدارس و حفظ حقوق دولت جمهوری اسلامی ایران بلامانع است.

ماده ۲- اعضای هیئت امنای مدرسه

- ۱- مدیر مدرسه (دبیر هیئت امنای)
 - ۲- یکی از معاونان آموزشی مدرسه به انتخاب مدیر مدرسه
 - ۳- یک نفر از کارکنان آموزشی و یک نفر از کارکنان پرورشی مدرسه به انتخاب شورای معلمان
 - ۴- رئیس انجمن اولیا و مربیان مدرسه
 - ۵- یک نفر از اولیای دانش‌آموزان به انتخاب انجمن اولیا و مربیان مدرسه
 - ۶- دو نفر از صاحب‌نظران و کارشناسان آموزشی یا فرهنگی ترجیحاً از استادان حوزه، دانشگاه یا مدرسان مراکز تربیت معلم و آموزشکده‌های فنی و حرفه‌ای (در مدارس خیرساز، یک نفر به پیشنهاد خیر و یک نفر با معرفی مدیر و تأیید سایر اعضای هیئت امنای)
 - ۷- یک نفر از خیرین و یا معتمدان محل (در مدارس خیرساز، خیر یا نماینده خیر)
 - ۸- یک نفر از اعضای شورایی محله یا مؤسسات و مراکز فرهنگی، ورزشی و مذهبی محل (مانند مسجد)
 - ۹- یک نفر از مدیران یا اعضای هیئت مدیره مراکز و مؤسسات تولیدی و خدماتی
- تبصره ۱-** در هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش، فرد مذکور در بند ۹ متناسب با رشته و فعالیت هنرستان‌ها، حتی‌الامکان از بین صاحبان حرف و مشاغل مرتبط انتخاب می‌شود.

تبصره ۲- افراد مندرج در بندهای ۶ و ۷ و ۸ و ۹ به پیشنهاد حداقل یک نفر و تأیید اکثریت نسبی اعضای هیئت امنا انتخاب می‌شوند.

تبصره ۳- در مجتمع‌های آموزشی، مدیر مجتمع جایگزین مدیر مدرسه مندرج در بندهای ۱ و ۲ می‌شود و اعضای بندهای ۳ و ۴ و ۵ مناظر با واحدهای مشابه در مجتمع تعیین می‌شوند.

تبصره ۴- رئیس هیئت امنا از بین اعضا (به استثنای مدیر مدرسه) و با رأی اکثریت نسبی برای مدت ۲ سال انتخاب و با ابلاغ رئیس اداره آموزش و پرورش منصوب می‌شود.

تبصره ۵- ابلاغ اعضای هیئت امنا (به استثنای بندهای ۴ و ۵ که یک ساله صادر می‌شود) توسط رئیس آموزش و پرورش شهرستان، منطقه یا ناحیه برای مدت سه سال صادر می‌شود و تمدید آن با رعایت ضوابط این آیین‌نامه بلامانع است. در صورت انصراف، فوت و یا تغییر و اتمام مدت عضویت هریک از اعضا، عضو جدید با رعایت مفاد این آیین‌نامه جایگزین می‌شود.

تبصره ۶- هرگونه عزل یا تغییر اعضا (به استثنای مدیر مدرسه و اعضای حقوقی) با تصویب حداقل دو سوم اعضای هیئت امنا و تأیید رئیس اداره آموزش و پرورش شهرستان، منطقه یا ناحیه صورت می‌گیرد.

تبصره ۷- مدارس شاهد و ایثارگران براساس این آیین‌نامه می‌توانند به صورت هیئت امنایی اداره شوند. در ترکیب هیئت امنا چهار نفر با معرفی بنیاد شهید استان یا شهرستان جایگزین ردیف‌های ۶ و ۷ و ۸ ماده ۲ می‌شوند. دستورالعمل اجرایی این مدارس با همکاری بنیاد شهید و سازمان مدارس غیردولتی و توسعه مشارکت‌های مردمی (ظرف مدت دو ماه) تدوین و پس از تأیید شورای طرح و برنامه شاهد، مطابق بند ۳ ماده ۱۵ این آیین‌نامه ابلاغ و اجرا می‌شود.

تبصره ۸- مؤسسات و بنیادهای خیریه و نیکوکاری که در احداث مدرسه مشارکت داشته و یا تمایل به اداره مدارس دارند، می‌توانند براساس مفاد این آیین‌نامه در هیئت امنای مدارس شرکت نمایند، در این صورت ۳ نفر موضوع بندهای ۷ و ۸ و ۹ ماده ۲ با معرفی مؤسسات مذکور تعیین می‌شوند.

ماده ۳- وظایف و اختیارات هیئت امنا

هیئت امنای این مدارس در چارچوب ضوابط و مقررات و بر مبنای سیاست‌ها و برنامه‌های کلان آموزش و پرورش، وظایف و اختیارات زیر را عهده‌دار است:

۱- بررسی و تصویب برنامه سالانه مدرسه (از قبیل فعالیت‌های مربوط به بهبود کیفیت برنامه‌های رسمی مدرسه، فعالیت‌های آموزشی و تربیتی و فوق برنامه، برگزاری دوره‌های آموزشی مناسب برای کارکنان، امور رفاهی و بهداشتی کارکنان و دانش‌آموزان مدرسه، خدمات راهنمایی و مشاوره به اولیا و دانش‌آموزان، استفاده از فرصت‌ها و فضای مدرسه) به پیشنهاد مدیر مدرسه.

تبصره - برنامه‌های آموزشی و پرورشی مصوب هیئت امنا باید به نحو مقتضی به اطلاع اولیای دانش‌آموزان، اداره و شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه مربوط برسد.

۲- بررسی و تصویب بودجه و اعتبارات سالانه (به پیشنهاد مدیر مدرسه) و تأمین منابع و اعتبارات موردنیاز مدرسه.

۳- بررسی مسائل پرورشی مدرسه و پیش‌بینی راهبردها و راهکارهای فرهنگی و تربیتی لازم برای تحقق اهداف تربیتی در ساحت‌های مختلف و ارتقای آداب و مهارت‌های زندگی دانش‌آموزان.

۴- بررسی و تصویب پیشنهادها، طرح‌ها و برنامه‌های شوراها و انجمن‌های مرتبط با مدرسه.

۵- بررسی و تصویب برنامه توسعه، تجهیز، تعمیر، نگهداری و تأمین اعتبارات موردنیاز مدرسه.

۶- فراهم آوردن زمینه تعامل نهادهای فرهنگی و اجتماعی پیرامون مدرسه، مؤثر در فرایند تربیتی دانش‌آموزان.

۷- بررسی و صدور مجوز تشکیل انجمن‌ها و کارگروه‌های موردنیاز مدرسه.

۸- تولید کتاب و مواد آموزشی و کمک آموزشی مبتنی بر راهنمای برنامه درسی مصوب آموزش و پرورش و براساس سیاست‌ها و ضوابط وزارت متبوع و استفاده از آن‌ها در مدرسه پس از تأیید سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی.

۹- پیشنهاد انتصاب مدیر مدرسه مطابق ماده ۴ این آیین‌نامه.

۱۰- درخواست تأمین معلمان موظف موردنیاز مدرسه براساس ساختار رسمی ابلاغ شده از سوی اداره آموزش و پرورش متناسب با درجه مدرسه.

۱۱- تصمیم‌گیری درباره چگونگی استفاده از همکاری منابع انسانی غیررسمی با رعایت قوانین و ضوابط مربوط به صورت پاره‌وقت یا تمام وقت، بدون ایجاد هرگونه تعهد استخدامی برای دولت.

تبصره - منابع انسانی موردنیاز این بند پس از عقد قرارداد همکاری با هیئت امنا (تا یک ساله و قابل تمدید) به کارگرفته خواهند شد. این افراد صرفاً از بین داوطلبان صلاحیت‌داری

انتخاب می‌شوند که وضعیت بیمه و بازنشستگی آن‌ها از طریق یکی از صندوق‌های بیمه و بازنشستگی قبلاً مشخص شده باشد.

۱۲- بررسی و تصویب ضوابط پرداخت کارانه، پاداش و حق‌الزحمه کارکنان و عوامل مدرسه (به ویژه عوامل کارآمد) جهت ارتقای کیفیت خدمات آن‌ها در چارچوب ضوابط شورای آموزش و پرورش.

تبصره ۵ - هیئت امنای می‌تواند از محل مابه‌التفاوت درآمدهای مدرسه با هزینه‌های جاری، برای پرداخت‌های فوق و نیز تجهیزات مدرسه استفاده نماید.

۱۳- جذب و قبول کمک‌ها و هدایا از اشخاص حقیقی و حقوقی به صورت نقدی و غیرنقدی.

۱۴- نظارت بر نحوه هزینه‌ها و تصویب تراز مالی مدرسه.

تبصره ۶ - هیئت امنای در قبال تصمیمات خود مسئول بوده و در بررسی و تصویب برنامه‌ها و اعتبارات باید تدابیری اتخاذ نماید که مدرسه با کسری اعتبار روبه‌رو نشود. در هر صورت، تأمین کسری اعتبارات مذکور از محل اعتبارات دولتی مجاز نمی‌باشد.

۱۵- انجام وظایف واگذار شده از سوی وزارت آموزش و پرورش یا شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه براساس اختیارات قانونی خود به هیئت امنای.

۱۶- نظارت بر اجرای مصوبات هیئت امنای و ارزیابی عملکرد سالانه مدرسه.

تبصره ۷ - گزارش عملکرد هیئت امنای توسط دبیر به اولیای دانش‌آموزان و آموزش و پرورش شهرستان، منطقه یا ناحیه ارائه می‌شود.

ماده ۴- برای انتصاب مدیر مدرسه هیئت امنایی، سه نفر از افراد واجد شرایط احراز مدیریت مدارس (مصوب شورای عالی آموزش و پرورش) توسط کمیته‌ای مرکب از نماینده رئیس آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه یا ناحیه، نماینده معلمان مدرسه و رئیس هیئت امنای مدرسه به اداره آموزش و پرورش محل پیشنهاد و یک نفر از آن‌ها توسط مدیر آموزش و پرورش انتخاب و منصوب می‌شود.

تبصره ۱- در مدارس خیرساز، فرد خیر یا نماینده وی جایگزین نماینده معلمان در این کمیته می‌شود.

تبصره ۲- اداره آموزش و پرورش موظف است در اولین فرصت نسبت به تشکیل کمیته فوق اقدام نماید. در صورتی که کمیته مذکور حداکثر ظرف مدت یک ماه نسبت به معرفی افراد واجد شرایط مدیریت اقدام ننماید، اداره آموزش و پرورش رأساً نسبت به استمرار فعالیت مدیر فعلی و یا انتصاب مدیر واجد شرایط، تصمیم‌گیری می‌نماید.

ماده ۵- مدیر مدرسه علاوه بر شرح وظایف مصوب، در چارچوب قرارداد پیمان مدیریت با آموزش و پرورش، مسئول اجرای مصوبات هیئت امنای می‌باشد و در برابر هیئت امنای و آموزش و پرورش پاسخگو است.

ماده ۶- مدیر مدرسه موظف است در تابستان هر سال برنامه سال تحصیلی آینده (شامل رئوس برنامه و دلایل توجیهی، برآورد اعتبارات، محل تأمین اعتبارات) را تهیه و جهت تصویب به هیئت امنای مدرسه ارائه دهد و پس از تأمین منابع موردنیاز آن را اجرا کند و ضمن همکاری و هماهنگی مستمر با هیئت امنای در پایان سال تحصیلی گزارش عملکرد مدرسه را به تأیید هیئت امنای برساند.

ماده ۷- ارکان مدرسه (مندرج در آیین‌نامه اجرایی مدارس) در چارچوب وظایف خود با هیئت امنای همکاری خواهند کرد و از توانمندی و ظرفیت هیئت امنای برای بهبود و ارتقای کیفیت فعالیت‌های آموزشی و تربیتی استفاده مطلوب را به عمل خواهند آورد.

ماده ۸- در صورت بروز ناهماهنگی در اجرای مصوبات هیئت امنای و همچنین اختلاف نظر میان اعضای هیئت امنای که منجر به اختلال در انجام فعالیت‌های آموزشی و تربیتی مدرسه شود، موضوع در اولین فرصت توسط اداره آموزش و پرورش محل، بررسی و اتخاذ تصمیم خواهد شد و در صورت نیاز، موضوع به شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه ارجاع می‌شود.

ماده ۹- تخصیص نیروی انسانی مدارس هیئت امنایی براساس درخواست هیئت امنای و مقدمات اداره آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه با تأکید بر حفظ کیفیت و عدالت آموزشی در سایر مدارس انجام می‌شود.

تبصره ۱- تخصیص نیروی انسانی به این مدارس سالیانه و حداقل برای مدت ۳ سال خواهد بود و قابل تمدید نیز می‌باشد. در صورت ضرورت، اداره آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه یا ناحیه با تأمین نظر هیئت امنای برای تغییر یا جایگزینی نیروی انسانی، اقدام لازم را به عمل خواهد آورد. در صورت واگذاری این مدارس به هیئت امنای، تخصیص نیروی انسانی شاغل دولتی به صورت انتقال یا مرخصی بدون حقوق یا بازخریدی یا بازنشستگی انجام می‌شود.

تبصره ۲- واگذاری مدارس خیرساز به هیئت امنای و یا بخش غیردولتی صرفاً با رضایت خیر سازنده مدرسه و برابر ضوابط انجام می‌شود.

ماده ۱۰- منابع مالی مدارس هیئت امنایی عبارتند از:

- ۱- اعتبارات دولت که در قالب بخشی از سرانه هزینه تمام شده با توجه به مقررات آموزش و پرورش و در قالب قرارداد فی مابین پرداخت می شود. این اعتبارات مطابق تبصره ۲ ماده ۱۴ قانون شوراها و آموزش و پرورش مصوب مجلس شورای اسلامی، به صورت کمک تلقی می شود.
- ۲- هدایا و کمک های مردمی داوطلبانه که در خارج از فصل (موعد) ثبت نام دانش آموزان در چارچوب مقررات ابلاغی آموزش و پرورش دریافت می شود.
- ۳- وجوهی که از طریق شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه با توجه به عملکرد موفق مدرسه به صورت تشویقی در اختیار مدرسه قرار می گیرد.
- ۴- وجوهی که از ارائه خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه (اضافه بر برنامه های رسمی آموزش و پرورش) دریافت می شود.
- ۵- هدایا و کمک های نقدی و غیرنقدی که از خیر یا خیرین دریافت می شود.
- ۶- سایر درآمدهای قانونی

تبصره ۱- تمامی وجوه فوق پس از واریز به حساب مدرسه در چارچوب سیاست ها و ضوابط ابلاغی وزارت آموزش و پرورش به مصرف خواهد رسید (کمک های بند ۳ با رعایت ضوابط مصوب شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه هزینه می شود).

تبصره ۲- حق التدریس، حق الزحمه و اعطای پاداش به کارکنان و سایر پرداخت ها و هزینه های این گونه مدارس که از محل های مذکور در بندهای ۲ تا ۶ تأمین اعتبار خواهد شد، در چارچوب ضوابط خاص ابلاغی آموزش و پرورش به پیشنهاد مدیر و تصویب هیئت امنای تعیین می شود.

ماده ۱۱- مدارس هیئت امنایی با توجه به ظرفیت خود موظف به ثبت نام از دانش آموزان واجد شرایط با اولویت محدوده جغرافیایی خود می باشند و برگزاری آزمون ورودی و تعیین شرط معدل برای گزینش و ثبت نام دانش آموزان غیرمحلی در مدارس مشمول این آیین نامه مجاز می باشد.

تبصره - در مواردی که ظرفیت مدارس با تعداد متقاضیان متناسب نباشد، اداره آموزش و پرورش شهرستان، منطقه یا ناحیه ضمن تلاش برای گسترش مدارس واجد شرایط، محدوده جغرافیایی ثبت نام دانش آموزان را تعیین می کند.

ماده ۱۲- عملکرد هیئت امنای، توسط اداره آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه بررسی، ارزیابی و به شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه مربوط گزارش می شود. چنانچه نتایج

این ارزیابی برای شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه رضایت‌بخش بود، اقدامات لازم برای تشویق و تداوم فعالیت آن معمول می‌دارد و در صورت رضایت‌بخش نبودن، شورای مذکور می‌تواند نسبت به انحلال آن اقدام کند، در این صورت وظایف هیئت امنای تا پایان سال تحصیلی به شورای مدرسه واگذار می‌شود.

تبصره ۱- تشکیل هیئت امنای جدید با رعایت مفاد این آیین‌نامه صورت می‌گیرد.

تبصره ۲- در مدارس خیرساز تصمیم‌گیری در این زمینه با هماهنگی و توافق خیر انجام می‌شود.

ماده ۱۳- اختیارات و مسئولیت‌های هیئت امنای در چارچوب این آیین‌نامه است و هیچ یک از مصوبات آن نباید مغایر با مقررات عمومی آموزش و پرورش باشد.

ماده ۱۴- مسئولیت سیاست‌گذاری برای اجراء، مدیریت و نظارت کلان بر مدارس هیئت امنایی با سازمان مدارس غیردولتی و توسعه مشارکت‌های مردمی می‌باشد که با همکاری سایر معاونت‌ها و واحدهای ستادی آموزش و پرورش و جامعه خیرین مدرسه‌ساز و از طریق سازمان آموزش و پرورش استان‌ها و ادارات آموزش و پرورش شهرستان‌ها یا مناطق و نواحی ایفای مسئولیت خواهد کرد. سازمان مذکور موظف به ارائه گزارش مستند و پژوهشی از عملکرد دو سالانه این مدارس، در چارچوب ضوابط دبیرخانه شورای عالی، به شورای عالی آموزش و پرورش خواهد بود.

ماده ۱۵- وزارت آموزش و پرورش موظف است ضمن فراهم نمودن زمینه‌های لازم برای اجرای مطلوب این آیین‌نامه:

۱- دوره‌های آموزشی و تربیتی موردنیاز برای ارتقای صلاحیت حرفه‌ای مدیران، معلمان و مربیان پرورشی این مدارس را برنامه‌ریزی و اجرا نماید. در اجرای این برنامه‌ها باید از مشارکت هیئت امنای برای نیازسنجی و تأمین هزینه‌های آموزشی حداکثر استفاده به عمل آید.

۲- اختیارات لازم برای ایفای وظایف هیئت امنای و مدیران این مدارس در زمینه‌های برنامه‌ریزی مالی، اداری و منابع انسانی را در چارچوب قرارداد فی‌مابین مدرسه و آموزش و پرورش تفویض نماید.

۳- سازمان مدارس غیردولتی و توسعه مشارکت‌های مردمی دستورالعمل‌های اجرایی یا مالی یا اداری و شرایط و استانداردهای موردنیاز تبدیل مدارس عادی به هیئت امنایی و همچنین شاخص‌های نظارت، ارزشیابی، آموزشی، پرورشی، پذیرش دانش‌آموز و

سیاست‌ها و برنامه‌های اجرایی و ساختار تشکیلاتی اداری توسعه این مدارس را حداکثر ظرف مدت دو ماه با امضای وزیر ابلاغ نماید.

تبصره ۵ - دستورالعمل نحوه تشکیل، چگونگی تصمیم‌گیری، پیگیری مصوبات، آیین‌نامه داخلی و همچنین شرح وظایف دبیر هیئت امنا به تصویب هیئت امنای مدرسه خواهد رسید. یک نسخه از دستورالعمل مذکور جهت اطلاع به اداره آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه یا ناحیه ارسال می‌شود. سازمان مدارس غیردولتی و توسعه مشارکت‌های مردمی جهت تسهیل تصمیم‌گیری و ایجاد هماهنگی، نمونه دستورالعمل‌ها، آیین‌نامه‌ها و شرح وظایف را در اختیار اعضای هیئت امنای مدارس قرار خواهد داد.

۴- اصلاح ساختارها و تشکیلات اداری توسط سازمان مدارس غیردولتی و توسعه مشارکت‌های مردمی، سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس و جامعه خیرین مدرسه‌ساز و نیز تدوین قوانین و مقررات لازم برای افزایش کارایی و اثربخشی این مدارس انجام خواهد شد.

ماده ۱۶- با تصویب این آیین‌نامه، کلیه مصوبات مغایر لغو و مفاد این آیین‌نامه جایگزین آن‌ها خواهد شد.

آیین نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی^۱

مصوب جلسه ۷۹۳ تاریخ ۱۳۸۸/۵/۲۰ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۹۲۵۵/۸ تاریخ ۱۳۸۸/۸/۲۳

(بررسی و تایید در کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی)

مقدمه:

در اجرای مصوبه هفتصد و نود و سومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش، تاریخ ۱۳۸۸/۵/۲۰، آیین نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی به شرح زیر می باشد:

ماده ۱- اهداف

ارزشیابی تحصیلی - تربیتی در دوره ابتدایی با توجه به اهداف دوره و اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی (مصوب جلسه ۷۱۳ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ

^۱ به استناد مصوبه ۷۹۳ شورای عالی تاریخ ۱۳۸۸/۵/۲۰ که طی شماره ۱۲۰/۱۹۲۵۵/۸ تاریخ ۱۳۸۸/۸/۲۳ ابلاغ شد، آیین نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی (ارزشیابی توصیفی) که به تأیید کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی رسیده است، از سال تحصیلی ۱۳۸۸-۸۹ به مدت سه سال تحصیلی به صورت آزمایشی اجرا شود. اتخاذ تصمیم نهایی برای اجرای قطعی، منوط به ارائه گزارش ارزشیابی از آیین نامه مذکور خواهد بود. ضمناً برابر مصوبه جلسه ۹۱۱ شورای عالی به شماره ابلاغ ۱۲۰/۶۱۱۰۱ تاریخ ۱۳۹۴/۳/۹ با اجرای آیین نامه، تا پایان شهریور ۱۳۹۶ موافقت شد.

به استناد مصوبه جلسه ۸۵۹ شورای عالی تاریخ ۱۳۹۱/۱/۲۲ به شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۵۵۱۲ تاریخ ۱۳۹۱/۲/۴، با توجه به استقرار پایه ششم ابتدایی از سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱، شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می دارد:

- پایه ششم ابتدایی مشمول کلیه مقررات و آیین نامه‌های مربوط به دوره پنج ساله ابتدایی می باشد. در مواردی که مقررات و مصوبات مربوط نیاز به اصلاح، الحاق و تغییر داشته باشد، پس از بررسی و تایید در کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی به منزله مصوبه شورا تلقی و ابلاغ خواهد شد. دبیرخانه شورا موظف است در اولین جلسه شورا، مراتب را به اطلاع اعضای شورا برساند.

- از سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ امتحانات پایانی پایه پنجم ابتدایی همانند پایه‌های قبل از آن به صورت داخلی برگزار می شود.

- از سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ امتحانات پایانی پایه ششم ابتدایی به صورت هماهنگ (که با سوالات واحد و برنامه معین و به طور همزمان از سوی اداره آموزش و پرورش محل طرح و تهیه خواهد شد) در مدرسه برگزار می شود.

- در دوره ابتدایی، امتحانات داوطلبان آزاد صرفاً در پایان دوره برگزار می شود، بنابراین ثبت نام این قبیل افراد برای شرکت در امتحانات پایه پنجم ابتدایی از سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ مجاز نخواهد بود.

۱۳۸۳/۷/۲۱) از طریق جمع‌آوری، طبقه‌بندی، تحلیل و تفسیر اطلاعات برای تشریح وضعیت تلاش، پیشرفت و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در کلاس، مدرسه و خارج از آن (نظام مکمل و فوق برنامه) با اهداف زیر انجام می‌گیرد:

- ۱-۲- اصلاح، بهبود و ارتقای فرایند یاددهی - یادگیری در کلاس، مدرسه، مراکز مکمل مدرسه و خارج از آن به‌ویژه از طریق افزایش تعامل مؤثر و سازنده بین معلم و دانش‌آموز.
- ۲-۲- شناسایی و پرورش استعدادها، توانایی‌ها و علایق دانش‌آموزان با تکیه بر استعدادهای برتر هر یک از آنان.
- ۳-۲- توجه و کمک به رشد متعادل و همه‌جانبه شخصیت دانش‌آموزان.
- ۴-۲- آگاه ساختن دانش‌آموز و اولیای وی از فرایند پیشرفت تحصیلی - تربیتی و جلب مشارکت آنان در بهبود عملکرد دانش‌آموز.
- ۵-۲- ایجاد زمینه مناسب به منظور تقویت انگیزه یادگیری و پرورش استعدادهای برتر دانش‌آموزان از جمله خلاقیت و نوآوری و ایجاد مهارت خودآزمایی در دانش‌آموزان.
- ۶-۲- تصمیم‌گیری در مورد ارتقای دانش‌آموزان به پایه بالاتر با حصول اطمینان از میزان تحقق اهداف آموزشی - تربیتی در چارچوب مقررات مربوط.
- ۷-۲- تولید اطلاعات برای ارزیابی، اصلاح و تقویت برنامه‌ها و روش‌های آموزشی - تربیتی.

ماده ۲- ارزشیابی پیشرفت تحصیلی - تربیتی در دوره ابتدایی به صورت تکوینی در طول سال تحصیلی براساس اهداف برنامه درسی هر پایه انجام می‌پذیرد. در این ارزشیابی معلم و مربی با استفاده از ابزارهای مختلف از جمله آزمون‌های عملکردی، کارپوشه، مشاهدات، درس‌پژوهی و پروژه، اطلاعات لازم را در زمینه فعالیت‌های داخل و خارج از کلاس و مدرسه و مراکز مکمل مدرسه از دانش‌آموزان اعم از فردی یا گروهی جمع‌آوری می‌کند تا بازخورد به موقع و مناسب را به ایشان ارائه نماید.

ماده ۳- گزارش نتایج ارزشیابی پیشرفت تحصیلی - تربیتی دانش‌آموزان در طول سال تحصیلی و در هر زمان قابل ارائه می‌باشد لیکن برای اطمینان بیشتر به صورت رسمی و مکتوب در نوبت‌های زیر ارائه می‌شود:

الف) نوبت اول در دی‌ماه (شامل نتایج ارزشیابی‌های پیشرفت تحصیلی - تربیتی مهرماه تا پایان دی‌ماه).

ب) نوبت دوم در خردادماه (شامل نتایج ارزشیابی‌های پیشرفت تحصیلی - تربیتی مهرماه تا خردادماه).

ج) ارائه گزارش پیشرفت تحصیلی و تربیتی دانش‌آموزانی که در درس یا دروسی در خردادماه نیاز به آموزش و تلاش بیشتر دارند (لغایت ۱۵ شهریور).

تبصره - علاوه بر موارد فوق، مدیر مدرسه و معلم در طول هر نوبت، حداقل دو بار دیگر اولیا دانش‌آموز را از روند پیشرفت تحصیلی - تربیتی وی به نحو مقتضی مطلع می‌نمایند.

ماده ۴- وضعیت آموزشی و تربیتی دانش‌آموز در هر درس براساس ارزشیابی‌های به عمل آمده در طول هر نوبت با توجه به اهداف آن درس در حیطه‌های شناختی، عاطفی و مهارتی طبق مقیاس زیر مشخص و گزارش می‌شود.

نوبت اول	نوبت دوم	نوبت شهریور
خیلی خوب	خیلی خوب	خیلی خوب
خوب	خوب	خوب
قابل قبول	قابل قبول	قابل قبول
نیاز به آموزش و تلاش بیشتر	نیاز به آموزش و تلاش بیشتر	نیاز به آموزش و تلاش مجدد

ماده ۵- دانش‌آموزی در خردادماه شرایط ارتقا به پایه بالاتر را دارد که در نوبت دوم در کلیه دروس حداقل سطح قابل قبول را کسب کرده باشد.

تبصره - سطح قابل قبول، حصول اطمینان معلم یا مربی از دستیابی دانش‌آموز به اهداف اساسی دروس می‌باشد^۱.

ماده ۶- دانش‌آموزی که در خردادماه شرایط ارتقا به پایه بالاتر را کسب نکند، تا ۱۵ شهریور فرصت دارد با شرکت در کلاس‌های جبرانی و یا انجام فعالیت‌های پیشنهادی معلم یا مربی در قالب پروژه نسبت به جبران ضعف‌های خود در درس یا درس‌های مربوط اقدام نماید. معلم یا مربی با بررسی عملکرد دانش‌آموز در کلاس‌های جبرانی یا فعالیت‌های انجام شده توسط وی و یا انجام آزمون (آزمون‌های مناسب عملکردی) نتیجه ارزشیابی وی را اعلام می‌نماید.

ماده ۷- دانش‌آموزی در شهریورماه شرایط ارتقا به پایه بالاتر را دارد که در کلیه دروس حداقل سطح قابل قبول را کسب کرده باشد.

تبصره ۱- دانش‌آموزی که در شهریورماه در هر دو درس فارسی و ریاضی (به‌طور همزمان) به سطح قابل قبول نرسیده باشد، شرایط ارتقا به پایه بالاتر را نخواهد داشت.

تبصره ۲- پرونده دانش‌آموزی که در یکی از دو درس مذکور (فارسی و ریاضی) و سایر دروس به سطح قابل قبول نرسیده باشد، جهت تعیین تکلیف در اختیار شورای مدرسه قرار

^۱ اهداف اساسی هر درس بخشی از اهداف مصوب شورای عالی آموزش و پرورش برای آن درس می‌باشد که تحقق آن‌ها شرط حصول سایر اهداف بوده و توسط دفتر برنامه‌ریزی و تالیف کتاب‌های درسی مشخص می‌شود.

می‌گیرد تا موضوع با حضور معلم مربوط در شورا بررسی و در مورد ارتقا یا عدم ارتقا دانش‌آموز با موافقت اکثریت اعضای شورا تصمیم‌گیری شود. معلم مربوط ملزم است مدارک و مستندات لازم برای اتخاذ تصمیم در مورد دانش‌آموز را به شورای مدرسه ارائه دهد. والدین دانش‌آموز می‌توانند با صلاحدید مدیر تا قبل از زمان رای‌گیری در جلسه شورای مذکور حضور داشته باشند. رأی شورای مدرسه برای این‌گونه دانش‌آموزان، قطعی و لازم‌الاجراست.^۱

تبصره ۳- ارتقای دانش‌آموز با استفاده از مفاد تبصره ۲ ماده ۷ در طول دوره ابتدایی حداکثر ۲ بار و به صورت غیرمتوالی مجاز است.

ماده ۸- وضعیت آموزشی - تربیتی دانش‌آموزی که در حین سال تحصیلی با رعایت مقررات از مدرسه‌ای به مدرسه‌ای دیگر منتقل می‌شود، توسط معلم یا مربی مدرسه مقصد، با استفاده از مستندات و ارزشیابی‌های معلم یا مربی مبدأ (گزارش نوبت اول، توصیه‌ها و ...) تعیین می‌شود.

ماده ۹- ارائه گزارش ارزشیابی آموزشی - تربیتی دانش‌آموزان، در نوبت‌های اول، دوم و شهریورماه باید به وسیله معلم یا مربی در نمودن برگ مربوط بدون قلم‌خوردگی، ثبت و امضا شده، حداکثر تا ۵ روز پس از پایان دوره ارزشیابی هر نوبت به دفتر مدرسه ارائه شود.^۲

تبصره - چنانچه معلم یا مربی مربوط، در پایان هر نوبت (به هر دلیل) نتایج ارزشیابی دانش‌آموزان را ارائه ندهد، مدیر مدرسه ضمن گزارش به مدیریت آموزش و پرورش اداره متبوع باید به تشخیص خود مدارک و اطلاعات مربوط به ارزشیابی دانش‌آموزان را برای اعلام نتیجه نهایی در اختیار یکی از معلمان یا مربیان واجد شرایط قرار دهد.

ماده ۱۰- مدیر مدرسه موظف است با همکاری معلمان و مربیان حداکثر تا ۱۰ روز پس از هر نوبت ارزشیابی، گزارش نتایج آن را به صورت کتبی به اطلاع ولی دانش‌آموز برساند.

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۹۱۱ شورای عالی تاریخ ۱۳۹۴/۲/۲۱، تبصره‌های ۱ و ۲ اصلاح شد.

^۲ به استناد مصوبه دویست و هفتاد و چهارمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش ۱۳۸۰/۱۰/۱۸ که طی شماره ۱۲۰/۳۴۳۱/۸ تاریخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۹ ابلاغ شده است: «در مدارسی که از وجود نیروهای سرباز معلم، حق‌التدریس و نیروهای پاره‌وقت استفاده می‌شود مسئولیت ثبت نمرات دانش‌آموزان در کارنامه‌های تحصیلی و دفتر امتحانات به عهده نیروهای مذکور است، ولیکن مهر و امضا و تأیید نهایی مدارک به عهده معلم راهنما خواهد بود».

تبصره - نمون برگ گزارش پیشرفت تحصیلی - تربیتی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه، توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور تهیه و پس از تأیید معاون آموزش و نوآوری به استان‌ها ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۱- مهلت اعتراض به گزارش ارزشیابی، حداکثر یک هفته پس از اعلام گزارش خواهد بود. مدیر مدرسه اعتراض دانش‌آموز یا ولی وی را در اختیار معلم یا مربی مربوط قرار می‌دهد و ایشان با بررسی مجدد و با نظارت مدیر مدرسه و در صورت نیاز طرح در شورای مدرسه، نتیجه نهایی را حداکثر ظرف مدت ۳ روز اعلام می‌نماید.

ماده ۱۲- نتایج ارزشیابی حداکثر یک ماه پس از خاتمه هر نوبت در دفتر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی - تربیتی ثبت و پس از پایان سال تحصیلی، توسط مدیر مدرسه امضا و مهر و توسط نماینده اداره آموزش و پرورش مسدود می‌شود.

ماده ۱۳- ارزشیابی دانش‌آموزانی که دارای نقص عضو و یا مشکلات ویژه یادگیری هستند، متناسب با ویژگی‌های ایشان انجام می‌پذیرد.

ماده ۱۴- ارزشیابی از تعلیمات دینی دانش‌آموزان سایر مذاهب اسلامی و اقلیت‌های دینی مصرح در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش و از تعلیمات دینی خاص آن‌ها صورت می‌پذیرد و نتیجه آن مطابق ماده ۴ گزارش می‌شود.

تبصره - در صورت تمایل این دانش‌آموز و ولی او، منعی برای شرکت وی در کلاس درس تعلیم و تربیت اسلامی (هدیه‌های آسمان) و ارزشیابی آن وجود ندارد.

ماده ۱۵- وضعیت تربیتی دانش‌آموز با توجه به حیطه‌های شناختی، عاطفی و مهارتی و بر اساس مواردی از جمله (رعایت آموزه‌های اخلاقی - احترام به ارزش‌های مذهبی - رعایت قوانین، مقررات و ضوابط - مشارکت در کارگروهی - مسئولیت‌پذیری در فعالیت‌های جمعی - رعایت بهداشت فردی و اجتماعی - اشتیاق به صداقت و امانت‌داری - توجه به مطالعه و کتابخوانی) با نظر معلم و مربی و تأیید مدیریت مدرسه (مدیر یا معاون) برابر ماده ۴ گزارش می‌شود.

ماده ۱۶- پایه تحصیلی دانش‌آموزی که به عللی مانند عدم دسترسی به مدرسه، بیماری و یا اقامت در خارج از کشور نتوانسته به موقع وارد مدرسه شود و یا وقفه‌ای در ادامه تحصیل او ایجاد شده یا مدارک تحصیلی وی در اثر حوادثی از قبیل سیل، زلزله و آتش‌سوزی از بین رفته است، همچنین دانش‌آموزی که مدارک قابل قبولی برای ارزشیابی ندارد، با رعایت حداقل سن متعارف ثبت‌نام و بررسی‌های انجام شده از سوی

شورای معلمان، توسط شورای مدرسه تعیین می‌شود و در ستون ملاحظات دفتر آمار به رأی شورای مدرسه استناد می‌شود. (سن متعارف در دوره ابتدایی برای پایه‌های اول تا پنجم به ترتیب ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ سال تمام می‌باشد).

ماده ۱۷- با توجه به اینکه در ارزشیابی جدید حضور فعال و مستمر دانش‌آموز ضروری است، گزارش پیشرفت تحصیلی برای دانش‌آموزانی ارائه می‌شود که حداقل ۸۰ درصد روزهای آموزشی را در مدرسه حضور داشته باشند. در صورتی که دانش‌آموزی با عذر موجه، کمتر از این میزان در مدرسه حضور داشته باشد، آن سال برای وی وقفه تحصیلی و در صورت غیرموجه بودن غیبت، برای وی ترک تحصیل محسوب می‌شود.

تبصره ۱- تشخیص موجه و غیرموجه بودن غیبت به عهده شورای مدرسه می‌باشد.

تبصره ۲- در مورد دانش‌آموزانی که یک یا چند سال وقفه تحصیلی داشته باشند، یک سال به سقف سنی مجاز تحصیل آن‌ها اضافه می‌شود.

ماده ۱۸- قبول‌شدگان ساعی و برجسته پایه‌های دوم، سوم و چهارم ابتدایی^۱ با رعایت شرایط ذیل و تقاضای کتبی ولی خود می‌توانند مطابق ماده ۶ در ارزشیابی شهریورماه پایه بالاتر شرکت نموده و در صورت کسب سطح پیشرفت «خیلی خوب» در کلیه دروس به صورت جهشی به آن پایه ارتقا یابند.

(الف) از کلیه دروس آن پایه و پایه‌های قبل، سطح پیشرفت «خیلی خوب» را کسب نموده باشند.

(ب) آموزش و پرورش استثنایی صلاحیت‌های هوشی و روانی دانش‌آموز را به این منظور تأیید نماید.

تبصره ۱- دانش‌آموزان موضوع این ماده از ارزشیابی دروس تربیت بدنی و وضعیت تربیتی معاف می‌باشند.

تبصره ۲- استفاده از این ماده صرفاً یک‌بار در طول دوره ابتدایی و برای یک پایه مجاز می‌باشد.

تبصره ۳- گزارش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزانی که با استفاده از مفاد این ماده قبول می‌شوند، در نوبت شهریورماه ارائه شده و در دفتر ثبت ارزشیابی تحصیلی - تربیتی با ذکر استناد به مفاد این ماده ثبت و مهر و امضا می‌شود.

^۱ به استناد مصوبه ۹۱۱ شورای عالی تاریخ ۱۳۹۴/۲/۲۱، پایه چهارم اضافه شد.

ماده ۱۹- در دوره ابتدایی، ارزشیابی از داوطلبان آزاد صرفاً در پایه ششم ابتدایی و با داشتن شرط سنی حداقل ۱۴ سال تمام انجام می‌شود. این ارزشیابی در کلیه مواد درسی صرفاً به صورت پایانی و از تمام محتوای کتب درسی به شرح جدول ذیل به عمل می‌آید و نتیجه آن مطابق ماده ۴ گزارش می‌شود. برای درس تربیت بدنی و وضعیت تربیتی داوطلبان آزاد، رتبه‌ای منظور نخواهد شد.

ردیف	نام درس	نوع ارزشیابی
۱	قرآن	شفاهی
۲	هدیه‌های آسمان	کتبی
۳	انشاء فارسی	کتبی
۴	املاء فارسی	کتبی
۵	قرائت فارسی (خواندن، درک مطلب و دستور زبان فارسی)	شفاهی
۶	مطالعات اجتماعی	----
۷	تاریخ و تعلیماتی مدنی	کتبی
۸	جغرافیا	کتبی
۹	ریاضیات	کتبی
۱۰	علوم تجربی	کتبی
۱۱	هنر	کتبی

ماده ۲۰- مواد و تبصره‌هایی از این آیین‌نامه که ناظر بر تحصیلات ضمن سال تحصیلی دانش‌آموزان است، شامل داوطلبان آزاد نخواهد شد.

ماده ۲۱- نمونه اسناد و مدارک تحصیلی دانش‌آموزان توسط معاونت آموزش و نوآوری تهیه و با تأیید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود.

ماده ۲۲- نظارت بر حسن اجرای این آیین‌نامه و دستورالعمل‌های آن در داخل و خارج کشور به عهده وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

ماده ۲۳- وزارت آموزش و پرورش موظف است گزارش ارزشیابی این آیین‌نامه را سه سال پس از اجرای آن به شورای عالی ارائه نماید.

ماده ۲۴- این آیین‌نامه در جلسات کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی شورای عالی آموزش و پرورش بررسی و به تأیید رسید و با تصویب آن کلیه مصوبات قبلی مغایر، برای مدارس مجری این طرح لغو می‌شود.

پیوست

تعاریف

ارزشیابی: به فرایند نظام‌دار برای جمع‌آوری، تحلیل و تفسیر اطلاعات به منظور تعیین میزان تحقق اهداف موردنظر، براساس ملاک‌ها و معیارهای مشخص شده، اطلاق می‌شود.

ارزشیابی پیشرفت تحصیلی: فرایند منظم جمع‌آوری اطلاعات به منظور بررسی، داوری و قضاوت در مورد تلاش‌های یادگیری دانش‌آموزان و فعالیت‌های معلم در دستیابی به اهداف آموزشی و پرورشی براساس ملاک‌های معین است.

ارزشیابی توصیفی: شیوه‌ای از ارزشیابی تحصیلی - تربیتی است که اطلاعات لازم، معتبر و مستند برای شناخت دقیق و همه‌جانبه فراگیران در ابعاد مختلف یادگیری، با استفاده از ابزارها و روش‌های مناسب مانند کارپوشه، آزمون‌ها (با تأکید بر آزمون‌های عملکردی) و مشاهدات در طول فرایند یاددهی - یادگیری به دست می‌آید؛ تا براساس آن بازخوردهای کیفی موردنیاز برای کمک به یادگیری و یاددهی بهتر در فضای روانی و عاطفی مطلوب برای دانش‌آموز، معلم و اولیا حاصل آید.

ارزشیابی تکوینی: نوعی از ارزشیابی است که در طول فرایند یاددهی - یادگیری به طور پیوسته و مداوم برای شناسایی و تقویت قوت‌ها و شناسایی و رفع ضعف‌ها، موانع و مشکلات یادگیری فراگیران صورت می‌گیرد.

ارزشیابی پایانی: به منظور تشخیص تحقق اهداف آموزشی - تربیتی در پایان نوبت و یا سال تحصیلی از طریق جمع‌بندی و تحلیل نتایج ارزشیابی‌های تکوینی و سایر اطلاعات به دست آمده، صورت می‌پذیرد و نتایج آن به شکل توصیفی گزارش می‌شود.

آزمون: ابزاری است برای اندازه‌گیری و سنجش آموخته‌های دانش‌آموزان در قالب سؤالات کتبی، شفاهی و موقعیت‌های عملی.

آزمون مداد - کاغذی: مجموعه سؤالات کتبی است که توسط دانش‌آموزان به صورت نوشتاری پاسخ داده می‌شود.

آزمون عملکردی: ابزاری است که به وسیله آن عملکرد، تلاش و فعالیت‌های دانش‌آموز در موقعیت‌های عملی و قابل مشاهده سنجیده می‌شود.

کارپوشه: مجموعه‌ای هدفمند از نمونه فعالیت‌ها و کارهای مختلف دانش‌آموز است که به منظور مستند کردن فرایند تلاش و پیشرفت و موفقیت او در طول سال تحصیلی با مشارکت دانش‌آموز، معلم و اولیا جمع‌آوری، طبقه‌بندی و مدیریت می‌شود.

ثبث مشاهدات: روشی است برای ثبت و توصیف وقایع و رفتارهای قابل مشاهده دانش‌آموز، در حیطه‌های مختلف که اطلاعات مناسبی را برای شناخت دقیق‌تر دانش‌آموز در اختیار معلم و اولیا قرار می‌دهد.

بازخورد: فرایندی است که در آن معلم، واکنش‌های خود را در قبال تلاش و عملکرد دانش‌آموز، با هدف راهنمایی، تشویق و کمک به وی و با استفاده از روش‌ها و ابزارهای مختلف (کلامی، غیر کلامی، مکتوب و ...) ارائه می‌دهد.

فرایند یادگیری: فعالیت‌ها و اقداماتی است که دانش‌آموز با راهنمایی و هدایت معلم برای دستیابی به اهداف آموزشی - تربیتی پیش‌بینی شده، انجام می‌دهد.

گزارش پیشرفت تحصیلی - تربیتی: جمع‌بندی اطلاعات و نتایج ارزشیابی‌های تکوینی که در طول فرایند یاددهی - یادگیری با ابزارهای مناسب صورت گرفته و ارائه تصویری کلی از آموخته‌ها - مهارت‌ها - توانایی‌ها و نگرش‌های دانش‌آموز به منظور تقویت نقاط قوت و رفع موانع یادگیری دانش‌آموز است.

اهداف برنامه درسی: اهدافی است که توسط برنامه‌ریزان درسی برای دوره، پایه و عناوین درسی ابتدایی، پیش‌بینی شده و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش می‌رسد.

وضعیت آموزشی - تربیتی: شرایط، موقعیت و جایگاه دانش‌آموز است که در فرایند یادگیری با توجه به مستندات جمع‌آوری شده در خصوص یادگیری و رفتار او تعیین می‌شود.

فعالیت‌های مکمل: فعالیت‌هایی است که معلم یا مربی به منظور غنای فرایند یاددهی - یادگیری - علاوه بر آنچه که در کتاب‌های درسی پیش‌بینی می‌شود - در نظر می‌گیرد تا فرصت‌های یادگیری بهتری را برای دانش‌آموز فراهم کند.

درس پژوهی: پژوهش‌هایی است که دانش‌آموز در ارتباط با موضوعات درسی با هدایت و راهنمایی معلم یا مربی انجام می‌دهد.

پروژه: مجموعه فعالیت‌های هدفمندی است که معلم یا مربی برای تعمیق، تثبیت و کاربردی‌سازی یادگیری دانش‌آموز به صورت فردی و گروهی تعیین می‌کند.

کلاس‌های جبرانی: جلسات آموزشی اضافه بر ساعات درسی عادی دانش‌آموزان است که به منظور جبران ضعف‌های درسی آن‌ها در چارچوب قوانین و مقررات شورای عالی، توسط مدرسه پیش‌بینی می‌شود.

فوق برنامه: فعالیت‌ها و برنامه‌هایی هستند که در برنامه درسی یا جدول ساعات مدرسه منظور نشده‌اند ولی زیر نظر مدرسه یا در مراکز مکمل مدرسه زیر نظر منطقه یا ناحیه و به انتخاب دانش‌آموزان انجام می‌گیرند.

مقیاس: یک مفهوم قراردادی است که براساس آن میزان عملکرد دانش‌آموزان در دستیابی به اهداف سنجیده و تعیین می‌شود.

آیین نامه ساماندهی منابع آموزشی و تربیتی (مواد و رسانه‌ها)

مصوب جلسه ۸۲۸ تاریخ ۱۳۸۹/۶/۲ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۲۸۹۲۰/۸ تاریخ ۱۳۹۰/۱/۲۷

ضرورت ایجاد سامانه‌ی مدیریتی کارآمد در وزارت آموزش و پرورش و استفاده بهینه از فرصت‌ها و امکانات بخش دولتی و غیر دولتی در تولید و عرضه منابع مذکور مبتنی بر اهداف برنامه‌های درسی و تربیتی، شورای عالی آموزش و پرورش آیین نامه ساماندهی منابع آموزشی و تربیتی (مواد و رسانه‌ها) را به شرح زیر تصویب نمود.

ماده ۱- تعاریف

۱- **ساماندهی:** مجموعه‌ای از فعالیت‌های نظام‌مند و سازمان‌یافته است که به هدایت، حمایت و پشتیبانی از ناشران، نویسندگان و تولیدکنندگان در تولید، انتشار و توزیع مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی استاندارد، مبتنی بر اهداف برنامه‌های درسی و قوانین مصوب آموزش و پرورش منجر می‌شود.

۲- **مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی:** عبارت است از تمام ابزارها و وسایل ارتباطی که برای تحقق اهداف برنامه‌های آموزشی و تربیتی و پیشرفت تحصیلی متریبان ابداع شده است یا به کار گرفته می‌شوند و کاربرد آنها می‌تواند فرآیند یاددهی-یادگیری را موثرتر و پایدارتر و تحقق یادگیری معنا دار را آسان تر سازد. مواد و رسانه‌ها از قبیل: بسته آموزشی، نرم‌افزارهای آموزشی، فیلم آموزشی، شبکه‌های آموزشی (اینترنت داخلی)، رسانه‌های الکترونیکی، چندرسانه‌ای (مولتی مدیا)، دستگاه‌ها، اجسام و اشیاء مختلف، کتاب درسی، کتاب کار، کتاب راهنمای معلم، مجلات، کتاب‌ها و نظایر آن.

ماده ۲- اهداف

- ۱- سیاست‌گذاری، استاندارد سازی و هدایت تولید مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی مرتبط با اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش
- ۲- ساماندهی، مدیریت و هدایت فرآیند تولید، توزیع منابع آموزشی و تربیتی به منظور استفاده در مدارس و مراکز آموزشی و جلوگیری از توزیع منابع غیر استاندارد در مدارس و مراکز آموزشی
- ۳- استفاده‌ی بهینه از فرصت‌ها و ظرفیت‌های بخش‌های دولتی و غیردولتی در تولید و توزیع مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی استاندارد

۴- تسهیل، توسعه و تعمیق آموزش و ایجاد تنوع در مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی
 ۵- افزایش اثرات مطلوب استفاده از مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی استاندارد بر جریان یاددهی- یادگیری

۶- حمایت از تولید مواد و رسانه‌های آموزشی استاندارد بخش غیر دولتی

ماده ۳- اصول و مبانی

اصول و مبانی حاکم بر تولید و ارزشیابی مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی به شرح زیر است:

۱- هماهنگی و همسویی با فلسفه‌ی تعلیم و تربیت اسلامی و هدف‌های برنامه‌های درسی و تربیتی مصوب

۲- گسترش و توسعه‌ی عدالت آموزشی و توجه به تفاوت‌های فردی

۳- توسعه و تنوع‌بخشی به تولید منابع آموزشی و تربیتی (مواد و رسانه‌ها) با رعایت استانداردها

۴- توجه به زبان فارسی معیار در محتوای نوشتاری و گفتاری مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی

۵- هدایت، تشویق و حمایت از بخش غیر دولتی در تولید منابع آموزشی و تربیتی استاندارد

۶- توجه به تنوع فرهنگی، اجتماعی و اقلیمی با رعایت اصول و مبانی نظام معیار اسلامی

۷- اثربخشی و کارایی و صرفه اقتصادی منابع با تاکید بر اولویت تولیدات داخلی و بومی

ماده ۴- معیارها و استانداردهای تولید منابع آموزشی و تربیتی

معیارها و استانداردهای تولید و ارزشیابی مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی به دو گروه عمومی و اختصاصی طبقه بندی می شوند.

الف) معیارها و استانداردهای عمومی

این گروه از معیارها ناظر بر ویژگی‌ها و خصوصیات عمومی منابع آموزشی و تربیتی است. تبیین و تعریف این استانداردها بر عهده سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی است.

- جذابیت شکلی و ظاهری
- خلاقیت و نوآوری
- رعایت قواعد زبان و خط فارسی
- رعایت اصول بهداشتی و ایمنی
- سهولت بکارگیری

- صحت و دقت علمی
- تناسب محتوا و روش‌های ارائه با مشخصات و اهداف برنامه درسی و رشته تحصیلی
- رعایت و ترویج ارزش‌های دینی، فرهنگی و اجتماعی جامعه اسلامی - ایرانی
- متناسب با ویژگی‌ها و نیازهای مخاطبان مبتنی بر روان‌شناسی رشد
- به روز بودن و تناسب با مقتضیات زمان
- سادگی و روانی محتوا
- سازماندهی مناسب محتوا
- توجه به متون علمی تمدن اسلامی - ایرانی

ب: معیارها و استانداردهای اختصاصی:

معیارها و استانداردهای اختصاصی توسط سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و مبتنی بر برنامه‌های درسی مصوب با همکاری معاونت‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط تدوین و پس از تصویب شورای هماهنگی علمی سازمان مذکور ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۱- سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی موظف است معیارهای ارزشیابی و اعتبار سنجی منابع آموزشی و تربیتی (عمومی و اختصاصی) را تدوین کند و از طریق مقتضی به اطلاع عموم برساند.

ماده ۵- راهکارهای اجرایی

وزارت آموزش و پرورش موظف است تولید و عرضه‌ی مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی استاندارد را با توجه به راهکارهای زیر مورد ارزیابی، هدایت، تشویق و حمایت قرار دهد:

- ۱- طراحی و ایجاد سامانه‌ی مدیریتی و هدایتی مناسب برای ارزیابی تولید، استاندارد سازی، حمایت و استفاده از مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی
- ۲- اعطای نشان استاندارد به مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی معتبر
- ۳- حمایت از تولید مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی استاندارد به انحصار گوناگون، از جمله:

- تهیه‌ی فهرستگان توصیفی مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی استاندارد و معرفی آن‌ها
- بویژه در کتاب‌های درسی، مجلات رشد و سایت‌های آموزشی به دانش‌آموزان، معلمان و خانواده‌ها

- برگزاری جشنواره‌ها و نمایشگاه‌های مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی

- طراحی و تمهید ساز و کار مناسب برای بکارگیری ظرفیت‌های بخش خصوصی در ارزشیابی منابع آموزشی و تربیتی

۴- برقراری ارتباط منسجم میان وزارت آموزش و پرورش و نهادهای دولتی و غیر دولتی ذی‌ربط در حوزه‌ی کتاب و سایر مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی به منظور تحقق اهداف مذکور

۵- صدور مجوز اطلاع رسانی و تبلیغ منابع آموزشی و تربیتی استاندارد

ماده ۶- خرید، عرضه و تبلیغ هرگونه منبع آموزشی و تربیتی در واحدهای آموزشی، صرفاً از منابع استاندارد مجاز خواهد بود.

تبصره- رعایت ضوابط این ماده الزامی است و با متخلف برابر ضوابط قانونی برخورد خواهد شد.

ماده ۷- مشارکت و همکاری معاونت‌ها، سازمان‌های وابسته به آموزش و پرورش و سایر دستگاه‌های فرهنگی و آموزشی کشور در اجرای این مصوبه الزامی است

آیین نامه مجتمع آموزشی و پرورشی روستایی و عشایری

مصوب جلسه ۸۳۰ تاریخ ۸۹/۹/۲۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۲۸۶۶۵ تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۸

مقدمه

به منظور بهبود مدیریت واحدهای آموزشی و پرورشی و افزایش موفقیت و کارایی در مدارس مناطق روستایی و عشایری و هم‌چنین در راستای تحقق راهکارهای سند تحول راهبردی نظام تربیت رسمی و عمومی جمهوری اسلامی ایران، مصوب هشتصد و بیست و ششمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۸۹/۵/۲، آیین نامه مجتمع آموزشی و پرورشی روستایی و عشایری، به شرح ذیل تصویب می‌شود.

ماده ۱ - تعریف: مجتمع آموزشی و پرورشی روستایی و عشایری به مجموعه‌ای از واحدهای آموزشی و پرورشی عادی دولتی در یک منطقه آموزشی و پرورشی اطلاق می‌شود که برابر مقررات این آیین نامه و سایر مقررات آموزش و پرورش فعالیت می‌کند و دارای ویژگی‌های زیر است:

۱- هر مجتمع دارای یک واحد آموزشی و پرورشی مرکزی که واحد «محل استقرار» نامیده می‌شود و تعدادی واحدهای آموزشی و پرورشی «تحت پوشش» است که از نظر فیزیکی دارای پراکندگی جغرافیایی و یا در یک محل مستقر می‌باشند.

۲- مجتمع می‌تواند از یک یا چند دوره تحصیلی تشکیل شود.

۳- اگر واحدهای محل استقرار و تحت پوشش مجتمع دخترانه باشند، جنسیت مجتمع دخترانه و چنانچه پسرانه باشند، جنسیت آن پسرانه و در شرایطی که تعدادی از واحدها دخترانه و تعدادی پسرانه باشند، جنسیت مجتمع مختلط خواهد بود.

۴- واحدهای آموزشی و پرورشی «تحت پوشش» از نظر فعالیت‌های آموزشی، پرورشی، اداری و منابع مالی در چارچوب تعیین شده زیر نظر مجتمع مربوط خواهند بود.

۵- عنوان سازمانی مسئول مجتمع آموزشی و پرورشی «مدیر مجتمع» و ضوابط درجه‌بندی و پست‌های سازمانی هر یک از مجتمع‌ها اعم از «واحد محل استقرار» و «واحدهای تحت پوشش» براساس دستورالعمل مربوط خواهد بود.

۶- «واحد محل استقرار» یک واحد آموزشی است که حتی‌الامکان دارای فضای ساختمانی مناسب بوده و از لحاظ موقعیت جغرافیایی شرایط بهتری برای دسترسی به

سایر واحدهای تحت پوشش را دارد و با نظر منطقه یا ناحیه مربوط انتخاب می‌شود. مدیر مجتمع و عوامل اجرایی وی در این واحد آموزشی و پرورشی مستقر خواهند بود و مکان مستقل برای آن‌ها اختصاص نمی‌یابد. مدیریت واحد آموزشی محل استقرار نیز به‌عهده مدیر مجتمع خواهد بود.

۷- واحدهای آموزشی و پرورشی تحت پوشش مجتمع، می‌توانند یک‌نوبته یا دو نوبته باشند.

ماده ۲ - اهداف:

- ۱- بسط و تعمیق عدالت آموزشی و پرورشی و گسترش پوشش تحصیلی فرزندان روستایی و عشایری
- ۲- بهبود مدیریت و تسهیل امر نظارت و راهنمایی بر فعالیتهای آموزشی و پرورشی مدارس روستایی و عشایری
- ۳- ایجاد انعطاف و افزایش بهره‌وری و ارتقای کیفیت در امور آموزش و پرورش روستایی و عشایری به‌ویژه آن دسته از مدارس که از جمعیت دانش آموزی کمتری برخوردارند.
- ۴- سازماندهی بهینه نیروی انسانی و ایجاد فرصت‌های لازم برای توانمندسازی معلمان و دانش‌آموزان.
- ۵- هدایت فرایند آموزش و پرورش و تسهیل در تبادل اطلاعات بین مدارس تابعه به‌طور هماهنگ
- ۶- هم‌افزایی و استفاده بهینه از خدمات، امکانات و تجهیزات موجود در واحدهای آموزشی و پرورشی
- ۷- ترویج فرهنگ کارگروهی و ارتقای نقش مدرسه به‌عنوان کانون فرهنگی تربیتی محلی و منطقه‌ای

ماده ۳ - نحوه تشکیل مجتمع بر اساس دستورالعملی خواهد بود که توسط وزارت آموزش و پرورش اعلام می‌شود.

تبصره ۱- در واحدهای تحت پوشش مجتمع، کلیه وظایف، اختیارات و مسئولیتهای مدیر، مدیر آموزگار مندرج در آیین‌نامه اجرایی مدارس و سایر مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش و بخشنامه‌های ابلاغی، به‌ترتیب به معاون، معاون - آموزگار و معاون - دبیر تفویض می‌شود.

تبصره ۲- در آن دسته از واحدهای آموزشی و پرورشی تحت پوشش که بیش از یک معاون تعلق می‌گیرد، یکی از معاونین با نظر مدیر مجتمع عهده‌دار وظایف، اختیارات و مسئولیتهای موضوع تبصره ۱ می‌باشد.

تبصره ۳- شرایط احراز مدیر مجتمع‌ها بر اساس شرایط احراز مدیریت مدارس مصوب شورای عالی آموزش و پرورش می‌باشد که حسب نوع مدرسه محل استقرار خواهد بود.

ماده ۴ - ارکان مجتمع

الف- مدیر

ب- شورای مجتمع

ج- واحدهای آموزشی و پرورشی تابعه مجتمع (محل استقرار تحت پوشش)

۱- مدیر مجتمع: مدیر مجتمع با رعایت تبصره ۳ ماده ۳ توسط رئیس اداره آموزش و پرورش منطقه انتخاب و علاوه بر وظایف مقرر در آیین‌نامه اجرایی در ارتباط با مدرسه محل استقرار خود، وظایف زیر را نیز به عهده خواهد داشت.

۱-۱- نظارت بر امور آموزشی و پرورشی، اداری و مالی واحدهای تحت پوشش

۱-۲- ارزشیابی بر عملکرد کارکنان مجتمع، معاون، معاون- آموزگار و یا معاون- دبیر واحدهای تحت پوشش

تبصره- تأیید نهایی ارزشیابی افراد فوق‌الذکر بر اساس دستورالعمل‌های مربوط انجام خواهد شد.

۱-۳- اجرای مصوبات شورای مجتمع

۱-۴- نظارت بر اجرای برنامه سالانه واحدهای تابعه مجتمع (محل استقرار رو تحت پوشش)

۱-۵- انجام مکاتبات، گزارش‌ها و پیگیری‌های اداری واحدهای تحت پوشش با اداره آموزش و پرورش.

تبصره- دریافت و توزیع بخشنامه‌ها بین واحدهای تحت پوشش (اطلاع رسانی آن به افراد ذی‌نفع، بر عهده واحدهای آموزشی تحت پوشش مربوط می‌باشد).

۱-۶- استفاده مناسب از خدمات عوامل اجرایی اعم از معاون آموزشی، معاون اجرایی، معاون پرورشی و تربیت بدنی و خدمتگذار و ... در دیگر واحدهای تحت پوشش مجتمع.

۲- شورای مجتمع

۲-۱- ترکیب اعضا:

اعضای شورای مجتمع عبارتند از:

۱- مدیر مجتمع آموزشی و پرورشی به عنوان رئیس شورا

۲- معاون، معاون- آموزگار، معاون- دبیر هر یک از واحدهای آموزشی تحت پوشش

۳- سه نفر از رؤسای انجمن اولیا و مربیان به نمایندگی از انجمن‌های اولیا و مربیان واحدهای تحت پوشش

۴- یک نفر از معلمان به نمایندگی شوراهای معلمان واحدهای تحت پوشش

۵- معاون پرورشی مجتمع

۶- معاون آموزشی مجتمع (در صورت عدم اختصاص معاون آموزشی به مجتمع، یکی دیگر از معاونین به انتخاب مدیر مجتمع)

تبصره ۱- دبیر شورای مجتمع از بین اعضا توسط رئیس شورا انتخاب می‌شود.

تبصره ۲- شورای مجتمع حداقل هر ماه یک‌بار با دعوت رئیس شورا تشکیل می‌شود. جلسات شورا با شرکت حداقل دو سوم شورا رسمیت می‌یابد و تصمیمات آن در حدود اختیارات و مقررات با آرای اکثریت اعضای حاضر معتبر است.

۲-۲- وظایف و اختیارات شورای مجتمع

۱- برنامه‌ریزی و فراهم آوردن امکانات و شرایط لازم برای تحقق اهداف، برنامه‌های

آموزشی و تربیتی و ارزشیابی از عملکرد واحدهای تحت پوشش مجتمع

۲- برنامه‌ریزی در زمینه تعمیق باورهای دینی و اعتقادی دانش‌آموزان، گسترش فعالیت‌های قرآنی، فرهنگی، هنری، ادبی و ورزشی و مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های تربیت اجتماعی و ارتقای سطح سلامت روحی و روانی آن‌ها و بهداشت مدارس و نظایر آن.

۳- نظارت بر فرایند فعالیت شوراهای واحدهای آموزشی تحت پوشش و محل استقرار.

۴- برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری در مورد استفاده بهینه از نیروهای انسانی، امکانات و

تجهیزات واحدهای آموزشی و پرورشی مجتمع از منابع یکدیگر در چارچوب مقررات.

۵- نظارت بر روند اجرایی شدن آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ارسالی از سوی آموزش و پرورش.

۶- برنامه‌ریزی و اتخاذ تصمیم برای شناسایی و جذب افراد لازم‌التعلیم و بازمانده از

تحصیل در دوره‌های مختلف تحصیلی و در محدوده جغرافیایی مجتمع

۷- نیازسنجی علمی و تعیین مهارت‌های موردنیاز کارکنان مجتمع و برنامه‌ریزی برای توانمندسازی و اجرای آموزش‌های موردنیاز آن‌ها و نشست‌های علمی با رعایت مقررات مربوط

۸- پیشنهاد برنامه‌های توسعه دوره‌های تحصیلی براساس مقتضیات و نیازهای محلی به اداره آموزش و پرورش.

۹- بررسی و تصویب برنامه سالانه مجتمع

۱۰- نظارت بر اجرای برنامه سالانه واحدهای مجتمع و ارزیابی عملکرد آن‌ها.

۱۱- جلب مشارکت‌های مردمی و کمک‌های خیرین و نیکوکاران و نهادهای غیردولتی به‌ویژه انجمن‌های اولیا و مربیان
۱۲- صدور مجوز و نظارت بر اردوهای دانش‌آموزی خارج از شهرستان برابر دستورالعمل‌های مربوط.

۳- واحدهای آموزشی و پرورشی مجتمع

شوراها و انجمن اولیا و مربیان واحدهای محل استقرار و تحت پوشش همانند سایر مدارس عادی (بر اساس مفاد آیین‌نامه اجرایی مدارس مصوب شورای عالی آموزش و پرورش) تشکیل خواهد شد.

ماده ۵ - آموزش و پرورش می‌تواند برخی از وظایف کمیسیون خاص مناطق در امور مربوط به دانش‌آموزان مجتمع را به شورای مجتمع آموزشی و پرورشی مربوط تفویض نماید.

ماده ۶ - امور اداری مجتمع‌ها

۱- واحدهای آموزشی تحت پوشش مجتمع‌ها دارای مهر مستقلی خواهند بود ولی برای مکاتبه مجتمع با اداره آموزش و پرورش، مهر جدید که دربرگیرنده نام مجتمع باشد، طراحی و مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۲- گواهینامه‌های تحصیلی دوره‌های تحصیلی علاوه بر مراجع قبلی باید به تأیید و امضای مدیر مجتمع نیز برسد که لازم است مراتب در نمون برگ مدارک مذکور اصلاح شود.

۳- بررسی و انسداد دفاتر آمار و ارزشیابی تحصیلی و تربیتی (امتحانات) واحدهای تحت پوشش توسط مدیر مجتمع به‌عنوان نماینده اداره آموزش و پرورش انجام خواهد شد. انسداد دفاتر مربوط در واحد محل استقرار مجتمع به عهده اداره آموزش و پرورش است.

۴- ارزشیابی مدیر مجتمع براساس ضوابط و مقررات مربوط توسط اداره آموزش و پرورش مربوط انجام می‌شود.

ماده ۷ - امور مالی مجتمع‌ها

۱- مجتمع دارای یک حساب بانکی مستقل خواهد بود که با دو امضا از سه امضا (مدیر مجتمع به‌عنوان امضای ثابت و نماینده معاونان واحدهای تحت پوشش و نماینده روسای انجمن‌های اولیا و مربیان تابعه) قابل برداشت خواهد بود.

- ۱-۱- کمک‌های شوراهای آموزش و پرورش استان و شهرستان‌ها و اعتبارات متمرکز حوزه ستادی و کل سرانه دانش‌آموزان مجتمع و..... به حساب متمرکز مجتمع واریز می‌شود.
- ۱-۲- وجوه واریزی به حساب متمرکز مجتمع (اعم از کمک‌ها و یا هزینه سرانه) متناسب با تعداد دانش‌آموزان، برنامه‌های سالانه، میزان محرومیت و... در چارچوب مقررات و شاخص‌های مربوط، به پیشنهاد مدیر و تصویب شورای مجتمع به حساب واحدهای تحت پوشش مجتمع واریز می‌شود.
- ۲- هریک از واحدهای آموزشی و پرورشی تحت پوشش مجتمع دارای یک حساب بانکی خواهند بود که ضوابط آن همانند مدرسه عادی می‌باشد.
- ۳- هزینه‌های مربوط به برنامه‌های مشترک واحدهای مجتمع و یا خرید ملزومات و تجهیزات به صورت متمرکز براساس آیین‌نامه مالی واحدهای آموزشی و از محل حساب بانکی مجتمع امکان‌پذیر خواهد بود.
- ۴- مسئولیت نظارت بر عملکرد و رسیدگی مالی مجتمع‌ها، به عهده اداره آموزش و پرورش منطقه خواهد بود.
- ماده ۸-** مواردی که در این آیین‌نامه به آن اشاره نشده است، مطابق با ضوابط و مقررات مصوب شورای عالی و دستورالعمل‌های وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

آیین‌نامه مجتمع‌های آموزشی و پرورشی

مصوب جلسه ۸۴۱ تاریخ ۱۳۹۰/۳/۱۷ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۰۵۸۳ تاریخ ۱۳۹۰/۵/۱۶

مقدمه:

در راستای تحقق اهداف سند تحول راهبردی نظام تربیت رسمی و عمومی جمهوری اسلامی ایران، مصوب هشتصد و بیست و ششمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۸۹/۵/۲ آیین‌نامه مجتمع‌های آموزشی و پرورشی به شرح ذیل تصویب می‌شود.

ماده ۱- تعریف

مجتمع آموزشی و پرورشی به مجموعه‌ای از واحدهای آموزشی و پرورشی دولتی همجوار (در این آیین‌نامه مدارس تابعه نامیده می‌شود) در یک منطقه یا ناحیه آموزش و پرورش اطلاق می‌شود که به‌طور متوالی و پیوسته و با مدیریت واحد در تمام دوره‌های تحصیلی (ابتدایی، راهنمایی و متوسطه) و در یک جنسیت برابر مفاد این آیین‌نامه و سایر مقررات فعالیت می‌کند. تبصره ۱- مجتمع آموزشی و پرورشی می‌تواند شاخه‌ها و رشته‌های دوره متوسطه اعم از نظری، فنی و حرفه‌ای و کاردانش را به صورت تلفیقی ارائه نماید.

تبصره ۲- تشکیل مجتمع حداقل با دو مدرسه تابعه و در دو دوره تحصیلی متوالی بلامانع است، مشروط بر آن که در سال‌های بعد، مجتمع شامل هر سه دوره تحصیلی شود. تبصره ۳- مدارس خاص دولتی (نمونه دولتی، شاهد، ایثارگران و استعدادهای درخشان و...) با هم‌نوع خود و با رعایت سایر مقررات مربوط می‌توانند به‌صورت مجتمع فعالیت نمایند.

تبصره ۴- ایجاد مجتمع‌های آموزشی و پرورشی مدارس غیردولتی با رعایت مقررات مربوط بلامانع است.

تبصره ۵- مجتمع آموزشی و پرورشی روستایی و عشایری برابر آیین‌نامه خاص خود تشکیل و فعالیت می‌کند.

تبصره ۶- مدارس ضمیمه به‌عنوان یک واحد مستقل آموزشی و پرورشی محسوب نمی‌شود.

ماده ۲- اهداف

- ۱- ارتقای کیفیت تعلیم و تربیت در مدارس با استمرار و توالی فعالیت‌های آموزشی و پرورشی در دوره‌های مختلف تحصیلی مبتنی بر مفاد سند تحول راهبردی و اهداف مصوب دوره‌های تحصیلی.
- ۲- فراهم آوردن زمینه شناخت کامل و جامع دانش‌آموزان در طولانی مدت و ایجاد هماهنگی و همسویی فزونتر در ارائه خدمات آموزشی و پرورشی به ایشان.
- ۳- ارتقای شرایط کاری و صلاحیت حرفه‌ای معلمان، تبادل تجربیات و افزایش بهره‌وری و ترویج فرهنگ کارگروهی معلمان.
- ۴- استمرار مدیریت، یکپارچگی و هم‌افزایی در مدیریت مدارس و استفاده بهینه از منابع انسانی و مالی و تجهیزاتی آن‌ها.
- ۵- تسهیل امر نظارت و هدایت فعالیت‌های آموزشی و پرورشی.
- ۶- شناخت دقیق خانواده‌ها و تقویت نقش متقابل خانواده و مدرسه در فرایند تربیت دانش‌آموزان.
- ۷- افزایش اقتدار و هویت مدرسه و ارتقای نقش آن به‌عنوان کانون تربیتی محله در سطح محلی و منطقه‌ای .

ماده ۳- ارکان مجتمع

الف- مدیر مجتمع

- مدیر مجتمع به‌عنوان رهبر آموزشی و پرورشی و نماینده آموزش و پرورش با رعایت ماده ۵ این آیین‌نامه از سوی رئیس اداره آموزش و پرورش منطقه انتخاب و برای مدت ۵ سال منصوب می‌شود. مدیر مجتمع نسبت به کلیه امور مجتمع و مدارس تابعه آن مسئولیت یکسان داشته و وظایف زیر را به‌عهده خواهد داشت:
- ۱- ایجاد هماهنگی و همسویی بین اهداف و برنامه‌های مدارس تابعه و برنامه‌ریزی برای تحقق اهداف و ارتقای کیفیت آموزشی و پرورشی مدارس تابعه مبتنی بر مبانی تعلیم و تربیت اسلامی.
 - ۲- برنامه‌ریزی برای استفاده بهینه مدارس تابعه مجتمع از نیروهای انسانی، امکانات و تجهیزات و منابع یکدیگر.
 - ۳- سیاستگذاری و هماهنگی فعالیت‌های علمی، فوق‌برنامه و اردوهای دانش‌آموزی در مدارس تابعه به ویژه آموزش قرآن و اقامه نماز.

- ۴- برنامه‌ریزی برای توسعه دوره‌های تحصیلی بر اساس مقتضیات و نیازهای محلی و اعلام آن به اداره آموزش و پرورش منطقه.
- ۵- نیازسنجی علمی کارکنان مجتمع و برنامه‌ریزی برای برگزاری نشست‌های علمی و آموزش ضمن خدمت و دانش‌افزایی ایشان.
- ۶- نظارت و ارزیابی امور آموزشی و پرورشی، اداری و مالی مدارس تابعه و اتخاذ تدابیر تعالی بخش بر اساس نتایج حاصله.
- ۷- ارزشیابی از عملکرد مدیران مدارس تابعه و برنامه‌ریزی برای ارتقای صلاحیت‌های حرفه‌ای و مهارت رهبری آموزشی آن‌ها.
- ۸- اجرای مصوبات شورای مجتمع و تلاش برای ارتقای مدارس تابعه به سطحی برتر در منطقه و استان در ابعاد آموزشی و تربیتی.
- ۹- مشارکت در تدوین برنامه سالانه مدارس تابعه و نظارت بر حسن آن‌ها.
- ۱۰- انجام اموری که عنداللزوم از سوی آموزش و پرورش به مدیران مجتمع واگذار می‌شود.

تبصره- انجام مکاتبات، گزارش‌ها و پیگیری‌های اداری مدارس تابعه با اداره آموزش و پرورش منطقه مربوط و ارجاع بخشنامه‌ها به مدارس تابعه با مدیر مجتمع خواهد بود ولیکن اطلاع‌رسانی آن به افراد ذی‌نفع، برعهده مدارس تابعه است.

ماده ۴- به هر مجتمع دولتی یک نفر به عنوان «مدیر مجتمع»^۱ اختصاص می‌یابد که در یکی از مدارس تابعه مستقر می‌شود.

ماده ۵- شرایط احراز مدیر مجتمع به شرح زیر است:

۱- دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد (ترجیحاً در رشته‌های علوم تربیتی).

تبصره- در مناطقی که به دلیل شرایط خاص، کمبود نیروی انسانی وجود دارد، با موافقت مدیرکل آموزش و پرورش استان می‌توان از افراد واجد شرایط دارای مدرک تحصیلی لیسانس استفاده نمود.

۲- دارا بودن حداقل ۵ سال سابقه خدمت موفق آموزشی و پرورشی و برخوردار از نگرش علمی، خلاق و تعالی‌جویانه به فرایند تعلیم و تربیت.

^۱ با توجه به تجمیع واحدهای آموزشی و امکان استفاده بهینه از تعداد نیروهای انسانی موجود مدارس، در سرجمع نیروی انسانی مجتمع، افزایشی ایجاد نخواهد شد.

۳- دارا بودن توان و سابقه مدیریتی موفق در مدارس و برخوردار از روحیه مشارکت‌پذیری و کارگروھی.

تبصره- شرایط فوق جایگزین بند ب شرایط اختصاصی مندرج در مصوبه شرایط احراز مدیریت مدارس می‌شود و سایر شرایط مندرج در مصوبه مذکور برای مدیران مجتمع به قوت خود باقی است.

ماده ۶- ارکان مدارس تابعه، مطابق آیین‌نامه اجرایی مدارس همانند سایر مدارس خواهد بود؛ لیکن مدیر مجتمع برای ایجاد هماهنگی بیشتر و هم‌افزایی ارکان مدارس می‌تواند نشست‌های مشترکی را بین ارکان مدارس تابعه برگزار کند.

ب- شورای مجتمع

به‌منظور سیاست‌گذاری و تعیین چارچوب کلی برنامه‌های درازمدت و سالانه مجتمع و مشارکت مدیران و مسئولان در فرایند تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری‌های مجتمع، شورای مجتمع با ترکیب و وظایف زیر تشکیل می‌شود:

۱- ترکیب اعضا

۱-۱- مدیر مجتمع آموزشی و پرورشی به‌عنوان رئیس شورا

۱-۲- مدیران هر یک از مدارس تابعه

۱-۳- رؤسای انجمن‌های اولیا و مربیان هر یک از مدارس تابعه

۱-۴- نماینده شورای معلمان هر یک از مدارس تابعه

تبصره ۱- دبیر شورای مجتمع از بین اعضا توسط رئیس شورا انتخاب می‌شود.

تبصره ۲- شورای مجتمع حداقل هر ماه یک‌بار با دعوت رئیس شورا تشکیل می‌شود. جلسات شورا با شرکت حداقل دو سوم اعضای شورا رسمیت می‌یابد و تصمیمات آن در حدود اختیارات و مقررات با آرای اکثریت اعضای حاضر معتبر است.

تبصره ۳- رئیس شورا می‌تواند از نماینده شورای دانش‌آموزی، اولیا دانش‌آموزان، صاحب‌نظران و افراد ذی‌ربط بر حسب مورد برای شرکت در جلسات شورای مجتمع دعوت نماید.

۲- وظایف و اختیارات شورا

۲-۱- بررسی و تصویب برنامه دراز مدت و سالانه مجتمع و مدارس تابعه به پیشنهاد مدیر مجتمع.

۲-۲- فراهم آوردن امکانات و شرایط لازم برای تحقق اهداف و برنامه‌های آموزشی و پرورشی.

- ۳-۲- پیش‌بینی برنامه‌های لازم برای تعمیق باورهای دینی و اعتقادی دانش‌آموزان، گسترش فعالیت‌های قرآنی، فرهنگی، هنری، ادبی و ورزشی و ارتقای سطح سلامت روحی و روانی آن‌ها و بهداشت مدارس و نظایر آن.
- ۴-۲- فراهم آوردن زمینه مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های تربیت اجتماعی و نیز برنامه‌های آموزشی و تربیتی و پژوهشی مدارس.
- ۵-۲- بررسی فعالیت شوراهای مدارس تابعه و ارائه راهکارهای بهبود عملکرد آن‌ها برای استفاده بهینه از مشارکت معلمان، دانش‌آموزان و خانواده‌ها در طرح‌ها و برنامه‌های مدارس.
- ۶-۲- بررسی و تصویب برنامه‌ها برای استفاده بهینه مدارس تابعه از نیروهای انسانی، امکانات و تجهیزات و منابع یکدیگر.
- ۷-۲- بررسی و تصویب طرح‌ها و برنامه‌ها در جهت شناسایی و جذب افراد لازم‌التعلیم و بازمانده از تحصیل در دوره‌های مختلف تحصیلی و در محدوده جغرافیایی مجتمع.
- ۸-۲- بررسی برنامه‌های نیازسنجی علمی کارکنان مجتمع و برنامه‌ریزی برای توانمندسازی و اجرای آموزش‌های موردنیاز آن‌ها و برگزاری نشست‌های علمی با رعایت مقررات مربوط.
- ۹-۲- جلب مشارکت‌های مردمی و کمک‌های خیرین و نیکوکاران و نهادهای غیردولتی به ویژه انجمن‌های اولیا و مربیان.
- ۱۰-۲- بررسی، تصویب و نظارت بر فعالیت‌های علمی، فوق‌برنامه و اردوهای دانش‌آموزی برابر دستورالعمل‌های مربوط.
- ۱۱-۲- برنامه‌ریزی و تصویب آموزش‌های خانواده در مدارس تابعه مجتمع.
- ۱۲-۲- برنامه‌ریزی جهت توسعه محلی و منطق‌های و تعامل اثربخش و مفید مجتمع با مراکز مذهبی، علمی و پژوهشی منطقه.
- تبصره-** اداره آموزش و پرورش منطقه یا ناحیه می‌تواند، انجام امور قابل تفویض از جمله برگزاری دوره‌های ضمن خدمت، برنامه‌ریزی و تشکیل کلاس‌های جبرانی و فوق‌برنامه، امتحانات هماهنگ منطقه‌ای دوره‌های تحصیلی مدارس تابعه (اعم از طراحی سوال، تکثیر، ارسال و نظارت) و برخی از وظایف کمیسیون خاص ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی (به شرح پیوست) را به شورای مجتمع تفویض نماید.
- ماده ۷-** مدارس تابعه از نظر فعالیت‌های آموزشی، پرورشی، اداری و منابع مالی در چارچوب مفاد این آیین‌نامه زیر نظر مدیر مجتمع اداره می‌شوند.

ماده ۸- امور اداری مجتمع

- ۱- گواهینامه‌های تحصیلی دوره‌های تحصیلی علاوه بر مراجع قبلی باید به تأیید و امضای مدیر مجتمع نیز برسد که لازم است مراتب در نمودن برگ مدارک مذکور اصلاح شود.
- ۲- بررسی و انسداد دفاتر آمار و ارزشیابی تحصیلی و تربیتی (امتحانات) مدارس تابعه توسط مدیر مجتمع به‌عنوان نماینده اداره آموزش و پرورش انجام می‌شود.
- ۳- ارزشیابی مدیر مجتمع بر اساس ضوابط و مقررات مربوط توسط اداره آموزش و پرورش انجام می‌شود.
- ۴- دانش‌آموزان ثبت‌نام شده در مجتمع می‌توانند با رعایت سایر شرایط تا پایان دوره متوسطه در مجتمع ادامه تحصیل دهند.
- ۵- مجتمع آموزشی و پرورشی دارای مهر مستقلی خواهد بود که در مکاتبات و انجام امور اداری از آن استفاده می‌شود.
- ۶- هر یک از مدارس تابعه مهر مستقلی خواهند داشت که نام مجتمع و مدرسه تابعه در آن درج شده است.

ماده ۹- امور مالی مجتمع

- ۱- مجتمع دارای یک حساب بانکی متمرکز خواهد بود که با دو امضا از سه امضا (مدیر مجتمع به‌عنوان امضای ثابت- نماینده مدیران مدارس تابعه به‌نماینده‌گی از دیگر مدیران و نماینده رؤسای انجمن‌های اولیا و مربیان مدارس تابعه) قابل برداشت است.
- ۲- کمک‌های اولیای دانش‌آموزان، شوراها، آموزش و پرورش استان و شهرستان‌ها و اعتبارات متمرکز حوزه ستادی و سرانه دانش‌آموزان مدارس تابعه به حساب متمرکز مجتمع واریز می‌شود.
- ۳- وجوه واریزی به حساب متمرکز مجتمع، متناسب با تعداد دانش‌آموزان، برنامه‌های سالانه، میزان محرومیت و در چارچوب مقررات و شاخص‌های مربوط، به پیشنهاد مدیر و تصویب شورای مجتمع در اختیار مدارس تابعه قرار می‌گیرد.
- تبصره- کمک‌های مردمی خاص هر مدرسه در سر فصل جداگانه‌ای ثبت و در همان مدرسه هزینه می‌شود.
- ۴- هزینه‌های مربوط به برنامه‌های مشترک مدارس تابعه و یا خرید ملزومات و تجهیزات به‌صورت متمرکز براساس آیین‌نامه مالی مدارس و از محل حساب بانکی مجتمع انجام می‌شود.
- ۵- مسئولیت نظارت بر عملکرد و رسیدگی مالی مجتمع به‌عهده اداره آموزش و پرورش منطقه مربوط می‌باشد.

سایر موارد:

ماده ۱۰- مدیر مدرسه تابعه براساس شرایط احراز مدیریت مدارس (مصوب شورای عالی آموزش و پرورش) توسط مدیر مجتمع برای تأیید و صدور ابلاغ به اداره آموزش و پرورش منطقه پیشنهاد می‌شود.

ماده ۱۱- عنوان مدیر مدارس تابعه به «معاون مجتمع و مدیر مدرسه» تغییر یافته و براساس شرح وظایف مندرج در آیین‌نامه اجرایی مدارس (به استثنا وظایفی که در این آیین‌نامه به مدیر مجتمع واگذار شده است) انجام وظیفه خواهد نمود.

ماده ۱۲- معاون یا معاونان مدرسه تابعه توسط مدیر مدرسه مربوط پیشنهاد و پس از تأیید مدیر مجتمع برای تأیید و صدور ابلاغ به اداره آموزش و پرورش منطقه معرفی می‌شود.

ماده ۱۳- سازمان نوسازی و تجهیز مدارس موظف است در شهرها به ویژه در مناطق پرجمعیت، ساخت و ساز فضاهای آموزشی و پرورشی را با معماری اسلامی - ایرانی و در قالب مجتمع (مرکب از دوره‌های مختلف تحصیلی) که از نظر فضای فیزیکی مستقل و کاملاً در مجاور هم باشند، طراحی و اجرا نمایند.

ماده ۱۴- به منظور شناسایی و شکوفایی استعدادهای دانش‌آموزان و هدایت تحصیلی و تربیتی ایشان و ارائه خدمات مشاوره‌های مطلوب برحسب ویژگی‌های آنان، فرایند و عملکرد تحصیلی هر یک از دانش‌آموزان در طول دوران تحصیل با رعایت اصول تربیتی ثبت می‌شود. دستورالعمل این بند حداکثر ظرف مدت شش‌ماه توسط وزارت آموزش و پرورش تدوین و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۵- پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش موظف است گزارش ارزشیابی این آیین‌نامه را دو سال پس از اجرای آن به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.

ماده ۱۶- مواردی که در این آیین‌نامه به آن اشاره نشده است، مطابق با مصوبات شورای عالی و دستورالعمل‌های وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

مصادیق اختیارات کمیسیون خاص ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی قابل تفویض به شورای مجتمع

(موضوع تبصره ذیل وظایف و اختیارات شورای مجتمع)

۱- صدور مجوز ثبت‌نام در مدرسه بدون حضور در کلاس برای دانش‌آموزی که به علت بیماری خاص قادر به حضور در کلاس نمی‌باشد.

۲- ایجاد تسهیلات برای برگزاری امتحان به صورت چندگزینه‌ای، املا صحیح غلط، دادن وقت اضافی، جایگزین کردن نمره بخش کتبی به جای شفاهی یا بالعکس در امتحانات

داخلی با توجه به شرایط خاص جسمانی افراد (اختلالات حرکتی، ناسازگار بدنی، عدم تعادل بدنی) به تشخیص پزشک معتمد.

۳- صدور مجوز برگزاری امتحان در خارج از مدرسه از دانش‌آموزی که به تشخیص پزشک معتمد قادر به حضور در جلسه امتحانی مدرسه نیست و امتحان مربوط به صورت نهایی برگزار نمی‌شود.

۴- صدور مجوز اخذ امتحان پیش از موعد در دروسی که امتحانات آن‌ها به صورت نهایی نیست، حداکثر یک‌ماه قبل از شروع امتحانات پایانی از دانش‌آموزی که به ضرورت به اتفاق والدین خود به خارج از کشور عزیمت خواهد کرد.

۵- صدور مجوز ثبت‌نام از دانش‌آموزی که به دلایل موجه قبل از شروع سال یا نیم‌سال تحصیلی موفق به ثبت‌نام نشده است.

۶- صدور مجوز اخذ امتحان از دانش‌آموزانی که امتحانات آن‌ها به علل مختلف از قبیل حوادث غیرمترقبه و بلایای طبیعی برگزار نشده و یا اوراق امتحانی آنان مفقود یا معدوم گردیده است، در اولین فرصت و حداکثر تا یک‌ماه پس از پایان ایام امتحانات در دروسی که امتحان آن‌ها به صورت داخلی برگزار می‌شود.

۷- صدور مجوز انتقال از یک مدرسه به مدرسه دیگر در همان منطقه یا از یک منطقه به منطقه دیگر، برای دانش‌آموزان متقاضی انتقال پایه‌های اول تا چهارم ابتدایی و اول و دوم راهنمایی تحصیلی حداکثر تا یک هفته قبل از شروع امتحانات پایانی.

۸- تمدید مهلت ارائه مدارک هویتی و تحصیلی دانش‌آموزی که به استناد ماده ۳۳ آیین‌نامه اجرایی مدارس به صورت مشروط ثبت‌نام شده است تا قبل از شروع امتحانات نوبت اول.

۹- صدور مجوز ثبت‌نام و ادامه تحصیل تا پایان سال تحصیلی برای دانش‌آموزان فاقد شناسنامه دوره‌های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی و همچنین تمدید رأی ثبت‌نام و ادامه تحصیل آنان در سال‌های آتی در صورت عدم ارائه شناسنامه (تسلیم هر نوع گواهی یا مدرک تحصیلی منوط به ارائه اصل شناسنامه است).

آیین‌نامه نحوه راه‌اندازی مدارس قرآنی

مصوب جلسه ۸۶۱ تاریخ ۱۳۹۱/۳/۲ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۶۹۸۰ تاریخ ۱۳۹۱/۴/۲۰

با عنایت به نقش آموزش و پرورش در فراهم آوردن زمینه تربیت‌پذیری دانش‌آموزان، مبتنی بر معارف انسان‌ساز قرآن کریم و سیره تعالی بخش پیامبر اکرم (ص) و ائمه معصومین (ع) و با توجه به ضرورت تقویت و تعمیق شایستگی‌ها و مهارت‌های پایه تربیت قرآنی دانش‌آموزان و در راستای تحقق اهداف سند تحول بنیادین، شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد:

وزارت آموزش و پرورش با رعایت نکات زیر نسبت به راه‌اندازی «مدارس قرآنی» در هر یک از دوره‌های تحصیلی اقدام نماید:

ماده ۱- مدارس قرآنی به مدارسی اطلاق می‌شود که در آن دانش‌آموزان مستعد و علاقمند، علاوه بر برنامه رسمی و ساعات مقرر در جداول مواد درسی دوره‌ها و رشته‌های مختلف تحصیلی^۱، حداکثر ۶ جلسه آموزشی در هفته، معارف، شایستگی‌ها و مهارت‌های تکمیلی قرآنی را فرا می‌گیرند.

تبصره ۱- مدارس دولتی و غیردولتی در تمام دوره‌های تحصیلی، با اولویت دوره ابتدایی، می‌توانند، با رعایت مفاد این آیین‌نامه و براساس دستورالعملی که وزارت آموزش و پرورش تدوین و ابلاغ می‌نماید، نسبت به اجرای این مصوبه اقدام کنند.

تبصره ۲- مجوز تاسیس این مدارس برابر ضوابط، به درخواست اداره کل آموزش و پرورش استان و موافقت معاونت پرورشی و فرهنگی صادر می‌شود.

ماده ۲- اهداف مدارس قرآنی، علاوه بر اهداف مصوب دوره‌های تحصیلی، عبارت است از:

الف) زمینه‌سازی برای تربیت قرآنی دانش‌آموزان.

ب) رشد و توسعه معارف، مفاهیم و سواد قرآنی دانش‌آموزان.

ج) فراهم آوردن زمینه حفظ آیات، تدبیر در آن‌ها و توانایی بهره‌گیری از آموزه‌های قرآن کریم در زندگی فردی و اجتماعی.

^۱ رشته علوم و معارف اسلامی از شمول این آیین‌نامه مستثنا می‌باشد.

د) ارتقای جایگاه مدرسه به کانون تربیتی محله و اعتلای فرهنگ و تربیت قرآنی در جامعه.

ماده ۳- فضای آموزشی و تربیتی حاکم بر مدرسه، منابع و مناسبات انسانی، روش‌های یاددهی - یادگیری، شیوه‌های ارزشیابی، مدیریت آموزشی و رهبری تربیتی جاری در مدرسه، باید با الهام از تعالیم حیات بخش قرآن کریم، زمینه تربیت‌پذیری و تقویت اخلاق قرآنی دانش‌آموزان را بیش از پیش فراهم آورند.

ماده ۴- راهنمای برنامه و برنامه‌های آموزشی و تربیتی و محتوای فعالیت‌های تکمیلی و مهارتی این مدارس، مبتنی بر مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی و با حاکمیت رویکرد فرهنگی - تربیتی، توسط سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی با همکاری معاونت پرورشی و فرهنگی، تدوین و پس از بررسی و تأیید کمیسیون برنامه‌های درسی و تربیتی، ابلاغ می‌شود. این برنامه به برنامه و سر جمع ساعات درس قرآن در پایه مربوط اضافه می‌شود و عنوان مستقلی برای آن منظور نخواهد شد.

تبصره - محتوای آموزشی و تربیتی این مدارس همسو با برنامه‌های درسی شامل برنامه‌ها و فعالیت‌های تقویت روخوانی، قرائت، درک مفاهیم و معارف قرآنی، حفظ قرآن کریم و فعالیت‌های تربیتی قرآنی می‌باشد.

ماده ۵- چگونگی ارزشیابی تربیتی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان این مدارس در راهنمای برنامه درسی موضوع ماده ۴ این آیین‌نامه تعیین می‌شود.

ماده ۶- به دانش‌آموزان این مدارس، علاوه بر مدرک تحصیلی رسمی، پس از کسب موفقیت در برنامه‌های مقرر، برابر ضوابط، گواهینامه اعطا می‌شود.

ماده ۷- منابع انسانی شاغل در این مدارس، اعم از مدیر، معاون، مربیان، معلمان و سایر کارکنان علاوه بر ضوابط عمومی، متخلق به اخلاق قرآنی بوده و از حسن شهرت برخوردار می‌باشند و همچنین شرایط اختصاصی مدیر مدرسه، معاون پرورشی و معلم درس قرآن به شرح زیر خواهد بود:

الف - مدیر و معاون پرورشی مدرسه

۱- اولویت دارا بودن مدرک تحصیلی فوق لیسانس در رشته‌های مرتبط با علوم قرآنی و یا معادل حوزوی آن

- ۲- دارا بودن حداقل ۵ سال سابقه موفق مدیریت برای مدیر مدرسه و ۳ سال سابقه موفق معاونت پرورشی برای معاون پرورشی مدرسه
- ۳- توانایی برقراری تعامل اثربخش و سازنده با مراکز و سازمان‌های قرآنی و مساجد محله

ب- معلمان درس قرآن

- ۱- دارا بودن مدرک تحصیلی حداقل لیسانس در رشته‌های مرتبط با علوم قرآنی و یا معادل حوزوی آن
تبصره- دوره ابتدایی از شمولیت این بند مستثنا بوده و آموزش قرآن به عهده معلم مربوط می‌باشد.
- ۲- توانایی و تسلط کافی و لازم در آموزش قرآن با اولویت آشنایی با مفاهیم و معارف قرآنی
- ۳- آشنایی با روش‌های فعال تدریس و فناوری‌های نوین و توانمندی به‌کارگیری آن‌ها در فرایند تدریس

ماده ۸- این مدارس باید از فضای آموزشی و تربیتی مناسب، امکانات و تجهیزات لازم و کافی برای تحقق اهداف مورد نظر برخوردار باشند.

ماده ۹- این مدارس می‌توانند به صورت هیئت امنایی اداره شوند و از اختیارات و امتیازات مدارس هیئت امنایی، مصوب شورای عالی آموزش و پرورش برخوردار گردند.

ماده ۱۰- منابع مالی این مدارس بر اساس منابع مندرج در ذیل ماده ۱۱ قانون شوراهای آموزش و پرورش (اعتبارات دولت که به صورت سرانه دانش‌آموزی پرداخت می‌شود، کمک‌های مردمی، سهمی که از طریق شورای آموزش و پرورش از عوارض اخذ شده در اختیار مدرسه قرار می‌گیرد و وجوه حاصل از ارائه خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه) تأمین می‌شود.

ماده ۱۱- مدارس عادی می‌توانند تمام یا بخشی از برنامه‌های آموزشی و تربیتی و محتوای فعالیت‌های تکمیلی قرآنی، موضوع ماده ۴ این آیین‌نامه را به صورت فوق برنامه در نوبت دوم به دانش‌آموزان علاقمند خود ارائه و برابر مفاد ماده ۶ گواهینامه مربوط اعطا نمایند.

تبصره- سایر افراد علاقمند به معارف قرآنی (مانند دانش‌آموزان دیگر مدارس، کارکنان آموزش و پرورش، والدین دانش‌آموزان، افراد علاقمند محله) با رعایت دستورالعمل مذکور می‌توانند در کلاس‌های آموزش قرآن این مدارس که به‌طور جداگانه تشکیل می‌شود، شرکت نمایند و از برنامه‌های آموزشی و تربیتی آن بهره‌مند شوند.

ماده ۱۲- مواردی که در این آیین‌نامه اشاره نشده، تابع مقررات مورد عمل در وزارت آموزش و پرورش می‌باشد.

ماده ۱۳- گزارش ارزیابی دو سالانه اجرای این آیین‌نامه، توسط پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش با همکاری معاونت پرورشی و فرهنگی تهیه و برای اتخاذ تصمیم، به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه خواهد شد.

آیین‌نامه آموزشی دوره پیش‌دانشگاهی (بزرگسالان و داوطلبان آزاد)

مصوب جلسه ۸۶۴ تاریخ ۱۳۹۱/۵/۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۸۵۵۲ تاریخ ۱۳۹۱/۷/۸ و جلسه ۶۶۶ تاریخ ۱۳۸۰/۸/۳

این آیین‌نامه مستند به مصوبات جلسات ۶۶۶ تاریخ ۱۳۸۰/۸/۳ و ۸۶۴ تاریخ ۱۳۹۱/۵/۳ شورای عالی آموزش و پرورش تنظیم شده است و صرفاً برای دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان و داوطلبان آزاد اجرا می‌شود.

فصل اول - ثبت‌نام

ماده ۱ - شرایط ثبت‌نام در دوره پیش‌دانشگاهی:

- ۱- دارا بودن گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله آموزش متوسطه.
- ۲- دارا بودن شرایط ادامه تحصیل از نظر قانون نظام وظیفه عمومی برای دانش‌آموزان پسر.
- ۳- از دست دادن شرایط ادامه تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی روزانه.

ماده ۲ - متقاضیان ثبت‌نام در دوره پیش‌دانشگاهی موظفند در موعد مقرر برابر دستورالعمل‌های مربوط جهت ثبت‌نام و انتخاب واحدهای درسی به دبیرستان‌های بزرگسالان مراجعه کنند.

تبصره - فارغ‌التحصیلان دی‌ماه دوره متوسطه و قبل از آن می‌توانند با رعایت سایر شرایط از نیم‌سال دوم سال تحصیلی، برابر ضوابطی که توسط معاونت آموزش متوسطه تهیه و ابلاغ می‌شود، ثبت‌نام کنند. در این نیم‌سال، ارائه ۱۲ واحد درسی به صورت حضوری و ۱۲ واحد درسی به صورت غیرحضوری به دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان یا مدارس آموزش از راه دور و ۲۴ واحد درسی به داوطلبان آزاد مجاز خواهد بود.

ماده ۳ - سن ثبت‌نام در دبیرستان‌های بزرگسالان برای مشمولان قانون نظام وظیفه حداکثر ۲۰ سال تمام است. «ملاک سن دانش‌آموز برای ثبت‌نام، اول مهرماه هر سال خواهد بود.»

تبصره ۱ - دانش‌آموزانی که قبل از سال تحصیلی ۹۲-۹۱ وارد دوره متوسطه شده باشند، می‌توانند با رعایت سایر شرایط کماکان تا پایان ۲۴ سالگی از معافیت تحصیلی استفاده کنند.^۱

تبصره ۲ - دانش‌آموز مشمول دوره پیش‌دانشگاهی که از معافیت تحصیلی استفاده می‌کند، در صورتی که در حین نیم‌سال تحصیلی سن او به حداکثر سن مجاز برسد، استثنائاً تا پایان آن نیم‌سال تحصیلی می‌تواند در دبیرستان بزرگسالان ادامه تحصیل دهند.

ماده ۴ - مدیران دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان موظفاند در هنگام ثبت‌نام دانش‌آموزان کلیه مدارک لازم مندرج در دستورالعمل‌های مربوط را کنترل و رسیدگی کنند و در صورت وجود هرگونه نقص در مدارک، از ثبت‌نام آنان خودداری کنند. این قبیل افراد می‌توانند حداکثر یک هفته پس از مهلت مقرر جهت اصلاح یا رفع نقص مدارک خود اقدام و سپس در دبیرستان‌های بزرگسالان ثبت‌نام کنند. بدیهی است مسئولیت عدم رسیدگی و اقدام به موقع که منجر به تضييع یا ایجاد حق برای دانش‌آموزان شود؛ متوجه مدیران خواهد بود.

ماده ۵ - دانش‌آموزان مشمول با رعایت حداکثر سن مجاز می‌توانند حداکثر یک سال تحصیلی به‌صورت روزانه و یک سال بعد در دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان یا مدارس آموزش از راه دور تحصیل نمایند و از معافیت تحصیلی برخوردار شوند و ادامه تحصیل آنان در سال‌های بعد فقط به‌صورت داوطلب آزاد مجاز خواهد بود.

تبصره ۱ - دانش‌آموزان غیر مشمول محدودیت سنی و یا سنوات تحصیلی در دبیرستان‌های بزرگسالان یا داوطلب آزاد نخواهند داشت.

تبصره ۲ - دانش‌آموزی که دفترچه آماده به خدمت (بدون مهر غیبت) گرفته است، چنانچه تاریخ اعزام مندرج در دفترچه وی حداقل تا پایان آن نیم‌سال تحصیلی باشد، می‌تواند با رعایت سایر شرایط در همان نیم‌سال تحصیلی به عنوان دانش‌آموز ثبت‌نام کند و ادامه تحصیل دهد.

فصل دوم - واحدهای درسی، طول مدت تحصیل و مواد آموزشی

ماده ۶ - آموزش در این دوره مبتنی بر نظام نیم‌سال - واحدی است. در نظام واحدی ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می‌شود و قبولی یا عدم قبولی دانش‌آموز در یک درس به همان درس محدود می‌شود و ارتباطی به سایر دروس ندارد.

^۱ به استناد اصلاحیه ۱۶۳۷/۲/۲۳- تاریخ ۱۳۹۱/۵/۲۶ سازمان وظیفه عمومی

ماده ۷ - هر واحد درس نظری و آزمایشگاهی و کارگاهی به‌ترتیب معادل ۳۰ و ۴۵ و ۶۰ ساعت آموزش در طول هر نیم‌سال است که طبق برنامه مصوب تدریس می‌شود.

تبصره - ساعات حل تمرین و تکمیلی برای برخی دروس علاوه بر ساعات مندرج در این ماده طی دستورالعمل‌های جداگانه از سوی مراجع ذی‌ربط ارسال خواهد شد.

ماده ۸ - برنامه آموزشی در هر سال تحصیلی به‌صورت دو نیم‌سال و هر یک به‌مدت ۱۸ هفته اجرا می‌شود.

تبصره - در هر نیم‌سال پانزده هفته کامل به تشکیل کلاس درس اختصاص داشته و زمان باقیمانده هر نیم‌سال برای برگزاری امتحانات، اعلام نتایج و تمهید مقدمات نیم‌سال بعدی منظور می‌شود.

ماده ۹ - دانش‌آموز دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسال یا داوطلب آزاد، در هر نیم‌سال مجاز خواهد بود حداقل ۸ واحد و حداکثر ۱۲ واحد درسی را با رعایت سایر شرایط انتخاب کند.

تبصره - چنانچه تعداد واحدهای باقیمانده دانش‌آموز در آخرین نیم‌سال تحصیلی به کمتر از ۸ واحد برسد انتخاب واحد و ادامه تحصیل وی در آن نیم‌سال تحصیلی بلامانع است.

ماده ۱۰ - رشته‌های دوره پیش‌دانشگاهی مشتمل بر:

الف) ریاضی فیزیک ب) علوم تجربی ج) ادبیات و علوم انسانی
د) علوم و معارف اسلامی ه) هنر می‌باشد.

ماده ۱۱ - تعداد واحدهای درسی دوره پیش‌دانشگاهی در هر رشته ۲۴ واحد است که شامل ۸ واحد دروس عمومی و ۱۶ واحد دروس تخصصی است.

ماده ۱۲ - عناوین و تعداد واحدهای دروس در رشته‌های دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان به‌شرح جدول زیر خواهد بود.

جدول دروس رشته‌های دوره پیش‌دانشگاهی شیوه نیم‌سالی - واحدی^۱

رشته علوم تجربی			رشته ریاضی فیزیک		
ساعت	تعداد واحد	عنوان درس	ساعت	تعداد واحد	عنوان درس
۴	۲	معارف اسلامی	۴	۲	معارف اسلامی
۴	۲	زبان فارسی	۴	۲	زبان فارسی
۸	۴	زبان خارجه	۸	۴	زبان خارجه
۶	۳	فیزیک	۸	۴	فیزیک
۸	۴	شیمی	۸	۴	شیمی
۶	۳	ریاضی عمومی	۸	۴	حساب دیفرانسیل و انتگرال
۸	۴	زیست شناسی	۴	۲	هندسه تحلیلی و جبر خطی
۴	۲	علوم زمین	۴	۲	ریاضیات گسسته
۴۸	۲۴	جمع	۴۸	۲۴	جمع
رشته علوم و معارف اسلامی			رشته ادبیات و علوم انسانی		
ساعت	تعداد واحد	عنوان درس	ساعت	تعداد واحد	عنوان درس
۴	۲	اخلاق	۴	۲	معارف اسلامی
۶	۳	اصول عقاید	۴	۲	زبان فارسی
۴	۲	زبان فارسی	۸	۴	زبان خارجه
۸	۴	زبان خارجه	۶	۳	ادبیات فارسی
۱۰	۵	ادبیات عرب	۶	۳	عربی
۴	۲	منطق صوری	۴	۲	تاریخ
۴	۲	فلسفه	۴	۲	جغرافیا
۸	۴	فقه و اصول	۴	۲	علوم اجتماعی
۴۸	۲۴	جمع	۴	۲	فلسفه
			۴	۲	ریاضی پایه
			۴۸	۲۴	جمع

^۱ بر اساس مصوبه جلسه ۸۴۴ شورای عالی تاریخ ۱۳۹۰/۵/۱۱ در جلسه ۱۷۲ کمیسیون برنامه‌های درسی و تربیتی به تأیید رسید.

رشته هنر		
عنوان درس	تعداد واحد	ساعت
معارف اسلامی	۲	۴
زبان فارسی	۲	۴
زبان خارجه	۴	۸
آشنایی با رشته‌های مختلف هنری	۲	۴
هنر و ادب فارسی	۲	۴
سیرهنر در تاریخ	۴	۸
کارگاه هنر	۴	۱۲
انسان، فضا، طراحی	۲	۶
آشنایی با میراث هنری فرهنگی ایران	۲	۴
جمع	۲۴	۵۴

تبصره ۱ - کلیه دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان باید در آزمون روخوانی قرآن شرکت نمایند. ۸ نمره از درس معارف اسلامی در ارزشیابی مستمر، به این آزمون اختصاص می‌یابد.

تبصره ۲ - دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مندرج در قانون اساسی از گذراندن آزمون روخوانی قرآن در دوره پیش‌دانشگاهی (موضوع تبصره ۱ ماده ۱۲) معاف می‌باشند.

فصل سوم - حضور و غیاب

ماده ۱۳ - چنانچه غیبت غیرموجه دانش‌آموز در هر درس بیش از دو پانزدهم مجموع ساعات آن درس در هر نیم‌سال باشد، از شرکت در امتحان پایانی آن درس محروم و در محاسبه معدل، نمره درس مذکور صفر منظور خواهد شد. در چنین مواردی کلمه «محروم» به جای نمره درس موردنظر قید می‌شود، لیکن در محاسبه جمع نمرات و معدل کل، کلمه محروم به منزله صفر خواهد بود.

تبصره - میزان ساعات غیبت دانش‌آموز در کسر نمره انضباط وی مؤثر می‌باشد.

ماده ۱۴ - اگر دانش‌آموزی در امتحانات غیرنهایی پایانی درس یا دروسی غیبت موجه داشته باشد، برای آن درس یا دروس نمره‌ای منظور نمی‌شود. در چنین مواردی کلمه موجه به جای نمره درس یا دروس، قید و در جمع نمرات و معدل منظور نمی‌شود.

تبصره ۱ - دانش‌آموز دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان که در امتحانات غیرنهایی نیم‌سال اول، نیم‌سال دوم یا شهریورماه با عذرموجه غایب باشد، در صورت درخواست دانش‌آموز یا ولی وی، مدیر دبیرستان مجاز است حداکثر تا دو هفته پس از آخرین امتحان از درس یا دروس مربوط با رعایت ضوابط امتحان به‌عمل آورد.

تبصره ۲ - اگر دانش‌آموزی در طول نیم‌سال تحصیلی، به‌دلیل غیبت موجه در درس یا دروسی (نهایی یا غیرنهایی) نمره مستمر نداشته باشد، نمره ارزشیابی پایانی وی عیناً برای نمره ارزشیابی مستمر آن درس یا دروس نیز منظور می‌شود.

ماده ۱۵ - چنانچه دانش‌آموزی در امتحان پایان نیم‌سال اول، نیم‌سال دوم یا شهریورماه یک یا چند درس به علت غیبت غیرموجه شرکت نکند، نمره امتحان پایان نیم‌سال او در آن درس یا دروس صفر محسوب می‌شود. در چنین مواردی کلمه غایب (غ) به جای نمره درس یا دروس موردنظر قید می‌شود، لیکن در محاسبه جمع نمرات و معدل، مجموع نمره میان نیم‌سال و صفر به‌عنوان نمره درس یا دروس موردنظر ثبت می‌شود.

ماده ۱۶ - تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش‌آموز، در امتحانات غیرنهایی با شورای مدرسه و در امتحانات نهایی با رئیس حوزه اجرا پس از هماهنگی با مدیر دبیرستان است.

فصل چهارم - ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموز

ماده ۱۷ - امتحانات پایان نیم‌سال از تمام محتوای برنامه درسی به دو صورت غیرنهایی (داخلی و هماهنگ) یا نهایی برگزار می‌شود.

۱۷-۱ - امتحانات داخلی با سوالاتی که توسط معلمان مربوط و زیرنظر مدیر دبیرستان تهیه می‌شود، با نظارت اداره آموزش و پرورش محل برگزار می‌گردد. بر اساس این امتحانات برای هر درس یک نمره مستقل به‌عنوان نمره امتحان پایان نیم‌سال آن درس منظور می‌شود. اوراق امتحانی حداکثر تا یک هفته پس از انجام امتحان هر درس توسط معلم مربوط و زیرنظر مدیر دبیرستان تصحیح و پس از ثبت نمره دانش‌آموزان در لیست نمرات و امضا، به دفتر دبیرستان تحویل می‌شود. مدیر می‌تواند با مسئولیت خود، اوراق امتحانی را جهت تصحیح در خارج از محل مدرسه در اختیار معلمان قرار دهد.

۲-۱۷ - امتحانات نهایی در نیم‌سال‌های اول، دوم و شهریورماه با برنامه و سؤالات امتحانی واحد که توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش تهیه می‌شود، زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان و به وسیله آموزش و پرورش منطقه برگزار می‌شود.

تبصره ۱ - معاونت آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش، مرکز سنجش آموزش و پرورش یا اداره کل آموزش و پرورش استان می‌تواند در پایان هر نیم‌سال، یک یا دو ماده درسی را با سؤالات امتحانی واحد و به صورت هماهنگ برگزار کند. اجرا، تصحیح و اعلام نتیجه این امتحانات همانند امتحانات داخلی می‌باشد.

تبصره ۲ - معلمانی که درس‌های مربوط به امتحانات نهایی را تدریس می‌کنند، موظفند حداکثر دو روز پس از برگزاری امتحان درس مربوط، با تشخیص و برابر ابلاغی که از طرف آموزش و پرورش منطقه صادر می‌شود، به حوزه‌های تصحیح مراجعه کنند و حداقل به تعداد دانش‌آموزان خود نسبت به تصحیح اوراق امتحانی همان درس با دریافت حق‌الزحمه اقدام نمایند. در صورتی که معلمی برای تصحیح اوراق اقدام نکند، موضوع از سوی رئیس حوزه تصحیح مربوط، به آموزش و پرورش محل، گزارش تا برابر مقررات با وی رفتار شود.

تبصره ۳ - نمرات امتحانات نهایی باید حداکثر ده روز پس از برگزاری آخرین امتحان توسط رئیس حوزه تصحیح به واحد آموزشی محل تحصیل دانش‌آموز اعلام شود.

عناوین دروس رشته‌های دوره پیش‌دانشگاهی که از آن‌ها امتحان نهایی به عمل می‌آید:

رشته‌های دوره پیش‌دانشگاهی									
ریاضی فیزیک		ادبیات و علوم انسانی		علوم تجربی		علوم و معارف اسلامی		هنر	
عنوان دروس		عنوان دروس		عنوان دروس		عنوان دروس		عنوان دروس	
عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی
زبان	زبان	زبان	زبان	زبان	زبان	زبان	زبان	زبان	زبان
معارف اسلامی	حساب	معارف عربی	معارف اسلامی	معارف اسلامی	زیست‌شناسی	اصول عقاید	فقه و اصول	معارف اسلامی	سیر هنر در تاریخ
و انتگرال	دیفرانسیل								

ماده ۱۸ - در هر نیم‌سال نمره هر درس از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب یک و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب چهار به شرح جدول زیر محاسبه و منظور می‌شود.

نمره ارزیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره درس
ضریب ۱	ضریب ۴	مجموع نمرات ارزشیابی‌ها با ضریب تقسیم بر پنج

تبصره - سئوالات امتحانی داوطلبان آزاد و امتحانات شهریورماه بر مبنای بیست نمره طرح می‌شود و نمره مستمر نخواهد داشت.

ماده ۱۹ - دانش‌آموزی که در یک یا چند درس از دروس نیم‌سال اول یا دوم موفق به کسب نمره قبولی نشود، باید در امتحان نوبت شهریورماه همان سال شرکت کند. برای این قبیل دانش‌آموزان در صورت کسب شرایط قبولی، گواهینامه دوره پیش‌دانشگاهی در نوبت شهریورماه صادر می‌شود.

ماده ۲۰ - دانش‌آموزان از گذراندن دروسی که قبلاً نمره قبولی کسب کرده‌اند، معاف می‌باشند.

ماده ۲۱ - صرفاً دانش‌آموزانی که کلیه دروس دوره پیش‌دانشگاهی را در رشته مربوط با موفقیت می‌گذرانند، می‌توانند متقاضی شرکت در آزمون ورود به دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی شوند.

ماده ۲۲ - مسئولیت حسن اجرای امتحانات غیرنهایی و اعلام به موقع نتایج به‌عهده مدیر دبیرستان است و اداره آموزش و پرورش محل و اداره کل آموزش و پرورش استان و مرکز سنجش آموزش و پرورش در صورت لزوم می‌توانند اوراق امتحانی تصحیح شده را مورد بازبینی قرار دهند. در صورتی که در بازبینی اوراق، نمره دانش‌آموزی تغییر یابد ملاک عمل آخرین نمره خواهد بود و موضوع باید کتباً به اطلاع معلمان مربوط برسد.

ماده ۲۳ - مدیر دبیرستان موظف است فهرست مشخصات دانش‌آموزان واجد شرایط را با قید مواد درسی که باید آن‌ها را به‌صورت امتحان نهایی بگذرانند، به‌همراه نمرات ارزشیابی تکوینی (مستمر) آن درس‌ها در نمون برگ‌هایی که از سوی مرکز سنجش آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود، تنظیم کند و حداکثر یک هفته قبل از شروع امتحانات نهایی هر نیم‌سال و شهریورماه به اداره آموزش و پرورش منطقه تحویل دهد.

تبصره - امتحانات عملی غیرکتبی و کارگاهی در درس‌های غیرنهایی توسط دبیرستان و در درس‌های نهایی، توسط افراد واجد شرایطی که از سوی اداره آموزش و پرورش انتخاب می‌شوند، قبل از امتحانات کتبی در دبیرستان مربوط برگزار می‌گردد.

ماده ۲۴ - نتیجه امتحانات پس از پایان هر نیم‌سال و شهریور به‌صورت کتبی به دانش‌آموز یا ولی او اعلام می‌شود.

ماده ۲۵- مهلت اعتراض به نمرات امتحان کتبی دروس غیرنهایی حداکثر سه روز پس از اعلام نتیجه امتحانات می‌باشد. مدیر دبیرستان موظف است اوراق امتحانی مربوط را جهت تجدیدنظر در مرحله اول در اختیار مصحح مربوط و در صورت اعتراض مجدد در مرحله دوم در اختیار مصحح مربوط و یک نفر از معلمان همان درس قرار دهد. چنانچه معلم دیگری از همان درس در آن مدرسه نباشد از معلمان سایر مدارس دعوت به عمل می‌آید. نمره ورقه تجدیدنظر شده با نظر مدیر و با امضای معلمان مربوط، ملاک عمل بوده و در لیست نمرات ثبت می‌شود. مدیر دبیرستان موظف است نتیجه این بررسی را حداکثر ظرف مدت ۷ روز پس از پایان مهلت اعتراض، به دانش‌آموز اعلام کند.

تبصره ۱- نمرات دروس عملی و شفاهی قابل اعتراض و تجدیدنظر نمی‌باشد و نمره اعلام شده قطعی است.

تبصره ۲- در امتحان نهایی، رئیس حوزه تصحیح موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار یک نفر از معلمان همان درس (غیر از مصححین اول و دوم) قرار دهد و نمره وی ملاک عمل خواهد بود و در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت ۵ روز پس از پایان مهلت اعتراض، نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

ماده ۲۶- نمونه لیست نمرات، دفتر امتحانات، کارنامه تحصیلی و گواهینامه پایان دوره پیش‌دانشگاهی و سایر مدارک تحصیلی توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش و با هماهنگی دفتر آموزش متوسطه تهیه و به ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها ابلاغ می‌شود.

ماده ۲۷- نمرات دانش‌آموزان مطابق با لیست ریزنمرات معلمان به سیستم رایانه‌ای منتقل و دفتر امتحانات، کارنامه تحصیلی، گواهینامه پایان دوره پیش‌دانشگاهی توسط سیستم رایانه‌ای صادر و با امضای مدیر و مهر دبیرستان تأیید می‌شود.

ماده ۲۸- دفتر امتحانات و مجموعه لیست نمرات حداکثر دو ماه پس از پایان اعلام نتایج به وسیله فرد یا افرادی که از طرف اداره آموزش و پرورش محل تعیین می‌شوند، بررسی و دفتر امتحانات مسدود و با امضا و مهر اداره آموزش و پرورش محل تأیید می‌شود.

ماده ۲۹- اوراق امتحانی غیرنهایی پایان هر نیم‌سال و شهریورماه دانش‌آموز به مدت شش‌ماه در دبیرستان بزرگسالان نگهداری و سپس برابر مقررات امحا می‌شود ولی لیست

نمرات و دفتر امتحانات جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب شده و به‌طور دائم در دبیرستان نگهداری می‌شود.

تبصره - اوراق امتحانات نهایی به مدت یک‌سال در محلی که اداره آموزش و پرورش منطقه تعیین می‌کند، نگهداری و سپس برابر مقررات محو می‌شود. ولی فهرست دست‌نویس ریزنمرات دبیران، دفتر امتحانات، دفتر فارغ‌التحصیلان، برگ ریزنمرات قبول‌شدگان امتحان نهایی، صحافی و جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب و به‌طور دائم در دبیرستان و اداره مربوط حسب مورد نگهداری می‌شود.

ماده ۳۰- در پایان هر نیم‌سال دوره پیش‌دانشگاهی، به دانش‌آموزان بر اساس رفتار، اخلاق و رعایت موازین اسلامی و اصول بهداشت، نظافت شخصی و میزان مشارکت در فعالیت‌های پرورشی و مقررات دبیرستان و کیفیت حضور و غیاب و گزارش‌های رسیده از سوی معلمان توسط مدیر و معاون یا معاونان دبیرستان یک نمره انضباط داده می‌شود، این نمره در لیست نمرات ثبت و با امضای مدیر یا معاون مربوط تحویل دفتر دبیرستان می‌شود.

تبصره ۱ - میانگین نمرات انضباط نیم‌سال اول و دوم دانش‌آموزان به‌عنوان نمره سالانه محسوب و در معدل کل معادل ۲ واحد درسی منظور می‌شود ولی در محاسبه جمع واحدهای درسی در هر رشته در نظر گرفته نمی‌شود.

تبصره ۲ - برای داوطلبان آزاد دوره پیش‌دانشگاهی نمره انضباط منظور نمی‌شود.

ماده ۳۱- حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۰ می‌باشد و نمرات کلیه دروس اعم از قبولی و مردودی در کارنامه دانش‌آموز ثبت می‌شود. دانش‌آموزی که کلیه واحدهای رشته مربوط را با موفقیت گذرانده باشد، فارغ‌التحصیل محسوب می‌شود.

تبصره - در رشته هنر حداقل نمره قبولی سالانه در درس کارگاه هنر دوازده می‌باشد.

ماده ۳۲ - در پایان دوره برای هریک از فارغ‌التحصیلان براساس نمرات درس‌هایی که امتحان داده‌اند، معدل کتبی نهایی و معدل کل محاسبه و در مدارک تحصیلی آنان ثبت می‌شود. برای محاسبه معدل کتبی نهایی، نمره پذیرفته شده امتحان نهایی درس مربوط در تعداد واحدهای همان درس ضرب و مجموع حاصل ضرب‌های به‌دست آمده بر تعداد کل واحدهای درس‌های نهایی تقسیم می‌شود. برای محاسبه معدل کل نمرات هر دانش‌آموز، تعداد واحدهای هر درس در نمره قبولی آن درس ضرب و

مجموع حاصل ضرب‌های به‌دست آمده بر تعداد کل واحدهایی که دانش‌آموز باید در طول دوره طی نماید تقسیم می‌شود.

ماده ۳۳ - به دانش‌آموزانی که موفق به گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره پیش‌دانشگاهی در رشته مربوط شوند، با رعایت سایر شرایط و ضوابط، گواهینامه پایان دوره پیش‌دانشگاهی اعطا می‌شود.

تبصره - دانش‌آموزی که در یک عنوان درسی آخرین نمره وی حداقل ۷ و معدل کل وی نیز حداقل ۱۰ باشد، فارغ‌التحصیل دوره پیش‌دانشگاهی شناخته می‌شود.

ماده ۳۴ - دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش در امتحان تعلیمات دینی خاص خود شرکت خواهند کرد و نمره این درس جایگزین نمره درس «معارف اسلامی» می‌شود، ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان «معارف اسلامی» منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

ماده ۳۵ - برای دارندگان نقص عضو مؤثر در امتحان کتبی و شفاهی و عملی و همچنین دانش‌آموزانی که قبل و یا حین برگزاری امتحانات دچار سانحه شوند، مدیر دبیرستان یا رئیس حوزه اجرا با اطلاع اداره آموزش و پرورش، تسهیلاتی متناسب با وضع دانش‌آموز فراهم می‌نماید و در صورت لزوم از امتحانات بخش عملی دروس که از نظر جسمی قادر به انجام آن نمی‌باشند، معاف می‌شوند و در این صورت، نمره بخش کتبی یا شفاهی ملاک عمل خواهد بود. در این حالت صورتجلسه‌ای با امضای مدیر و دو نفر از معلمان دبیرستان تنظیم می‌شود و تسهیلات انجام شده مستند به این ماده را توضیح می‌دهند و موضوع باید در ستون ملاحظات دفتر امتحانات و کارنامه تحصیلی این قبیل دانش‌آموزان درج شود.

تبصره - چنانچه امتحان نهایی باشد، موضوع در صورت جلسه درج خواهد شد.

ماده ۳۶ - امتحانات بزرگسالان و داوطلبان آزاد خارج از کشور نیز مطابق مفاد این آیین‌نامه برگزار می‌شود.

ماده ۳۷ - نظارت بر حسن اجرای امتحانات داخل و خارج از کشور بر عهده مرکز سنجش آموزش و پرورش می‌باشد.

فصل پنجم - سایر موارد

ماده ۳۸ - ثبت‌نام دانش‌آموزان در رشته پیش‌دانشگاهی غیرمتناظر با دیپلم و یا تغییر رشته در دوره پیش‌دانشگاهی منوط به شرکت فرد متقاضی در امتحان تغییر رشته برابر جدول مربوط

خواهد بود. در صورت کسب نمره قبولی در دروس مشترک بین رشته جدید و رشته قبلی، تغییر رشته متقاضیان پذیرفته می‌شود. امتحانات تغییر رشته بر اساس دستورالعمل مربوط هر سال یکبار و در شهریور به صورت نهایی برگزار می‌شود.

تبصره - متقاضیان ثبت‌نام در دوره پیش‌دانشگاهی به‌شيوه داوطلب آزاد از شرکت در امتحان تغییر رشته معاف خواهند بود.

جدول مواد آزمون تغییر رشته تحصیلی در دوره پیش‌دانشگاهی

هنر	علوم و معارف اسلامی	ادبیات و علوم انسانی	علوم تجربی	ریاضی فیزیک	رشته‌های دوره پیش‌دانشگاهی	
					نوع دیپلم	
هنر	عربی ویژه معارف	عربی (۳) ویژه انسانی	زیست‌شناسی (۱)		ریاضی فیزیک	
	اصول عقاید (۲)	ادبیات فارسی تخصصی	زیست‌شناسی (۲)			
	عربی ویژه معارف	عربی (۳) ویژه انسانی		جبر و احتمال	علوم تجربی	
	اصول عقاید (۲)	ادبیات فارسی تخصصی		حسابان		
	- طراحی - تاریخ هنر - جهان	اصول و عقاید (۲)		زیست‌شناسی (۱)	جبر و احتمال	ادبیات و علوم انسانی
		عربی ویژه معارف (۳)		زیست‌شناسی (۲)	حسابان	
				شیمی (۳)	فیزیک (۳)	
	- تاریخ هنر - ایران - میانی - هنرهای تجسمی		نیازی به شرکت در آزمون تغییر رشته نیست	زیست‌شناسی (۱)	جبر و احتمال	علوم و معارف اسلامی
				زیست‌شناسی (۲)	حسابان	
					فیزیک (۳)	
		عربی ویژه معارف (۳)	عربی (۳) ویژه انسانی	زیست‌شناسی (۱)	جبر و احتمال	فنی و حرفه‌ای
		اصول عقاید (۲)	ادبیات فارسی تخصصی	زیست‌شناسی (۲)	حسابان	
عربی ویژه معارف (۳)		عربی (۳) ویژه انسانی	زیست‌شناسی (۱)	جبر و احتمال	کاردانش	
اصول عقاید (۲)	ادبیات فارسی تخصصی	زیست‌شناسی (۲)	حسابان			
		شیمی (۳)	فیزیک (۳)			

ماده ۳۹- انتقال دانش‌آموزان در طول سال تحصیلی از یک دبیرستان به دبیرستان دیگر با موافقت اداره آموزش و پرورش مقصد و تا یک ماه قبل از شروع امتحانات پایانی نیم‌سال اول یا نیم‌سال دوم بلامانع است در این صورت مدارک، پرونده‌های تحصیلی و نمرات مربوط به ارزشیابی‌های طول نیم‌سال این قبیل دانش‌آموزان باید پس از تأیید به‌موقع به دبیرستان مقصد ارسال شود. انتقال دانش‌آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی دبیرستان مبدأ و مقصد با رعایت مقررات در زمان‌های تعیین شده بلامانع است.

جدول تطبیق دروس مربوط به دانش‌آموزانی که در دوره پیش‌دانشگاهی تغییر رشته می‌دهند (موضوع ماده ۳۸)

ردیف	ردیف دروس	عنوان درس	عنوان درس یا دروسی که معادل درس گذرانده شده از دانش‌آموز پذیرفته می‌شود			
			علوم ریاضی	علوم تجربی	علوم انسانی	علوم و معارف اسلامی
۱	۱۴۷۷	معارف اسلامی	معارف اسلامی (کد ۱۴۷۷)	معارف اسلامی (کد ۱۴۷۷)	معارف اسلامی (کد ۱۴۷۷)	معارف اسلامی (کد ۱۴۷۷)
۲	۱۴۷۶	زبان فارسی	زبان فارسی (کد ۱۴۷۶)	زبان فارسی (کد ۱۴۷۶)	زبان فارسی (کد ۱۴۷۶)	زبان فارسی (کد ۱۴۷۶)
۳	۱۴۷۵	زبان خارجه	زبان خارجه (کد ۱۴۷۵)	زبان خارجه (کد ۱۴۷۵)	زبان خارجه (کد ۱۴۷۵)	زبان خارجه (کد ۱۴۷۵)
۴	۱۴۹۰	اصول عقاید (رشته علوم و معارف اسلامی)	معارف اسلامی (کد ۱۴۷۷)	معارف اسلامی (کد ۱۴۷۷)	عارف اسلامی (کد ۱۴۷۷)	معارف اسلامی (کد ۱۴۷۷)
۵	۱۴۸۴	فیزیک (رشته علوم ریاضی)	فیزیک علوم تجربی (کد ۱۴۸۲)	-----	-----	-----
۶	۱۴۸۰	شیمی	شیمی (کد ۱۴۸۰)	شیمی (کد ۱۴۸۰)	-----	-----
۷	۱۴۸۳	حساب دیفرانسیل و انتگرال	ریاضی عمومی (کد ۱۴۷۸)	-----	ریاضی پایه (کد ۱۴۸۶)	-----
۸	۱۴۷۸	ریاضی عمومی	-----	-----	ریاضی پایه (کد ۱۴۸۶)	-----
۹	۱۴۸۹	ادبیات عرب	-----	-----	عربی (کد ۱۴۸۷)	-----
۱۰	۱۴۵۶	فلسفه	-----	-----	فلسفه (کد ۱۴۵۶)	فلسفه (کد ۱۴۵۶)

تبصره ۱- کلیه نمرات دروسی که دانش‌آموز در دبیرستان مبدأ گذرانده است (اعم از قبولی و مردودی) باید در دفتر امتحانات دبیرستان مقصد ثبت شود.

تبصره ۲- دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان و همچنین داوطلبان آزاد این دوره نمی‌توانند به دبیرستان‌های روزانه منتقل شوند.

ماده ۴۰ - براساس تبصره ماده پنج آیین‌نامه اجرایی قانون نظام وظیفه عمومی (بخش معافیت تحصیلی) دانش‌آموزانی که سه ماه متوالی و بیشتر غیبت غیرموجه و یا بدون اطلاع قبلی داشته باشند، به‌عنوان ترک تحصیل از دبیرستان اخراج می‌شوند و لازم است مدیران دبیرستان مراتب ترک تحصیل این قبیل افراد را برابر مقررات، اعلام کنند. غیبت با عذر موجه ترک تحصیل تلقی نمی‌شود.

تبصره - شرکت در امتحانات متفرقه از نظر مقررات وظیفه عمومی ترک تحصیل تلقی می‌شود.

ماده ۴۱- دانش‌آموزانی که از تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی روزانه محروم می‌شوند و دانش‌آموزانی که شرایط تحصیل در دوره روزانه را ندارند و سایر متقاضیان، براساس مفاد این آیین‌نامه و سایر ضوابط و شرایط مربوط می‌توانند در دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان یا آموزش از راه دور یا به‌صورت داوطلب آزاد (متفرقه) ثبت‌نام نموده و ادامه تحصیل دهند.

ماده ۴۲ - دانش‌آموزان پیش‌دانشگاهی سنوات قبل که موفق به گذراندن تعدادی از دروس این دوره نشده‌اند، می‌توانند دروس گذرانده شده خود را بر اساس شیوه‌نامه‌ای که توسط معاونت آموزش متوسطه تهیه می‌شود، تطبیق و با رعایت سایر شرایط، ادامه تحصیل دهند.

ماده ۴۳- فارغ‌التحصیلان پیش‌دانشگاهی در صورت تمایل به اخذ گواهینامه پیش‌دانشگاهی در سایر رشته‌ها (غیر متناظر)، می‌توانند با ثبت‌نام در مدارس بزرگسالان، آموزش از راه دور یا به‌صورت داوطلب آزاد اقدام نمایند، در صورت تمایل داوطلب، نمرات قبولی درس‌های مشترک بین دو رشته از وی پذیرفته شده و ملزم به گذراندن کسری دروس می‌باشد.

تبصره - متقاضیان استفاده از این ماده مشمول استفاده از معافیت تحصیلی نمی‌باشند. این آیین‌نامه مشتمل بر پنج فصل، چهل و سه ماده و سی و یک تبصره تنظیم و ابلاغ می‌شود.

آیین‌نامه کلاس‌های چندپایه

مصوب جلسه ۸۹۵ تاریخ ۱۳۹۳/۲/۲۹ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۵۶۱۷۰ تاریخ ۱۳۹۳/۸/۱۰

مقدمه: به استناد راهکار ۳-۵ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و در راستای گسترش پوشش تحصیلی، بسط عدالت آموزشی و کیفیت بخشی به فرایند تعلیم و تربیت دانش‌آموزان کلاس‌های چندپایه، با تاکید بر مناطق روستایی، عشایری و کمتر توسعه یافته، وزارت آموزش و پرورش موظف است برای تشکیل و مدیریت این نوع کلاس‌ها به شرح زیر اقدام نماید:

ماده ۱- کلاس‌های چندپایه با حداکثر سه پایه یک دوره تحصیلی ابتدایی و با حضور حداکثر ۱۵ نفر دانش‌آموز تشکیل می‌شود.

تبصره - در شرایط استثنا، تشکیل کلاس‌های چندپایه با تعداد بیشتر و ترکیب دانش‌آموزان از هر دو دوره تحصیلی، به تشخیص رئیس آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه، در چارچوب مفاد این آیین‌نامه بلامانع است.

ماده ۲- در صورتی که تشکیل کلاس چندپایه با بیش از سه پایه یا بیش از ۱۵ نفر دانش‌آموز اجتناب‌ناپذیر باشد، به ازای هر پایه اضافه، زمان آموزش تا ۶ ساعت در هفته افزایش می‌یابد و به معلم مربوط برابر مقررات، حق‌التدریس پرداخت می‌شود.

ماده ۳- به منظور راهنمایی، حسن نظارت و ارزیابی اثربخش از فعالیت‌های کلاس‌های چندپایه، با توجه به پراکندگی و تعداد کلاس‌ها، به ازای حداقل ۱۰ و حداکثر ۴۰ کلاس چندپایه، یک معلم راهنمای آموزشی و تربیتی اختصاص می‌یابد.

ماده ۴- معلمان کلاس‌های چندپایه و راهنمایان آموزشی و تربیتی، از حمایت‌های مادی و معنوی برخوردار خواهند شد که میزان و چگونگی آن در شیوه‌نامه اجرایی مشخص می‌شود.

ماده ۵- سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی برای پشتیبانی آموزشی و تربیتی از معلمان و دانش‌آموزان کلاس‌های چندپایه، نسبت به تهیه و تدوین کتاب راهنمای معلم و بسته‌های آموزشی ویژه کلاس‌های چندپایه، اقدام نماید، به گونه‌ای که برنامه‌ها،

ضمن انعطاف‌پذیری در روش‌ها، با شرایط محیطی و زمان آموزش سازگاری داشته باشد.

ماده ۶- برای ارتقای صلاحیت‌ها و مهارت‌های حرفه‌ای معلمان کلاس‌های چندپایه و راهنمایان آموزشی و تربیتی، علاوه بر آموزش‌های بدو و ضمن خدمت متداول، به میزان ۴۰ ساعت آموزش تخصصی، قبل از شروع سال تحصیلی، پیش‌بینی و اجرا می‌شود.

ماده ۷- دانشگاه فرهنگیان در برنامه آموزشی دوره کارشناسی و بالاتر مجموعه علوم تربیتی (گرایش مربوط)، برای توانمندسازی منابع انسانی در مدیریت و آموزش کلاس‌های چندپایه، تدابیر لازم را اتخاذ نماید.

ماده ۸- به منظور برنامه‌ریزی و نظارت بر حسن اجرای این مصوبه و اتخاذ تصمیم متناسب با شرایط متفاوت کلاس‌های چندپایه، شورایی با مسئولیت معاون آموزش ابتدایی و عضویت نمایندگان معاونت‌های توسعه مدیریت و پشتیبانی، پرورشی و فرهنگی، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش، تشکیل و اتخاذ تصمیم می‌نماید.

ماده ۹- وزارت آموزش و پرورش گزارش پژوهشی اجرای این مصوبه را هر دو سال یکبار، به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه دهد.

ماده ۱۰- شیوه‌نامه اجرایی این مصوبه ظرف مدت ۳ ماه، توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و با امضای وزیر ابلاغ می‌شود.

آیین‌نامه گروه‌های آموزشی و تربیتی

مصوب جلسه ۹۱۴ تاریخ ۱۳۹۴/۴/۲۹ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۷۰۹۹۲ تاریخ ۱۳۹۵/۲/۲۲

به منظور ارتقای کیفیت آموزش و پرورش و توسعه مستمر شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان و بر اساس مفاد سند تحول بنیادین^۱، وزارت آموزش و پرورش موظف است با استفاده بهینه از ظرفیت، توانمندی و مشارکت حداکثری معلمان در فرایند تعلیم و تربیت، نسبت به تشکیل و ساماندهی گروه‌های آموزشی و تربیتی بر اساس مواد زیر اقدام کند:

ماده ۱- تعریف

معلمان علاقه‌مند و واجد صلاحیت^۲ (اعم از آموزگاران، دبیران، هنرآموزان، مشاوران، مربیان و مدیران مدارس) در پایه‌ها، رشته‌ها یا گروه‌های درسی که برای ارتقای کیفیت آموزشی و تربیتی، در برنامه‌ها و فعالیت‌های مربوط، با هم تعامل، همفکری و تبادل نظر و تجربه دارند.

ماده ۲- اهداف

- ۱- توسعه مستمر شایستگی‌ها و مهارت‌های تخصصی و حرفه‌ای معلمان با بهره‌گیری از ظرفیت‌های درون و برون سازمانی
- ۲- ارتقای نقش معلمان در طراحی، تدوین، اجرا، نظارت و ارزشیابی برنامه‌های درسی و آموزشی و افزایش ارتباط و تعامل اثربخش بین معلمان و برنامه‌ریزان درسی
- ۳- گسترش فرهنگ پژوهش و توسعه تحقیق و کاربست آن در مدارس
- ۴- تبادل نظر و تجربه بین اعضای گروه‌های آموزشی و تربیتی در فرایند تعلیم و تربیت و پرورش خلاقیت و نوآوری در آنان و انتقال آن به سایر معلمان
- ۵- نظارت بر حسن اجرای برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی و تربیتی معلمان و مدارس و ارائه پیشنهادها لازم.

^۱ بند ۱۳ از راهبرد کلان و بندهای ۲-۳، ۲، ۸، ۶، ۸، ۴، ۱۱ و ۱۱-۱۱ از راهکارهای هدف‌های عملیاتی
^۲ کسی که مجموعه‌ای از دانش، مهارت، نگرش، ویژگی‌های شخصیتی، علائق، تجربه‌ها و توانمندی‌های به اثبات رسیده دارد و آن‌ها را در رشته‌های تخصصی مربوط در سطحی بالاتر از انتظار به کار می‌گیرد.

ماده ۳- اصول

گروه‌های آموزشی و تربیتی مبتنی بر اصول زیر فعالیت می‌کنند:

- شایسته‌محوری و تخصص‌گرایی
- مشارکت‌پذیری و مشارکت‌جویی
- رقابت‌پذیری سالم و اثربخش
- پژوهش‌محوری و خلاقیت‌مداری
- مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی

ماده ۴- قلمرو فعالیت‌ها

- مشارکت در آموزش و توانمندسازی معلمان در چارچوب «برنامه درسی ملی» و برنامه‌های درسی و تربیتی مصوب، به ویژه کتاب‌های جدیدالتالیف
- بررسی و اظهار نظر تخصصی درباره برنامه‌ها، کتاب‌های درسی و مواد آموزشی
- مشارکت در طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی برنامه‌های درسی و تربیتی و تولید منابع آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه‌ای، منطقه‌ای، استانی و ملی
- مشارکت در برنامه‌ریزی و اجرای جشنواره‌های علمی و الگوهای برتر تدریس، مسابقات و المپیادهای علمی و فرهنگی، عملی و مهارتی دانش‌آموزان و معلمان با رویکردهای نوین
- تعامل اثربخش با انجمن‌های علمی معلمان، پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی و مراکز علمی دانشگاهی، پژوهشی و فناوری داخلی و خارجی
- همکاری در فرایند ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و به‌کارگیری روش‌های کارآمد برای ارتقای اثربخشی آن
- طراحی و انجام پژوهش‌های کاربردی، با تاکید بر اقدام‌پژوهی^۱ (پژوهش حین عمل) و درس‌پژوهی^۲ راهبری حرفه‌ای معلمان و نظارت بر عملکرد آنان، با تاکید بر نظارت بالینی
- مشارکت موثر در سنجش صلاحیت‌های تخصصی و حرفه‌ای معلمان و همکاری در انتخاب معلمان نمونه بر اساس شیوه‌نامه مربوط
- مشارکت موثر در مستندسازی و اشاعه دیدگاه‌ها و تجربیات موفق معلمان و مدارس (مدیریت دانش)

^۱ اقدام‌پژوهی نمود تفکر معلم به مثابه یک پژوهشگر است که در حین عمل، به ویژه طی فرایند آموزش، با انجام یا مشارکت در آن، به بهبود فهم خود از آموزش، حل مشکلات درسی و انجام اثربخش وظایف در کلاس درس، کمک می‌کند. این نوع تحقیق بر حل مشکلات فوری تاکید و بر کاربرد فوری نتایج تمرکز دارد.

^۲ نوعی پژوهش و به مفهوم تحقیق عمل که توسط گروهی از معلمان یا دانش‌آموزان در مورد موضوعات درسی با هدایت و راهنمایی معلم یا مربی در یک مدرسه انجام می‌شود.

- مشارکت در تدوین برنامه‌های آموزشی مدارس، مجتمع‌های آموزشی و تربیتی و ادارات آموزش و پرورش.

ماده ۵- انتخاب سرگروه‌ها

سرگروه‌های آموزشی توسط معلمان هم‌گروه خود در سطح ادارات مناطق و استان‌ها برای مدت دو سال (قابل تمدید برای یک دوره دیگر) انتخاب می‌شوند و حسب مورد با ابلاغ رسمی رئیس آموزش و پرورش منطقه/ مدیرکل آموزش و پرورش استان یا معاونان آموزشی ذی‌ربط در منطقه و استان فعالیت می‌کنند.

تبصره - تشکیل دبیرخانه‌های راهبری دروس در قالب گروه‌های درسی تخصصی در سطح ستاد و استان‌ها بلامانع است.

ماده ۶- منابع انسانی برای تشکیل گروه‌های آموزشی بر اساس ضرایب جدول زیر (ساعات تدریس موظف و غیرموظف - دولتی و غیردولتی) اختصاص می‌یابد و اعتبارات لازم برای فعالیت اعضای گروه‌ها، از محل اعتبارات وزارت آموزش و پرورش تأمین و ابلاغ می‌شود.

دوره تحصیلی	ضرایب
دوره ابتدایی	حداکثر ۱/۵ صدم ساعات تدریس آموزگاران و فعالیت مربیان پرورشی
دوره اول متوسطه	حداکثر ۲ صدم ساعات تدریس دبیران و فعالیت مربیان پرورشی و مشاوران
دوره دوم متوسطه نظری	حداکثر ۳ صدم ساعات تدریس دبیران و فعالیت مربیان پرورشی و مشاوران
دوره دوم متوسطه فنی و حرفه‌ای و کاردانش	حداکثر ۴ صدم ساعات تدریس هنرآموزان و فعالیت مربیان پرورشی و مشاوران

ماده ۷- امتیازات اعضا

اعضای گروه‌های آموزشی و تربیتی، در صورت ارائه خدمات برجسته و انجام بهینه وظایف، از امتیاز ویژه‌ای برای انتخاب معلم نمونه، ترفیعات، رتبه‌بندی معلمان و ... برخوردار می‌شوند.

تبصره - در تدوین شیوه‌نامه‌های اجرایی مرتبط، امتیاز موردنظر لحاظ می‌شود.

ماده ۸- شیوه‌نامه

شیوه‌نامه‌های اجرایی این مصوبه مشتمل بر تعیین شایستگی‌ها، وظایف و اختیارات، برنامه‌ها، ساختار و سازمان اداری، ساماندهی و فرایند انتخاب سرگروه‌ها، چگونگی تأمین منابع انسانی و مالی، نظارت و ارزشیابی و موارد مربوط به خدمات برجسته، حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ ابلاغ این مصوبه، تدوین و توسط وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود

آیین نامه ساماندهی صدور و تأیید مدارک تحصیلی دانش آموزان مصوب جلسه ۹۱۷ تاریخ ۱۳۹۴/۸/۱۸ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۶۶۷۲۲ تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۷

به منظور ساماندهی و افزایش اعتبار «صدور و تأیید مدارک تحصیلی دانش آموزان»، شورای عالی آموزش و پرورش با تأکید بر ضرورت فراهم آوردن زمینه‌ها و سازوکارهای لازم برای استفاده بهینه از ظرفیت و توانمندی فناوری‌های جدید و مشارکت سازمان‌های ذی‌ربط در ساماندهی و ارتقای فرایند صدور و تأیید مدارک تحصیلی دانش آموزان، مقرر می‌دارد:

۱- سامانه‌ای جامع، هوشمند، کارا، امن و یکپارچه در سطح ملی، حداکثر ظرف مدت یک‌سال، طراحی و اجرا شود، به گونه‌ای که ورود اطلاعات و ثبت سوابق تحصیلی و تربیتی دانش آموزان، از ابتدا تا پایان تحصیلات و نیز مدیریت فرایند صدور مدارک تحصیلی و اسناد آموزشی آنان را شامل شود.

۲- گواهینامه مهارتی در صورت صدور از سوی مراکز مجاز و معتبر مورد تأیید آموزش و پرورش، به شرطی پذیرفته می‌شود که اصالت آن، با استعلام کتبی و محرمانه اداره آموزش و پرورش یا به روش الکترونیکی از مرجع صدور، مورد تأیید قرار گیرد.

۳- نمونه گواهینامه پایان تحصیلات دوره دوم متوسطه، با اعمال ضریب امنیتی، از قبیل الصاق هولوگرام، اختصاص شماره ملی دانش آموزی، کدرهگیری مدارک تحصیلی، استفاده از کاغذ و جوهر استاندارد، تصاویر نامرئی و مهر برجسته یا گواهینامه الکترونیکی جایگزین، حداکثر ظرف مدت یک‌سال به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برسد.

۴- گواهی موقت و گواهینامه پایان تحصیلات، حداکثر ۶ ماه پس از ارائه مدرک به مرجع ذی‌ربط، صرفاً از طریق سامانه به روش الکترونیکی استعلام شود. در موارد استثنا، این استعلام می‌تواند به صورت کتبی و محرمانه صورت گیرد.

۵- اصالت و صحت مدارک و سوابق تحصیلی دانش آموزان در دوره‌های اول و دوم متوسطه که متقاضی انتقال از یک مدرسه به مدرسه دیگر (در داخل منطقه/ شهرستان، استان یا خارج از استان) هستند، باید پس از بررسی صحت و سقم در سامانه‌های دانش آموزی منطقه، به تأیید اداره آموزش و پرورش مربوط برسد. مدیر مدرسه مقصد، موظف است پس از ثبت نام از دانش آموز، صحت مدارک تحصیلی وی را حداکثر ظرف مدت یک هفته، به صورت محرمانه از طریق اداره آموزش و پرورش مربوط، استعلام

کند و اداره آموزش و پرورش و مدیر مدرسه مبدأ هم موظف است حداکثر ظرف مدت یک‌ماه به این استعلام پاسخ دهد.

۶- در مدارس دولتی و غیردولتی، مسئولیت صدور مدارک تحصیلی به‌عهده مدیر مدرسه است.

تبصره - در مدارس غیردولتی، مسئولیت مدیر نافی مسئولیت و پاسخگویی مؤسس یا نماینده حقوقی او نخواهد بود.

۷- در مدارس دولتی، برای انجام امور اجرایی که منجر به صدور مدرک تحصیلی می‌شود، صرفاً نیروهای رسمی و پیمانی به‌کار گرفته شوند.

۸- در دوره بزرگسالان و آموزش از راه دور، تغییر رشته از سایر شاخه‌ها به شاخه کاردانش یا تغییر رشته مهارتی در همان شاخه، مشروط به اخذ مجوز کمیسیون خاص آموزش و پرورش منطقه است.

۹- در آن دسته از «مدارس آموزش از راه دور» که از مدیر مأمور آموزش و پرورش برخوردارند، برگزاری و اعلام نتیجه امتحانات با رعایت مقررات مربوط و نظارت آموزش و پرورش، مجاز می‌باشد.

۱۰- دوره‌های آموزشی لازم برای مدیران، معاونان آموزشی و اجرایی مدارس، به منظور آشنایی با سامانه‌ها و قوانین و مقررات مرتبط با مسئولیت خود، قبل از انتصاب و در حین انجام مسئولیت، برگزار شود. شرکت در این دوره‌ها، الزامی است.

۱۱- وزارت آموزش و پرورش موظف است شیوه‌نامه اجرایی این آیین‌نامه را ظرف مدت ۳ ماه تدوین و با امضای وزیر آموزش و پرورش ابلاغ کند و نتیجه فعالیت‌ها را یک‌سال پس از ابلاغ این مصوبه به شورای عالی آموزش و پرورش گزارش دهد.

آیین نامه ساماندهی وظایف و اختیارات کمیسیون‌های خاص

مصوب جلسه ۳ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۹۴/۱۱/۷ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۷۱۳۶۹ تاریخ ۱۳۹۵/۳/۱۲

مقدمه

در اجرای مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش^۱ و به استناد بند ۴ شرح وظایف کمیسیون معین، مصوب جلسه ۸۸۸ شورای عالی آموزش و پرورش^۲، تاریخ ۹۲/۸/۲۷، وظایف و اختیارات زیر، با رعایت سایر قوانین و مقررات مربوط، به کمیسیون‌های خاص و شورای مدرسه واگذار می‌شود:

ماده ۱- اهداف

- ۱- کاهش تمرکز و زمینه‌سازی برای تحقق اهداف تحول بنیادین در سازمان‌های اداری و اجرایی آموزش و پرورش.
- ۲- تسهیل فرایند امور و توسعه اختیارات کمیسیون‌های خاص.
- ۳- تقویت نقش و جایگاه شورای مدرسه و تحقق رویکرد «مدرسه محوری».
- ۴- تسریع در روند بررسی مشکلات پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموزان و تصمیم‌گیری بهینه و به‌موقع در مورد آن‌ها.

ماده ۲- اصول حاکم

- ۱- فراهم آوردن زمینه تحقق اهداف تعلیم و تربیت اسلامی.
- ۲- رعایت عدالت آموزشی و تربیتی.
- ۳- هویت‌بخشی به مدرسه به‌عنوان کانون تربیتی محله.
- ۴- مستند بودن موضوع‌ها و مستندسازی تصمیم‌ها.

^۱ راهبرد کلان ۱۲- بازنگری و بازسازی ساختارها و رویه‌ها در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی و راهکار ۲-۱۳- افزایش کارآمدی شوراهای درون مدرسه (مانند شورای معلمان و شورای دانش‌آموزان) با تفویض برخی از اختیارات اداره و مدرسه به آنان و فراهم آوردن زمینه مشارکت بیشتر ایشان در فرایند تعلیم و تربیت مدرسه.

^۲ بند ۴ شرح وظایف کمیسیون معین «بررسی و تصویب واگذاری برخی از اختیارات کمیسیون خاص شورای عالی»

ماده ۳- کمیسیون خاص استان

کمیسیون خاص ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها با ترکیب اعضا، وظایف و اختیارات زیر تشکیل می‌شود:

الف- ترکیب اعضا

- ۱- مدیرکل آموزش و پرورش (رئیس کمیسیون)
 - ۲- معاون آموزش متوسطه (نایب رئیس)
 - ۳- معاون آموزش ابتدایی
 - ۴- رئیس اداره سنجش (دبیر کمیسیون)
 - ۵- رئیس اداره آموزش و پرورش استثنایی
 - ۶- رئیس اداره مدارس غیردولتی و مشارکت‌های مردمی
 - ۷- رئیس اداره حقوقی، املاک و حمایت قضایی کارکنان
 - ۸- نماینده مدیران مناطق و نواحی آموزش و پرورش (به انتخاب مدیرکل)
 - ۹ و ۱۰- نمایندگان مدیران مدارس ابتدایی، متوسطه و استثنایی
- تبصره ۱-** با تشکیل این کمیسیون، «کمیسیون خاص مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان»، موضوع مصوبه ۴۵۶ کمیسیون معین، به تاریخ ۸۷/۴/۱۲ منحل و برخی از وظایف و اختیارات آن به این کمیسیون واگذار می‌شود.^۱
- تبصره ۲-** نمایندگان مدیران مدارس از بین مدیران مجرب از سوی مدیرکل آموزش و پرورش، برای مدت ۲ سال انتخاب می‌شوند که تمدید عضویت آنان بلامانع است.
- تبصره ۳-** رئیس کمیسیون خاص استان می‌تواند، از رؤسای ادارات آموزشی دوره‌های مختلف تحصیلی حسب موضوع، با داشتن حق رأی و صاحب‌نظران و کارشناسان، بدون داشتن حق رأی، برای شرکت در جلسات، دعوت کند.
- تبصره ۴-** ابلاغ رئیس کمیسیون خاص استان را دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش و ابلاغ سایر اعضا را مدیرکل آموزش و پرورش استان صادر می‌کند.
- تبصره ۵-** جلسات کمیسیون خاص استان در صورت داشتن دستور کار، حداقل هر ماه یک‌بار تشکیل می‌شود.
- تبصره ۶-** جلسات کمیسیون حداقل با حضور ۷ نفر از اعضا رسمیت می‌یابد و مصوبات آن، با رأی موافق ۵ نفر معتبر خواهد بود.

^۱ برابر نامه شماره ۱۲۰/۷۴۰۳۸ تاریخ ۱۳۹۵/۷/۲۴ دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش، پرونده دانش‌آموزان استثنایی پس از بررسی‌های کارشناسی در اداره آموزش و پرورش استثنایی استان، در کمیسیون خاص اداره کل آموزش و پرورش اتخاذ تصمیم می‌شود.

ب- وظایف و اختیارات

۱- تصمیم‌گیری در مورد دانش‌آموزانی که برخلاف مقررات، با صغرسن یا کبرسن ثبت‌نام شده‌اند.

۲- صدور مجوز ثبت‌نام و ادامه تحصیل برای دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه بزرگسالان که برخلاف مقررات، بیش از دو نیم‌سال تحصیلی، بدون تعیین رشته، ادامه تحصیل داده‌اند.

۳- صدور مجوز شرکت در نوبت امتحانی دی‌ماه برای دانش‌آموزان شاخه فنی و حرفه‌ای و دوره پیش‌دانشگاهی که نصاب قبولی را کسب نکرده‌اند و انتقال نمرات مأخوذه دروس نهایی از نوبت امتحانی دی‌ماه به ستون شهریورماه (حداکثر در سه عنوان درسی برای افرادی که در دانشگاه پذیرفته شده‌اند).^۱

۴- صدور مجوز شرکت در اولین نوبت امتحانی (شهریور یا دی‌ماه) در تمامی دروس دوره پیش‌دانشگاهی (۲۴ واحد) برای دانش‌آموزان قبولی پایه سوم که در جشنواره خوارزمی و المپیادهای جهانی و کشوری رتبه‌های اول تا سوم را کسب کرده‌اند. (نمرات قبول شدگان نوبت امتحانی دی‌ماه برای دانش‌آموزانی که از مهرماه در دانشگاه مشغول به تحصیل شده‌اند، به عنوان قبولی نوبت قبل، محسوب شود).

۵- صدور مجوز شرکت مجدد در امتحان تغییر رشته در اولین فرصت (دروس غیرنهایی) یا اولین نوبت (دروس نهایی) برای فارغ‌التحصیلان دوره متوسطه شاخه‌های نظری و فنی و حرفه‌ای متقاضی تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی غیرمتناظر با رشته تحصیلی دیپلم خود که در امتحان تغییر رشته شرکت نکرده یا شرکت کرده‌اند، ولی در یک یا دو عنوان درسی موفق به کسب نصاب لازم نشده‌اند.^۲

۶- صدور مجوز برگزاری امتحان نهایی در خارج از مدرسه، برای دانش‌آموزانی که به دلیل مشکلات درمانی و پزشکی قادر به حضور در حوزه امتحانات نهایی نیستند، با حضور همزمان دو نفر ناظر از استان و منطقه در محلی که مورد تأیید مرکز سنجش آموزش و پرورش است.

^۱ - به استناد نامه شماره ۱۲۰/۷۵۲۰ تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۹ تأکید این بند بر صدور مجوز انتقال نمرات مأخوذه نهایی از دی ماه به شهریورماه است.

^۲ - به استناد نامه فوق، منظور از کلمه مجدد برای دانش‌آموزانی است که در آزمون تغییررشته شرکت کرده و موفق به کسب نصاب قبولی نشده‌اند.

۷- صدور مجوز برگزاری امتحان مجدد در اولین فرصت در دروس غیرنهایی و حداکثر در سه عنوان درسی تا پایان مهرماه و جایگزینی نمره آن در ستون شهریورماه در پایه سوم شاخه فنی و حرفه‌ای، کاردانش و دوره پیش‌دانشگاهی، برای دانش‌آموزانی که در دانشگاه پذیرفته شده‌اند و نصاب قبولی در درس یا دروسی را کسب نکرده‌اند.^۱

۸- صدور مجوز پذیرش کارنامه‌های تحصیلی تطبیقی دانش‌آموزان دوره شش‌ساله نظام قدیم با دروس سالی- واحدی، برای دانش‌آموزانی که کارنامه قبولی پایه پنجم یا کارنامه مردودی سال ششم آن‌ها موجود است، اما کارنامه پایه‌های قبلی دوره متوسطه آن‌ها مفقود شده است.

۹- صدور مجوز پذیرش کارنامه‌های تحصیلی دانش‌آموزان دوره چهارساله نظام قدیم با دروس سالی- واحدی برای ادامه تحصیل در شیوه سالی واحدی برای دانش‌آموزانی که کارنامه قبولی پایه سوم یا کارنامه مردودی سال چهارم آن‌ها موجود است، اما کارنامه پایه‌های قبلی دوره متوسطه آن‌ها مفقود شده است.

۱۰- صدور مجوز حذف سوابق تحصیلی سال دوم متوسطه روزانه در شاخه یا رشته قبلی برای افراد متقاضی تکرار پایه و ادامه تحصیل در شاخه یا رشته جدید، به شرط داشتن شرایط ادامه تحصیل در شاخه یا رشته.

۱۱- صدور مجوز حذف نمره زیر حدنصاب درس یا دروس در یک نوبت امتحانی از کارنامه تحصیلی دانش‌آموزان و احتساب نمرات امتحانی نوبت قبل و اعلام فارغ‌التحصیلی، حسب مقررات در آن نوبت.^۲

۱۲- صدور مجوز جهش تحصیلی برای دانش‌آموزان دوره ابتدایی که یک‌بار از جهش تحصیلی استفاده کرده‌اند، با رعایت شرایط مندرج در آیین‌نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی.

۱۳- صدور مجوز شرکت در آزمون جهش تحصیلی (پایه یازدهم) برای دانش‌آموزان ساعی و ممتاز قبولی پایه دهم، به غیر از شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش که دارای

^۱ به استناد نامه شماره ۱۲۰/۷۵۲۰ تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۹، بند مذکور شامل دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال، آموزش از راه دور و داوطلبان آزاد نیز می‌شود. بندهای ۳ و ۷ کمیسیون خاص استان مستقل از یکدیگر بوده و دانش‌آموز می‌تواند از مفاد هر دو بند استفاده کنند. توصیه می‌شود دانش‌آموزانی که دروس باقی‌مانده آنها شامل داخلی و نهایی است، در نوبت امتحانی دی‌ماه در امتحانات دروس مذکور شرکت کنند. مفاد بند ۷ لزوماً مقید به شرکت در امتحانات شهریور ماه نیست و دانش‌آموزی که نصاب قبولی را کسب نکرده باشد، می‌تواند از مفاد این بند استفاده کند.

^۲ به استناد نامه فوق‌منظور از احتساب نمرات امتحانی نوبت قبل، نوبتی است که شرایط فارغ‌التحصیلی را برای دانش‌آموزان فراهم می‌کند.

معدل حداقل ۱۸/۵۰ بوده و متقاضی جهش به پایه دوازدهم می‌باشند؛ به شرطی که در تمامی دروس آزمون جهشی حداقل نمره ۱۷ را کسب کرده باشند.

۱۴- صدور مجوز تغییر رشته و ادامه تحصیل برای دانش‌آموزان انتقالی دوره متوسطه حرفه‌ای (دانش‌آموزان با نیازهای ویژه) در صورتی که منطقه موردنظر فاقد رشته تحصیلی دانش‌آموز انتقالی باشد.

۱۵- ایجاد تسهیلات برای برگزاری امتحان عملی درس تربیت بدنی، با توجه به شرایط خاص دانش‌آموزان استثنایی با تأیید کمیسیون خاص.

۱۶- تصمیم‌گیری در مورد دانش‌آموزان دوره متوسطه پیش‌حرفه‌ای که به دلیل محدودیت‌های جسمانی قادر به انجام بخشی از فعالیت‌های عملی درس کار و فناوری نیستند.

۱۷- صدور مجوز تغییر نظام آموزشی از استثنایی به عادی، برای دانش‌آموزان دوره ابتدایی که با معلولیت کم‌توان ذهنی ثبت‌نام شده‌اند، اما پس از آموزش در مدارس استثنایی، بر اساس نتایج ارزیابی هوش که در پایگاه سنجش آموزش و پرورش استثنایی استان انجام می‌شود، به دیرآموز و عادی تغییر پیدا می‌کنند.

۱۸- صدور مجوز ثبت‌نام در نزدیک‌ترین مدرسه استثنایی و ادامه تحصیل در مدرسه عادی، با استفاده از خدمات ویژه آموزشی برای دانش‌آموزان دوره ابتدایی دارای معلولیت کم‌توان ذهنی، در مناطق روستایی و صعب‌العبور فاقد مدرسه استثنایی.

ماده ۴- کمیسیون خاص مناطق و نواحی

وظایف و اختیارات کمیسیون خاص مناطق و نواحی مندرج در بند ب ماده یک آیین‌نامه تشکیل کمیسیون خاص در ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی، موضوع مصوبه جلسه ۶۴۴ شورای عالی آموزش و پرورش، تاریخ ۷۸/۱۰/۱۶ و بند ۲ شیوه‌نامه رسیدگی به مشکلات پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموزان، موضوع مصوبه جلسه ۲۲۸ کمیسیون معین تاریخ ۷۹/۶/۸ به شرح زیر اصلاح می‌شود: (سایر مفاد مصوبه‌های مذکور به قوت خود باقی بوده و لازم‌الاجراست).

۱- صدور مجوز ثبت‌نام و ادامه تحصیل در مدرسه، بدون حضور در کلاس برای دانش‌آموزانی که به علت بیماری خاص قادر به حضور در کلاس نیستند.

۲- صدور مجوز ثبت‌نام و ادامه تحصیل در مدرسه روزانه با حضور یا بدون حضور در کلاس برای دانش‌آموزانی که به دلایل مختلف، از جمله کبرسن، مردودی و نظایر آن، شرایط تحصیل در مدرسه روزانه را از دست داده‌اند. (با رعایت اصول تعلیم و تربیت)

برای دانش‌آموزان دوره متوسطه با رعایت قوانین و مقررات نظام وظیفه عمومی و در صورتی که دبیرستان بزرگسالان در منطقه ذی‌ربط وجود نداشته باشد. حضور دانش‌آموزان شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش در کلاس‌های دروس کارگاهی و عملیات میدانی و استانداردهای مهارت الزامی است.^۱

۳- صدور مجوز ثبت‌نام و ادامه تحصیل در مدارس بزرگسالان (دوره‌های اول و دوم متوسطه و پیش‌دانشگاهی) برای دانش‌آموزانی که به دلایل موجه قادر به تحصیل در مدرسه روزانه نیستند و حداقل شرایط سنی را برای ثبت‌نام در مدرسه بزرگسالان ندارند.

۴- صدور مجوز ثبت‌نام و شرکت در امتحان شهریورماه دوره پیش‌دانشگاهی برای دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد که در سنوات قبل در دوره مزبور تحصیل کرده و فارغ‌التحصیل نشده‌اند.

۵- صدور مجوز ثبت‌نام و ادامه تحصیل در مدارس روزانه برای دانش‌آموزانی که حداکثر دارای دو سال وقفه تحصیلی بوده و حائز شرایط تحصیل در مدارس روزانه نیستند. (با رعایت قوانین و مقررات نظام‌وظیفه و سایر قوانین مربوط)

۶- صدور مجوز ثبت‌نام و ادامه تحصیل، بدون حضور در کلاس، صرفاً برای دانش‌آموزان روزانه که از طریق مراجع ذی‌صلاح مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش، در دوره تخصصی حفظ قرآن کریم پذیرفته شده‌اند.

۷- صدور مجوز ثبت‌نام و ادامه تحصیل در مدارس ایثارگران (فاقد شرایط مندرج در مصوبات جلسات ۶۳۲، ۶۳۳ و ۵۱۴ شورای عالی آموزش و پرورش)

۸- صدور مجوز ثبت‌نام و ادامه تحصیل در مدارس نمونه دولتی برای دانش‌آموزانی که قبلاً در مدارس تیزهوشان مشغول به تحصیل بوده‌اند، ولی در حال حاضر به دلیل نبودن مدرسه تیزهوشان یا کسب نکردن حداقل امتیاز لازم، شرایط تحصیل در مدارس تیزهوشان را از دست داده‌اند.^۲

^۱ به استناد نامه شماره ۱۲۰/۷۵۲۰ تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۹، بند مذکور شامل دانش‌آموزان دوره‌های متوسطه و پیش‌دانشگاهی با رعایت شرایط قید شده می‌شود. در دوره ابتدایی، حداکثر کبرسن با توجه به شرایط منطقه و وضعیت دانش‌آموز و رعایت مسائل تربیتی، در اختیار کمیسیون خاص منطقه می‌باشد.

^۲ به استناد نامه فوق، بند مذکور در ارتباط با دانش‌آموزانی است که از یک منطقه به منطقه دیگر یا از یک شهر به شهر دیگر منتقل می‌شوند و منطقه مقصد فاقد مدرسه تیزهوشان بوده یا دانش‌آموز کف امتیاز آزمون ورودی مدرسه تیزهوشان مقصد را کسب نکرده است. در این صورت کمیسیون خاص منطقه می‌تواند با توجه به شرایط منطقه و در صورت داشتن ظرفیت در مدرسه نمونه دولتی دانش‌آموز را به آن مدرسه هدایت کند.

- ۹- صدور مجوز ثبت نام و ادامه تحصیل تا پایان سال تحصیلی برای دانش آموزان فاقد شناسنامه دوره های ابتدایی و متوسطه اول و همچنین تمدید رأی ثبت نام و ادامه تحصیل آنان در سال های آتی، در صورت عدم ارائه شناسنامه (تسلیم هر نوع گواهی یا مدرک تحصیلی منوط به ارائه اصل شناسنامه است).^۱
- ۱۰- صدور مجوز ثبت نام و ادامه تحصیل برای دانش آموزان بزرگسال و آموزش از راه دور شاخه کاردانش در رشته مورد نظر خود، بدون شرکت در امتحان تغییر رشته که به دلیل نقص عضو قادر به انجام فعالیت های عملی درس های تخصصی رشته مربوط نیستند.^۲
- ۱۱- تصمیم گیری در مورد دانش آموزان مردود دوره ابتدایی و دوره اول متوسطه که برخلاف مقررات، در پایه بالاتر ثبت نام شده اند.
- ۱۲- تصمیم گیری در مورد دانش آموزانی که برخلاف مقررات، با تکرار پایه، بدون داشتن ضوابط ورود به رشته یا شاخه و بدون شرکت در امتحان تغییر رشته، ثبت نام شده اند.
- ۱۳- صدور مجوز ثبت نام برای دانش آموزان بزرگسال، آموزش از راه دور و داوطلبان آزاد که به دلایل موجه در موعد مقرر موفق به ثبت نام نشده اند.
- ۱۴- صدور مجوز ادامه تحصیل برای یک نیم سال تحصیلی در دوره بزرگسالان، با رعایت قوانین و مقررات نظام وظیفه و سایر قوانین مربوط، برای دانش آموزانی که جمعاً ۱۲ نیم سال ادامه تحصیل داده اند، ولی موفق به اتمام دروس خود در دوره متوسطه نشده اند.
- ۱۵- صدور مجوز ثبت نام و ادامه تحصیل بدون شرکت در امتحان تغییر رشته، برای دانش آموزانی که در مسابقات قرآنی یا مسابقات علمی، مهارتی، هنری، ورزشی و فرهنگی معتبر در سطح بین المللی و کشوری حائز رتبه اول تا سوم شده اند و متقاضی ادامه تحصیل در دوره پیش دانشگاهی در رشته ای غیر از رشته دیپلم خود هستند.
- ۱۶- تصمیم گیری در مورد ثبت نام و ادامه تحصیل دانش آموزانی که پیش نیاز دروس را رعایت نکرده اند.

^۱ به استناد نامه شماره ۱۲۰/۷۵۲۰ تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۹، مفاد ماده ۳۳ آیین نامه اجرایی مدارس به قوت خود باقی بوده و لازم الاجراست.

^۲ به استناد نامه فوق مطابق مفاد تبصره ۲ ماده ۶۰ و ماده ۸۱ آیین نامه آموزشی دوره متوسطه بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور مصوب جلسه ۶۶۶ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۰/۸/۳ عمل شود.

- ۱۷- صدور مجوز ثبت‌نام و ادامه تحصیل در رشته‌ای به جز رشته قبلی، برای دانش‌آموزانی که به علت انتقال، رشته تحصیلی آن‌ها در منطقه مقصد وجود ندارد و حائز شرایط رشته یا شاخه جدید در نمونه‌برگ هدایت تحصیلی نیستند.^۱
- ۱۸- صدور مجوز اخذ امتحان در نوبت امتحانی بعدی برای دانش‌آموزانی که به دلایل موجه، از قبیل شرکت در المپیادها و دوره‌های آموزشی مربوط، مسابقات ورزشی و نظایر آن، موفق به شرکت در امتحانات هماهنگ استانی پایه نهم و نهایی دوره متوسطه نشده‌اند. قبولی آنان به‌عنوان قبولی در امتحانات نوبت قبل محسوب خواهد شد.
- ۱۹- صدور مجوز اخذ امتحان پیش از موعد برای دروسی که امتحانات آن‌ها به‌صورت نهایی نیست، حداکثر یک‌ماه قبل از شروع امتحانات پایانی، برای دانش‌آموزانی که به ضرورت در زمان برگزاری امتحانات به خارج از کشور عزیمت خواهند کرد.
- ۲۰- صدور مجوز برگزاری آزمون مجدد برای دانش‌آموزانی که شرایط ورود به مدارس نمونه دولتی را از دست داده‌اند یا در آزمون ورودی شرکت نکرده‌اند و مدرسه نمونه دولتی ظرفیت پذیرش آنان را دارد.^۲
- ۲۱- تصمیم‌گیری در مورد دانش‌آموزانی که در امتحان تجدیدی بر اثر اشتباه مسئولان شرکت نکرده‌اند.
- ۲۲- صدور مجوز شرکت در امتحان تعیین پایه برای دانش‌آموزانی که شرایط سنی لازم در آیین‌نامه اجرایی مدارس را ندارند.^۳
- ۲۳- صدور مجوز شرکت در امتحان دروس بیش از سقف مجاز، حداکثر ۸ واحد در نوبت‌های امتحانی شهریور و دی‌ماه، برای دانش‌آموزان سال سوم متوسطه روزانه که فارغ التحصیل می‌شوند.

^۱ به استناد نامه شماره ۱۳۹۵/۱۰/۲۹ تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۹، چنانچه دانش‌آموز پایه دهم ضمن سال تحصیلی از یک منطقه به منطقه دیگر منتقل شود و رشته تحصیلی وی در منطقه مقصد وجود نداشته باشد می‌تواند در رشته جدید ادامه تحصیل دهد و در صورت پایان امتحانات نوبت اول، نمرات مأخوذه نوبت دوم وی برای نوبت اول نیز منظور شود. در صورتی که دانش‌آموز پس از پایان پایه دهم و یا پایان پایه یازدهم از یک منطقه به منطقه دیگر منتقل شود و رشته تحصیلی وی در منطقه مقصد وجود نداشته باشد دروس مشترک از وی پذیرفته می‌شود ولی بایستی در امتحانات دروس غیرمشترک شرکت نماید.

^۲ به استناد نامه فوق، شرط لازم برای تصمیم‌گیری در مورد این بند شرایط منطقه، وجود ظرفیت خالی در مدرسه نمونه دولتی پس از اجرای دستورالعمل‌های ارسالی از سوی معاونت آموزشی وزارت آموزش و پرورش و هماهنگی با اداره کل آموزش و پرورش استان می‌باشد.

^۳ به استناد نامه فوق، این بند شامل دانش‌آموزانی که حداقل سن ورود به پایه اول ابتدایی (۶ سال تمام) را نداشته باشند، نمی‌شود. بلکه شامل دانش‌آموزانی است که کبر سن داشته یا با وقفه تحصیلی مواجه شده‌اند.

۲۴- صدور مجوز شرکت در امتحانات داخلی دوره متوسطه و پیش‌دانشگاهی برای دانش‌آموزانی که حداکثر یک هفته قبل از شروع امتحانات پایانی، به‌صورت میهمان، از یک مدرسه به مدرسه دیگر منتقل می‌شوند. اعلام نتیجه دانش‌آموزان از واحد آموزشی مبدا صورت می‌گیرد.

۲۵- صدور مجوز اخذ امتحان داخلی در اولین فرصت و حداکثر تا یک‌ماه پس از پایان امتحانات برای دانش‌آموزان بزرگسال، آموزش از راه دور و داوطلبان آزاد که امتحانات آن‌ها به علل مختلف از قبیل حوادث غیرمترقبه و بلایای طبیعی برگزار نشده یا اوراق امتحانی آنان مفقود یا معدوم شده است.

۲۶- صدور مجوز برگزاری امتحان داخلی در خارج از مدرسه برای دانش‌آموزان بزرگسال، آموزش از راه دور و داوطلبان آزاد که به تشخیص پزشک معتمد و تأیید کمیسیون، قادر به حضور در جلسه امتحانی نیستند.

۲۷- تصمیم‌گیری در مورد برگزاری امتحانات هماهنگ غایبین موجه دوره‌های مختلف تحصیلی و امتحانات داخلی و هماهنگ غایبین موجه داوطلبان آزاد.

۲۸- صدور مجوز شرکت در امتحان طرح جامع برای دانش‌آموزان دارای صغرسن و تصمیم‌گیری در مورد دانش‌آموزانی که با داشتن صغرسن در امتحان طرح جامع شرکت کرده و قبول شده‌اند.

۲۹- صدور مجوز شرکت در امتحان استانداردهای مهارت در واحد آموزشی روزانه، برای آن‌دسته از دانش‌آموزان واحدهای آموزشی بزرگسالان دوره متوسطه شاخه کاردانش که شرایط تحصیل در واحد آموزشی روزانه را از دست داده‌اند و امکان گذراندن آن استاندارد یا استانداردهای مهارت در مراکز خارج از آموزش و پرورش آن منطقه را نداشته باشند.

۳۰- صدور مجوز تغییر رشته از سایر شاخه‌ها به شاخه کاردانش یا تغییر رشته مهارتی در همان شاخه در دوره بزرگسالان و آموزش از راه دور.

۳۱- صدور مجوز شرکت در امتحان تغییر رشته، پس از مهلت قانونی امتحانات شهریورماه، برای دانش‌آموزان پایه دوم متوسطه تا پایان مهرماه.

۳۲- صدور مجوز تغییر رشته برای دانش‌آموزان روزانه شاخه کاردانش، از پایه دوم به پایه سوم رشته جدید به شرطی که دروس مهارتی پایه دوم و سوم هر دو رشته یکسان باشد.

۳۳- صدور مجوز گذراندن درس کارآموزی (فنی و حرفه‌ای) یا کارورزی (کاردانش) به‌صورت حضوری برای دانش‌آموزان شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش که تا پایان دوره تابستانی موفق به گذراندن درس مذکور نشده‌اند.

۳۴- ایجاد تسهیلات برای برگزاری امتحان، به‌صورت چندگزینه‌ای، املای صحیح غلط، دادن وقت اضافی، جایگزین کردن نمره بخش کتبی به جای شفاهی یا بالعکس در امتحانات داخلی برای دانش‌آموزان بزرگسال، آموزش از راه دور و داوطلبان آزاد، با توجه به شرایط خاص جسمانی (اختلالات حرکتی، ناسازگاری بدنی، عدم تعادل جسمانی) به تشخیص پزشک معتمد و تأیید کمیسیون.

۳۵- صدور مجوز استفاده از منشی و وقت اضافی، علاوه بر وقت قانونی در امتحانات نهایی برای دانش‌آموزان استثنایی با ارائه مدرک معتبر و با تأیید مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان یا شورای معلمان نزدیک‌ترین مدرسه استثنایی محل.

۳۶- صدور مجوز اصلاح مشخصات هویتی دانش‌آموز (غیر از تاریخ تولد)، براساس مدارک معتبر جدید به روش ظهرنویسی در گواهینامه پایان تحصیلات دوره متوسطه و پیش‌دانشگاهی^۱.

۳۷- صدور مجوز انتقال از یک مدرسه به مدرسه دیگر در همان منطقه یا از یک منطقه به منطقه دیگر برای دانش‌آموزان متقاضی انتقال در دوره‌های ابتدایی، اول متوسطه و پیش‌حرفه‌ای حداکثر تا یک هفته قبل از شروع امتحانات پایانی با هماهنگی مدیران واحدهای آموزشی و موافقت منطقه مقصد.

۳۸- صدور مجوز انتقال از یک منطقه به منطقه دیگر، پس از امتحانات نهایی خردادماه، برای دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد سال آخر متوسطه، مشروط به داشتن عذرموجه.

۳۹- صدور مجوز ابطال کارنامه‌های تطبیق دوره‌های چهارساله و شش‌ساله متوسطه با شیوه نیم‌سالی واحدی و اجازه تطبیق آن‌ها به شیوه سالی واحدی، براساس آیین‌نامه‌های مربوط.

۴۰- صدور مجوز پذیرش نمره دروس انتخابی به‌صورت درج علامت ضربدر در موارد زیر، برای دانش‌آموزان روزانه دوره متوسطه، به شرط معرفی متخلف یا متخلفین پرونده به هیئت رسیدگی به تخلفات اداری.

^۱ به استناد نامه شماره ۱۲۰/۷۵۲۰ تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۹، اصلاح مشخصات هویتی دانش‌آموزان دارای گواهی‌نامه‌های دوره چهارساله نظام قدیم پس از تأیید اداره سنجش استان و ظهرنویسی، توسط مدیرکل استان ذی‌ربط مهر و امضا می‌شود.

الف - ارائه نکردن درس یا دروس انتخابی.

ب - ارائه دروس انتخابی مربوط به پایه اول در سایر پایه‌ها و بالعکس.

ج - جابه‌جایی در ارائه دروس انتخابی در گروه‌های پرورشی و سایر دروس انتخابی.

د - ارائه مکرر درس یا دروس انتخابی مربوط به پایه اول متوسطه در پایه‌های تحصیلی بعدی.

۴۱- تصمیم‌گیری در مورد دانش‌آموزانی که بدون داشتن نمره نصاب قبولی در درس یا دروس غیرنهای، قبول اعلام شده‌اند یا با داشتن نمره نصاب قبولی در درس یا دروس غیرنهایی مردود اعلام شده‌اند.

۴۲- صدور مجوز انتخاب واحد کمتر از سقف مجاز به دلایل مختلف با رعایت قوانین و مقررات نظام‌وظیفه برای دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان (حداکثر یک نیم‌سال).^۱

۴۳- صدور مجوز انتخاب مجدد دروس گذرانده شده.^۲

۴۴- تصمیم‌گیری در مورد دانش‌آموزانی که حد مجاز انتخاب واحد را در نیم‌سال، سال تحصیلی یا دوره تابستانی رعایت نکرده‌اند.

۴۵- صدور مجوز انتخاب واحد بیش از حد مجاز برای دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی که حداقل یک نیم‌سال (به شیوه بزرگسالان) تحصیل کرده باشند؛ مشروط بر آنکه در مراکز پیش‌دانشگاهی بزرگسالان (با انتخاب حداقل ۱۲ واحد به صورت حضوری) یا به شیوه داوطلب آزاد ثبت‌نام کنند.

۴۶- صدور مجوز انتخاب واحد بیش از حد مجاز برای دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان (حداکثر ۲۴ واحد) در آخرین نیم‌سال تحصیلی یا (۱۲ واحد) در آخرین دوره تابستانی.

۴۷- صدور مجوز انتخاب واحد بیش از حد مجاز در دوره تابستانی (حداکثر ۱۶ واحد درسی) برای دانش‌آموزان دبیرستان‌های بزرگسالان که قصد ادامه تحصیل در واحد آموزشی روزانه دارند.

^۱ به استناد نامه شماره ۱۲۰/۷۵۲۰ تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۹، مفاد بند مذکور شامل دانش‌آموزانی است که در سن مشمولیت بوده و نیاز به کسب معافیت تحصیلی از حوزه نظام وظیفه دارند. بدیهی است که سایر دانش‌آموزان می‌توانند به صورت داوطلب آزاد دروس باقی مانده را انتخاب کرده و بگذرانند.

^۲ به استناد نامه فوق، این بند مربوط به آن دسته از دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه می‌باشد که مشغول به تحصیل بوده و برخلاف مقررات نسبت به انتخاب مجدد درس یا دروس اقدام کرده‌اند. در این صورت کمیسیون خاص منطقه می‌تواند نسبت به حذف درس یا دروس انتخاب شده یا درج نمره فعلی اقدام نماید. فارغ التحصیلان متقاضی ارتقای نمرات پایه سوم، می‌توانند از مفاد مصوبه ۹۱۵ استفاده نمایند.

۴۸- صدور مجوز ارائه دروس قبل از احراز شرایط ورود به رشته، به استثنای دروس عمومی مشترک تمامی شاخه‌ها.

۴۹- صدور مجوز جهش تحصیلی برای دانش‌آموزان قبولی پایه اول به پایه سوم ابتدایی، با رعایت شرایط مندرج در آیین‌نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی.

۵۰- تمدید آرای قبلی، برای دانش‌آموزانی که به دلایل موجه، موفق به شرکت یا کسب نمره قبولی در امتحان درس یا دروس مربوط به آرای صادره، نشده‌اند.

ماده ۵- شورای مدرسه

وظایف و اختیارات شورای مدرسه، علاوه بر موارد مندرج در آیین‌نامه اجرایی مدارس، به شرح زیر است. مدیر مدرسه موظف است یک نسخه از رأی صادره (مشابه نمون برگ آرای صادره کمیسیون‌های خاص منطقه و شورای عالی) را در پرونده تحصیلی دانش‌آموزان نگه دارد و در ستون ملاحظات دفاتر و اسناد ذی‌ربط (آمار، امتحانات و کارنامه) به شماره رأی شورای مدرسه استناد کند.

۱- صدور مجوز ثبت‌نام و ادامه تحصیل برای دانش‌آموزانی که به دلایل موجه در موعد مقرر، موفق به ثبت‌نام نشده‌اند.

۲- صدور مجوز ثبت‌نام و ادامه تحصیل برای دانش‌آموزان شاخه‌های فنی و حرفه‌ای، کاردانش و متوسطه حرفه‌ای در رشته موردنظر خود، بدون شرکت در امتحان تغییر رشته که به دلیل نقص عضو قادر به انجام فعالیت‌های عملی درس‌های تخصصی رشته مربوط نیستند.

۳- صدور مجوز ثبت‌نام و ادامه تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی روزانه، برای دانش‌آموزانی که به دلیل بیماری خاص و ارائه اسناد پزشکی معتبر قادر به حضور و ادامه تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان نیستند؛ مشروط بر آنکه شرط سنی تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی روزانه را داشته باشند.

۴- ایجاد تسهیلات برای برگزاری امتحان، به صورت چندگزینه‌ای، املای صحیح غلط، دادن وقت اضافی، جایگزین کردن نمره بخش کتبی به جای شفاهی یا بالعکس در امتحانات داخلی، با توجه به شرایط خاص جسمانی (اختلالات حرکتی، ناسازگاری بدنی، عدم تعادل جسمانی) به تشخیص پزشک معتمد و تأیید شورا، برای دانش‌آموزان روزانه (عادی و استثنایی).

۵- صدور مجوز اخذ امتحان داخلی در اولین فرصت و حداکثر تا یک‌ماه پس از پایان امتحانات برای دانش‌آموزان روزانه که امتحانات آن‌ها به علل مختلف از قبیل حوادث غیرمترقبه و بلاپای طبیعی برگزار نشده یا اوراق امتحانی آنان مفقود یا معدوم شده است.

۶- صدور مجوز برگزاری امتحان داخلی در خارج از مدرسه برای دانش‌آموزانی که به تشخیص پزشک معتمد و تأیید شورا قادر به حضور در جلسه امتحانی نیستند.

ماده ۶- فرایند بررسی پرونده تحصیلی دانش‌آموزان

بررسی پرونده تحصیلی دانش‌آموزان و صدور رأی در کمیسیون‌های خاص و شورای مدرسه، منوط به ارائه مدارک و مستندات است که به تأیید مراجع ذیصلاح رسیده باشد.

در بررسی پرونده دانش‌آموز و صدور رأی، موارد زیر مورد توجه قرار گیرد:

الف- پرونده تحصیلی دانش‌آموز یا درخواست‌های موردی وی، ابتدا در شورای مدرسه بررسی می‌شود، چنانچه تصمیم‌گیری در حوزه اختیارات شورای مدرسه باشد، در خصوص وضعیت تحصیلی دانش‌آموز تصمیم لازم اتخاذ می‌شود.

ب- در صورتی که موضوع پرونده تحصیلی دانش‌آموز، در حوزه اختیارات شورای مدرسه نباشد، پرونده دانش‌آموز به همراه مدارک و مستندات و ارائه پیشنهاد مشخص از سوی شورای مدرسه، به اداره آموزش و پرورش منطقه/ ناحیه ارسال، تا در کمیسیون خاص منطقه/ ناحیه تصمیم‌گیری شود.

ج- چنانچه موضوع پرونده تحصیلی دانش‌آموز، در حوزه اختیارات کمیسیون خاص منطقه/ ناحیه نباشد، پرونده دانش‌آموز به همراه مدارک و مستندات و ارائه پیشنهاد مشخص از سوی کمیسیون خاص منطقه/ ناحیه، به کمیسیون خاص استان ارسال، تا در خصوص وضعیت تحصیلی دانش‌آموز تصمیم‌گیری شود.

د- اگر موضوع پرونده تحصیلی دانش‌آموز در حوزه اختیارات کمیسیون خاص استان نباشد، آموزش و پرورش استان موظف است، پرونده تحصیلی دانش‌آموز را به همراه مدارک و مستندات و ارائه پیشنهاد مشخص از سوی کمیسیون خاص استان، به دفاتر یا مراکز ذی‌ربط حوزه ستادی ارسال کند تا در کمیسیون خاص شورای عالی آموزش و پرورش تصمیم‌گیری شود.

تبصره ۱- آموزش و پرورش استان‌ها و مناطق/ نواحی موظفند در مواردی که پرونده تحصیلی دانش‌آموز دارای متخلف یا متخلفانی باشد، ابتدا نسبت به معرفی متخلف یا متخلفان به هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری اقدام کرده و سپس پرونده را در کمیسیون خاص بررسی نمایند. در مواقعی که شناسایی متخلف پرونده امکان‌پذیر نباشد،

موضوع قابل طرح در کمیسیون خاص استان و منطقه/ ناحیه نبوده و باید به کمیسیون خاص شورای عالی آموزش و پرورش ارسال شود.

تبصره ۲- پرونده تحصیلی دانش‌آموز باید در حداقل زمان ممکن بررسی شود تا مانعی در روند ادامه تحصیل وی ایجاد نشود.

تبصره ۳- آرای صادره در مراجع قضایی در خصوص پرونده تحصیلی دانش‌آموز، با اطلاع کارشناسی حقوقی، لازم‌الاجراست.

تبصره ۴- صورت جلسه مربوط به بررسی پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموزان در کمیسیون خاص استان تهیه و به امضای سایر اعضا می‌رسد. سپس نتیجه در برگ رأی (مشابه نمون برگ آرای صادره در کمیسیون‌های خاص منطقه و شورای عالی) در سه نسخه تنظیم و ابلاغ می‌شود. یک نسخه از رأی صادره در پرونده دانش‌آموز (که به طور دائم نگهداری می‌شود)، نسخه دوم در آموزش و پرورش منطقه/ ناحیه و نسخه سوم در آموزش و پرورش استان بایگانی می‌شود.

تبصره ۵- رونوشت آرای صادره در کمیسیون خاص آموزش و پرورش استان و منطقه/ ناحیه، حداقل برای مدت شش سال نگهداری می‌شود.

تبصره ۶- دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش مجاز است پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموزانی را که به وظایف ذاتی دفاتر و مراکز حوزه ستادی و استان‌ها مربوط می‌شود، عودت دهد.

ماده ۷- رسیدگی به اعتراض‌ها

چنانچه دانش‌آموزی به رأی صادره از سوی کمیسیون ذی‌ربط، اعتراض داشته باشد، موضوع در کمیسیون خاص مرجع بالاتر قابل رسیدگی خواهد بود.

ماده ۸- توانمندسازی اعضای کمیسیون‌های خاص:

آموزش و پرورش استان‌ها موظفند نسبت به توانمندسازی اعضای کمیسیون‌های خاص و آشنایی بیشتر ایشان با قوانین و مقررات با استفاده از روش‌های مختلف، از جمله برگزاری دوره‌های آموزشی اقدام کنند.

ماده ۹- ارائه گزارش

آموزش و پرورش استان‌ها، گزارشی از تعداد و تنوع موضوع‌های بررسی شده و آرای صادره در کمیسیون‌های خاص (استان، مناطق/ نواحی و شورای مدرسه) را به صورت مکتوب، حداقل هر سال یک‌بار، به کمیسیون خاص شورای عالی آموزش و پرورش ارسال کنند.

ماده ۱۰- نظارت

نظارت بر حسن اجرای این مصوبه، برعهده سازمان اداری شورای عالی آموزش و پرورش است. نظارت بر حسن انجام کار کمیسیون‌های خاص مناطق و نواحی برعهده اداره کل آموزش و پرورش استان‌ها و نظارت بر حسن انجام کار شورای مدرسه، برعهده آموزش و پرورش مناطق/ نواحی خواهد بود.

ماده ۱۱- با تصویب این آیین‌نامه، سایر مصوبات مغایر لغو و بلااثر می‌گردد.

آیین‌نامه تشکیل کمیسیون خاص^۱ در ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی

مصوب جلسه ۶۴۴ تاریخ ۱۳۷۸/۱۰/۱۶ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۸۹۵/۸ تاریخ ۱۳۷۸/۱۰/۲۰

ماده ۱- به منظور رفع مشکلات موردی دانش‌آموزانی که با مسائل خاصی از نظر آموزشی و پرورشی مواجهند، به ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی اجازه داده می‌شود، نسبت به تشکیل کمیسیونی تحت عنوان کمیسیون خاص با ترکیب و اختیارات ذیل اقدام نمایند:

الف - ترکیب اعضا

- ۱- رئیس اداره آموزش و پرورش منطقه یا ناحیه (رئیس کمیسیون)
- ۲- معاون آموزشی اداره (نایب رئیس کمیسیون)
- ۳- مسئول امتحانات اداره آموزش و پرورش (دبیر کمیسیون)
- ۴ و ۵ و ۶- مسئولین دوره‌های تحصیلی
- ۷ و ۸ و ۹- سه نفر از مدیران مدارس (از هر دوره یک نفر)

^۱ به استناد مصوبه دویست و سی و پنجمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۹/۴/۱۴ که طی شماره ۱۲۰/۱۳۹۷/۸ تاریخ ۱۳۷۹/۵/۵ ابلاغ شده است، ترکیب اعضای کمیسیون خاص در سرپرستی‌های مدارس جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور به شرح زیر است:

- ۱- سرپرست مدارس جمهوری اسلامی ایران
 - ۲- مسئول آموزش و امتحانات
 - ۳- نماینده گروه‌های آموزشی
 - ۴ و ۵ و ۶- سه نفر از مدیران مدارس (از هر دوره تحصیلی یک نفر)
 - ۷- مسئول فرهنگی
- تبصره -** برای مدارس تک‌کشوری که مستقیماً زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور اداره می‌شوند، کمیسیون خاص با ترکیب زیر در اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور تشکیل می‌گردد.
- ۱- مدیرکل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور
 - ۲- معاونت آموزشی
 - ۳- مسئول امتحانات
 - ۴ و ۵- مسئولین دوره‌های تحصیلی (آموزش عمومی و متوسطه)
 - ۶ و ۷- مدیران مجتمع‌های آموزشی تطبیقی (پسرانه و دخترانه).
- کمیسیون‌های مذکور با حضور ۵ نفر از اعضا رسمیت می‌یابد و مصوبات آن با ۴ رأی موافق قابل اجرا خواهد بود.

تبصره ۱- مدیران مدارس از بین مدیران مجرب توسط سایر اعضای کمیسیون برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند و تمدید عضویت آنان نیز بلامانع است.

تبصره ۲- در مناطقی که تعداد مسئولین دوره‌ها کمتر از ۳ نفر باشد، به تعداد مدیران مدارس افزوده می‌شود به نحوی که ۹ عضو کمیسیون تأمین شود.

تبصره ۳- کمیسیون می‌تواند از افراد صاحب‌نظر و کارشناس بدون حق رأی دعوت به‌عمل آورد.

تبصره ۴- ابلاغ اعضای کمیسیون توسط مدیرکل آموزش و پرورش استان صادر می‌شود.

تبصره ۵ - جلسات کمیسیون با حضور ۶ نفر از اعضا رسمیت یافته و تصمیمات آن با رأی ۵ نفر معتبر است.

ب - اختیارات:

وظایف و اختیارات کمیسیون خاص مناطق و نواحی، در آیین‌نامه ساماندهی وظایف و اختیارات کمیسیون‌های خاص مصوب جلسه ۳ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۹۴/۱۱/۷ به شماره ابلاغ ۱۲۰/۷۱۳۶۹ تاریخ ۱۳۹۵/۳/۱۲ لحاظ شده است.

ماده ۲- مدیران مدارس موظفند نسبت به بررسی مسائل دانش‌آموزانی که به دلیل بیماری و نظایر آن با مشکل تحصیلی روبرو هستند اقدام و موضوع را همراه با پیشنهادها شورای مدرسه جهت طرح در کمیسیون خاص به اداره آموزش و پرورش گزارش نمایند.

ماده ۳- دستور جلسه کمیسیون توسط دبیر جلسه با تأیید رئیس کمیسیون تعیین می‌گردد.

ماده ۴- کمیسیون در صدور رای باید نسبت به جمع‌آوری شواهد و مدارک اقدام و در صورت لزوم از دانش‌آموز و ولی وی جهت شرکت در جلسه و استماع نظرات آنان دعوت به‌عمل آورد.

ماده ۵ - آراء کمیسیون لازم‌الاجرا بوده و با امضای رئیس اداره آموزش و پرورش جهت اجرا ابلاغ می‌شود.^۱

^۱ برابر مصوبه دویست و پنجاه و دومین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۹/۱۲/۹ که طی شماره ۱۲۰/۳۵۲۰/۸ تاریخ ۱۳۷۹/۱۲/۲۱ ابلاغ شده است، آراء صادره از سوی کمیسیون خاص ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی صرفاً در یک سال تحصیلی معتبر است. در صورت انتقال دانش‌آموزان از یک منطقه به منطقه دیگر نیاز به صدور رأی مجدد توسط کمیسیون خاص ادارات آموزش و پرورش مقصد نمی‌باشد و رأی صادره قبلی لازم‌الاجرا است.

- ماده ۶-** آراء کمیسیون خاص موردی بوده و قابل تسری به دیگری نخواهد بود.
- ماده ۷-** کلیه آراء توسط دبیر کمیسیون ثبت و پس از امضای اعضا نگهداری می‌شود تا در صورت لزوم مورد استفاده بازرسان و مسئولین ذی‌ربط قرار گیرد.
- ماده ۸-** آراء کمیسیون خاص باید در پرونده دانش‌آموز نگهداری شده و در ستون ملاحظات دفاتر و اسناد ذی‌ربط (نظیر آمار، امتحانات، کارنامه) به شماره رأی کمیسیون خاص استناد شود.
- ماده ۹-** ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها بر حسن انجام کار کمیسیون‌ها نظارت خواهند داشت.
- ماده ۱۰-** دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش ضمن نظارت بر حسن اجرای این مصوبه گزارشی از عملکرد کمیسیون‌ها را به شورای عالی ارائه خواهد داد.

شیوه‌نامه رسیدگی به مشکلات پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموزان

مصوب جلسه ۲۳۸ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۷۹/۶/۸ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۸۷۰/۸ تاریخ ۱۳۷۹/۶/۲۲

در راستای سیاست تمرکز زدایی و به‌منظور تسهیل روابط اداری و تسریع در رسیدگی به مشکلات پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموزان و با استناد به ماده ۷ آیین‌نامه داخلی شورای عالی آموزش و پرورش و کمیسیون‌های وابسته به آن و برابر بند ۳ شرح وظایف کمیسیون معین شورای عالی، نحوه رسیدگی به مشکلات پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموزان به شرح زیر خواهد بود:

۱- مدیر مدرسه^۱ موظف است با همکاری کارکنان اداری و آموزشی ذی‌ربط، حداکثر تا یک ماه پس از شروع سال یا نیم‌سال تحصیلی، پرونده‌های دانش‌آموزان را بررسی و چنانچه در مواردی عدم رعایت قوانین و مقررات مشاهده شد، نسبت به رفع نقص اقدام کند. در صورتی که نقص پرونده مربوط به سال‌های تحصیلی قبل باشد یا بعد از انقضای مهلت مذکور مشخص گردد، مدیر مدرسه باید وضعیت تحصیلی دانش‌آموز را به منظور طرح در کمیسیون خاص موضوع رأی صادره در ششصد و چهل و چهارمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش، تاریخ ۷۸/۱۰/۱۶ در مورد آیین‌نامه تشکیل کمیسیون خاص در ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی به اداره آموزش و پرورش گزارش کند.

۲- با توجه به آیین‌نامه ساماندهی وظایف و اختیارات کمیسیون‌های خاص مصوب سومین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۹۴/۱۱/۷ به شماره ابلاغ ۱۲۰/۷۱۳۶۹ تاریخ ۱۳۹۵/۳/۱۲ موارد مندرج در بند ۲ این شیوه‌نامه حذف شده است.

۳- اداره آموزش و پرورش پس از معرفی متخلف یا متخلفین مربوط به هیئت رسیدگی به تخلفات اداری استان، پرونده تحصیلی دانش‌آموز را در کمیسیون خاص مطرح می‌کند. چنانچه در موارد استثنای تشخیص کمیسیون، پرونده‌ای دارای متخلف نبوده یا شناسایی فرد متخلف ممکن نباشد، وضعیت تحصیلی دانش‌آموز قابل طرح در کمیسیون

^۱ منظور از مدرسه در این شیوه‌نامه کلیه مدارس ابتدایی، راهنمایی تحصیلی، متوسطه نظری، فنی و حرفه‌ای، کار دانش و پیش‌دانشگاهی اعم از دولتی، غیرانتفاعی، استثنایی، استعدادهای درخشان، شبانه‌روزی، بزرگسالان، شاهد، ایتارگران، مدارس وابسته به سایر وزارتخانه‌ها و نظایر آن می‌باشد.

خواهد بود و در این‌گونه موارد کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تصمیم‌گیری خواهد کرد.^۱

تبصره - رسیدگی به مشکلات پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموزان مدارس ایرانی خارج از کشور به‌عهده کمیسیون خاص اداره‌کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور و سرپرستی‌های مربوط خواهد بود.

۴- صورت جلسه مربوط به پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموزان مشمول این شیوه‌نامه برابر صورت جلسه پیوست توسط دبیر کمیسیون خاص تنظیم و به امضای سایر اعضا می‌رسد. سپس نتیجه در برگ رأی برابر نمونه‌های پیوست در سه نسخه به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

۱- نسخه اول به اداره‌کل آموزش و پرورش استان به منظور پیگیری پرونده متخلف یا متخلفین.

۲- نسخه دوم به مدرسه محل تحصیل دانش‌آموز به منظور اجرا و ضبط در پرونده تحصیلی وی.

تبصره - مدرسه باید در ستون ملاحظات دفاتر مربوط و مدارک تحصیلی دانش‌آموز به شماره نامه و رأی کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش استناد کند.

۳- نسخه سوم به انضمام سوابق به منظور بایگانی در اداره آموزش و پرورش.

۵- علاوه بر موارد مندرج در بند ۲ چنانچه موارد دیگری مشاهده شود، موضوع از جمیع جهات در کمیسیون خاص بررسی و نتیجه همراه با اظهار نظر و پیشنهاد کمیسیون از طریق اداره‌کل آموزش و پرورش استان حسب مورد به دفاتر ستادی معاونت‌های مربوط یا مرکز سنجش و ارزشیابی تحصیلی ارسال تا برابر مقررات در کمیسیون ذی‌ربط شورای عالی آموزش و پرورش مطرح و اتخاذ تصمیم شود.

^۱ به استناد مصوبه یکصد و پنجاه و هشتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۷/۳/۲۶ که طی شماره ۱۲۰/۱۲۴۳/۸ تاریخ ۱۳۷۷/۴/۱ ابلاغ شده است. در مورد نحوه طرح وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان مدارس وابسته به سایر وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مراکز غیروابسته به آموزش و پرورش بدین شرح اتخاذ تصمیم گردید: در صورتی که پرونده تحصیلی دانش‌آموزی دارای متخلف باشد، لازم است موضوع تخلف ابتدا از طریق دستگاه مجری به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری مربوط گزارش گردد و پس از صدور رأی توسط هیئت مذکور نتیجه به انضمام پرونده تحصیلی دانش‌آموز جهت طرح در کمیته رسیدگی به مشکلات پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموز استان ارسال شود. ضمناً با توجه به بند ۸ شیوه‌نامه فوق کمیته رسیدگی به مشکلات پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموز استان منحل و وظایف آن به کمیسیون خاص ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی محول گردید.

۶- ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها ترتیبی اتخاذ می‌کنند که پرونده متخلف یا متخلفین تا حصول نتیجه نهایی و صدور رأی از سوی هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری پیگیری شود.

۷- ادارات آموزش و پرورش مناطق و ادارات کل استان‌ها برحسب اجرای این شیوه‌نامه نظارت کامل خواهند داشت.

۸- با تصویب این شیوه‌نامه، دستورالعمل قبلی و سایر مصوبات مغایر لغو می‌گردد.

صورت جلسه کمیته رسیدگی به مشکلات پرونده های تحصیلی دانش آموزان در کمیسیون خاص

مشخصات دانش آموز:

نام و نام خانوادگی پایه تحصیلی فعلی شماره شناسنامه
دوره تحصیلی مدرسه محل تحصیل
موضوع نقص پرونده:
متخلف یا متخلفین:
برادر / خواهر با سمت که در ارتباط با این پرونده تحصیلی متخلف می باشد طی
نامه شماره تاریخ به هیئت رسیدگی به تخلفات اداری معرفی شده است.
دبیر کمیسیون

اظهاری نظر کمیسیون:

نام و نام خانوادگی اعضای کمیسیون

امضاء

۱-	۲-
۳-	۴-
۵-	۶-
۷-	۸-
۹-	

نمونه برگ رأی

رأی صادره در جلسه تاریخ کمیسیون خاص
به دانش آموز فرزند به شماره شناسنامه
که برخلاف مقررات با سن کمتر از سن مجاز در پایه اول ابتدایی دبستان ثبت نام شده است و در
سال جاری در پایه مشغول به تحصیل می باشد، اجازه داده می شود با رعایت سایر مقررات ادامه
تحصیل دهد.

این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره رئیس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان پیرو نامه شماره
تاریخ موضوع معرفی آقای/خانم به هیئت بدوی رسیدگی
به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیئت، این اداره را مطلع نمایند.
- مدرسه عطف به نامه شماره تاریخ به منظور اجرا و ضبط در
پرونده دانش آموز.

- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

نمونه برگ رأی

رأی صادره در جلسه تاریخ کمیسیون خاص
به دانش آموز فرزند به شماره شناسنامه که در سال تحصیلی
در پایه دوره ابتدایی به تحصیل اشتغال داشته و برخلاف مقررات بدون داشتن شرایط
قبولی در کلاس بالاتر مدرسه ثبت نام و ادامه تحصیل داده است. اجازه داده می شود ضمن ادامه
تحصیل در نوبت امتحانی در امتحان درس /دروس که در سال مذکور موجب مردودی وی
شده شرکت کند. صدور و تسلیم هر نوع گواهی یا مدرک تحصیلی برای نامبرده منوط به کسب موفقیت در امتحان
مزبور خواهد بود.

این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رئیس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان پیرو نامه شماره تاریخ
موضوع معرفی آقای/خانم به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از
نتیجه رأی هیئت، این اداره را مطلع نمایند.
- مدرسه عطف به نامه شماره تاریخ به منظور اجرا و ضبط در
پرونده دانش آموز.
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

نمونه برگ رأی

رأی صادره در جلسه تاریخ کمیسیون خاص
به دانش آموز فرزند به شماره شناسنامه که در سال تحصیلی
در پایه دوره راهنمایی /متوسطه به تحصیل اشتغال داشته و برخلاف مقررات بدون داشتن شرایط قبولی
در کلاس بالاتر مدرسه ثبت نام و ادامه تحصیل داده است، اجازه داده می شود ضمن ادامه تحصیل در
نوبت امتحانی در امتحان درس /دروس که در سال مذکور موجب مردودی وی شده شرکت
کند. صدور و تسلیم هر نوع گواهی یا مدرک تحصیلی برای نامبرده منوط به کسب موفقیت در امتحان مزبور خواهد بود.
این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رئیس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان پیرو نامه شماره تاریخ موضوع معرفی آقای
/خانم به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیئت، این
اداره را مطلع نمایند.
- مدرسه عطف به نامه شماره تاریخ به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

نمونه برگ رأی

رأی صادره در جلسه تاریخ کمیسیون خاص
به دانش آموز فرزند به شماره شناسنامه که در پایه
دوره تحصیلی مدرسه برخلاف مقررات و بدون رعایت حداکثر تعداد سال‌های
مردودی و مشروطی مجاز به ثبت‌نام شده است، اجازه داده می‌شود در پایه مذکور ادامه تحصیل دهد.
این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رئیس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

— اداره کل آموزش و پرورش استان پیرونامه شماره تاریخ
..... موضوع معرفی آقای /خانم به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است
دستور فرمایید از نتیجه رأی هیئت، این اداره را مطلع نمایند.
- مدرسه عطف به نامه شماره تاریخ به منظور اجرا و ضبط
در پرونده دانش آموز.
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

نمونه برگ رأی

رأی صادره در جلسه تاریخ کمیسیون خاص
به دانش آموز فرزند به شماره شناسنامه که در سال تحصیلی
..... برخلاف مقررات و بدون داشتن ضوابط ورود به رشته در مدرسه
ثبت‌نام شده، اجازه داده می‌شود ضمن ادامه تحصیل، در امتحان تعیین رشته مربوط شرکت نماید. صدور و تسلیم هر
نوع گواهی یا مدرک تحصیلی به نامبرده منوط به کسب موفقیت در امتحان مزبور خواهد بود.
این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رئیس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

— اداره کل آموزش و پرورش استان پیرو نامه شماره تاریخ
..... موضوع معرفی آقای / خانم به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند
است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیئت، این اداره را مطلع نمایند.
- مدرسه عطف به نامه شماره تاریخ به منظور اجرا و ضبط در
پرونده دانش آموز.
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

نمونه برگ رأی

رأی صادره در جلسه تاریخ کمیسیون خاص
به دانش آموز فرزند به شماره شناسنامه که در سال تحصیلی بدون
شرکت در امتحان تغییر رشته و برخلاف مقررات در پایه دوم/ سوم رشته مدرسه ثبت نام
شده و ادامه تحصیل داده است، اجازه داده می شود ضمن ادامه تحصیل، در امتحان تغییر رشته مربوط شرکت نماید.
صدور و تسلیم هر نوع گواهی یا مدرک تحصیلی به نامبرده منوط به کسب موفقیت در امتحان مزبور خواهد بود.
این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رئیس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان پیرو نامه شماره تاریخ
موضوع معرفی آقای/خانم به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور
فرمایید از نتیجه رأی هیئت، این اداره را مطلع نمایند.
- مدرسه عطف به نامه شماره تاریخ به منظور اجرا و ضبط در
پرونده دانش آموز.
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

نمونه برگ رأی

رأی صادره در جلسه تاریخ کمیسیون خاص
به دانش آموز فرزند به شماره شناسنامه که در سال تحصیلی
..... باسن بیشتر از نصاب مقرر در آیین نامه اجرایی مدارس در پایه دوره مدرسه
ثبت نام شده، اجازه داده می شود با رعایت سایر مقررات ادامه تحصیل دهد.
این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رئیس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان پیرو نامه شماره تاریخ
موضوع معرفی آقای/ خانم به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید
از نتیجه رأی هیئت، این اداره را مطلع نمایند.
- مدرسه عطف به نامه شماره تاریخ
به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

نمونه برگ رأی

رأی صادره در جلسه تاریخ کمیسیون خاص
به دانش آموز فرزند به شماره شناسنامه که در سال تحصیلی
..... در پایه مدرسه قبول بوده و برخلاف مقررات مردود اعلام شده و در
همان پایه قبلی ثبت‌نام شده است، اجازه داده می‌شود در صورت تمایل در پایه بالاتر تحصیل کند و یا آنکه سال
تحصیلی مذکور برای وی وقفه تحصیلی اعلام شود.

این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رئیس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان پیرو نامه شماره تاریخ
موضوع معرفی آقای/خانم به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید
از نتیجه رأی هیئت، این اداره را مطلع نمایند.
- مدرسه عطف به نامه شماره تاریخ به منظور اجرا و ضبط در
پرونده دانش آموز.
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

نمونه برگ رأی

رأی صادره در جلسه تاریخ کمیسیون خاص
به دانش آموز فرزند به شماره شناسنامه که در سال تحصیلی
..... در پایه مدرسه به تحصیل اشتغال داشته و در اثر اشتباه
مسئولین فوق به شرکت در امتحان تجدیدی درس/دروس نگردیده است، اجازه
داده می‌شود ضمن ادامه تحصیل، در نوبت امتحانی در امتحان درس یا دروس مربوط شرکت نماید، صدور
و تسلیم هر نوع گواهی یا مدرک تحصیلی به نامبرده منوط به کسب موفقیت در امتحان مزبور خواهد بود.

این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رئیس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان پیرو نامه شماره تاریخ
موضوع معرفی آقای/خانم به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از
نتیجه رأی هیئت، این اداره را مطلع نمایند.
- مدرسه عطف به نامه شماره تاریخ به منظور اجرا و ضبط در پرونده
دانش آموز.
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

نمونه برگ رأی

رأی صادره در جلسه تاریخ کمیسیون خاص
 به دانش آموز فرزند به شماره شناسنامه که در اجرای رأی
 صادره به شماره تاریخ در امتحان درس/دروس موفق به شرکت و یا
 کسب نمره نصاب قبولی نگردیده است، اجازه داده می‌شود ضمن ادامه تحصیل، در نوبت امتحانی
 در امتحان درس/دروس مذکور شرکت نماید. صدور و تسلیم هر نوع گواهی یا مدرک تحصیلی
 به نامبرده منوط به شرکت در امتحان مربوط و کسب موفقیت می‌باشد.

این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رئیس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان پیرو نامه شماره تاریخ موضوع
 معرفی آقای/خانم به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه
 رأی هیئت، این اداره را مطلع نمایند.

- مدرسه عطف به نامه شماره تاریخ به منظور اجرا و ضبط در پرونده
 دانش‌آموز.

- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

نمونه برگ رأی

رأی صادره در جلسه تاریخ کمیسیون خاص
 به دانش آموز فرزند به شماره شناسنامه که بدون رعایت پیش‌نیاز و
 برخلاف مقررات در درس/دروس پایه دوره متوسطه مدرسه
 ثبت‌نام نموده و ادامه تحصیل داده است، اجازه داده می‌شود با تغییر یا حذف درس یا درس/با
 انتخاب درس یا دروس قبلی در ترم‌های بعدی و رعایت سایر مقررات ادامه تحصیل دهد.

این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رئیس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان پیرو نامه شماره تاریخ
 موضوع معرفی آقای/خانم به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور
 فرمایید از نتیجه رأی هیئت، این اداره را مطلع نمایند.

- مدرسه عطف به نامه شماره تاریخ به منظور اجرا و ضبط در

پرونده دانش‌آموز.

- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

نمونه برگ رأی

رأی صادره در جلسه تاریخ کمیسیون خاص
به دانش آموز فرزند به شماره شناسنامه که در نیم‌سال / سال / دوره
تابستانی سال تحصیلی مدرسه برخلاف مقررات بدون رعایت حد مجاز، انتخاب درس نموده
است اجازه داده می‌شود با کسر واحدهای اضافی / بدون کسر واحدهای اضافی و رعایت سایر مقررات ادامه تحصیل
دهد.

این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رئیس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان پیرو نامه شماره تاریخ
موضوع معرفی آقای/ خانم به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از
نتیجه رأی هیئت، این اداره را مطلع نمایند.
- مدرسه عطف به نامه شماره تاریخ به منظور اجرا و ضبط در
پرونده دانش آموز.
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

نمونه برگ رأی

رأی صادره در جلسه تاریخ کمیسیون خاص
به دانش آموز فرزند به شماره شناسنامه که در سال تحصیلی
..... در پایه دوره متوسطه به تحصیل اشتغال داشته و برخلاف مقررات بدون داشتن نمره نصاب قبولی
در درس/ دروس غیرنهایی به نامبرده اعلام قبولی شده است اجازه داده می‌شود ضمن ادامه تحصیل در اولین
فرصت/ اولین نوبت امتحان رسمی در امتحان درس یا دروس مذکور شرکت کند. صدور و تسلیم هر نوع گواهی یا
مدرک تحصیلی برای نامبرده منوط به کسب موفقیت در امتحان مزبور خواهد بود.

این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رئیس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- سازمان آموزش و پرورش استان پیرو نامه شماره تاریخ موضوع
معرفی آقای/ خانم به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه
رأی هیئت، این اداره را مطلع نمایند.
- مدرسه عطف به نامه شماره تاریخ به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

نمونه برگ رأی

رأی صادره در جلسه تاریخ کمیسیون خاص
 به دانش آموز فرزند به شماره شناسنامه که در سال تحصیلی در پایه
 دوره متوسطه به تحصیل اشتغال داشته و برخلاف مقررات علی‌رغم داشتن نمره نصاب قبولی در درس /
 دروس غیر نهایی ی به نامبرده اعلام مردودی شده است اجازه داده می‌شود با حذف نمره قبلی / پذیرش نمره
 قبل و رعایت سایر مقررات ادامه تحصیل دهد.

این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رئیس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- سازمان آموزش و پرورش استان پیرو نامه شماره تاریخ موضوع
 معرفی آقای/ خانم به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه
 رأی هیئت، این اداره را مطلع نمایند.

- مدرسه عطف به نامه شماره تاریخ به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.

- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

نمونه برگ رأی

رأی صادره در جلسه تاریخ کمیسیون خاص
 به دانش آموز فرزند به شماره شناسنامه که در سال تحصیلی در پایه دوره متوسطه

با حذف درس یا دروس انتخابی
 به تحصیل اشتغال داشته و بدون حذف درس یا دروس انتخابی برخلاف مقررات نسبت به انتخاب

مجدد درس /دروس اقدام کرده است اجازه داده می‌شود

و رعایت سایر مقررات ادامه تحصیل دهد.

این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رئیس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان پیرو نامه شماره تاریخ موضوع
 معرفی آقای/ خانم به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از
 نتیجه رأی هیئت، این اداره را مطلع نمایند.

- مدرسه عطف به نامه شماره تاریخ به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.

- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

نمونه برگ رأی

رأی صادره در جلسه تاریخ کمیسیون خاص
به دانش‌آموز فرزند به شماره شناسنامه که برخلاف مقررات با سن
کمتر از سن مجاز در دبیرستان بزرگسالان ثبت‌نام شده است اجازه داده می‌شود با رعایت سایر مقررات ادامه
تحصیل دهد.

این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

تاریخ رئیس اداره آموزش و پرورش

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان پیرو نامه شماره تاریخ
..... موضوع معرفی آقای/ خانم به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات
اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیئت، این اداره را مطلع نمایند.
- مدرسه عطف به نامه شماره تاریخ به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش‌آموز.
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

نمونه برگ رأی

رأی صادره در جلسه تاریخ کمیسیون خاص
به دانش‌آموز فرزند به شماره شناسنامه که در سال تحصیلی
..... در پایه دوره متوسطه به تحصیل اشتغال داشته و قبل از احراز شرایط ورود به رشته
..... نسبت به انتخاب درس / دروس تخصصی رشته مذکور اقدام کرده است اجازه داده می‌شود

با حذف درس یا دروس انتخابی و رعایت سایر مقررات ادامه تحصیل دهد.
بدون حذف درس یا دروس انتخابی

این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

تاریخ رئیس اداره آموزش و پرورش

رونوشت:

اداره کل آموزش و پرورش استان پیرو نامه شماره تاریخ موضوع معرفی
آقای/ خانم به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی
هیئت، این اداره را مطلع نمایند.
- مدرسه عطف به نامه شماره تاریخ به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش‌آموز.
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

آیین نامه هدایت تحصیلی دانش آموزان

مصوب جلسه ۹۲۷ تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۴ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۷۰۹۹۳ تاریخ ۱۳۹۵/۲/۲۲

مقدمه

در راستای مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش^۱ و برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران^۲ و نظر به اهمیت، ضرورت و نقش راهنمایی و مشاوره تحصیلی در شناسایی و رشد همه جانبه استعدادها، توانایی‌ها و رغبت‌های دانش‌آموزان، متناسب با نیاز حال و آینده کشور و نیز آماده‌سازی آنان برای انتخاب آگاهانه رشته تحصیلی خود که از دوره ابتدایی آغاز می‌شود و تا پایان دوره دوم متوسطه استمرار دارد، «آیین‌نامه هدایت تحصیلی دانش‌آموزان» به شرح زیر به تصویب می‌رسد:

ماده ۱- تعریف

فرایند ارائه خدمات راهنمایی و مشاوره به دانش‌آموزان، تا ضمن آشنایی با استعدادها، علایق، توانایی‌ها و ویژگی‌های شخصیتی خویش، شاخه‌ها و رشته‌های تحصیلی، حرف و مشاغل مورد نیاز جامعه را بشناسند و بر اساس آن، به صورت آگاهانه شاخه و رشته تحصیلی مناسب خود را انتخاب کنند.

ماده ۲- اهداف

- ۱- شناسایی و شناساندن استعداد، توانایی، علاقه و ویژگی‌های شخصیتی دانش‌آموزان،
- ۲- کمک به انتخاب آگاهانه رشته تحصیلی و مسیر آینده شغلی و حرفه‌ای دانش‌آموزان،
- ۳- کمک به هدایت متوازن دانش‌آموزان به شاخه‌ها و رشته‌های تحصیلی، براساس سیاست‌های توسعه‌های کشور.

^۱ گسترش و تنوع دادن به حرف و مهارت‌های مورد نیاز جامعه و تعلیم متناسب و برنامه ریزی شده آن در همه دوره‌های تحصیلی و برای همه دانش‌آموزان. (راهکار ۶-۱)

- طراحی و استقرار نظام جامع هدایت تحصیلی و استعدادیابی به منظور هدایت دانش‌آموزان به سوی رشته‌ها و حرف و مهارت‌های مورد نیاز حال و آینده کشور متناسب با استعدادها، علاقه‌مندی و توانایی آنان. (راهکار ۳-۲۱)

^۲ مشاوره و هدایت تحصیلی و تربیتی در همه دوره‌های تحصیلی الزامی است. انتخاب شاخه و رشته تحصیلی در پایان دوره آموزش عمومی و بر اساس نتایج عملکرد درسی و تربیتی در طول این دوره تحصیلی صورت می‌گیرد. (بند ۵-۱۳)

- دوره متوسطه دوم دارای سه شاخه نظری، فنی و حرفه‌ای و کاردانش است؛ هر یک از شاخه‌های این دوره دارای رشته‌هایی خواهد بود که تنوع آنها بر اساس نیاز جامعه، اقتضای زمان و امکان اجرای آن تعیین می‌شود. (بند ۶-۱۳)

ماده ۳- ملاک‌ها و عوامل

هدایت دانش‌آموزان به شاخه و رشته‌های تحصیلی براساس ملاک‌ها و عوامل زیر انجام می‌شود:

- ۱- **نظر دانش‌آموز:** توجه به انتخاب و اولویت‌بندی دانش‌آموز از بین شاخه‌ها و رشته‌های تحصیلی مورد نظر در دوره متوسطه، به میزان ۱۰ درصد از کل امتیاز
 - ۲- **نتایج عملکرد تحصیلی:** بررسی نمرات دانش‌آموزان در تمام دروس دوره اول متوسطه، با ضرایب اختصاصی هر یک از آنها در رشته‌ها و گروه‌های تحصیلی، به میزان ۳۵ درصد از کل امتیاز
 - ۳- **نتایج آزمون‌های مشاوره‌ای:** نتایج آزمون‌های استعداد، رغبت، شخصیت و ارزش‌های تحصیلی - شغلی دانش‌آموزان، به میزان ۳۰ درصد از کل امتیاز
 - ۴- **نظر معلمان:** توجه به نظر معلمان تمام دروس دوره اول متوسطه در تعیین اولویت‌های انتخاب شاخه و رشته تحصیلی دانش‌آموزان، به میزان ۱۰ درصد از کل امتیاز
 - ۵- **نظر والدین:** دریافت نظر والدین در انتخاب و اولویت‌بندی رشته فرزند خود، به میزان ۵ درصد از کل امتیاز
 - ۶- **نظر مشاور:** بررسی تخصصی عملکرد تحصیلی دوره ابتدایی و متوسطه، نتایج آزمون‌ها، نتایج عملکرد تحصیلی، مصاحبه و مشاوره با دانش‌آموزان و والدین آنان و توجه به نمره هویت^۱ کسب شده، به میزان ۱۰ درصد از کل امتیاز
- تبصره ۱-** با توجه به ضرورت توزیع متوازن شاخه‌ها و رشته‌های تحصیلی، متناسب با امکانات آموزشی و نیازهای شغلی در سطوح مختلف منطقه‌ای، استانی و کشوری، ثبت‌نام دانش‌آموزان در همه مدارس اعم از دولتی، غیردولتی، هیئت‌امانی و خاص از قبیل استعدادهای درخشان، استثنایی، شاهد، نمونه‌دولتی، وابسته، داوطلبان آزاد و... در شاخه‌ها و رشته‌های تحصیلی، بر اساس مفاد این آیین‌نامه و در چارچوب سیاست‌های اعلام شده از سوی آموزش و پرورش و با اولویت امتیاز کسب شده، انجام می‌شود.
- تبصره ۲-** چنانچه بنا به دلایل موجه، سوابق و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزی، ناقص بوده یا در دسترس نباشد، سوابق و عملکرد پایه قبلی وی ملاک عمل خواهد بود.

^۱نمره هویت، میزان تطابق و همبستگی حداقل ۶۰ درصد تمامی ملاک‌های هدایت تحصیلی در پیشنهاد اولویت شاخه، گروه و رشته تحصیلی به دانش‌آموزان می‌باشد.

ماده ۴- برنامه ریزی و اجرا

به منظور برنامه‌ریزی، هماهنگی و نظارت بر اجرای فرایند هدایت تحصیلی دانش‌آموزان، مبتنی بر سیاست‌ها و خط‌مشی‌های مصوب توسعه متوازن شاخه‌ها و رشته‌های تحصیلی، «شورای برنامه‌ریزی هدایت تحصیلی» در سطح وزارت آموزش و پرورش تشکیل می‌شود. وظایف و ترکیب اعضای این شورا، توسط وزیر آموزش و پرورش تعیین و ابلاغ می‌شود.

تبصره - سیاست‌ها و خط‌مشی‌های توسعه متوازن شاخه‌ها و رشته‌های تحصیلی که از سوی وزارت آموزش و پرورش پیشنهاد می‌شود، به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش می‌رسد.

ماده ۵- زمان هدایت تحصیلی

هدایت تحصیلی به صورت فرایندی با تشکیل پرونده مشاوره‌ای از دوره ابتدایی آغاز و با انجام مداخله‌های مشاوره‌ای، آموزشی و تربیتی تا پایان دوره دوم متوسطه، ادامه می‌یابد، لکن تا زمان استقرار نظام جامع هدایت تحصیلی و استعدادیابی، هدایت تحصیلی دانش‌آموزان در پایان پایه نهم صورت می‌پذیرد.

تبصره ۱- وزارت آموزش و پرورش موظف است حداکثر ظرف مدت یک‌سال، نظام جامع هدایت تحصیلی و استعدادیابی را طراحی کند و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برساند.

تبصره ۲- نمون برگ هدایت تحصیلی، برای همه دانش‌آموزان صادر و پس از تأیید مسئول ثبت نمرات، مشاور و مدیر مدرسه تا نیمه تیرماه همان سال برای قبولی‌های خرداد و همزمان با اعلام نتایج شهریورماه، برای قبولی‌های شهریور، در اختیار دانش‌آموز قرار می‌گیرد.

تبصره ۳- دانش‌آموزان در شاخه نظری، به «رشته تحصیلی» و در شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش، به «زمینه تحصیلی» هدایت می‌شوند. انتخاب رشته در شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش براساس شیوه‌نامه‌ای خواهد بود که وزارت آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ می‌کند.

ماده ۶ - مسئولیت هدایت تحصیلی

مسئولیت فرایند برنامه‌ریزی و هدایت تحصیلی دانش‌آموزان، بر عهده مشاور و مسئولیت نظارت بر حسن اجرای آن و تأیید نهایی نمون برگ مربوط، بر عهده مدیر مدرسه است و همه کارکنان آموزشی و پرورشی مدرسه ملزم به همکاری با آنان می‌باشند.

ماده ۷ - تغییر شاخه یا رشته تحصیلی

تغییر شاخه و رشته تحصیلی در پایان پایه دهم بلامانع است. ضوابط و مقررات آن به تصویب کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی شورای عالی آموزش و پرورش می‌رسد.

ماده ۸ - شیوه‌نامه اجرایی

شیوه‌نامه اجرایی این آیین‌نامه، مشتمل بر تهیه نمون برگ‌های هدایت تحصیلی، نظر خواهی از دانش‌آموزان، معلمان، والدین و تعیین اختصاص مشاور واجد صلاحیت به مدارس بر اساس استانداردهای مصوب و سایر موارد، حداکثر ظرف مدت ۲ ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، تدوین و با امضای وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود.

ماده ۹ - گزارش فرایند اجرا

وزارت آموزش و پرورش موظف است گزارش ارزشیابی اجرای این آیین‌نامه را به صورت دو سالانه به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه دهد.

ماده ۱۰ - قوانین مغایر

با تصویب این آیین‌نامه، سایر قوانین و مقررات مغایر لغو می‌شود.

آیین نامه آموزشی دوره دوم متوسطه (روزانه)

مصوب جلسه ۹۳۲ تاریخ ۱۳۹۵/۳/۱۷ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۷۴۱۸۲ تاریخ ۱۳۹۵/۷/۲۸

آیین نامه آموزشی دوره دوم متوسطه با اعمال تغییرات در برخی از مواد و تبصره‌های آیین نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه روزانه (سالی - واحدی)، مصوب جلسه ۶۶۶ شورای عالی آموزش و پرورش، تاریخ ۱۳۸۰/۸/۳ و اصلاحیه جلسه ۸۵۶ شورای مذکور، تاریخ ۱۳۹۰/۱۲/۰۲، همسو با مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و مطابق با تغییرات ساختار نظام جدید آموزشی، با هدف‌ها و ساختار زیر تهیه و تدوین شده است.

فصل اول - هدف‌ها، اصول و ساختار

ماده ۱- هدف کلی

فراهم آوردن شرایط، زمینه‌ها و امکانات لازم و بسترهای قانونی و حقوقی برای تقویت و نهادینه‌سازی فرایند تعلیم و تربیت در ساحت‌های شش‌گانه تربیتی دانش‌آموزان، توسعه آموزش‌های این دوره (نظری، فنی و حرفه‌ای، کاردانش) و ارتقای کیفیت، متناسب با نیازهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، با توجه به مقتضیات جغرافیایی مناطق و رعایت تناسب بین محتوای آموزشی، نیازها و شرایط سنی و ویژگی‌های جنسیتی دانش‌آموزان، براساس اصول زیر:

الف) تأکید بر امر تزکیه و تربیت دینی و تقویت آداب و مهارت‌های زندگی؛

ب) توسعه مهارت‌آموزی و اشتغال، برحسب نیازهای کشور و علاقه و استعداد افراد و ادامه تحصیل در آموزش عالی، بر اساس شرایط و امکانات محیط، با توجه به پیشرفت‌های علمی و فنی؛

ج) افزایش کمیت و ارتقای سطح کیفی و منزلت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای؛

د) توسعه و تقویت آموزش‌های متوسطه و ساماندهی آموزش‌های خارج از مدرسه، با فراهم آوردن زمینه استفاده حداکثری از مشارکت، امکانات و منابع سایر سازمان‌ها و دستگاه‌ها.

ماده ۲- ساختار

نظام آموزش و پرورش دوره دوم متوسطه که در این آیین‌نامه، به اختصار «نظام متوسطه» نامیده می‌شود، دارای سه شاخه تحصیلی «نظری»، «فنی و حرفه‌ای» و «کاردانش» به شرح زیر است:

الف - شاخه متوسطه نظری، مشتمل بر ۴ رشته «ریاضی - فیزیک»، «ادبیات و علوم انسانی»، «علوم تجربی» و «علوم و معارف اسلامی» که مدارس مربوط به این شاخه «دبیرستان» نامیده می‌شوند.

ب - شاخه متوسطه فنی و حرفه‌ای که مدارس مربوط به این شاخه «هنرستان فنی و حرفه‌ای» نامیده می‌شوند.

ج - شاخه متوسطه کاردانش که مدارس مربوط به این شاخه «هنرستان کاردانش» نامیده می‌شوند

هدف‌های شاخه‌های تحصیلی

الف) هدف‌های شاخه نظری:

- ۱- اعتلای سطح فرهنگ و دانش عمومی، شناسایی و تقویت شایستگی‌های تربیتی، فضائل اخلاقی، بینش سیاسی و اجتماعی دانش‌آموزان برای دستیابی به زندگی مناسب؛
- ۲- شناخت بهتر استعداد و علاقه دانش‌آموزان و ایجاد زمینه مساعد برای هدایت آنان به مسیرهای تحصیلی مناسب؛
- ۳- ایجاد آمادگی نسبی دانش‌آموزان برای ادامه تحصیل در آموزش عالی.

ب) هدف‌های شاخه فنی و حرفه‌ای:

- ۱- اعتلای سطح فرهنگ و دانش عمومی، شناسایی و تقویت شایستگی‌های تربیتی، فضائل اخلاقی، بینش سیاسی و اجتماعی دانش‌آموزان برای دستیابی به زندگی مناسب؛
- ۲- شناخت بهتر استعداد و علاقه دانش‌آموزان و ایجاد زمینه مناسب برای کسب توانمندی‌ها و مهارت‌های لازم و هدایت آنان به سمت اشتغال مفید؛
- ۳- ایجاد آمادگی نسبی دانش‌آموزان برای اشتغال و ادامه تحصیل در رشته‌های علمی - کاربردی.

ج) هدف‌های شاخه کاردانش:

- ۱- اعتلای سطح فرهنگ و دانش عمومی، شناسایی و تقویت شایستگی‌های تربیتی، فضائل اخلاقی، بینش سیاسی و اجتماعی دانش‌آموزان برای دستیابی به زندگی مناسب؛
- ۲- تربیت نیروی انسانی در سطوح نیمه‌ماهر، ماهر، استادکاری و سرپرستی، برای اشتغال در بخش‌های صنعت، کشاورزی و خدمات، متناسب با نیازهای منطقه و جامعه؛
- ۳- ایجاد آمادگی نسبی دانش‌آموزان برای اشتغال و ادامه تحصیل در رشته‌های خاص علمی - کاربردی.

فصل دوم- واحدهای درسی و طول مدت تحصیل

ماده ۳- آموزش دوره دوم متوسطه، سالی واحدی و دارای ویژگی‌های زیر است:

الف- فرایند آموزش هر درس به‌طور پیوسته، در طول سال تحصیلی انجام می‌شود. آموزش بعضی از درس‌های شاخه فنی و حرفه‌ای در طول یک نوبت (اول یا دوم) به‌صورت مستقل ارائه و ارزشیابی می‌شود، مشروط بر آنکه برنامه این قبیل درس‌ها به‌صورت زوج و در دو نوبت متوالی تنظیم شود. در شاخه کاردانش، آموزش برخی از استانداردهای مهارتی (درس‌های مهارتی) در طول سال تحصیلی به پایان می‌رسد و ارزشیابی آن تا یک ماه پس از پایان آموزش یا حداکثر تا پایان آن نوبت انجام می‌شود.

ب- محتوا، ساعات آموزش و میزان تأثیر هر درس در معدل‌گیری، براساس تعداد واحدهای آن درس مشخص می‌شود.

ج- ارزشیابی هر یک از درس‌های دوره دوم متوسطه مستقل است و قبولی یا مردودی در هر درس تأثیری بر سایر درس‌ها ندارد.

ماده ۴- مدت دوره آموزش در دوره دوم متوسطه ۳ سال و تعداد واحدهای درسی موردنیاز برای اتمام این دوره و اخذ دیپلم، حداقل ۹۶ واحد است.

تبصره ۱- هر واحد درس نظری در طول سال تحصیلی، معادل یک ساعت آموزش در هفته است. ساعت آموزش هر واحد درس عملی، معادل $1/5$ تا ۴ برابر ساعت آموزش یک واحد درس نظری، قابل افزایش است. ساعات آموزش هر واحد درس نظری و عملی در مدارس استثنایی تا $1/5$ برابر مفاد این ماده، برابر شیوه‌نامه‌ای که سازمان آموزش و پرورش استثنایی ابلاغ می‌کند، قابل افزایش است.

تبصره ۲- دانش‌آموزان «مدارس استثنایی» و «دانش‌آموزان تلفیقی در مدارس عادی»، با رعایت سایر شرایط، تا ۵ سال می‌توانند در مدارس روزانه ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۳- مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان، می‌تواند برای غنی‌سازی محتوای برنامه‌های درسی، «محتوای توسعه‌ای» ارائه کند. در ارزشیابی‌های نوبت اول و دوم، حداکثر ۵ نمره از نمره ارزشیابی مستمر و حداکثر ۵ نمره از نمره ارزشیابی پایانی (غیر از امتحانات نهایی)، به محتوای توسعه‌ای اختصاص می‌یابد.

ماده ۵- از اول مهرماه هر سال تا آخر شهریورماه سال بعد یک سال تحصیلی محسوب می‌شود. دوره آموزش از اول مهرماه هر سال آغاز و تا پایان خردادماه سال بعد ادامه می‌یابد و امتحانات پایانی نوبت دوم در خردادماه برگزار می‌شود.

تبصره ۱- ارائه و تکمیل آموزش مهارت و ارزشیابی پایانی آن دسته از استانداردهای مهارت شاخه کاردانش (درس‌های مهارتی) که آموزش آن‌ها تا پایان خردادماه به اتمام نمی‌رسد، تا پایان شهریورماه همان سال تحصیلی، به صورت رایگان بلامانع است.

تبصره ۲- درس کارآموزی در شاخه فنی و حرفه‌ای و درس کارورزی در شاخه کاردانش از تابستان پایه یازدهم تا پایان سال تحصیلی پایه دوازدهم، بر اساس شیوه‌نامه ابلاغی معاونت آموزش متوسطه، ارائه و اجرا می‌شود.

ماده ۶- در هر سال تحصیلی تمام واحدهای درسی هر پایه، برابر جداول مربوط، به دانش‌آموز ارائه می‌شود.

تبصره ۱- درس‌های پایه دهم پیش‌نیاز، درس‌های پایه‌های یازدهم و دوازدهم، محسوب نمی‌شود. برخی از درس‌ها، در پایه یازدهم، پیش‌نیاز پایه دوازدهم می‌باشد.

تبصره ۲- چنانچه درس‌های باقیمانده از پایه یازدهم پیش‌نیاز درس‌های پایه دوازدهم باشد، دانش‌آموزان پایه دوازدهم باید این درس‌ها را با رعایت ضوابط پیش‌نیاز، به همراه سایر درس‌های پایه دوازدهم، برابر مقررات و حداکثر تا سقف ۳۷ واحد انتخاب کنند.

تبصره ۳- دانش‌آموز پایه دوازدهم که قبلاً از درس پیش‌نیاز نمره نصاب قبولی (در رشته‌های شاخه نظری حداقل نمره ۷ و در رشته‌های شاخه فنی و حرفه‌ای برابر مقررات مربوط) کسب کرده باشد، مجاز به انتخاب درس‌های پیش‌نیاز و اصلی به صورت همزمان، یا درس‌های اصلی مقدم بر درس‌های پیش‌نیاز، خواهد بود.

تبصره ۴- چنانچه درس‌های باقیمانده از پایه یازدهم پیش‌نیاز درس‌های پایه دوازدهم نباشد، انتخاب این درس‌ها به دوره تابستانی (شهریورماه) سال دوازدهم موکول می‌شود.

تبصره ۵- دانش‌آموزان پایه دوازدهم روزانه که در پایه یازدهم موفق به کسب حداقل نمره ۷ در درس‌های پیش‌نیاز نشده‌اند یا به دلیل انطباق نداشتن ساعات ارائه درس‌های پیش‌نیاز و اصلی در برنامه هفتگی مدارس، امکان انتخاب درس‌های پایه یازدهم را نداشته‌اند و تشکیل کلاس در فرصت‌های دیگر نیز برای آنان مقدور نیست، می‌توانند با موافقت شورای مدرسه و رعایت سایر ضوابط، از جمله سقف واحدهای مجاز، آن دسته از درس‌های پایه یازدهم را که پیش‌نیاز دروس پایه دوازدهم هستند، انتخاب کرده و در امتحانات نوبت اول و دوم آن درس‌ها شرکت کنند. در این صورت نمرات پایانی هر نوبت به عنوان نمرات مستمر آن نوبت نیز منظور و همانند سایر درس‌ها، برابر ماده ۴۵، اعلام نتیجه خواهد شد.

ماده ۷- چنانچه پس از برگزاری امتحانات خردادماه، تعدادی از دانش‌آموزان، در یک یا چند ماده درسی، شرایط قبولی را کسب نکنند، دوره تابستانی با رعایت موارد زیر برای آنان برگزار خواهد شد. شیوه‌نامه اجرایی این ماده از سوی وزارت آموزش و پرورش تدوین و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۱- برنامه آموزشی در این دوره به مدت ۶ هفته است و امتحانات این دوره، در نوبت شهریورماه برگزار می‌شود.

تبصره ۲- دانش‌آموزان دوره تابستانی مجاز خواهند بود حداکثر ۳۵ واحد از درس‌های باقیمانده (حداکثر ۱۰ واحد به صورت حضوری و مابقی به صورت غیرحضوری) را انتخاب کنند. در انتخاب واحدهای حضوری، اولویت با درس‌هایی است که دانش‌آموزان قبلاً آن‌ها را انتخاب نکرده‌اند. انتخاب همزمان درس‌های پیش‌نیاز و اصلی (دروس پایه بالاتر) برای دانش‌آموزان پایه دوازدهم در دوره تابستانی (شهریورماه) با رعایت سایر شرایط و ضوابط بلامانع است.

تبصره ۳- ساعات آموزش هفتگی درس‌های نظری و عملی در دوره تابستانی ۳ برابر ساعات آموزش هفتگی آن درس‌ها در طول سال تحصیلی است.

تبصره ۴- دوره تابستانی، حتی‌المقدور در مدارس مربوط، تشکیل خواهد شد و برگزاری آن به صورت متمرکز و با برنامه‌ریزی و هماهنگی قبلی ادارات آموزش و پرورش ناحیه یا منطقه در یک یا چند مدرسه بلامانع است.

تبصره ۵- دانش‌آموزان پایه‌های دهم، یازدهم و دوازدهم در درس‌هایی که نمره قبولی کسب نکرده‌اند، می‌توانند بدون شرکت در کلاس‌های دوره تابستانی در امتحانات پایانی این دوره که در شهریورماه برگزار می‌شود، شرکت کنند.

تبصره ۶- ارائه خوشه درس‌های شایستگی‌های فنی و غیرفنی، در شاخه فنی و حرفه‌ای و استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) در شاخه کاردانش در دوره تابستانی پایه دوازدهم، به صورت حضوری مجاز نیست، لیکن با توجه به ماهیت این درس‌ها، ادارات آموزش و پرورش مناطق می‌توانند براساس ضوابطی که از سوی وزارت آموزش و پرورش اعلام می‌شود، برای دانش‌آموزان، دوره فشرده تقویتی تشکیل دهند.

ماده ۸- دانش‌آموزان پایه یازدهم می‌توانند درس‌های باقیمانده از پایه‌های دهم و یازدهم را در دوره تابستانی پایه یازدهم انتخاب کرده و در آزمون دروس مربوط شرکت کنند.

ماده ۹- دانش‌آموزان پایه دوازدهم چنانچه در پایان سال تحصیلی (شهریورماه) موفق به گذراندن برخی از درس‌های دوره متوسطه نشوند، می‌توانند حداکثر ۳۵ واحد از درس‌های باقیمانده را به صورت غیرحضوری انتخاب و در امتحانات دی‌ماه شرکت کنند.

تبصره ۱- چنانچه این قبیل دانش‌آموزان بخواهند در امتحانات دی‌ماه همان سال مدارس روزانه شرکت کنند، در فاصله زمانی موضوع این ماده از معافیت تحصیلی برخوردار خواهند بود و طول سال تحصیلی برای آنان تا پایان دی‌ماه سال بعد قابل افزایش است.

تبصره ۲- دانش‌آموزان مشمول این ماده می‌توانند بلافاصله پس از دوره تابستانی با رعایت مقررات، در مدارس بزرگسالان یا آموزش از راه دور ثبت‌نام کرده و ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۳- چنانچه دانش‌آموزان موضوع این ماده، پس از شرکت در امتحانات دی‌ماه، موفق به گذراندن برخی درس‌ها نشده باشند، مجاز به ادامه تحصیل در مدارس روزانه نیستند. در این صورت می‌توانند برابر مقررات در مدارس بزرگسالان، مدارس آموزش از راه دور یا به صورت داوطلب آزاد ثبت‌نام کرده و ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۴- در شاخه فنی و حرفه‌ای، دوره بزرگسالان و امتحانات داوطلب آزاد، طبق ضوابطی که از سوی معاونت آموزش متوسطه ابلاغ می‌شود، صرفاً برای آن عده از دانش‌آموزانی که شرایط تحصیل در دوره روزانه را از دست داده‌اند، برگزار می‌شود.

ماده ۱۰- دانش‌آموزانی که در درس یا درس‌هایی نمره قبولی کسب کرده باشند، مجدداً نمی‌توانند آن درس یا درس‌ها را انتخاب کنند.

ماده ۱۱- ساعات حضور دانش‌آموزان در برنامه‌های آموزشی و پرورشی شاخه نظری در هر هفته حداقل ۳۵ ساعت است و دانش‌آموزان موظفند در فاصله زمانی شروع تا پایان برنامه آموزش روزانه، در مدرسه حضور داشته باشند.

تبصره ۱- ساعات برنامه هفتگی دانش‌آموزان شاخه فنی و حرفه‌ای و کاردانش بر اساس برنامه مصوب هر رشته حداکثر تا ۴۰ ساعت خواهد بود.

تبصره ۲- برنامه هفتگی مدارس برای هر روز حداقل ۶ ساعت و حداکثر ۸ ساعت تنظیم می‌شود.

تبصره ۳- افزایش ساعات برنامه هفتگی دانش‌آموزان مدارس استعدادهای درخشان تا ۴۲ ساعت بلامانع است.

ماده ۱۲- حضور مرتب و منظم دانش‌آموزان در مدرسه و کلاس درس، در تمام ایام سال تحصیلی که مدرسه رسماً دایر می‌باشد، الزامی است. با دانش‌آموزان غایب، برابر مقررات انضباطی مندرج در آیین‌نامه اجرایی مدارس، رفتار خواهد شد.

تبصره - در شاخه‌های کاردانش و فنی و حرفه‌ای، دانش‌آموزانی که حسب مورد، برابر شیوه‌نامه‌های ابلاغی، از سوی مدیران مدارس، برای مهارت‌آموزی، کارورزی و کارآموزی به مراکز خارج از مدرسه معرفی می‌شوند، ملزم به رعایت مفاد این ماده خواهند بود.

ماده ۱۳- رسیدگی به موارد خاص آموزشی و پرورشی دانش‌آموزان، برابر مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش خواهد بود.

ماده ۱۴- دانش‌آموزان با نیازهای ویژه از گذراندن بخش عملی درس آمادگی دفاعی معافند، در این صورت نمره بخش نظری آنان به عنوان نمره این درس، منظور خواهد شد.

فصل سوم - مقررات ثبت‌نام و انتقال دانش‌آموزان

ماده ۱۵- به منظور برنامه‌ریزی، سازماندهی، نظارت و ارزشیابی امور مربوط به ثبت‌نام دانش‌آموزان، همه ساله قبل از آغاز ثبت‌نام در ادارات کل آموزش و پرورش و مناطق و نواحی آموزشی، ستاد ثبت‌نام، مرکب از افراد ذی‌ربط، با انتخاب و زیر نظر مدیرکل یا رئیس اداره آموزش و پرورش، تشکیل می‌شود.

ماده ۱۶- ثبت‌نام دانش‌آموزان ورودی پایه دهم با حضور پدر، مادر یا ولی قانونی وی و در پایه‌های یازدهم و دوازدهم و همچنین انتخاب رشته و واحد درسی، با حضور خود دانش‌آموز انجام می‌شود.

تبصره ۱- دانش‌آموزانی که بنا به دلایلی، از جمله بیماری یا هر علت دیگری، نمی‌توانند برای ثبت‌نام در مدرسه حضور یابند، باید امور ثبت‌نام آنان در موعد مقرر، توسط ولی قانونی آنان انجام شود.

تبصره ۲- ثبت‌نام و تحصیل مجدد دانش‌آموزان غیرمشمول که ترک تحصیل داشته‌اند، با رعایت سایر شرایط، بلامانع است.

تبصره ۳- ضوابط ورود به هنرستان‌های رشته‌های موسیقی، توسط حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی و مرکز گسترش آموزش‌های هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، حسب مورد، تعیین و اعلام می‌شود.

تبصره ۴- ثبت‌نام دانش‌آموزان با نیازهای ویژه که علیرغم محدودیت و مشکلات جسمی یا حسی از هوش بهنجار برخوردار بوده و با استفاده از خدمات خاص آموزشی و توانبخشی می‌توانند در مدارس عادی به تحصیل بپردازند (دانش‌آموز مشمول آموزش به روش تلفیقی)، با ارائه معرفی‌نامه از مدیریت اداره آموزش و پرورش استثنایی صورت می‌گیرد.

تبصره ۵- پذیرش دانش‌آموز در مدارس استعدادهای درخشان، تابع ضوابط و مقررات خاص خواهد بود.

ماده ۱۷- ثبت‌نام و تحصیل دانش‌آموزان در مدارس، اعم از دولتی و غیردولتی، به تفکیک جنسیت انجام می‌شود.

ماده ۱۸- همه دانش‌آموزان، از نیمه اول تیرماه تا حداکثر پایان شهریورماه هر سال تحصیلی، ثبت‌نام می‌شوند.

ماده ۱۹- حداکثر سن ثبت‌نام برای ورود به دوره دوم متوسطه ۱۸ سال تمام است.

تبصره ۱- ملاک محاسبه سن دانش‌آموز برای ثبت‌نام، اول مهرماه هر سال خواهد بود.

تبصره ۲- حداکثر سن ادامه تحصیل دانش‌آموزان پسر، با رعایت قوانین و مقررات نظام وظیفه عمومی، ۲۰ سال تمام و برای دانش‌آموزان دختر ۲۲ سال تمام است.

تبصره ۳- دانش‌آموزان پسری (پایه دوازدهم با رعایت تبصره ۱ ماده ۹) که در حین سال تحصیلی به حداکثر سن مجاز (۲۰ سال تمام) برسند، تا پایان همان سال تحصیلی می‌توانند در مدارس روزانه ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۴- دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان، مدارس آموزش از راه دور و داوطلبان آزاد متقاضی ورود به پایه‌های یازدهم یا دوازدهم مدارس روزانه، با رعایت ضوابط و مقررات مربوط، می‌توانند در مدارس روزانه ثبت‌نام کرده و ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۵- حداکثر سن برای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه، مشمول آموزش به روش تلفیقی، در هریک از پایه‌های تحصیلی دوره متوسطه دو سال بیشتر از حداکثر سن دانش‌آموزان عادی است.

ماده ۲۰- مدارک مورد نیاز برای ثبت‌نام دانش‌آموز به شرح زیر است:

الف- مدارک مورد نیاز برای ثبت نام در پایه دهم:

۱- تصویر صفحه اول شناسنامه که با اصل آن مطابقت داده شده و ممهور به مهر و امضای مدیر مدرسه باشد.

تبصره ۱- در صورت وجود تغییرات و توضیحات در شناسنامه، ارائه تصویر صفحه توضیحات نیز ضروری است.

تبصره ۲- لازم است شناسنامه دانش آموزی که به سن ۱۵ سال تمام رسیده است، باید عکس دار باشد.

۲- عکس مناسب و با کیفیت به تعداد مورد نیاز.

۳- گواهینامه پایان دوره اول متوسطه یا گواهی موقت قبولی پایه نهم.

۴- نمونه برگ شماره یک هدایت تحصیلی.

۵- معرفی نامه از اداره آموزش و پرورش استثنایی استان، مبنی بر نوع و میزان معلولیت برای دانش آموزان با نیازهای ویژه (به روش تلفیقی)

ب- مدارک مورد نیاز برای ثبت نام در پایه یازدهم:

- مدارک مربوط به سوابق تحصیلی پایه دهم.

ج- مدارک مورد نیاز برای ثبت نام در پایه دوازدهم:

۱- مدارک مربوط به سوابق تحصیلی پایه های دهم و یازدهم.

۲- کارنامه های تطبیق برای دانش آموزان تطبیقی.

تبصره- در صورت تغییر در مدارک هویتی دانش آموز، دریافت مدارک جدید الزامی است.

ماده ۲۱- اتباع خارجی و فرزندان آنان، پناهندگان و رانده شدگان دیگرکشورها برای ثبت نام، باید مدارک هویتی، اقامتی و پناهندگی معتبر و مورد تایید مراجع ذی ربط ارائه دهند.

ماده ۲۲- کارنامه ها و گواهی های تحصیلی صادره از مدارس با امضای معاون اجرایی یا فردی که عهده دار این مسئولیت است و مهر و امضای مدیر مدرسه، دارای اعتبار خواهد بود.

تبصره ۱- صدور تأییدیه ارزش تحصیلی به عهده اداره آموزش و پرورش منطقه است.

تبصره ۲- صدور گواهینامه پایان تحصیلات دوره متوسط، برابر مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش انجام می گیرد.

تبصره ۳- لازم است کارنامه ها و مدارک تحصیلی دانش آموزان متقاضی انتقال و ادامه تحصیل در سایر مناطق، از سوی اداره آموزش و پرورش منطقه مبدأ تأیید و مهر و امضا شود.

ماده ۲۳- انتقال دانش آموز در طول سال تحصیلی از یک مدرسه به مدرسه دیگر با موافقت «اداره آموزش و پرورش مقصد» و حداکثر تا یک ماه قبل از شروع امتحانات پایانی نوبت

دوم بلامانع است. در این صورت مدارک، پرونده تحصیلی و نمرات مربوط به ارزشیابی طول سال تحصیلی، وی باید پس از مهر و امضا مدرسه مبدأ با تأیید اداره آموزش و پرورش، در موعد مقرر به «مدرسه مقصد» ارسال شود. انتقال دانش‌آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی دو مدرسه مبدأ و مقصد و موافقت اداره آموزش و پرورش، با رعایت مقررات و در مهلت تعیین شده، بلامانع است.

تبصره ۱- پرونده تربیتی - تحصیلی دانش‌آموز به صورت محرمانه باید به «مدرسه مقصد» ارسال شود.

تبصره ۲- صحت ریز نمرات و سوابق تحصیلی دانش‌آموزان انتقالی از سوی اداره آموزش و پرورش مقصد، ظرف مدت یک هفته بعد از انتقال از اداره آموزش و پرورش مبدأ، استعلام و پاسخ استعلام نیز حداکثر تا یک‌ماه بعد از آن ارسال شود.

تبصره ۳- انتقال دانش‌آموزان بین مدارس استعدادهای درخشان، در صورت دارا بودن نمره آزمون ورودی در سطح حداقل نمره مدرسه مقصد و وجود ظرفیت خالی در آن مدرسه در داخل استان با موافقت اداره کل آموزش و پرورش استان و از یک استان به استان دیگر، با موافقت اداره کل آموزش و پرورش استان مقصد، مجاز خواهد بود.

تبصره ۴- انتقال بین مدارس استعدادهای درخشان یک شهرستان، در سال نخست پذیرش، ممنوع است.

ماده ۲۴- مدیر مدرسه باید همه مدارک دانش‌آموزی را که با گواهی موقت ثبت‌نام کرده است، حداکثر تا پایان مهرماه به صورت مکتوب از محل تحصیل قبلی وی درخواست کند؛ مدیر مدرسه مبدأ نیز بلافاصله پس از وصول درخواست، باید همه مدارک تحصیلی دانش‌آموز را، پس از تکمیل، برابر مقررات به مدرسه مقصد ارسال کند.

تبصره - چنانچه مدارک و سوابق تحصیلی دانش‌آموزی در موعد مقرر در مدرسه مقصد کامل نشود و به تبع آن برای دانش‌آموز حقی برای وی ایجاد یا حقی از او تزییع شود، مسئولیت آن، حسب مورد، به‌عهده مدیر مدرسه مبدأ یا مقصد خواهد بود.

ماده ۲۵- مدیر مدرسه موظف است حداکثر تا یک‌ماه پس از آغاز سال تحصیلی پرونده تحصیلی تمامی دانش‌آموزان، از جمله دانش‌آموزان جدید خود را بررسی و در صورت مشاهده نقص، آن را رفع کند.

تبصره - چنانچه دانش‌آموزی بر خلاف مقررات به یک رشته تحصیلی هدایت شده یا در درس یا درس‌هایی، قبول اعلام شده باشد، نسبت به تعیین وضعیت استحقاقی وی طبق

مقررات اقدام شود. لیکن چنانچه بعد از موعد مقرر نقص پرونده بر طرف نشده باشد، لازم است پرونده این دانش‌آموز، برابر مقررات، برای اقدام بعدی به اداره آموزش و پرورش متبوع ارسال شود.

ماده ۲۶- مدیران مدارس باید دفتر آمار دانش‌آموزان را حداکثر یک‌ماه پس از آغاز سال تحصیلی یا دوره تابستانی تکمیل و به تأیید اداره آموزش و پرورش مربوط رسانده و برابر مقررات مسدود کنند.

فصل چهارم - شرایط ثبت‌نام و تحصیل دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه عمومی

ماده ۲۷- دانش‌آموزان پسر از اول ماهی که در آن ماه، وارد سن ۱۹ سالگی می‌شوند، مشمول نظام وظیفه شناخته می‌شوند.

تبصره ۱- ملاک رسیدگی به وضعیت دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه عمومی، تاریخ تولد مندرج در شناسنامه اولیه آنان است و تغییرات بعدی ملاک عمل نخواهد بود.

تبصره ۲- برای دانش‌آموزانی که شناسنامه اولیه آنان به حکم دادگاه باطل شده است، شناسنامه جدید، ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۲۸- چنانچه دانش‌آموزی پس از ثبت‌نام، با عذر موجه غیبت کند و این غیبت تا پایان سال تحصیلی ادامه یابد و در امتحان هیچ یک از درس‌ها در خردادماه و شهریورماه شرکت نکند، آن سال تحصیلی برای وی وقفه تحصیلی محسوب می‌شود.

تبصره - وقفه تحصیلی و غیبت موجه ترک تحصیل تلقی نمی‌شود. تشخیص غیبت موجه بر اساس دلایل و مدارک ارائه شده، با مدیر مدرسه است.

ماده ۲۹- دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه عمومی که سه ماه یا بیشتر به‌طور متوالی غیبت غیرموجه داشته باشند، به عنوان تارک تحصیل از مدرسه اخراج می‌شوند.

تبصره ۱- مدیر مدرسه موظف است مراتب ترک تحصیل این قبیل افراد را برابر مقررات، به حوزه نظام وظیفه عمومی ذی‌ربط اعلام کند.

تبصره ۲- چنانچه دانش‌آموز واجد شرایط، در موعد مقرر، برابر ضوابط در مدرسه ثبت‌نام نکند، مدیر مدرسه موظف است، برابر مفاد این ماده، ترک تحصیل وی را اعلام کند.

ماده ۳۰- شرکت در امتحانات داوطلب آزاد (متفرقه)، از نظر مقررات نظام وظیفه عمومی ترک تحصیل محسوب می‌شود و برای این گروه از داوطلبان، معافیت تحصیلی صادر نخواهد شد.

ماده ۳۱- ثبت‌نام و ادامه تحصیل دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه عمومی که ترک تحصیل کرده‌اند، مجاز نخواهد بود و در صورت رفع ممنوعیت قانونی از سوی نظام وظیفه عمومی، ادامه تحصیل آنان بلامانع خواهد بود.

تبصره - چنانچه تاریخ اعزام (مندرج در دفترچه آماده به خدمت دانش‌آموز، بدون مهر غیبت) حداقل تا پایان خردادماه همان سال تحصیلی باشد، می‌تواند با رعایت سایر شرایط در همان سال تحصیلی ثبت‌نام کرده و ادامه تحصیل دهد.

ماده ۳۲- مدیر مدارس پسرانه باید مشخصات دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه را به‌صورت انفرادی و برای هر مشمول فقط یک‌بار، به‌منظور استفاده از معافیت تحصیلی، برابر مقررات، از طریق مراجع ذی‌ربط به حوزه نظام وظیفه عمومی ذی‌ربط اعلام کند. (این موضوع شامل دانش‌آموزان دارای نقص عضو و استثنایی نیز می‌شود)

ماده ۳۳- مدیران مدارس موظفند مراتب ترک تحصیل یا فراغت از تحصیل دانش‌آموزان مشمول خود را برابر مقررات از طریق مراجع ذی‌ربط به حوزه نظام وظیفه مربوط اعلام نمایند.

تبصره ۱- دانش‌آموزی که از معافیت تحصیلی استفاده می‌کند، در صورتی که قصد ادامه تحصیل در مدارس بزرگسالان یا آموزش از راه دور را داشته باشد، نیازی به اعلام مشخصات وی به حوزه نظام وظیفه نیست.

تبصره ۲- دانش‌آموزان اتباع خارجی که برابر مقررات در مدارس ایرانی تحصیل می‌کنند، مشمول قانون نظام وظیفه عمومی نیستند.

فصل پنجم- ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

ماده ۳۴- هدف‌های سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی به شرح زیر است:

- ۱- دریافت بازخوردهای موثر از میزان کسب شایستگی‌ها و بهبود، هدایت و ارتقای عملکرد تحصیلی دانش‌آموز در موقعیت‌های مختلف؛
- ۲- تعیین میزان پیشرفت آموزشی و پرورشی و تغییرات رفتاری دانش‌آموز و آگاه‌کردن دانش‌آموزان و اولیای آنان از میزان پیشرفت و عملکرد تحصیلی و تربیتی آنان؛
- ۳- تشخیص نارسایی‌های یادگیری دانش‌آموز و تلاش برای رفع آن‌ها؛
- ۴- شناخت استعدادها، علائق و رغبت‌های دانش‌آموزان و هدایت آنان در زمینه شغلی و تحصیلی؛

۵- تقویت انگیزه، روحیه تلاش و ایجاد رقابت‌های سالم در دانش‌آموزان؛

۶- سنجش کیفیت و محتوای برنامه‌ها و عوامل مؤثر در آموزش از طریق تحلیل نتایج ارزشیابی‌ها، به منظور یافتن نارسایی‌ها و رفع آن‌ها؛

۷- حصول اطمینان از کسب شرایط لازم برای ارتقا به مراحل تحصیلی یا سطوح مهارتی بالاتر؛

۸- شناسایی نقاط قوت و ضعف و ارزیابی کارایی نظام آموزشی، اصلاح فرایندها و روش‌ها و زمینه‌سازی برای ارتقای کیفیت آن.

ماده ۳۵- ارزشیابی دانش‌آموزان در هر درس با هدف‌های مشخص شده زیر، به سه صورت ورودی (آغازین)، تکوینی (مستمر) و پایانی (تراکمی) انجام می‌شود:

الف- ارزشیابی ورودی (آغازین): به منظور آگاهی از توانایی‌ها و آمادگی‌های قبلی دانش‌آموز برای ورود مناسب به فرایند تعلیم و تربیت و جبران نارسایی‌ها و کاستی‌های احتمالی دانش‌آموز در آغاز سال تحصیلی توسط معلمان انجام می‌شود.

ب- ارزشیابی تکوینی (مستمر): به منظور تقویت اعتماد به نفس، تحکیم آموخته‌های دانش‌آموز، بهبود فرایند تعلیم و تربیت، آگاهی معلمان از نقاط قوت و ضعف درسی و نحوه عملکرد دانش‌آموزان و پرورش روحیه تحقیق، تفکر، تلاش، ابتکار و فعالیت‌های گروهی، تدارک بازخورد مناسب به معلمان، دانش‌آموزان، اولیا و اتخاذ روش‌های مناسب انجام می‌شود.

ج- ارزشیابی پایانی (تراکمی): به منظور حصول اطمینان از میزان تحقق هدف‌های آموزشی و پرورشی و حصول اطمینان لازم برای احراز شرایط قبولی در هر درس انجام می‌گیرد.

ماده ۳۶- ارزشیابی تکوینی به صورت مستمر از نحوه مشارکت دانش‌آموز در فعالیت‌های آموزشی - تربیتی و به شیوه‌های گوناگون، با استفاده از آزمون‌های کتبی، شفاهی، عملی، بررسی تکالیف فردی و گروهی، فهرست واریسی، مشاهده رفتار، میزان فعالیت، تلاش، ابتکار و خلاقیت و نظایر آن انجام و نتایج این ارزشیابی‌ها در هر ماده درسی در هر سال تحصیلی در دو نوبت منظور می‌شود.

ماده ۳۷- ارزشیابی پایانی (تراکمی) در طول سال تحصیلی، در دو نوبت اول^۱ و دوم، انجام می‌شود. ارزشیابی پایانی نوبت اول از حدود پنجاه درصد اول محتوای برنامه درسی در

^۱ به استناد مصوبه ۶۶۹ تاریخ ۱۳۸۰/۹/۲۹ به شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۱۱۳/۸ تاریخ ۱۳۸۰/۱۰/۱ مدارس دوره متوسطه می‌توانند با اخذ مجوز کتبی از کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش منطقه، کلاس‌های درس را در نوبت اول تعطیل کنند. در این صورت مدت زمان برگزاری این امتحانات نباید حداکثر از دو هفته تجاوز کند.

دی‌ماه و ارزشیابی پایانی نوبت دوم از تمام محتوای برنامه درسی (۵ نمره از محتوای نیمه اول برنامه درسی و ۱۵ نمره از محتوای نیمه دوم برنامه درسی) در خردادماه به‌عمل می‌آید.

تبصره ۱- ارزشیابی پایانی شهریورماه و همچنین امتحانات نهایی و دروس غیرحضور، از همه محتوای برنامه درسی به‌عمل می‌آید.

تبصره ۲- در شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش، نمره هر نوبت درس‌هایی که آموزش آن در طول نوبت اول یا دوم ارائه و پایان می‌یابد، به عنوان نمره پایانی آن درس، منظور می‌شود.

تبصره ۳- در شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش، شیوه‌نامه نحوه ارزشیابی دروس شایستگی‌های فنی و غیرفنی از سوی معاونت آموزش متوسطه تهیه و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۴- در شاخه کاردانش، ارزشیابی پایانی هر استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) پس از اتمام آموزش آن در دو بخش نظری و عملی، از تمام محتوای آن استاندارد یا درس مهارتی توسط یا با نظارت دستگاه متولی مربوط به‌عمل می‌آید و چنانچه دانش‌آموزی از یکی از بخش‌های نظری یا عملی استانداردهای مهارتی (درس‌های مهارتی) نمره قبولی کسب کند، این نمره تا اخذ نمره قبولی از بخش دیگر، معتبر خواهد بود.

ماده ۳۸- دانش‌آموزان پایه دوازدهم هر یک از شاخه‌های تحصیلی، چنانچه تا پایان تابستان موفق به گذراندن درس‌های پایه مربوط، اعم از نهایی و غیرنهایی و باقیمانده درس‌های پایه‌های دهم و یازدهم نشوند، می‌توانند در امتحانات دروس مربوط در دی‌ماه شرکت کنند.

تبصره ۵- چنانچه دانش‌آموزی پس از برگزاری امتحانات دی‌ماه نیز موفق به گذراندن همه واحدهای درسی رشته مربوط نشود، می‌تواند برابر مقررات، در مدارس بزرگسالان، آموزش از راه دور یا به‌صورت داوطلب آزاد ثبت‌نام و نسبت به گذراندن باقیمانده درس‌های خود اقدام کند.

ماده ۳۹- برنامه‌ریزی و نظارت بر امتحانات پایانی غیرنهایی نوبت اول، دوم، شهریور و دی‌ماه به‌عهده مدیر مدرسه است که با عنایت به تقویم اجرایی، تنظیم و با همکاری و مشارکت کارکنان آموزشی و اداری مدرسه انجام می‌شود.

تبصره ۶- در شاخه کاردانش، برنامه امتحانات پایانی استانداردهای مهارت که در مدرسه ارائه می‌شود، در اداره کل آموزش و پرورش استان با همکاری دستگاه متولی مربوط،

تنظیم و امتحانات (نهایی یا هماهنگ) با نظارت یا توسط دستگاه متولی استاندارد مهارت، براساس موافقتنامه همکاری بین وزارت آموزش و پرورش و دستگاه مربوط، انجام خواهد شد.

ماده ۴۰- طرح سؤالها (به جز امتحانات نهایی و هماهنگ) و تصحیح اوراق امتحانات داخلی (نوبت اول، دوم، شهریورماه و دیماه) زیر نظر مدیر مدرسه، برعهده معلم مربوط است. **تبصره ۱-** مدیر مدرسه می تواند با مسئولیت خود اوراق امتحانی را برای تصحیح در خارج از مدرسه، در اختیار معلمان قرار دهد.

تبصره ۲- چنانچه معلم مربوط، قبل از برگزاری امتحان داخلی، در هر یک از نوبت های امتحانی، به هر دلیلی از طراحی سؤال های درس مربوط، خودداری کند و ظرف مدت ۵ روز پس از برگزاری امتحان، اوراق امتحانی را تصحیح نکند، مدیر مدرسه ضمن گزارش موضوع به اداره آموزش و پرورش متبوع، می تواند به تشخیص خود طراحی سؤال و تصحیح اوراق درس مربوط را به یکی از معلمان مرتبط و واجد صلاحیت واگذار کند.

ماده ۴۱- نمرات ارزشیابی تکوینی (مستمر) و پایانی در هر نوبت امتحانی داخلی، باید توسط معلم مربوط بدون خدشه و قلم خوردگی در برگ ریزنمرات ثبت و پس از امضا و درج تاریخ، به مدیر مدرسه تحویل شود. نمرات ارزشیابی مستمر دو هفته قبل از آغاز امتحانات پایانی و نمرات ارزشیابی پایانی حداکثر یک هفته بعد از برگزاری امتحان هر درس در آن نوبت، باید به مدیر مدرسه تحویل شود.

تبصره ۱- نمرات ارزشیابی مستمر و عملکرد تحصیلی دانش آموز، باید در طول هر نوبت و قبل از امتحانات پایانی به اطلاع دانش آموز و ولی او برسد.

تبصره ۲- در شاخه کاردانش، فهرست مشخصات و ریزنمرات ارزشیابی پایانی استانداردهای مهارت (درس های مهارتی) پس از تأیید دستگاه متولی استاندارد مهارت در هر سال تحصیلی، در دو نسخه صحافی که یک نسخه در اداره منطقه و یک نسخه در مدرسه به طور دائم نگهداری می شود.

ماده ۴۲- مرکز سنجش آموزش و پرورش می تواند با هماهنگی معاونت آموزش متوسطه و اداره کل آموزش و پرورش استان در امتحان پایانی نوبت دوم و شهریورماه یک یا دو ماده درسی پایه های دهم و یازدهم را به صورت هماهنگ برگزار کند.

تبصره ۱- طراحی سؤال‌های امتحانی موضوع این ماده، برای مدارس استعدادهای درخشان به مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان و برای مدارس وابسته به سازمان آموزش و پرورش استثنایی به سازمان ذی‌ربط واگذار می‌شود.

تبصره ۲- مرکز سنجش آموزش و پرورش با هماهنگی معاونت آموزش متوسطه، برنامه امتحانات دروس هماهنگ را تا دو ماه قبل از آغاز امتحانات مربوط، تنظیم و ابلاغ می‌کند.

ماده ۴۳- امتحانات پایانی نوبت دوم و شهریورماه درس‌هایی از پایه دوازدهم به صورت امتحان نهایی با برنامه امتحانی و سؤال‌های یکسان برگزار می‌شود که مرکز سنجش آموزش و پرورش آن را طراحی می‌کند، این امتحان زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان و عوامل اجرایی امتحانی که از طرف اداره آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه/ ناحیه مربوط معین می‌شود، رسمیت می‌یابد.

تبصره ۱- مرکز سنجش آموزش و پرورش، برنامه امتحانات نهایی را تا دو ماه قبل از آغاز امتحانات مربوط، تنظیم و ابلاغ می‌کند.

تبصره ۲- در همه مراحل امتحانات، ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها و مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور، ملزم به همکاری با مرکز سنجش آموزش و پرورش، می‌باشند.

تبصره ۳- معلمان درس‌های مربوط به امتحانات نهایی، موظفند حداکثر دو روز پس از برگزاری امتحان درس مربوط، با تشخیص و برابر ابلاغی که از طرف اداره آموزش و پرورش منطقه صادر می‌شود، به حوزه‌های تصحیح مراجعه کنند و حداقل به تعداد دانش‌آموزان خود، اوراق امتحانی همان درس را با دریافت حق الزحمه، تصحیح کنند. در صورتی که معلمی برای تصحیح اوراق اقدام نکند، موضوع از سوی رئیس حوزه تصحیح، به اداره آموزش و پرورش محل، گزارش می‌شود تا برابر مقررات با وی رفتار شود.

تبصره ۴- نتایج امتحانات نهایی، حداکثر ده روز پس از برگزاری آخرین امتحان، باید از سوی رئیس حوزه تصحیح، به وسیله اداره آموزش و پرورش منطقه، به مدارس محل تحصیل دانش‌آموزان، اعلام شود.

تبصره ۵- سؤال‌های امتحانات نهایی دروس «عربی، زبان قرآن ۳»، «زبان خارجی ۳»، «تعلیمات دینی (دینی، اخلاق و قرآن ۳)» برای دانش‌آموزان با آسیب‌دیدگی شنوایی، توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش و با مشارکت و همکاری سازمان آموزش و پرورش

استثنایی و استفاده از دبیران واجد شرایط، به صورت ویژه طراحی و بر اساس برنامه ریزی مرکز سنجش آموزش و پرورش، در اختیار حوزه های امتحانی آنان، قرار خواهد گرفت.

تبصره ۶- سؤال های امتحانات نهایی دانش آموزان نابینا، توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش و با مشارکت و همکاری سازمان آموزش و پرورش استثنایی، به خط بریل تبدیل شده و در اختیار حوزه های امتحانی قرار می گیرد.

ماده ۴۴- مدیران مدارس موظفاند فهرست مشخصات دانش آموزان واجد شرایط را با قید مواد درسی که باید آنها را به صورت امتحان نهایی بگذرانند، به همراه نمرات نوبت اول و نتایج ارزشیابی مستمر نوبت دوم آن درس ها، در نمودن برگ هایی که از سوی مرکز سنجش آموزش و پرورش ارسال می شود، تنظیم کنند و تا یک هفته قبل از آغاز امتحانات نهایی نوبت دوم، شهریور و دی ماه به اداره آموزش و پرورش منطقه تحویل دهند.

تبصره ۱- مدیران هنرستان کار دانش موظفند فهرست مشخصات دانش آموزان واجد شرایط را با قید عنوان استاندارد مهارت، مطابق نمودن برگ های مربوط تنظیم و حداکثر یک ماه قبل از پایان آموزش آن استاندارد، به اداره آموزش و پرورش شهرستان/ ناحیه/ منطقه تحویل دهند. ادارات آموزش و پرورش نیز باید درخواست های مربوط به انجام آزمون های مهارت را، حداکثر بیست روز قبل از پایان آموزش مهارت، به اداره کل آموزش و پرورش استان ارسال کنند. اداره کل آموزش و پرورش استان نیز باید حداکثر ده روز قبل از اتمام آموزش مهارت، فهرست مشخصات دانش آموزان را به دستگاه متولی استاندارد مهارت، ارسال کند.

تبصره ۲- امتحانات عملی غیر کتبی و کارگاهی، درس های غیر نهایی مدرسه و درس های نهایی، توسط افراد واجد شرایطی که از سوی اداره آموزش و پرورش انتخاب می شوند، قبل از برگزاری امتحانات کتبی و در مدرسه برگزار می شود.

تبصره ۳- در شاخه کار دانش، پذیرش گواهینامه های مهارتی به شرط آنکه مشخصات آنها در رشته های مهارتی مربوط تعریف شده باشد، پس از تأیید مرجع صادر کننده، به میزان واحدهای تعیین شده، با رعایت سایر ضوابط بلامانع است.

ماده ۴۵- نمره هردرس در نوبت اول از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب ۱ و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب ۲ و در نوبت دوم از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب ۱ و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب ۴، برابر جدول زیر به دست می آید.

نمره سالانه	نوبت دوم		نوبت اول	
	مجموع نمرات ارزشیابی‌ها با ضریب، تقسیم بر ۸	نمره ارزشیابی پایانی	نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی
ضریب ۴		ضریب ۱	ضریب ۲	ضریب ۱

تبصره ۱ - دروسی که در طول یک نوبت، اجرا می‌شود، طبق ضرایب مندرج در ماده ۴۶، محاسبه می‌شود.

ماده ۴۶ - نمره هر درس در دوره تابستان، از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب ۱ و ارزشیابی پایانی (شهریور ماه) با ضریب ۳ به شرح جدول زیر محاسبه می‌شود.

نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره درس دوره تابستانی
ضریب ۱	ضریب ۳	مجموع نمرات ارزشیابی‌ها با ضریب تقسیم بر ۴

تبصره ۱ - نمره درس‌هایی که صرفاً ناظر بر فعالیت ضمن سال دانش‌آموز بوده و ارزشیابی پایانی ندارد، بر مبنای ارزشیابی‌های مستمر از فعالیت دانش‌آموز در هر نوبت، توسط معلم مربوط تعیین و نمره سالانه این درس‌ها، بر اساس میانگین نمرات نوبت اول و دوم، تعیین می‌شود.

تبصره ۲ - نمرات ارزشیابی استاندارد مهارت در شاخه کاردانش (اعم از حضوری یا غیرحضوری) و درس‌های غیرحضوری و شهریور و دی‌ماه، همان نمره امتحان پایانی بدون ضریب، خواهد بود.

تبصره ۳ - در محاسبه نمره سالانه و نمره درس دوره تابستانی (شهریورماه) با ضرایب مذکور، عدد اعشاری نمرات، به شرح زیر تغییر می‌یابد و در برگ ریزنمرات ثبت و محاسبه می‌شود:

۱- کمتر از ۰/۲۵ به ۰/۲۵	۳- از ۰/۵۱ تا ۰/۷۴ به ۰/۷۵
۲- از ۰/۲۶ تا ۰/۴۹ به ۰/۵۰	۴- از ۰/۷۶ تا ۰/۹۹ به یک

ماده ۴۷ - نمره هر یک از امتحانات پایانی و ارزشیابی مستمر دانش‌آموز در هر درس، از صفر تا بیست (۲۰-۰) است.

تبصره - در شاخه کاردانش، نمرات ارزشیابی استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) قبل از ثبت، به تفکیک بخش نظری و عملی، بر مبنای صفر تا بیست (۲۰-۰) محاسبه می‌شود.

ماده ۴۸- نصاب قبولی در هر درس نمره ۱۰ و در دروس شایستگی‌های فنی و غیر فنی شاخه فنی و حرفه‌ای ۱۲ است. در شاخه کاردانش، تعیین نصاب قبولی در استاندارد مهارت در بخش نظری و عملی به عهده دستگاه متولی استاندارد مهارت، است.

ماده ۴۹- برای سنجش مهارت عملی، «آزمون عملی» و برای سنجش مهارت گفتاری، «آزمون شفاهی» به عمل می‌آید.

ماده ۵۰- نظارت بر برگزاری امتحانات داخل و خارج از کشور بر عهده معاونت آموزش متوسطه و مرکز سنجش آموزش و پرورش است.

ماده ۵۱- مسئولیت حسن برگزاری امتحانات داخلی و اعلام به موقع نتایج، بر عهده مدیر مدرسه است و اداره آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه/ ناحیه و اداره کل آموزش و پرورش استان، در صورت لزوم می‌توانند اوراق امتحانی تصحیح شده را مورد بررسی و تجدیدنظر قرار دهند. در صورتی که در بازبینی اوراق، نمره دانش آموزی تغییر کند، آخرین نمره، ملاک عمل خواهد بود. در این صورت موضوع باید کتباً به اطلاع معلم و دانش آموز مربوط برسد.

تبصره - در صورتی که بازبینی اوراق امتحانات خرداد یا شهریورماه، پس از آبان‌ماه و بازبینی اوراق امتحانات دی‌ماه پس از فروردین‌ماه، انجام شود و نمره دانش آموزی تغییر کند، مراتب برای تصمیم‌گیری به کمیسیون خاص شورای عالی آموزش و پرورش ارجاع می‌شود.

ماده ۵۲- اعلام رسمی نتیجه امتحانات به دانش آموز یا ولی او، حداکثر تا دو هفته پس از پایان هر نوبت امتحانی، به عهده مدیرمدرسه است.

ماده ۵۳- مهلت اعتراض به نمرات امتحانات پایانی نوبت‌های اول و دوم، شهریور و دی‌ماه (اعم از نهایی و غیرنهایی)، حداکثر ۵ روز پس از اعلام نتیجه امتحانات آن نوبت است. در امتحانات داخلی مدیر مدرسه موظف است اوراق امتحانی معترضان را برای تجدیدنظر یا در اختیار مصحح مربوط یا به تشخیص خود در اختیار مصحح مربوط و یکی دیگر از معلمان همان درس قرار دهد. نمره ورقه تجدیدنظر شده با امضای مصحح مربوط یا مصحح مربوط و تجدیدنظرکننده، حسب مورد، تعیین می‌شود. در صورت اختلاف نظر، رأی معلم سوم واجد صلاحیت، قطعی و لازم‌الاجراست. در امتحانات نهایی، رئیس حوزه تصحیح موظف است اوراق امتحانی معترضان را برای تجدیدنظر در اختیار یکی از معلمان همان درس (غیر از مصححین اول و دوم) قرار دهد و نمره وی

ملاک عمل خواهد بود. در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت ۵ روز پس از پایان مهلت اعتراض، نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

ماده ۵۴- اوراق امتحانات پایانی نوبت دوم، شهریور و دی‌ماه درس‌های غیرنهایی، به مدت شش‌ماه در مدرسه و اوراق امتحانات نهایی به مدت یک‌سال در محلی که اداره آموزش و پرورش منطقه تعیین می‌کند، نگهداری می‌شود و پس از سپری شدن مهلت مذکور، برابر مقررات امحا می‌شود، ولی فهرست دست‌نویس و رایانه‌ای ریزنمرات معلمان، دفتر امتحانات، برگ ریزنمرات قبول‌شدگان امتحان نهایی، لیست نمرات دروس مهارتی پس از تأیید دستگاه متولی مهارت، صحافی و جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب و به طور دائم در مدرسه و اداره مربوط، حسب مورد، نگهداری می‌شود.

ماده ۵۵- امتحانات شهریور و دی‌ماه درس‌های غیرنهایی دانش‌آموزان در همان مدرسه‌ای برگزار می‌شود که امتحانات پایانی نوبت دوم انجام شده است و امتحانات درس‌های غیرنهایی شهریورماه (اعم از حضوری و غیرحضوری) در همان مدرسه‌ای که دانش‌آموزان، درس‌های این دوره را انتخاب کرده‌اند، برگزار می‌شود و امتحانات شهریور و دی‌ماه درس‌های نهایی دانش‌آموزان، در حوزه‌های امتحانی تحت پوشش همان منطقه/ ناحیه آموزشی برگزار می‌شود که امتحانات پایانی نوبت دوم انجام شده است.

تبصره ۱- در صورتی که محل اقامت ولی یا سرپرست دانش‌آموزی تا ۱۵ روز قبل از برگزاری امتحانات شهریورماه یا دی‌ماه تغییر یابد، دانش‌آموز می‌تواند به صورت میهمان (با اخذ معرفی‌نامه عکس‌دار، حاوی مشخصات و مواد درسی و نمره ارزشیابی‌های مستمر دوره تابستانی، از مدرسه مربوط و تأیید موضوع انتقال ولی دانش‌آموز توسط اداره آموزش و پرورش همان منطقه و همراه داشتن مدارک لازم مبنی بر انتقال ولی خود) به اداره آموزش و پرورش محل سکونت جدید مراجعه و در صورت دایر بودن رشته تحصیلی موردنظر، با معرفی آن اداره، در امتحانات داخلی شهریورماه یا دی‌ماه یکی از مدارس، یا در امتحانات نهایی یکی از حوزه‌های اجرایی شرکت کند. نمره شهریورماه یا دی‌ماه چنین دانش‌آموزی، پس از تأیید اداره آموزش و پرورش قبلی برای ابلاغ به

مدرسه‌ای ارسال می‌شود که دانش‌آموز قبلاً در آن تحصیل می‌کرده است تا مدرسه مذکور با توجه به نمره‌های دیگر و با رعایت سایر مقررات، اعلام نتیجه کند.

تبصره ۲- دانش‌آموزان مدارس ایرانی خارج از کشور می‌توانند با ارائه معرفی‌نامه عکس‌دار از مدرسه مربوط و تأیید مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور و اداره کل آموزش و پرورش استان در امتحانات شهریور و دی‌ماه در مدارس داخل کشور شرکت کنند. نمرات امتحانی این قبیل دانش‌آموزان باید توسط مدیر مدرسه مقصد و از طریق اداره کل آموزش و پرورش استان و مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور به مدرسه مبدأ ارسال شود.

ماده ۵۶- نمره انضباط دانش‌آموزان در هر نوبت، با توجه به رعایت موازین اسلامی، اخلاق، بهداشت و نظافت شخصی، مقررات مدرسه، وضعیت حضور و غیاب و حفظ نظم عمومی، بر اساس گزارش معلمان و مربیان توسط مدیر و معاونان مدرسه تعیین و در برگ ریزنمرات مربوط ثبت و با امضای مدیر، تسلیم دفتر مدرسه می‌شود.

تبصره ۱- میانگین نمرات انضباط نوبت اول و دوم به‌عنوان نمره سالانه محسوب و در معدل سالانه، معادل دو واحد درسی منظور می‌شود.

تبصره ۲- تعداد واحدهای انضباط به‌عنوان دروس گذرانده شده رشته تحصیلی در نظر گرفته نمی‌شود، ولی در محاسبه معدل کل، به میزان ۶ واحد، لحاظ می‌شود.

تبصره ۳- در دوره تابستانی، نمره انضباط، منظور نمی‌شود.

ماده ۵۷- نمونه کارنامه‌ها و مدارک تحصیلی دانش‌آموزان، توسط معاونت آموزش متوسطه و مرکز سنجش آموزش و پرورش با همکاری مرکز برنامه‌ریزی منابع انسانی و فناوری اطلاعات، تهیه و به ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها ابلاغ می‌شود.

ماده ۵۸- در هر سال تحصیلی، دفتر امتحانات مدرسه برای دانش‌آموزان پایه‌های دهم و یازدهم، باید حداکثر تا پایان آبان‌ماه و برای دانش‌آموزان پایه دوازدهم تا پایان اسفندماه، تنظیم و توسط نماینده ای که از سوی اداره آموزش و پرورش تعیین می‌شود، بررسی و پس از تأیید، مسدود شود.

تبصره - شیوه‌نامه اجرایی نحوه مسدود کردن دفتر امتحانات در مرکز سنجش آموزش و پرورش تهیه و به ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها ارسال می‌شود.

ماده ۵۹- چنانچه دانش‌آموزی در زمان برگزاری امتحانات کتبی پایانی یا قبل از آن دچار مشکل و سانحه ای شود که قادر به نوشتن نباشد، می‌تواند از منشی معتمدی استفاده

کند که از طرف مدیر مدرسه برای امتحانات غیرنهایی و رئیس حوزه اجرا، برای امتحانات نهایی تعیین می‌شود.

ماده ۶۰- برای دانش‌آموز دارای نقص عضو یا بیماری مؤثری که بیماری‌اش مانع شرکت وی در امتحانات (کتبی، شفاهی و عملی) شود، مدیر مدرسه یا رئیس حوزه اجرا، تسهیلاتی متناسب با نقص عضو یا بیماری او فراهم می‌کند و در صورت لزوم از امتحانات آن درس معاف می‌شود، در این صورت، سهم نمره این بخش به سایر بخش‌ها اضافه می‌شود.

تبصره ۱- امتحان عملی درس تربیت بدنی برای دانش‌آموزان موضوع این ماده، باید متناسب با توانایی جسمی وی توسط معلم مربوط انجام شود. شیوه‌نامه مربوط توسط معاونت ذی‌ربط تهیه و ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۲- دانش‌آموزان شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش که به دلیل نقص عضو قادر به انجام فعالیت عملی درس‌های رشته مربوط نیستند، ملزم به تغییر رشته می‌باشند.

ماده ۶۱- دانش‌آموزان مشروحه زیر با رعایت حداقل سن متعارف که برای پایه‌های دهم، یازدهم و دوازدهم، به ترتیب ۱۵، ۱۶ و ۱۷ سال تمام است، می‌توانند با درخواست کتبی و تأیید مراجع مربوط، از سوی اداره آموزش و پرورش منطقه/ ناحیه/ شهرستان به یکی از دبیرستان‌های که از قبل برای برگزاری امتحانات مشخص شده است، معرفی و در ارزشیابی ورودی (تعیین پایه تحصیلی) که از همه درس‌های مربوط به آن پایه به عمل می‌آید، در اولین نوبت رسمی ارزشیابی، همراه با سایر دانش‌آموزان شرکت کنند و در صورت قبولی در همه درس‌های هر پایه، مدرک قبولی برای آنان صادر می‌شود و با رعایت شرایط، مجاز به ادامه تحصیل خواهند بود:

۱- افرادی که بخشی از تحصیلات خود را در مدارس خارجی گذرانده‌اند و مدرک تحصیلی آنان قابل ارزشیابی در کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی نیست یا هیچ‌گونه مدرک تحصیلی که میزان تحصیلات خارجی آنها را مشخص کند، نداشته باشند. (با ارائه مدرک معتبر مبنی بر داشتن حداقل یک سال سکونت در خارج از کشور برابر ضوابطی که توسط مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور اعلام می‌شود).

۲- افرادی که به مدرسه دسترسی نداشته یا به دلیل بیماری نتوانسته‌اند به موقع وارد مدرسه شوند.

۳- دانش‌آموزانی که بخشی از مدارک تحصیلی آنان در اثر حوادثی از قبیل سیل، زلزله، جنگ، آتش‌سوزی و غیره، از بین رفته و هیچ‌گونه سابق‌های از مدارک آنان وجود نداشته باشد. (با تأیید اداره آموزش و پرورش مبدا مبنی بر وقوع حادثه)

۴- افرادی که در ادامه تحصیل آنان فاصله ایجاد شده است، مشروط بر آنکه دارای مدرک پایان دوره اول متوسطه باشند.

۵- پناهندگان به کشور جمهوری اسلامی و رانده‌شدگان از سایر کشورها که به صورت قانونی در ایران سکونت دارند، ولی مدرک قابل قبولی برای ارزشیابی در دست ندارند.

تبصره ۱- ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) طبق مفاد این آیین‌نامه به صورت یک نوبتی است و مواد ارزشیابی و شرایط قبولی آنان مانند داوطلبان آزاد خواهد بود. در صورت مردودی، مدرسه می‌تواند از دانش‌آموز در پایه پایین‌تر ارزشیابی به عمل آورد.

تبصره ۲- نمرات ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) قبول‌شدگان در ستون ملاحظات دفتر امتحانات آن سال و کارنامه تحصیلی آنان ثبت می‌شود. شماره معرفی‌نامه با اشاره به ماده ۶۱ این آیین‌نامه، در ستون ملاحظات درج و توسط مدیر مدرسه امضا و مهر می‌شود.

تبصره ۳- شرکت‌کنندگان در امتحان تعیین پایه، از بخش عملی درس آمادگی دفاعی معاف خواهند بود و باید برای آنان از بخش نظری آن، امتحان ۲۰ نمره‌ای به عمل آید.

تبصره ۴- چنانچه مدارک تحصیلی خارجی دانش‌آموزی برای ارزشیابی ناقص باشد و تا پایان امتحانات خردادماه، پایه تحصیلی قطعی دانش‌آموز در کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی مشخص نشود، ارزشیابی خرداد و شهریورماه وی به عنوان ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) محسوب خواهد شد و چنانچه دانش‌آموزی در امتحانات شهریورماه قبول نشود، می‌تواند برای تعیین پایه، در ارزشیابی دروس پایه پایین‌تر به صورت یک‌نوبتی شرکت کند.

تبصره ۵- افراد خارجی مقیم ایران، رانده‌شدگان از سایر کشورها و پناهندگان از کشورهای خارجی به ایران باید دارای اجازه اقامت مورد تأیید وزارت کشور باشند.

تبصره ۶- از دانش‌آموزانی که با زبان فارسی آشنایی ندارند، امتحان تعیین پایه آنان فقط در پایه‌های دهم و یازدهم به زبان‌های خارجی به عمل خواهد آمد که توسط مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور اعلام می‌شود. این قبیل از دانش‌آموزان باید وضع خود را با نظام آموزشی به زبان فارسی منطبق کنند.

ماده ۶۲- برای محاسبه معدل سالانه هر دانش‌آموز، در پایان نوبت دوم، تعداد واحدهای هر درس در نمره سالانه آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های به‌دست آمده بر تعداد کل واحدهایی تقسیم می‌شود که دانش‌آموز در آن سال برای آن‌ها نمره (اعم از قبولی یا مردودی) کسب کرده است.

تبصره- برای محاسبه معدل سالانه دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه در شهریورماه، نمرات امتحانی شهریورماه به جای نمرات سالانه محسوب و سپس معدل گرفته می‌شود.

ماده ۶۳- دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش در امتحانات تعلیمات خاص اقلیت دینی شرکت می‌کنند و این نمره جایگزین نمره درس تعلیمات دینی (دینی، اخلاق و قرآن) می‌شود. ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان تعلیمات دینی اسلامی، منعی برای وی وجود ندارد.

ماده ۶۴- با متخلف یا متخلفان امتحانات داخلی و نهایی برابر آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی و قانون رسیدگی به تخلفات اداری، حسب مورد، رفتار خواهد شد.

ماده ۶۵- به دانش‌آموزان پایه‌های دهم و یازدهم، پس از برگزاری امتحانات نوبت دوم و شهریورماه، با رعایت ضوابط و مقررات، در سال تحصیلی بعد، دروس پایه بالاتر ارائه خواهد شد.

ماده ۶۶- در مدارس استعدادهای درخشان، در پایه‌های دهم و یازدهم، دانش‌آموزی حق ادامه تحصیل در مدارس مذکور را دارد که دارای شرایط زیر باشد:

الف- معدل سالانه وی در خردادماه کمتر از ۱۵ نباشد.

ب- نمره سالانه وی در هیچ یک از مواد درسی در خرداد و شهریورماه، کمتر از ۱۲ نباشد.

تبصره ۱- دانش‌آموزی که معدل سالانه خردادماه وی کمتر از ۱۵ باشد، اجازه ادامه تحصیل در مدارس استعدادهای درخشان را نخواهد داشت. چنانچه این دانش‌آموز شرایط قبولی در مدارس عادی را نیز نداشته باشد، در امتحانات شهریورماه مدرسه استعدادهای درخشان شرکت می‌کند و با هر نمره یا معدلی، به مدارس عادی هدایت می‌شود و با رعایت مقررات، ادامه تحصیل می‌دهد.

تبصره ۲- دانش‌آموز مشمول بند الف (معدل ۱۵) که نمره یک یا چند درس او در خردادماه کمتر از ۱۲ باشد، برای ادامه تحصیل در مدرسه استعدادهای درخشان، باید در امتحانات شهریورماه شرکت کند و در آن درس یا دروس، حداقل نمره ۱۲ را کسب کند. اگر این دانش‌آموز در امتحانات شهریورماه، شرکت کند و نمره نصاب قبولی را کسب نکند یا در امتحان شهریورماه شرکت نکند، اجازه ادامه تحصیل در مدارس

استعدادهای درخشان را نخواهد داشت و نمرات وی بر اساس این آیین‌نامه ملحوظ و طبق مقررات، در مدارس عادی ادامه تحصیل خواهد داد.

تبصره ۳- دانش‌آموزی که موفق به کسب نمره نصاب قبولی در شهریورماه نمی‌شود، چنانچه معدل سالانه خردادماه وی حداقل ۱۶ باشد، در یک درس یا معدل سالانه خردادماه وی حداقل ۱۷ باشد، در ۲ درس، با داشتن نمره بین ۱۰ تا ۱۲ می‌تواند در مدارس استعدادهای درخشان ادامه تحصیل دهد. دانش‌آموز در طول دوره دوم متوسطه، صرفاً یک‌بار می‌تواند از این امتیاز استفاده کند.

تبصره ۴- دانش‌آموزی که به‌دلیل کسب نمرات بین ۱۰ تا ۱۲ در خردادماه، موظف به شرکت در امتحانات شهریورماه است، نمرات مأخوذه وی در شهریورماه، صرفاً ملاک ادامه تحصیل وی در مدارس استعدادهای درخشان بوده و تاثیری در معدل سالانه ندارد.

تبصره ۵- سوالات امتحانات شهریورماه، از محتوای کتاب درسی پایه مربوط طراحی می‌شود.

شرایط قبولی در درس‌های پایه‌های دهم و یازدهم

ماده ۶۷- پس از امتحانات پایانی نوبت دوم، دانش‌آموزی در هر یک از درس‌ها، قبول شناخته می‌شود که نمره سالانه وی در هر درس، کمتر از نصاب قبولی آن درس نباشد.

ماده ۶۸- دانش‌آموزی که پس از امتحانات نوبت دوم، شرایط قبولی را در درس یا درس‌ها احراز نکند، می‌تواند در امتحانات همان درس یا درس‌ها در شهریورماه شرکت کند و در صورتی در هر یک از درس‌ها، قبول شناخته می‌شود که نمره وی کمتر از نصاب قبولی نباشد.

تبصره ۱- اعلام نتیجه دانش‌آموزانی که بدون شرکت در دوره تابستانی، در نوبت امتحانی شهریورماه شرکت می‌کنند، صرفاً بر مبنای ۲۰ نمره امتحان پایانی خواهد بود.

تبصره ۲- در شاخه کاردانش، چنانچه دانش‌آموزی پس از امتحان پایانی در دو بخش نظری و عملی استاندارد مهارت یا یکی از بخش‌های آن، نصاب قبولی را کسب نکند، لازم است در امتحان مجدد بخش یا بخش‌هایی که نمره قبولی کسب نکرده است، تا پایان شهریورماه همان سال شرکت کند و در صورتی در آن استاندارد قبول شناخته می‌شود که نمره هر دو بخش استاندارد مهارت، کمتر از نصاب تعیین شده نباشد.

شرایط قبولی در درس‌های غیرنهایی پایه دوازدهم

ماده ۶۹- در امتحانات پایانی نوبت دوم، دانش‌آموزی در هر یک از درس‌های غیرنهایی، قبول شناخته می‌شود که نمره سالانه وی در هر درس، کمتر از نصاب قبولی آن درس نباشد.

ماده ۷۰- دانش‌آموزی که پس از امتحانات نوبت دوم، شرایط قبولی را در درس یا درس‌هایی احراز نکند یا درس‌هایی از سال‌های قبل وی باقیمانده باشد، می‌تواند در امتحانات

همان درس یا درس‌ها، در شهریورماه و دی‌ماه شرکت کند و در صورتی در هر درس، قبول شناخته می‌شود که نمره هر یک از آنها کمتر از نصاب قبولی نباشد.

تبصره- در شاخه کاردانش، چنانچه دانش‌آموزی پس از امتحان پایانی، در دو بخش نظری و عملی استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) یا یکی از بخش‌های آن، نصاب قبولی را کسب نکند، لازم است در امتحان مجدد بخش یا بخش‌هایی که نمره قبولی کسب نکرده است، در شهریور و دی‌ماه، شرکت کند و در صورتی در آن استاندارد قبول شناخته می‌شود و گواهینامه استاندارد مهارت، برای او صادر می‌شود که نمره هر دو بخش استاندارد مهارت، کمتر از نصاب تعیین شده نباشد.

شرایط قبولی در درس‌های امتحانات نهایی پایه دوازدهم

ماده ۷۱- در امتحانات نهایی، دانش‌آموزی در هر یک از درس‌ها، قبول شناخته می‌شود که:

- الف) نمره امتحان نهایی وی در هر درس بدون ضریب، کمتر از ۷ نباشد.
- ب) نمره سالانه یا نمره دوره تابستانی وی در هر درس، کمتر از نصاب قبولی (مندرج در ماده ۴۸) نباشد.

تبصره ۱- در دروس غیرحضوری، کسب نمره نصاب قبولی (مندرج در ماده ۴۸) در امتحانات نهایی ملاک عمل خواهد بود.

تبصره ۲- آن دسته از درس‌های فنی و حرفه‌ای که نصاب قبولی آنها ۱۲ است، از شمول مفاد بند الف مستثنی بوده و دانش‌آموزان باید در امتحانات نهایی، نصاب قبولی را کسب کنند.

تبصره ۳- شرایط قبولی دانش‌آموزان در درس‌های پایه دوازدهم مدارس استعدادهای درخشان، تابع ضوابط مندرج در این آیین‌نامه خواهد بود.

ماده ۷۲- در پایان دوره دوم متوسطه برای هر یک از فارغ‌التحصیلان بر اساس نمرات درس‌هایی که امتحان نهایی داده‌اند، معدل کتبی نهایی محاسبه و در مدارک تحصیلی آنان ثبت می‌شود. برای محاسبه معدل کتبی نهایی، تعداد واحدهای هر یک از درس‌های نهایی در نمره پذیرفته شده امتحان نهایی درس مربوط، ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های به‌دست آمده بر تعداد کل واحدهای درس‌های نهایی تقسیم می‌شود.

وضعیت غایبین در امتحانات

ماده ۷۳- چنانچه دانش‌آموزی در هر نوبت از امتحانات پایانی، غیبت غیرموجه داشته باشد، نمره امتحان پایانی او در آن نوبت در آن درس صفر محسوب می‌شود و در چنین مواردی کلمه غایب (غ) به‌جای نمره پایانی آن نوبت برای درس‌های موردنظر قید می‌شود، لیکن در محاسبات، کلمه غایب به منزله صفر خواهد بود و چنانچه

دانش آموز مشمول این ماده دارای نمرات کلاسی (ارزشیابی مستمر) باشد، نمره وی در درس یا درس‌های مذکور با احتساب این نمرات برای آن نوبت، منظور خواهد شد.

ماده ۷۴- اگر دانش‌آموزی در امتحان پایانی نوبت اول در یک یا چند ماده درسی غیبت موجه داشته باشد، نمرات امتحان پایانی نوبت دوم وی به جای نمرات پایانی نوبت اول درس‌های مربوط نیز منظور می‌شود.

تبصره ۵- در شاخه فنی و حرفه‌ای برای دروس شایستگی‌های فنی و غیرفنی، دانش‌آموز موظف خواهد بود، قبل از امتحانات پایانی نوبت دوم، در آزمون مبحث موردنظر که به عهده معلم مربوط خواهد بود، شرکت کند.

ماده ۷۵- اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم یا هر دو نوبت برخی از درس‌های پایه دهم یا یازدهم غیبت موجه داشته باشد، نمرات شهریورماه وی به جای نمره سالانه آن درس یا درس‌ها منظور می‌شود.

ماده ۷۶- اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم یا هر دو نوبت برخی از درس‌هایی که در پایه دوازدهم انتخاب نموده است، غیبت موجه داشته باشد، به جای نمره پایانی نوبت دوم یا نوبت‌های اول و دوم، کلمه غایب موجه درج می‌شود. این قبیل دانش‌آموزان باید درس‌های باقیمانده را در دوره تابستانی (شهریورماه) و دی‌ماه، برابر ضوابط، مجدداً انتخاب کنند.

ماده ۷۷- چنانچه دانش‌آموز پایه دهم، یازدهم یا دوازدهم در فاصله زمانی بعد از ثبت‌نام و قبل از شرکت در امتحانات پایانی نوبت اول، ترک تحصیل کند (هر چند نمره ارزشیابی مستمر داشته باشد) برای وی کارنامه با ذکر مراتب ترک تحصیلی صادر می‌شود و آن سال جزو سنوات تحصیل وی محاسبه نمی‌شود و می‌تواند در سال تحصیلی بعد با رعایت سایر شرایط در پایه تحصیلی مذکور ثبت‌نام کند و ادامه تحصیل دهد.

تبصره ۱- دانش‌آموزان پایه دهم که بعد از امتحانات نوبت اول ترک تحصیل می‌کنند، می‌توانند در سال تحصیلی بعد با رعایت سایر شرایط، در پایه تحصیلی مذکور ثبت‌نام کنند و ادامه تحصیل دهند. ترک تحصیل این قبیل افراد جزو سنوات تحصیلی منظور نمی‌شود.

تبصره ۲- برای دانش‌آموزان پایه یازدهم که بعد از امتحانات نوبت اول ترک تحصیل می‌کنند، در تمام درس‌های نوبت دوم غایب غیرموجه منظور و اعلام نتیجه شده و کارنامه صادر می‌شود و مراتب ترک تحصیل در سوابق تحصیلی آنها قید و آن سال جزء سنوات تحصیل آنها منظور می‌شود و می‌توانند در سال تحصیلی بعد با رعایت دروس پیش‌نیاز و سایر شرایط در پایه تحصیلی دوازدهم ثبت‌نام کنند و ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۳- برای دانش‌آموزان پایه دوازدهم که بعد از امتحانات نوبت اول ترک تحصیل می‌کنند، در همه درس‌های نوبت دوم غایب غیرموجه منظور و اعلام نتیجه شده و کارنامه صادر می‌شود و مراتب ترک تحصیل در سوابق تحصیلی آنها قید و آن سال

جزء سنوات تحصیل آنها منظور می‌شود. این دانش‌آموزان با رعایت سایر شرایط می‌توانند به یکی از دو روش زیر ادامه تحصیل دهند:

الف- از سال تحصیلی بعد در یکی از مدارس بزرگسالان یا آموزش از راه دور با رعایت ضوابط و مقررات ادامه تحصیل دهند.

ب- در نوبت امتحانی شهریور و دی‌ماه همان سال با رعایت ضوابط و مقررات در امتحان دروس مربوط شرکت کنند و ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۴- دانش‌آموزان واجد شرایط تحصیل مدارس استعدادهای درخشان، که در سایر مدارس (داخل و خارج) مشغول به تحصیل می‌شوند، حداکثر پس از یک سال، با رعایت شرایط و ضوابط ادامه تحصیل در این مدارس، با موافقت شورای مدرسه، مجاز به ثبت‌نام مجدد و ادامه تحصیل در این مدارس خواهند بود.

ماده ۷۸- اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم و شهریورماه در همه درس‌ها، غیبت موجه داشته باشد، واحدهای وی در آن سال حذف و برای او وقفه تحصیلی محسوب می‌شود. در این صورت ضروری است توضیحات لازم در کارنامه و سایر مدارک تحصیلی دانش‌آموز قید شود.

ماده ۷۹- اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم و شهریورماه در درس‌های غیرنهایی با عذرموجه غایب باشد، در صورت درخواست ولی دانش‌آموز، مدیر مدرسه مجاز است حداکثر تا دو هفته پس از آخرین امتحان از درس یا درس‌های مربوط با رعایت ضوابط امتحان به عمل آورد.

تبصره - در درس‌هایی که امتحان آن‌ها به صورت هماهنگ برگزار می‌شود، سؤال دانش‌آموزان مشمول این ماده، به صورت هماهنگ خواهد بود.

ماده ۸۰- اگر دانش‌آموزی در سال تحصیلی به دلیل غیبت موجه نمره ارزشیابی مستمر نداشته باشد، نمره ارزشیابی پایانی وی (به استثنای درس‌های موضوع تبصره ماده ۴۵) در آن نوبت جایگزین نمره ارزشیابی مستمر می‌شود و این نمره توسط معلم مربوط در برگ ریزنمرات ثبت می‌شود.

ماده ۸۱- برای غیبت غیرموجه در امتحانات نهایی، نمره صفر منظور خواهد شد و چنانچه دانش‌آموزی در امتحانات نهایی غیبت موجه داشته باشد آن درس از درس‌های وی حذف می‌شود و باید با رعایت سایر شرایط مجدداً آن درس یا درس‌ها را انتخاب کند و به صورت نهایی امتحان دهد.

تبصره - تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش‌آموز در امتحانات داخلی، با شورای مدرسه و در امتحانات هماهنگ با کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش مربوط و در امتحانات نهایی با رئیس حوزه اجرا، پس از هماهنگی با مدیر مدرسه خواهد بود.

شرایط فارغ التحصیلی

ماده ۸۲- دانش آموزی فارغ التحصیل شناخته می شود که در همه واحدهای درسی دوره دوم متوسطه رشته مربوط، قبول شده باشد و معدل کل وی کمتر از ۱۰ نباشد.

تبصره ۱- چنانچه آخرین نمره درس (سالانه، تابستانی یا غیر حضوری) دانش آموزی، از مجموع درس های دوره دوم متوسطه، حداکثر در چهار عنوان درسی (دو عنوان نهایی و دو عنوان غیر نهایی)، ۷ و بیشتر و معدل کل وی نیز حداقل ۱۰ باشد، فارغ التحصیل شناخته می شود. آن دسته از درس های شاخه فنی و حرفه ای که نصاب قبولی آنها ۱۲ است و همچنین استاندارد مهارت (درس های مهارتی) و کارورزی در شاخه کار دانش، مشمول این تبصره نمی شوند.

تبصره ۲- استفاده نکردن از شرایط تبصره ۱ این ماده در نوبت امتحانی خردادماه، با درخواست کتبی ولی دانش آموز بلامانع است، در این صورت اگر دانش آموزی در نوبت امتحانی شهریورماه شرکت کند و نمره مأخوذه وی در درس های مربوط، کمتر از نمره امتحانی خردادماه شود، نمره خردادماه وی در کارنامه درج می شود.

ماده ۸۳- برای محاسبه معدل کل نمرات هر دانش آموز در پایان دوره دوم متوسطه، تعداد واحدهای هر درس در نمره پذیرفته شده آن درس (سالانه، شهریورماه یا دی ماه) ضرب می شود و مجموع حاصل ضرب های به دست آمده، بر مجموع واحدهای این درس ها تقسیم می شود.

تبصره - چنانچه واحدهای درسی گذرانده شده دانش آموز، بیشتر از حد مجاز واحدهای رشته مربوط باشد، نمره درس های مازاد در کارنامه و سوابق تحصیلی دانش آموز ثبت می شود، لیکن در محاسبه معدل کل وی منظور نمی شود.

ماده ۸۴- اعطای گواهینامه پایان تحصیلات دوره دوم متوسطه (دیپلم) به دانش آموز، مشروط به گذراندن همه واحدهای درسی دوره دوم متوسطه در رشته مربوط و رعایت سایر ضوابط است.

تبصره - نمونه گواهینامه پایان تحصیلات دوره دوم متوسطه در مرکز سنجش آموزش و پرورش طراحی و پس از تصویب شورای عالی آموزش و پرورش، ابلاغ خواهد شد.

نحوه ارائه دروس انتخابی برای دانش آموزان انتقالی

ماده ۸۵- دانش آموزی که قبل از برگزاری امتحانات نوبت اول به واحد آموزشی دیگری منتقل شود، باید درس انتخابی ارائه شده در مدرسه جدید را انتخاب کرده و ادامه تحصیل دهد.

تبصره ۱- دانش آموزی که پس از برگزاری امتحانات نوبت اول به مدرسه دیگری منتقل شود و درس انتخابی ارائه شده در مدرسه جدید همنام با درس انتخابی مدرسه قبلی

دانش‌آموز باشد، در این صورت نام درس انتخابی و نمره مأخوذه نوبت اول وی، در کارنامه محفوظ می‌ماند و همانند سایر دانش‌آموزان، ادامه تحصیل می‌دهد.

تبصره ۲- دانش‌آموزی که بعد از برگزاری امتحانات نوبت اول به مدرسه دیگری منتقل شود و درس انتخابی ارائه شده در مدرسه جدید غیرهمنام با درس انتخابی مدرسه قبلی دانش‌آموز باشد، درس انتخابی و نمره مأخوذه نوبت اول وی حذف و درس انتخابی ارائه شده در مدرسه جدید، جایگزین آن می‌شود، در این صورت نمره مأخوذه نوبت دوم، برای ارزشیابی مستمر و پایانی نوبت اول نیز منظور می‌شود.

تبصره ۳- دانش‌آموزی که در پایه یازدهم از یک مدرسه به مدرسه دیگر منتقل می‌شود، چنانچه درس انتخابی ارائه شده در مدرسه مقصد، همان درس انتخابی گذرانده شده وی در پایه دهم باشد و در مدرسه مقصد هم درس مورد نظر (ارائه شده در مدرسه مبدأ) در همان سال تحصیلی در پایه‌های دهم و یازدهم ارائه نشود، یکی دیگر از دروس انتخابی با رعایت سقف واحد رشته مربوط در آن پایه، به صورت خودآموز با مسئولیت دبیر مربوط، به وی ارائه می‌شود. نمرات مأخوذه این دانش‌آموز، در ارزشیابی پایانی هر یک از نوبت‌های اول و دوم، به ترتیب برای ارزشیابی مستمر نوبت‌های اول و دوم نیز منظور می‌شود.

طراحی سوال از درس انتخابی ارائه شده، به عهده دبیر است که دروس انتخابی را در آن مدرسه تدریس می‌کند.^۱

ماده ۸۶- امتحان دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه روزانه خارج از کشور، طبق مفاد این آیین‌نامه انجام می‌شود و امتحان دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه بزرگسالان، آموزش از راه دور و داوطلبان آزاد خارج از کشور بر اساس آیین‌نامه‌های مربوط خواهد بود.

تبصره ۱- دانش‌آموزان موضوع این ماده از انتخاب و گذراندن درس آمادگی دفاعی معاف هستند و لازم است معادل واحد این درس را از سایر دروس غیرنهایی رشته‌های دیگر انتخاب کرده و بگذرانند.

تبصره ۲- دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه خارج از کشور که واجد شرایط تحصیل در دوره روزانه هستند، ولی مدرسه دوره دوم متوسطه در شهر محل سکونت آنان وجود ندارد، می‌توانند به صورت غیرحضوری ثبت‌نام کنند و ادامه تحصیل دهند. این قبیل دانش‌آموزان صرفاً در ارزشیابی پایانی نوبت دوم شرکت کرده و برای آن‌ها ارزشیابی‌های مستمر نوبت‌های اول و دوم و پایانی نوبت اول لحاظ نخواهد شد و

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۵ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش به تاریخ ۹۶/۳/۱۰ به شماره ابلاغ

۱۲۰/۸۲۴۵۵ تاریخ ۱۳۹۶/۵/۲۲، تبصره فوق اضافه شد.

معدل آن‌ها صرفاً بر اساس نمرات مأخوذه در ارزشیابی پایانی نوبت دوم محاسبه می‌شود.

تبصره ۳- دانش‌آموزان بزرگسال خارج از کشور می‌توانند از طریق پایگاه الکترونیکی مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور ثبت‌نام و برابر ضوابط در امتحانات شرکت کنند.

ماده ۸۷- امتحان دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور، بر اساس آیین‌نامه آموزشی دوره مربوط خواهد بود.

فصل ششم - تغییر شاخه یا رشته

ماده ۸۸- دانش‌آموز پایه دهم، چنانچه متقاضی تغییر شاخه یا رشته باشد، با نظر کتبی مشاور و تأیید اداره آموزش و پرورش ناحیه/ منطقه یا شهرستان، براساس شیوه‌نامه مربوط و رعایت موارد زیر، می‌تواند در پایه یازدهم به شاخه یا رشته دلخواه هدایت شود.

۱- دانش‌آموزی که متقاضی تغییر رشته به رشته‌های شاخه نظری است، باید در نوبت امتحانی خرداد یا شهریورماه پایه دهم، در آزمون دروس اختصاصی رشته جدید شرکت کند. چنانچه این دانش‌آموز از همه درس‌های مذکور نمره قبولی کسب کند، با تغییر رشته وی موافقت و نمرات دروس گذرانده از رشته قبلی با کد و عنوان یکسان در رشته جدید، از وی پذیرفته می‌شود.

۲- تغییر رشته دانش‌آموزان شاخه‌های نظری یا کاردانش به رشته‌های شاخه فنی و حرفه‌ای یا تغییر رشته در همان شاخه، منوط به توفیق در امتحانات همه درس‌های اختصاصی پایه دهم رشته جدید در خرداد یا شهریورماه همان سال با در نظر گرفتن ظرفیت پذیرش در رشته‌هایی است که اسامی آن از سوی اداره آموزش و پرورش ناحیه/ منطقه یا شهرستان اعلام می‌شود.

۳- تغییر رشته به رشته‌های مهارتی شاخه کاردانش، مشروط به کسب نمره قبولی در دروس اختصاصی پایه دهم رشته جدید و گذراندن استانداردهای مهارت تا پایان پایه یازدهم است. در مواردی که دانش‌آموز بخواهد در مدارس کاردانش دولتی ادامه تحصیل دهد، موافقت اداره آموزش و پرورش ناحیه/ منطقه یا شهرستان نیز الزامی است.

۴- زمان تغییر شاخه یا رشته در دوره روزانه حداکثر تا پایان امتحانات شهریورماه پایه دهم است و دانش‌آموزان موظفند حداکثر تا دو هفته قبل از آغاز امتحانات خرداد یا شهریورماه، تقاضای کتبی خود را به مدیر مدرسه تحویل دهند تا نسبت به انجام مراحل تغییر رشته اقدام شود. دانش‌آموزان متقاضی تغییر رشته، می‌توانند حداکثر در دو مرحله خرداد و شهریورماه، در درس‌های امتحان تغییر رشته پایه دهم شرکت کنند.

۵- شرکت دانش‌آموزان در امتحان درس‌های تغییر رشته همراه با امتحان درس‌های پایه دهم رشته اولیه آنان بلامانع است. نمره درس‌های امتحان تغییر رشته همانند درس‌های غیرحضورى محاسبه می‌شود و چنانچه دانش‌آموزى در امتحان تمامى درس‌های تغییر رشته نمره قبولی کسب کند و تغییر رشته دهد، نمرات درس‌های مذکور از وی پذیرفته می‌شود و صرفاً در معدل کل دانش‌آموز در رشته جدید منظور خواهد شد.

۶- هزینه امتحان درس‌های تغییر رشته، معادل با تعرفه امتحانات داوطلبان آزاد، از دانش‌آموز دریافت می‌شود.

۷- درس‌های گذرانده شده دانش‌آموزى که با تقاضای تغییر شاخه یا رشته وی موافقت می‌شود با درس‌های رشته جدید مطابقت داده شده و پذیرفته می‌شود و دانش‌آموز موظف است سایر درس‌های عمومى و اختصاصى پایه دهم رشته جدید را که نگذرانده است، با رعایت سایر ضوابط انتخاب کند و بگذراند.

تبصره ۱- درس‌هایی که از نظر محتوا با درس‌های رشته جدید تطبیق دارد، بر اساس جدولی که از سوی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی تهیه و ابلاغ می‌شود، به جای درس‌های رشته جدید پذیرفته می‌شود.

تبصره ۲- چنانچه دانش‌آموزان پایه دهم هریک از شاخه‌های دوره دوم متوسطه، بخواهند پایه دهم را در یکی دیگر از شاخه‌های دوره دوم متوسطه تکرار کنند، مشروط بر آن که ضوابط ورود به آن شاخه را در پایه نهم کسب کرده باشند، می‌توانند در مدارس روزانه در پایه دهم در شاخه جدید ثبت‌نام کرده و با رعایت سایر شرایط ادامه تحصیل دهند. در این صورت همه دروس گذرانده پایه دهم در شاخه قبلی حذف و آن سال تحصیلی به سقف سال‌های تحصیل آنان، با رعایت سقف سنی مقررات نظام وظیفه، افزوده می‌شود.

تبصره ۳- در موارد خاص، تغییر رشته درون شاخه‌ای در پایه یازدهم انجام خواهد شد.

آیین نامه آموزشی دوره دوم متوسطه شیوه نیم سالی واحدی

(بزرگسالان، آموزش از راه دور، ایثارگران و داوطلبان آزاد داخل کشور)

مصوب جلسه ۱۲ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۹۶/۷/۱۲ شماره ابلاغ ۱۲۰/۸۵۰۵۵ تاریخ ۱۳۹۶/۹/۵

مقدمه:

به منظور ایجاد و توسعه فرصت‌های آموزشی منطبق بر شرایط، توانایی‌ها و نیازهای دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل و همچنین متقاضیان واجد شرایط خاص (در این آیین‌نامه مشخص می‌شود) که بنا به دلایلی، امکان تحصیل در مدارس دوره روزانه را ندارند، شیوه نیم‌سالی واحدی دوره دوم متوسطه درشاخه‌های نظری، فنی و حرفه‌ای و کاردانش بر اساس اهداف هریک از شاخه‌ها و مطابق مواد زیر اجرا می‌شود. این دوره که از انعطاف لازم برای تناسب با مقتضیات عمومی و شرایط دانش‌آموزان برخوردار است، در مدارس بزرگسالان، ایثارگران و آموزش از راه دور (در این آیین‌نامه «مدرسه» نامیده می‌شود) اجرا می‌گردد.

تعاریف:

مدرسه بزرگسالان: مدرسه دولتی و غیر دولتی که برنامه‌های درسی مصوب را به صورت حضوری و غیر حضوری با تأکید بر فراگیری دروس از طریق دیداری، شنیداری و تشکیل کلاس‌های درس اجرا می‌کند.

مدرسه آموزش از راه دور: مدرسه‌ای که برنامه‌های درسی مصوب را در داخل و خارج از کشور برای آموزش تمام یا بخشی از موضوعات درسی به صورت غیر حضوری و نیمه حضوری با تأکید بر فراگیری دروس از طریق دیداری، شنیداری و الکترونیکی (حسب موضوع درس) ارائه می‌دهد.

مدرسه ایثارگران: مدرسه‌ای که برابر اساسنامه مصوب شورای عالی آموزش و پرورش، زمینه تحصیل برای ایثارگران را فراهم می‌آورد.

داوطلب آزاد: فردی که پس از ثبت نام و بدون حضور در کلاس، صرفاً در امتحانات پایانی نیم‌سال اول، نیم‌سال دوم و شهریور ماه شرکت می‌کند.

فصل اول : کلیات

ماده ۱- در مدارس بزرگسالان دولتی، شاخه‌های نظری، فنی و حرفه‌ای و کاردانش، بر اساس اهداف هریک از شاخه‌های مذکور و با رعایت تبصره زیر اجرا می‌شود.

تبصره - شاخه فنی و حرفه‌ای مدارس بزرگسالان دولتی صرفاً برای ادامه تحصیل دانش‌آموزان پایه دوازدهم در آن شاخه است که شرایط تحصیل در دوره روزانه را از دست داده‌اند. این قبیل دانش‌آموزان، لازم است قبلاً در آموزش درس‌های شایستگی‌های فنی و شایستگی‌های غیر فنی و کارگاهی رشته مربوط، شرکت کرده باشند.

ماده ۲- در مدارس ایثارگران، شاخه‌های نظری، فنی و حرفه‌ای و کاردانش، بر اساس اهداف هریک از شاخه‌های مذکور، اجرا می‌شود.

ماده ۳- در مدارس بزرگسالان غیردولتی و مدارس آموزش از راه دور، شاخه‌های نظری و کاردانش، بر اساس اهداف هریک از شاخه‌های مذکور اجرا می‌شود.

ماده ۴- واحدهای آموزشی موضوع این آیین‌نامه به دو صورت مجتمع آموزشی (نظری - کاردانش - فنی و حرفه‌ای) (براساس ضوابطی که از سوی معاونت ذی‌ربط ابلاغ می‌شود) یا مدارس خاص هریک از شاخه‌های متوسطه تشکیل می‌گردد.

تبصره - ارائه و آموزش استاندارد مهارت در شاخه کاردانش در مدارس موضوع این آیین‌نامه، منوط به کسب مجوز از دفتر ذی‌ربط در معاونت آموزش متوسطه می‌باشد. در صورت ارائه نشدن استاندارد مهارت در مدارس مذکور، دانش‌آموز باید استاندارد مهارت را در مراکز آموزش مهارتی مجاز خارج از آموزش و پرورش بگذراند.

فصل دوم - واحدهای درسی، عناوین و جدول مواد دروس :

ماده ۵ - دوره دوم متوسطه شیوه نیم‌سالی واحدی، دارای ویژگی‌های زیر است.

الف) آموزش درس‌ها در طول نیم‌سال تحصیلی یا دوره تابستانی اجرا می‌شود.

ب) محتوا، ساعات آموزش و میزان تأثیر هر درس در معدل‌گیری براساس تعداد واحدهای آن درس، مشخص می‌شود.

ج) ارزش هر درس مستقل است و قبولی یا مردودی در هر درس، تأثیری بر سایر درس‌ها ندارد.

ماده ۶- تعداد واحدهای درسی مورد نیاز برای اخذ گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره دوم متوسطه، حداقل ۹۶ واحد می‌باشد.

ماده ۷- محتوا، مواد درسی و جمع ساعات سالانه مطابق مواد درسی دوره روزانه است.

تبصره ۱- ساعات آموزش هفتگی درس‌ها در مدارس بزرگسالان و ایثارگران در هر نیم‌سال دو برابر و در دوره تابستانی چهار برابر ساعات هفتگی ارائه آن درس در دوره روزانه، می‌باشد.

تبصره ۲- در مدارس آموزش از راه دور میزان ساعات آموزش حضوری (کلاس‌های هدایت آموزشی و رفع اشکال) به ازای هر واحد درس نظری، در طول هر نیم‌سال یا دوره تابستانی ۶ ساعت می‌باشد.

مدیر مدرسه می‌تواند با نظر مشاور، ساعات آموزش‌های حضوری هر نیم‌سال یا دوره تابستانی را با توجه به نیاز دانش‌آموزان در برخی از دروس، اضافه یا کم کند که در این حالت رعایت سقف کل ساعات، الزامی است.

تبصره ۳- درس‌های شایستگی‌های فنی و شایستگی‌های غیر فنی و کارگاهی شاخه فنی و حرفه‌ای در مدارس بزرگسالان دولتی (موضوع تبصره ماده ۱)، به صورت غیرحضوری و در مدارس ایثارگران به صورت حضوری ارائه می‌شود.

تبصره ۴- در شاخه کاردانش، استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) به میزان ساعات تعیین شده در جدول مواد درسی رشته‌های مهارتی، با رعایت سایر ضوابط ارائه می‌شود.

تبصره ۵- دانش‌آموزان شاخه کاردانش در صورت عدم امکان ارائه درس کارورزی (به تشخیص مدیرمدرسه) از انتخاب واحد آن درس معاف بوده و باید معادل واحدهای درس مذکور را از بخش دوم دروس شایستگی‌های فنی و پایه یا درس‌های سایر رشته‌های دوره دوم متوسطه، انتخاب کرده و بگذرانند. جایگزینی درس‌های مازاد تطبیقی، به جای درس کارورزی برای این قبیل دانش‌آموزان بلامانع است.

ماده ۸- برنامه آموزشی در هر سال تحصیلی به صورت دو نیم‌سال هر یک به مدت ۱۸ هفته و یک دوره تابستانی به مدت ۱۰ هفته اجرا می‌شود.

تبصره - در هر نیم‌سال پانزده هفته کامل و در دوره تابستانی ۸ هفته کامل به تشکیل کلاس و آموزش دروس اختصاص داشته و باقیمانده هر نیم‌سال و دوره تابستانی برای برگزاری امتحانات، اعلام نتایج و تمهید مقدمات نیم‌سال بعدی یا دوره تابستانی منظور می‌شود.

ماده ۹- دانش‌آموز موظف است در هنگام انتخاب واحد، توالی ارائه درس‌ها را مطابق جدول مواد درسی رعایت کند.

ماده ۱۰- دانش‌آموز در هر نیم‌سال می‌تواند حداقل ۸ واحد و حداکثر ۱۸ واحد درسی را با رعایت سایر ضوابط انتخاب نماید، به گونه‌ای که حداقل ۸ واحد آن به صورت حضوری (در مدارس آموزش

از راه دور به صورت نیمه‌حضوری) باشد. حداکثر سقف مجاز انتخاب واحد در دوره تابستانی، ۸ واحد درسی (اعم از حضوری و غیر حضوری) خواهد بود.

تبصره ۱- دانش‌آموز مدارس بزرگسالان و آموزش از راه دور در آخرین نیم‌سال یا دوره تابستانی می‌تواند حداکثر ۴ واحد علاوه بر سقف واحدهای درسی انتخاب کند.

تبصره ۲- دانش‌آموز مدارس ایثارگران در هر نیم‌سال یا دوره تابستانی با تأیید شورای مدرسه می‌تواند حداکثر ۴ واحد و در آخرین نیم‌سال یا دوره تابستانی، تا حداکثر ۸ واحد بیش از سقف واحدهای مجاز انتخاب کند.

تبصره ۳- چنانچه تعداد واحدهای باقیمانده دانش‌آموز در آخرین نیم‌سال تحصیلی به کمتر از ۸ واحد اعم از حضوری و غیرحضوری برسد، ادامه تحصیل وی بلامانع است. در مورد پسران رعایت قانون نظام وظیفه و سقف استفاده از معافیت تحصیلی الزامی است.

تبصره ۴- در شرایط خاص، انتخاب واحد بیشتر از حداکثر واحدهای مجاز و یا کمتر از حداقل مجاز با مجوز کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل به صورت موردی انجام خواهد شد.

تبصره ۵- در شاخه کاردانش برای محاسبه تعداد واحدهای اخذ شده در هر نیم‌سال یا دوره تابستانی آن دسته از استانداردهای مهارت که آموزش آن بیش از یک نیم‌سال تحصیلی به طول می‌کشد، تعداد واحدهای استاندارد مهارت موردنظر بر اساس ساعات آموزش آن در هر نیم‌سال، تعیین و در برگ انتخاب واحد دانش‌آموز ثبت می‌شود و نمره آن استاندارد مهارت در نیم‌سال یا دوره تابستانی که آزمون آن انجام یافته و منجر به صدور گواهینامه مهارت گردیده، ثبت خواهد شد.

تبصره ۶- گواهینامه مهارتی که دانش‌آموز شاخه کاردانش رأساً برای اخذ آن اقدام کرده است، مشروط بر آن که مشخصات آن (عنوان گواهینامه مهارت - شماره استاندارد و مدت آموزش) در جدول مواد درسی رشته مهارتی مربوط تعریف شده باشد، پس از استعلام و تایید از مراجع ذی‌ربط پذیرفته می‌شود و تعداد واحدهای آن در سقف تعداد واحدهای مجاز نیم‌سال یا دوره تابستانی که گواهینامه مهارتی را به مدرسه ارائه می‌دهد، محاسبه نمی‌شود.

تبصره ۷- دانش آموز مدارس ایثارگران، چنانچه معدل دوره تابستانی یا نیمسال قبل وی ۱۸ و بالاتر باشد، با تأیید شورای مدرسه می تواند حداکثر تا ۲۵ واحد درسی، در نیمسال بعد یا ۱۲ واحد درسی در دوره تابستانی بعد انتخاب کند.

تبصره ۸- دانش آموزان پسر، در صورت رفع ممنوعیت قانونی از نظر نظام وظیفه و همچنین دانش آموزان دختر، برای ادامه تحصیل، در مدارس بزرگسالان، ایثارگران، آموزش از راه دور یا داوطلب آزاد، محدودیت سنی نخواهند داشت.

تبصره ۹- دانش آموز نمی تواند درس هایی را که قبلاً نمره قبولی کسب کرده است، مجدداً انتخاب کند.

ماده ۱۱- با دانش آموزی که در طول نیمسال تحصیلی غیبت می کند، برابر آیین نامه اجرایی مدارس (بخش مقررات انضباطی دانش آموزان) رفتار خواهد شد.

تبصره- دانش آموزان شاخه های کاردانش و فنی و حرفه ای که حسب مورد برای مهارت آموزی، کارورزی، کارآموزی به مراکز خارج از مدارس معرفی می شوند، برابر برنامه تنظیمی، ملزم به رعایت مفاد این ماده می باشند.

ماده ۱۲- رسیدگی به موارد خاص آموزشی و پرورشی دانش آموزان برابر مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش خواهد بود.

فصل سوم - مقررات ثبت نام :

ماده ۱۳- ثبت نام و انتخاب واحد توسط دانش آموز یا ولی یا سرپرست قانونی وی به صورت حضوری انجام می شود.

تبصره ۱۰- ثبت نام دانش آموزان خارج از کشور در مدارس آموزش از راه دور، به صورت غیر حضوری بلامانع است.

تبصره ۲- ثبت نام و انتخاب واحد دانش آموزی که به دلیل بیماری یا علل دیگر به تشخیص مدیر مدرسه نمی تواند در موعد مقرر در مدرسه حضور یابد، توسط ولی یا نماینده قانونی وی با ارائه مدارک مستند و مستدل انجام می شود.

تبصره ۳- ثبت نام و تحصیل مجدد دانش آموزی که قبل از سن مشمولیت ترک تحصیل داشته است، با رعایت سایر شرایط بلامانع است.

ماده ۱۴- مدارس به تفکیک جنسیت دایر می شود و ثبت نام و انتخاب واحد دو هفته قبل از شروع نیمسال های اول، دوم و دوره تابستانی آغاز و تا شروع نیمسال یا دوره تابستانی ادامه می یابد.

تبصره ۱- مدارس ایثارگران پسرانه با اخذ مجوز از اداره کل آموزش و پرورش استان می‌توانند نسبت به ثبت‌نام دانش‌آموزان دختر ایثارگر اقدام کنند و آن‌ها را برای گذراندن دروس به صورت حضوری یا غیرحضوری به عنوان دانش‌آموز میهمان به مدارس بزرگسالان دولتی دخترانه معرفی کنند.

تبصره ۲- ثبت‌نام پس از شروع هر نیم‌سال تحصیلی یا دوره تابستانی از افرادی که عذر موجه داشته‌اند، با ارائه مدارک معتبر و تشخیص و صدور رأی موردی توسط کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل، مجاز خواهد بود.

تبصره ۳- ثبت‌نام دانش‌آموزان قبولی پایه نهم در هر یک از نیم‌سال‌های تحصیلی در پایه دهم، با رعایت سایر ضوابط بلامانع است.

ماده ۱۵- حداقل سن تحصیل در مدارس بزرگسالان و ایثارگران ۱۷ سال تمام و در مدارس آموزش از راه دور ۱۸ سال تمام است.

تبصره ۱- در شرایط خاص با مجوز کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل، به صورت موردی می‌توان از دانش‌آموزی که حداقل شرط سنی را ندارد، در واحد آموزشی بزرگسالان ثبت نام نمود.

تبصره ۲- ثبت‌نام دانش‌آموزانی که شرایط تحصیل در مدارس روزانه را از دست می‌دهند، با هر سنی، با رعایت سایر قوانین و مقررات، بلامانع است.

ماده ۱۶- دانش‌آموزان مدارس موضوع این آیین‌نامه، با رعایت قانون نظام وظیفه عمومی، از معافیت تحصیلی برخوردار خواهند بود.

تبصره ۱- حداکثر سن برای دانش‌آموزان پسر که از معافیت تحصیلی استفاده می‌کنند با رعایت سایر شرایط و ضوابط ۲۰ سال تمام است. این قبیل افراد چنانچه در طول نیم‌سال تحصیلی یا دوره تابستانی به سن ۲۰ سال تمام برسند، ثبت نام و ادامه تحصیل آنها در آن نیم‌سال یا دوره تابستانی بلامانع است. برای سایر دانش‌آموزان، محدودیت حداکثر سن وجود ندارد.

تبصره ۲- دانش‌آموزان پسر می‌توانند در حین انجام خدمت وظیفه عمومی با معرفی‌نامه از یگان مربوط و رعایت سایر شرایط ثبت‌نام کرده و ادامه تحصیل دهند. تحویل هرگونه مدرک تحصیلی به آنان، منوط به ارائه گواهی پایان خدمت می‌باشد.

تبصره ۳- ادامه تحصیل دانش‌آموزان پسر در مدارس موضوع این آیین‌نامه، پس از رفع ممنوعیت قانونی نظام بلامانع است.

ماده ۱۷- دانش آموزان مشروح زیر می‌توانند با رعایت سایر مقررات در مدرسه آموزش از راه دور ثبت‌نام کنند. چنانچه سن این قبیل دانش‌آموزان بیش از ۱۸ سال تمام باشد، از معافیت تحصیلی نیز برخوردار خواهند بود.

الف- دسترسی نداشتن به مدرسه، دوری راه یا نبود رشته تحصیلی در محل سکونت. دانش‌آموزان مشمول این بند از طریق اداره آموزش و پرورش محل، شناسایی و برای ثبت‌نام به این مدارس، معرفی می‌شوند. (استفاده از این بند منوط به تأیید اداره آموزش و پرورش محل مبنی بر عدم امکان ارائه خدمات آموزشی و پرورشی می‌باشد).
تبصره- دانش‌آموزان خارج از کشور در صورت پرداخت هزینه‌های مربوط می‌توانند از مفاد بند الف استفاده کنند.

ب) افرادی که به دلیل شرایط زیر، امکان استفاده از آموزش‌های حضوری را ندارند:
۱- معلولیت جسمی: مدارک مربوط باید توسط یکی از مدارس استثنایی یا مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان تأیید شود.
۲- بیماری خاص و یا صعب‌العلاج: مدارک پزشکی مربوط باید توسط کمیسیون پزشکی منطقه تأیید شود.

۳- تأهل

تبصره- سایر افراد در صورت دارا بودن ۱۸ سال تمام و بیشتر می‌توانند در مدارس آموزش از راه دور ثبت‌نام کنند، لیکن با عنایت به این که افراد ذکور موضوع این تبصره از معافیت تحصیلی برخوردار نمی‌باشند، باید قبل از ثبت‌نام وضعیت خود را از نظر قانون وظیفه عمومی (کارت پایان خدمت، کارت معافیت، دفترچه آماده به خدمت بدون مهر غیبت که تاریخ اعزام آن حداقل تا پایان نیم‌سال و بعد از آن باشد و ...) مشخص کنند.

ماده ۱۸- ثبت نام از واجدین شرایط تحصیل در مدارس ایثارگران، با رعایت قوانین و مقررات مربوط انجام می‌شود.

مدارک ثبت‌نام:

ماده ۱۹- مدارک مورد نیاز برای ثبت نام دانش‌آموزان به شرح زیر است:
الف) تصویر صفحه اول شناسنامه که با اصل آن مطابقت داشته باشد. در صورت وجود تغییرات و اصلاحات در شناسنامه، تصویر صفحه آخر ضروری است. شناسنامه دانش‌آموزانی که به سن ۱۵ سال تمام رسیده‌اند، باید عکسدار باشد.

ب) عکس به تعداد مورد نیاز

ج) گواهینامه پایان دوره اول متوسطه یا گواهی موقت قبولی پایه نهم و نمون برگ هدایت تحصیلی برای ثبت‌نام دانش‌آموزان در پایه دهم

د) کارنامه سال یا سال‌های قبل دوره دوم متوسطه

ه) کارنامه‌های تطبیق برای دانش‌آموزان تطبیقی

و) برای دانش‌آموزان ذکور که به سن مشمولیت رسیده‌اند و نیازی به معافیت تحصیلی ندارند، ارائه تصویر مدارک معتبر در خصوص وضعیت نظام وظیفه (کارت پایان خدمت یا معافیت از خدمت نظام وظیفه یا ...) که با اصل آن مطابقت داشته باشد، الزامی است.

ز) ارائه گواهی و یا نمون برگ ایثارگری از کارشناسی امور شاهد و ایثارگران منطقه مربوط برای دانش‌آموزان ایثارگر که قصد ثبت‌نام در مدارس ایثارگران را دارند.

ح) برای دانش‌آموزان استثنایی ارائه معرفی‌نامه از مدرسه استثنایی مبدا یا مدیریت/ اداره آموزش و پرورش استثنایی استان مبنی بر نوع و میزان معلولیت الزامی است.

ماده ۲۰- اتباع خارجی و فرزندان آنان یا پناهندگان و رانده‌شدگان دیگر کشورها، برای ثبت‌نام باید پروانه اقامت معتبر یا دفترچه پناهندگی یا سایر مدارکی که توسط مراجع ذی‌ربط تعیین می‌شود، ارائه دهند.

شرایط تحصیل دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه :

ماده ۲۱- دانش‌آموز پسر از اول ماهی که در آن ماه وارد سن ۱۹ سالگی می‌شود، مشمول نظام وظیفه شناخته می‌شود. ملاک رسیدگی به وضع مشمولیت دانش‌آموز، تاریخ تولد مندرج در شناسنامه اولیه است و تغییرات بعدی ملاک عمل نخواهد بود، لیکن برای دانش‌آموزی که شناسنامه اولیه وی به حکم دادگاه باطل شده باشد، شناسنامه جدید ملاک قرار خواهد گرفت.

ماده ۲۲- چنانچه دانش‌آموزی پس از ثبت‌نام، از ابتدا یا در طول نیم‌سال تحصیلی با عذر موجه غیبت کند و این غیبت تا پایان نیم‌سال تحصیلی ادامه یابد و در امتحان هیچ یک از درس‌ها شرکت نکند، برای دانش‌آموز وقفه تحصیلی منظور خواهد شد. وقفه تحصیلی، ترک تحصیل تلقی نمی‌شود. تشخیص غیبت موجه بر اساس دلایل و مدارک ارائه شده با مدیر مدرسه است.

تبصره ۱- دانش‌آموز از زمان مشمولیت نظام وظیفه چنانچه سه ماه و بیشتر به‌طور متوالی غیبت غیر موجه یا بدون اطلاع قبلی داشته باشد، به عنوان ترک تحصیل از مدرسه اخراج می‌شود. مدیر مدرسه موظف است مراتب ترک تحصیل وی را برابر مقررات به حوزه نظام وظیفه محل اعلام کند.

تبصره ۲- چنانچه دانش آموز واجد شرایط در موعد مقرر در مدرسه ثبت نام نکند، مدیر مدرسه موظف است برابر مفاد این ماده ترک تحصیل وی را اعلام کند.

تبصره ۳- درشاخه کاردانش، دانش آموز مشمول نظام وظیفه که برای گذراندن استاندارد مهارتی (درس های مهارتی) به مراکز آموزشی خارج از آموزش و پرورش مراجعه می کند، در صورتی که ابتدا با رعایت مقررات مربوط در یکی از مدارس کاردانش ثبت نام کرده و با دریافت معرفی نامه از مدرسه مذکور به یکی از مراکز آموزش مهارتی خارج از آموزش و پرورش مراجعه کند، از معافیت تحصیلی برخوردار خواهد بود.

ماده ۲۳- ثبت نام و تحصیل دانش آموز مشمول که ترک تحصیل داشته است، مجاز نیست و صرفاً در صورت رفع ممنوعیت قانونی از نظر نظام وظیفه عمومی، ادامه تحصیل وی بلامانع است.

تبصره ۱- دانش آموزی که دفترچه آماده به خدمت (بدون مهر غیبت) گرفته است، چنانچه تاریخ اعزام مندرج در دفترچه وی حداقل تا پایان نیم سال یا دوره تابستانی باشد، می تواند با رعایت سایر شرایط در آن نیم سال یا دوره تابستانی ثبت نام کند و ادامه تحصیل دهد.

تبصره ۲- ثبت نام و ادامه تحصیل دانش آموزان مشمول نظام وظیفه به شیوه داوطلب آزاد (متفرقه)، تابع قوانین و مقررات نظام وظیفه خواهد بود.

ماده ۲۴- مدیر مدرسه پسرانه باید مشخصات تمامی دانش آموزان مشمول نظام وظیفه را که به تحصیل اشتغال دارند، به طور انفرادی و برای هر مشمول فقط یکبار برای استفاده از معافیت تحصیلی برابر مقررات به حوزه نظام وظیفه محل اعلام کند. (این موضوع شامل دانش آموزان دارای نقص عضو و استثنایی نیز می شود).

تبصره - برای دانش آموز مشمول که بدون ترک تحصیل و برابر مقررات از دوره روزانه به مدارس بزرگسالان، ایثارگران یا آموزش از راه دور انتقال می یابد، در صورتی که اشتغال به تحصیل وی قبلاً به نظام وظیفه اعلام شده باشد، نیازی به اخذ معافیت تحصیلی مجدد نیست.

ماده ۲۵- مدیر مدرسه موظف است مراتب ترک تحصیل و فراغت از تحصیل دانش آموزان مشمول را برابر مقررات به حوزه نظام وظیفه اعلام کند.

ماده ۲۶- دانش آموزان اتباع خارجی که برابر مقررات در مدارس ایرانی تحصیل می کنند، مشمول قانون وظیفه عمومی نمی باشند.

انتقال و سایر موارد ثبت نام :

ماده ۲۷- انتقال دانش‌آموز در طول نیم‌سال یا دوره تابستانی از یک مدرسه به مدرسه دیگر، با موافقت اداره آموزش و پرورش مقصد و حداکثر تا یک ماه قبل از شروع امتحانات پایانی هر نیم‌سال یا دوره تابستانی با رعایت سایر قوانین و مقررات بلامانع است. در این صورت، مدارک، پرونده تحصیلی و نمرات مربوط به آزمون‌های طول نیم‌سال یا دوره تابستانی دانش‌آموز باید پس از تأیید واحد آموزشی مبدأ (امضاء مدیر و مهر) و اداره آموزش و پرورش مبدأ، به موقع و قبل از شروع امتحانات پایانی به مدرسه مقصد ارسال شود. انتقال دانش‌آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی دو مدرسه مبدأ و مقصد و تأیید آموزش و پرورش منطقه با رعایت مقررات در زمان‌های تعیین شده بلامانع است.

ماده ۲۸- تمامی درس‌های قبول شده دانش‌آموز، برای تحصیل در مدارس موضوع این آیین‌نامه یا به شیوه داوطلب آزاد از وی پذیرفته می‌شود.

ماده ۲۹- دانش‌آموزان مدارس مذکور که متقاضی انتقال به مدارس دوره روزانه در پایه‌های یازدهم یا دوازدهم می‌باشند، با رعایت شرط سنی و سایر ضوابط از سال تحصیلی بعد می‌توانند به دوره روزانه منتقل شوند.

ماده ۳۰- مدیر مدرسه باید با رعایت قوانین و مقررات، تمامی مدارک دانش‌آموزی را که با گواهی موقت ثبت نام کرده است، حداکثر تا دو هفته پس از شروع هر نیم‌سال یا دوره تابستانی به صورت مکتوب از محل تحصیل قبلی وی درخواست کند. مدیر مدرسه مبدأ بلافاصله پس از وصول درخواست باید، تمامی مدارک تحصیلی دانش‌آموز منتقل شده خود را برابر مقررات به مدرسه مقصد ارسال کند.

تبصره- چنانچه مدارک تحصیلی دانش‌آموز در موعد مقرر در مدرسه مقصد کامل نشود و به تبع آن برای دانش‌آموز حقی ایجاد و یا از وی حقی تضییع شود، مسئولیت ناشی از آن حسب مورد به عهده مدیر مدرسه مبدأ یا مقصد و به تشخیص اداره آموزش و پرورش ذی‌ربط می‌باشد.

ماده ۳۱- مدیر مدرسه باید حداکثر ظرف مدت ۲۰ روز پرونده تحصیلی تمامی دانش‌آموزان از جمله دانش‌آموزان جدید را رسیدگی کند و در صورت مشاهده نقص پرونده حداکثر تا یکماه پس از شروع هر نیم‌سال یا دوره تابستانی در صدد رفع نقص برآید و چنانچه دانش‌آموزی برخلاف مقررات به یک رشته تحصیلی هدایت شده و یا در درس‌هایی قبول اعلام شده باشد، نسبت به تعیین وضعیت استحقاقی وی اقدام کند. چنانچه بعد

از موعد مذکور موارد نقص پرونده مشاهده شد، لازم است پرونده دانش آموز مربوط، برابر مقررات برای اقدام بعدی به اداره آموزش و پرورش متبوع ارسال شود.

ماده ۲۲- مدیر مدرسه باید دفتر آمار دانش آموزان را حداکثر تا یک ماه پس از شروع هر نیم سال یا دوره تابستانی تکمیل و تأیید کرده تا توسط اداره آموزش و پرورش مربوط، برابر مقررات مسدود شود.

ماده ۳۳- چنانچه برخی از واحدهای درسی دانش آموز در مدرسه محل تحصیل وی ارائه نشود و یا دانش آموز به دلایل موجه (به تشخیص مدیر مدرسه) قادر به انتخاب آن واحدهای درسی نباشد، می تواند مطابق با قوانین و مقررات، حداکثر تا چهار واحد درسی، به عنوان دانش آموز میهمان به سایر مدارس موضوع این آیین نامه معرفی شود. شیوه نامه اجرایی مربوط توسط دفاتر ذی ربط تهیه و ابلاغ خواهد شد.

فصل چهارم - ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی :

ماده ۳۴- ارزشیابی از آموخته های دانش آموزان در هر درس به سه صورت ورودی، تکوینی و پایانی و با اهداف مشخص شده ذیل به عمل می آید:

الف - ارزشیابی ورودی (آغازین) به منظور آگاهی از توانایی ها و آمادگی های قبلی دانش آموز برای شروع مناسب فرایند یاددهی - یادگیری و جبران نارسایی ها و کاستی های احتمالی دانش آموز توسط معلمان انجام می گیرد.

ب- ارزشیابی تکوینی (مستمر) به منظور تقویت اعتماد به نفس - تحکیم آموخته های دانش آموز، آگاهی معلمان از نقاط قوت و ضعف درسی و نحوه عملکرد دانش آموز در فرآیند یاددهی - یادگیری و

پرورش روحیه تحقیق، تفکر، تلاش، ابتکار و فعالیت های گروهی، تدارک بازخورد مناسب به معلمان، دانش آموزان و اتخاذ روش های مناسب به منظور بهبود فرایند یاددهی-یادگیری انجام می شود.

ج - ارزشیابی پایانی (تراکمی) به منظور حصول اطمینان از میزان تحقق هدف های آموزشی و پرورشی و احراز شرایط قبولی در هر درس انجام می گیرد.

ماده ۳۵- ارزشیابی تکوینی به صورت مستمر از نحوه مشارکت دانش آموز در فعالیت های یاددهی - یادگیری و به شیوه های گوناگون و با تکیه بر آزمون های کتبی، شفاهی، عملی، بررسی تکالیف فردی و گروهی، فهرست واریسی مشاهده رفتار، میزان فعالیت، تلاش، ابتکار و خلاقیت و ... انجام می گیرد و نمره این ارزشیابی ها در هر ماده درسی در هر نیم سال تحصیلی و دوره تابستانی تعیین و منظور می شود.

ماده ۳۶- ارزشیابی پایانی در پایان هر نیم‌سال تحصیلی یا دوره تابستانی از تمام محتوای مواد درسی انجام می‌شود.

ماده ۳۷- ارزشیابی از درس‌ها به صورت تک درس و مستقل است و شرایط قبولی در یک ماده درسی ارتباطی به سایر درس‌ها ندارد.

تبصره ۱- در شاخه کاردانش، ارزشیابی پایانی هر استاندارد مهارت در دو بخش نظری و عملی از کلیه محتوای آن استاندارد (درس‌های مهارتی) توسط یا با نظارت دستگاه متولی مربوط به عمل می‌آید و قبولی در هر دو بخش آن منجر به صدور گواهینامه استاندارد مهارت مربوط توسط دستگاه ذی‌ربط می‌شود. چنانچه دانش‌آموزی از یکی از بخش‌های نظری یا عملی استانداردهای مهارتی (درس‌های مهارتی) نمره قبولی کسب کند، این نمره تا اخذ نمره قبولی از بخش دیگر معتبر خواهد بود.

تبصره ۲- در شاخه فنی‌و حرفه‌ای، شیوه‌نامه نحوه ارزشیابی درس‌های شایستگی‌های فنی و شایستگی‌های غیر فنی و کارگاهی توسط دفتر ستادی مربوط تهیه و ابلاغ می‌شود.

ماده ۳۸- دانش‌آموزانی که به دلیل مشکلات جسمی نمی‌توانند درس تربیت بدنی را به تشخیص شورای مدرسه بگذرانند، لازم است از سایر رشته‌ها با رعایت سایر ضوابط، معادل تعداد واحدهای درس تربیت بدنی، درس یا درس‌هایی را انتخاب کرده و بگذرانند. نصاب قبولی و شیوه ارزشیابی از این درس‌ها همانند ضوابط درس‌های مذکور در رشته مربوط می‌باشد.

تبصره ۱- دانش‌آموزان مدارس موضوع این آیین‌نامه، از گذراندن بخش عملی درس آمادگی دفاعی معاف بوده و نمره بخش نظری به عنوان نمره این درس منظور خواهد شد.

تبصره ۲- چنانچه دانش‌آموزان مدارس ایشارگران، گواهی گذراندن آموزش نظامی را ارائه دهند، درس آمادگی دفاعی از ایشان (به صورت ضربدری) پذیرفته می‌شود.

ماده ۳۹- برنامه امتحانات پایانی غیرنهایی نیم‌سال اول، نیم‌سال دوم و دوره تابستانی توسط مدرسه ذی‌ربط با عنایت به تقویم اجرایی تنظیم و امتحانات با همکاری مشترک کارکنان آموزشی و اداری مدرسه و زیر نظر مدیر انجام می‌شود. برنامه امتحانات داخلی باید توسط مدرسه تنظیم و قبل از شروع هر نیم‌سال یا دوره تابستانی اعلام شود. طرح سؤال‌ها (به جز امتحانات نهایی و هماهنگ) برعهده معلمان مربوط می‌باشد.

تبصره ۱- امتحانات پایانی هر نیمسال و دوره تابستانی مدارس آموزش از راه دور توسط اداره آموزش و پرورش مناطق در مدارس دولتی برگزار می شود و دانش آموزان مدارس آموزش از راه دور به صورت میهمان در امتحانات مربوط شرکت می کنند. اوراق امتحانی توسط معلمان مدرسه محل برگزاری، تصحیح و نمرات برای صدور کارنامه به مدرسه آموزش از راه دور تحویل می شود. در آن دسته از مدارس آموزش از راه دور که از مدیر مأمور آموزش و پرورش برخوردارند، برگزاری و اعلام نتیجه امتحانات با رعایت مقررات مربوط و نظارت آموزش و پرورش، مجاز می باشد.

تبصره ۲- اداره کل آموزش و پرورش استان و اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه می توانند در امتحانات پایان نیمسال یا دوره تابستانی، یک یا دو ماده درسی را به صورت هماهنگ برگزار کنند.

تبصره ۳- در شاخه کاردانش، برگزاری آزمون های مهارت برابر مفاد تصویب نامه ۲۷۷۶۲/ت ۴۴۴ هـ تاریخ ۱۳۷۱/۹/۲۸ هیئت وزیران انجام می پذیرد.

ماده ۴۰- اوراق امتحانات پایانی غیرنهایی نیمسال های اول و دوم و دوره تابستانی باید توسط معلم مربوط زیر نظر مدیر و در مدرسه تصحیح شود.

تبصره ۱- مدیر مدرسه می تواند با مسئولیت خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در خارج از مدرسه، در اختیار معلمان قرار دهد.

تبصره ۲- چنانچه معلم مربوط ظرف مدت ۵ روز پس از انجام امتحان هر درس، اوراق امتحانی را به هرعلتی تصحیح نکند، مدیر مدرسه ضمن گزارش موضوع به اداره آموزش و پرورش متبوع، باید به تشخیص خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.

تبصره ۳- در صورت انتقال معلم، اوراق امتحانات داخلی دانش آموزان بنا به تشخیص مدیرتوسط یکی از معلمان رشته مربوط تصحیح می شود.

ماده ۴۱- نمرات ارزشیابی تکوینی دو هفته قبل از شروع امتحانات پایانی و نمرات ارزشیابی پایانی حداکثر یک هفته بعد از انجام امتحانات هر درس در آن نیمسال یا دوره تابستانی، باید توسط معلم مربوط بدون خدشه و قلم خوردگی در برگ ریز نمرات ثبت و پس از امضا و درج تاریخ، به دفتر مدرسه تحویل شود.

تبصره - نمرات ارزشیابی مستمر باید در طول هر نیمسال یا دوره تابستانی و قبل از امتحانات پایانی به اطلاع دانش آموز برسد.

ماده ۴۲- امتحانات پایانی برخی از دروس دوره متوسطه به صورت امتحان نهایی با برنامه امتحانی و سؤال هماهنگ که به وسیله مرکز سنجش آموزش و پرورش تهیه و طرح می‌شود، زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان و به وسیله عوامل اجرایی امتحانات که از طرف اداره آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه/ ناحیه مربوط معین می‌شود، برگزار می‌گردد.

تبصره ۱- مرکز سنجش آموزش و پرورش برنامه امتحانات نهایی و هماهنگ را قبل از آغاز هر نیم‌سال یا دوره تابستانی تنظیم و ابلاغ می‌کند.

تبصره ۲- ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها و مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور ملزم به همکاری با مرکز سنجش آموزش و پرورش می‌باشند.

تبصره ۳- معلمی که درس‌های مربوط به امتحانات نهایی را تدریس می‌کند، موظف است حداکثر دو روز پس از برگزاری امتحان درس مربوط، با تشخیص و برابر ابلاغی که از طرف اداره آموزش و پرورش منطقه صادر می‌شود، به حوزه‌های تصحیح مراجعه کند و حداقل به تعداد دانش‌آموزان خود نسبت به تصحیح اوراق امتحانی همان درس با دریافت حق‌الزحمه اقدام کند. در صورتی که معلمی نسبت به تصحیح اوراق اقدام نکند، موضوع از سوی رئیس حوزه تصحیح به اداره آموزش و پرورش محل گزارش تا برابر مقررات با وی رفتار شود.

تبصره ۴- نمرات امتحانات نهایی حداکثر یک هفته پس از برگزاری آخرین امتحان، باید از سوی رئیس حوزه تصحیح به وسیله اداره آموزش و پرورش منطقه به مدرسه محل تحصیل دانش‌آموز اعلام شود.

تبصره ۵- سوال‌های امتحانات نهایی در مواد درس عربی (۳) زبان خارجی (۳)، تعلیمات دینی و قرآن (دینی، قرآن و اخلاق ۳) برای دانش‌آموزان ناشنوا توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش و با مشارکت و همکاری سازمان آموزش و پرورش استثنایی و با استفاده از دبیران واجد شرایط به صورت ویژه طراحی و بر اساس برنامه‌ریزی مرکز سنجش آموزش و پرورش در اختیار حوزه‌های امتحانی آنان قرار خواهد گرفت.

ماده ۴۳- مدیر مدرسه موظف است فهرست مشخصات دانش‌آموزان واجد شرایط را با قید مواد درسی که باید آن را به صورت امتحان نهایی بگذرانند، به همراه نمرات ارزشیابی تکوینی هر نیم‌سال یا دوره تابستانی آن درس‌ها در نمودن برگ‌هایی که از سوی مرکز سنجش آموزش و پرورش اعلام می‌شود، تنظیم کند و تا یک هفته قبل از شروع

امتحانات نهایی هر نیم‌سال یا دوره تابستانی به اداره آموزش و پرورش منطقه / ناحیه تحویل دهد.

تبصره ۱- مدیر مدرسه شاخه کاردانش که در آن مدرسه استاندارد مهارت آموزش داده می‌شود، موظف است فهرست مشخصات دانش‌آموزان واجد شرایط را با قید عنوان استاندارد مهارت، مطابق نمون برگ‌ها تنظیم و حداکثر یک ماه قبل از پایان آموزش آن استاندارد مهارت به اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه تحویل دهد. اداره آموزش و پرورش نیز باید درخواست‌های مربوط به انجام آزمون‌های مهارت را حداکثر بیست روز قبل از پایان آموزش مهارت به اداره کل آموزش و پرورش استان ارسال کرده و اداره کل آموزش و پرورش استان نیز باید حداکثر ده روز قبل از اتمام آموزش مهارت، فهرست مشخصات دانش‌آموزان را به دستگاه متولی استاندارد مهارت ارسال کند.

تبصره ۲- امتحانات عملی غیرکتبی و کارگاهی درس‌های غیرنهایی توسط مدرسه و درس‌های نهایی، توسط افراد واجد شرایطی که از سوی اداره آموزش و پرورش انتخاب می‌شوند، قبل از برگزاری امتحانات کتبی و در مدرسه برگزار می‌شود.

تبصره ۳- در شاخه کاردانش چنانچه دانش‌آموز، گواهینامه مهارت ارائه دهد، پذیرش این قبیل گواهینامه‌های مهارتی به شرط آنکه مشخصات آنها در رشته مهارتی مربوط تعریف شده باشد، پس از تأیید مرجع صادرکننده گواهینامه، به میزان واحدهای تعیین شده با رعایت سایر ضوابط بلامانع است.

ماده ۴۴- نمره هر یک از امتحانات پایانی و ارزشیابی‌های مستمر دانش‌آموز در هر درس از صفر تا بیست است.

تبصره- در شاخه کاردانش، نمرات ارزشیابی استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) قبل از ثبت به تفکیک بخش نظری و عملی بر مبنای صفر تا بیست محاسبه می‌شود.

ماده ۴۵- نمره هر درس در هر نیم‌سال یا دوره تابستانی به شرح جدول زیر به دست می‌آید.

نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره درس
ضریب ۱	ضریب ۳	مجموع نمرات ارزشیابی‌ها با ضریب تقسیم بر ۴

تبصره ۱- برای درس‌های غیرحضور و همچنین استاندارد مهارت در شاخه کار دانش، نمره ارزشیابی پایانی (بر مبنای صفر تا بیست) به عنوان نمره درس منظور می‌شود.

تبصره ۲- در محاسبه نمره درس با ضرایب فوق‌الذکر عدد اعشاری نمرات به شرح زیر تغییر می‌یابد و در برگ ریز نمرات ثبت و محاسبه می‌شود:

۱- کمتر از ۰/۲۵ به ۰/۲۵
۲- از ۰/۲۶ تا ۰/۴۹ به ۰/۵۰

۳- از ۰/۵۱ تا ۰/۷۴ به ۰/۷۵
۴- از ۰/۷۶ تا ۰/۹۹ به یک

ماده ۴۶- برای سنجش مهارت عملی، آزمون عملی و برای سنجش مهارت گفتاری، آزمون شفاهی به عمل می‌آید.

ماده ۴۷- نظارت بر حسن اجرای امتحانات در داخل و خارج از کشور، حسب وظیفه بر عهده مرکز سنجش آموزش و پرورش و معاونت‌های ذی‌ربط می‌باشد.

تبصره- شیوه‌نامه برگزاری امتحانات در داخل و خارج از کشور، توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ می‌شود.

ماده ۴۸- مسئولیت حسن اجرای امتحانات داخلی و اعلام به موقع نتایج برعهده مدیر مدرسه است و اداره آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه / ناحیه، اداره کل آموزش و پرورش استان و مرکز سنجش آموزش و پرورش در صورت لزوم می‌توانند اوراق امتحانی تصحیح شده را مورد بررسی و تجدید نظر قرار دهند. در صورتی که در بازبینی اوراق، نمره دانش‌آموزی تغییر یابد، آخرین نمره، ملاک عمل خواهد بود و موضوع باید کتباً به اطلاع معلم و دانش‌آموز مربوط برسد.

تبصره- در صورتی که بازبینی اوراق امتحانات پایان نیم‌سال اول پس از فروردین ماه و اوراق امتحانات پایان نیم‌سال دوم و دوره تابستانی هر سال پس از آبان ماه انجام شود و نمره دانش‌آموزی تغییر یابد مراتب برای تصمیم‌گیری به کمیسیون خاص شورای عالی آموزش و پرورش ارجاع می‌شود.

ماده ۴۹- نتیجه امتحانات حداکثر تا دو هفته پس از پایان هر نیم‌سال یا دوره تابستانی کتباً توسط مدیر مدرسه به دانش‌آموز اعلام می‌شود.

تبصره- تجزیه و تحلیل و ارزیابی نتایج امتحانات و اتخاذ تصمیم برای ارتقای کیفیت فعالیت‌های آموزشی و تربیتی حسب مورد، بر عهده مرکز سنجش آموزش و پرورش، معاونین آموزشی حوزه ستادی، مدیر کل استان، مدیر آموزش و پرورش منطقه و مدیر مدرسه می‌باشد.

ماده ۵۰- مهلت اعتراض به نمرات امتحانات پایانی هر نیم‌سال یا دوره تابستانی (اعم از نهایی و غیرنهایی) حداکثر ۳ روز پس از اعلام نتیجه امتحانات آن نیم‌سال یا دوره تابستانی

می‌باشد. در امتحانات داخلی، مدیر مدرسه موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدید نظر در اختیار مصحح مربوط یا به تشخیص خود، در اختیار مصحح مربوط و یک نفر دیگر از معلمان همان درس قرار دهد. نمره ورقه تجدید نظر شده با امضاء مصحح مربوط یا مصحح مربوط و تجدید نظر کننده حسب مورد تعیین می‌شود. در صورت اختلاف نظر، رای معلم سوم واجد شرایط، قطعی و لازم‌الاجرا است. در امتحانات نهایی، رئیس حوزه تصحیح موظف است اوراق امتحانی معترضان را برای تجدید نظر در اختیار یک نفر از معلمان همان درس (غیر از مصححین اول و دوم) قرار دهد و نمره وی ملاک عمل خواهد بود. در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت ۵ روز پس از پایان مهلت اعتراض، نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

تبصره - نمرات درس‌های شایستگی‌های فنی و شایستگی‌های غیر فنی و کارگاهی و بخش عملی استاندارد مهارت و درس‌های شفاهی قابل اعتراض و تجدید نظر نمی‌باشند و نمره اعلام شده، قطعی است. در موارد خاص موضوع به شورای مدرسه ارجاع و اتخاذ تصمیم می‌شود.

ماده ۵۱- اوراق امتحانات پایانی نیم‌سال اول و دوم و دوره تابستانی درس‌های غیرنهایی به مدت شش ماه در مدرسه و اوراق امتحانات نهایی به مدت یک سال در محلی که اداره آموزش و پرورش منطقه تعیین می‌کند، نگهداری و سپس برابر مقررات امحا می‌شود. ولی فهرست دست‌نویس ریزنمرات معلمان، دفتر امتحانات، برگ ریزنمرات قبول شدگان امتحان نهایی، صحافی و جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب و به طور دائم در مدرسه و اداره مربوط، حسب مورد نگهداری می‌شود.

تبصره ۱- در شاخه کاردانش، فهرست مشخصات و ریز نمرات ارزشیابی پایانی استانداردهای مهارت (درس‌های مهارتی) پس از تأیید دستگاه متولی استاندارد مهارت، همانند ریز نمرات سایر درس‌ها در سه نسخه تهیه شده که یک نسخه در اداره منطقه و یک نسخه در مدرسه و نسخه سوم در دستگاه متولی استاندارد به طور دائم نگهداری می‌شود.

تبصره ۲- در شاخه کاردانش، ثبت نمرات آن دسته از گواهینامه‌های مهارتی که دانش‌آموز رأساً نسبت به ارائه آن‌ها اقدام می‌کند، منوط به دریافت تأییدیه گواهینامه مهارت از دستگاه متولی مربوط خواهد بود. گواهینامه مهارت در صورت صدور از سوی مراکز مجاز و معتبر مورد تأیید آموزش و پرورش، به شرطی پذیرفته می‌شود که اصالت آن، با استعلام کتبی و محرمانه اداره آموزش و پرورش یا به روش الکترونیکی از مرجع

صدر، مورد تأیید قرار گیرد. تأییدیه‌های مذکور باید صحافی و در مدرسه به‌طور دائم نگهداری شود.

تبصره ۳ - در صورتی که گواهینامه‌های مهارت به صورت کارت الکترونیکی از طرف دستگاه متولی استاندارد صادر شده باشد، نگهداری تصویر برابر اصل کارت گواهینامه مهارت، الزامی است.

ماده ۵۲ - در هر نیم‌سال تحصیلی برای هر یک از دانش‌آموزان براساس رعایت موازین اسلامی، رفتار، اخلاق، رعایت اصول بهداشت و نظافت شخصی، وضعیت حضور و غیاب، رعایت مقررات مدرسه و حفظ اموال آن و گزارش رسیده از سوی معلمان و مربیان و با رعایت آئین‌نامه اجرایی مدارس (بخش مقررات انضباطی دانش‌آموزان)، توسط مدیر و معاون یا معاونان مدرسه، یک نمره انضباط تعیین و در برگ ریز نمرات مربوط ثبت و با امضای مدیر تسلیم دفتر مدرسه می‌شود.

تبصره ۱ - نمره انضباط در احتساب معدل هر نیم‌سال معادل یک واحد درسی منظور می‌شود. برای محاسبه معدل کل دانش‌آموز به تعداد نیم‌سال‌های تحصیلی وی نمره انضباط لحاظ می‌شود.

تبصره ۲ - تعداد واحدهای انضباط در ۹۶ واحد درسی محاسبه نمی‌شود.

تبصره ۳ - در دوره تابستانی نمره انضباط منظور نمی‌شود.

تبصره ۴ - در مدرسه ایثارگران در دوره تابستانی نیز برای دانش‌آموز نمره انضباط معادل یک واحد درسی منظور و در محاسبه معدل کل، تعداد واحدهای انضباط نیم‌سال‌های تحصیلی و دوره‌های تابستانی نیز لحاظ می‌شود.

ماده ۵۳ - نمونه اسناد و مدارک تحصیلی دانش‌آموزان توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش و با همکاری معاونت‌های ذی‌ربط تهیه و به ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها ابلاغ می‌شود.

ماده ۵۴ - دفتر امتحانات در هر سال تحصیلی باید حداکثر تا پایان آبان ماه سال بعد تنظیم شود و توسط نماینده‌ای که از سوی اداره آموزش و پرورش تعیین می‌شود، بررسی، تأیید و مسدود شود.

تبصره - شیوه نامه اجرایی نحوه مسدود کردن دفتر امتحانات توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش تهیه و به ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها ارسال می‌شود.

ماده ۵۵ - چنانچه دانش آموزی در زمان برگزاری امتحانات کتبی پایانی یا قبل از آن دچار مشکل و سانحه‌ای شود که قادر به نوشتن نباشد، می‌تواند از منشی معتمدی که از طرف مدیر مدرسه برای امتحانات غیرنهایی و رئیس حوزه اجرا برای امتحانات نهایی تعیین می‌شود، استفاده کند.

ماده ۵۶ - برای دانش آموز دارای نقص عضو یا بیماری مؤثرکه بیماری‌اش مانع شرکت وی در امتحانات کتبی، شفاهی و عملی شود، مدیر مدرسه یا رئیس حوزه اجرا، تسهیلاتی متناسب با نقص عضو یا بیماری او فراهم می‌کند. در صورت لزوم از امتحانات آن بخش از درس که از نظر جسمی قادر به انجام آن نمی‌باشد، معاف شده و سهم نمره مربوط به این بخش به سایر بخش‌ها اضافه می‌شود.

تبصره ۱ - امتحان عملی درس تربیت بدنی برای دانش‌آموزان موضوع این ماده متناسب با توانایی جسمی وی توسط معلم مربوط انجام می‌شود. شیوه نامه مربوط توسط معاونت ذی‌ربط تهیه و ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۲ - دانش‌آموزان شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش که به دلیل نقص عضو قادر به انجام فعالیت عملی درس‌های تخصصی رشته مربوط نیستند، ملزم به تغییر رشته می‌باشند.

ماده ۵۷ - دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه نامه‌های خاص وزارت آموزش و پرورش با سوال‌های امتحانی خاص اقلیت دینی مربوط ارزشیابی شده و این نمره جایگزین نمره تعلیمات دینی و قرآن (دینی، قرآن و اخلاق ۳) می‌شود. ضمناً تمایل دانش آموز به شرکت در امتحان تعلیمات دینی اسلامی، منعی برای شرکت وی وجود ندارد.

ماده ۵۸ - با متخلف یا متخلفان در امتحانات داخلی و نهایی برابر آیین‌نامه تخلفات امتحانی و قانون رسیدگی به تخلفات اداری حسب مورد رفتار خواهد شد.

ماده ۵۹ - شرط قبولی در هر درس به شرح زیر است :

الف - در درس‌هایی که امتحان پایانی داخلی (غیر نهایی) دارند، نمره درس کمتر از نصاب قبولی نباشد.

ب- در درس‌هایی که امتحان نهایی دارند، علاوه بر کسب نمره ۷ در امتحان نهایی، نمره آن درس در پایان نیم‌سال یا دوره تابستانی نیز کمتر از نصاب قبولی نباشد.

تبصره ۱- نصاب قبولی در هر درس نمره ۱۰ و در برخی از دروس شایستگی‌های فنی و شایستگی‌های غیرفنی و کارگاهی، نمره ۱۲ است. (عناوین دروس مذکور توسط سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی تعیین و از سوی معاونت آموزش متوسطه اعلام می‌شود) در شاخه کاردانش نصاب قبولی در دروس شایستگی‌های فنی در بخش نظری و عملی توسط دستگاه متولی استاندارد مهارت تعیین می‌شود.

تبصره ۲- برای درس‌هایی که امتحان پایانی نهایی دارند و به صورت غیرحضوری ارائه می‌شوند، ملاک، کسب نصاب قبولی در امتحان نهایی می‌باشد.

ماده ۶۰- چنانچه دانش‌آموزی در امتحانات پایان نیم‌سال یا دوره تابستانی یک یا چند درس (اعم از نهایی یا غیرنهایی) غیبت غیرموجه داشته باشد، نمره ارزشیابی پایانی او در آن نیم‌سال یا دوره تابستانی در آن صفر محسوب می‌شود. در چنین مواردی کلمه غایب (غ) به جای نمره ارزشیابی پایانی آن درس قید شده ولیکن در محاسبات، کلمه غایب به منزله صفر خواهد بود و نمره درس یا درس‌های مورد نظر با لحاظ نمودن نمره مستمر محاسبه خواهد شد.

ماده ۶۱- اگر دانش‌آموزی در امتحانات پایان نیم‌سال یا دوره تابستانی یک یا چند درس غیرنهایی با عذر موجه غایب باشد، در صورت درخواست دانش‌آموز، مدیر مدرسه مجاز است حداکثر تا دو هفته پس از آخرین امتحان از درس یا درس‌های مربوط با رعایت ضوابط مربوط امتحان به عمل آورد و در غیر این صورت آن درس یا درس‌ها از واحدهای انتخابی دانش‌آموز حذف می‌شود.

تبصره - در درس‌هایی که امتحان آنها به صورت هماهنگ برگزار می‌شود، سوال‌های امتحانی دانش‌آموزان مشمول این ماده به صورت هماهنگ خواهد بود.

ماده ۶۲- چنانچه دانش‌آموزی در امتحانات نهایی غیبت موجه داشته باشد، آن درس از درس‌های آن نیم‌سال یا دوره تابستانی وی حذف می‌شود و باید با رعایت سایر شرایط مجدداً آن درس یا درس‌ها را انتخاب کند و به صورت نهایی امتحان دهد.

ماده ۶۳- اگر دانش‌آموزی در نیم‌سال تحصیلی یا دوره تابستانی به دلیل غیبت موجه، نمره ارزشیابی مستمر نداشته باشد، نمره ارزشیابی پایانی وی جایگزین نمره ارزشیابی مستمر شده و این نمره توسط معلم مربوط در برگ ریزنمرات ثبت می‌شود.

ماده ۶۴- تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش‌آموز در امتحانات داخلی، با شورای مدرسه و در امتحانات هماهنگ با کمیسیون خاص اداره

آموزش و پرورش مربوط و در امتحانات نهایی با رئیس حوزه اجرا پس از هماهنگی با مدیر مدرسه خواهد بود.

ماده ۶۵- برای محاسبه معدل دانش آموز در هر نیم سال، تعداد واحد هر درس در نمره آن درس ضرب می شود و مجموع حاصل ضرب های به دست آمده بر تعداد کل واحد که دانش آموز در آن نیم سال برای آن ها نمره (اعم از قبولی یا مردودی) دریافت کرده است، تقسیم می شود. برای دوره تابستانی معدل گیری انجام نمی شود.

تبصره - در مدارس ایثارگران برای دوره تابستانی نیز معدل محاسبه می شود.

ماده ۶۶- دانش آموزی فارغ التحصیل شناخته می شود که :

الف- در تمامی دروس در رشته مربوط (حداقل ۹۶ واحد درسی) قبول شده باشد.

ب- معدل کل وی حداقل ۱۰ باشد.

تبصره ۱- چنانچه دانش آموزی از مجموعه درس های دوره دوم متوسطه حداکثر در چهار عنوان درسی (دو عنوان نهایی و دو عنوان غیر نهایی)، آخرین نمره درس وی (نیم سال یا دوره تابستانی) ۷ و بیشتر باشد و معدل کل وی نیز حداقل ۱۰ باشد، فارغ التحصیل شناخته می شود. آن دسته از دروس شایستگی های فنی و شایستگی های غیر فنی و کارگاهی شاخه فنی و حرفه ای که نصاب قبولی آن ها ۱۲ است، مشمول این تبصره نمی شوند.

تبصره ۲- در شاخه کاردانش چنانچه دانش آموزی از مجموعه درس های دوره دوم متوسطه حداکثر در چهار عنوان درسی غیر نهایی، آخرین نمره درس وی (نیم سال یا دوره تابستانی) ۷ و بیشتر باشد و معدل کل وی نیز حداقل ۱۰ باشد، فارغ التحصیل شناخته می شود. شایستگی های فنی (درس های مهارتی) و کارورزی در شاخه کاردانش مشمول این تبصره نمی شوند.

تبصره ۳- در صورتی که دانش آموز شرط الف را احراز کند لیکن معدل کل وی کمتر از ۱۰ باشد، می تواند به منظور تأمین شرط بند (ب) از درس هایی که نمره وی در آنها کمتر از ۱۲ است، یک نیم سال در همان مدرسه به صورت غیر حضوری شرکت کند. در صورت عدم موفقیت ادامه تحصیل وی صرفاً به صورت غیر حضوری امکان پذیر است.

تبصره ۴- دانش آموز مدرسه ایثارگران علاوه بر دروس موضوع تبصره یک و دو این ماده چنانچه از یکی از دروسی که نصاب قبولی آن ها ۱۰ می باشد، نمره کمتر از ۱۰ کسب کند نیز فارغ التحصیل شناخته خواهد شد.

ماده ۶۷- در پایان دوره دوم متوسطه برای هر یک از فارغ‌التحصیلان براساس نمرات درس‌هایی که امتحان نهایی داده‌اند، معدل کتبی نهایی محاسبه و در مدارک تحصیلی آنان ثبت می‌شود. برای محاسبه معدل کتبی نهایی، تعداد واحدهای هر یک از درس‌های نهایی در نمره پذیرفته شده امتحان نهایی آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های به‌دست آمده بر تعداد واحدهای درس‌های نهایی تقسیم می‌شود.

ماده ۶۸- برای محاسبه معدل، کل نمرات هر دانش‌آموز در پایان دوره دوم متوسطه، تعداد واحدهای هر درس در نمره پذیرفته شده آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های به‌دست آمده بر مجموع واحدهای این درس‌ها تقسیم می‌شود. در محاسبه معدل کل، نمرات و تعداد واحدهای مربوط به انضباط نیز لحاظ می‌شود.

تبصره ۱- چنانچه در واحدهای درسی گذرانده شده دانش‌آموز یک یا چند واحد درسی مازاد برحد مجاز واحدهای رشته مربوط وجود داشته باشد، درس‌های مازاد به عنوان جایگزین بخش دوم شایستگی‌های فنی و پایه و کارورزی شاخه کاردانش به نحوی که مجموع واحدهای پذیرفته شده دانش‌آموز ۹۶ واحد و یا حتی الامکان به ۹۶ واحد نزدیکتر باشد، از وی پذیرفته می‌شود و مابقی درس‌های گذرانده شده مازاد بر درس‌های رشته مربوط، در محاسبه معدل کل دانش‌آموز منظور نمی‌شود. دروس مازاد به هیچ عنوان جایگزین دروس شایستگی‌های فنی و پایه اصلی نخواهد شد.

تبصره ۲- چنانچه دانش‌آموزان شاخه کاردانش علاوه بر گواهینامه‌های مهارتی رشته مربوط، دارای گواهینامه‌های مهارتی دیگری باشند که مشخصات (عنوان گواهینامه مهارت - شماره استاندارد و مدت آموزش) آن‌ها در مجموعه فهرست رشته‌های مهارتی تعریف شده باشد، پذیرش آن‌ها برای جایگزینی بخش دوم شایستگی‌های فنی و پایه و کارورزی با موافقت مدیر مدرسه بلامانع است.

ماده ۶۹- به دانش‌آموزی که موفق به گذراندن تمامی واحدهای درسی دوره متوسطه در رشته مربوط (حداقل ۹۶ واحد درسی بدون احتساب واحدهای انضباط) شود، با رعایت سایر ضوابط گواهینامه پایان تحصیلات دوره دوم متوسطه (دیپلم) اعطا می‌شود.

تبصره - نمونه گواهینامه پایان تحصیلات دوره دوم متوسطه توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش و با همکاری معاونت آموزش متوسطه تهیه و پس از تصویب کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش، ابلاغ خواهد شد.

ماده ۷۰- چنانچه دانش آموزی در مدارس آموزش از راه دور «آموخته‌های خارج از مدرسه^۱» مرتبط با رشته تحصیلی خود داشته باشد، می‌تواند حداقل یک ماه قبل از شروع امتحانات هر نیم‌سال یا دوره تابستانی تقاضای کتبی خود را به مدیر مدرسه آموزش از راه دور ارائه کند تا در صورت موافقت در امتحانات آن نیم‌سال یا دوره تابستانی، درس‌های مربوط را امتحان دهد.

تبصره ۱- شرایط قبولی در این درس‌ها مطابق این آیین‌نامه و بر مبنای نمره صفر تا بیست امتحان پایانی می‌باشد.

تبصره ۲- حداکثر تعداد درس‌هایی که از این طریق می‌توان از دانش‌آموز پذیرفت، برای هر نیم‌سال ۲ عنوان درس و برای دوره تابستانی یک عنوان درس می‌باشد که در محاسبه حداقل و حداکثر واحدهای مجاز در هر نیم‌سال یا دوره تابستانی دخالت داده نمی‌شود، ولیکن نمرات این درس‌ها در محاسبه معدل آن نیم‌سال منظور می‌شود.

تبصره ۳- رعایت پیش‌نیاز درس در مورد انتخاب درس‌های موضوع این ماده الزامی است.

ماده ۷۱- در مدارس بزرگسالان دولتی، بخشی از هزینه‌های تحصیلی دانش‌آموزان (مآزاد بر مدت مجاز در دوره روزانه) برابر ضوابط، اخذ می‌شود.

ماده ۷۲- شهریه مدارس آموزش از راه دور و غیردولتی، مطابق با قانون تاسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیر دولتی مصوب مجلس شورای اسلامی اخذ می‌شود.

تبصره ۱- در مدارس آموزش از راه دور، دانش‌آموزانی که شرایط تحصیل در دوره متوسطه روزانه را دارا باشند، با رعایت مقررات مندرج در این آیین‌نامه، از امکان تحصیل رایگان در این مدارس برخوردار می‌باشند.

تبصره ۲- در صورت عدم تأمین اعتبارات دولتی، آن دسته از دانش‌آموزان لازم‌التعلیم که مجوز ثبت‌نام را از کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش منطقه دریافت می‌کنند، به اختیار خود و در صورت تمایل با پرداخت شهریه، می‌توانند در این مدارس ثبت‌نام کنند.

ماده ۷۳- در مدارس ایثارگران، دانش‌آموزان واجد شرایط ثبت‌نام، برای اولین بار به صورت رایگان ثبت‌نام می‌شوند.

^۱ - تعریف آموخته‌های خارج از مدرسه: آن دسته از آموخته‌هایی است که دانش‌آموز در خارج از مدرسه آموزش از راه دور، به طریقی که آموزش و پرورش اعلام می‌کند، می‌آموزد و از نظر محتوا مشابه یک یا تعدادی از درس‌های برنامه می‌باشد.

تبصره ۱- دانش‌آموزانی که موفق به کسب نمره نصاب قبولی در هر یک از دروس حضوری و غیر حضوری نشوند، برای انتخاب مجدد همان درس در نیمسال‌های بعدی، باید معادل ۵۰ درصد هزینه مدارس بزرگسالان دولتی را پرداخت کند.

تبصره ۲- آزادگان، جانبازان و همسر و فرزندان آنان، رزمندگان و همسر آنان، پدر، مادر و همسر و فرزند شهدا، مشمول تبصره فوق نمی‌شوند.

فصل پنجم: تغییر شاخه یا رشته :

ماده ۷۴- دانش‌آموزی که شاخه یا رشته‌ای را انتخاب کرده است و در آن شاخه یا رشته مشغول ادامه تحصیل می‌باشد و متقاضی تغییر شاخه/ رشته است، چنانچه شرایط و ضوابط رشته مورد تقاضا را متناسب با آیین‌نامه هدایت تحصیلی و شیوه‌نامه مربوط کسب کرده یا نکرده باشد، تغییر رشته وی در طول تحصیل با نظر کتبی مشاور (و در صورت نداشتن مشاور با نظر مدیر) و تایید اداره آموزش و پرورش ناحیه/ منطقه یا شهرستان و رعایت سایر ضوابط بلامانع است.

ماده ۷۵- در صورت تغییر شاخه/ رشته، نمرات درس‌های گذرانده شده دانش‌آموز، در صورتی که در جدول درس‌های رشته جدید موجود باشد، از وی پذیرفته می‌شود.

تبصره - درس‌هایی که از نظر محتوا با درس‌های رشته جدید تطبیق دارد، بر اساس جدولی که سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی ابلاغ می‌کند، به جای درس‌های رشته جدید پذیرفته می‌شود.

ماده ۷۶- دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان و آموزش از راه دور، متقاضی تغییر رشته از سایر شاخه‌ها به شاخه کاردانش یا تغییر رشته مهارتی در همان شاخه، مشروط به اخذ مجوز کمیسیون خاص آموزش و پرورش ناحیه/ منطقه یا شهرستان است.

فصل ششم - ضوابط تحصیل داوطلبان آزاد :

ماده ۷۷- انتخاب واحد و هدایت تحصیلی و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی داوطلبان آزاد براساس مفاد این آیین‌نامه و شیوه‌نامه‌های مربوط و با رعایت مقررات زیر انجام می‌گیرد :

الف) مواد و تبصره‌هایی از این آیین‌نامه که ناظر بر تحصیلات ضمن سال دانش‌آموزان است، شامل داوطلبان آزاد نمی‌شود.

ب) نمره انضباط برای داوطلبان آزاد منظور نمی‌شود.

ج) ثبت‌نام و ادامه تحصیل داوطلبان آزاد در پایه دوازدهم در رشته‌های شاخه فنی و حرفه ای که شرایط ادامه تحصیل در رشته مربوط را در دوره روزانه از دست داده‌اند، در مدارس

بزرگسالان دولتی با رعایت سایر ضوابط بلامانع است. این قبیل دانش‌آموزان لازم است قبلاً در آموزش‌های دروس شایستگی‌های فنی و شایستگی‌های غیرفنی و کارگاهی رشته مربوط، شرکت کرده باشند.

د) ارائه واحدهای درسی در هر یک از نیم‌سال‌های تحصیلی و امتحانات نوبت شهریور ماه، برای داوطلبان آزاد، همانند سایر دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان دولتی می‌باشد.

تبصره ۱- افرادی که متقاضی شرکت در آزمون تعیین پایه تحصیلی هستند (مطابق ماده ۶۱ و تبصره‌های ذیل آن مندرج در آیین‌نامه آموزشی دوره دوم متوسطه روزانه) و همچنین افرادی که متقاضی اخذ دیپلم مجدد (در رشته غیرمتناظر) می‌باشند، رعایت سقف واحدهای درسی برای آنان الزامی نیست.

ماده ۷۸- ثبت نام و برگزاری امتحانات داوطلبان آزاد در مدارس بزرگسالان دولتی انجام خواهد گرفت و در مناطقی که مدرسه بزرگسالان دایر نمی‌باشد، ثبت نام آنان در یکی از مدارس روزانه که اداره آموزش و پرورش محل تعیین می‌کند، به تفکیک جنسیت انجام خواهد شد.

تبصره ۱- امتحان داوطلبان آزاد در هر منطقه آموزشی در درس‌هایی برگزار می‌شود که آن درس‌ها در مدارس روزانه و یا بزرگسالان همان منطقه موجود باشد.

تبصره ۲- ثبت نام داوطلبان آزاد در مدارس غیردولتی، مدارس آموزش از راه دور، ایثارگران و وابسته به دستگاه‌های دولتی و سایر نهادهای عمومی مجاز نمی‌باشد.

تبصره ۳- ثبت نام و امتحان داوطلبان استثنایی (غیر از دروس امتحانات نهایی) در واحدهای روزانه استثنایی بلامانع می‌باشد.

ماده ۷۹- دارندگان دیپلم نظام جدید و یا نظام قدیم، در صورت تمایل به اخذ دیپلم مجدد (در رشته غیرمتناظر) در شاخه‌های نظری یا کاردانش پس از تطبیق درس‌ها، می‌توانند کسری درس‌های رشته مربوط را همراه داوطلبان آزاد امتحان دهند و بر اساس این آیین‌نامه، موفق به کسب گواهینامه دیپلم در شاخه یا رشته دلخواه شوند

برنامه‌های درسی و تربیتی

وضعیت تدریس درس تربیت بدنی در دوره ابتدایی

مصوب جلسه ۵۸۴ تاریخ ۱۳۷۴/۴/۲۲ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۴۷۳۰/۲ تاریخ ۱۳۷۴/۶/۲۲

شورای عالی با توجه به مشکلات موجود و کمبود نیروی انسانی متخصص برای تدریس درس تربیت بدنی در دوره ابتدایی، ضمن تأکید بر لزوم همکاری کلیه سازمان‌های ذی‌ربط در جبران این کمبود مقرر می‌دارد تا رفع مشکلات و کمبودها به طریق زیر عمل شود.

۱- برای تدریس درس تربیت بدنی در پایه‌های اول، دوم و سوم ابتدایی از معلمان صاحب صلاحیت همان پایه‌ها که دوره‌های لازم را در این زمینه گذرانده باشند، استفاده شود و کمبود با استفاده از مربیان تربیت بدنی جبران گردد.

۲- برای تدریس درس تربیت بدنی در پایه‌های چهارم و پنجم از مربیان متخصص تربیت بدنی استفاده شود و اختصاص مربی متخصص به کلاس مدارس پسرانه که توسط معلم خواهر تدریس می‌شوند در اولویت قرار خواهد داشت.

۳- کمیسیونی متشکل از نمایندگان معاونین پرورشی، تأمین و تربیت نیروی انسانی و برنامه‌ریزی و آموزش عمومی موظف است ظرف مدت دو ماه ضمن ارائه برنامه اجرایی دقیق و مشخص این مصوبه، آمار دقیق معلمان دوره ابتدایی به تفکیک سابقه خدمت زیر بیست سال و بالای بیست سال را نیز به شورای عالی ارائه نماید.

همچنین ضمن ارائه مشخصات معلمان صاحب صلاحیت تدریس درس تربیت بدنی در دوره ابتدایی در جهت تأمین معلم متخصص، موضوع را از طریق مراجع ذی‌ربط پیگیری نماید.

آموزش زبان‌های خارجی آلمانی، فرانسوی، ایتالیایی، اسپانیولی و روسی

مصوب جلسه ۶۷۸ تاریخ ۱۳۸۱/۸/۲ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۴۹۷۱/۸ تاریخ ۱۳۸۱/۸/۲۱

به منظور توسعه آموزش زبان‌های خارجی آلمانی، فرانسوی، ایتالیایی، اسپانیولی و روسی، شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد:

۱- سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، برای زبان‌های خارجی، مواد درسی لازم را فراهم نماید.

۲- وزارت آموزش و پرورش می‌تواند در مناطقی که امکان تشکیل کلاس برای زبان‌های مذکور باشد، نسبت به تشکیل کلاس و برگزاری امتحان اقدام کند.

۳- امتحانات دروس مذکور برابر ضوابط و مقررات، توسط وزارت آموزش و پرورش صورت می‌پذیرد.

تبصره- واگذاری اخذ امتحان دروس مذکور به موسسات واجد شرایط بلامانع است.

اصول و چارچوب برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره پیش دبستانی (ویژه مریدان و دست اندرکاران)

مصوب جلسه ۷۷۰ تاریخ ۱۳۸۷/۴/۲۵ - شماره ابلاغ ۱۰۷۳۹/۸/۱۲۰/۱ تاریخ ۱۳۸۷/۵/۲۱

با عنایت به بند ۶ مصوبه جلسه ۴۲۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۷۷/۴/۱۶ مبنی بر اینکه « کلیه مسائل آموزش پیش دبستانی در شورای عالی آموزش و پرورش مطرح شود» و با توجه به بند الف تبصره ۴ ماده ۳ قانون تاسیس مدارس غیر انتفاعی^۱ و با استناد به ماده ۵ اساسنامه دوره پیش دبستانی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش^۲ اصول و چارچوب راهنمای برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی مراکز پیش دبستانی برای استفاده دست‌اندرکاران، کارشناسان آموزش و پرورش و تولیدکنندگان مواد آموزشی و پرورشی به شرح زیر تصویب می‌شود:

آموزش و پرورش به عنوان تنها مرجع صادر کننده مجوز تاسیس مراکز دوره پیش از دبستان محسوب می‌شود و کلیه مراکز پیش دبستانی اعم از مراکز وابسته به آموزش و پرورش و سایر نهادهای دولتی و غیر دولتی (از جمله سازمان بهزیستی) ملزم به تطبیق برنامه‌های خود با این مصوبه می‌باشند.

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی موظف است راهنمای تفصیلی دوره پیش دبستانی به همراه راهنمای برنامه انس با قرآن و نیز راهنمای برنامه زبان آموزی کودکان مناطق دو زبانه را تدوین نماید. این راهنما پس از تأیید اعضای شورای عالی آموزش و پرورش لازم الاجرا خواهد بود. وزارت آموزش و پرورش موظف است زمینه تولید برنامه و محتوای آموزش‌های توجیهی برای مریدان، مسئولان و دست‌اندرکاران و نیز تولیدکنندگان رسانه‌های آموزشی مراکز پیش دبستانی را بر اساس این مصوبه فراهم نماید.

دوره آموزش پیش از دبستان به عنوان آموزش غیررسمی، با مشارکت مردم و نهادهای غیر دولتی اجرا می‌شود.

^۱ اخذ مجوز رسمی از وزارت آموزش و پرورش جهت تاسیس واحد‌های آموزشی در مقاطع مختلف تحصیلی

(کودکستان، دبستان، مدرسه راهنمایی، دبیرستان و آموزشگاه‌های آمادگی کنکور و کلاس‌های تقویتی)

^۲ راهنمای برنامه آموزشی و پرورشی دوره پیش دبستانی توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش می‌رسد. در چارچوب راهنمای مذکور مواد آموزشی به صورت غیر متمرکز تهیه می‌شود.

وزارت آموزش و پرورش موظف است بر اجرای صحیح مفاد این مصوبه در همه مراکز دوره پیش دبستانی نظارت نماید و گزارش عملکرد آن را به صورت دو سالانه به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.

رویکرد برنامه و فعالیت‌های دوره پیش‌دبستانی

از آنجایی که سال‌های اولیه زندگی کودک زیر بنای تکوین شخصیت اوست، چنانچه تعلیم و تربیت کودک در دوران سیادت مبتنی بر فطرت الهی به خوبی سامان یابد، امید می‌رود در آینده سرشت حقیقت جویی، فضیلت خواهی، عبودیت و ... در او بروز نماید، از این رو، برنامه و فعالیت‌های دوره پیش دبستان با رویکرد «شکوفایی فطرت الهی» طراحی و تدوین می‌گردد.

اصول حاکم بر فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره پیش دبستانی

- هماهنگ با اهداف و محتوای دوره ابتدایی باشد.
- به فرهنگ بومی و محلی کودکان عنایت داشته و محتوای مورد نیاز به صورت غیرمتمرکز تدوین شود.
- تفاوت‌های فردی و نقش‌های جنسیتی را به رسمیت بشناسد.
- فعالیت‌ها، تلفیقی، پودمانی و انعطاف پذیر باشد و متناسب با توانایی‌ها، نیازها و علایق فطری کودکان و رعایت عنصر شادی و نشاط کودکان طراحی شود.
- بر مشارکت و نقش فعال خانواده در دستیابی به اهداف تأکید داشته باشد.
- ارزشیابی نوآموزان براساس مشاهده رفتار و عملکرد گروهی آنان با رویکرد تشویقی صورت گیرد.

اهداف برنامه و فعالیت‌های دوره پیش دبستانی

اهداف برنامه و فعالیت‌های دوره پیش دبستان برگرفته از اهداف مندرج در اساسنامه دوره پیش دبستانی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش و متناسب با شرایط سنی نوآموزان به شرح زیر می‌باشد :

- ۱- پرورش مهارت‌های جسمی- حرکتی
- ۲- پرورش روحیه و رفتار عاطفی
- ۳- پرورش مهارت‌های ذهنی
- ۴- پرورش صفات اخلاقی و رفتارهای اجتماعی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی
- ۵- انس با قرآن و علاقه به یادگیری آن
- ۶- پرورش ذوق هنری و زیبایی‌شناسی
- ۷- تقویت حس دینی و علایق مذهبی

۸- پرورش هویت ملی

۹ - پرورش مهارت‌های زبان فارسی

۱۰ - ارتقای سطح بهداشت و ایمنی

۱۱ - آشنایی با محیط‌زیست و علاقه و انس با طبیعت و حفظ آن

ویژگی‌های عمومی مربیان پیش دبستانی

- دانش و توانایی برقراری ارتباط خوب و صحیح با کودکان، والدین و کارکنان را داشته باشد.
- به حرفه و کار خود علاقه‌مند بوده ، اعتماد به نفس ، صبر و حوصله کافی را برای کار با کودکان داشته باشد.
- روحیه‌ای شاد و ظاهری آراسته با رعایت شئونات اسلامی داشته باشد.
- از سواد قرآنی برخوردار باشد و به آموزش قرآن در دوره پیش دبستان علاقه‌مند باشد.
- مربیان مراکز پیش دبستانی اقلیت‌های مذهبی از این شرط مستثنی هستند.
- با عناصر «راهنمای تفصیلی برنامه و محتوای آموزشی و پرورشی دوره پیش دبستانی»، « برنامه انس کودک با قرآن ، روش‌های تربیتی کودک، آموزش زبان فارسی (برای مناطق دوزبانه) که در قالب برنامه آموزش مربیان پیش دبستانی توسط شورای عالی آموزش و پرورش پیش بینی می‌شود، آشنا و مهارت‌های لازم را کسب کرده است.
- از سلامت جسمی و روانی لازم برای انجام وظیفه و قدرت بیان شیوا برخوردار باشد.
- به اصول اخلاقی پایبند باشد.
- حداقل دارای مدرک دوره کاردانی مرتبط باشد.

ارزشیابی

- ارزشیابی در دوره پیش دبستان با مشاهده عملکرد گروه نوآموزان صورت می‌گیرد.
- ارزشیابی کودکان باید حین فرایند یادگیری صورت گرفته، رشد آنان را در همه ابعاد اجتماعی، عاطفی، اخلاقی و اعتقادی، شناختی و جسمانی مورد سنجش قرار دهد و به منظور کمک به پیشرفت نوآموزان در امر یادگیری انجام شود.
- عملکرد کودک را نباید با عملکرد کودک دیگر مقایسه کرد و رفتار هر کودک تنها با رفتار گذشته خودش قابل مقایسه است؛ بنابراین با توجه به اصول و اهداف برنامه، دستیابی کودک به حدّ معینی از یادگیری مورد انتظار نیست.
- ارزشیابی، فرصتی است که مربی، کار خود را نیز ارزیابی کند تا از این طریق در کیفیت بخشی به فرایند یاددهی _ یادگیری فعالانه بکوشد.

- ارزشیابی باید بر اساس محتوای فعالیت‌های مربوط انجام گیرد و نتیجه آن به منظور همکاری و هماهنگی بیشتر با اولیای کودکان، به ایشان گزارش شود.
- ارزشیابی در این دوره از طریق مشاهده رفتار کودک در گروه و به صورت توصیفی انجام می‌گیرد و از هر گونه آزمون و نمره‌دهی و صدور کارنامه باید پرهیز شود.

محتوای آموزشی و پرورشی دوره پیش‌دبستانی

محتوای متداول در این دوره مشتمل بر عناوین زیر است:

انس با قرآن، قصه، شعر و سرود، بازی، نقاشی، کاردستی، نمایش خلاق، بحث و گفت‌وگو، مشاهده، آزمایش، گردش علمی و تماشای فیلم و آشنایی با نحوه استفاده از فن‌آوری‌های جدید. این فعالیت‌ها در فرایند تولید محتوای آموزشی، با نگاه تلفیقی به حوزه‌های یادگیری دینی، اجتماعی، هنری، ریاضی، تربیت بدنی و علوم، طراحی و با هدایت مربی، به روش فعال به اجرا در می‌آیند.

مدت زمان برنامه در این دوره شامل حداکثر ۵ روز در هفته با حدود ۳/۵ ساعت فعالیت روزانه می‌باشد.

راهنمای تفصیلی برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره پیش‌دبستانی
همراه راهنمای برنامه اُنس با قرآن کریم و راهنمای برنامه زبان آموزی کودکان مناطق دوزبانه
شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۲۱۲۶ تاریخ ۱۳۸۷/۸/۵

به استناد بند ۲ مصوبه جلسه ۷۷۰ تاریخ ۸۷/۴/۲۵، راهنمای تفصیلی برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره پیش‌دبستانی به شرح زیر مورد تایید شورای عالی آموزش و پرورش قرار گرفت:

فصل اول: راهنمای تفصیلی برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره پیش‌دبستانی

مقدمه

کودکان امروز، نوجوانان و جوانان فکور و مؤثر جامعه فردا و نیز پیران فرزانه و راهنمایان جامعه در آینده خواهند بود. کودکان دوره پیش‌دبستانی، بیش از هر زمان دیگر، آماده پذیرش آداب و رفتارهای مطلوب‌اند.^۱ «فطرت توحیدی» در این مقطع سنی، در آستانه شکوفایی قرار می‌گیرد تا شخصیت ایشان را شکل دهد؛ از این رو، برنامه‌ها و فعالیت‌های دوره پیش‌دبستانی، با تأثیرپذیری از رویکردی الهی، سعی دارد رابطه کودک را متناسب با درک و ظرفیت این سنین در چهارحوزه (ارتباط با خود، خدا، جامعه و نظام آفرینش) تعریف کند.

این برنامه ضمن توجه به نیازها و علایق طبیعی کودکان، تلاش دارد بر مبنای اصول و تعالیم مکتب حیات‌بخش اسلام و اهداف مندرج در اساسنامه پیش‌دبستانی^۲ و نیز با بهره‌گیری از تجارب مفید بشری، ضمن تعامل با خانواده‌ها و مربیان توانمند و با انگیزه، زمینه شکوفایی و بروز خلاقیت‌ها را در آنان فراهم آورد.

محتوای برنامه پیش‌دبستانی، سیال^۳، پیمانه‌ای^۴ و تلفیقی^۵ بوده، با ویژگی‌های رشد دوره سیادت (۷ سال اول زندگی کودک) هم‌خوانی و به تفاوت‌های فردی

^۱ فرمایش معصومین بزرگوار (ع): الف: العلم فی الصغر کالنقش فی الحجر: بادر تک بالادب قبل ان یقسو قلبک

^۲ مصوب جلسه ۶۹۹ شورای عالی آموزش و پرورش

^۳ قابلیت انطباق با مدت زمان حضور نوآموز (به هر میزان)

^۴ جامعیت محتوا با هر میزان بهره برداری

^۵ ترکیبی و بین رشته‌ای

وجنسیتی نوآموزان توجه خاص داشته و می‌کوشد فعالیت‌های متداول این دوره سنی را که توأم با تحرک و نشاط است، مبتنی بر ارزش‌های الهی تعریف کند.

علاوه بر دلایل علمی و پژوهشی، تجارب موجود در ایران و جهان و به ویژه نیاز کودکان مناطق دو زبانه کشور، مستندات قانونی زیر نیز حاکی از ضرورت وجود این دوره به عنوان دوره گذار از خانه به مدرسه می‌باشد.

اساسنامه دوره پیش‌دبستانی، (مصوب ششصدونودونهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش) مبنی بر طول دوره دوساله و وظیفه آموزش و پرورش در تهیه راهنمای برنامه آموزشی و پرورش و نیز نظارت بر همه مراکز آموزشی این دوره

مفاد بند «س» ماده ۵۲ قانون برنامه چهارم توسعه

تعهدات کشورهای عضوکنفرانس داکار (از جمله جمهوری اسلامی ایران) مبنی بر تحت پوشش قرار دادن کودکان ۴ و ۵ ساله در دوره پیش‌دبستانی تا سال ۲۰۱۵ میلادی

علاوه بر این‌ها، ضروری است تأکیدات بنیان‌گذار راحل جمهوری اسلامی در وصایای گران‌قدر ایشان آن‌جا که گفته‌اند: «از امور بسیار با اهمیت و سرنوشت‌ساز، مسئله مراکز تعلیم و تربیت از کودکان تا دانشگاه‌هاست» و نیز اشاره رهبر معظم انقلاب در جمع مسئولان، به خروجی آموزش و پرورش بعد از ۱۳ سال «با احتساب پیش‌دبستانی»، مورد توجه قرار گیرند.

این راهنما مشتمل بر فعالیت‌های متنوع مراکز پیش‌دبستانی، روش‌های اجرا و سایر اطلاعات لازم برای تولیدکنندگان محتوای آموزشی و پرورشی مراکز پیش‌دبستانی است که سابقه ۱۰ ساله دارد، به طوری که در روند تکاملی خود، مراحل آزمایشی را نیز پشت سر گذاشته و از این روی به منظور ایجاد هماهنگی و وحدت در بین مجاری متعدد تصمیم‌گیری برای این دوره تدوین گردیده است.

امید آن‌که با بهره‌گیری از این برنامه موجبات رشد همه جانبه و مطلوب کودکان این مرز و بوم در حساس‌ترین مراحل زندگی آنان فراهم گردد.

تبیین رویکرد دوره پیش‌دبستان

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفاً فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَیْمُ وَلَكِنَ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا یَعْلَمُونَ؛

به سوی آیین پاک الهی روی آور. این فطرت الهی است که خداوند انسان‌ها را بر آن آفریده است. تبدیل و تغییری در آن وجود ندارد. این آیین استوار و محکم حق است ولی بیشتر مردم نمی‌دانند. (سوره روم، آیه ۳۰)

رویکرد، جریانی است که جهت و روح حاکم بر برنامه را تعریف و تحلیل می‌کند و هویتی است که انسجام و انتظام برنامه را در مسیر اصول، اهداف و دیگر عناصر تعیین شده تضمین می‌کند.

برنامه دوره پیش‌دبستان نیز باید از رویکردی تبعیت کند که بتواند با درکی عمیق و نگاهی جامع به کودک، او را در جامعه و ارتباطات گسترده آن و در دنیای پیچیده امروز راهبر باشد.

نگاه عمیق به انسان وقتی پدید می‌آید که در امتداد نگاه جامع پروردگار به انسان و هستی باشد؛ چرا که بافت وجودی انسان با ساختار هماهنگ و قانونمند نظام هستی، همخوانی و همسویی دارد و نقطه شفاف و تجلی‌بخش این هماهنگی در انسان را می‌توانیم در فطرت توحیدی او ببینیم که او را به پرستش، حقیقت‌جویی، فضیلت‌خواهی، عدالت‌جویی، اخلاق، زیبایی و دیگر صفات ارزشمند الهی دعوت می‌کند.

«فطرت نحوه خاصی از آفرینش است که حقیقت آدمی، به آن نحو سرشته شده و بینشی شهودی، گرایشی آگاهانه، کشتی شاهدانه و پرستشی خاضعانه، نسبت به خدای یگانه است.»* فطرت تحمیلی و تعلیمی نیست، ثابت و پایدار است و در تمام انسان‌ها وجود دارد.

اگر چه خمیره انسان با فطرت الهی سرشته شده و این مهم در تمام مراحل حیات او جلوه‌گر است ولی در دوران سیادت به لحاظ عمق تأثیرگذاری آموزه‌ها، این ویژگی باید عمیقاً مورد عنایت اولیا و دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت قرار گیرد؛ از این رو، برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره پیش‌دبستان با رویکرد «شکوفایی فطرت الهی» طراحی و تدوین شده است. در روایات اسلامی از این دوره (۷سال اول) با عنوان سیادت^۱ یاد شده است؛ یعنی، همه برخورد‌های تربیتی با کودک باید با توجه به نیازها و علایق او باشد. بدیهی است تمامی فرایندهای تربیتی مبتنی بر رویکرد فوق، باید با عنایت به ابعاد و ویژگی‌های فطرت آمیل به پرستش و

* تعریف فوق از آیت ا...جوادى آملی است.

* در کتاب شریف مکارم الاخلاق مرحوم طبرسی، چاپ ششم، صفحه ۲۲۲ از پیامبر بزرگوار اسلام (ص) نقل شده است که فرمودند:

«الولد سید سبع سنین و عبد سبع سنین و وزیر سبع سنین.» این حدیث فوق نشان می‌دهد در صورتی که مریبان با دقت، ویژگی‌های هر دوره را به خوبی لحاظ کنند، می‌توانند کودک را به صورت جامع در مسیر یک زندگی متعالی، راهبر باشند.

^۱ سیادت نمایانگر ویژگی سنی کودک در این دوره از حیات اوست که آزادی‌اش را از فیودى که معمولاً در سنین دیگر مطرح است، تضمین و از بازخواست مصون می‌دارد و البته این بدان معنا نیست که او را در قبال خطرات احتمالی رها یا از تعلیم و تربیتش متناسب با شرایط سنی و به صورتی رغبت‌انگیز غافل شویم.

توحید، حقیقت‌جویی، خیراخلاقی، زیبایی دوستی و خلاقیت و نوآوری] در بستر ارزش‌های دینی تعریف و طراحی شود.

از آن‌جاکه در قرآن و متون اسلامی بر مقوله فطرت تأکید شده است، با توجه به رویکرد یادشده، برنامه‌ریزان، تولیدکنندگان محتوا، مربیان، والدین و مسئولان مراکز پیش‌دبستانی نه تنها باید در تدوین، اجرای برنامه و انتخاب نوع ارزشیابی از حریم شخصیت کودک به عنوان امانت الهی پاسداری کنند بلکه با انطباق خویش و نیز برنامه‌های آموزشی با چارچوب رویکرد فوق، زمینه شکوفایی و ارتقای کودک به سوی تحقق اهداف و انتظارات تعیین شده در برنامه را فراهم سازند.

این رویکرد، در طراحی برنامه به فرایند رشد، در تدوین و انتخاب محتوا به زمینه‌سازی جهت بارور شدن و رشد و شکوفایی استعدادهای کودک در مسیر ارزش‌های الهی، در انتخاب روش‌های آموزش به تفکر، خلاقیت، کرامت، شخصیت و حریت کودک و در ارزشیابی به خود شکوفایی کودک می‌اندیشد تا وی در طول زمان، به خود ارزیابی نزدیک و نزدیک‌تر شود و از همه مهم‌تر، به نقش مربی که باید زمینه و بستر مناسب را جهت شکوفا کردن استعدادهای کودک فراهم نماید، عنایت خاص دارد.

هدف‌های تفصیلی دوره پیش دبستان

هدف‌های زیر از اهداف مندرج در اصول و چارچوب مصوب برنامه، اقتباس شده است .

هدف اول: پرورش مهارت‌های جسمی - حرکتی

الف - توسعه توانایی‌های جسمی - حرکتی

انجام دادن صحیح فعالیت‌هایی چون نشستن، راه‌رفتن، چرخیدن، جهیدن، دویدن، پریدن، درجا زدن، جمع و باز کردن اندام‌ها، خوابیدن و

ب - تقویت و هماهنگی توانایی‌های جسمی - حرکتی

لی لی کردن - جا خالی دادن - راه رفتن روی خطوط مستقیم، زاویه‌دار و شیب‌دار - هدف‌گیری - ضربه زدن با پا و دست - پریدن - سوزن نخ کردن (سوزن بزرگ و نوک گرد) - دوختن - تا کردن - چسباندن - پر و خالی کردن - بستن بند کفش - باز و بسته کردن دکمه - ترسیم - رنگ کردن - تقلید کردن از حرکات - حمل صحیح اشیاء - پرتاب و دریافت کردن اشیاء و

هدف دوم: پرورش روحیه و رفتار عاطفی

الف - ابراز صحیح عواطف در زمان و مکان مناسب

- ابراز محبت، همدلی و همدردی با دیگران، به فراخور شرایط و اشخاص

- ابراز خوشحالی و تقدیر از کارهای شایسته دیگران

- ابراز ناخشنودی از کارهای ناشایست

و ...

ب - شناخت ، کنترل و ابراز مناسب هیجانات

- واکنش صحیح به هنگام شادی ، سرور و خنده و یا غم و اندوه و گریه

- خود کنترلی به هنگام خشم و نفرت

- برخورد مناسب در زمان ترس، اضطراب و نگرانی

و ...

هدف سوم : پرورش مهارت‌های ذهنی*

الف - افزایش دقت و تمرکز

افزایش تمرکز ۱۵ - ۱۰ دقیقه ، از طریق تجارب یادگیری

تقویت قدرت حافظه.

ب - ارتقای توانایی تفکر منطقی ، حل مسئله و تصمیم‌گیری

تمایل به گوش دادن نظر دیگران در حل مسائل

تصمیم‌گیری در انجام دادن فعالیت‌های روزانه و ارائه راه حل برای مسائل روزمره

بیان دلایل منطقی ساده برای عمل خود .

پ - پرورش خلاقیت

ارائه ایده‌های نو و راه حل‌های عملی جدید(از نگاه کودک) با استفاده از امکانات موجود

پاسخ گویی به سؤالات از نوع باز

علاقه به تولید و مشارکت در فعالیت‌ها و بازی‌های خلاق .

ت - تقویت روحیه پرسشگری

علاقه به پرسش در زمینه‌های گوناگون (اتفاقات روزمره، محیط، پدیده‌ها و خودش)

پی‌گیری پاسخ‌ها و طرح سؤالات جدید

علاقه به مشارکت در بازی‌ها و فعالیت‌هایی که چپستی و چرایی را مطرح می‌کند.

ث - ارتقای سطح مهارت تشخیص با بهره‌گیری از حواس پنج‌گانه

تشخیص رنگ‌ها ، طعم‌ها، بوها، دما ، زبری ، نرمی و ...

درک مفهوم اندازه و مقدار (کوچک، بزرگ/کوتاه، بلند/کم، زیاد/ و ...)

* در این موضوع، تقویت قدرت حافظه مورد نظر است نه افزایش میزان محفوظات.

درک مفاهیم فضایی (بالا، پایین / زیر، رو / پشت، جلو / داخل، خارج / راست، چپ / کنار) تشخیص اشیا و اشکال و ویژگی‌های آن‌ها (چهار گوش، گردی، سه گوش) دسته‌بندی بر اساس دو، تا سه ویژگی (اندازه - رنگ - شکل) مرتب کردن (از کوچک به بزرگ و بالعکس، کوتاه به بلند و بالعکس، کم‌رنگ به پر رنگ و بالعکس)

برقراری تناظر یک به یک بین اعضای دو مجموعه

تعیین اندازه اشیا بدون استفاده از ابزار استاندارد (وزن، مقدار، درازا و پهنا) تشخیص رابطه کل و جزء

تشخیص عدم تعلق یک شیء به یک مجموعه.

هدف چهارم: پرورش صفات اخلاقی و رفتارهای اجتماعی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی

الف - در حوزه اجتماعی

- تمایل به گوش دادن نظر دیگران
- مهربانی با دیگران و بی‌زاری از بدکاران و دشمنان
- احترام گزاردن به دیگران (پدر و مادر، بزرگ‌ترها، مربیان و معلم‌ها، هم‌سالان، کوچک‌ترها)
- انعطاف‌پذیری
- رعایت قوانین گروهی
- مشارکت‌پذیری در فعالیت‌ها
- توانایی ابراز خود در جمع
- آشنایی با هدیه دادن در موقعیت‌های مناسب
- رعایت آداب روابط اجتماعی (سلام کردن، خداحافظی کردن، خوش‌قولی، تشکر، عذرخواهی، در زدن و اجازه گرفتن قبل از ورود به اتاق و کلاس و ...)
- رعایت حال دیگران در هنگام بازی و فعالیت
- امانت‌داری و حفظ اموال عمومی
- راستگویی و صداقت در روابط اجتماعی
- همدردی کردن با دیگران
- کمک کردن به دیگران
- آشنایی و استفاده صحیح از بعضی رسانه‌ها (رادیو، تلویزیون، رایانه، کتاب، مجله و ...)
- آشنایی با مقررات عبور و مرور (چراغ راهنما، پل عابر پیاده و ...)

- آشنایی با برخی مشاغل و احترام‌گزاردن به آن‌ها (معلم، پزشک، کشاورز، پلیس، رفتگر، نانوا و...)

- آشنایی با نحوه زندگی مردم و احترام به آن (شهری، روستایی، چادر نشینی).

ب - در حوزه فردی

- توجه به نظافت و آراستگی

- عادت به راست‌گویی

- نظم‌پذیری در کارها (وقت‌شناسی و ...)

- انجام دادن کارهای شخصی

- آشنایی با برخی آداب خوردن و آشامیدن

- صبر و تحمل در کارها

- درست مصرف کردن

- انتقادپذیری

- افزایش اعتماد به نفس (دوست داشتن خود، احترام به خود و ...)

- آشنایی و علاقه به فرهنگ حیا و عفاف مانند پوشش اسلامی.

هدف پنجم: انس با قرآن و علاقه به یادگیری آن

این هدف در راهنمای جداگانه انس با قرآن که همراه این مجموعه می‌باشد، تبیین شده است.

هدف ششم: پرورش ذوق هنری و زیبایی‌شناسی

الف - توجه به زیبایی‌های آفرینش و لذت بردن از آن‌ها

بیان و توصیف زیبایی محیط زندگی

بیان احساسات (کلامی و غیرکلامی).

ب - خلق آثار هنری یا اجرای آن

ساختن کاردستی

نقاشی کردن / ترکیب رنگ‌ها/ رنگ‌آمیزی کردن

حفظ اشعار موزون / بیان کلمه‌های معنادار و هم قافیه / شناخت و تولید صدای موزون

بیان و خلق داستان

شرکت در نمایش‌های خلاق.

هدف هفتم: تقویت حس دینی و علایق مذهبی

الف - تقویت انس و ارتباط با خداوند مهربان با عنایت به:

دوست داشتن خدا / شروع کار با نام خدا

علاقه به کارهایی که خدا دوست دارد (نماز، روزه، پاکی و...) دعا کردن .

ب - آشنایی با نعمت‌های خداوند و تشکر از او

آشنایی با نعمت‌های خداوند؛ از جمله: پدر، مادر، خواهر، برادر/ اعضای بدن، زیبایی‌های آفرینش (گیاهان، باران و...) و استفاده درست از آنها
شکرگزاری از خداوند / تشکر از دیگران .

پ - آشنایی با پیامبران و اهل بیت (ع) و انس با ایشان، با تأکید بر آخرین پیامبر -صلی‌الله‌علیه‌وآله- و آخرین پیشوای معصوم -علیه‌السلام
آشنایی با پیامبران و ائمه - علیهم‌السلام - با تأکید بر رفتار آنان با کودکان/ احترام گزاردن به آنان

سعی در خشنود کردن چهارده معصوم-علیهم‌السلام-خاصه امام زمان-عجل‌الله‌فرجه- از طریق انجام دادن کارهای خوب مانند محبت کردن و احترام گزاردن به پدر، مادر، مربی و دیگران.

هدف هشتم : پرورش هویت ملی *

الف - تقویت تعلّقات دینی و ملی

افتخار به مسلمان و ایرانی بودن

آشنایی و علاقه به امام خمینی (ره) ، رهبری انقلاب و شخصیت‌های دینی و ملی
آشنایی و علاقه به مسجد و مکان‌های زیارتی
آشنایی و علاقه به میراث فرهنگی (اماکن تاریخی ، آداب و رسوم پسندیده و...) .

ب- شناخت، تقویت علاقه و احترام به نمادهای ملی

- شناخت پرچم جمهوری اسلامی ایران و احترام به آن
- حفظ کردن سرود ملی کشور و احترام به آن
- آشنایی اجمالی با نقشه کشور ایران
- آشنایی با زبان فارسی و علاقه به آن
- آشنایی با نام رهبر و رئیس‌جمهوری و احترام به آن‌ها .

* اهداف مندرج در این بخش بر اساس اعتقادات قاطبه ایرانیان تنظیم گردیده و پیروان سایر مذاهب و ادیان رسمی کشور در چارچوب قانون اساسی ج.ا.ا و مفاد این راهنما تابع عقاید خود می‌باشند. در ضمن، افتخار به مسلمان و ایرانی بودن (مندرج در بند الف) مغایرتی با اصل احترام نسبت به اقوام و نژادهای غیرایرانی ندارد.

پ- آشنایی و احترام گزاردن به آداب و رسوم و مناسبت‌های دینی و ملی - از قبیل اعیاد و مناسبت‌های مهم اسلامی، ایرانی و انقلابی (مبعث ، غدیر ، نیمه شعبان، فطر، قربان و نوروز، محرم و روز عاشورا، نیمه شعبان، ماه رمضان، شب‌های قدر، دهه فجر، ۱۲ فروردین، روز مادر، روز پدر، روز معلم، روز طبیعت، روز درختکاری و شب یلدا) و علاقه به حضور در مناسبت‌ها .

هدف نهم : پرورش مهارت‌های زبان فارسی

الف: پرورش مهارت‌های زبان در مناطق فارسی زبان

۱- گوش دادن

۱-۱ - دقت در گوش دادن

- تشخیص زیر و بمی صداها

تشخیص و پیدا کردن منبع و جهت صدا

توجه و دقت به صداهای اول و آخر کلمات

گوش دادن و تشخیص صداهای پیرامون (ریزش باران ، صدای سم اسب ، صدای حیوانات، ضربان قلب، آژیر ، بوق و ...)

گوش دادن به سخنان دیگران

گوش دادن به سکوت .

۲-۱- درک پیام‌های کلامی و غیر کلامی

درک اشارات ، لحن و آهنگ در کلام

درک گونه زبان فارسی معیار(محاوره‌ای و نوشتاری)

پیروی از دستورالعمل‌ها و فرمان‌های ساده (تا سه فرمان)

درک کلام موزون

گسترش گنجینه واژگان.

۳-۱- دریافت هسته معنایی پیام

درک نظریات محسوس گوینده .

۴-۱- ارتباط میان بخش‌های یک پیام

تشخیص توالی رویدادها در قصه

ارتباط بین پیام‌های کلامی و غیر کلامی.

۲- سخن گفتن

۱-۲- به کارگیری کار افزارهای مناسب ارتباطی در سخن گفتن

به کارگیری مناسب حرکات اعضای بدن (دست ، سر ، چهره و ...)
به کارگیری مناسب لحن و آهنگ صدا در موقعیت‌های مختلف سخن گفتن.

۲-۲- حرکت از سخن خود محور به گفت و گوی دو سویه

شرکت در بحث و گفت‌وگوهای کلاسی
پاسخ به سؤالات.

۲-۳- سخن گفتن در برابر جمع

- بیان اندیشه، توصیف و توضیح دیده‌ها و شنیده‌ها در جمع، بدون اضطراب و شتابزدگی
بیان احساسات خود در شادی‌ها و غم‌ها
بیان صحیح کلمات

به کارگیری جملات و عبارات کوتاه

کامل کردن عبارات کوتاه (گفتاری)

به کارگیری سبک‌های زبان غیررسمی (دوستانه، مؤدبانه).

۳- خواندن

درک پیام تصاویر (متوالی و غیر متوالی)

ارتباط بین بخش‌های مختلف تصاویر

ارتباط نماد تصویری با نماد نوشتاری .

۴- نوشتن

صحیح به دست گرفتن مداد

دوره‌کشی نوشتاری

وصل کردن خط چین‌ها و نقطه‌ها

ترسیم خطوط جهت دار و منظم از راست به چپ / افقی و عمودی

ترسیم تفکرات در قالب خطوط ابداعی.

ب: آموزش زبان فارسی در مناطق دو زبانه *

کسب توانش نسبی زبانی و ارتباطی

ارتقاء نگرش مثبت نسبت به زبان فارسی .

* با توجه به اهمیت تحقق این هدف در مناطق دوزبانه کشور، درچارچوب همین برنامه، راهنمای ویژه‌ای با عنوان «برنامه درسی زبان آموزی کودکان پیش‌دبستانی در مناطق دوزبانه» تدوین شده که تولید کنندگان محتوا می‌توانند جهت مناطق فوق‌الذکر از آن بهره‌مند شوند.

هدف دهم: ارتقای سطح بهداشت و ایمنی

الف - بهداشت جسمی

- آشنایی با اعضای بدن و نحوه مراقبت از آن‌ها (چشم ، گوش ، دندان ، پوست و ...)
- رعایت بهداشت بدن (استحمام ، مسواک زدن ، کوتاه نگه داشتن ناخن و ...)
- استفاده از وسایل شخصی (مسواک ، لیوان ، دستمال ، شانه و ...)
- رعایت بهداشت هنگام غذا خوردن (شستن دست ها ، نخوردن میوه نَشُسته و ...)
- رعایت بهداشت در استفاده از پوشاک
- تغذیه سالم و مفید
- رعایت بهداشت در مکان‌های عمومی (پارک‌ها ، مراکز آموزشی و...)
- رعایت بهداشت پس از تماس با حیوانات ، گیاهان ، خاک و

ب - ایمنی

- رعایت نکات ایمنی هنگام فعالیت‌ها
- رعایت ایمنی در حوادث غیر مترقبه (متناسب محیط زندگی)
- پرهیز از بازی با وسایل خطرناک (چاقو ، کبریت ، اجاق گاز ، بخاری و ...)
- پرهیز از ارتباط با افراد نا آشنا بدون حضور بزرگترها (پدر ، مادر و...).

هدف یازدهم : آشنایی با محیط زیست و علاقه و انس با طبیعت و حفظ آن

الف - آشنایی با نعمت‌های خداوند و زیبایی‌های آفرینش

- محیط زیست و توجه به زیبایی‌های آن (خانه ، خیابان ، پارک ، جنگل ، کوه ، دریا ، رود)
- گیاهان ، ویژگی‌ها ، زیبایی‌ها و فواید آن‌ها
- جانوران ، ویژگی‌ها ، زیبایی‌ها و فواید آن‌ها
- آب ، زیبایی‌ها و نقش آن در زندگی موجودات
- آسمان و زیبایی‌های آن (خورشید و آفتاب ، ماه و مهتاب ، ستارگان ، روز و شب ، ابر و...)
- منابع (آب ، برق ، گاز ، سوخت ، درخت و...)
- هوا و نقش آن در زندگی موجودات.

ب - حفظ و مراقبت از نعمت‌های خداوند

- حفظ و مراقبت از گیاهان (آب دادن به گیاهان ، خودداری از شکستن شاخه‌ها و...)
- حفظ و مراقبت از حیوانات (غذا دادن به آن‌ها ، خودداری از آزار دادن آن‌ها و...)
- صرفه جویی در مصرف منابع (آب ، گاز ، برق ، درخت و...)
- خودداری از آلوده کردن آب‌ها
- ریختن زباله در کیسه یا سطل مخصوص / تفکیک زباله و علت آن

خودداری از ایجاد آلودگی‌های صوتی
آشنایی با آلوده کننده‌های هوا.

فعالیت‌های دوره پیش دبستانی و روش اجرای آن‌ها

فعالیت‌های متداول در این دوره، به صورت اختیاری و غیر رسمی و مشتمل بر عناوین زیر است:
فعالیت‌های قرآنی، قصه، شعر و سرود، بازی، نقاشی، کاردستی، نمایش خلاق، بحث و گفت‌وگو، مشاهده، آزمایش، گردش علمی، تماشای فیلم، آشنایی و استفاده از فناوری نوین (به تناسب سن و ظرفیت و نیاز کودکان)

این فعالیت‌ها در فرایند تولید محتوای آموزشی، با نگاه تلفیقی به حوزه‌های یادگیری دینی، اجتماعی، هنری، ریاضی، تربیت بدنی و علوم، طراحی و با هدایت مربی، به روش فعال اجرا می‌گردند.

این روش، اساساً کودک محور بوده و با توجه به نیازهای اساسی او طراحی می‌شود. این روش راهی طبیعی برای بیان عواطف و احساسات و نیز شناخت دنیای پیرامون توسط کودک محسوب می‌شود و به او در ایجاد و تقویت روابط بین فردی کمک می‌نماید.

در این روش، کودک در امر یادگیری به شرکت کننده ای فعال و نه دریافت کننده ای غیر فعال تبدیل می‌شود. روش فعال، ارزشیابی مستمر از کودک را در فرایندهای یاددهی-یادگیری تسهیل می‌کند.

این روش، یادگیری را برای کودکان لذت بخش می‌کند و انگیزهای مداوم برای رفتن به مدرسه و یادگیری‌های مدرسه‌ای فراهم می‌آورد.

از ویژگی‌های برجسته این روش، امکان به وجود آمدن تغییر، تنوع و استفاده از فعالیت‌های گروهی است؛ در این صورت است که می‌توان کودکان را به گروه‌های چند نفره تقسیم نمود و بنا به رغبت هر گروه فعالیت خاصی را برای آنان در نظر گرفت، ضمن آن که به منظور کسب تجربه‌های مختلف برای همه کودکان می‌توان ترتیبی اتخاذ نمود که فعالیت گروه‌ها به صورت چرخشی تغییر نماید.

با توضیحات فوق و تأکید بر این نکته که اصولاً تفاوت آموزش‌های رسمی مدرسه‌ای با برنامه‌های غیررسمی کودکان در دوره پیش دبستانی در همین آزادی عمل کودک و مربی است، توصیه می‌شود دست‌اندرکاران و مربیان محترم به گونه‌ای برنامه‌ریزی نمایند که برای تحقق اهداف تربیتی از تمامی قالب‌ها و برنامه‌های متداول نیز (اعم از بازی، قصه، شعر، نقاشی، کاردستی، بازدید، مشاهده، آزمایش، و بحث و گفت‌وگو) استفاده نمایند.

جدول پیشنهادی ذیل، نمونه‌ای از یک برنامه روزانه در مراکز پیش دبستانی می‌باشد:
نمونه یک برنامه روزانه (حدود ۳/۵ ساعت) در مراکز پیش دبستانی

مدت زمان اجرا	عنوان فعالیت	ردیف
۱۵ دقیقه	دعا و نیایش و نرمش صبحگاهی	۱
۱۵ دقیقه	بحث و گفت‌وگوی آزاد بین کودکان	۲
۳۰ تا ۴۵ دقیقه (غیرمتوالی)	برنامه انس با قرآن (در قالب هم‌خوانی و قصه و شعر، استماع تلاوت قرآن و ...) *	۳
۶۰ دقیقه	اجرای فعالیت‌ها (بازی، نقاشی، کاردستی، شعر، قصه، نمایش خلاق، مشاهده، بازدید، آزمایش، بحث و گفت‌وگو، با تشخیص مربی، علاقه کودکان و موقعیت‌های فراهم آمده) **	۴
۳۰ دقیقه	به اقتضای شرایط و امکانات تماشای فیلم‌های مناسب و بخش‌هایی از برنامه کودک سیمای ج.ا.ا همراه با پرسش و پاسخ و نیز در صورت لزوم و امکان، آشنایی و استفاده از فناوری‌های نوین متناسب با نیاز و ظرفیت کودکان (از قبیل بازی‌های رایانه‌ای مناسب و ساده)	۵
۳۰ دقیقه	بازی در فضای باز	۶
۳۰ دقیقه	نظافت و تغذیه میان روز	۷

شرح اجمالی هر یک از فعالیت‌ها

انس با قرآن

نظر به اهمیت فعالیت‌های قرآنی در این دوره، راهنمای ویژه‌ای برای تولیدگران محتوا در استان‌ها تهیه شده است که همراه این مجموعه می‌باشد.

قصه

قصه یا داستان به متن یا گفتاری اطلاق می‌شود که نویسنده یا گوینده در آن فکر، احساس و باور خود را در قالب روایتی داستانی به خواننده ارائه می‌کند. قصه می‌تواند تخیلی و غیر واقعی باشد یا واقعیات زندگی در آن با رنگ و بوی تخیل خالق آن تجلی یابد. معمولاً آن‌چه باعث کشش و جذابیت قصه می‌شود، ماجرا و رویدادهای آن و مفهوم اصلی و پیام نگارنده است که باید به صورت غیر مستقیم در اثر آورده شود. این برنامه تلاش دارد تا عناصر

* با تاکید بر این نکته که برنامه قرآن در این دوره صرفاً آموزشی نبوده بلکه هدف از آن، ایجاد انس و علاقه در کودکان نسبت به قرآن مجید است.

** بدیهی است در مناطق دو زبانه کشور، این فعالیت‌ها متناسب با مفاد راهنمای ویژه زبان آموزی در مناطق مزبور (که همراه این مجموعه می‌باشد) طراحی و اجرا خواهد شد.

فعالیت‌ها را تبیین کند؛ از این رو، ذکر این مسئله مهم است که کارشناسان تولید محتوا باید قصه را طوری تدوین نمایند که مربی بتواند به صورت (قصه‌گویی) آن را اجرا کند. قصه در دو قالب خود را نشان می‌دهد:

الف - قصه منظوم: در بخش شعر درباره آن صحبت شده است.

ب - قصه منثور (غیر منظوم): که محتوای آن باید دارای معیارهای زیر باشد:

معیارها

۱- طرح

به چارچوب و اسكلت قصه طرح می‌گویند و آغاز، میانه و پایان قصه در آن مشخص می‌شود.

۲- موضوع

موضوع، مفهوم حاکم بر کل قصه است و قصه بر اساس آن رشد می‌کند و شکل می‌گیرد و با توجه به اهمیت موضوع در قصه و نیز اهداف این برنامه ضروری است در انتخاب قصه و موضوعات آن از قصه‌ها و آموزه‌های قرآنی و سیره معصومین - علیهم السلام - متناسب با این سن استفاده شود. هم‌چنین، توجه به موضوعات اجتماعی، سیاسی و فرهنگی مناسب است.

۳- درون‌مایه

به محتوای اصلی قصه "درون‌مایه" می‌گویند.

۴- زاویه دید

هر قصه یک زاویه دید دارد که شامل زاویه دید اول شخص و سوم شخص است. قصه از زاویه دید روایت می‌شود.

۵- شخصیت پردازی

هر قصه تعدادی شخصیت دارد، نویسنده با معرفی و توضیح ویژگی‌های آن‌ها شخصیت پردازی می‌کند.

۶- صحنه سازی

هر قصه دارای زمان و مکان خاصی است. نویسنده در صحنه سازی به زمان و مکان قصه اشاره می‌کند و آن را توضیح می‌دهد.

۷- فضا سازی

نویسنده از طریق فضا سازی ما را با فضای قصه، ویژگی روحی _ روانی شخصیت‌ها و مفهوم حس‌گیری در اثر آشنا می‌کند. فضا سازی در قصه بسیار مهم است.

۸- پیرنگ

پیرنگ، رابطه علت و معلول را در قصه روشن می‌سازد و خواننده متوجه می‌شود که عناصر گوناگون قصه در ارتباطی منطقی و باورپذیر با هم قرار گرفته‌اند یا خیر.

۹- حقیقت ماندنی

حقیقت ماندنی، یعنی تطابق تجربه مطرح شده در قصه با ذهنیت مخاطب تا خواننده، اثر را حقیقی و منطقی بداند و آن را بپذیرد؛ در غیر این صورت، اثر فاقد عنصر فوق خواهد بود.

۱۰- لحن و زبان

لحن، ریشه در زبان و بیان قصه دارد. خواننده از طریق گفت و گوی شخصیت‌های قصه و بیان نویسنده با لحن اثر آشنا می‌شود. لحن باید با اثر منطبق باشد.

۱۱- باور پذیری

عناصر قصه در ارتباطی پیوسته می‌باید حس باور پذیری را در خواننده ایجاد کنند؛ در غیر این صورت، مخاطب با اثر ارتباط برقرار نمی‌کند.

۱۲- عنصر تخیل

تخیل، عنصر اصلی و ماندگار در تولید اثر هنری است، هر نوشته‌ای که فاقد این ویژگی باشد، اثر هنری به شمار نمی‌آید. تخیل، روح و روان یک قصه محسوب می‌شود و بستگی به عواملی چون: توانمندی، تجربه و دانش نویسنده در زمینه بازآفرینی واقعیت، فرار وی از واقعیت و باورپذیر ساختن عناصر تخیلی خود در ذهن و اندیشه خواننده دارد. تخیل با خیال‌بافی تفاوت دارد. تخیل آن فضای ذهنی و خلاق در قصه را می‌گویند که مخاطب را به شکلی پویا با آن پیوند می‌دهد و او را یاری می‌کند تا فضاهای ذهنی و تفکر نویسنده را دریابد و با آن‌ها ارتباط برقرار کند، خلاصه آن که باید ذهن کودک را از تخیل انفعالی دور کرد و به سوی تخیل ادراکی سوق داد. تخیل انفعالی با خیال‌بافی همراه است و روابط علت و معلولی در آن وجود ندارد اما در تخیل ادراکی، این روابط لحاظ شده است.

۱۳- آموزش غیر مستقیم

مفاهیم باید به طور غیر مستقیم به کودکان منتقل شود؛ زیرا مستقیم گویی در قصه، عناصر آن را ضعیف می‌سازد.

۱۴- عدم پراکندگی مفهوم

هر قصه، می‌تواند یک مفهوم را با قدرت بیان کند؛ از این رو، چندی مفهوم را نباید در دل یک قصه جا داد و در صورت بیان چند مفهوم باید با دقت آن‌ها را به سوی مفهوم کلی هدایت کرد.

۱۵- رعایت اصول نوشتاری

نویسنده قصه باید اصول نوشتاری را رعایت کند. او ضمن حفظ ارزش هنری اثر خود، باید به زیبایی و سادگی کلام، غنی سازی زبان مخاطب و پرهیز از غلط آموزشی توجه نماید. زبان قصه باید روان، ساده و قابل فهم و متناسب با سن و فرهنگ کودک باشد؛ به طوری که کودک بتواند به سهولت با متن و محتوای قصه ارتباط و انس برقرار کند.

۱۶- هماهنگی سنی

قصه به لحاظ طرح، درون‌مایه و موضوع باید با گروه سنی مخاطب خود هماهنگی داشته باشد، تا مخاطب با لذت به آن گوش بسپارد.

توصیه‌ها

باید مضامین و محتوای قصه در راستای ارزش‌های تربیتی - اخلاقی مبتنی بر آموزه‌های قرآنی تعریف شود.

سعی شود حوادث قصه بیشتر در اطراف حرکت و فعالیت دور زند تا کودک را بیشتر جلب کند.

وحدت و انسجام و تسلسل در قصه باید حفظ شود؛ به طوری که حوادث قصه به هم پیوسته، منظم، یکپارچه و شکل یافته در جهت هدف معین تعریف شود.

قصه دارای رنگ عاطفی باشد و هیجانات پراکنده ای را در شنونده برانگیزد؛ بدین معنا که کودک در قصه، شادی، خشم، اندوه و خوشبختی را احساس کند.

از بهترین صفات قصه خوب و پسندیده، این است که هدف اخلاقی و ارزشی داشته باشد، اگر چه بهتر است این هدف، ضمنی باشد.

قصه کنشی، به قصه‌ای می‌گویند که در آن، گره و گره‌گشایی و طرح ماجرا به خوبی مشهود است و بر اساس نمودار تعادل اولیه، عدم تعادل و تعادل ثانویه طراحی شده است. قصه غیر کنشی، برعکس آن است و در آن، عنصر عدم تعادل، یا ضعیف است یا وجود ندارد. کودکان بیشتر قصه‌های کنشی را دوست دارند.

سعی کنیم در قصه‌های خود، به ذوق، علاقه، فرهنگ و ویژگی‌های بومی مخاطبان توجه کنیم تا گرایش آن‌ها به قصه افزایش یابد. در این زمینه از قصه‌های عامیانه (فولکلوریک) استفاده فراوان می‌توان کرد. البته باید توجه داشت که این گونه قصه‌ها نه تنها نباید با اصول و مبانی ارزشی و دینی، مبتنی بر قرآن و عترت - علیهم‌السلام - مغایرت یا مخالفتی داشته باشد بلکه باید عاملی در جهت انس کودک با آموزه‌های قرآنی باشد.

بکوشیم برای انتقال مفاهیم، از طریق قصه به کودکان، از گونه‌های متفاوت ادبی بهره ببریم؛ فقط به واقع‌گرایی نپردازیم بلکه از فانتزی، جاندارگرایی، طنز پسندیده و دیگر جریان‌های ادبی نیز استفاده کنیم.

لازم است در بیان قصه‌های تصویری، تصاویر قصه با محتوای آن هم خوان باشد. در صورت استفاده از روش گفتار نویسی (محواره نویسی)، که بیشتر در قصه گویی کاربرد دارد، لازم است ترجمه اثر نیز ضمیمه باشد.

تا حد امکان سعی شود در بیان قصه به نقش‌های جنسیتی توجه شود.

ذکر مآخذ، منابع، رعایت امانت در رونویسی و نقل مطالب ضروری است.

شعر و سرود

شعر، عبارت است از اثری که در آن احساس، عاطفه و اندیشه‌های شاعر به گونه‌ای از طریق کاربرد زبان و با استفاده از عناصر شعری از نوع احساس و عاطفه، خیال انگیزی، موسیقی شعر، شکل و ساختار و... نمایان شود. زندگی حقیقی کودک، در هفت سال اول با بازی شکل می‌گیرد و تعریف می‌شود. باید توجه کرد که یکی از بهترین عوامل در انتقال پیام‌های زندگی به کودک، عامل "بازی" است که می‌تواند خود را در شعر کودک نشان دهد.

سرود، عبارت است از کلامی موزون و ملحون (با لحن و آهنگ) که بین شعر و موسیقی قرار دارد. بخش کلامی آن در حوزه شعر و بخش غیرکلامی آن در حوزه موسیقی است؛ از این رو، سرود را می‌توان فصل مشترک شعر و موسیقی دانست. در سرود، نخست وزن و آهنگ، کودک را جذب می‌کند سپس پیام و محتوای نهفته در آن، در لوح ضمیر کودک می‌نشیند.

بخش مهمی از پیام‌های زندگی در طی هفت سال اول حیات کودک از طریق شعرها و سرودها به او انتقال می‌یابد.

شعر ناب کودک باید از ویژگی‌ها و معیارهای خاصی برخوردار باشد که اهم آن‌ها به شرح

زیر است:

معیارها

۱- سادگی و روانی

شعر کودک از هر جهت باید ساده، روان و قابل فهم برای کودکان پیش از دبستان باشد. خصوصاً کاربرد کلمه‌ها باید برگرفته از واژگان پایه کودکان باشد و از هر نوع ترکیب پرهیز شود. ضمناً در معنای کلمه‌ها نیز از طرح مفاهیم انتزاعی و غیر قابل فهم خودداری شود؛ لذا شاعر کودک باید با گنجینه واژگان پایه کودک آشنا باشد.

۲- کوتاه بودن

شعر کودک باید کوتاه و قابل حفظ کردن باشد، حتی اگر حفظ کردن آن مدّ نظر نباشد (مثل قصه منظوم). در شعر کودک باید از انباشت اطلاعات و حرف‌های پراکنده پرهیز نموده و تنها به یک موضوع پرداخته شود. قصه منظوم، قصه یا ماجرای است که در قالب شعر بیان شده است؛ به همین سبب، روایتی‌تر و کمی بلندتر است و حفظ کردن آن مدّ نظر نیست.

۳- زبان

زبان، ابزار کار شاعر است. او با کنار هم چیدن کلمه‌ها می‌تواند مناسب‌ترین شعرهای کودکان را بیافریند. زبان شعری مبتنی بر ایجاز (چکیده‌گویی) است؛ به طوری که شاعر با کم‌ترین کلمه، بیشترین حرف را بیان می‌کند. لازم است مفاهیم آموزشی به جای ارائه مستقیم، با زبان شعر یعنی به صورت غیر مستقیم ارائه شود. به شاعران کودک توصیه می‌شود که در بیان شعر از کلمات مخفف (شکسته) استفاده نکنند، مگر در بعضی سرودها و به شرط آن‌که زبان محاوره‌ای آن، عوامانه نگردد؛ زیرا شعر یکی از ابزارها و بسترهایی است که می‌تواند به اصلاح و ارتقای زبان کودک کمک کند.

۴- خیال‌انگیزی

تخیل مشخصه عمده شعر بودن یک اثر است. کاربرد تخیل در شعر کودکان عواملی دارد که یکی از آن‌ها تشبیه است. تشبیه‌ها عموماً باید حسی به حسی باشند؛ یعنی ذهنی نباشند. عامل دیگر، «تشخیص» است که نوعی شخصیت بخشیدن به اشیا و امور است.

۵- ریتم و وزن

همه گونه رابطه‌های آوایی کلام، از نوع وزن عروضی و هجایی، قافیه، ردیف، تکریر، واج آرایی و...، ریتم و آهنگ شعر را به وجود می‌آورد که باید با نشاط و متناسب با خلق و خوی کودک باشد. هر چه گروه سنی مخاطب پایین‌تر باشد، کاربرد این عنصر نیز باید پررنگ‌تر باشد.

۶- احساس و عاطفه

لازمه‌گیری و دل‌نشینی هر شعر، تأثیرگذاری، داشتن احساس و عاطفه و نیز نقش برانگیختگی آن است و این زمانی صورت می‌پذیرد که ما از دنیای کودکان حرف بزنیم و از چیزهایی که آنان هر روز با آن سروکار دارند (محسوسات، ملموسات و مفاهیم آشنا و قابل درک آنان) سخن بگوییم.

۷- ساختار

منظور از ساختار، وجود هماهنگی و پیوستگی بین محور عمودی و افقی شعر است؛ به طوری که همه اجزا و آحاد آن، با هم پیوندی ارگانیک برقرار کنند و ساختمان واحدی را به وجود آورند. در شعری که دارای ساختار باشد نمی‌توان چیزی اضافه یا چیزی کم کرد.

۸- محتوای آموزشی

شعر کودک باید از محتوایی برخوردار باشد که اولاً متناسب با سن و ذوق کودک باشد، ثانیاً آمیخته با مضامین اسلامی مبتنی بر قرآن و عترت - علیهم‌السلام- باشد و ثالثاً بتواند در طی مراحل رشد، به او کمک کند تا به زندگی خویش جهت‌ارزی و تربیتی بدهد؛ بنابراین، مفاهیم آموزشی و تربیتی می‌تواند در بطن شعر کودک قرارگیرد اما بیان آن باید بسیار ظریف، هنرمندانه و غیر مستقیم باشد.

۹- تناسب در کاربرد عناصر شعری

اولویت و میزان بهره‌گیری از هر یک از عناصر شعری برای کودکان باید با مخاطبان دیگر متفاوت باشد. در شعر کودک بیشتر از همه، ریتم و آهنگ کلمات است که اهمیت دارد؛ بنابراین، عنصر ریتم و آهنگ موزون در شعر کودک کاربرد بیشتری نسبت به عناصر دیگر دارد؛ پس می‌توان از عنصر خیال‌انگیزی بهره‌گرفت تا ارتباطی معنادار بین مفاهیم و محتوا برقرار شود.

۱۰- نوآوری و نوجویی

تحریک حس کنجکاوی کودکان و به‌کارگیری حواس و ادراک آن‌ها جهت کشف جهان پیرامون خود، نتیجه نگاه نوجوی شاعر است که موجب پرورش ذوق هنری کودکان می‌شود.

توصیه‌ها

خواندن شعر

الف: به صورت معمولی، مبتنی بر ریتم و آهنگ موزون و متناسب با ذوق و ذهن کودک
ب: به صورت دکلمه و رعایت کشش هجاها و مصوت‌ها.

در شعر کودک، نوع اول کاربرد بیشتری دارد اما در دوره‌ی آمادگی باید نوع دوم را هم به کار بگیریم تا سال بعد بچه‌ها در مدارس دچار مشکل نشوند .

بهره‌گیری از ریتم، نمایش و هم خوانی در اجرای شعر جهت تأثیرگذاری بیشتر آن آوردن کلمه‌هایی که مرتب تکرار می‌شوند (تکریر) و رعایت تناسب ریتم و آهنگ با محتوای شعر

توجه به فرهنگ دینی، ملی و بومی در چارچوب ارزش‌های دینی، مبتنی بر آموزه‌های قرآن و عترت(ع)

توجه به زبان طنز و لطیفه پردازی و نشاط و شادمانی
مشارکت کودکان در خواندن و حتی سرودن شعر
ذکر مآخذ و منابع و رعایت امانت در رونویسی و نقل مطلب.

نقاشی

به شکل یا طرحی که کودک برای باز آفرینی وقایع ، پدیده‌ها و مفاهیم متأثر از ادراکات خود ترسیم کند، نقاشی کودک می‌گوییم.

معیارها

- کودک، شکلی را ترسیم کند.
- کودک شکلی را ترسیم کند که خود خالق آن بوده است.
- کودک متأثر از ادراکات خود نقاشی کند.
- ادراکات شامل اندیشه‌ها، احساسات و عواطف کودک است که او تحت تأثیر آن‌ها به انجام نقاشی می‌پردازد.
- شکل ترسیم شده در جهت باز آفرینی وقایع ، پدیده‌ها و مفاهیم باشد .
- وقتی کودک تحت تأثیر ادراکات خود به نقاشی بپردازد، شکل ترسیم شده باید بیانگر واقعه، پدیده یا مفهومی باشد. با این دیدگاه، خط خطی‌های بی‌معنایی که کودک در سال‌های نخستین زندگی ترسیم می‌کند، نقاشی محسوب نمی‌شود .
- آزادی عمل و انتخاب کودک رعایت شود.

کودک برای نقاشی کردن متأثر از ادراکات خود به آزادی نیاز دارد. هر قدر کودک، محدود شود حوزه عمل و انتخاب او نیز محدودتر می‌شود. ممکن است مربی به دلایلی آزادی کودک را محدود کند اما این محدودیت نباید سبب محرومیت او شده و او را از خلاقیت و آفرینش اثر باز دارد.

تناسب سنی کودک در طراحی فعالیت، رعایت شود. (رعایت سطح درک، توان کاری و

تمایل کودک)

این برنامه برای کودکان دوره پیش دبستان طراحی می‌شود لذا باید به گونه‌ای باشد که کودک بتواند به آن فکر کند و از عهده انجام آن برآید؛ نه آن قدر پیچیده و دشوار باشد که کودک از انجام آن منصرف شود و نه آن قدر ساده باشد که کودک از آن لذتی نبرد و به انجام آن رغبتی نشان ندهد. رعایت توان فکری و جسمی کودک در فعالیت‌ها و همچنین رعایت عواطف کودکان در انتخاب نوع کار و شیوه اجرا سبب می‌شود تا فعالیت، کودک را به خود جذب کند. هر قدر فعالیت پویاتر طراحی شود، کودک برای انجام دادن کار تا انتها، راغب‌تر خواهد بود.

- ارائه کلیشه و الگو با حفظ خلاقیت و آزادی کودک

ارائه الگوهای بصری یا معنایی و کلیشه‌های رایج به کودکان، نباید به گونه‌ای باشد که مانع نقش‌آفرینی ایشان در بازآفرینی ادراکات و تجربیاتشان شود.
- زمینه مناسب برای بروز خلاقیت فراهم شود.

در برنامه طراحی شده، لازم است به امکان واگرایی موضوع یا تکنیک و تناسب سطح دشواری این دو توجه شود. فعالیت به گونه‌ای طراحی شود که کودک ضمن انجام آن با سؤالات گوناگونی مواجه شود که فقط برای او ایجاد شده است؛ در این صورت، کودک ضمن تلاش برای حل مسائلی که برایش ایجاد شده است، به لذت کشف و کسب تجارب تازه دست می‌یابد و از این طریق زمینه‌های رشد و بروز خلاقیت او فراهم می‌شود.
نکته‌ها:

- ۱- معیارهای ۱ و ۲، را معیارهای نقش‌آفرینی می‌گوییم.
- ۲- معیارهای ۱، ۲ و ۳ مشخص می‌کنند که آیا یک فعالیت نقاشی است یا نه. عدم وجود هر یک از آن‌ها سبب می‌شود تا فعالیت "نقاشی" نباشد.
- ۳- معیارهای ۷-۴، معیارهای آموزشی است. در صورتی که هر یک از آن‌ها رعایت نشود، اگر چه فعالیت نقاشی باشد ولی آموزشی نیست.
- ۴- رعایت معیارهای زیر سبب می‌شود تا فعالیت طراحی شده مناسب باشد؛ زیرا در این صورت، بقیه معیارها نیز خود به خود رعایت خواهند شد:

- نقش‌آفرینی (۱)

- رعایت آزادی برای کودکان (۴)

- رعایت تناسب سنی (۵)

- فراهم کردن زمینه بروز خلاقیت (۷).

۵- تمامی معیارهای فوق باید در طراحی فعالیت رعایت شوند. گرچه می‌توان از هر معیار که در یک طیف صفر تا صد قرار دارد، در حدّ مشخصی بهره برد اما این حد نباید آن قدر کم باشد که به محرومیت فعالیت از معیار منجر شود.

توصیه‌ها

رعایت توصیه‌های زیر سبب ارتقای کیفیت آموزش و بالا بردن میزان تأثیر آن بر کودک خواهد شد.

پویایی فعالیت

فعالیت پویا، فعالیتی است که کودک را به ادامه کار ترغیب می‌کند و باعث می‌شود او از انجام فعالیت بدون محرک خارجی لذت ببرد. کودک در یک فعالیت پویا، داوطلبانه کار می‌کند و تمایل دارد کار را ادامه دهد. تغییر و تنوع در شیوه اجرا، انتخاب فضای مناسب برای اجرا، تکنیک و مواد مناسب، وجود مسئله در موضوع یا تکنیک و تلاش کودک در جهت حل و رفع آن، تحریک حس کنجکاوی او و طراحی فعالیت به روش بازی، از عوامل پویایی فعالیت است.

- وجود مقدمه (پیش زمینه) برای فعالیت

وجود مقدمه برای هر فعالیت، سبب می‌شود کودک برای درک بهتر فعالیت آماده شود، به آن دل ببندد، برای او سؤال‌های لازم ایجاد شود و بتواند از عهده کار برآید. فعالیت مقدماتی نباید آن قدر طولانی شود که فعالیت اصلی تحت الشعاع قرار بگیرد یا کودک دیگر میلی به انجام فعالیت اصلی نداشته باشد.

- تلفیق با سایر فعالیت‌ها (فعالیت تکمیلی)

قبل از برنامه، هنگام اجرا یا پس از آن می‌توان از فعالیت‌های دیگر (کاردستی، شعر، قصه، نمایش خلاق و...) به منظور تکمیل یا تقویت فعالیت اصلی بهره برد. در استفاده از سایر فعالیت‌ها باید مراقب بود تا اصل برنامه گم نشود و کودک به سبب خستگی به انجام نقاشی بی‌رغبت نشود.

- استفاده از فعالیت فردی، گروهی و جمعی در فعالیت‌ها

انتخاب شیوه انفرادی، گروهی یا جمعی با توجه به شرایط برنامه صورت می‌گیرد؛ معمولاً هر قدر کار جمعی‌تر باشد، پویاتر می‌شود. از آن‌جا که کودک به مهارت‌های فردی و جمعی (هر دو دسته) نیاز دارد، سعی شود در فعالیت‌های نقاشی در یک واحد یادگیری از انواع شیوه‌ها، استفاده شود.

پرهیز از مقایسه آثار

منظور از مقایسه اثر یک کودک با سایرین؛ بر پای مسابقات نقاشی، توجه خاص مربی به یک نقاشی، انتخاب و گلچین کردن آثار یک کودک یا برخی کودکان است که سبب می‌شود کودک نسبت به خود بی اعتماد شود، ضمن آن که متوجه علت این انتخاب نیز نمی‌شود.

- توجه به جای تشویق‌های لفظی یا مادی

گرچه تأثیر تشویق‌های لفظی و مادی سریع است ولی اثر آن نیز به سرعت از بین می‌رود. این گونه تشویق‌ها، تنها در راه اندازی کودکانی که در ترسیم نقاشی دچار مشکلاتی‌اند، مؤثر است. رعایت نکاتی چون توجه کردن (نگاه کردن به نقاشی کودک)، درخواست از کودک برای توصیف کردن نقاشی خودش، اشاره به نکات مثبت کار و برپایی نمایشگاه از نقاشی کودکان همواره اثری مفید و پایدار دارد و باعث ایجاد اعتماد کودک نسبت به خود می‌شود.

- اهمیت دادن به فرایند انجام فعالیت

آن چه مهم است نفس کار است نه محصول و اثر تولید شده؛ زیرا در فرایند کار است که کودکان تجارب تازه و کشف‌های لازم را کسب می‌کنند.

- توجه به نقش‌های جنسیتی کودکان

در ارائه موضوع یا الگو باید تلاش کرد خلاقیت کودک در بستر نقش‌های جنسیتی نیز آشکار شود.

- بر پای نمایشگاه از تمامی آثار

این کار سبب می‌شود تا کودکان علاوه بر آن که احساس کنند به آثار آن‌ها توجه شده، از یکدیگر نیز ایده بگیرند اما باید مراقب بود کودکان صرفاً برای شرکت در نمایشگاه اقدام به نقاشی نکنند.

- استفاده از فعالیت‌های کلامی

انجام بحث و گفت‌وگو در فعالیت‌های مقدماتی برای آماده‌سازی کودکان، توصیف اثر خود در هنگام نقاشی یا پس از آن برای مربی یا برای دوست خود، همچنین اظهار نظر در مورد آثار دوستان دیگر سبب می‌شود که کودکان در توصیف کردن و اظهار نظر کردن تمرین داشته باشند.

* استفاده از نقاشی «آزاد و موضوعی» در یک واحد کار

استفاده متناوب از نقاشی آزاد و موضوعی ضروری است؛ لازم است فرصت‌هایی فراهم شود که هم کودک بتواند آزادانه موضوعی را برای نقاشی خود انتخاب کند و هم بتواند در چارچوب موضوعی که به او پیشنهاد می‌شود، فکر کند. در روش آزاد پس از انجام فعالیت مقدماتی

(مشاهده، بحث و گفت و گو و ...)، می توان از کودکان خواست هر چه دوست دارند، بکشند. در این صورت، کودک آزاد است در ارتباط یا بی ارتباط با موضوع مقدماتی نقاشی کند. در روش موضوعی ممکن است موضوع نقاشی، یک مفهوم یا یک شیوه اجرا (تکنیک) باشد. خوب است در یک واحد کار، کودک انواع ابزارها و شیوه های کار (تکنیک ها) را تجربه کند. در انجام فعالیت های مقدماتی، مانند بحث و گفت و گو و همچنین در روش موضوعی، توجه به واحدهای یادگیری و تلفیق موضوعات آن ها ضروری است. در این مورد بهره گیری از مضامین قرآنی و داستان های تربیتی - اخلاقی از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

استفاده از ابزار و مواد مناسب و در دسترس

لازم است ابزار و موادی برای نقاشی کودک پیشنهاد شود که دسترسی به آن ها آسان باشد، ضمن آن که دارای خصوصیاتِ چون دوام، اثرگذاری سریع، نرم بودن در زمان اثرگذاری، درخشندگی و شدت بالای رنگ بوده و تعداد آن ها نه آن قدر کم باشد که کودک از انتخاب محروم شود و نه آن قدر زیاد باشد که کودک نداند کدام را انتخاب کند.

کاربرد حواس در فعالیت

در زمان مشاهده پدیده ها و اجرای فعالیت ها هر چه حواس بیشتری از کودکان به کار گرفته شود، آن ها به ادراک بهتری دست خواهند یافت و هر چه حواس کودک بیشتر تقویت شود، ادراک او از جهان هستی بیشتر خواهد شد.

تحریک خیال

نقاشی بدون به کارگیری خیال، بی روح خواهد بود. موضوع فعالیت نباید به گونه ای باشد که کودک صرفاً یک موضوع شناختی و محدود را ترسیم کند. اجازه دخل و تصرف و تغییر در واقعیت، به کودک کمک خواهد کرد تا قوه تخیل خود را به کار گیرد.

کاردستی

به اشیای حجمی که کودک با تأثیر از افکار، احساسات یا تمایلات خود، آن را می سازد، "کاردستی" می گویند.

تعریف حجم: جسمی که دارای طول، عرض و ارتفاع است و نور نقش تعیین کننده در بیان شکل آن دارد.

معیارها

شیئی توسط کودک ساخته می شود.

کودک با تجسم موضوعی در ذهن خود، ابزار و موادی را گرد می‌آورد و بر اساس همان طرح ذهنی، شیئی را می‌سازد؛ در کاردستی، فرایند ساخت و ساز است که مورد توجه است؛ برای مثال، فقط بریدن کاغذ، کاردستی محسوب نمی‌شود.

حجم ساخته شده زاینده ادراکات، فنون و مهارت‌های دستی کودک است.

دست ساخته‌های کودک از دو منظر قابل توجه است:

الف- بُعد بیانی: کودک زمانی که به ساخت و ساز می‌پردازد، آنچه را قبلاً در ذهن خود مجسم کرده خلق می‌کند.

ب- توان فنی و مهارتی کودک: ظرفیت و توان فنی و مهارتی کودک در نزدیک شدن دست ساخته‌های او به ذهنیتش تأثیر بسزایی دارد.

تذکر: نباید فراموش کرد که آموزش فنون و مهارت‌ها در جهت تقویت بیان کودک اند و به تنهایی ارزش چندانی ندارند.

نکته: به فعالیتی کاردستی کودک می‌گویند که دو معیار فوق (معیارهای تعریف) را دارا باشد.

آزادی عمل کودکان

کودک چه در مرحله طرح ذهنی و چه در مرحله ساخت، باید آزادی عمل داشته باشد؛ زیرا تصمیم‌گیری با کودک است که چه بسازد و چگونه بسازد. لازم به ذکر است که دادن موضوع، تعیین نحوه انجام فعالیت و... باید به گونه‌ای باشد که آزادی عمل کاملاً از کودک گرفته نشود.

تناسب فعالیت با ویژگی‌ها و توانایی‌های سنی کودکان

فعالیت کاردستی از سه جنبه مهارتی (توانایی انجام)، رشد ذهنی (درک) و رشد عاطفی (جذابیت) باید متناسب با سن کودک باشد. کودکان فعالیت‌های خیلی ساده را که در آن احساس بی‌پهودگی کنند، دوست ندارند. از طرفی، فعالیت‌های دشوار آن‌ها را مأیوس و دلزده می‌کند. توجه به اصل از ساده به مشکل و رعایت پیش‌نیازها، در ارتقای توانایی‌های کودکان بسیار مؤثر است. مهارت‌های کودک را باید به تدریج و با برنامه تقویت کنیم. موضوع فعالیت باید در ظرف ادراک کودک جا بگیرد؛ یعنی کودک، توانایی ادراک آن را داشته باشد و در نهایت، رابطه‌ای که فعالیت با عاطفه و تمایلات کودک برقرار می‌کند، موجب جذابیت آن شده و کودک ناخودآگاه به انجام فعالیت ترغیب می‌شود.

فراهم آوردن زمینه مناسب برای بروز خلاقیت

در سال‌های پیش از دبستان، کودکان از فعالیتهایی که به کشف مواد و لوازم هنری منجر می‌شود، لذت می‌برند؛ بنابراین، باید به کودکان فرصت داده شود تا کار خود را بدون دخالت بزرگ‌ترها دنبال کنند و نیاز خلاقه ذاتی خود را بر آورده سازند.

پرهیز از ارائه الگو و کلیشه

ارائه کلیشه‌های ذهنی و الگوهای عملی با توجه به تجارب اندک کودکان، می‌تواند بروز خلاقیت را آسیب پذیر کند؛ بنابراین، به همه کودکان باید فرصت داد تا ساختن را تجربه کنند.

نکته‌ها

۱- برای مثال، تصویر ذهنی هر یک از کودکان از "درخت" با دیگری فرق دارد. دادن یک الگو یا کلیشه کردن یک مدل از درخت، امکان بروز خلاقیت را از آن‌ها می‌گیرد. یک فعالیت طبق معیارهای ۱ و ۲ کاردستی محسوب می‌شود ولی برای این‌که به لحاظ آموزشی هم فعالیتی مناسب باشد، رعایت معیارهای ۳ تا ۶ لازم است.

۲- هر یک از معیارهای ۳ تا ۵ به طور نسبی در فعالیت لحاظ می‌شود؛ برای مثال، آزادی عمل کودک معیاری متغیر است. فعالیت می‌تواند کاملاً آزاد باشد یا با موضوع و این آزادی محدود شود. نکته مهم این است که تغییر هر یک از این معیارها به مرز بحرانی و غیر قابل قبول نرسد.

۳- در فعالیت آموزشی به شرط در نظر گرفتن معیارهای یاد شده می‌توان از برخی دستورالعمل‌ها استفاده کرد.

مثال: فعالیت اریگامی (کاغذ و تا) به طور عمده به چند دستورالعمل اولیه نیاز دارد که اگر به بروز خلاقیت منجر نشود و کودک فقط با پیروی از دستورات مربی بتواند یک شیء کاغذی بسازد، ادراک کودک دخالتی در کار او نداشته است؛ لذا فعالیت قابل قبولی نخواهد بود ولی می‌توان همین فعالیت را به صورت خلاق طراحی کرد تا کودکان بر پایه ادراک خود ساخته‌هایشان را تکمیل کنند. (با استفاده از دستورالعمل‌های ساده پایه مهارتی ایجاد می‌شود تا کودک با ایده و خلاقیت خود به ادامه کار بپردازد.)

۴- در این گروه سنی، هر نوع استفاده از مواد، ابزار یا روش جدید برای ساختن کاردستی می‌تواند یک روش (تکنیک) به حساب آید؛ مثلاً استفاده از دور ریختنی‌ها می‌تواند روش (تکنیک) یک فعالیت باشد.

۵- باید به کودکان کمک کرد که خلاقیت خویش را با توجه به نقش‌های جنسیتی نیز بتوانند ارائه دهند.

توصیه‌ها

- توجه به پویایی و مشارکت هر چه بیشتر کودک
کودکان معمولاً به انجام کاردستی و کسب تجربه، علاقه مندند ولی فعالیت پویاست که ذهن و جسم کودک را هر چه بیش‌تر درگیر کند. ایجاد سؤال و مسئله در ذهن کودکان، ارائه فعالیت از طریق حل مسئله، بالا بردن مشارکت کودکان از طریق آماده کردن وسایل، مشارکت در انتخاب موضوع و... می‌تواند به پویایی بیشتر فعالیت بینجامد.

- وجود فعالیت‌های مقدماتی و ایجاد پیش زمینه ذهنی
انجام فعالیت‌های مقدماتی و زمینه‌سازی، ضمن ایجاد فضای مناسب برای شناخت، کنجکاوی، مشاهده و... کودک را به لحاظ ذهنی، عاطفی و مهارتی برای ورود به فعالیت اصلی آماده می‌سازد. گاهی انجام فعالیت قبلی مثل شعر، قصه، نمایش خلاق، بازی و... خود می‌تواند زمینه‌ای برای ورود به فعالیت بعدی به حساب آید. در این مورد با توجه به آشنایی کودکان با اشعار و داستان‌های قرآنی، استفاده از برخی عناصر موجود در این داستان‌ها مانند کشتی حضرت نوح-علیه‌السلام، گهواره کودکی حضرت موسی-علیه‌السلام، کعبه و... و نیز ساختن جلد، رحل و نشانگر خطوط قرآن کریم مناسب و مفید است.

- توجه به فعالیت‌های فردی و گروهی به صورت متناسب در یک واحد کار
فعالیت‌های فردی و گروهی هر یک مزایایی در جهت پرورش کودک دارند؛ بنابراین، پرداختن به هر دو جنبه و رعایت تناسب با موضوع و روش (تکنیک) کار در طول یک واحد آموزشی، مفید و مؤثر خواهد بود.

تعادل در کار موضوعی و آزاد

همان‌طور که آزادی در موضوع فعالیت، مفید خواهد بود، محدودیت در موضوع نیز گاهی در جهت پرورش مهارت‌ها لازم است. از طرفی، باید توجه داشت زمانی که موضوع، آموزش روش (تکنیک) یا... در فعالیت مورد نظر است، وجود محدودیت‌های دیگر نباید به آزادی عمل یا خلاقیت کودک صدمه بزند.

- تحریک خیال

فعالیت کاردستی باید به گونه‌ای طراحی شود که کودک ضمن به‌کارگیری مشاهداتش از تخیل خویش نیز در ساخت کاردستی بهره‌گیرد؛ مثال:

فعالیت ۱: به کودک گفته می‌شود که درخت را تماشا کند و بعد آن را با خمیر بسازد.

فعالیت ۲: کودکان را کنار درخت می‌بریم و درباره درخت، خاطره و قصه می‌گوییم، بعد از کودک می‌پرسیم: «به نظر شما اگر روی ماه، درخت درآید، چه شکلی است؟». بعد از او می‌خواهیم آن را بسازد.

در فعالیت اول، هدف طراح فقط بیان مشاهدات کودک بوده و تخیل او محدود شده است. در فعالیت دوم (فعالیت مناسب)، مشاهده عینی درخت صورت گرفته و طراح آمیزه‌ای از خیال و مشاهده را از کودک خواسته است. در این فعالیت به تخیل، حس و شناخت به طور متعادل توجه می‌شود.

- آشنا کردن کودک با ابزار، مواد مختلف، امکانات و محیط اطراف کودک فرصت می‌خواهد ضمن تمرکز روی ساختن، به شناخت محیط اطراف نیز پردازد؛ سپس موادی از قبیل سنگ، گل، هسته، پر، چوب، برگ و... را جمع آوری کرده و در کار از آن‌ها استفاده کند.

- توجه به کاربرد و تقویت حواس و ایجاد هماهنگی بین اندام‌ها کودکان در هنگام ساختن کاردستی به طور ناخودآگاه از حواس خود استفاده می‌کنند، ضمن آن که این فعالیت، موجب تقویت مهارت‌ها و هماهنگی بین اندام‌های مختلف آن‌ها می‌شود. فعالیت مناسب، کودک را در جهت به کارگیری دقیق تر و بیش تر حواس هدایت می‌کند.

برپایی نمایشگاه از تمامی آثار (عدم انتخاب آثار)

برپایی نمایشگاه از تمام کارهای کودکان و بدون گزینش، می‌تواند به آنان در جمع بندی کلی از موضوع کمک کند. کودک تجربه‌های دیگران را می‌بیند و تجزیه و تحلیل می‌کند. تذکر: گزینش آثار در حقیقت گزینش شخصیت و توانایی کودکان است و تأثیر مطلوبی نخواهد داشت.

بحث و گفت‌وگو و امکان توصیف اثر خود و دیگران

وجود فضای بحث و گفت‌وگو و توصیف آثار، در جهت تقویت مهارت‌های بیانی کودکان و بالا بردن درک هنری آن‌ها حائز اهمیت است. کودکی که خود تجربه کار با گل را داشته حالا می‌تواند در مورد یک سفال یا ... نظر بدهد.

- عدم مقایسه آثار چون مشاهدات، ادراکات و توانایی‌های کودکان متفاوت است، بدیهی است دست ساخته‌های آنان نیز متفاوت خواهد بود؛ در نتیجه، محصولات نهایی آن‌ها را نباید با هم مقایسه کرد.

- توجه به فرایند کار نه محصول (پذیرش تنوع در محصولات) کودک در فرایند کار شاید بارها چیزی را خراب کنند و دوباره بسازند؛ این امر به غنی شدن حوزه تجربه و شناخت آن‌ها کمک می‌کند؛ بنابراین، تأثیر فرایند کار در رشد کودک بسیار بیش‌تر از محصولی است که ساخته می‌شود.

- توجه به استفاده‌های کاربردی و تلفیقی از ساخته‌های کودک گاهی می‌توان از ساخته‌های کودک برای بازی، تزئین محیط، جای وسایل، نمایش دادن، هدیه دادن و... استفاده کرد؛ مثلاً در مراسم و جشن‌ها، استفاده تزئینی از کاردستی‌های کودک می‌تواند آن‌ها را به شوق آورد (تخلیه‌ی احساسی).

در انتخاب ابزار و مواد باید به نکات زیر توجه کرد:

الف: استفاده از آن راحت باشد.

ب: از رنگ‌های شاد و متنوع استفاده شود.

پ: تهیه آن آسان و در دسترس باشد.

ت: از کیفیت مطلوب برخوردار باشد.

ث: مقدار آن نه خیلی زیاد باشد که کودک را بی‌قید سازد و نه خیلی کم باشد که کودک نگران تمام شدن آن باشد.

- توجه به کار (فعالیت) کودک به جای تشویق‌های مادی و لفظی بهترین تشویق برای کودک، توجه به کار اوست؛ به این ترتیب، کودک متوجه می‌شود تلاشی که انجام می‌دهد، برای ما ارزشمند است و به ادامه کار ترغیب می‌شود و فعالیت برای خود او نیز با ارزش خواهد بود. در این صورت است که کودک برای انگیزه درونی خود کاردستی می‌سازد نه به دلیل تشویق‌های مادی و لفظی مربی.

تذکره: به کار بردن همه توصیه‌ها در یک فعالیت ضرورتی ندارد بلکه استفاده از آن‌ها در جهت بهبود کیفیت آموزشی مد نظر است.

بازی

به کلیه فعالیت‌هایی که کودک از روی میل و رغبت و با شور و اشتیاق انجام می‌دهد، بازی اطلاق می‌شود. بازی دارای قانون و مقررات بوده ولی تحمیلی نیست. بازی فعالیت است که عنصر تفریح در آن موجود و دارای شرط مطلوب باشد. (شرط مطلوب شرطی است که انجام آن از کودک خواسته شده است).

معیارها

فعالیت باید متناسب با ویژگی‌ها، نیازها و توانایی‌های کودکان باشد. هماهنگی بین اندام‌های مختلف بدن و پرورش مهارت‌های حسی - حرکتی (راه رفتن، دویدن، پرتاب کردن، پریدن و...)

توجه به تقویت دقت و تمرکز و عکس‌العمل به موقع و پرورش خلاقیت لازم است بازی علاوه بر تقویت دقت و تمرکز، زمینه‌های رشد خلاقیت، اعتماد به نفس، تصمیم‌گیری فردی، نگاه تازه و جدید به دنیای اطراف، کشف و حل مسئله، پاسخ به موقع و... را فراهم آورد.

دارا بودن تعبیر منطقی (معنا و مفهوم)

فعالیت‌ها و رفتارهای موجود در بازی باید تعبیر منطقی داشته باشد؛ برای مثال، در بازی «گرگم به هوا» وجود تعبیر منطقی گرگ و گوسفند دلیل تعقیب و گریز آن دو است.

وجود رابطه منطقی بین بخش‌های مختلف بازی

این بخش موجب درک و عملکرد خوب کودک و انسجام و جذابیت بازی می‌شود. مثال: ارتباط و هماهنگی که بین گفتن نام پرنده و کلمه «پر» و بالا بردن دست در بازی «کلاغ پر» وجود دارد.

پرهیز از ارائه روش‌های نامناسب در برخورد با کودکان ناموفق:

بازی باید به گونه‌ای طراحی شود که بر اعلام برنده و بازنده تأکید زیادی نشود. لازم است طراح بازی به این نکته توجه کند که کودکی که توان انجام درست فعالیت را ندارد، نباید مدت طولانی از بازی اخراج شود؛ چون فرصت کسب مهارت را از دست خواهد داد. پیشنهاد می‌شود در صورت عدم موفقیت کودک، نقش جدیدی به او داده یا انجام فعالیتی به او واگذار شود.

توصیه‌ها

لازم است در طراحی بازی‌ها از عناصری چون ریتم، نقش‌پذیری، شعر، تحرک و جنب و جوش که مورد علاقه کودکان است و سبب جذابیت بازی می‌شود، استفاده مناسب شود.

گردآوری و ارائه بازی‌های بومی و سنتی متناسب با سن مخاطبان، در حفظ فرهنگ بومی مؤثر بوده و با روحیات کودکان آن محل نیز سازگار است. در ضمن استفاده از زبان، اعتقادات و باورها، لباس، گیاهان و عناصر طبیعی هر محل در تولید بازی‌ها به نوعی از توجه به عناصر بومی و محلی محسوب می‌شود.

بازی‌های گروهی و جمعی، موجب اجتماعی شدن کودک و کسب مهارت لازم در برخوردهای اجتماعی می‌شود. در این گونه بازی‌ها تمام کودکان درگیر و فعال اند؛ به دلیل

وجود این گونه مزایا، طراحی و استفاده از بازی‌های جمعی و گروهی در این دوره توصیه می‌شود.

طراحی بازی‌ها باید به گونه‌ای باشد که ضمن ایجاد رقابت سازنده و سالم، سبب همکاری در گروه شود و کمک کردن، مشارکت و مسئولیت‌پذیری را گسترش دهد تا متناسب با دوره سنی، صفات نیک اخلاقی مانند همدلی با دیگران، محبت، گذشت، کنترل عواطف، پذیرش واقعیات به هنگام شکست و پیروزی، بردباری و رعایت نوبت و... را تقویت کند.

نمایش خلاق

نمایش خلاق یک روند علمی و گروهی کار با کودک است که در آن، مربی با تشخیص توانایی‌ها و نیازهای کودکان و با کمک خودشان، مفهومی را در قالب نمایش به صورت غیر مستقیم آموزش می‌دهد.

نمایش خلاق، یک تمرین برنامه ریزی شده برای یادگیری کودک و وسیله‌ای برای بیان آزادانه ایده‌ها، احساسات و رفتارهای اوست.

نمایش خلاق، یک فعالیت لذت بخش است که در آن، کودکان به واسطه حرکت، پانتومیم، بدیهه‌گویی، نقش بازی کردن و شخصیت‌پردازی را به طور تجربی می‌آموزند.

نمایش خلاق، راهی برای بهره‌گیری از هنر در آموزش است و به منزله یک شیوه مطلوب یادگیری است و در عین حال باعث رشد شخصیت و پرورش ذهن و خلاقیت کودکان می‌شود.

در نمایش خلاق، ساخت یک قصه یا نمایش در سطح حرفه‌ای و مطلوب هدف نیست بلکه کیفیت مسیری که کودک به همراه مربی طی می‌کند و مشارکت او در تمام مراحل مورد نظر است.

معیارها

فعالیت، مطابق با تعریف نمایش خلاق باشد.

نمایش خلاق یک روند علمی و گروهی کار کودک است که در آن، مربی با تشخیص توانایی‌ها و نیازهای کودکان و با کمک خودشان، مفاهیمی را در قالب نمایش (بازیگری و نقش بازی کردن) به صورت غیر مستقیم آموزش می‌دهد.

فعالیت باید، متناسب با ویژگی‌ها و توانایی‌های سنی کودکان طراحی شود.

انتخاب موضوع در راستای اهداف این برنامه باشد.

در بیان موضوع و محتوای نمایش باید اولاً به نقش‌های جنسیتی کودکان توجه کرد، ثانیاً به رشد تربیتی کودک مبتنی بر آموزه‌های دینی توجه ویژه کرد و ثالثاً، موضوع برای کودک قابل درک و فهم باشد.

در نمایش خلاق، روند فعالیت مهم‌تر از نتیجه آن است. در نمایش خلاق، آماده شدن یک قصه یا نمایش در سطح حرفه‌ای و مطلوب، هدف نیست بلکه مهم‌تر از آن، ارزیابی کیفیت مسیری است که کودک به همراه مربی طی می‌کند و در تمام مراحل کار، مشارکت مستقیم دارد.

نکته: هدف از نمایش خلاق، تربیت هنرمندان حرفه‌ای نیست.

در نمایش خلاق، تأکید بر امکانات و تجهیزات نیست.

نمایش خلاق، تنها به یک گروه کودک، یک مربی واجد شرایط (خلاق و همراه با کودک در تمام مراحل و نه فرمان دهنده) و فضایی که بتوان در آن به راحتی فعالیت کرد نیاز دارد.

نکته: چون در نمایش خلاق تأکید بر نقش آفرینی کودک است. وجود امکاناتی مثل لباس خاص نمایش، وسایل صحنه، گریم، موسیقی و... ضروری نیست. در صورت وجود این گونه امکانات در مراکز آموزشی می‌توان از آن‌ها استفاده کرد.

در نمایش خلاق باید آزادی عمل نسبی برای کودک وجود داشته باشد.

دادن آزادی عمل به کودک ضمن ایجاد احساس امنیت باعث می‌شود که او با یک حقیقت روبه‌رو شود، آن را جست‌وجو کرده و بر اساس یافته‌های خود عمل کند این، فرصت مناسبی برای کسب تجربه و بیان خلاق توسط اوست.

نکته: آزادی عمل نسبی به این معناست که کودک در چارچوب برنامه کلاس آن چه را مربی از او خواسته است، به دلخواه نمایش داده یا بیان کند.

گسترش عنصر تخیل

اگر توانایی به تصور در آوردن آن چه وجود ندارد را تخیل بنامیم، نمایش خلاق باید بتواند تخیلات کودکان را هدایت و گسترش دهد و به امور عینی نزدیک کند. هم چنین باید بتواند برخوردهای عملی و عینی کودک را با واقعیت دنیای پیرامونش بیشتر و نزدیک‌تر کند.

نمایش خلاق، باید بتواند باعث برانگیختن، تقویت و پرورش خلاقیت کودک شود.

در نمایش خلاق، توجه به بداهه پردازی و خلق کردن در لحظه، باعث برانگیختن خلاقیت شده و استفاده از اعضای بدن و صدا در اجرای نمایش خلاق توسط کودک، تکرار و تداوم آن و همراهی به موقع و مناسب مربی در نمایش خلاق موجب تقویت و پرورش خلاقیت می‌شود.

نمایش خلاق، متن از پیش تعیین شده ندارد و اساس کار بر بدیهه‌سازی (بداهه‌پردازی)

است.

در نمایش خلاق، همه چیز در لحظه و با کمک خود کودکان خلق می‌شود. متنی برای حفظ کردن وجود ندارد و متنی که از قبل تهیه می‌شود، شرح فعالیت است که مربی آن را بر اساس موضوع واحد کار و در نظر گرفتن تعداد و نوع تمرینات تهیه می‌کند و چگونگی اجرای تمرینات به عهده خود کودکان است.

مشارکت همه کودکان در تمام مراحل فعالیت

در نمایش خلاق مشارکت کودکان لازم و ضروری است. آن‌ها در مراحل مختلف فعالیت (بحث و گفت‌وگو، اجرای تمرین‌ها، قصه‌سازی و نمایش دادن آن) در کنار مربی مشارکت مستقیم و غیر مستقیم دارند. ضروری است تمام کودکان در فعالیت شرکت کنند و کودکی منفعل نباشند.

نکته: در نمایش خلاق همه کودکان، شرکت کننده، اجرا کننده و تماشاگرند.

توصیه‌ها

در نمایش خلاق، مربی نقش راهنما و هدایت‌کنندگی را داشته و مسئولیت طراحی و سازماندهی تمرین‌ها را به عهده دارد و نباید الگوی حرکتی به کودکان بدهد. فعالیت باید به گونه‌ای طراحی شود که کودکان در حین انجام فعالیت به مفاهیم تربیتی، اخلاقی و آموزشی دست یابند و از مستقیم‌گویی پرهیز شود. کودکان، در هر تمرین نکاتی می‌آموزند، در نتیجه به جمع بندی یا مرور مطالب آموزشی در انتهای فعالیت نیازی نیست. تمرینات باید از ساده به پیچیده، از بی کلام به با کلام (خرده نمایش‌ها) و از فردی به جمعی طراحی و اجرا شود.

در نمایش خلاق، مربی باید به جذابیت و شاد بودن فعالیت و همچنین جنبه سرگرم‌کنندگی اجرای آن توجه کند.

در نمایش خلاق، مربی به کودکان کمک می‌کند تا (اصل فاصله گذاری) را رعایت کنند؛ یعنی، کودکان و مربی، حرکتی پاندولی و نامنظم بین نقش و خودشان دارند. چون نمایش خلاق یک جریان آموزشی است در این حرکت پاندولی مطالب آموزشی به راحتی رد و بدل می‌شود، ضمن این‌که بر عدم پرورش بازیگران حرفه‌ای تأکید می‌شود.

مربی لازم است در حین اجرای فعالیت با کودکان و همچنین تعامل کودکان با یکدیگر به طور عملی و تا حد امکان غیر مستقیم به ارزش‌ها و موضوعات تربیت اسلامی و همچنین به ارزش تربیتی نمایش خلاق توجه کند.

مربی باید زمینه مناسب جهت شکوفایی نقش‌های جنسیتی را برای کودکان مهیا کند.

مشاهده

مشاهده، فرایندی است که از طریق آن به پدیده‌های محیط اطراف توجه می‌کنیم. مشاهده، توصیفی برای یک واقعیت، بدون هرگونه تلاش برای تفسیر آن است. همچنین نخستین گام در پژوهش، آزمایش و انجام قضاوت است. پرورش مهارت مشاهده، سبب می‌شود که کودکان به طور آگاهانه در جست‌وجوی اطلاعاتی باشند که بر دانش آن‌ها می‌افزاید. از مهم‌ترین اعمالی که نشان دهنده مشاهده علمی است، می‌توان استفاده از حواس مختلف/ به‌کارگیری وسایل کمکی برای مطالعه دقیق‌تر (ذره بین و...) / توجه به جزئیات مربوط به جسم، پدیده و موضوع و ارتباط آن‌ها با محیط اطراف/ توجه به ترتیب و توالی وقایع را نام برد.

اهداف

مشاهده پدیده‌های طبیعی، راهی برای توجه به آفرینش آفریدگار یکتا و شکر نعمت‌های اوست. مشاهده راهی برای افزایش دانش محسوب می‌شود. مشاهده می‌تواند موجب ایجاد سؤال و انگیزه برای جست‌وجوی پاسخ مورد نظر باشد. مشاهده می‌تواند انگیزه‌ای برای شروع یک تحقیق باشد. مشاهده موجب بسط و گسترش اطلاعات در باره جنبه‌های مختلف یک موضوع می‌شود.

معیارها

طرح پرسش مناسب

با طرح پرسش‌های مناسب، انگیزه کودکان برای مشاهده دقیق‌تر، بهتر و بیشتر بالا می‌رود. توجه‌دادن به زیبایی‌ها، نظم و فواید مخلوقات الهی، زمینه‌های لازم برای شکوفایی فطرت الهی کودک است.

طرح ریزی مناسب برای جمع‌آوری شواهد درباره یک موضوع یا رویداد

دادن فرصت کافی برای مشاهده آزاد، فرصت برای بحث درباره مشاهدات و ترتیب دادن مشاهده مجدد، سبب می‌شود شواهد بیشتر، دقیق‌تر و معتبرتری در اختیار کودکان قرار گیرد.

برقراری ارتباط بین اجزای پدیده‌های مورد مشاهده و توجه به جنبه‌های مختلف آن با ارائه راهنمایی‌های مشخص، به کودکان کمک کنیم تا بتوانند از مشاهده سطحی بگذرند و به مشاهده جزئیات و روابط بپردازند.

بحث و گفت‌وگو

ایجاد زمینه برای بحث و گفت‌وگو

کودکان از این طریق می‌توانند حاصل مشاهدات خود را برای یکدیگر تعریف کنند. همچنین می‌توان فرصت‌های فراهم کرد تا آن‌ها بتوانند ضمن توصیف مشاهدات، به پیش‌بینی فرایندهای مشابه و پیشنهاد فرضیه پردازند و همچنین درباره فواید، زیبایی‌ها و نظم موجود در مخلوقات الهی گفت‌وگو کنند.

گردش علمی - تربیتی

گردش علمی - تربیتی، فعالیتی است که برای درگیر ساختن کودکان با تجربیات یادگیری نوآورانه و مشارکتی، در محیطی جدید طراحی شده است. گردش علمی - تربیتی، معلمان را قادر می‌سازد تا یادگیری کودکان را از داخل کلاس، به جامعه بزرگتر (بیرون از کلاس) گسترش دهند. این نوع گردش‌ها برای کودکان، مانند آزمایشگاهی است که یادگیری در آن، از طریق فعالیت‌های جدید در محیط‌های غنی شکل می‌گیرد.

اهداف

جمع‌آوری اطلاعات از منابع

عینیت بخشیدن به آموزه‌های دینی و توسعه درک آن‌ها از طریق تجربه‌کردن مصادیق و مظاهر آن‌ها در جامعه

برقراری ارتباط بین آموزش‌های مدرسه‌ای و آموزه‌های محیطی، اعم از طبیعی، فرهنگی و

اجتماعی

توسعه مهارت‌های ارتباط با دیگران و کار جمعی

آشنایی با اماکن و آثار تاریخی به منظور درک تدریجی دستاوردهای تمدن اسلامی و ایرانی.

معیارها

فعالیت گردش علمی - تربیتی، متمم و مکمل برنامه درسی داخل کلاس باشد.

فعالیت گردش علمی - تربیتی، به افزایش درک و دانش از موضوع منجر شود.

به پرورش درک معنوی و حس دینی کودک بینجامد.

واقعی بودن موضوع مطالعه، مورد نظر است.

فعالیت گردش علمی - تربیتی، باید زمینه‌ای مناسب برای طرح سؤال و توسعه بحث‌های

کلاسی فراهم آورد.

موجب علاقه به دستاوردهای تمدن اسلامی و ایرانی بشود.

فعالیت‌های ذوقی و گرایش به هنر را پرورش دهد.

به پرورش مهارت جمع آوری اطلاعات و شواهد و مدارک منجر شود. مهارت‌های کار گروهی و روابط اجتماعی را تقویت کند.

آزمایش

آزمایش علمی، یک تجربه کاملاً علمی تعریف شده و کنترل شده است که دیگران نیز با انجام آن به همان نتیجه برسند.

آزمایش علمی، به کودکان کمک می‌کند تا راه حل‌های علمی را با استفاده از روش‌های دانشمندان کسب کنند، اطلاعات مفید علمی را مستقیماً به دست آورند، مفاهیم علمی را بشناسند و آن‌ها را به کارگیرند و حتی تعمیم دهند. آزمایش یکی از شیوه‌های اکتشاف است و از این حیث می‌توان آن را درسه دسته اکتشاف به روش آزمون و خطا، اکتشاف تصادفی و پژوهش طراحی شده، گروه‌بندی کرد.

هدف نهایی، توانمندی کودکان در طراحی پژوهش، اجرا و ارزیابی نتایج آن است اما با توجه به محدودیت‌های مخاطبان دوره، می‌توان اهداف و نتایج مورد انتظار را تعدیل کرد؛ به گونه‌ای که برخی از مشاهدات در دوره پیش‌دبستان را می‌توان در زمره آزمایشات ساده نیز محسوب کرد؛ چرا که با توجه ویژگی‌های دوره پیش‌دبستان، طراحی آزمایش علمی در این دوره با معیارهای علمی بسیار مشکل خواهد بود؛ از این رو، طراحی فرصت‌های برای غنی ساختن مشاهدات می‌تواند عامل مناسبی برای آمادگی کودکان در طراحی و اجرای آزمایش‌های علمی پیچیده‌تر بعدی باشد.

اهداف

آزمایش برای کودکان ایجاد سؤال می‌کند.

آزمایش می‌تواند به قسمتی از سؤال‌های کودکان درباره نظام آفرینش پاسخ دهد. آزمایش به کودکان کمک می‌کند که برداشت‌های خود از پدیده‌های پیرامون را به محک تجربه بگذارند و از درست یا نادرست بودن آن‌ها اطمینان حاصل کنند. آزمایش و رسیدن به نتایج یکسان، می‌تواند به تدریج کودکان را با نظم و قانونمندی جهان آفرینش آشنا کند.

معیار

طرح ریزی فرصت‌های که طی آن، کودکان بتوانند به دست‌کاری در متغیر یا متغیرهای مورد مشاهده بپردازند.

پیش‌بینی کردن فرصت مناسب برای کودک، جهت مشاهده نتایج کار که بر اثر دست‌کاری و تغییر موقعیت، شرایط و عوامل به وجود آمده است.

قرار دادن فرصت‌هایی در اختیار کودکان تا نتایج آزمایش را در شرایط و موقعیت‌های مشابه تفسیر و پیش‌بینی کنند و به نقش وجود یا عدم وجود عامل توجه کنند (زمینه سازی برای توجه به روابط علت و معلولی میان پدیده‌ها).

آزمایش باید توسط خود کودک صورت گیرد، حتی بهتر است طراحی آزمایش و آماده سازی مواد و وسایل نیز توسط کودک انجام گیرد. در صورتی که آزمایش توسط مربی یا فرد دیگری انجام بگیرد و کودک مشاهده کننده باشد، به این شیوه "روش نمایشی" اطلاق می‌شود.

بحث و گفت‌وگو

بحث و گفت‌وگو، روشی است که بر اساس فعالیت‌های گروهی کودکان سازماندهی می‌شود و در آن، فرصت‌ها و موقعیت‌های آموزشی به گونه‌ای پیش‌بینی می‌شود که کودکان قادر باشند و تشویق شوند که ایده‌های خود را به نمایش بگذارند و در فعالیت مشارکت بیشتری داشته باشند. بحث و گفت‌وگو برای یادگیری همه موضوعات درسی اهمیت دارد. بحث و گفت‌وگو، موجب تعمیق آموخته‌های قبلی و تقویت علاقه و رشد عاطفی کودکان با آن موضوعات می‌شود. از این روش باید در مورد آموزه‌های دینی، مبتنی بر قرآن و عترت - علیهم‌السلام - حداکثر استفاده به عمل آید. برای کودکان فرایند کسب اطلاعات، بر دریافت صریح آن از دیگران ارجح است. موقعیت‌هایی که کودکان مایل و قادرند در آن به بحث و گفت‌وگو با یکدیگر بپردازند، عبارت‌اند از:

۱- گفت‌وگوی غیر رسمی:

نوعی گفت‌وگو است که در موقعیت‌های سازمان نیافته انجام می‌گیرد و طی آن، کودکان درباره خود و توانایی‌های خود صحبت می‌کنند.

۲- گفت‌وگوی رسمی:

الف: نوع اول: کودکان به نوبت در باره هر چه می‌خواهند، مربوط یا نامربوط صحبت می‌کنند. این جلسات معمولاً ترکیبی از موضوعات، اشیا و تجربیات مختلف را در بر می‌گیرد. این فرصت‌ها، "زنگ گفت‌وگو"، "زنگ اخبار" یا "زنگ دور هم جمع شدن" گفته می‌شوند.

ب: نوع دوم: گفت‌وگوها حول برنامه‌های روزانه شکل می‌گیرد. در این مرحله، کودکان درباره تلاش‌های خود و در مورد کار با مواد، گفت‌وگو می‌کنند. در پایان هر جلسه، آن‌ها باید فرصتی برای معرفی کارهای خود مثل نقاشی، ساختمان سازی، اختراع و مسئله‌هایی که حل کرده‌اند، داشته باشند.

پ: نوع سوم: شامل برنامه ریزی گروهی یا حل مسئله به وسیله گروه است. در این حالت، از افراد دعوت می‌شود تا نظریات خود را درباره یک موضوع مشخص با دیگران در میان بگذارند و برنامه‌های آینده، علاقه‌ها و ایده‌های خود را شرح دهند.

معیارها

- مربی تسهیل‌گر بوده و مباحث را به سمت شکوفایی فطرت و دستیابی به اطلاعات ضروری هدایت کند.

- هدف، کامل و واضح برای بحث تدارک دیده شود.

- موضوع مورد بحث دارای جنبه‌های گوناگون بوده و باعث به کارگیری افکار شود.

- از شیوه‌های متفاوت (بارش مغزی، تفکر زوجی، تحلیل موردی و ایفای نقش)، برای بیان

ایده‌ها استفاده شود.

- فرصت‌هایی برای مشارکت بیشتر کودکان فراهم شود.

تماشای فیلم و آشنایی و استفاده از فن‌آوری‌های نوین

از آنجایی که تماشای فیلم و کارتون به جهات مختلف، مورد علاقه کودکان است، نمایش فیلم‌های مناسب آموزشی و تربیتی و نیز مشاهده برخی از برنامه‌های ویژه پیش دبستانی که از سیمای ج.ا.ا پخش می‌شود، علاوه بر سرگرمی و کسب نشاط در آموزش فردی و اجتماعی و توسعه زبان ارتباطی آن‌ها مؤثر بوده و زمینه انتخاب و تشخیص فیلم و برنامه‌های مناسب، نقد مشهودات و حتی زمان مناسب برای تماشای آن‌ها را در کودکان فراهم می‌سازد.

از سوی دیگر، نوآموزان، به ویژه در مناطق شهری که بعضاً از نعمت حضور در دامن طبیعت بهره کمی دارند و به سرگرمی‌های خانگی مشغول و با فناوری‌های نوین مثل بازی‌های رایانه‌ای و ... مأنوسند، جا دارد مربیان مراکز پیش دبستانی، به فراخور شرایط، فرصت و نیاز، شیوه‌های آشنایی و استفاده از آن‌ها را به کودکان بیاموزند تا بدین وسیله تدریجاً توان تشخیص و انتخاب صحیح در آن‌ها تقویت شود.

صلاحیت‌های تخصصی مورد نیاز تولیدکنندگان در سطح استان، مناطق و مراکز آموزشی

کمیت‌های تولید محتوا در استان‌ها و مناطق آموزشی

شناخت نقشه یاددهی - یادگیری (آشنایی با عناصر برنامه: رویکرد، اصول، اهداف و قلمرو آن‌ها)

آشنایی با مراحل تولید محتوای آموزشی - تربیتی

برخورداری از سواد قرآنی (توانایی روان خوانی، درک معنای عبارات آیات ساده و انس و

ارتباط مستمر با قرآن کریم)

آشنایی با نحوه بررسی تولیدات

آشنایی با چگونگی مدیریت برنامه و سازماندهی اجرایی
آشنایی با نحوه نظارت بر چگونگی اجرا و توسعه برنامه‌ها
آشنایی با ویژگی‌های کودکان در هفت سال اول زندگی (دوره سیادت) .

مدیران مراکز آموزشی

شناخت نقشه یاددهی- یادگیری (آشنایی با عناصر برنامه: رویکرد، اصول، اهداف و قلمرو آن‌ها)
آشنایی با مراحل تولید و نحوه انتخاب محتوای آموزشی- تربیتی
برخورداری از سواد قرآنی
آشنایی با نحوه اجرای مطلوب برنامه‌ها
آشنایی با ویژگی‌های کودکان در هفت سال اول زندگی (دوره سیادت) .
لازم به ذکر است مراکز پیش دبستانی با فعالیت اختصاصی (مثل موضوع خاص قرآنی) باید ضمن انطباق محتوای برنامه خود با مفاد این راهنما، از آموزش و پرورش استان مجوز قانونی اخذ نمایند.

مراحل طراحی یک واحد یادگیری

مرحله اول :

انتخاب عنوان واحد یادگیری
تعیین زیرمجموعه(عناوین فرعی) مرتبط با عنوان واحد یادگیری
تعیین موضوعات مربوط به هر عنوان فرعی .

مرحله دوم :

تعیین اهداف هر حوزه یادگیری
تعیین انتظارات هر هدف و کدگذاری آن‌ها .

مرحله سوم :

انتخاب و طراحی فعالیت با توجه به فهرست موضوعات (مرحله اول بند سوم)
مشخص نمودن نوع و نام فعالیت
متناسب نمودن فعالیت از حیث ابعاد فنی
متناسب نمودن فعالیت از حیث ابعاد اجرایی.

مرحله چهارم :

برقراری ارتباط بین اهداف و انتظارات هر حوزه یادگیری با فعالیت
برقراری ارتباط بین اهداف و انتظارات فعالیت با اهداف و انتظارات واحد یادگیری
وکدگذاری آن‌ها

مرحله پنجم :

ارزشیابی از مراحل واحد یادگیری .

بدیهی است محتوای تولید شده توسط استان‌ها، پس از تأیید و صدور مجوز توسط کارشناسان دفتر تألیف مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد.

معیارهای هر فعالیت از منظر اجرایی

به جهت هماهنگی شرایط اجرایی با محتوای برنامه و به منظور اجرای مطلوب در مدارس لازم است تولیدکنندگان محتوا، معیارهای زیر را مورد توجه قرار دهند. توجه به نقش مربی در فعالیت (راهنما، هدایتگر و الگو، به ویژه در موضوعات اخلاقی، تربیتی و...)

مشخص بودن مکان اجرا

مشخص بودن مدت زمان اجرا

ارائه پیش زمینه مناسب (ایجاد انگیزه)

مشخص بودن مراحل کار

ذکر نکات بهداشتی و ایمنی

مشخص نمودن وسایل و امکانات و حتی المقدور استفاده از وسایل ارزان و در دسترس

توجه به نحوه چینش کودکان (با توجه به نوع فعالیت)

توجه به نحوه گروه بندی کودکان (با توجه به فعالیت)

انتخاب موضوع بر اساس علاقه، نیازها و توانایی کودک

توجه به فعال بودن کودکان .

ویژگی‌های فضا، امکانات و تجهیزات آموزشی

این ویژگی‌ها ضمن این‌که باید متأثر از فرهنگ دینی و قرآنی باشد، لازم است تابع دستورالعمل دفتر معاونت آموزش و پرورش عمومی به شماره ۱۴۰/۱۳۶۰۶ مورخ ۱۳۸۶/۶/۱۳ باشد.

ویژگی‌های مزبور عبارت‌اند از :

فضا و تجهیزات آموزشی

۱- شرایط و ویژگی‌های فضا و محیط آموزشی

فضا و محیط آموزشی لازم است که:

متأثر از دو فضای رسمی "مدرسه" و غیر رسمی "خانه" باشد.

امکان اجرای فعالیت‌های فردی و گروهی را برای کودکان فراهم آورد.
امکان حضور والدین کودکان و مشارکت آن‌ها در فرایند یاددهی-یادگیری را فراهم کند.
امکان اجرای فعالیت‌های مختلف یاددهی-یادگیری را در محورهای مختلف بازی، قصه‌گویی، نمایش، دست‌ورزی و ... ایجاد کند.
دارای فضای باز مناسب برای فعالیت‌های ورزشی، باغبانی، نگهداری حیوانات، بازی کودکان و... باشد.

متناسب با تعداد کودکان بوده و به وسایل مورد نیاز مجهز باشد.
ضمن استقلال بخشیدن به فعالیت‌های این دوره، در مراکز غیر مستقل اعم از دولتی و غیردولتی (مهدهای کودک، مدارس و ...) مانع انجام وظایف و فعالیت‌های این مراکز نباشد.
در بردارنده نکات ایمنی، بهداشتی و رفاهی باشد؛ از جمله:
- وجود سیستم حرارتی و برودتی، دستگاه تهویه و لوله کشی آب سرد و گرم
- وجود آب آشامیدنی تصفیه شده
- وجود نور و هوای کافی
- قرار گرفتن کلاس‌ها - تا حد امکان - در طبقه همکف
- وجود حفاظ راه پله‌ها، پنجره‌ها، بالکن، استخر و ... و نیز درپوش برای پریزهای برق که در ارتفاع پایین قرار دارند.

- وجود وسایل ایمنی، اطفای حریق و کمک‌های اولیه
- لغزنده نبودن کف اتاق‌ها و سالن‌ها و قابل شست‌وشو بودن و ضد عفونی شدن آن‌ها
- استفاده از رنگ‌های روشن و قابل شست‌وشو در رنگ آمیزی دیوارها (حداقل تا ارتفاع ۱/۵ متر قابل شست‌وشو باشد)
- عدم وجود موانع آسیب‌زا در محیط
- اختصاص بخشی از حیاط مدرسی که دارای کلاس آمادگی ضمیمه‌اند برای زمین بازی کودکان و تا حد امکان، تجهیز آن به وسایل بازی.

۲- امکانات و تجهیزات

مراکز آموزش و پرورش پیش از دبستان می‌بایست دارای امکانات و تجهیزات زیر باشد:
- لوازم بهداشت عمومی (دستمال کاغذی، صابون، سطل زباله‌ی دردار و ...) و بهداشت فردی برای هر یک از کودکان (حوله، لیوان، پیش‌بندبازی و ... که توسط والدین تهیه می‌شود).
- میز و صندلی متناسب برای کودکان و کمد یا قفسه نگهداری وسایل و پوشه‌های فعالیت‌های آنان

- تابلوهای آموزشی (چارت آب و هوا، تقویم روزانه، مسئولیت‌ها، حضور و غیاب کودکان و ...)
 - تابلوهای اعلانات اعم از قابل نصب روی دیوار یا پایه‌دار برای نصب اطلاعیه‌ها،
 بخش‌نامه‌ها دستورالعمل‌ها، پوستر و موارد قابل توجه برای مریدان و اولیای کودکان
 - وسایل صوتی، تصویری (تلویزیون، ویدئو، ضبط و پخش و ... و نوارهای فیلم و موسیقی
 ویژه کودکان)

- تجهیزات لازم برای رشد عاطفی، اجتماعی و زبان آموزی متناسب با ویژگی‌ها و تعداد
 کودکان از جمله انواع عروسک‌های پارچه‌ای، نمایشی، پلاستیکی، انواع ماشین‌ها، کارت‌های
 قصه‌گویی و کتاب‌های مناسب کودکان و ...
 - وسایل و لوازم مورد نیاز آموزش مفاهیم دینی و آموزه‌های قرآنی؛ مانند: نوارهای صوتی و
 تصویری از قرآن کریم، لوحه‌های تصویری و آموزشی و ...

- تجهیزات مورد نیاز برای رشد مهارت‌های ذهنی و جسمانی (مانند پازل، دومینو، انواع
 بلوک‌های ساختمان‌سازی، اتصالات، مکعب‌های چوبی و پلاستیکی، وسایل نقاشی، مقوا و
 کاغذهای رنگی، فیچی نوک گرد، چسب، خمیر بازی، توپ‌های کوچک و بزرگ، تاب، سرسره،
 الاکلنگ و ...) با توجه به ویژگی‌ها و تعداد کودکان
 - وسایل و لوازم مورد نیاز آموزش مفاهیم علوم، ریاضی و سایر مفاهیم مورد نظر با توجه
 به اهداف و محتوای آموزشی و رعایت تناسب آن با ویژگی‌ها و تعداد کودکان.
 یادآوری:

یکی از منابع مهم تأمین وسایل و مواد آموزشی در دوره پیش دبستانی، امکانات موجود در
 محیط زندگی و طبیعت و نیز وسایل دور ریختنی است.

فصل دوم: راهنمای برنامه انس با قرآن کریم

پیش‌گفتار

قرآن کریم، منشور زندگی و راه سعادت انسان است. دوره پیش‌دبستان نیز از حساس‌ترین
 مراحل تربیت و زمینه‌ساز شکوفایی فطرت الهی کودک است. توصیه‌های ائمه معصومین -
 علیهم السلام- که راهنمایان اصلی تعلیم و تربیت هستند، مؤید این موضوع است. حضرت
 امیرالمؤمنین امام علی -علیه السلام- به فرزند خود امام حسن - علیه السلام- می‌فرمایند:

... وَ أَنْ أَبْتَدِئَكَ بِتَعْلِيمِ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ *

(ای فرزندم) ... و تربیت تو را با آموزش کتاب خدای عز و جل آغاز کردم.

* نهج البلاغه، نامه ۳۱

همچنین روان‌شناسی تربیتی بر اهمیت دوره پیش‌دبستان در شکل‌گیری شخصیت کودک تأکید دارد. براساس رسالت آموزش و پرورش و با توجه به راهنمای برنامه درسی دوره پیش‌دبستان، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی همواره سعی دارد علاوه بر محوریت تعلیم و تربیت اسلامی و بهره‌گیری از آموزه‌های قرآن کریم در واحدهای کار دوره پیش‌دبستان، با مغتنم دانستن فرصت یادگیری در این دوره، برنامه‌آنس با قرآن کریم را در واحد یادگیری مستقلی ارائه کند. با توجه به اهمیت این موضوع، ضروری است مراکز پیش‌دبستان، هر روز زمانی را به فعالیت‌های یاددهی-یادگیری خاص قرآن کریم در چارچوب این راهنما اختصاص دهند.

با توجه به سیاست کلی آموزش و پرورش مبنی بر بهره‌مندی از حداکثر ظرفیت‌ها و توانمندی‌های موجود در کشور، تولید و انتخاب فعالیت‌های یاددهی-یادگیری دوره پیش‌دبستان به استان‌ها واگذار شده است.

این مجموعه راهنمای عمل کمیته‌های مذکور در تولید و انتخاب محتوای برنامه‌آنس با قرآن کریم در دوره پیش‌دبستان است.

رویکرد برنامه

رویکرد برنامه قرآن^۱ در دوره پیش‌دبستان، «آنس کودک با قرآن کریم و علاقه به یادگیری آن» است. این رویکرد با توجه به مبانی تعلیم و تربیت اسلامی و برنامه درسی دوره پیش‌دبستان (شکوفایی فطرت الهی)^۲ انتخاب شده است. با توجه به این رویکرد هر نوع یاددهی و یادگیری بر اساس علاقه و پذیرش کودک بوده و از اجبار و تحمیل به دور می‌باشد.

بر این اساس هر فعالیتی که زمینه‌آشنایی، علاقه و ارتباط کودک را با قرآن کریم فراهم آورد و موجب علاقه او به قرآن و یادگیری آن شود، آنس با قرآن در دوره پیش‌دبستان محسوب می‌شود. این امر می‌تواند از طریق گوش دادن به قرائت قرآن و الگوگیری از آن، حفظ برخی از سوره‌ها و آیات، خواندن قرآن، آشنایی با برخی از داستان‌ها و معنای آیات متناسب با درک کودک در قالب فعالیت‌های یاددهی-یادگیری پیش‌دبستانی طراحی شود؛ به شرط آن که این فعالیت‌ها در چارچوب اصول مندرج در این برنامه باشد.

قابل ذکر است انجام این فعالیت‌های قرآنی لزوماً به معنای رسیدن به حدّ خاصی از یادگیری نیست، بلکه زمینه‌ساز علاقه کودک به قرآن کریم و یادگیری آن است.

^۱ این برنامه در چارچوب راهنمای تفصیلی برنامه درسی دوره پیش‌دبستان، تهیه شده است.

^۲ برای آشنایی بیشتر با رویکرد به راهنمای تفصیلی یاد شده مراجعه شود.

هدف: علاقه به قرآن کریم و یادگیری آن

این هدف در قالب فعالیت‌های متنوع و جذاب یاددهی- یادگیری دوره پیش دبستان و در قلمروهای زیر محقق می‌شود.

الف - علاقه به شنیدن قرائت زیبا و جذاب آیات قرآن کریم

- شنیدن صوت زیبای قرآن
- علاقه به شرکت در جمع‌خوانی سوره‌های کوتاه قرآن و سعی در تقلید از قرائت زیبای آن .

ب - علاقه به حفظ برخی آیات و سوره‌های کوتاه قرآن کریم

- حفظ برخی سوره‌هایی که دارای آیات ساده، موزون و کوتاه است؛ مانند: سوره‌های توحید، کوثر، ناس، عصر، نصر، حمد، فلق، قدر.
- حفظ برخی از عبارات و آیاتی که دارای ترکیب‌های ساده، روان، موزون و کوتاه باشد (حدود ۵ کلمه)

پ - آشنایی با برخی از آموزه‌های قرآنی

- آشنایی با برخی از آموزه‌های اخلاقی و رفتاری از قرآن کریم یا درباره قرآن کریم
- آشنایی با برخی از صفات خدا مانند مهربانی ، بخشندگی، توانایی در قالب آموزه‌های قرآنی
- آشنایی به حفظ اشعار و سرودهای قرآنی .

ت - علاقه به شنیدن برخی از داستان‌های قرآنی

- آشنایی با برخی از داستان‌های قرآن کریم
- آشنایی با داستان‌هایی درباره قرآن کریم یا آموزه‌های قرآنی.

ث - علاقه به یادگیری خواندن قرآن کریم

- خواندن کلمات ، عبارات و آیات ساده و کوتاه قرآن کریم.
تذکر مهم: فعالیت‌های یاددهی قرآن کریم در قلمروهای فوق، زمینه‌ساز انس و علاقه به قرآن کریم است. انس با قرآن، محصول علاقه و ارتباط مستمر با آن است که به تدریج حاصل می‌شود. کودکان با توجه به ویژگی‌های فردی و استعدادهای ذهنی خود به بخشی از این توانایی‌ها دست می‌یابند؛ از این رو، هر نوع آموزش به کودکان از الزام و اجبار به دور بوده و دستیابی به حدّ خاصی از یادگیری مورد نظر نیست.

اصول حاکم بر برنامه

- ۱ - برنامه قرآن کریم باید لذت‌بخش و زمینه‌ساز علاقه‌مندی کودک به قرآن باشد .
- ۲ - پیام‌ها و آموزه‌های قرآنی باید متناسب با سنّ کودک انتخاب شود .

- ۳- برنامه قرآن کریم دوره پیش‌دبستان باید مبتنی بر ظرفیت و توانایی کودک باشد.
- ۴- در برنامه قرآن کریم باید بر جنبه‌های رحمت و لطف الهی تأکید شود.
- ۵- برنامه قرآن کریم مبتنی بر دستورات الهی و سنت معصومین-علیهم السلام- است.
- ۶- برنامه قرآن کریم دوره پیش‌دبستان باید مطابق رغبت و علاقه‌ی او بوده و از هرگونه الزام و اجبار به دور باشد.
- ۷- هر نوع برنامه قرآنی باید در قالب فعالیت‌های جذاب یاددهی - یادگیری پیش‌دبستانی عرضه شود.
- ۸- برنامه قرآن کریم دوره پیش‌دبستانی باید در راستای هدف و در چارچوب برنامه‌ی درسی دوره پیش‌دبستان باشد.
- ۹- برنامه قرآن کریم دوره پیش‌دبستانی نباید در تعارض با برنامه رسمی آموزش دوره ابتدایی باشد.
- ۱۰- ارزشیابی باید به منظور سنجش میزان دستیابی به اهداف برنامه بوده و از شیوه‌های اضطراب‌آور، مقایسه کودکان با یکدیگر و نیز انتظار رسیدن همه کودکان به حدّ خاصی از یادگیری، به‌دور باشد.
- ۱۱- در فرایند یاددهی- یادگیری به نقش الگو بودن مربی توجه شود؛ به نحوی که نتیجه اُنس با قرآن کریم در رفتار مربی تبلور داشته باشد.

روش ارائه برنامه اُنس با قرآن کریم

روش‌های ارائه برنامه اُنس با قرآن کریم در دوره پیش‌دبستان به صورت تلفیقی از برنامه‌های مختلف قرآن کریم اعم از حفظ، آموزه‌ها، داستان‌ها و خواندن است. این برنامه‌ها براساس فعالیت‌های یاددهی - یادگیری و معیارهای مذکور در برنامه درسی دوره پیش‌دبستان، طراحی می‌شود.

ارزشیابی

در ارزشیابی برنامه اُنس با قرآن کریم علاوه بر رعایت اصول و نکات مندرج در راهنمای برنامه دوره پیش‌دبستان، توجه به نکات زیر لازم است.

با توجه به رویکرد این برنامه یعنی « اُنس با قرآن کریم و علاقه به یادگیری آن » و هم‌چنین اصول حاکم بر آن رسیدن به حد معینی از یادگیری محتوای آموزشی مد نظر نیست . از این رو دستیابی کودک به هر میزان از یادگیری محتوای ارائه شده مطلوب و مورد قبول است. این مهم باید مورد توجه مربیان و والدین قرار گیرد.

عملکرد کودک را نباید با عملکرد کودک دیگر مقایسه کرد و رفتار هر کودک تنها با رفتار گذشته خودش قابل مقایسه است؛ بنابراین با توجه به اصول و اهداف برنامه، دستیابی کودک به حد معینی از یادگیری مورد انتظار نیست. ارزشیابی به منظور ارائه گزارش به اولیاء و در راستای همکاری و هماهنگی بیشتر آنهاست.

ویژگی‌های مربیان دوره پیش‌دبستانی از منظر برنامه انس با قرآن کریم

از آن‌جا که تمام فعالیت‌های یاددهی - یادگیری مربوط به آموزش قرآن و سایر واحدهای یاددهی توسط یک مربی در دوره پیش‌دبستان انجام می‌شود، از این‌رو مربی علاوه بر صلاحیت‌های عمومی مندرج در بخش‌نامه شماره ۲۱۰/۲۷۶۹/۴۱۲، مورخ ۸۳/۶/۷ صادره از دفتر آموزش و پرورش دوره پیش‌دبستان و ابتدایی، از منظر برنامه انس با قرآن کریم باید واجد ویژگی‌های زیر باشد.

از سواد قرآنی^۱ برخوردار باشد.

به انجام برنامه انس با قرآن کریم در دوره پیش‌دبستان علاقمند است.

با عناصر راهنمای تفصیلی «برنامه قرآن» طی گذراندن دوره مربوط آشنا شده است.

توانایی نسبی در طراحی واحدهای کار قرآن دوره پیش‌دبستانی داشته باشد.

از مهارت کافی در یاددهی موضوعات حفظ، آموزه‌ها، داستان‌ها و خواندن قرآن کریم طی

گذراندن دوره مربوط برخوردار است.

فصل سوم: راهنمای برنامه زبان آموزی کودکان پیش‌دبستانی در مناطق دوزبانه

مقدمه:

ایران، کشوری چندزبانه است که در آن جمع‌کثیری از کودکان در هنگام ورود به مدرسه به زبان‌های غیر از فارسی تکلم می‌کنند. این در حالی است که زبان برنامه‌های درسی در فرایند آموزش کشورمان فارسی است. کودکان غیر فارسی زبان از آغاز ورود به نظام آموزشی با این زبان مواجه می‌شوند و باید با آن ارتباط برقرار کنند.

نتایج تحقیقات انجام شده در مدارس مناطق دوزبانه کشور، بیانگر عملکرد ضعیف

تحصیلی در میان کودکان این مناطق است به طوری که آمارها، افت تحصیلی بیشتری را

^۱ سواد قرآنی یعنی برخورداری از توانایی روان‌خوانی، درک معنای عبارات و آیات ساده و پرکاربرد، انس و خواندن قرآن

کریم بطور مستمر.

به‌ویژه در پایه اول ابتدایی این مناطق نشان می‌دهند. بر این اساس در شروع آموزش، دانش آموزان و معلمان در شرایط بسیار سختی قرار می‌گیرند.

با توجه به مسائل فوق و این که زبان فارسی برای بسیاری از کودکان مناطق دوزبانه کشورمان، زبان دوم است به منظور پر کردن خلاء آموزشی آنان و برای ایجاد عدالت آموزشی، برنامه‌ای درسی تدوین شده تا در راستای آن کودکان مناطق غیرفارسی زبان در قبل از دبستان درفرایندی غیرمستقیم و به صورتی علمی به فراگیری زبان رسمی کشور بپردازند و در نهایت با آمادگی بیشتری به نظام آموزشی ابتدایی وارد شوند.

برنامه مزبور که برای تأمین نیازهای زبان آموزی این کودکان تدوین شده؛ پس از تهیه، تدوین و بررسی در شورای برنامه‌ریزی ذیربط در قالب یک طرح پژوهشی از دید صاحب نظران فن و مجریان از جمله مربیان، اعتباربخشی شده است. برنامه پیش رو، مشتمل بر رویکرد، اصول حاکم بر محتوا، روش و ارزشیابی می‌باشد.

رویکرد برنامه:

رویکرد، دیدگاه و نوع نگاهی است که متأثر از بنیان‌های فکری است. در آموزش زبان، برابند نظریات و تئوری‌های دو حوزه روانشناسی و زبانشناسی تعیین کننده رویکرد آن است که جهت‌گیری و محدوده همه مولفه‌های برنامه را مشخص می‌کند.

تاکید اصلی رویکرد برنامه ایجاد توانش زبانی و ارتباطی به زبان فارسی است. به زبان و یادگیری آن به عنوان یک کل و فرایندی فعال و خلاق نگریسته می‌شود. کارکردها و عناصر دیگر زبان، در بافت‌های معنادار و در موقعیت‌های ارتباطی با توجه به ویژگی‌های شخصیتی، جنسیتی و عاطفی کودکان و بارعایت اصل فعالیت محوری و علایق و نیازهای کودکان آموزش داده می‌شود.

یادگیری زبان به معنای یادگیری مجموعه‌ای از قواعد ذهنی زبان است نه تکرار و حفظ مجموعه‌ای از الگوهای دستوری.^۱ زبان آموزان باید خود به قواعد زبان پی ببرند نه این که قواعد زبان برای آن‌ها تشریح شوند. شکل گفتاری و شفاهی زبان مورد تاکید بوده که در این میان، درک شنیداری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است تفهیم و تفاهم از اصول مهم ارتباطات اجتماعی هستند. بنابراین، زبان آموز باید به این توانایی برسد که منظورش را به صورت کلامی و غیرکلامی بیان کرده و گفته‌های دیگران را درک کند. مربی با ایجاد شرایط واقعی یا شبه واقعی

^۱ منظور از قواعد زبان، قواعدی است که شخص در ذهن دارد و به صورت ناخود آگاه آنها را به کار می‌گیرد. بنابراین با قواعد دستوری تفاوت دارند.

در کلاس، نقش یک هم صحبت، تسهیل کننده فرایند یادگیری و نظم‌دهنده به فعالیت‌های آموزشی را برای کودکان ایفا می‌کند.

باتوجه به این ویژگی‌ها رویکرد برنامه "تلفیقی" است. بدین معنا که؛ تلفیقی از رویکردهای ارتباطی، شفاهی موقعیتی، عاطفی و درک بنیاد با تأکید بر رویکرد ارتباطی می‌باشد.

اهداف برنامه زبان آموزی در مناطق دوزبانه

الف) - کسب توانش زبانی و ارتباطی به زبان فارسی

۱- گوش دادن

- ۱/۱- شناسایی نام اشیا و پدیده‌های موجود در محیط
- ۲/۱- درک درست کلمه‌ها، جمله‌ها و گفتمان‌های ساده
- ۳/۱- درک محور اصلی گفته‌ها
- ۴/۱- پیروی از دستور العمل‌های ساده و متناسب
- ۵/۱- درک و فهم پیام‌های (کلامی و غیر کلامی) ساده
- ۶/۱- درک آهنگ و لحن کلام
- ۷/۱- تمیز کلام موزون از غیر موزون

۲- سخن گفتن

- ۱/۲- به کارگیری واژه‌ها و جمله‌های پر کاربرد با الگوی دستوری مناسب
- ۲/۲- توصیف و روایت ساده درباره دیده‌ها و شنیده‌ها
- ۳/۲- طرح پرسش‌های ساده و پاسخ‌گویی به این نوع پرسش‌ها
- ۴/۲- به کارگیری کارکردها و نقش‌های پر کاربرد زبان
- ۵/۲- به کارگیری درست افعال، ضمائر، صفات و قیود
- ۳- آمادگی برای خواندن و نوشتن به زبان فارسی
- ۱/۳- تصویر خوانی به زبان فارسی
- ۲/۳- صحیح به دست گرفتن مداد
- ۳/۳- وصل کردن خط چین‌ها و نقطه‌ها
- ۴/۳- ترسیم خطوط (افقی، عمودی، گرد، سه گوش و چهار گوش)

ب) - ارتقای نگرش مثبت به زبان فارسی

- ۱- علاقه‌مندی نسبت به استفاده از واژه‌ها و عبارات زبان فارسی
- ۲- علاقه‌مندی به شرکت در گفت‌وگوهای کلاسی و غیر کلاسی
- ۳- گرایش مثبت نسبت به برقراری ارتباط عاطفی با شنونده

۴- التذاذ از کلام آهنگین فارسی

اصول ناظر بر برنامه زبان آموزی در مناطق دوزبانه

اصول حاکم بر محتوا:

۱- در تهیه محتوا از زبان طبیعی و واقعی استفاده شود.

توصیه‌ها:

الف: داده‌های زبانی به لحاظ دستوری صحیح باشند.

ب: زبان در موقعیت‌های واقعی و در ارتباط با زندگی روزمره آموزش داده شود.

پ: واژه‌ها و ساخت‌های زبان فارسی دریافت طبیعی زبان فارسی آموزش داده شود.

ت: فعالیت‌های آموزشی معنادار بوده تا کودکان با ویژگی‌های کاربرد زبان در خارج از کلاس و در محیط واقعی زندگی آشنا شوند.

۲- واژه‌ها و ساختارها در هر درس مبتنی بر معیارهای آموزشی باشد.

الف: واژه‌های جدید در هر درس محدود باشند. (از ۳ تا ۹)

ب: از پرداختن به واژه‌های ذهنی و غیرعینی به‌ویژه در شروع آموزش، خوداری شود. در طول دوره اولویت با آموزش واژه‌های عینی است.

پ: کل واژگان و ساختارها در هر فعالیت، جدید و نا آشنا نباشند و دریافت‌های زبانی آشنا آموزش داده شوند.

ت: سعی شود واژه‌ها و ساختارهای فعالیت‌های پیشین در فعالیت‌های جدید نیز گنجانده شوند.

ث: واژگان و ساختارهای جدید در فعالیت‌های مختلف (نمایش، قصه، بازی، مکالمه، شعر، کاردستی و...) تکرار شوند. در تکرار تلاش شود بافت‌های زبانی و محتوایی جدید باشند.

ج: سعی شود واژه‌های انتخاب شده در فعالیت‌های مربوط به یک برنامه آموزشی در حوزه معنایی مرتبط با موضوع آن باشند.

چ: واژه‌های مورد استفاده در فعالیت‌ها، از واژگان پایه کودکان، واژگان مشترک در زبان مادری و زبان فارسی و نیز از واژگان کتاب پایه اول هم استفاده شود.

۳- در آغاز آموزش، افعال کنشی در متن‌ها و فعالیت‌ها، محور و تکیه‌گاه آموزش هستند.

توصیه

- افعال کنشی مانند خوردن، راه رفتن، پریدن، دیدن، بستن و... به کار گرفته شوند. این افعال قابل نمایش و قابل اجرا هستند و تشبیت آنها در ذهن راحت‌تر است.

۴- فعالیت‌های آموزشی جذاب و متناسب با درک و علایق و نیازهای آنها باشد.

توصیه‌ها:

- الف: از دنیای ویژه کودکان گرفته شده و متناسب با محیط زندگی آنها باشند
- ب: متنوع، کوتاه مدت و برانگیزاننده ذوق و علاقه کودک باشد.
- پ: حواس گوناگون را در فرایند یادگیری به چالش بکشند. برای آموزش یک واژه یا ساخت زبانی علاوه بر حس شنوایی، حواس دیگر نیز به کار گرفته شود.
- ت: در فعالیت‌ها از کارکردهای ذهنی متناسب با کودکان همچون مقایسه، طبقه بندی، تجزیه، ترکیب و پیش‌بینی استفاده شود.
- ث: فعالیت‌ها می‌تواند در قالب یک مجموعه مرتبط با یکدیگر ارائه شوند.
- ج: در تدوین فعالیت‌ها، سیر ساده به پیچیده رعایت شود.
- چ: در فعالیت‌ها، اصل جنسیت و علایق و نیازها و تفاوت‌های فردی و اجتماعی کودکان در نظر گرفته شود.

۵- محتوای فعالیت‌های آموزشی براساس دانش زبانی کودک تهیه و تدوین

شوند.

توصیه‌ها:

- الف: از انکار دانش زبان مادری کودک پرهیز شود، زیرا زبان و فرهنگ زبان مادری پایه و مبنای خوبی برای آموزش فارسی است.
- ب: ضمن ایجاد علاقه و نگرش مثبت به زبان فارسی، حرمت زبان مادری کودکان هم حفظ شود.
- پ: به‌کارگیری زبان مادری مورد تحقیر و تمسخر قرار نگیرد.
- ت: در مراحل اولیه آموزش، می‌توان از زبان مادری استفاده کرد ولی به تدریج زبان فارسی جای آن را می‌گیرد.

۶- محتوای آموزشی، فعالیت محور بوده و از همه رسانه‌ها و امکانات استفاده

شود.

توصیه‌ها :

- الف: از فعالیت‌های مختلفی همچون نمایش، بازی، قصه، شعر، کاردستی، نقاشی، مکالمه و... استفاده شود.
- ب: فعالیت‌های خودساخته و پیشنهاد شده توسط کودکان مورد تاکید است.

ت: انتخاب و اجرای فعالیت‌های آموزشی صرفاً به داخل کلاس محدود نباشد. از فضای خارج از کلاس نیز استفاده شود. اشیاء و پدیده‌های موجود در کلاس و خارج از کلاس محل و رسانه خوبی برای آموزش هستند.

ث: از رسانه‌هایی مثل تصاویر، فیلم، نوار صوتی و تصویری به عنوان ابزار مناسب آموزش زبان استفاده شود.

ج: آموزش صرفاً کتاب محور نباشد.

۷- استفاده از اشعار و سرودها و کلام آهنگین در طول این دوره مورد تأکید است.

توصیه‌ها:

الف: از اشعار کودکانه که بیانگر دنیای کودکان هستند، استفاده شود.

ب: اشعار فاقد عیوب فنی باشند.

پ: اشعار و سرودهای مورد استفاده کوتاه و دارای مضامین محدود باشند.

ت: شعرها مفاهیم عینی و صریح و موضوعات محیط اطراف زبان‌آموزان را بیان بکنند.

ج: از اجبار کودکان به حفظ نمودن اشعار خوداری شود.

۸- داستان از غنی‌ترین و مهم‌ترین فعالیت‌های آموزش زبان است.

توصیه‌ها:

الف: توالی رویدادها در داستان باید صریح و مشخص باشد.

ب: تعداد شخصیت‌های داستان محدود و روابط بین آنها هم ساده باشد.

پ: ترجمه داستان‌های رایج در فرهنگ بومی منبع خوبی برای زبان‌آموزی کودکان است.

ت: مفاهیم ساده، عینی و عاطفی در داستان‌ها گنجانده شوند.

ث: از نتیجه‌گیری‌های صریح اخلاقی پرهیز شود.

ج: در اوایل دوره زمان وقوع حوادث و رویدادهای داستان، گذشته، حال و آینده ساده باشد.

۹- محتوای آموزش به جز بهره‌گیری از آموزه‌های بومی و محلی، بر آموزه‌های دینی، ملی و بین‌المللی نیز استوار است.

توصیه:

- علاوه بر داستان‌های بومی، ملی و مذهبی می‌توان از داستان‌های ملل دیگر نیز استفاده کرد.

اصول حاکم بر روش‌های یادگیری - یاددهی

۱- روش‌های ایفای نقش، بحث و گفت‌وگو و بازی‌های آموزشی، محمل خوبی برای آموزش هستند.

توصیه‌ها

الف: از ایفای نقش برای ایجاد توانش زبانی و ارتباطی استفاده کنید.

ب: واژگان و ساختارهای زبانی را می‌توان در قالب بازی‌های زبانی و اجرای نقش در فضایی مفرح، آموزش داد.

پ: بازی‌های آموزشی جنبه رقابتی نداشته باشد؛ بر اعلام برندگی و بازندگی تأکید نشود.

ت: از مفاهیم عینی، صریح و موضوعات محیط اطراف استفاده شود.

ث: از گروه‌های کوچک در بحث و گفت‌وگو، بازی‌ها و نقش‌ها استفاده شود.

۲- تکیه اصلی در آغاز آموزش، بر مهارت گوش دادن و توجه به دوره سکوت است.

توصیه‌ها:

الف: دوره سکوت به عنوان پدیده رایج در فرایند یادگیری زبان مورد توجه قرار گیرد.

ب: در آغاز آموزش با استفاده از جمله‌های امری و نشان دادن معنای آنها از طریق اجرای فعالیت‌ها می‌توان به کودکان کمک کرد.

پ: کودکان تا زمانی که احساس نیاز و آمادگی نکرده‌اند، نباید به سخن گفتن وادار شوند. در این صورت وقتی زمان سخن گفتن آن‌ها فرا برسد، تعداد غلط‌های فاحش در گفتار آنها کمتر خواهد بود.

۳- فرایند یادگیری زبان پیش از تولید آن با شنیدن گفتار معنادار و ارائه پاسخ‌های غیرزبانی معنادار آغاز می‌شود.

توصیه‌ها:

الف: در آغاز، با زبان آموزان ارتباط زبانی برقرار کنید ولی انتظار تولید زبانی نداشته باشید.

ب: از شیوه Total Physical Response^۱ (پاسخ‌های غیر زبانی به رفتارهای زبانی) که موجب تقویت درک شنیداری است، استفاده شود، بدون اینکه در طول دوره در کاربرد از این شیوه افراط شود.

^۱ شیوه Total Physical Response در اوائل قرن بیستم توسط جیمز آشر زبانشناس انگلیسی با الهام از یادگیری زبان اول کودک در برخورد با والدین با وی در ماه‌های اولیه زندگی ابداع شد. در این شیوه معلم اطلاعات زبانی را به صورت دستور العمل‌هایی مثل بلند شو، بیا اینجا و... در اختیار زبان آموزان قرار می‌دهد و زبان‌آموزان هم در واکنش به این اطلاعات زبانی آن‌ها را تجزیه و تحلیل کرده و فعالیت مورد نظر را انجام می‌دهد.

پ: با استفاده از حرکات بدنی، مفاهیم زبانی را دیداری کنید.
۴- زبان آگاهی تکیه‌گاه آموزش نباشد.

توصیه‌ها

الف: از آموزش مستقیم زبان خودداری شود.
ب: با شیوه‌های غیرمستقیم بر ارزش زبان فارسی صحنه گذاشته شود.
پ: از آموزش دستور زبان و ارائه توضیحات زبانی پرهیز شود.
ت: همانند فراگیری زبان مادری، آموزش بطور ناخودآگاه و طبیعی انجام شود.
ث: اصلاح خطاهای کودکان در جریان آموزش، به شیوه‌های غیرمستقیم انجام شود. زیرا تولید نادرست واژه‌ها، ساختارها و جمله‌ها، پدیده‌ای طبیعی است و بروز خطا از سوی آنان امری اجتناب‌ناپذیر است. اصلاح غلط‌های آن‌ها به طور مستقیم نه تنها ضرورت ندارد بلکه مانع فرایند یادگیری است.
۵- فضای آموزشی دو سویه، فعال، بانشاط، پرتحرک، امن ولذت بخش باشد.

توصیه‌ها

الف: به کلیه دانش آموزان فرصت شرکت در فعالیت‌ها داده شود.
ب: کودکان در اجرای فعالیت‌های آموزشی نقش محوری دارند و یادگیری آن‌ها از همدیگر مورد تأکید است. فعالیت‌های یادگیری در گروه‌های کوچک انجام شود.
پ: از پرسش‌های مداوم، مداخله آموزشی بیش از حد و تصحیح مداوم گفتار کودکان در کلاس پرهیز شود. نقش هدایتی معلم پررنگ گردد.
ت: به کودکان اجازه داده شود تا درباره خواسته‌ها و علایق‌شان صحبت کنند.
ث: توجه دقیق معلم به کودکان و تأیید سخنان آنان ضروری است.
ج: توجه به شیوه‌ها و سبک‌های متفاوت یادگیری ضروری است.
ح: در فرایند آموزش، فضایی دیداری- شنیداری ایجاد کنید.
۶- برای تثبیت ساختارهای درست زبان، از مثال‌ها و مصداق‌های متنوع و گوناگون استفاده شود..

توصیه: - ساختارهای درست زبان در بافت‌های متنوع مطرح و تکرار شوند.

اصول حاکم بر ارزشیابی

۱- ارزشیابی در پیش‌دبستان بیشتر به صورت مستمر، غیررسمی و براساس اهداف زبان آموزی است.

توصیه‌ها:

الف: ارزشیابی، به صورت تدریجی و در فرایند دوره آموزشی انجام شود.

ب: ارزشیابی بیشتر به صورت مشاهده رفتار زبانی یا از طریق انجام کارهای عملی و به صورت شفاهی است.

پ: از شیوه تی پی آر^۱، برای ارزشیابی توانش درکی زبان‌آموزان استفاده شود.

۲- هدف از ارزشیابی کسب اطلاع از میزان دانش و توانش زبان فارسی، بهبود کیفیت یاددهی- یادگیری و شناسایی ضعف‌ها و کاستی‌هاست.

توصیه‌ها

الف: در ارزشیابی به ویژگی‌های کودکان توجه شود. پیشرفت رفتار زبانی هر کودک با خودش مقایسه شود و از مقایسه آن‌ها با یکدیگر خودداری شود.

ب: ارزشیابی، ابزاری در خدمت آموزش و فرصتی برای تقویت آموخته‌هاست.

۳- ارزشیابی به‌طور غیرمستقیم و بدون آگاهی کودک انجام گیرد.

توصیه‌ها

الف: ارزشیابی را به‌عنوان بخشی از فعالیت آموزش در نظر بگیرید و از اختصاص زمان خاص به آن خودداری کنید.

ب: آگاهی زبان‌آموزان از ارزشیابی باعث نگرانی آنها شده و مانع از به‌کارگیری دانش زبانی‌شان می‌شوند.

پ: در جریان ارزشیابی خطاهای زبان‌آموزان به شیوه‌ای غیرمستقیم تصحیح شوند.

۴- ارزشیابی نیز همانند آموزش، فعالیت محور باشد.

توصیه‌ها

الف: در حین انجام فعالیت‌های آموزشی، ارزشیابی انجام شود.

ب: از حس‌های مختلف و فرایندهای مختلف ذهنی کودکان استفاده شود.

پ: در ابتدای آموزش، تأکید ارزشیابی بیشتر، بر درک زبان است تا تولید آن.

^۱ پاسخ‌های غیرزبانی به رفتارهای زبانی (در بند ب شماره ۳ اصول حاکم بر روش‌ها)

ت: در بعد تولید زبان از زبان‌آموزان بخواهید درباره اشیاء، مسائل و مطالب محیط اطراف صحبت کنند. واژگان را نیز بدین صورت ارزشیابی نمایید.
ث: در بخش افعال زبان، فعل‌های کنشی بیشتر مورد تأکید هستند.

ویژگی‌های مربیان زبان آموزی در مناطق دوزبانه

- ۱- به روش‌ها و فنون آموزش زبان دوم آشنا باشند.
- ۲- با ویژگی‌های کودکان و نحوه یادگیری آنان آشنا باشند.
- ۳- با ماهیت زبان، اصول و نظریه‌های آن و نیز عوامل روانشناختی مؤثر در یادگیری زبان آشنا باشند.
- ۴- به زبان فارسی و گویش محلی آشنا باشند.
- ۵- از توانایی لازم برای ایجاد نگرش مثبت به زبان فارسی در میان کودکان و خانواده آنان برخوردار باشند.
- ۶- با راهنمای تفصیلی برنامه زبان آموزی در مناطق دوزبانه آشنا باشند.
- ۷- در انجام فعالیت‌های یاددهی - یادگیری، از مهارت کافی برخوردار باشند.

ساختار آموزشی مرحله اول آموزش بزرگسالان (نهضت سوادآموزی) مصوب جلسه ۸۳۳ تاریخ ۱۳۸۹/۱۱/۱۹ - شماره ابلاغ ۸/۲۸۹۱۸/۲۰ تاریخ ۱۳۹۰/۱/۲۷

با توجه به ضرورت بازنگری ساختار آموزشی نهضت سوادآموزی به منظور ارتقای کمی و کیفی فعالیت‌های سوادآموزی در سطح کشور، به استناد بند ۳ ماده ۶ قانون تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش، مصوب مجلس شورای اسلامی و ماده ۱۰ آیین‌نامه اجرایی اساسنامه نهضت سوادآموزی، مصوب هیئت وزیران تاریخ ۶۷/۱/۱۵ مبنی بر تصویب دوره‌ها، اهداف و برنامه‌های درسی نهضت سوادآموزی، ساختار آموزشی مرحله اول آموزش بزرگسالان (نهضت سوادآموزی) مشتمل بر ۱۶ ماده به شرح ذیل به تصویب می‌رسد.

ماده ۱- تعاریف

۱-۱- بزرگسال بی‌سواد

افراد بالاتر از ۱۰ سال تمام که از تحصیل بازمانده‌اند، بزرگسال بی‌سواد محسوب می‌شوند.

۱-۲- حداقل سواد

توانایی خواندن، نوشتن، حساب کردن، درک و فهم متون ساده به زبان فارسی و کسب مهارت‌های اولیه روخوانی قرآن، حداقل سواد تلقی می‌شود.

۱-۳- تحکیم سواد

تثبیت و تعمیق مهارت‌های خواندن، نوشتن، حساب کردن، درک و فهم متون ساده به زبان فارسی، روخوانی قرآن و کاربرد آن‌ها در زندگی فردی و اجتماعی افراد نوسواد، تحکیم سواد تلقی می‌شود.

۱-۴- دوره سوادآموزی

دوره‌ای که به منظور دستیابی افراد بزرگسال به حداقل سواد، طراحی و اجرا می‌شود.

۱-۵- دوره تحکیم سواد

دوره‌ای که فرصت استمرار و پایداری آموخته‌ها و کاربرد آن را برای کسانی که دوره سوادآموزی را گذرانده‌اند و تمایل به ادامه تحصیل ندارند، فراهم می‌سازد.

۶-۱- دوره انتقال

دوره‌ای که فرصت ادامه تحصیل برای کسانی که دوره سوادآموزی را گذرانده‌اند یا کسانی که فاقد شرایط ادامه تحصیل در نظام آموزش و پرورش رسمی هستند، فراهم می‌سازد.

ماده ۲- مرحله اول آموزش و پرورش بزرگسالان شامل سه دوره سوادآموزی، تحکیم و انتقال می‌باشد.

ماده ۳- دوره سوادآموزی به منظور تحقق اهداف زیر اجرا می‌شود:

۱- کسب مهارت‌های خواندن، نوشتن، درک و فهم متون ساده فارسی

۲- انجام محاسبات ریاضی در حد چهار عمل اصلی

۳- آشنایی با قرآن و کسب مهارت‌های اولیه روخوانی قرآن

۴- آشنایی بیشتر با معارف دینی و فرهنگ اسلامی

ماده ۴- مدت دوره سوادآموزی حداقل معادل ۴۰۰ ساعت آموزشی است که با توجه به شرایط و مقتضیات محیطی و نیاز مخاطبان به تشخیص سازمان نهضت سوادآموزی حداکثر تا ۵۵۰ ساعت قابل افزایش است.

ماده ۵- موضوعات و مفاهیم اساسی دوره سوادآموزی برابر جدول ذیل می‌باشد:

ردیف	موضوعات و مفاهیم اساسی آموزشی	حداقل ساعت آموزش	حداکثر ساعت آموزش
۱	زبان فارسی	۲۶۰	۳۲۵
۲	قرآن و فرهنگ اسلامی	۷۰	۱۱۳
۳	ریاضی	۷۰	۱۱۲
	جمع	۴۰۰	۵۵۰

تبصره- چارچوب و کلیات راهنمای برنامه درسی دوره سوادآموزی، توسط سازمان نهضت سوادآموزی با همکاری سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی تهیه می‌شود. این راهنما به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.

ماده ۶- دوره تحکیم سواد به منظور تحقق اهداف زیر اجرا می‌شود:

۱- پیشگیری از بازگشت به بی‌سوادی

۲- ایجاد ارتباط بین سوادآموزی و آموزش مهارت‌های اساسی زندگی

۳- زمینه‌سازی یادگیری مادام‌العمر

ماده ۷- مدت دوره تحکیم سواد معادل ۲۰۰ ساعت که ۷۰ ساعت حضوری و ۱۳۰ ساعت غیرحضوری است.

ماده ۸- برنامه‌های دوره تحکیم سواد به صورت نیمه‌حضوری و غیرحضوری با استفاده از رسانه‌های آموزشی مناسب و بهره‌گیری از شیوه‌هایی نظیر خدمات مکاتبه‌ای، ایجاد شبکه‌های یادگیری مشارکتی- گروهی اجرا می‌شود.

ماده ۹- دوره انتقال اهداف زیر را دنبال می‌کند:

۱- گسترش مهارت‌های خواندن و نوشتن و درک مطلب و کاربرد آن در زندگی

۲- گسترش فرهنگ و معارف دینی و توانمندسازی افراد در به‌کارگیری دستورات دینی در زندگی فردی و اجتماعی

۳- آشنایی بیشتر با مفاهیم ریاضی و علوم و توانمندی به‌کارگیری آن در زندگی روزمره

۴- رشد بینش اجتماعی، فرهنگی و سیاسی بزرگسالان

ماده ۱۰- دوره انتقال شامل ۸۰۰ ساعت آموزش است که ۲۰۰ ساعت آن به‌صورت خودآموز و غیرحضوری طراحی و اجرا می‌شود.

ماده ۱۱- مواد درسی و زمان آموزش دوره انتقال برابر جدول ذیل می‌باشد:

جمع	زمان		مواد درسی
	غیرحضوری	حضوری	
۲۴۰	۶۰	۱۸۰	ادبیات فارسی
۱۶۰	۴۰	۱۲۰	فرهنگ و معارف اسلامی
۱۶۰	۴۰	۱۲۰	ریاضی
۱۲۰	۳۰	۹۰	علوم تجربی
۱۲۰	۳۰	۹۰	علوم اجتماعی
۸۰۰	۲۰۰	۶۰۰	جمع

تبصره- چارچوب و کلیات راهنمای برنامه درسی دوره انتقال، توسط سازمان نهضت سوادآموزی با همکاری سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی تهیه می‌شود. این راهنما به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.

ماده ۱۲- نظام آموزش غیررسمی بزرگسالان از سوی وزارت آموزش و پرورش تهیه و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.

ماده ۱۳- ارزش تحصیلی پایان دوره انتقال همپتراز با پایان دوره ابتدایی است و دارندگان گواهینامه پایان این دوره مجاز به ادامه تحصیل در دوره راهنمایی تحصیلی می‌باشند.

ماده ۱۴- افرادی که دوره سوادآموزی را گذرانده و به‌صورت خودآموزی دوره انتقال را آموزش دیده باشند، می‌توانند به‌صورت داوطلب آزاد در آزمون پایان دوره مذکور شرکت کنند.

ماده ۱۵- تهیه و تدوین مقررات اجرایی، آموزشی و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دوره‌های مختلف بر عهده سازمان نهضت سوادآموزی است.

ماده ۱۶- پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش موظف است گزارش ارزشیابی این مصوبه را حداکثر دو سال پس از اجرای آن تهیه و به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.

ساماندهی زمان آموزش در دوره ابتدایی

مصوب جلسه ۸۳۴ تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۵ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۲۸۶۶۳ تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۸

شورای عالی آموزش و پرورش به منظور مدیریت بهینه زمان آموزش و فراهم آوردن زمینه تحول آفرینی در فرایند تعلیم و تربیت و کیفیت بخشی به برنامه های آموزشی و تربیتی، طرح «ساماندهی زمان آموزش در دوره ابتدایی» را به شرح زیر تصویب می کند:

ماده ۱- اهداف طرح

- ۱- تقویت انگیزه و نشاط دانش آموزان برای فراگیری فزونتر
- ۲- گسترش فعالیت های پرورشی و فوق برنامه برای رشد همه جانبه تربیتی دانش آموزان
- ۳- انطباق بیشتر برنامه های آموزشی و تربیتی با شرایط سنی و ویژگی های روانی دانش آموزان
- ۴- انعطاف پذیری برنامه ها و زمان آموزش متناسب با شرایط اقلیمی و منطقه ای
- ۵- تقویت ارتباط مدرسه و خانواده و تحکیم تعامل عاطفی دانش آموزان با خانواده خویش
- ۶- تقویت انگیزش و فراهم آوردن زمینه ارتقای تحصیلی و شایستگی های حرفه ای شغلی و پژوهشی معلمان

ماده ۲- چگونگی اجرا

- برنامه هفتگی مدارس ابتدایی به میزان حداقل ۱۸۰۰ جلسه در طول سال تحصیلی با رعایت جدول مواد درسی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش تنظیم و اجرا می شود. در تنظیم برنامه هفتگی رعایت نکات زیر ضروری است:
- ۱- برنامه آموزشی و تربیتی هفتگی مدرسه در قالب ۲۵ جلسه آموزشی برای کلیه پایه های تحصیلی منحصراً در ۵ روز اول هفته سازماندهی و اجرا شود.

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۶۰۹ شورای عالی تاریخ ۱۳۷۶/۳/۲۸ که طی شماره ۱۲۰/۱۱۲۶/۲ تاریخ ۱۲۰/۱۲/۶ ابلاغ شده است: به مناطقی از آموزش و پرورش که در آن ها برای دانش آموزان دیرآموز کلاس ویژه تشکیل می گردد اجازه داده می شود در صورت نیاز ضمن هماهنگی با دفتر آموزش ابتدایی حداکثر ۱۰۰ جلسه درسی به مجموع جلسات تدریس دوره آموزشی تا پایان سال سوم ابتدایی افزوده شود. ضمناً بر اساس برنامه درسی ملی، زمان آموزش دوره ابتدایی به ۹۲۵ ساعت در طول سال تحصیلی، تغییر یافت.

جدول مواد درسی و ساعات کار هفتگی دوره ابتدایی^۱

ردیف	مواد درسی	پایه اول	پایه دوم	پایه سوم	پایه چهارم	پایه پنجم	ملاحظات
۱	قرآن ^۲	۲	۳	۳	۳	۳	
۲	تعلیمات دینی ^۳	-	۲	۲	۲	۲	
۳	انشا فارسی	-	۲	۲	۲	۲	
۴	املا فارسی	-	۳	۲	۲	۲	
۵	قرائت فارسی (خواندن و درک مطلب و دستور زبان فارسی)	۱۱ ساعت	۳	۴	۳	۳	
۶	مطالعات اجتماعی	-	-	۲	۳	۳	دروس مطالعات اجتماعی و هنر در پایه‌های چهارم و پنجم مجموعاً در هفته چهار ساعت ارائه خواهد شد (یک هفته یک جلسه هنر و سه جلسه مطالعات اجتماعی، هفته دیگر دو جلسه هنر و دو جلسه مطالعات اجتماعی)
۷	ریاضیات	۵	۵	۴	۴	۴	
۸	علوم تجربی و بهداشت	۳	۳	۳	۳	۳	دروس علوم تجربی و بهداشت و هنر در پایه سوم مجموعاً در هفته ۴ ساعت ارائه خواهد شد
۹	هنر (نقاشی، خوشنویسی و کاردستی)	۲	۲	۲	۲	۲	(یک هفته - یک جلسه هنر، سه جلسه علوم تجربی و هفته دیگر دو جلسه هنر و دو جلسه علوم تجربی)
۱۰	ورزش	۲	۲	۲	۲	۲	

^۱ مصوب جلسه ۵۷۰ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۳/۵/۱۳ به شماره ابلاغ ۱۲۰/۲۶۱۵/۲ تاریخ ۱۳۷۳/۵/۲۴ و اصلاحات بعدی

^۲ به استناد مصوبه جلسه ۸۳۴ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۹۰/۵/۱۱ به شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۰۶۹۵ تاریخ ۱۳۹۰/۵/۱۶ یک جلسه درسی به آموزش و فعالیت‌های قرآنی در تمامی پایه‌های ابتدایی اضافه شد. براساس این مصوبه با توجه به اهداف آموزش قرآن و ضرورت حاکمیت رویکرد فرهنگی- تربیتی در این دوره، کسب مهارت روخوانی و روان‌خوانی و افزایش انس با قرآن کریم مورد تأکید است. بدیهی است ساعات کار موظف آموزگاران این دوره کماکان برابر ضوابط ۲۴ ساعت در هفته می‌باشد.

^۳ به استناد مصوبه جلسات ۷۷۱ شورای عالی تاریخ ۱۳۸۷/۵/۱ و ۸۱۵ تاریخ ۱۳۸۹/۱/۲۴ به وزارت آموزش و پرورش اجازه داده شد با رعایت سر جمع تعداد جلسات هر درس و تعداد جلسات ماهانه و با تغییر ساعت سایر دروس، ساعات هفتگی و روزانه آموزش قرآن را در پایه سوم ابتدایی تغییر و روش جدید آموزش این درس را اجرا نماید.

^۴ به استناد مصوبه جلسه ۶۶۳ تاریخ ۱۳۸۰/۳/۳۱ شورای عالی به شماره ۱۲۰/۷۹۴/۸ تاریخ ۱۳۸۰/۴/۳ «دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش در امتحان تعلیمات دینی خاص خود شرکت خواهند کرد. ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان تعلیمات دینی اسلامی منعی برای شرکت وی نخواهد بود.»

۲- زمان هر جلسه برای پایه‌های اول و دوم ۴۵ دقیقه و برای پایه‌های سوم، چهارم و پنجم ۵۰ دقیقه تعیین می‌شود.

۳- برای پایه‌های اول و دوم بعد از هر جلسه آموزشی ۲۰ دقیقه و برای پایه‌های سوم، چهارم و پنجم ۱۵ دقیقه زمان استراحت در نظر گرفته شود.

۴- روزانه ۱۵ دقیقه به مراسم آغازین و ۲۰ دقیقه به اقامه نماز جماعت در مدارس اختصاص می‌یابد.

تبصره- تلفیق زمان دو جلسه آموزش و حذف زمان استراحت بین آن‌ها مجاز نمی‌باشد.

ماده ۳- زمان شروع و پایان ساعات کار روزانه مدارس برحسب شرایط جغرافیایی و افق محلی هر منطقه با پیشنهاد اداره کل آموزش و پرورش استان و تأیید شورای آموزش و پرورش استان ابلاغ می‌شود.

ماده ۴- مدارس ابتدایی می‌توانند روزهای پنجشنبه برای طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی و تربیتی از قبیل: فعالیت‌های مکمل و فوق برنامه (اردوها، بازدیدها، فعالیت‌های ورزشی و...)، شرکت معلمان در گروه‌های آموزشی و آموزش‌های ضمن خدمت، ارتباط با خانواده‌ها، دوره‌های آموزش خانواده و نظایر آن دایر باشند.

ماده ۵- پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش موظف است گزارش ارزشیابی از اجرای این مصوبه را در پایان سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ تهیه و به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.

ماده ۶- زمان اجرای این مصوبه از مهرماه ۱۳۹۰ خواهد بود.

اهداف کلی، اهداف برنامه‌های درسی و جدول مواد درسی پایه ششم ابتدایی

مصوب جلسه ۸۵۲ تاریخ ۱۳۹۰/۱۰/۱ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۲۷۹۵ تاریخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۴

ماده واحده:

با عنایت به مفاد سند «تحول بنیادین آموزش و پرورش» و مصوبه هشتصد و پنجاه و یکمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش، تاریخ ۹۰/۹/۲۹ مبنی بر استقرار ساختار جدید نظام آموزش و پرورش از سال تحصیلی ۹۱-۹۲ و شش ساله شدن دوره ابتدایی، اهداف کلی، اهداف برنامه‌های درسی و جدول مواد درسی پایه ششم ابتدایی به شرح ذیل تعیین می‌شود.

وزارت آموزش و پرورش مکلف است:

۱- در برنامه‌ریزی و ساماندهی فعالیت‌های آموزشی و پرورشی به گونه‌ای اقدام نماید که دستیابی دانش‌آموزان تا پایان دوره ابتدایی به اهداف تعیین شده ممکن شود.

۲- نسبت به تهیه و تدوین کتب درسی و مواد آموزشی پایه ششم ابتدایی برای دوره گذار بر اساس اهداف کلی، اهداف برنامه‌های درسی و جدول مواد و ساعات دروس پایه مذکور به شرح ذیل اقدام نماید:

اهداف کلی پایه ششم

۱- تکمیل، تعمیق و تثبیت اهداف مصوب دوره ابتدایی متناسب با سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و همسو با برنامه درسی ملی

۲- تربیت همه جانبه دانش‌آموزان در راستای دستیابی به مراتبی از حیات طیبه متناسب با موقعیت‌ها و نیازهای جدید و پاسخ به اقتضات آن و کسب آداب و مهارت‌های ضروری برای ورود به دوره تحصیلی بعدی و تأمین زندگی

اهداف برنامه‌های درسی پایه ششم

اهداف برنامه‌های درسی پایه ششم با توجه به اهداف کلی و اهداف دوره ابتدایی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش به شرح زیر است:

۱- تربیت عقلانی و تقویت تفکر و تعقل

۲- تعمیق باور به ارزشمندی نهاد خانواده، وطن، فرهنگ و هویت اسلامی- ایرانی و ارج نهادن به میراث فرهنگی، قانون، صداقت و پاکی

۳- تقویت باور به هدفمندی خلقت، آیه بودن آن، ارزشمندی مخلوقات و درک قوانین و زیبایی‌های جهان آفرینش

۴- آشنایی با آداب و مهارت‌های زندگی و به‌کارگیری آن‌ها

- ۵- آشنایی با تأثیر کار و تلاش در پیشرفت کشور، مشاغل و فرایندهای اقتصادی در محیط زندگی
- ۶- توانایی به کارگیری مهارت‌های اصلی زبان و خواندن و نوشتن متون زبان فارسی
- ۷- توانایی به کارگیری مفاهیم و مهارت‌های پایه ریاضی در حل مسائل روزمره زندگی
- ۸- نگرش‌ها و مهارت‌های پایه در خلق آثار فرهنگی هنری با رویکرد تربیت هنری
- ۹- شناخت و کاربرد روش‌ها، مواد و ابزارهای علمی و فناورانه در یادگیری و زندگی روزمره

جدول مواد و ساعات درسی پایه ششم

نظر به مجموع ساعات سالانه دوره ابتدایی که شامل ۸۵۰ ساعت فعالیت کلاسی است، جدول مواد درسی و ساعات هفتگی دروس پایه ششم به شرح ذیل خواهد بود:

ساعت	مواد درسی	ردیف
۳	قرآن	۱
۲	تعلیمات دینی و اخلاق	۲
۵	زبان و ادبیات فارسی ^۲	۳
۳	مطالعات اجتماعی و آداب زندگی	۴
۴	ریاضیات	۵
۲	علوم تجربی	۶
۲	هنر	۷
۲	سلامت و تربیت بدنی	۸
۱	تفکر و پژوهش	۹
۱	کار و فناوری	۱۰
۲۵	جمع	

یک ساعت از ساعات درس قرآن به صورت تجمیعی برای تقویت روخوانی، روان‌خوانی و انس قرآن اختصاص می‌یابد.

تبصره ۱- آیین‌نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.

تبصره ۲- آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های موردنیاز برای اجرای این مصوبه از جمله مقررات ثبت‌نام و انتخاب و آموزش نیروی انسانی توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه، تدوین و ابلاغ خواهد شد.

^۱ بر اساس برنامه درسی ملی، زمان آموزش دوره ابتدایی به ۹۲۵ ساعت در طول سال تحصیلی، تغییر یافت.

^۲ برابر مصوبه جلسه ۸۷۸ شورای عالی تاریخ ۱۳۹۱/۱۱/۹ که طی شماره ۱۲۰/۴۳۴۰۶ ابلاغ شده است، درس زبان و ادبیات فارسی به سه درس: قرائت فارسی ۲ ساعت- املا فارسی ۱ ساعت - انشا فارسی ۲ ساعت تفکیک گردید.

چارچوب و کلیات برنامه درسی مرحله اول آموزش بزرگسالان (نهضت سواد آموزی)

مصوب جلسه ۸۶۲ تاریخ ۱۳۹۱/۳/۲۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۷۰۸۲ تاریخ ۹۱/۴/۲۷

با عنایت به تبصره مواد ۵ و ۱۱ ساختار آموزشی مرحله اول آموزش بزرگسالان، مصوب هشتصدوسی و سومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۹/۱۱/۱۹، چارچوب و کلیات برنامه درسی مرحله اول آموزش بزرگسالان (نهضت سواد آموزی) به شرح زیر تصویب می‌شود.

وزارت آموزش و پرورش موظف است برنامه درسی مرحله اول آموزش بزرگسالان (نهضت سواد آموزی) را با رعایت چارچوب زیر تدوین و به تایید کمیسیون برنامه‌های درسی و تربیتی شورای عالی آموزش و پرورش برساند.

۱- اهداف:

برنامه درسی مرحله اول آموزش بزرگسالان، زمینه ساز تحقق اهداف دوره‌های ساختار آموزشی به شرح زیر می باشد:

۱-۱- اهداف دوره سوادآموزی:

دوره سوادآموزی، دوره‌ای است که به منظور دستیابی افراد بزرگسال به حداقل سواد، طراحی و اجرا می‌شود. طول این دوره حداقل ۴۰۰ و حداکثر ۵۵۰ ساعت می‌باشد.

هدف های این دوره عبارتنداز:

- ۱- کسب مهارت خواندن و نوشتن، فهم و درک متون ساده فارسی
- ۲- انجام محاسبات ریاضی در حد چهار عمل اصلی
- ۳- آشنایی با قرآن و کسب مهارت های اولیه خوانی قرآن
- ۴- آشنایی بیشتر با معارف دینی و فرهنگ اسلامی

۱-۲- اهداف کلی دوره تحکیم:

دوره تحکیم سواد دوره‌ای است که فرصت استمرار و پایداری آموخته‌ها و کاربرد آن را برای کسانی که دوره سوادآموزی را گذرانده‌اند و تمایل به ادامه تحصیل ندارند، فراهم می‌سازد.

طول این دوره معادل ۲۰۰ ساعت می‌باشد که ۷۰ ساعت حضوری و ۱۳۰ ساعت غیر حضوری است. هدف‌های این دوره عبارتند از:

- ۱- پیشگیری از بازگشت به بی‌سوادی
 - ۲- ایجاد ارتباط بین سوادآموزی و آموزش مهارت‌های اساسی زندگی
 - ۳- زمینه‌سازی یادگیری مادام‌العمر
- ۳-۱- اهداف کلی دوره انتقال:

دوره انتقال، دوره‌ای است که فرصت ادامه تحصیل را برای کسانی که دوره سوادآموزی را گذرانده‌اند یا کسانی که فاقد شرایط ادامه تحصیل در نظام آموزش و پرورش رسمی هستند، فراهم می‌سازد. طول این دوره ۸۰۰ ساعت می‌باشد و هدف‌های این دوره عبارتند از:

- ۱- گسترش مهارت‌های خواندن و نوشتن و درک مطلب و کاربرد آن در زندگی
- ۲- گسترش فرهنگ و معارف دینی و توانمندسازی افراد در به کارگیری دستورات دینی در زندگی فردی و اجتماعی
- ۳- آشنایی بیشتر با مفاهیم ریاضی و علوم و توانمندی به کارگیری آن در زندگی روزمره
- ۴- رشد بینش اجتماعی، فرهنگی و سیاسی بزرگسالان

۲- رویکرد:

رویکردهای اصلی تدوین برنامه درسی آموزش بزرگسالان با توجه به ویژگی‌های مخاطبان و انتظار جامعه از آنان و سیاست‌های شتاب بخشی به امر سوادآموزی همراه با ارتقای فرهنگ اسلامی ایرانی بزرگسالان عبارتند از:

۱- **رویکرد مبتنی بر نیازها و علایق:** تطابق بین محتوای برنامه درسی با نیازها و علایق یادگیرنده، منجر به تقویت انگیزش و ایجاد فرصت‌های بیشتر یادگیری می‌شود که یادگیرنده را به طور فعال در چرخه یادگیری درگیر می‌سازد استعداد‌های بالقوه او را شکوفا کرده و زمینه یادگیری مادام‌العمرش را فراهم می‌آورد.

۲- **رویکرد فرهنگی- تربیتی:** این رویکرد بر تجربه فرهنگی و اجتماعی یادگیرنده تأکید کرده و به او به عنوان فردی که در بستر و شرایط فرهنگی و اجتماعی خاصی قرار دارد، نگاه می‌کند. علاوه بر این، تلاش دارد تا از طریق برنامه‌های درسی، ارزش‌ها، سنت‌ها و اخلاقیات پذیرفته شده جامعه را به یادگیرنده منتقل نماید، به طوری که فرد را برای پذیرش نقش و مسئولیت خود در جامعه آماده کند.

۳- رویکرد موضوعی: موضوع‌های درسی در شکل دادن به ساختار کل برنامه درسی، نقش اساسی دارند و هر موضوع (مانند زبان فارسی، ریاضیات و علوم تجربی) نیز از ساختار منحصر به فردی برخوردار است که دستیابی به دانش جدید و تبحر یادگیرنده در ساختار موضوع‌های گوناگون را امکان‌پذیر می‌سازد. لذا در این رویکرد، برنامه درسی بر پایه چگونگی رشد و توسعه دانش در حوزه‌های گوناگون علمی سازماندهی می‌شود.

۳- اصول حاکم:

- ۱- حاکمیت ارزش‌های دینی و فرهنگ اسلامی بر برنامه سوادآموزی
- ۲- پیوند آموزش مهارت‌های زندگی و یادگیری مادام‌العمر با سوادآموزی
- ۳- تاکید بر فرآیند یادگیری به جای قاعده آموزشی
- ۴- توجه به تفاوت‌های فردی، ویژگی‌های شناختی، اجتماعی، عاطفی و ارزشی سوادآموزان

۵- بهره‌گیری ترکیبی از روش زبان آموزی برای آموزش مهارت‌های خواندن و نوشتن به سوادآموزان

۶- ایجاد حس موفقیت و استقلال در سوادآموز طی فرآیند سوادآموزی

۷- تاکید بر استقرار هویت اسلامی- ایرانی در سوادآموزی

۸- تاکید بر تقویت انسجام اجتماعی و وحدت ملی

۹- ارجحیت زبان نوشتاری برگفتاری

۱۰- رعایت سیر زبان آموزی فارسی در آموزش روخوانی قرآن کریم

۴- اصول کلی انتخاب و سازماندهی محتوا:

۱- محتوا باید متناسب با فناوری آموزشی و بر پایه نیازها و علایق و رعایت ویژگی‌های بزرگسالان تدوین گردد.

۲- مسایل واقعی و روزمره زندگی برای فعال شدن سوادآموزان در یادگیری مورد توجه قرار گیرد.

۳- تلفیق مفاهیم و موضوع‌های آموزشی از ساده به مشکل مورد توجه قرار گیرد.

۴- در سازماندهی و تدوین محتوای آموزشی باید شرایط خود ارزیابی فراهم شود.

۵- علاوه بر کتاب‌های درسی باید برای یادگیری غیرحضور و مستقل، کتاب، منابع، مواد و بسته‌های آموزشی تدوین و تولید شود.

۶- در سازماندهی محتوا به تجارب عینیت یافته سوادآموزان بزرگسال توجه شود.

۷- محتوا باید انگیزه خود آموزی و خودگردانی را در یادگیرندگان تقویت کند.

۵- ارزشیابی:

۵-۱- ارزشیابی برنامه درسی

ارزشیابی برنامه درسی به منظور آگاهی از تناسب عناصر برنامه با شرایط و ویژگی‌های سواد آموز، امکانات، محدودیت‌ها و قابلیت اجرای آن، توسط برنامه ریزان و ارزشیابان برون سازمانی انجام می‌شود. در ارزشیابی برنامه درسی، باید اطلاعات مربوط به موارد زیر جمع آوری شود تا برنامه ریزان بتوانند بر پایه آن بازبینی و اصلاحات لازم در بخش‌های مختلف برنامه را به عمل آورند.

۱- کارآیی، تناسب و مقبولیت اهداف برنامه درسی در تأمین نیازهای آموزشی سواد آموزان و جامعه

۲- ارتباط و نحوه سازماندهی محتوای برنامه درسی با اهداف، علایق و توانایی‌های سواد آموز

۳- سودمندی و اعتبار علمی محتوا

۴- میزان تناسب روش‌های یاددهی- یادگیری با اهداف و کارآیی برنامه در ارائه محتوا و خودآموزی سوادآموزان

۵- میزان تناسب امکانات اجرایی با برنامه درسی و میزان آمادگی عوامل اجرایی و آموزشی

۶- تناسب روش‌ها و ابزارهای ارزشیابی پیشرفت تحصیلی با اهداف، محتوا و روش‌های

تدریس

۵-۲- ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

۱- به سنجش و ارزشیابی به عنوان جزء تفکیک ناپذیر از فرآیند یاددهی- یادگیری نگریسته شود.

۲- هدف اصلی از سنجش و ارزشیابی، اصلاح و بهبود آموخته‌ها و یادگیری سوادآموزان و فرآیند یاددهی- یادگیری آنان باشد.

۳- در سنجش آموخته‌ها و یادگیری سوادآموزان، توانایی آنان در کاربرد آموخته‌هایشان در امور روزمره زندگی مورد توجه قرار گیرد.

۴- از خود سنجی و دیگر سنجی به عنوان ابزاری برای جمع‌آوری اطلاعات مکمل سایر ابزارها، استفاده شود.

۵- نتایج سنجش و ارزشیابی به گونه‌ای به سواد آموزان منعکس شود که آنان را در زمینه

یادگیری و شرکت در کلاس درس، تشویق و ترغیب نماید.

۶- از انواع سنجش و ارزشیابی (ورودی، تکوینی و پایانی) استفاده شود.

۶- روش‌های سوادآموزی و صلاحیت‌های حرفه‌ای آموزش دهندگان:

از آنجایی که سوادآموزی صرفاً از طریق برون سپاری و بهره‌گیری از کارکنان رسمی آموزش و پرورش و سایر دستگاه‌های دولتی، بازنشستگان لشکری و کشوری، ظرفیت بخش غیردولتی و همه افرادی که استخدام بر آنها مترتب نیست، به مرحله اجرا در می‌آید، لذا شرایط، ضوابط، صلاحیت‌ها و ویژگی‌های افرادی که برای همکاری دعوت می‌شوند، از سوی سازمان نهضت سوادآموزی تعیین و پس از تایید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود.

طرح جامع تقویت و تعمیق فرهنگ اقامه نماز در مراکز آموزشی و تربیتی

مصوب جلسه ۸۷۹ تاریخ ۱۳۹۱/۱۱/۲۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۴۵۸۴۱ تاریخ ۱۳۹۲/۵/۷

مقدمه

در فرهنگ انسان‌ساز اسلام، نماز، به عنوان ستون دین^۱، تعالی‌بخش انسان^۲ و بازدارنده از کژی‌ها و پلشتی‌های فردی و اجتماعی^۳ می‌باشد و برپایی این فریضه الهی و بسط و گسترش فرهنگ آن، مورد تأکید فراوان قرار گرفته به گونه‌ای که رسالت خطیر حکومت دینی، اقامه نماز^۴ معرفی شده است.

طرح جامع تقویت و تعمیق فرهنگ اقامه نماز بر مبنای آموزه‌های تربیتی دین مبین اسلام و در راستای تحقق اهداف و راهکارهای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و متکی بر تجارب انباشته در این باره، خود را متعهد به گسترش هوشمندانه، خلاقانه، پایدار و تأثیرگذار این فرهنگ در جامعه مخاطبان (دانش‌آموزان، معلمان، مربیان و خانواده‌ها) می‌داند.

بیانیه مأموریت

آموزش و پرورش با تقویت و تعمیق فرهنگ اقامه نماز، فضای تعلیم و تربیت را به گونه‌ای مستعد پذیرش آگاهانه و پرورش ارزش‌های والای الهی می‌نماید که در آن دانش‌آموزان، معلمان و مربیان ضمن اقامه داوطلبانه نماز و اهتمام به گسترش و نهادینه‌سازی فرهنگ اقامه نماز، آن را لازمه تربیت دینی و دستیابی به مراتبی از حیات طیبه می‌دانند.

بیانیه چشم انداز

در افق ۱۴۰۴ با تقویت و تعمیق فرهنگ اقامه نماز در آموزش و پرورش، زمینه باور و التزام آگاهانه و آزادانه به این فریضه الهی در دانش‌آموزان، معلمان و مربیان فراهم خواهد شد. به گونه‌ای که اشتیاق به اقامه نماز در نظر و عمل در نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی، فراگیر و به فرهنگ غالب تبدیل شود و با مساعدت و همکاری خانواده‌ها و سایر ارکان سهیم و

^۱ قال رسول الله: الصلوه عمود الدین - وسایل الشیعه، ج ۴ - صفحه ۲۷

^۲ قال رسول الله: الصلوه معراج المومن - اعتقادات، علامه مجلسی، صفحه ۲۹، به نقل از سرالصلوه امام خمینی رحمه الله - صفحه ۷

^۳ ان الصلاه تنهى عن الفحشاء والمنکر = سوره عنکبوت - آیه ۴۵

^۴ الذین ان مکناهم فی الارض اقام الصلوه - سوره حج - آیه ۴۱

مؤثر به تقویت ارزش‌های والای الهی و انسانی و کاهش آسیب‌ها و ناهنجاری‌های تربیتی و اجتماعی منجر می‌شود.^۱

بیانیه ارزش‌ها^۲

توسعه و تعمیق فرهنگ اقامه نماز ضمن رعایت ارزش‌های مندرج در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، بر پایبندی به ارزش‌ها و اصول زیر تأکید می‌نماید:

- هماهنگی و همسویی با مفاهیم و مفاد سند تحول بنیادین و زیرنظام‌های شش‌گانه آن
- تقویت تربیت دینی دانش‌آموزان و حاکمیت رویکرد فرهنگی-تربیتی در برنامه‌ریزی‌های مرتبط با اقامه نماز
- مسئولیت‌پذیری و مشارکت فعال و مؤثر همه ارکان تعلیم و تربیت در صف و ستاد
- بهره‌گیری مؤثر از مشارکت خانواده، مسجد، رسانه و جامعه محلی
- بهره‌مندی از محتوا و روش‌های مبتنی بر اقناع و انتخاب آگاهانه و متناسب با شرایط، نیازها و ویژگی‌های دانش‌آموزان
- استفاده مؤثر از منابع، تجهیزات و فناوری‌های نوین
- مراقبت مستمر از اثربخشی و کارایی برنامه و بازنگری و اصلاح آن

اهداف کلان

- نهادینه‌سازی فرهنگ اقامه نماز در راستای تقویت تربیت دینی و افزایش ایمان و ارتقای عمل صالح دانش‌آموزان
- فراگیرشدن اشتیاق نظری و عملی به اقامه نماز در نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی

راهبردهای کلان

- ارتقای توانمندی و انگیزه معلمان و مربیان جهت مشارکت فعال و مؤثر در برنامه‌های تقویت و تعمیق فرهنگ اقامه نماز در مدارس
- غنی‌سازی محتوای برنامه‌های آموزشی و تربیتی با مفاهیم انسان‌ساز و تعالی‌بخش اقامه نماز

^۱ فصل چهارم سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، چشم انداز:..... برخوردار از توانمندی‌های تربیتی ممتاز در طراز جمهوری اسلامی ایران ... زمینه‌سازی برای شکوفایی فطرت و استعدادها و شکل‌گیری هویت یکپارچه اسلامی...

^۲ فصل دوم سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، بیانیه ارزش‌ها: بندهای ۴،۵، ۱۴، ۸، ۷، ۱۵، ۲۷، ۱۷، ۲۹ و ۳۰

- بهره‌گیری مؤثر از ظرفیت‌های جامعه و جلب حمایت و همکاری خانواده‌ها، مساجد و رسانه‌ها در توسعه و ترویج فرهنگ اقامه نماز در مراکز آموزشی و تربیتی
- غنی‌سازی و سازگار نمودن محیط یادگیری برای حضور آگاهانه، داوطلبانه و شوق‌انگیز دانش‌آموزان در مراسم عبادی و برنامه‌های اقامه نماز و اولویت‌بخشی به اقامه نماز جماعت.

راهبردهای اجرایی

الف: در سطح مدرسه

- ۱- جلب مشارکت فعال و مؤثر خانواده‌ها و انجمن اولیا و مربیان در توسعه فرهنگ اقامه نماز دانش‌آموزان با تأکید بر برگزاری کلاس‌های آموزش خانواده
- ۲- برگزاری دوره‌های آموزشی و تربیتی برای معرفت‌افزایی و بصیرت‌آفرینی درباره آداب، احکام، آثار و اسرار نماز متناسب با شرایط و نیازهای دانش‌آموزان
- ۳- بهره‌گیری از روش‌های شوق‌انگیز، فعال و مبتنی بر ایجاد توافق جمعی در تبیین و ترویج فرهنگ اقامه نماز
- ۴- تعیین زنگ نماز در متن برنامه روزانه مدارس در تمامی دوره‌ها و پایه‌های تحصیلی به مدت ۳۰ دقیقه در وقت نماز، به‌منظور اقامه منظم و مستمر نماز جماعت در مدرسه
- ۵- متناسب‌سازی و اجرای برنامه‌های درسی و آموزشی مدرسه در چارچوب برنامه درسی ملی برای تقویت و تعمیق فرهنگ اقامه نماز
- ۶- شناسایی توانمندی‌های متنوع دانش‌آموزی و بسترسازی برای به‌کارگیری آن در اقامه نماز مانند پخش اذان دانش‌آموزی (حتی‌المقدور زنده) در مدرسه با رعایت اصول تربیتی و بهداشتی
- ۷- معرفی و تشویق دانش‌آموزان خلاق و فعال در امر نماز در مناسبت‌ها و برنامه‌ها
- ۸- ارتقای آگاهی و انگیزش مربیان و پیرامربیان جهت مشارکت فعال در ترویج فرهنگ اقامه نماز
- ۹- مشارکت‌دادن مربیان و معلمان برای تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری در برنامه‌های اقامه نماز مدرسه و ترغیب ایشان به حضور فعال و با نشاط در نماز جماعت مدرسه
- ۱۰- برقراری تعامل پویا و سازنده میان مدارس، مساجد و جامعه محلی با تأکید بر اجرای طرح پیوند مدرسه، مسجد، منزل و نماز جمعه

- ۱۱- برنامه‌ریزی و ایجاد هماهنگی برای استفاده بهینه از نمازخانه و امکانات مدرسه جهت اقامه برخی از نمازهای جماعت محله و برگزاری مراسم عبادی-سیاسی در مدرسه با رعایت اصول تربیتی و آموزشی
 - ۱۲- برنامه‌ریزی برای تقویت نماز جماعت با تأکید بر اقامه حتی‌المقدور یک نماز جماعت دانش‌آموزی در هفته در مسجد محله با رعایت اصول آموزشی و تربیتی
 - ۱۳- انتخاب و استفاده اثربخش از امام جماعت توانمند و مجرب (ترجیحاً روحانی) متناسب با شرایط و ویژگی‌های دانش‌آموزان و اقامه داوطلبانه، شوق‌انگیز و مستمر نماز جماعت در مدرسه
 - ۱۴- تعیین شعار اخلاقی سال مبتنی بر آموزه‌های اقامه نماز و طراحی و تدوین برنامه سالانه به منظور تقویت دانش، نگرش، گرایش و مهارت دانش‌آموزان بر اساس شعار اخلاقی سال
 - ۱۵- ساماندهی نوآوری‌ها در خلق فرصت‌های تربیتی و پایش مستمر آن در زمینه فرهنگ اقامه نماز و تشویق و ترویج آن
 - ۱۶- تأمین، تجهیز و آرایش فضای آموزشی، تربیتی و فیزیکی مدرسه هماهنگ و متناسب با توسعه فرهنگ اقامه نماز
 - ۱۷- برنامه‌ریزی و تمهید مقدمات برای حضور داوطلبانه و فعال دانش‌آموزان و مربیان در نمازهای جمعه
 - ۱۸- پایش و سنجش مستمر برنامه‌های نماز و بازنگری آن بر اساس نتایج نظرسنجی و اقدام پژوهی‌های انجام شده
- ب: در سطح ستاد
- ۱- طراحی و تدوین برنامه درسی اقامه نماز با رویکرد تلفیقی برای هر یک از دوره‌های تحصیلی متناسب با مفاهیم سند تحول بنیادین و برنامه درسی ملی و تولید کتاب و رسانه‌های دیداری، شنیداری و الکترونیکی مبتنی بر آن.
 - ۲- بهره‌گیری از رویکرد زیباشناختی و هنری در طراحی، تدوین و اجرای برنامه درسی اقامه نماز
 - ۳- تعیین سطوح دستیابی دانش‌آموزان به اهداف تربیتی و آموزشی اقامه نماز در پایه‌های مختلف تحصیلی به تفکیک جنسیت مبتنی بر سند تحول بنیادین
 - ۴- تدوین شایستگی‌ها و صلاحیت‌های مربیان و معلمان و پیش‌بینی و تأمین استلزامات آن به‌منظور تحقق بخشیدن به نقش مرجعیت آنان در امر اقامه نماز

- ۵- بازنگری و اصلاح برنامه‌های تربیت معلم و آموزش‌های ضمن خدمت و توانمندسازی نیروی انسانی جهت تحقق اهداف و مأموریت‌های طرح جامع توسعه و ترویج فرهنگ اقامه نماز
- ۶- بهره‌گیری از ظرفیت‌های شبکه ارتباطی و فناوری‌های نوین اطلاعاتی- ارتباطی برای توسعه تعاملات صف و ستاد، مشارکت‌پذیری، هم‌افزایی و ارتقای ظرفیت‌های حرفه‌ای منابع انسانی در توسعه و ترویج فرهنگ اقامه نماز
- ۷- ساماندهی بهینه و اثربخش منابع انسانی و تفویض اختیارات بیشتر به استان‌ها و مدارس برای تحقق طرح توسعه و تعمیق فرهنگ اقامه نماز
- ۸- انتخاب هدفمند، آموزش و توانمندسازی امامان جماعت برای ایفای نقش‌های جدید با همکاری حوزه‌های علمیه
- ۹- بازنگری و تدوین قوانین و مقررات لازم برای عملیاتی شدن طرح توسعه و تعمیق فرهنگ اقامه نماز
- ۱۰- ایجاد تعهد و مشارکت فعال سازمانی در سطوح مختلف و مشارکت دادن واحدهای سازمانی در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها
- ۱۱- شناسایی فرصت‌های برون سازمانی و جلب مشارکت آنها به منظور طراحی و اجرای برنامه‌های اثربخش و کارآمد
- ۱۲- مدیریت دانش برای شناسایی، موردکاوی و به مشارکت گذاشتن دانش در موضوع توسعه فرهنگ اقامه نماز و بهره‌گیری از تجربیات موفق در سطوح مختلف تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری
- ۱۳- شناسایی و بهره‌گیری از منابع متنوع مالی و گسترش دامنه مشارکت و فعالیت داوطلبانه در زمینه توسعه فرهنگ اقامه نماز با تأکید بر جذب مشارکت‌های مردمی و خیرین در احداث و تجهیز نمازخانه‌های مدارس
- ۱۴- تدوین بودجه عملیاتی و تخصیص منابع برای برنامه‌های توسعه اقامه نماز بر مبنای برنامه راهبردی
- ۱۵- استانداردسازی فضای فیزیکی و فرهنگی مدارس مبتنی بر اصول و فرهنگ معماری اسلامی و اقتضات بومی و منطقه‌ای
- ۱۶- توسعه پژوهش‌های کاربردی حول مسائل اساسی اقامه نماز و اشاعه نتایج در سطوح تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری

۱۷- پیمایش مستمر ملی و منطقه‌ای روند اقامه نماز در سطح دانش‌آموزان و مدارس و پایش و پشتیبانی مستمر و همه‌جانبه برای افزایش کارایی و اثربخشی برنامه‌ها و بهبود شاخص‌های آن

الزامات اجرایی

۱- وزارت آموزش و پرورش موظف است با تأمین اعتبار موردنیاز در برنامه‌های سالانه و پنج‌ساله، تربیت و جذب نیروی انسانی و تأمین فضا و تجهیزات موردنیاز نسبت به فراهم آوردن زمینه اجرایی این طرح اقدام نماید.

۲- معاونت پرورشی و فرهنگی به عنوان مسئول پیگیری طرح، موظف است فعالیت‌های سرآمد و ابتکاری به‌منظور تحقق راهبردها، برنامه عملیاتی و زمان‌بندی اجرایی طرح را با هماهنگی سایر معاونت‌ها و در قالب یک برنامه جامع، یک پارچه و منسجم، حداکثر ظرف مدت چهار ماه پس از ابلاغ این مصوبه، تدوین و به تصویب ستاد اقامه نماز وزارت آموزش و پرورش (موضوع مصوبه مورخه ۱۳۷۵/۱۲/۱ هیئت محترم وزیران) برساند و بر فرایند اجرای برنامه‌ها نظارت نماید.

۳- هر یک از واحدهای مسئول، می‌بایست ضمن تأمین امکانات و منابع موردنیاز و اهتمام به اجرای برنامه‌ها، سالانه گزارشی از پیشرفت برنامه را به دبیر ستاد اقامه نماز وزارت آموزش و پرورش ارائه نمایند.

۴- پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش موظف است گزارش ارزشیابی اجرای طرح را هر دو سال یک‌بار به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.

جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی پایه اول دوره متوسطه اول^۱

مصوب جلسه ۸۸۰ تاریخ ۱۳۹۲/۲/۲۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۴۶۶۰۱ تاریخ ۱۳۹۲/۲/۳۰

ماده واحده:

شورای عالی آموزش و پرورش در راستای تحقق اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و مبتنی بر «برنامه درسی ملی» مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی پایه اول دوره متوسطه اول را برای سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ به شرح جدول زیر تصویب نمود:

ردیف	مواد درسی	ساعت
۱	قرآن	۲
۲	معارف اسلامی	۲
۳	زبان و ادبیات فارسی (قرائت و دستور زبان، املاء و انشاء)	۴
۴	زبان عربی	۲
۵	زبان خارجی	۲
۶	علوم تجربی	۳
ردیف	مواد درسی	ساعت
۷	ریاضیات	۴
۸	تربیت بدنی و سلامت	۲
۹	مطالعات اجتماعی	۳
۱۰	فرهنگ و هنر	۲
۱۱	کار و فناوری	۲
۱۲	تفکر و سبک زندگی	۲
	جمع	۳۰

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۸۹۶ تاریخ ۱۳۹۲/۳/۱۲، شورای عالی آموزش و پرورش در راستای استقرار ساختار جدید نظام آموزشی و انتقال از دوره راهنمایی تحصیلی به دوره اول متوسطه، مقرر می‌دارد: جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی پایه اول دوره متوسطه اول (پایه هفتم) مصوب جلسه ۸۸۰ شورای عالی آموزش و پرورش، تاریخ ۱۳۹۲/۲/۲۳ برای سال‌های تحصیلی ۹۴-۹۳ و ۹۵-۹۴ علاوه بر پایه مذکور، در پایه‌های هشتم و نهم نیز اجرا شود و برابر مصوبه ۹۴۱ تاریخ ۹۵/۱۲/۲، جدول دوره اول متوسطه، تا پایان سال تحصیلی ۹۷-۹۶ کماکان اجرا می‌شود. تبصره ۱- در پایه نهم، درس آمادگی دفاعی، جایگزین درس تفکر و سبک زندگی می‌شود. تبصره ۲- وزارت آموزش و پرورش موظف است، اهداف دوره‌های تحصیلی و جدول عناوین دروس را مطابق با برنامه درسی ملی، تهیه کند و قبل از شروع سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برساند. ضمناً به استناد مصوبه ۸۵۳ تاریخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۳ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۳۳۰۲۶ تاریخ ۱۲۰/۳۳۰۲۶ تاریخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۹، موضوع الحاق یک ماده به آیین نامه ساماندهی زمان آموزش در دوره‌های راهنمایی تحصیلی و متوسطه، برنامه‌های آموزشی و تربیتی رسمی مدارس راهنمایی تحصیلی و متوسطه با رعایت جداول مواد و ساعات تدریس هفتگی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش، منحصرأ در ۵ روز اول هفته ساماندهی و اجرا می‌شود. این مدارس می‌توانند روزهای پنج‌شنبه برای طراحی و اجرای فعالیت‌های مکمل و فوق برنامه تجمیعی (از قبیل فرهنگی- هنری، اردویی، ورزشی، بازدید از مراکز علمی- صنعتی، اردوهای آمادگی دفاعی و ...)، شرکت معلمان در گروه‌های آموزشی، آموزش‌های ضمن خدمت، ارتباط با خانواده‌ها، برگزاری دوره‌های آموزش خانواده و نظایر آن دایر باشند. تبصره- زمان شروع و پایان ساعات کار روزانه مدارس بر حسب شرایط جغرافیایی و افق محلی هر منطقه با پیشنهاد اداره کل آموزش و پرورش و تایید شورای آموزش و پرورش استان، ابلاغ می‌شود.

جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی دوره دوم متوسطه^۱

مصوب جلسه ۹۲۶ تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۰ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۷۰۷۶۳ تاریخ ۱۳۹۵/۲/۱۳

در راستای تحقق اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش^۲ و برنامه درسی ملی^۳ جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی دوره دوم متوسطه در رشته‌های علوم تجربی، ریاضی-فیزیک، ادبیات و علوم انسانی و علوم و معارف اسلامی از شاخه نظری و دروس عمومی شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش به شرح پیوست به تصویب می‌رسد. آموزش و پرورش موظف است براساس مبانی، اهداف، شاخص‌ها و اصول تعلیم و تربیت اسلامی و رعایت موارد زیر، زمینه‌های لازم برای کسب شایستگی‌های پایه و رشد و بالندگی دانش‌آموزان را فراهم آورد.

۱- عناوین رشته‌های تحصیلی و جداول دروس شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش، حسب مورد به تصویب کمیسیون برنامه درسی و تربیتی و کمیته برنامه‌های درسی شاخه کاردانش خواهد رسید.

۲- عناوین کتاب‌های درسی مطابق عناوین جداول دروس مصوب خواهد بود و در صورت نیاز، تغییر عنوان کتاب درسی، به تصویب کمیسیون برنامه درسی و تربیتی خواهد رسید.

۳- تدوین سرفصل‌ها و محتوای کتاب‌های درسی باید در چارچوب مفاد برنامه درسی ملی و متناسب با ویژگی‌های سنی، جنسیتی و علاقمندی دانش‌آموزان، تحولات محیطی و اقتضانات

^۱ ضمناً به استناد مصوبه ۸۵۳ تاریخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۳ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۳۳۰۲۶ تاریخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۹، موضوع الحاق یک ماده به آیین نامه ساماندهی زمان آموزش در دوره‌های راهنمایی تحصیلی و متوسطه، برنامه‌های آموزشی و تربیتی رسمی مدارس راهنمایی تحصیلی و متوسطه با رعایت جداول مواد و ساعات تدریس هفتگی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش، منحصراً در ۵ روز اول هفته ساماندهی و اجرا می‌شود. این مدارس می‌توانند روزهای پنج‌شنبه برای طراحی و اجرای فعالیت‌های مکمل و فوق برنامه تجمیعی (از قبیل فرهنگی- هنری، اردویی، ورزشی، بازدید از مراکز علمی- صنعتی، اردوهای آمادگی دفاعی و ...)، شرکت معلمان در گروه‌های آموزشی، آموزش‌های ضمن خدمت، ارتباط با خانواده‌ها، برگزاری دوره‌های آموزش خانواده و نظایر آن دایر باشند.

تبصره- زمان شروع و پایان ساعات کار روزانه مدارس بر حسب شرایط جغرافیایی و افق محلی هر منطقه با پیشنهاد اداره کل آموزش و پرورش و تایید شورای آموزش و پرورش استان، ابلاغ می‌شود.

^۲ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش - مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی - آذر ماه ۱۳۹۰

^۳ برنامه درسی ملی - مصوب شورای عالی آموزش و پرورش - شهریور ماه ۱۳۹۱

آن و زمان اختصاص یافته به هر درس و با بهره‌مندی از یافته‌های معتبر علمی و پژوهشی انجام شود.

۴- در برنامه رسمی مدارس، علاوه بر ساعات دروس روزانه، باید هر روز ۳۰ دقیقه به زنگ نماز اختصاص یابد.

۵- سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی موظف است شیوه‌نامه اجرای برنامه ویژه مدرسه را تهیه و پس از تایید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ کند.

جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی دوره دوم متوسطه
(شاخه نظری - رشته علوم تجربی)

ردیف	دامنه محتوایی	پایه دهم		پایه یازدهم		پایه دوازدهم	
		عنوان درس	واحد/ساعت	عنوان درس	واحد/ساعت	عنوان درس	واحد/ساعت
۱	تربیت دینی و اخلاقی	تعلیمات دینی (دینی، اخلاق و قرآن) ۱	۲	تعلیمات دینی (دینی، اخلاق و قرآن) ۲	۲	تعلیمات دینی (دینی، اخلاق و قرآن) ۳	۲
		عربی، زبان قرآن ۱	۲	عربی، زبان قرآن ۲	۲	عربی، زبان قرآن ۳	۲
۲	زبان و ادبیات فارسی	فارسی ۱	۲	فارسی ۲	۲	فارسی ۳	۲
		نگارش ۱	۲	نگارش ۲	۱	نگارش ۳	۲
۳	زبان‌های خارجی	زبان خارجی ۱	۳	زبان خارجی ۲	۳	زبان خارجی ۳	۴
۴	خوشه دروس: مطالعات اجتماعی	جغرافیای عمومی و استان‌شناسی	۲	تاریخ معاصر	۲	علوم اجتماعی	۲
۵	خوشه دروس: انسان و سلامت	تربیت بدنی ۱	۲	تربیت بدنی ۲	۲	تربیت بدنی ۳	۲
		آمادگی دفاعی	۳	انسان و محیط زیست	۲	سلامت و بهداشت	۲
۶	خوشه دروس: انسان و مهارت‌های زندگی	درس انتخابی (۱- هنر ۲- تفکر و سواد رسانه‌ای ۳- کارگاه کارآفرینی و تولید)	۲	درس انتخابی (۱- هنر ۲- تفکر و سواد رسانه‌ای ۳- کارگاه کارآفرینی و تولید)	۲	مدیریت خانواده و سبک زندگی	۲
		ریاضی ۱	۴	ریاضی ۲	۴	ریاضی ۳	۴
۸	خوشه دروس: علوم تجربی	فیزیک ۱	۳	فیزیک ۲	۳	فیزیک ۳	۳
		شیمی ۱	۳	شیمی ۲	۳	شیمی ۳	۴
		زیست‌شناسی ۱	۳	زیست‌شناسی ۲	۴	زیست‌شناسی ۳	۴
		آزمایشگاه علوم تجربی ۱	۲	آزمایشگاه علوم تجربی ۲	۲	-----	-----
		-----	-----	زمین شناسی	۲	-----	-----
جمع		۳۵	جمع	۳۵	جمع	۳۵	
۹	برنامه ویژه مدرسه	زمینه سازی برای اجرای بند ۵-۵ سند تحول بنیادین و بند ۲-۱۳ برنامه درسی ملی مشتمل بر عناوینی مانند: پژوهش و ارائه خلافت‌نامه (سمینار)، یادگیری پروژه محور و آموزش مهارت تامین معاش حلال (سالانه ۵۰ تا ۱۰۰ ساعت)					

جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی دوره دوم متوسطه

(شاخه نظری - رشته ریاضی فیزیک)

ردیف	دامنه محتوایی	پایه دهم		پایه یازدهم		پایه دوازدهم	
		عنوان درس	واحد/ساعت	عنوان درس	واحد/ساعت	عنوان درس	واحد/ساعت
۱	تربیت دینی و اخلاقی	تعلیمات دینی (دینی، اخلاق و قرآن) ۱	۲	تعلیمات دینی (دینی، اخلاق و قرآن) ۲	۲	تعلیمات دینی (دینی، اخلاق و قرآن) ۳	۲
		عربی، زبان قرآن ۱	۲	عربی، زبان قرآن ۲	۲	عربی، زبان قرآن ۳	۲
۲	زبان و ادبیات فارسی	فارسی ۱	۲	فارسی ۲	۲	فارسی ۳	۲
		نگارش ۱	۲	نگارش ۲	۱	نگارش ۳	۲
۳	زبان‌های خارجی	زبان خارجی ۱	۳	زبان خارجی ۲	۳	زبان خارجی ۳	۴
۴	خوشه‌دروس: مطالعات اجتماعی	جغرافیای عمومی و استان‌شناسی	۲	تاریخ معاصر	۲	علوم اجتماعی	۲
۵	خوشه دروس: انسان و سلامت	تربیت بدنی ۱	۲	تربیت بدنی ۲	۲	تربیت بدنی ۳	۲
		آمادگی دفاعی	۳	انسان و محیط زیست	۲	سلامت و بهداشت	۲
۶	خوشه دروس: انسان و مهارت‌های زندگی	درس انتخابی (۱- هنر ۲- تفکر و سواد رسان‌های ۳- کارگاه کارآفرینی و تولید)	۲	درس انتخابی (۱- هنر ۲- تفکر و سواد رسان‌های ۳- کارگاه کارآفرینی و تولید)	۲	مدیریت خانواده و سبک زندگی	۲
		ریاضی ۱	۴	حسابان ۱	۳	حسابان ۲	۳
۷	خوشه دروس: ریاضیات	هندسه ۱	۲	هندسه ۲	۲	هندسه ۳	۲
		---	---	آمار و احتمال	۲	ریاضیات گسسته	۲
		فیزیک ۱	۴	فیزیک ۲	۴	فیزیک ۳	۴
۸	خوشه دروس: علوم تجربی	شیمی ۱	۳	شیمی ۲	۳	شیمی ۳	۴
		آزمایشگاه علوم تجربی ۱	۲	آزمایشگاه علوم تجربی ۲	۱	---	---
		---	---	زمین‌شناسی	۲	---	---
		جمع	۳۵	جمع	۳۵	جمع	۳۵
۹	برنامه ویژه مدرسه	زمینه سازی برای اجرای بند ۵-۵ سند تحول بنیادین و بند ۲-۱۳ برنامه درسی ملی مشتمل بر عناوینی مانند: پژوهش و ارائه خلافت‌نامه (سمینار)، یادگیری پروژه محور و آموزش مهارت تامین معاش حلال (سالانه ۵۰ تا ۱۰۰ ساعت)					

جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی دوره دوم متوسطه

(شاخه نظری - رشته ادبیات و علوم انسانی)

ردیف	دامنه محتوایی	پایه دهم		پایه یازدهم		پایه دوازدهم	
		عنوان درس	واحد/ ساعت	عنوان درس	واحد/ ساعت	عنوان درس	واحد/ ساعت
۱	تربیت دینی و اخلاقی عربی	تعلیمات دینی (دینی، اخلاق و قرآن) ۱	۳	تعلیمات دینی (دینی، اخلاق و قرآن) ۲	۴	تعلیمات دینی (دینی، اخلاق و قرآن) ۳	۴
		عربی (زبان تخصصی) رشته) ۱	۲	عربی(زبان تخصصی) رشته) ۲	۲	عربی(زبان تخصصی) رشته) ۳	۲
۲	زبان و ادبیات فارسی	فارسی ۱	۲	فارسی ۲	۲	فارسی ۳	۲
		نگارش ۱	۲	نگارش ۲	۱	نگارش ۳	۲
۳		علوم و فنون ادبی ۱	۲	علوم و فنون ادبی ۲	۲	علوم و فنون ادبی ۳	۲
۴	زبان‌های خارجی	زبان خارجی ۱	۳	زبان خارجی ۲	۳	زبان خارجی ۳	۴
۵	خوشه دروس: ریاضیات	ریاضی و آمار ۱	۳	ریاضی و آمار ۲	۲	ریاضی و آمار ۳	۲
۶	خوشه دروس: انسان و سلامت	تربیت بدنی ۱	۲	تربیت بدنی ۲	۲	تربیت بدنی	۲
		آمادگی دفاعی	۳	انسان و محیط زیست	۲	سلامت و بهداشت	۲
۷	خوشه دروس: انسان و مهارت‌های زندگی	درس انتخابی (۱- هنر ۲- تفکر و سواد رسانه‌ای ۳- کارگاه کارآفرینی و تولید)	۲	درس انتخابی (۱- هنر ۲- تفکر و سواد رسانه‌ای ۳- کارگاه کارآفرینی و تولید)	۲	مدیریت خانواده و سبک زندگی	۲
		تاریخ ۱	۳	تاریخ ۲	۳	تاریخ ۳	۲
۸	خوشه دروس: علوم انسانی و مطالعات اجتماعی	جامعه شناسی ۱	۲	جامعه شناسی ۲	۳	جامعه شناسی ۳	۳
		جغرافیای عمومی و استان شناسی	۲	جغرافیا ۲	۳	جغرافیا ۳	۲
		اقتصاد	۲	روانشناسی	۲	مطالعات فرهنگی	۲
		منطق	۲	فلسفه ۱	۲	فلسفه ۲	۲
		جمع	۳۵	جمع	۳۵	جمع	۳۵
۹	برنامه ویژه مدرسه	زمینه سازی برای اجرای بند ۵-۵ سند تحول بنیادین و بند ۲-۱۳ برنامه درسی ملی مشتمل بر عناوینی مانند: پژوهش و ارائه خلاقانه (سمینار)، یادگیری پروژه محور و آموزش مهارت تامین معاش حلال (سالانه ۵۰ تا ۱۰۰ ساعت)					

جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی دوره دوم متوسطه
(شاخه نظری - رشته علوم و معارف اسلامی)

ردیف	دامنه محتوایی	پایه دهم		پایه یازدهم		پایه دوازدهم	
		عنوان درس	واحد/ساعت	عنوان درس	واحد/ساعت	عنوان درس	واحد/ساعت
۱	تربیت دینی و معارف اسلامی	علوم و معارف قرآنی ۱	۲	علوم و معارف قرآنی ۲	۲	علوم و معارف قرآنی ۳	۲
		اصول عقاید ۱	۳	اصول عقاید ۲	۳	اصول عقاید ۳	۳
		احکام ۱	۱	احکام ۲	۱	احکام ۳	۱
		اخلاق ۱	۱	اخلاق ۲	۱	اخلاق ۳	۱
۲	عربی	عربی (زبان تخصصی رشته) ۱	۳	عربی (زبان تخصصی رشته) ۲	۳	عربی (زبان تخصصی رشته) ۳	۴
۳	زبان و ادبیات فارسی	فارسی ۱	۲	فارسی ۲	۲	فارسی ۳	۲
		نگارش ۱	۲	نگارش ۲	۱	نگارش ۳	۲
		علوم و فنون ادبی ۱	۲	علوم و فنون ادبی ۲	۲	علوم و فنون ادبی ۳	۲
۴	زبان‌های خارجی	زبان خارجی ۱	۳	زبان خارجی ۲	۳	زبان خارجی ۳	۴
۵	خوشه دروس: ریاضیات	ریاضی و آمار ۱	۳	ریاضی و آمار ۲	۲	ریاضی و آمار ۳	۲
۶	خوشه دروس: انسان و سلامت	تربیت بدنی ۱	۲	تربیت بدنی ۲	۲	تربیت بدنی ۳	۲
		آمادگی دفاعی	۳	انسان و محیط زیست	۲	سلامت و بهداشت	۲
۷	خوشه دروس: انسان و مهارت‌های زندگی	درس انتخابی (۱- هنر ۲- تفکر و سواد رسانه‌ای ۳- کارگاه کارآفرینی و تولید)	۲	درس انتخابی (۱- هنر ۲- تفکر و سواد رسانه‌ای ۳- کارگاه کارآفرینی و تولید)	۲	مدیریت خانواده و سبک زندگی	۲
۸	خوشه دروس: علوم انسانی و مطالعات اجتماعی	تاریخ ۱ (تخصصی رشته)	۲	تاریخ ۲ (تخصصی رشته)	۲	تاریخ ۳ (تخصصی رشته)	۲
		جامعه‌شناسی	۲	مطالعات فرهنگی	۲	جریان‌شناسی اندیشه‌های معاصر	۲
		جغرافیای عمومی و استان‌شناسی	۲	اقتصاد	۲	--	--
		منطق	۲	فلسفه ۱	۲	فلسفه ۲	۲
		----	----	روانشناسی	۲	----	----
جمع		۳۷	جمع	۳۶	جمع	۳۵	
زمینه سازی برای اجرای بند ۵-۵ سند تحول بنیادین و بند ۲-۱۳ برنامه درسی ملی مشتمل بر عناوینی مانند: پژوهش و ارائه خلاقانه (سمینار)، یادگیری پروژه محور و آموزش مهارت تامین معاش حلال (سالانه ۵۰ تا ۱۰۰ ساعت)		برنامه ویژه مدرسه					

جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی دوره دوم متوسطه
(شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش)

ردیف	دامنه محتوایی	پایه دهم		پایه یازدهم		پایه دوازدهم	
		عنوان درس	واحد/ساعت	عنوان درس	واحد/ساعت	عنوان درس	واحد/ساعت
۱	تربیت دینی و اخلاقی	تعلیمات دینی (دینی، اخلاق و قرآن) ۱	۲	تعلیمات دینی (دینی، اخلاق و قرآن) ۲	۲	تعلیمات دینی (دینی، اخلاق و قرآن) ۳	۲
		عربی، زبان قرآن ۱	۱	عربی، زبان قرآن ۲	۱	عربی، زبان قرآن ۳	۱
۲	زبان و ادبیات فارسی	فارسی ۱	۲	فارسی ۲	۲	فارسی ۳	۲
۳	زبان‌های خارجی	زبان خارجی ۱	۲	زبان خارجی ۲	۲	--	--
۴	خوشه دروس: مطالعات اجتماعی	جغرافیای عمومی و استان‌شناسی	۲	علوم اجتماعی	۲	تاریخ معاصر	۲
۵	خوشه دروس: انسان و سلامت	تربیت‌بدنی ۱	۲	تربیت‌بدنی ۲	۲	تربیت‌بدنی ۳	۲
		-----	---	انسان و محیط زیست	۲	سلامت و بهداشت	۲
۶	خوشه دروس: انسان و مهارت‌های زندگی	-----	---	درس انتخابی (۱- هنر ۲- تفکر و سواد رسانه‌ای)	۲	مدیریت خانواده و سبک زندگی	۲
		الزامات محیط کار	۲	کارگاه نوآوری و کار آفرینی	۳	اخلاق حرفه‌ای	۲
۷	خوشه دروس: شایستگی‌های غیر فنی	---	---	کاربرد فناوری‌های نوین/ مدیریت تولید (انتخابی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی)	۲	---	---
		درس پایه	۴	درس پایه	۴	درس پایه	۲
۸	خوشه دروس: شایستگی‌های پایه (ریاضی، فیزیک و شیمی)	کارگاه ۱	۸	کارگاه ۳	۸	کارگاه ۵	۸
		کارگاه ۲	۸	کارگاه ۴	۸	کارگاه ۶	۸
		دانش فنی پایه	۳	-----	-----	دانش فنی تخصصی	۴
۹	خوشه دروس: شایستگی‌های فنی و کارگاهی	درس مشترک گروه	۴	-----	-----	کارآموزی	تجمیعی
		جمع	۴۰	جمع	۴۰	جمع	۴۰
۱۰	برنامه ویژه مدرسه	زمینه سازی برای اجرای بند ۵-۵ سند تحول بنیادین و بند ۲-۱۳ برنامه درسی ملی مشتمل بر عناوینی مانند: پژوهش و ارائه خلاقانه (سمینار)، یادگیری پروژه محور و آموزش مهارت تامین معاش حلال (سالانه ۵۰ تا ۱۰۰ ساعت)					

۱ جدول دروس ردیف‌های ۸ و ۹ و عناوین کارگاه و درس مشترک گروه به تفکیک هر رشته باید به تصویب کمیسیون برنامه درسی و تربیتی و یا کمیته برنامه‌های درسی شاخه کاردانش برسد.

جدول دروس شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش

واحد / ساعت	مجموعه دروس	ردیف
۴۲	دروس عمومی	۱
۹	دروس غیرفنی	۲
۸	دروس پایه فنی (ریاضی، فیزیک، شیمی)	۳
۶۱	دروس فنی	۴
۱۲۰	جمع	

*۷۸ ساعت حداکثر ساعت ارائه شده برای مجموع دروس شایستگی‌های فنی و غیر فنی در شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش می‌باشد.

شاخص‌های ارزشیابی نظام آموزش و پرورش

شاخص‌های ارزشیابی نظام آموزش و پرورش^۱

مصوب جلسه ۷۶۰ تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۳ - شماره ابلاغ ۸/۸۹۸۹/۱۲۰ تاریخ ۱۳۸۷/۱/۲۵

مقدمه

نظام‌های آموزشی با رسالت و مأموریت مشخصی به وجود آمده و برای نیل به اهداف معینی تلاش می‌کنند. آموزش و پرورش کشور ما نیز همچون دیگر نظام‌های آموزشی دارای اهداف تعریف شده‌ای است که به عنوان سندی معتبر باید مبنای همه برنامه‌ها و فعالیت‌های این حوزه قرار گیرد.

بی‌تردید دستیابی به این اهداف مستلزم شناسایی، کنترل و رفع موانع و مشکلاتی است که ممکن است اجرای مطلوب فرایندهای آموزشی را تحت تأثیر خود قرار دهد. بدین‌منظور استفاده از سازوکارهای ارزشیابی شرایط و زمینه‌های لازم را برای شفافیت عملکرد، پاسخگویی نظام‌های آموزشی و اطلاع از میزان تحقق اهداف و مقاصد آموزش و پرورش فراهم می‌نماید. به عبارت دیگر ارزشیابی آیین‌های می‌سازد تا تصمیم‌گیران و دست‌اندرکاران آموزش و پرورش تصویر روشنی از چگونگی انجام این رسالت خطیر به‌دست آورند. بر این اساس ضرورت دارد ابتدا عناصر نظام آموزشی به صورت نظام‌مند مشخص و سپس با استفاده از الگو یا الگوهای مناسب ارزشیابی وضعیت آن‌ها را تعیین کرد.

برای ارزشیابی آموزشی، رویکردهای متنوع و متفاوتی ارائه شده است که یکی از آن‌ها، رویکرد مبتنی بر نظر متخصصان و مشخص‌ترین الگوی مربوط به این رویکرد، «الگوی اعتبارسنجی» می‌باشد. این الگو معروف‌ترین مدل ارزشیابی کیفیت نظام‌های آموزشی در جهان است که در آن شاخص‌های عناصر مختلف نظام آموزشی در دو مرحله «ارزشیابی درونی» و «ارزشیابی بیرونی» تدوین می‌شود؛ بر این اساس ابتدا «عوامل» نظام‌های آموزش و پرورش مشخص و سپس «ملاک‌ها» و «شاخص‌های» آن‌ها تعیین می‌شود.

° اطلاعات موردنیاز هر یک از شاخص‌های ارزشیابی به تناسب موضوع و سطح ارزشیابی می‌بایست به تفکیک استانی، منطقه‌ای، شهری، روستایی، عشایری، نوع مدرسه، دوره، پایه و رشته تحصیلی، جنسیت و داخل یا خارج از کشور جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل شود.

شاخص‌ها اطلاعاتی در مورد کمیت و کیفیت نظام آموزشی ارائه می‌دهند و ماهیتاً مشخص‌کننده وضعیت نظام آموزش و پرورش می‌باشند. به عبارت دیگر نقش آن‌ها دادن هشدار به تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران در خصوص وجود مشکلات و موانع در برخی زمینه‌های خاص و یا وجود روندهای مطلوب در دیگر زمینه‌ها است.

شاخص‌ها زمانی وضعیت نظام آموزشی را به صورت روشن به تصویر می‌کشند که با تدوین و بررسی آن‌ها، شناخت بیشتر و درک درست‌تری از موقعیت نظام آموزشی حاصل شود؛ امری که به نوبه خود، زمینه‌های لازم جهت انتخاب برنامه‌های موردنیاز را به وجود می‌آورد تا بدین‌وسیله اقدام‌های مورد انتظار و برنامه‌های آتی آن برای رفع مشکلات، مشخص گردد. این تشخیص، برای بهبود وضعیت نظام آموزشی اهمیتی حیاتی دارد؛ زیرا نظام‌های آموزشی برای اثربخشی و کارایی بیشتر و بهبود عملکرد خود به راهنمای عمل نیاز دارند تا اطمینان حاصل نمایند که با کیفیت خوبی به مقصد مورد نظر دست خواهند یافت.

اساسی‌ترین شاخص‌های ارزشیابی نظام آموزش و پرورش در بخش‌های درون‌داد، فرایند و برون‌داد به شرح زیر می‌باشد:

۱- درون داد

۱-۱- نیروی انسانی

- ۱-۱-۱- نسبت دانش‌آموزان به کل کارکنان آموزشی
- ۱-۱-۲- نسبت کارکنان واجد شرایط علمی و حرفه‌ای به کل کارکنان
- ۱-۱-۳- میانگین سطح تحصیلات کارکنان
- ۱-۱-۴- میانگین سنوات خدمتی کارکنان
- ۱-۱-۵- نسبت کارکنان آموزشی به کل کارکنان
- ۱-۱-۶- میانگین ساعات آموزش‌های ضمن خدمت سالانه کارکنان
- ۱-۱-۷- ضریب اشتغال ظاهری و واقعی کارکنان آموزشی

۱-۲- دانش آموز

- ۱-۲-۱- درصد پذیرش دوره پیش‌دبستانی
- ۱-۲-۲- درصد پذیرش ظاهری و واقعی جمعیت ۶ ساله‌ها
- ۱-۲-۳- درصد پوشش تحصیلی ظاهری و واقعی
- ۱-۲-۴- نسبت دانش‌آموزان شاخه فنی و حرفه‌ای و کاردانش به کل دانش‌آموزان دوره متوسطه
- ۱-۲-۵- سهم هر زمینه تحصیلی در شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش

۶-۲-۱- درصد دانش‌آموزان کلاس‌های مختلط

۷-۲-۱- درصد دانش‌آموزان کلاس‌های چند پایه

۸-۲-۱- نسبت دانش‌آموزان مدارس غیردولتی به کل دانش‌آموزان

۳-۱- برنامه درسی

۱-۳-۱- میزان انطباق اهداف و سرفصل‌های مواد درسی با اهداف دوره‌های تحصیلی

۲-۳-۱- میزان تناسب محتوای آموزشی و پرورشی با ویژگی‌ها و نیازهای دانش‌آموزان

۳-۳-۱- میزان تناسب محتوای آموزشی و پرورشی با نیازها و مسائل جامعه

۴-۳-۱- میزان تناسب حجم محتوای آموزشی و پرورشی با زمان (ساعات) تعیین شده

۵-۳-۱- نسبت کتاب‌های درسی جدیدالتألیف و بازنگری شده به کل کتاب‌های درسی

۶-۳-۱- نسبت دروس دارای رسانه‌های کمک آموزشی به کل دروس

۴-۱- فضاهای آموزشی و پرورشی

۱-۴-۱- نسبت مدارس دارای نمازخانه به کل مدارس

۲-۴-۱- نسبت دانش‌آموزان به کلاس‌های درس

۳-۴-۱- ضریب بهره‌برداری از کلاس‌های درس

۴-۴-۱- نسبت مدارس دو نوبته به کل مدارس

۵-۴-۱- نسبت مدارس مقاوم در برابر حوادث غیر مترقبه به کل مدارس

۶-۴-۱- سرانه زیر بنای اردوگاه‌های فرهنگی- تربیتی و فضاهای ورزشی

۷-۴-۱- نسبت پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی و کانون‌های فرهنگی- تربیتی به کل

دانش‌آموزان

۸-۴-۱- درصد مدارس دارای آزمایشگاه، کارگاه و کتابخانه مستقل

۹-۴-۱- نسبت مدارس استاندارد به کل مدارس

۵-۱- امکانات و تجهیزات

۱-۵-۱- سرانه کتاب‌های موجود در کتابخانه‌های مدارس

۲-۵-۱- نرخ دسترسی کارکنان و دانش‌آموزان به فناوری اطلاعات و ارتباطات

۳-۵-۱- نسبت مدارس دارای امکانات و وسایل ورزشی استاندارد به کل مدارس

۴-۵-۱- نسبت مدارس دارای امکانات بهداشتی استاندارد به کل مدارس

۵-۵-۱- میزان تناسب وسایل کارگاهی و آزمایشگاهی مدارس با محتوای آموزشی

۶-۱- بودجه و اعتبارات

۱-۶-۱- سهم بودجه آموزش و پرورش از بودجه عمومی به تفکیک جاری و عمرانی

۲-۶-۱- سهم هزینه‌های آموزش و پرورش از کل تولید ناخالص داخلی (G.D.P)

۳-۶-۱- سرانه دانش‌آموزی به تفکیک دوره‌های تحصیلی و شاخه تحصیلی دوره متوسطه

۴-۶-۱- سهم اعتبارات غیرپرسنلی از کل اعتبارات آموزش و پرورش

۵-۶-۱- سهم اعتبارات فعالیت‌های پرورشی از کل بودجه آموزش و پرورش

۶-۶-۱- نسبت اعتبارات پژوهشی به کل اعتبارات آموزش و پرورش

۷-۶-۱- سهم اعتبارات آموزش کارکنان از کل اعتبارات آموزش و پرورش

۸-۶-۱- نسبت درآمدهای حاصل از منابع غیردولتی به کل اعتبارات دولتی آموزش و پرورش

۹-۶-۱- سهم اعتبارات جاری آموزش و پرورش عمومی از کل بودجه جاری آموزش و پرورش

۷-۱- معیشت و رفاه کارکنان

۱-۷-۱- نسبت میانگین حقوق ماهانه کارکنان آموزش و پرورش به میانگین حقوق و مزایای سایر کارکنان دولت

۲-۷-۱- تغییرات میانگین حقوق و مزایای ماهانه کارکنان آموزش و پرورش به قیمت‌های جاری و ثابت

۳-۷-۱- میزان بهره‌مندی کارکنان آموزش و پرورش از تسهیلات و خدمات رفاهی و تفریحی

۲- فرایند

۱-۲- مدیریت

۱-۲-۱- میزان هماهنگی و انطباق برنامه‌ها و فعالیت‌های مدیران با خط مشی‌ها و سیاست‌های کلان

۲-۲-۱- میزان پایبندی به ضوابط مربوط به شرایط احراز مدیران در انتخاب و انتصاب آنان

۳-۲-۱- میزان موفقیت مدیران در ایجاد زمینه بروز خلاقیت و نوآوری در کارکنان

۴-۲-۱- میزان رضایت دانش‌آموزان، اولیا و مراجعان از مدیران

۵-۲-۱- میزان رضایت شغلی کارکنان

۶-۲-۱- میزان موفقیت مدیران در نظارت و ارزشیابی موثر و مستمر عملکرد کارکنان

۷-۲-۱- میزان پاسخگویی مدیران به مخاطبان

۸-۲-۱- میزان انطباق امور اجرایی با قوانین، مقررات و دستورالعمل‌ها

۹-۲-۱- میزان حاکمیت روابط انسانی در محیط‌های اداری و آموزشی

۲-۲- برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی

۲-۲-۱- میزان انطباق برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی با اهداف دوره‌های تحصیلی

۲-۲-۲- میزان اهتمام مدیریت به آموزش و توسعه معارف قرآنی

۲-۲-۳- میزان اهتمام مدیریت به رفع آسیب‌های اجتماعی دانش‌آموزان

۲-۲-۴- میزان استفاده معلمان از فناوری اطلاعات، ابزارها و روش‌های متناسب در فرایند یاددهی-یادگیری

۲-۲-۵- میزان اهتمام مدیریت مدارس به برگزاری نماز جماعت و مراسم مذهبی و صبحگاهی

۲-۲-۶- میزان پاسخگویی کتابخانه‌های مدارس به نیازهای واقعی دانش‌آموزان

۲-۲-۷- درصد دانش‌آموزان استفاده‌کننده از خدمات مشاوره‌ای و روان‌شناختی

۲-۲-۸- میزان اهتمام مدارس به تامین سلامت جسمی و بهداشت روانی دانش‌آموزان

۲-۲-۹- میزان مشارکت صاحب‌نظران، کارکنان، اولیا و دانش‌آموزان در طراحی و اجرای برنامه‌ها و فعالیت‌ها

۲-۳- برنامه‌ها و فعالیت‌های پژوهشی

۲-۳-۱- نسبت کارکنان پژوهنده به کل کارکنان آموزش و پرورش

۲-۳-۲- میزان کاربست یافته‌های پژوهشی در سطوح مختلف تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری

۲-۳-۳- نسبت دانش‌آموزان پژوهنده به کل دانش‌آموزان

۲-۳-۴- نسبت مقالات منتشر شده در نشریات معتبر داخلی و خارجی به کل پژوهش‌های انجام شده در آموزش و پرورش

۲-۳-۵- نسبت کتاب‌های تالیفی و ترجمه‌ای کارکنان به کل کارکنان

۲-۳-۶- درصد اختراعات و ابتکارات ثبت شده دانش‌آموزان و کارکنان

۳- برون داد

۳-۱- برون داد واسطه‌ای

۳-۱-۱- ضریب کارایی درونی

۳-۱-۲- نرخ قبولی دانش‌آموزان

۳-۱-۳- نرخ ارتقای دانش‌آموزان

۳-۱-۴- نرخ تکرار پایه دانش‌آموزان

۳-۱-۵- نرخ ترک تحصیل دانش‌آموزان

۶-۱-۳- نرخ فارغ‌التحصیلی دانش‌آموزان

۷-۱-۳- نرخ ماندگاری دانش‌آموزان

۸-۱-۳- نرخ گذر دانش‌آموزان

۹-۱-۳- نرخ اتلاف

۱۰-۱-۳- نرخ باسوادی گروه‌های سنی ۱۰-۱۳/۶-۱۷/۱۱-۱۴

۱۱-۱-۳- میانگین طول تحصیل دانش‌آموختگان

۲-۳- برون داد نهایی

۱-۲-۳- میزان دستیابی دانش‌آموختگان به اهداف اعتقادی:

۱-۱-۲-۳- میزان شناخت دانش‌آموختگان از خود و خدای خویش

۲-۱-۲-۳- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه حقیقت‌جویی

۳-۱-۲-۳- میزان اعتقاد و ایمان دانش‌آموختگان به مبانی اسلام و بینش الهی مبتنی بر قرآن کریم، سنت پیامبر(ص) و ائمه معصومین (ع) با توجه به اصول ۱۲ و ۱۳ قانون اساسی در مورد مذاهب اسلامی و اقلیت‌های دینی

۴-۱-۲-۳- میزان پذیرش دانش‌آموختگان به حاکمیت مطلق خداوند بر جهان و انسان و اعمال این حاکمیت بر جامعه، بر اساس اصل ولایت فقیه

۲-۲-۳- میزان دستیابی دانش‌آموختگان به اهداف اخلاقی:

۱-۲-۲-۳- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از فضائل و مکارم اخلاقی بر اساس ایمان به خدا و تقوای اسلامی

۲-۲-۲-۳- میزان التزام عملی دانش‌آموختگان به احکام و آداب اسلامی

۳-۲-۲-۳- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از اعتماد به نفس و استقلال شخصیت

۴-۲-۲-۳- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از کرامت اخلاقی و عزت نفس

۵-۲-۲-۳- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از عواطف متعادل انسانی و همزیستی مسالمت‌آمیز

۶-۲-۲-۳- میزان رعایت نظم و انضباط دانش‌آموختگان در روابط فردی و اجتماعی

۷-۲-۲-۳- میزان پرهیز دانش‌آموختگان از بیکارگی، بطالت و مشاغل کاذب

۸-۲-۲-۳- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه امید به آینده

۳-۲-۳- میزان دستیابی دانش‌آموختگان به اهداف علمی آموزشی:

۱-۲-۳-۳- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه تحقیق، تفکر، تعقل، تعمق، نقد و ابتکار.

۲-۲-۳-۳- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه تعلیم و تعلم و تربیت مستمر

- ۳-۲-۳-۳- میزان اهتمام به شناخت، پرورش و هدایت استعداد‌های افراد در جهت اعتلای فرد و جامعه
- ۳-۲-۳-۴- میزان شناخت دانش‌آموختگان از اسرار جهان آفرینش و قوانین طبیعت به عنوان آیات الهی
- ۳-۲-۳-۵- میزان آشنایی دانش‌آموختگان با زبان و خط فارسی
- ۳-۲-۳-۶- میزان آشنایی دانش‌آموختگان با زبان عربی به منظور آشنایی با قرآن و معارف اسلامی
- ۳-۲-۳-۷- میزان توسعه علوم و فنون و مهارت‌های موردنیاز فرد و جامعه
- ۳-۲-۳-۸- میزان علاقه‌مندی دانش‌آموختگان به مطالعه و کتابخوانی
- ۳-۲-۳-۹- میزان مشارکت و همکاری دانش‌آموختگان در فعالیت‌های گروهی
- ۳-۲-۴- میزان دستیابی دانش‌آموختگان به اهداف فرهنگی هنری:
- ۳-۲-۴-۱- میزان شکوفایی ذوق و استعداد‌های مختلف هنری دانش‌آموختگان
- ۳-۲-۴-۲- میزان آشنایی دانش‌آموختگان با زیبایی‌های جهان آفرینش به عنوان مظاهر و جمال الهی
- ۳-۲-۴-۳- میزان آشنایی دانش‌آموختگان با هنرهای اسلامی، ملی و جهانی مناسب
- ۳-۲-۴-۴- میزان التزام دانش‌آموختگان به حفظ میراث فرهنگی هنری و تاریخی
- ۳-۲-۴-۵- میزان آشنایی دانش‌آموختگان با فرهنگ و آداب و سنن مطلوب جامعه اسلامی ایران
- ۳-۲-۴-۶- میزان احترام دانش‌آموختگان از رسوم منحت و خرافی
- ۳-۲-۴-۷- میزان آشنایی دانش‌آموختگان با تاریخ و فرهنگ و تمدن اسلام، ایران و جهان با تاکید بر فرهنگ معاصر
- ۳-۲-۵- میزان دستیابی دانش‌آموختگان به اهداف اجتماعی:
- ۳-۲-۵-۱- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه پاسداری از قداست و روابط خانواده بر پایه حقوق و اخلاق اسلامی
- ۳-۲-۵-۲- میزان اهتمام دانش‌آموختگان به محقق کردن قسط اسلامی و پاسداری از آن
- ۳-۲-۵-۳- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه برادری و تعاون اسلامی و همبستگی ملی و فرهنگی
- ۳-۲-۵-۴- میزان اهتمام دانش‌آموختگان به انجام فریضه امر به معرف و نهی از منکر
- ۳-۲-۵-۵- میزان ادای احترام دانش‌آموختگان به قانون و التزام به رعایت آن

- ۳-۲-۵-۶- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه مسئولیت‌پذیری و مشارکت در فعالیت‌های دینی، فرهنگی و اجتماعی
- ۳-۲-۵-۷- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه تولی و تبری
- ۳-۲-۵-۸- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه گذشت، فداکاری و ایثار در روابط اجتماعی
- ۳-۲-۵-۹- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از سعه صدر و تحمل آرای دیگران در برخورد اندیشه‌ها
- ۳-۲-۵-۱۰- میزان ادای احترام دانش‌آموختگان به شخصیت افراد و مراعات حقوق مادی و معنوی آنان
- ۳-۲-۵-۱۱- میزان مقاومت دانش‌آموختگان در برابر تبلیغات سوء
- ۳-۲-۵-۱۲- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه سازگاری اجتماعی
- ۳-۲-۶- میزان دستیابی دانش‌آموختگان به اهداف زیستی:
- ۳-۲-۶-۱- میزان سلامت جسمی و بهداشت روانی دانش‌آموختگان
- ۳-۲-۶-۲- میزان رعایت بهداشت عمومی و حفظ محیط زیست توسط دانش‌آموختگان
- ۳-۲-۶-۳- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه توجه به تربیت بدنی به عنوان زمینه رشد معنوی انسان
- ۳-۲-۷- میزان دستیابی دانش‌آموختگان به اهداف سیاسی:
- ۳-۲-۷-۱- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از بینش سیاسی مبتنی بر اصل ولایت فقیه برای مشارکت آگاهانه در سرنوشت سیاسی کشور
- ۳-۲-۷-۲- میزان آگاهی دانش‌آموختگان از اندیشه‌های دینی و سیاسی حضرت امام خمینی (ره)
- ۳-۲-۷-۳- میزان حمایت دانش‌آموختگان از اتحاد اسلامی بین مسلمانان
- ۳-۲-۷-۴- میزان حمایت دانش‌آموختگان از حق طلبان، عدالتخواهان، مظلومان و مستضعفان جهان
- ۳-۲-۷-۵- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه مبارزه با مستکبران، استثمارگران و ستمکاران بر اساس ارزش‌های اسلامی
- ۳-۲-۷-۶- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه پاسداری از استقلال همه جانبه کشور
- ۳-۲-۷-۷- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه نفی هرگونه ستمگری، ستم‌کشی، سلطه‌گری و سلطه‌پذیری

- ۸-۷-۲-۳- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه سلحشوری و حفظ کیان اسلام
- ۹-۷-۲-۳- میزان شناخت دانش‌آموختگان از مسائل سیاسی ایران و جهان به خصوص ممالک اسلامی و ملل محروم
- ۱۰-۷-۲-۳- میزان شناخت دانش‌آموختگان از ترفندهای استعمار و استکبار جهانی و ضرورت مبارزه با آن
- ۱۱-۷-۲-۳- میزان علاقه‌مندی و افتخار دانش‌آموختگان به کشور و انقلاب اسلامی
- ۲-۳- میزان دستیابی دانش‌آموختگان به اهداف اقتصادی:
- ۱-۸-۲-۳- میزان اهمیت قائل شدن دانش‌آموختگان به رشد اقتصادی به عنوان وسیله‌ای برای رسیدن به رشد و توسعه اجتماعی
- ۲-۸-۲-۳- میزان شناخت دانش‌آموختگان از ارزش و قداست کار و معاش حلال
- ۳-۸-۲-۳- میزان شناخت دانش‌آموختگان از حرف و مشاغل مولد
- ۴-۸-۲-۳- میزان آمادگی و مهارت‌های کسب شده دانش‌آموختگان برای ورود به مشاغل مولد
- ۵-۸-۲-۳- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه ساده زیستی، قناعت و پرهیز از هرگونه اسراف و مصرف‌زدگی و تجمل‌گرایی
- ۶-۸-۲-۳- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه انفاق و دستگیری محرومان
- ۷-۸-۲-۳- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه عمل به احکام اقتصادی اسلام
- ۸-۸-۲-۳- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه مبارزه با بهره‌کشی اقتصادی و مشاغل خلاف مصالح جامعه اسلامی
- ۹-۸-۲-۳- میزان شناخت دانش‌آموختگان از منابع اقتصادی کشور و شیوه‌های صحیح استفاده از آنها
- ۱۰-۸-۲-۳- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه حراست از اموال عمومی و ثروت ملی
- ۱۱-۸-۲-۳- میزان برخورداری دانش‌آموختگان از وجدان کاری

الزامات

با عنایت به این‌که ارزشیابی نظام آموزش و پرورش باید در دو سطح درونی و بیرونی انجام شود، ضرورت دارد سازوکارهای مناسب آن بر اساس شاخص‌های این مجموعه به شرح زیر فراهم گردد.

الف) وزارت آموزش و پرورش موظف است:

- ۱- آیین‌نامه و دستورالعمل‌های اجرایی لازم را، حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این مصوبه، تهیه نماید.
- ۲- برنامه آموزش نیروی انسانی و اقدام‌های لازم برای فرهنگ سازی و اطلاع رسانی مناسب را پیش‌بینی و اجرا کند.
- ۳- منابع، اعتبارات و تسهیلات مورد نیاز را برای اجرای مطلوب این مصوبه تامین نماید.
- ۴- گزارش ارزشیابی درونی را در دوره‌های زمانی دو ساله به دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش ارائه کند.
- ۵- در ارائه داده‌ها و اطلاعات مورد نیاز نهایت همکاری را با دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش به عمل آورد.

ب) دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش موظف است:

- ۱- پس از گذشت دو سال از اجرای این مصوبه نسبت به اعتباریابی شاخص‌ها و ارزیابی از روند و نحوه اجرای آن اقدام نموده و نتایج حاصله را به شورای عالی آموزش و پرورش گزارش نماید.
- ۲- گزارش جامعی از ارزشیابی عملکرد نظام آموزش و پرورش بر مبنای شاخص‌های این مصوبه در دوره‌های زمانی سه ساله تهیه و به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه کند.
- ۳- منابع و اعتبارات لازم را برای اعتباریابی شاخص‌ها و اجرای ارزشیابی تأمین نماید.

نشانیگرهای ارزشیابی نظام آموزش و پرورش و استانداردهای آن

مصوب جلسه ۸۸۶ تاریخ ۱۳۹۲/۷/۱۵ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۴۹۸۶۱ تاریخ ۱۳۹۲/۱۱/۱

ماده واحده:

با عنایت به اهمیت و ضرورت ارزشیابی در نظام آموزش و پرورش و نقش تاثیرگذار آن در ارتقا و تضمین کیفیت فرایند تعلیم و تربیت، وزارت آموزش و پرورش موظف است:

الف) براساس شاخص‌های ارزشیابی نظام آموزش و پرورش، مصوب جلسه ۷۶۰، تاریخ ۸۶/۱۱/۲۳ شورای عالی آموزش و پرورش، با اولویت شاخص‌ها و استانداردهای «چهل و سه‌گانه» پیوست، نظام آموزش و پرورش را به صورت مستمر و نظام‌مند، با طراحی ساختارها و سازوکارهای لازم و رعایت موارد زیر ارزشیابی کند:

۱. استاندارد سایر شاخص‌های مصوب را با بهره‌گیری از مفاد اسناد بالادستی، یافته‌های علمی پژوهشی و مطالعات تطبیقی، برای دوره‌های زمانی پنج‌ساله، تدوین و پیشنهاد نماید. این استانداردها پس از بررسی و تصویب در کمیسیون برنامه‌های توسعه و منابع انسانی شورای عالی آموزش و پرورش، با امضای وزیر آموزش و پرورش برای اجرا ابلاغ خواهد شد.

۲. برنامه‌های کارآمد و اثربخش را برای آموزش منابع انسانی، اصلاح فرهنگ و رفتار سازمانی و اشاعه نظام‌مند استانداردهای ارزشیابی با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین تدوین و اجرا کرده و برای دستیابی به استانداردهای مصوب در دوره زمانی پنج‌ساله، تدابیر لازم را اتخاذ نماید.

۳. منابع مالی و انسانی و نیز تسهیلات و امکانات موردنیاز را برای اجرای بایسته شاخص‌ها و استانداردها، تأمین و در برنامه‌های سالانه خود منظور نماید.

۴. ارزشیابی تحلیلی عملکرد خود را براساس شاخص‌ها و استانداردهای مصوب، به همراه برنامه‌های پیشنهادی برای ارتقای شاخص‌ها و رسیدن به وضع مطلوب، هر سال به شورای عالی آموزش و پرورش گزارش کند.

۵. باتوجه به کیفی بودن شاخص‌های شماره ۳۰ الی ۴۳، لازم است با استفاده از روش‌های علمی مناسب، ابزارهای متناسب با شاخص‌های مربوط را طراحی و براساس آن، نظام آموزش و پرورش را ارزشیابی و به شورای عالی آموزش و پرورش، گزارش کند. بدیهی است

نتیجه ارزشیابی سال اول به عنوان پایه محسوب شده و مبنای قضاوت برای ارزشیابی در سال‌های بعدی قرار خواهد گرفت.

۶. دستورالعمل‌های اجرایی این مصوبه را (با تاکید بر تعیین مرجع ارزشیابی، مدل اجرا و شیوه‌های ارزشیابی، ابزارهای سنجش کارآمد، برنامه‌های عملیاتی و تعیین محدوده زمانی) ظرف مدت سه ماه، تدوین و ابلاغ نماید.

(ب) دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش موظف است:

۱. ضمن تحلیل و بررسی گزارش‌های عملکرد سالانه وزارت آموزش و پرورش، با استفاده از ظرفیت و امکانات درون و برون سازمانی و براساس استانداردهای مصوب و برنامه‌های عملیاتی، هر سه سال یک‌بار گزارش جامعی از ارزشیابی نظام آموزش و پرورش را به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه دهد.

۲. فرایند بررسی و تصویب استانداردهای ارزشیابی نظام آموزش و پرورش (موضوع بند ب ماده یک) را به شورای عالی آموزش و پرورش گزارش کند.

نشانیگرهای ارزشیابی نظام آموزش و پرورش ۶-۵

شاخص ۱. درصد پذیرش ظاهری و واقعی جمعیت ۶ ساله‌ها		مشخصات و ویژگی‌های شاخص
تعریف	پذیرش ظاهری: این شاخص بیانگر درصدی از افراد واجب‌التعلیم واجد شرایط است که با توجه به سن قانونی برای اولین بار در پایه اول ابتدایی ثبت نام کرده‌اند. پذیرش واقعی: این شاخص بیانگر درصد جمعیت ۶ ساله‌های است که در پایه اول ابتدایی ثبت نام کرده‌اند.	
تفسیر	پذیرش ظاهری: بالا بودن این شاخص مطلوب است و نشان دهنده میزان ظرفیت و آمادگی نظام آموزشی برای پذیرش و ثبت نام کودکانی است که در سن قانونی ورود به مدرسه قرار دارند. پذیرش واقعی: نزدیک‌تر شدن شاخص به صد نشان دهنده مطلوبیت آن است. این دو شاخص به تفکیک جنسیت و مناطق شهری و روستایی قابل محاسبه است.	
روش محاسبه	درصد پذیرش ظاهری: از تقسیم مجموع دانش‌آموزان پایه اول ابتدایی، منهای مردودین مشغول به تحصیل آن پایه، بر جمعیت ۶ ساله‌های همان سال، ضرب در صد حاصل می‌شود. مردودین مشغول به تحصیل آن پایه - دانش‌آموزان پایه اول ابتدایی $۱۰۰ \times \frac{\text{درصد پذیرش ظاهری پایه اول}}{\text{جمعیت ۶ ساله همان سال}}$ درصد پذیرش واقعی: از تقسیم تعداد دانش‌آموزان پایه اول شش ساله بر جمعیت شش ساله همان سال، ضرب در صد به دست می‌آید. تعداد دانش‌آموزان پایه اول شش ساله $۱۰۰ \times \frac{\text{درصد پذیرش ظاهری پایه اول}}{\text{جمعیت ۶ ساله همان سال}}$	
واحد سنجش	درصد	
دوره زمانی سنجش	سال تحصیلی (سالانه)	
استاندارد	ظاهری ٪۱۰۲ واقعی ٪۹۹/۵	

شاخص ۲. درصد پذیرش دوره پیش دبستانی		مشخصات و ویژگی های شاخص
تعریف	این شاخص بیانگر درصد کودکان ۴ و ۵ ساله ثبت نام شده در مراکز پیش دبستانی است. دوره پیش دبستانی: دوره دو ساله ای که کودکان گروه سنی ۴ و ۵ ساله را، قبل از ورود به دوره دبستان، تحت پوشش برنامه های تربیتی خود قرار می دهد.	
تفسیر	بیشتر بودن این شاخص مطلوب است، زیرا نشان دهنده وجود زمینه حضور مطمئن مؤثر افراد لازم التعلیم در مدرسه است. این شاخص به تفکیک جنسیت، شهری - روستایی، مناطق دو زبانه، تک زبانه و ۴ و ۵ ساله، قابل محاسبه است.	
روش محاسبه	این شاخص از تقسیم تعداد کودکان ثبت نام شده در دوره پیش دبستانی بر کل جمعیت ۴ و ۵ ساله همان سال، ضرب درصد به دست می آید. $\text{درصد پذیرش دوره پیش دبستانی} = \frac{\text{تعداد کودکان ثبت نام شده در دوره پیش دبستانی}}{\text{جمعیت ۴ یا ۵ ساله}} \times 100$	
واحد سنجش	درصد	
دوره زمانی سنجش	سال تحصیلی (سالانه)	
استاندارد		
چهار ساله	پنج ساله	
۵۰٪	۸۵٪	

شاخص ۳. درصد پوشش تحصیلی ظاهری و واقعی				
تعریف		پوشش ظاهری: بیانگر درصد پذیرش جمعیت دانش‌آموزی است که در سن متعارف در دوره‌های مختلف تحصیلی مشغول به تحصیل هستند. پوشش واقعی: بیانگر درصد جمعیت لازم‌التعلیم واجد شرایط مشغول به تحصیل در دوره‌های مختلف تحصیلی همان سال است.		
تفسیر		پوشش ظاهری: بالا بودن این شاخص مطلوب است و نشان دهنده میزان ظرفیت و آمادگی نظام آموزشی برای پذیرش و ثبت‌نام کودکانی است که در سن قانونی ورود به مدرسه قرار دارند. پوشش واقعی: هرچه میزان شاخص به صد نزدیک‌تر باشد نشان دهنده مطلوبیت آن است. این دو شاخص به تفکیک جنسیت و دوره‌های تحصیلی قابل محاسبه است.		
روش محاسبه		<p>درصد پوشش ظاهری: این شاخص از تقسیم تعداد دانش‌آموزان دوره تحصیلی مورد نظر، بر تعداد جمعیت در سن متعارف همان دوره، ضرب درصد به دست می‌آید که ممکن است به دلیل وجود تکرار پایه و وقفه تحصیلی، از عدد ۱۰۰ نیز تجاوز کند.</p> <p>تعداد دانش‌آموزان دوره تحصیلی مورد نظر</p> $100 \times \frac{\text{تعداد دانش‌آموزان دوره تحصیلی مورد نظر}}{\text{تعداد جمعیت در سن متعارف همان دوره}} = \text{درصد پوشش تحصیلی ظاهری}$ <p>درصد پوشش واقعی: این شاخص از تقسیم تعداد دانش‌آموزانی که در آن دوره تحصیلی ثبت‌نام کرده‌اند و در سن متعارف همان دوره تحصیلی قرار دارند، بر تعداد جمعیت در سن متعارف همان دوره، ضرب در صد حاصل می‌شود.</p> <p>تعداد دانش‌آموزان در سن متعارف دوره تحصیلی مورد نظر</p> $100 \times \frac{\text{تعداد دانش‌آموزان در سن متعارف دوره تحصیلی مورد نظر}}{\text{جمعیت در سن متعارف همان دوره}} = \text{درصد پوشش تحصیلی واقعی}$		
واحد سنجش		درصد		
دوره زمانی سنجش		سال تحصیلی (سالانه)		
استاندارد		دوره ابتدایی	دوره متوسطه اول	کل دوره‌ها
		۱) ظاهری: ۱۰۲٪	۱) ظاهری: ۹۷٪	دوره متوسطه دوم ۱) ظاهری: ۹۶٪
		۲) واقعی: ۹۵/۵٪	۲) واقعی: ۹۵٪	۲) واقعی: ۹۰٪

مشخصات و ویژگی‌های شاخص

شاخص ۴. نسبت دانش‌آموزان به کلاس‌های درس دایر (حداکثر تراکم در کلاس درس)					
مشخصات و ویژگی‌های شاخص		تعریف		این شاخص بیانگر تعداد دانش‌آموزان به ازای یک کلاس درس (دایر) در یک واحد آموزشی است. کلاس درس (دایر): کلاسی که در آن گروهی از دانش‌آموزان در مکان مشخص، با برنامه آموزشی مدون و حضور مدرس (استاد، معلم، آموزشیار و...) در زمان معین، تحت آموزش واحد قرار می‌گیرند.	
		تفسیر		با مقایسه این شاخص و استاندارد مربوط می‌توان از وضعیت تراکم کلاس‌ها آگاه شد. البته این شاخص به همراه دامنه تغییرات و واریانس آن می‌تواند تصویر بهتری را ارائه کند. در کلاس استاندارد، دانش‌آموزان فرصت بیشتری برای تعامل با معلم و بهره‌گیری مطلوب از فناوری آموزشی خواهند داشت. ضمن این‌که شاخص مذکور یکی از ابزارهای اصلی تعیین نوع فضای آموزشی، میزان تخصیص منابع مالی و انسانی و به‌طورکلی مدیریت بهینه منابع در نظام آموزشی است که به تفکیک دوره‌های تحصیلی، نظری-مهارتی و در سه طیف کلان شهرها، شهرهای متوسط و روستاها قابل محاسبه است.	
روش محاسبه		حداکثر تراکم	این شاخص از تقسیم مجموع دانش‌آموزان واحد آموزشی به کل کلاس‌های درس دایر به دست می‌آید. $100 \times \frac{\text{مجموع دانش‌آموزان واحد آموزشی مورد نظر}}{\text{تعداد کلاس‌های درس دایر همان واحد آموزشی}}$		
		استاندارد	این شاخص از تقسیم مجموع دانش‌آموزان به کل کلاس‌های درس دایر هر واحد آموزشی ضرب در استاندارد به دست می‌آید. ^۱ $100 \times \frac{\text{مجموع دانش‌آموزان واحد آموزشی مورد نظر}}{\text{استاندارد} \times \text{تعداد کلاس‌های درس دایر همان واحد آموزشی}}$		
واحدسنجش		نفر(تعداد دانش‌آموز و تعداد کلاس)			
دوره‌زمانی سنجش		سال تحصیلی (سالانه)			
حداکثر مطلوب		دوره ابتدایی	دوره متوسطه اول	دوره متوسطه دوم	هنرستان‌ها (مهارتی)
		۲۶ نفر	۲۸ نفر	۲۸ نفر	۱۸ نفر
استاندارد*		۲۰ نفر	۲۲ نفر	۲۲ نفر	۱۵ نفر ^۲
		۲۰ نفر	۲۲ نفر	۲۲ نفر	۲۰ نفر

^۱ چنانچه پس از محاسبه، عدد به دست آمده مساوی «۱» باشد، نشان دهنده استاندارد بودن کلاس درس و عددهای کمتر و بیشتر از «۱» نشان دهنده میزان فاصله از استاندارد موردنظر است.

^۲ در زمان ارائه دروس نظری در مدارس و رشته‌های فنی و حرفه‌ای، تراکم کلاس درس متناسب با استاندارد دروس نظری دوره متوسطه دوم خواهد بود.

*تشکیل کلاس درس با تعداد بیشتر از «حداکثر تراکم» تعیین شده، تحت هر شرایطی ممنوع است و تلاش برای کاهش دامنه تغییر، از سطح پایین یا بالای استاندارد و حرکت به سمت استاندارد، یکی از ملاک‌های اصلی ارزیابی عملکرد استان در خصوص این استاندارد خواهد بود.

تبصره ۱) در هیچ‌یک از مناطق و تحت هیچ شرایطی نباید دانش‌آموز بازمانده از تحصیل وجود داشته باشد؛ لذا در صورتی که در مناطق کم‌جمعیت و روستایی، روش‌های معمول، از قبیل ادغام کلاس‌ها، اعزام دانش‌آموزان به نزدیک‌ترین محل و مکان‌های آموزشی همجوار و نظایر آن پاسخ‌گو نباشد، تشکیل کلاس درس با کمتر از حداقل تراکم تعیین شده، با نظر شورای برنامه‌ریزی استان، بلامانع است.

تبصره ۲) دامنه این استاندارد در مناطق و مدارس خاص، استثنائاً در دوره ابتدایی از ۱۴ تا ۲۶ و در دوره متوسطه اول و متوسطه دوم از ۱۶ تا ۲۸ و در هنرستان‌ها از ۱۲ تا ۱۸ قابل تغییر خواهد بود، ولی در هر صورت و تحت هیچ شرایطی تراکم دانش‌آموزان در کلاس درس نباید از حداکثر تعیین شده تجاوز کند.

تبصره ۳) میانگین تراکم دانش‌آموزی هر استان در سه سطح: **۱. کلان شهرها، ۲. شهرهای متوسط و ۳. شهرهای کم‌جمعیت و روستاها** جدا از یکدیگر تعیین و محاسبه خواهد شد؛ بنابراین در محاسبه این شاخص باید به نحوی عمل شود که میانگین هیچ‌یک از سطوح تعیین شده بر دیگری تأثیر نداشته باشد.

تبصره ۴) این شاخص به صورت ترکیبی «دانش‌آموز = کلاس درس دایر» در سه سطح: **«۱. کلان شهرها، ۲. شهرهای متوسط و ۳. شهرهای کم‌جمعیت و روستاها»** به صورت جدا از هم محاسبه خواهد شد؛ بنابراین در محاسبه این شاخص، به ویژه برای جذب و تأمین منابع انسانی، باید به نحوی عمل شود که هیچ‌یک از سطوح تعیین شده بر دیگری تأثیر نداشته باشد؛ به این معنی که در مناطق روستایی و شهرهای کم‌جمعیت، به جای محاسبه صرف شاخص «نسبت دانش‌آموزان به کارکنان آموزشی»، شاخص «نسبت کلاس درس دایر به معلم»، با احتساب حداقل تراکم مطلوب، مبنای محاسبه خواهد بود

شاخص ۵. نسبت دانش‌آموزان به کل کارکنان آموزشی				
مشخصات و ویژگی‌های شاخص	تعریف	این شاخص بیانگر تعداد دانش‌آموزان به ازای هر یک از کارکنان آموزشی است. کارکنان آموزشی: همه کارکنان رسمی، اعم از مدیر، معاونان آموزشی، اجرایی، فنی و فناوری، معلم، متصدی آزمایشگاه و کارگاه، سرپرست بخش و کتابدار که در مدارس و واحدهای آموزشی مشغول خدمت هستند. دانش‌آموز: فردی که قبل از آموزش عالی در یکی از دوره‌های تحصیلی (ابتدایی، متوسطه اول، متوسطه دوم) به تحصیل اشتغال داشته باشد.		
	تفسیر	کمتر بودن این شاخص مطلوب است، زیرا هر یک از کارکنان آموزشی زمان بیشتری برای تعامل با تک تک دانش‌آموزان خواهند داشت. برنامه‌ریزان با مقایسه این شاخص با استانداردهای مربوط، می‌توانند برنامه‌ریزی لازم را برای رسیدن این شاخص به استاندارد، انجام دهند. این شاخص به تفکیک دوره‌های تحصیلی، جنسیت، شهری و روستایی و سطوح تحصیلی قابل محاسبه است.		
	روش محاسبه	این شاخص از تقسیم مجموع دانش‌آموزان بر تعداد کل کارکنان آموزشی (به تفکیک) به دست می‌آید. $\text{روش محاسبه} = \frac{\text{تعداد دانش‌آموزان دوره تحصیلی مورد نظر}}{\text{تعداد کارکنان آموزشی شاغل در همان دوره تحصیلی}}$		
	واحد سنجش	نفر (تعداد دانش‌آموزان و تعداد کارکنان آموزشی)		
	دوره زمانی سنجش	سال تحصیلی (سالانه)		
استاندارد	دوره ابتدایی	دوره متوسطه اول	دوره متوسطه دوم	کل دوره‌ها
	۲۰ نفر	۱۸ نفر	۱۷ نفر	۱۸ نفر

شاخص ۶. نسبت دانش‌آموزان شاخه فنی و حرفه‌ای و کاردانش به کل دانش‌آموزان دوره متوسطه			
مشخصات و ویژگی‌های شاخص	تعریف	این شاخص بیانگر سهم دانش‌آموزان پایه‌های دوم و سوم شاخه‌ها/ رشته‌های فنی حرفه‌ای و کاردانش از کل دانش‌آموزان پایه‌های دوم و سوم دوره متوسطه است. شاخه تحصیلی جزء اصلی ساختار دوره آموزش متوسطه است که آن را به سه شاخه نظری، فنی و حرفه‌ای و کاردانش تقسیم می‌کند.	
	تفسیر	نزدیک بودن این شاخص به استاندارد موردنظر نشان دهنده توزیع متناسب دانش‌آموزان میان رشته‌های دوره متوسطه با توجه به علاقه، استعداد آنان و نیازهای واقعی جامعه است. این شاخص به تفکیک استان، جنسیت و شاخه‌های تحصیلی قابل محاسبه است.	
	روش محاسبه	این شاخص از تقسیم تعداد دانش‌آموزان پایه‌های دوم و سوم فنی و حرفه‌ای/ کاردانش بر کل دانش‌آموزان پایه‌های دوم و سوم دوره متوسطه به دست می‌آید. $\text{روش محاسبه} = \frac{\text{تعداد دانش‌آموزان پایه‌های دوم و سوم شاخه‌های فنی حرفه‌ای / کاردانش}}{\text{کل دانش‌آموزان پایه‌های دوم و سوم دوره متوسطه}} \times 100$ نسبت دانش‌آموزان فنی و حرفه‌ای / کاردانش به کل دانش‌آموزان دوره متوسطه	
	واحد سنجش	درصد	
دوره زمانی سنجش	سال تحصیلی (سالانه)		
استاندارد	کاردانش	فنی و حرفه‌ای	کل (فنی و حرفه‌ای و کاردانش)
	% ۲۸	% ۲۰/۲۶	% ۴۸/۲۶

شاخص ۷. نسبت دانش‌آموزان مدارس غیردولتی به کل دانش‌آموزان				
مشخصات و ویژگی‌های شاخص	تعریف	این شاخص بیانگر سهم دانش‌آموزان مشغول به تحصیل در مدارس غیردولتی از میان کل دانش‌آموزان ثبت‌نام شده و درصد مشارکت بخش خصوصی و نهادهای غیردولتی در امر آموزش و پرورش است.		
	تفسیر	بالاتر بودن این شاخص مطلوب است، زیرا امکان استفاده بیشتر از ظرفیت و مشارکت عملی بخش‌های غیردولتی در آموزش و پرورش را به وجود می‌آورد هرچند این موضوع به خودی خود برتری آموزشی را سبب نمی‌شود؛ اما میزان مشارکت و ورود بخش خصوصی به آموزش و پرورش را نشان می‌دهد.		
	روش محاسبه	این شاخص از تقسیم مجموع دانش‌آموزان مدارس غیردولتی به کل دانش‌آموزان، ضرب در صد به دست می‌آید. $\text{مجموع دانش‌آموزان مدارس غیر دولتی} \times 100 = \frac{\text{نسبت دانش‌آموزان مدارس غیر دولتی به کل دانش‌آموزان}}{\text{کل دانش‌آموزان}}$		
واحد سنجش	درصد			
دوره زمانی سنجش	سال تحصیلی (سالانه)			
استاندارد	دوره ابتدایی	دوره متوسطه اول	دوره متوسطه دوم	کل دوره‌ها
	٪۱۰	٪۱۲	٪۱۸	٪۱۳

شاخص ۸. درصد دانش‌آموزان کلاس‌های چند پایه					
تعریف		این شاخص بیانگر تعداد دانش‌آموزانی است که در کلاس‌های چند پایه تحصیل می‌کنند. اگر در یک واحد آموزشی دو یا چند پایه تحصیلی از دانش‌آموزان در یک کلاس درس و با حضور یک معلم به تحصیل بپردازند، صرف‌نظر از این که هر دو یا چند پایه زیر نظر یک یا دو معلم اداره شود، آن کلاس را چند پایه می‌گویند.			
تفسیر		کمتر بودن این شاخص مطلوب است، زیرا هر چه تعداد کلاس‌های تک پایه بیشتر باشد، امکان ارائه خدمات آموزشی و پرورشی بیشتر و مطلوب‌تر به دانش‌آموزان فراهم می‌شود. این شاخص به تفکیک دوره‌های تحصیلی، جنسیت و شهری و روستایی قابل محاسبه است.			
روش محاسبه		این شاخص از تقسیم تعداد کلاس‌های چند پایه به کل دانش‌آموزان ضرب در صد، حاصل می‌شود. $\text{درصد دانش‌آموزان کلاس‌های چند پایه} = \frac{\text{تعداد کل کلاس‌های چند پایه}}{\text{تعداد کل دانش‌آموزان}} \times 100$			
واحد سنجش		درصد			
دوره زمانی سنجش		سال تحصیلی (سالانه)			
استاندارد		دو پایه	سه پایه	چهار پایه	پنج پایه
		٪۲	٪۱	٪۱	٪۰٫۲
		شش پایه	٪۰٫۱		

شاخص ۹. نسبت کارکنان آموزشی واجد شرایط تخصصی به کل کارکنان	
<p>این شاخص بیانگر سهم کارکنان آموزشی و تربیتی واجد شرایط علمی و تخصصی از کل کارکنان است.</p> <p>کارکنانی که مدرک، سطح، رشته تحصیلی و رتبه علمی آنان با دروس مورد تدریس، پست مورد تصدی یا فعالیت‌شان مرتبط باشد، کارکنان آموزشی واجد شرایط تخصصی گفته می‌شود.</p>	تعریف
<p>بیشتر بودن این شاخص مطلوب است، زیرا امکان بهره‌گیری از توان و تخصص منابع انسانی فراهم شده و اثربخشی فعالیت کارکنان افزایش پیدا می‌کند. این شاخص به تفکیک جنسیت، دوره‌های تحصیلی، مدرک، سطح تحصیلی، گروه‌های تدریس و اداری- آموزشی قابل محاسبه است.</p>	تفسیر
<p>این شاخص از تقسیم تعداد کارکنان واجد شرایط تخصصی بر تعداد کل کارکنان به دست می‌آید.</p> $\text{نسبت کارکنان واجد شرایط تخصصی} = \frac{\text{تعداد کارکنان واجد شرایط تخصصی}}{\text{تعداد کل کارکنان}}$ <p>روش محاسبه</p>	روش محاسبه
درصد	واحد سنجش
سال تحصیلی (سالانه)	دوره زمانی سنجش
موجود	ورود
۷۵٪	۱۰۰٪
استاندارد	

مشخصات و ویژگی‌های شاخص

شاخص ۱۰. نسبت کارکنان آموزشی واجد شرایط حرفه‌ای به کل کارکنان				
مشخصات و ویژگی‌های شاخص	تعریف	این شاخص بیانگر سهم کارکنان آموزشی و تربیتی واجد شرایط حرفه‌ای از کل کارکنان است. همه کارکنان آموزشی که دوره‌های تربیت معلم یا دبیری را با موفقیت گذرانده و با شرکت در آزمون‌های استاندارد، گواهینامه صلاحیت حرفه‌ای را کسب کرده باشند، کارکنان آموزشی واجد شرایط حرفه‌ای محسوب می‌شوند.		
	تفسیر	بیشتر بودن این شاخص مطلوب است، زیرا امکان بهره‌گیری از توان و تخصص منابع انسانی فراهم و اثربخشی فعالیت کارکنان آموزشی و یادگیری دانش‌آموزان افزایش پیدا می‌کند. این شاخص به تفکیک جنسیت، دوره‌ها، رشته‌ها و سطوح تحصیلی قابل محاسبه است.		
	روش محاسبه	این شاخص از تقسیم تعداد کارکنان آموزشی واجد شرایط حرفه‌ای بر تعداد کل کارکنان به دست می‌آید. $\text{نسبت کارکنان آموزشی واجد شرایط حرفه‌ای به کل کارکنان} = \frac{\text{تعداد کارکنان آموزشی واجد شرایط حرفه‌ای}}{\text{تعداد کل کارکنان}}$		
	واحد سنجش	درصد		
	دوره زمانی سنجش	سال تحصیلی (سالانه)		
استاندارد	دوره ابتدایی	دوره متوسطه اول	دوره متوسطه دوم	ورودی همه دوره‌ها
	%۶۵	%۷۰	%۸۰	%۱۰۰

شاخص ۱۱. ضریب اشتغال واقعی کارکنان آموزشی				
مشخصات و ویژگی‌های شاخص	تعریف	این شاخص بیانگر وضعیت اشتغال واقعی کارکنان آموزشی موظف واجد شرایط و مورد نیاز آموزش و پرورش است.		
	تفسیر	نزدیک شدن این شاخص به عدد یک مطلوب است و بیانگر آن است که نیاز آموزش و پرورش با توجه به فعالیت کارکنان موظف واجد شرایط تأمین شده است. این شاخص به تفکیک دوره تحصیلی، گروه تدریس، فعالیت و جنسیت قابل محاسبه است.		
	روش محاسبه	<p>شاخص ضریب اشتغال واقعی از تقسیم مجموع ساعات تدریس یا فعالیت موظف کارکنان واجد شرایط موجود، بر مجموع ساعات تدریس یا فعالیت مورد نیاز هر گروه تدریس یا فعالیت آموزشی و تربیتی به دست می‌آید.</p> <p>مجموع ساعات اشتغال کارکنان موظف واجد شرایط هر فعالیت / گروه تدریس</p> <p>_____ = ضریب اشتغال کارکنان آموزشی</p> <p>مجموع ساعات مورد نیاز آن فعالیت / گروه تدریس</p>		
	واحد سنجش	ضریب همبستگی		
دوره زمانی سنجش	سال تحصیلی (سالانه)			
استاندارد	دوره ابتدایی	دوره متوسطه اول	دوره متوسطه دوم	کل دوره‌ها
	۱/۵	۲	۲	۱/۸

شاخص ۱۲. میانگین سطح تحصیلات کارکنان				
مشخصات و ویژگی‌های شاخص	تعریف	این شاخص متوسط سال‌های تحصیل کل کارکنان آموزش و پرورش را نشان می‌دهد. سطح تحصیلات: کمتر از یک سال، کمتر از تحصیلات مقدماتی، مقدماتی، ابتدایی، راهنمایی، متوسطه، دیپلم و پیش‌دانشگاهی، فوق دیپلم، عالی علوم دینی، لیسانس، فوق لیسانس، دکتری و بالاتر.		
	تفسیر	بالا بودن این شاخص مطلوب و بیانگر ارتقای سطح تحصیلات کارکنان آموزش و پرورش است. لذا هرچه میزان این شاخص بالاتر باشد، امکان ارائه خدمات بیشتر و مطلوب‌تر فراهم خواهد شد. این شاخص به تفکیک جنسیت، سطوح تحصیلی و کارکنان اداری و آموزشی قابل محاسبه است.		
	روش محاسبه	این شاخص از تقسیم مجموع حاصل ضرب سال‌های تحصیل استاندارد هر گروه از کارکنان بر تعداد کل کارکنان به دست می‌آید. $\text{مجموع حاصل ضرب سال‌های تحصیل استاندارد هر گروه از کارکنان} = \frac{\text{میانگین سطح تحصیلات کارکنان}}{\text{تعداد کل کارکنان}}$		
	واحد سنجش	سال‌های تحصیل استاندارد		
	دوره زمانی سنجش	سال تحصیلی (سالانه)		
استاندارد	دوره ابتدایی	دوره متوسطه اول	دوره متوسطه دوم	کل دوره‌ها
	۱۵/۵	۱۶/۵	۱۶/۵	۱۶/۱۶

شاخص ۱۳. میانگین ساعات آموزش‌های ضمن خدمت سالانه کارکنان				
تعریف		این شاخص بیانگر متوسط ساعات آموزش‌های ضمن خدمت، به ازای هر یک از کارکنان آموزش و پرورش در یک سال است.		
تفسیر		بیشتر بودن این شاخص مطلوب است، زیرا موجب ارتقای صلاحیت‌های حرفه‌ای و تخصصی و مهارت‌های شغلی منابع انسانی و به روز شدن اطلاعات حرفه‌ای آنان می‌شود. این شاخص به تفکیک جنسیت، دوره، گروه تدریس و کارکنان آموزشی و غیر آموزشی قابل محاسبه است.		
روش محاسبه		<p>این شاخص از تقسیم مجموع ساعات دوره‌های آموزشی ضمن خدمت برگزار شده کارکنان در طول یک سال، بر تعداد کل کارکنان حاصل می‌شود.</p> $\text{مجموع ساعات دوره‌های آموزشی ضمن خدمت کارکنان در طول یک سال} \times 100 = \frac{\text{میانگین ساعات آموزش‌های ضمن خدمت سالانه کارکنان}}{\text{تعداد کل کارکنان}}$		
واحد سنجش		ساعت آموزش		
دوره زمانی سنجش		سال تحصیلی (سالانه)		
استاندارد		دوره ابتدایی	دوره متوسطه اول	دوره متوسطه دوم
		۷۰	۶۴	۶۰
		کل دوره‌ها	۶۵	

تبصره: لازم است در طول دوره زمانی پیش‌بینی شده نسبت آموزش‌های تخصصی به آموزش‌های عمومی ضمن خدمت، به نسبت ۹۰ (تخصصی) به ۱۰ (عمومی) تغییر یابد.

شاخص ۱۴. میزان رضایت شغلی کارکنان					
مشخصات و ویژگی‌های شاخص	تعریف	این شاخص میزان رضایت‌مندی کارکنان از شغل‌شان را نشان می‌دهد. رضایت شغلی کارکنان: مجموع عکس‌العمل‌های شناختی، ادراکی و ارزشی افراد، درجه‌ای از حالات، احساسات، اعتقادات و نگرش‌های مطبوع، عاطفی و مثبت یا مجموعه‌ای از احساسات سازگار نسبت به شغل حاکی از هماهنگی میان نیازها و ارزش‌های حرفه‌ای و نگرش کلی نسبت به شغل که حاصل ارزیابی یا تجارب شغلی است و به عنوان عامل تسهیل‌کننده نیل به ارزش‌های شغلی حاصل می‌شود؛ گستره‌ای است که در آن محیط کاری، تقاضاهای فرد را برآورده می‌کند؛ یعنی احساس خرسندی و خشنودی که فرد از کار خود می‌کند و لذتی که از آن می‌برد و در پی آن، به شغل خود دلگرمی و وابستگی پیدا می‌کند و در مجموع از احساس خوب و مطلوبی نسبت به آن برخوردار است.			
	تفسیر	بالا بودن این شاخص مطلوب است، زیرا موجب ارتقای فرد و سازمان می‌شود و کارایی و اثربخشی فعالیت‌ها را ارتقا می‌بخشد. این شاخص به تفکیک کارکنان آموزشی، اداری، پرورشی، پشتیبانی، جنسیت، منطقه، استان، شهری و روستایی قابل محاسبه است.			
	روش محاسبه	این شاخص پس از تعیین مؤلفه‌های رضایت شغلی کارکنان، به روش علمی و از طریق ابزارسازی مناسب با سنجش موردنظر، قابل حصول خواهد بود.			
	واحد سنجش	درصد			
دوره زمانی سنجش	دوره پنج ساله				
استاندارد	دوره ابتدایی	دوره متوسطه اول	دوره متوسطه دوم	کل دوره‌ها	
	%۷۵	%۷۵	%۷۵	%۷۵	

شاخص ۱۵. نسبت مدارس دونوبته به کل مدارس					
مشخصات و ویژگی‌های شاخص	تعریف	این شاخص بیانگر سهم مدارس دونوبته از کل مدارس کشور است. اگر در یک واحد آموزشی دو گروه/ دوره جداگانه از دانش‌آموزان به ترتیب در دو نوبت صبح و بعد از ظهر در یک مدرسه به تحصیل بپردازند، صرف‌نظر از این که هر دو نوبت زیرنظر یک یا دو مدیر اداره شود و برنامه روزانه آموزشی و پرورشی آنان طبق آیین‌نامه مصوب برای هر گروه/ دوره به‌طور جداگانه تنظیم و اجرا شود، آن واحد آموزشی را دونوبته می‌گویند.			
	تفسیر	کمتر بودن این شاخص مطلوب است، زیرا هرچه تعداد مدارس یک نوبته بیشتر باشد، امکان ارائه خدمات آموزشی و پرورشی بیشتر و مطلوب‌تر به دانش‌آموزان فراهم می‌شود. این شاخص به تفکیک دوره‌های تحصیلی و جنسیت قابل محاسبه است.			
	روش محاسبه	این شاخص از تقسیم تعداد مدارس دونوبته به کل مدارس دایر حاصل می‌شود. $\text{نسبت مدارس دونوبته به کل مدارس} = \frac{\text{تعداد مدارس دو نوبته}}{\text{کل مدارس دایر}}$			
	واحد سنجش	سهم/ نسبت			
	دوره‌زمانی سنجش	سال تحصیلی (سالانه)			
استاندارد	دوره ابتدایی	دوره متوسطه اول	دوره متوسطه دوم	کل دوره‌ها	
	٪۱۰	٪۱۰	٪۱۰	٪۱۰	

شاخص ۱۶. نرخ اتصال مدارس به شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات				
مشخصات و ویژگی‌های شاخص	تعریف	این شاخص میزان دسترسی مدارس به شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات را نشان می‌دهد. شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات: شبکه‌ای مبتنی بر قرارداد اینترنت (شبکه)، به همراه سویچ‌ها و مسیریاب‌ها و مراکز داده‌ای و متناسب با نیاز آموزشی و تربیتی در محیط‌های آموزشی است که به صورت درخواست‌های دسترسی داخلی و اخذ اطلاعاتی که در مراکز داده داخلی نگهداری می‌شوند، به هیچ وجه از طریق خارج مسیریابی نشود و امکان ایجاد شبکه‌های اینترنت، خصوصی و امن داخلی در آن فراهم شود. فناوری اطلاعات و ارتباطات: مجموعه‌ای از سخت‌افزارها، نرم‌افزارها و نظام‌های ارتباطی که برای دستیابی، جمع‌آوری، طبقه‌بندی، تجزیه و تحلیل و ارائه اطلاعات به کار می‌رود.		
	تفسیر	بیشتر بودن این شاخص مطلوب است، زیرا امکان بهره‌گیری بیشتر از منابع آموزشی و پژوهشی را در محیط مدارس فراهم می‌کند و به ارتقای بهره‌وری نظام آموزشی کمک خواهد کرد.		
	روش محاسبه	این شاخص از تقسیم تعداد مدارس متصل به شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات بر تعداد کل مدارس ضرب در صد حاصل می‌شود. $\text{نرخ اتصال مدارس به شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات} = \frac{\text{تعداد مدارس متصل به شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات}}{\text{تعداد کل مدارس}} \times 100$		
	واحد سنجش	درصد		
	دوره زمانی سنجش	سال تحصیلی (سالانه)		
	استاندارد	دوره ابتدایی	دوره متوسطه اول	دوره متوسطه دوم
%۱۰۰		%۱۰۰	%۱۰۰	%۱۰۰

شاخص ۱۷. سرانه دانش‌آموزی (به تفکیک دوره‌ها و شاخه تحصیلی دوره متوسطه)				
مشخصات و ویژگی‌های شاخص	تعریف	میزان اعتبارات هزینه‌ای دانش‌آموزان که آموزش و پرورش برای هر دانش‌آموز در یک سال تحصیلی به تفکیک دوره‌ها و شاخه تحصیلی دوره متوسطه هزینه می‌کند. به عبارت دیگر متوسط هزینه‌ای که توسط دولت طی یک سال مالی یا سال تحصیلی صرف آموزش یک نفر آموزش‌گیرنده در هر یک از دوره‌های تحصیلی می‌شود، سرانه‌آموزشی نامیده می‌شود.		
	تفسیر	این شاخص نشان می‌دهد که منابع مالی آموزش و پرورش چگونه بین دوره‌های مختلف تحصیلی توزیع شده و برای هر دانش‌آموز چه میزان هزینه می‌شود؛ به عبارت دیگر سرانه دانش‌آموزی نشان می‌دهد به طور میانگین در یک سال (یا دوره معین) برای آموزش و تحصیل هر دانش‌آموز چقدر هزینه شده است.		
	روش محاسبه	این شاخص از تقسیم اعتبارات هزینه‌ای دوره‌ها یا شاخه تحصیلی (به تفکیک) به کل دانش‌آموزان همان دوره یا شاخه تحصیلی به دست می‌آید. اعتبارات هزینه‌ای دوره‌ها / شاخه تحصیلی = سرانه دانش‌آموزی کل دانش‌آموزان همان دوره / شاخه		
	واحد سنجش	ریال (واحد به هزار ریال)		
دوره زمانی سنجش	سال مالی (سالانه)			
استاندارد	دوره ابتدایی	دوره متوسطه اول	دوره متوسطه دوم	هنرستان
	۵۸۰۰	۷۵۰۰	۹۶۰۰	۱۴۰۰۰

شاخص ۱۸. سهم اعتبارات غیرپرسنلی از کل اعتبارات (جاری - هزینه‌ای) آموزش و پرورش		
مشخصات و ویژگی‌های شاخص	تعریف	درصدی از اعتبارات هزینه‌ای آموزش و پرورش است که در یک سال مالی برای هزینه‌های غیرپرسنلی آموزش و پرورش اختصاص می‌یابد.
	تفسیر	افزایش سهم اعتبارات غیرپرسنلی از کل اعتبارات هزینه‌ای مطلوب است و نشان دهنده توجه آموزش و پرورش به برنامه‌های کیفیت‌بخشی، فعالیت‌های آموزشی، پرورشی و پژوهشی و بیانگر آن است که آموزش و پرورش می‌تواند طرح‌ها و برنامه‌های تحولی بیشتری را اجرا کند.
	روش محاسبه	این شاخص از تقسیم اعتبارات غیرپرسنلی به کل اعتبارات هزینه‌ای آموزش و پرورش ضرب درصد به دست می‌آید. $\text{سهم اعتبارات غیرپرسنلی از کل اعتبارات آپ} = \frac{\text{اعتبارات غیر پرسنلی}}{\text{کل اعتبارات هزینه‌ای آموزش و پرورش}} \times 100$
	واحد سنجش	درصد
	دوره زمانی سنجش	سال مالی (سالانه)
استاندارد	اعتبارات غیرپرسنلی از جاری	—
	اعتبارات غیرپرسنلی از هزینه‌ای	—
	کل	۸٪

شاخص ۱۹. سهم بودجه آموزش و پرورش از بودجه عمومی (به تفکیک جاری/هزینه‌ای و عمرانی/تملک دارایی و سرمایه‌ای)			
مشخصات و ویژگی‌های شاخص	تعریف	شاخص‌های مربوط به بودجه و اعتبارات برای کنترل، هدایت و کاربرد دقیق منابع مالی مورد استفاده قرار می‌گیرند. بودجه: پیش‌بینی دریافت‌ها از محل بودجه عمومی و سایر منابع تامین اعتبار که به طور مستقیم یا غیرمستقیم در سال مالی در اختیار آموزش و پرورش قرار می‌گیرد. اعتبارات: وجوهی که برای مصرف یا مصارف معین و اجرای برنامه‌ها، برای نیل به اهداف در بودجه مربوط، به تصویب رسیده باشد. بودجه عمومی: بودجه‌ای که برای اجرای برنامه سالانه، در آن منابع مالی لازم پیش‌بینی و اعتبارات جاری و عمرانی دستگاه‌های اجرایی تعیین می‌شود.	
	تفسیر	بالا بودن این سهم مطلوب است و نشان دهنده اهتمام، تأکید و ارج نهادن دولت به امر تعلیم و تربیت است. این امر برای ارزیابی سیاست‌های دولت در قبال آموزش و پرورش هم بسیار حائز اهمیت است. این شاخص نشان می‌دهد که چند درصد از مخارج دولت (بودجه دولت) صرف بخش آموزش می‌شود و به طور نسبی میزان مسئولیت‌پذیری دولت از نظر تأمین بودجه برای موسسات آموزشی را نشان می‌دهد.	
	روش محاسبه	این شاخص از تقسیم بودجه عمومی (جاری یا عمرانی) آموزش و پرورش به بودجه عمومی کل (جاری، عمرانی) دولتی ضرب در صد به دست می‌آید. $\text{سهم بودجه آپ از بودجه عمومی} = \frac{\text{بودجه عمومی (جاری/عمرانی) آپ}}{\text{بودجه عمومی کل (جاری،عمرانی) دولتی}} \times 100$	
واحد سنجش	درصد		
دوره زمانی سنجش	سال مالی (سالانه)		
استاندارد	جاری (هزینه‌ای)	عمرانی (تملک دارایی/ سرمایه‌ای)	عمومی کل
	۲۰٪	۵٪	۱۲٪

شاخص ۲۰. سهم هزینه‌های آموزش و پرورش از کل تولید ناخالص داخلی (GDP)					
مشخصات و ویژگی‌های شاخص	تعریف	درصدی از کل تولید ناخالص داخلی که در یک سال مالی برای هزینه در آموزش و پرورش اختصاص می‌یابد. به مجموع کالاها و خدمات تولید شده در طول یک دوره زمانی معین که معمولاً سه‌ماهه یا یک‌ساله است، تولید ناخالص داخلی گفته می‌شود. تولید ناخالص داخلی از محاسبه ارزی پولی کالاها و خدمات تولیدی به دست می‌آید که کالاهای واسطه‌ای را شامل نمی‌شود و در محاسبه آن تنها کالاهای مصرفی و سرمایه‌ای که مصارف نهایی دارند، وارد می‌شود.			
	تفسیر	بالا بودن این سهم مطلوب است و نشان‌دهنده اهتمام، تأکید و ارج نهادن دولت به آموزش و پرورش است و میزان سهم آموزش و پرورش از تولید ناخالص داخلی است. این شاخص نشان می‌دهد که چقدر از تولید ناخالص داخلی هر کشور برای آموزش صرف می‌شود و تأکید نسبی هر کشور بر آموزش را نسبت به بخش‌های دیگر مانند بهداشت، انرژی، مسکن، تغذیه، پوشاک و امنیت و... نشان می‌دهد.			
	روش محاسبه	این شاخص از تقسیم کل اعتبارات آموزش و پرورش به تولید ناخالص داخلی (GDP) ضرب درصد به دست می‌آید. $\text{روش محاسبه} = \frac{\text{کل اعتبارات آ.پ}}{\text{تولید ناخالص داخلی (GDP)}} \times 100 = \text{سهم هزینه‌های آ.پ از کل تولید ناخالص داخلی}$			
	واحد سنجش	درصد			
دوره زمانی سنجش					
سال مالی (سالانه)					
استاندارد	دوره ابتدایی	دوره متوسطه اول	دوره متوسطه دوم	کل دوره‌ها	
	٪۲/۹	٪۲/۹	٪۲/۹	٪۲/۹	

شاخص ۲۱. نسبت مقالات منتشرشده (در نشریات معتبر داخلی و خارجی) به کل پژوهش‌های انجام شده در آموزش و پرورش						
آموزش و پرورش						
مستحضات و ویژگی‌های شاخص						
تعریف		این شاخص بیانگر سهم مقالات پژوهشی منتشر شده در نشریات معتبر(علمی-پژوهشی) به ازای پژوهش‌های انجام گرفته در آموزش و پرورش است. مقاله: نوشته‌ای که حاصل یک تحقیق علمی- پژوهشی بوده و در یکی از نشریات چاپ یا درگردهمایی‌های علمی- پژوهشی ارائه شده باشد.				
تفسیر		بیشتر بودن این شاخص نشان دهنده غنای علمی و محتوایی پژوهش‌های انجام شده در آموزش و پرورش است. این شاخص به تفکیک سطوح تحصیلی (کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری) پژوهشگران قابل محاسبه است.				
روش محاسبه		این شاخص از تقسیم تعداد مقالات پژوهشی منتشرشده در نشریات معتبر به کل پژوهش‌های انجام شده در آموزش و پرورش، ضرب در صد، به دست می‌آید. $\text{نسبت مقالات منتشر شده در نشریات معتبر} = \frac{\text{تعداد مقالات منتشر شده در نشریات معتبر}}{\text{کل پژوهش‌های انجام شده در آموزش و پرورش}} \times 100$				
واحد سنجش		درصد				
دوره زمانی سنجش		سال تحصیلی (سالانه)				
استاندارد		کاردانی	کارشناسی	کارشناسی ارشد	دکتری	کل سطوح
		٪۶۰	٪۷۰	٪۸۰	٪۹۰	٪۷۵

شاخص ۲۲. نسبت مقالات منتشر شده به کل کارکنان						
این شاخص بیانگر تعداد مقالات منتشر شده کارکنان به ازای هریک از کارکنان آموزش و پرورش است.					تعریف	مشخصات و ویژگی‌های شاخص
بیشتر بودن این شاخص مطلوب است، زیرا نشانگر ترویج فرهنگ پژوهش و تحقیق و تولید علم در میان کارکنان است و به تفکیک سطوح تحصیلی (کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری) قابل محاسبه است.					تفسیر	
این شاخص از تقسیم مجموع مقالات منتشر شده کارکنان به تعداد کل کارکنان به دست می‌آید.					روش محاسبه	
$\text{روش محاسبه} = \frac{\text{مجموع مقالات منتشر شده کارکنان}}{\text{تعداد کل کارکنان (به تفکیک سطوح تحصیلی)}} \times 100$ نسبت مقالات منتشر شده به کل کارکنان						
درصد					واحد سنجش	
دو سالانه					دوره زمانی سنجش	
استاندارد						
کل سطوح	دکتری	کارشناسی ارشد	کارشناسی	کاردانی		
٪ ۲۷/۵	٪ ۵۰	٪ ۳۰	٪ ۲۰	٪ ۱۰		

شاخص ۲۳. نرخ ارتقای دانش‌آموزان			
مشخصات و ویژگی‌های شاخص	تعریف	این شاخص بیانگر درصد دانش‌آموزانی است که در ارزشیابی پایانی قبول شده و در پایه بالاتر ثبت‌نام کرده‌اند. احراز یک پایه تحصیلی یا رده شغلی بالاتر از پایه تحصیلی یا رده شغلی قبلی را ارتقا می‌گویند.	
	تفسیر	بیشتر بودن این شاخص مطلوب است، زیرا افزایش نرخ ارتقای دانش‌آموزان به پایه تحصیلی بالاتر، نشان‌دهنده موفقیت آموزش و پرورش در انجام بهینه مأموریت خود است. این شاخص به تفکیک پایه تحصیلی، جنسیت و مناطق شهری-روستایی قابل محاسبه است.	
	روش محاسبه	این شاخص از تفاضل مردودین مشغول به تحصیل پایه مورد نظر از تعداد دانش‌آموزان همان پایه، تقسیم بر تعداد دانش‌آموزان پایه قبل، ضرب در صد به دست می‌آید. $\text{نرخ ارتقای دانش‌آموزان} = \frac{\text{تعداد دانش‌آموزان تکرار پایه ثبت‌نام شده} - \text{تعداد دانش‌آموزان ارتقا یافته به پایه بالاتر}}{\text{تعداد دانش‌آموزان پایه قبلی}} \times 100$	
	واحد سنجش	درصد	
دوره زمانی سنجش	سال تحصیلی (سالانه)		
استاندارد	دوره ابتدایی	دوره متوسطه اول	دوره متوسطه دوم
	٪۹۸/۵	٪۹۵	—

شاخص ۲۴. نرخ فارغ التحصیلی دانش آموزان		
<p>این شاخص بیانگر سهمی از دانش آموزان است که یک دوره تحصیلی (آموزش متوسطه کامل) را با موفقیت پشت سر گذاشته‌اند.</p> <p>فارغ التحصیل: فردی که آموزش‌های علمی و عملی مربوط به همه دوره‌های تحصیلی را با موفقیت پشت سر گذاشته و از سوی مراجع ذیصلاح حائز شرایط موفق به دریافت گواهینامه پایان تحصیلات دوره متوسطه شده است.</p>		تعریف
<p>بیشتر بودن این شاخص مطلوب است، زیرا افزایش تعداد فارغ التحصیلان نشان دهنده کارایی و توانمندی آموزش و پرورش در نگهداری دانش آموزان در محیط‌های آموزشی تا پایان دوره‌های تحصیلی است. این شاخص به تفکیک جنسیت و رشته تحصیلی قابل محاسبه است.</p>		تفسیر
<p>این شاخص از تقسیم تعداد دانش‌آموختگان بر کل دانش‌آموزان ثبت‌نام شده در پایه اول ابتدایی، ضرب در صد به دست می‌آید.</p> <p>تعداد دانش‌آموختگان یک دوره تحصیلی</p> $\text{نرخ فارغ التحصیلی دانش آموزان} = \frac{\text{تعداد کل ثبت‌نام شدگان در پایه اول ابتدایی همان گروه}}{\text{تعداد کل ثبت‌نام شدگان در پایه اول ابتدایی همان گروه}} \times 100$		روش محاسبه
درصد		واحد سنجش
سال تحصیلی (سالانه)		دوره زمانی سنجش
دوره متوسطه دوم	دوره متوسطه اول	دوره ابتدایی
۸۰٪	—	—
استاندارد		

شاخص ۲۵. نرخ ترک تحصیل دانش‌آموزان				
مشخصات و ویژگی‌های شاخص	تعریف	این شاخص نشان‌دهنده درصد دانش‌آموزانی است که در طول سال تحصیلی، بنا به دلایلی از ادامه تحصیل و حضور در مدرسه خودداری کرده‌اند؛ به عبارت دیگر دانش‌آموزانی که به هر دلیلی، حین تحصیل، بعد از قبولی یا مردودی، نظام آموزشی را ترک کرده باشند، تارک تحصیل نامیده می‌شوند.		
	تفسیر	کمتر بودن این شاخص مطلوب است، زیرا میزان ماندگاری دانش‌آموزان در مدرسه و کارایی نظام آموزشی را نشان می‌دهد و بیانگر آن است که چه تعداد از دانش‌آموزان در طول سال تحصیلی یا پس از قبولی یا مردودی نظام آموزشی را ترک کرده‌اند. این شاخص به تفکیک پایه تحصیلی، مناطق جغرافیایی (شهری-روستایی) و جنسیت قابل محاسبه می‌باشد.		
	روش محاسبه	<p>(۱) تعداد «تارکان تحصیل طول سال» از کسر تعداد شرکت‌کنندگان در امتحانات حاصل می‌شود.</p> <p>(۲) تعداد «تارکان تحصیل از قبول شدگان» از کسر تعداد دانش‌آموزان ارتقا یافته به کلاس بالاتر (تفاضل تعداد دانش‌آموزان یک پایه و مردودین مشغول به تحصیل همان پایه در سال بعد) از تعداد قبول شدگان به دست می‌آید.</p> <p>(۳) تعداد «تارکان تحصیل از مردودین» از کسر تعداد دانش‌آموزان مردود مشغول به تحصیل در یک پایه در سال بعد، از تعداد مردودین همان پایه حاصل می‌شود.</p> <p>این شاخص از تقسیم مجموع تعداد تارکان تحصیل (در طول سال تحصیلی، از قبول شدگان و از مردودین)، بر تعداد کل دانش‌آموزان به دست می‌آید.</p> $\text{نرخ ترک تحصیل} = \frac{\text{تعداد کل دانش‌آموزان همان پایه} - \text{تعداد تارکان تحصیل (در طول سال تحصیلی، از قبول شدگان و از مردودین)}}{\text{تعداد کل دانش‌آموزان}} \times 100$		
واحدسنجش	درصد			
دوره‌زمانی سنجش	سال تحصیلی (سالانه)			
استاندارد	دوره ابتدایی	دوره متوسطه اول	دوره متوسطه دوم	کل دوره‌ها
	۰/۵٪	۲٪	۳٪	۱/۸٪

شاخص ۲۶. نرخ ماندگاری دانش‌آموزان					
مشخصات و ویژگی‌های شاخص	تعریف	درصد دانش‌آموزان ورودی پایه اول را نشان می‌دهد که توانسته‌اند، با قبولی یا تکرار پایه/ واحد درس، به پایه بالاتر ارتقا یافته و تا آن پایه ترک تحصیل نکرده‌اند.			
	تفسیر	بالا بودن این شاخص مطلوب است، زیرا نشان می‌دهد نظام آموزشی با اتخاذ روش‌ها و تدابیر مناسب توانسته است تعداد بیشتری از دانش‌آموزان را در واحدهای آموزشی نگه دارد. این شاخص به تفکیک جنسیت و سطوح اداری قابل محاسبه است.			
	روش محاسبه	این شاخص از تقسیم تعداد دانش‌آموزان پایه اول منهای تارکان تحصیل در پایه موردنظر، بر کل ثبت‌نام‌شدگان همان پایه در طول دوره تحصیلی، ضرب درصد به دست می‌آید. $\text{تعداد کل ثبت نام شدگان همان پایه} \times 100 = \frac{\text{تعداد دانش‌آموزان ورودی پایه اول} - \text{تارکان تحصیل پایه مورد نظر}}{\text{نرخ ماندگاری دانش‌آموزان}}$			
	واحد سنجش	درصد			
	دوره زمانی سنجش	سال تحصیلی (سالانه)			
استاندارد	دوره ابتدایی	دوره متوسطه اول	دوره متوسطه دوم	کل دوره‌ها	
	%۹۹	%۹۶	%۸۰	%۹۲	

شاخص ۲۷. نرخ گذر دانش آموزان			
تعریف		درصد دانش آموزان ثبت نام شده در پایه اول دوره تحصیلی بالاتر در یک سال تحصیلی مشخص، به نسبت تعداد دانش آموزان ثبت نام شده در آخرین پایه دوره تحصیلی، سال تحصیلی قبل.	
تفسیر		بالا بودن این شاخص مطلوب است، زیرا نرخ گذر بالا، نشان دهنده گذر دانش آموزان بیشتری از یک دوره تحصیلی به دوره تحصیلی بالاتر است. این نرخ میزان گنجایش دوره تحصیلی بعدی را نشان می دهد. همچنین میزان گذر پایین، می تواند ناشی از بروز مشکلاتی در ارتباط بین دو دوره تحصیلی باشد که براساس نقص سیستم امتحانات یا نارسایی ظرفیت ورود در دوره های تحصیلی بالاتر به وجود می آید. این نرخ به بررسی فرایند و نیازهای آموزشی و مالی یک نظام تحصیلی کمک می کند.	
روش محاسبه		این شاخص از تقسیم تعداد ثبت نام شدگان در پایه اول دوره تحصیلی بالاتر، منهای مردودین مشغول به تحصیل، به تعداد دانش آموزان آخرین پایه دوره تحصیلی پایین تر، در سال تحصیلی قبلی، ضرب درصد به دست می آید. تعداد تکرار کنندگان پایه - تعداد ثبت نام شدگان در پایه اول دوره تحصیلی بالاتر $100 \times \frac{\text{نرخ گذر دانش آموزان}}{\text{تعداد دانش آموزان آخرین پایه دوره تحصیلی سال تحصیلی قبل}}$	
واحد سنجش		درصد	
دوره زمانی سنجش		سال تحصیلی (سالانه)	
استاندارد		دوره ابتدایی	دوره متوسطه اول
		دوره متوسطه دوم	کل دوره ها
		٪۹۸	٪۹۵
		—	—

مشخصات و ویژگی های شاخص

شاخص ۲۸. نرخ تکرار پایه دانش‌آموزان				
مشخصات و ویژگی‌های شاخص	تعریف	این شاخص نشان‌دهنده سهم جمعیت دانش‌آموزی است که در سال تحصیلی معین و در یک پایه مشخص، ثبت‌نام کرده و در سال تحصیلی آینده نیز در همان پایه تحصیلی ثبت‌نام می‌کنند.		
	تفسیر	کاهش نرخ تکرار پایه، مطلوب و نشان‌دهنده کارایی نظام آموزشی است. این شاخص یکی از نشانه‌های کلیدی است که برای تجزیه و تحلیل جریان تحصیلی دانش‌آموزان مورد استفاده قرار می‌گیرد. شاخص به تفکیک پایه تحصیلی و جنسیت قابل محاسبه است.		
	روش محاسبه	این شاخص از تقسیم تعداد مردودشدگان شاغل به تحصیل در یک پایه سال تحصیلی موردنظر، بر تعداد کل دانش‌آموزان در همان پایه، در سال تحصیلی قبل، ضرب درصد به دست می‌آید. $\text{نرخ تکرار پایه دانش‌آموزان} = \frac{\text{تعداد مردودشدگان شاغل در یک پایه سال تحصیلی موردنظر}}{\text{تعداد کل دانش‌آموزان در همان پایه، در سال تحصیلی قبل}} \times 100$		
	واحدسنجش	درصد		
	دوره‌زمانی سنجش	سال تحصیلی (سالانه)		
استاندارد	دوره ابتدایی	دوره متوسطه اول	دوره متوسطه دوم	کل دوره‌ها
	۰/۳٪	۲٪	۲/۳٪	—

شاخص ۲۹. نرخ باسوادی گروه‌های سنی (۶ساله و بالاتر، ۱۰ساله و بالاتر، ۱۵ساله و بالاتر)			
مشخصات و ویژگی‌های شاخص	تعریف	این شاخص درصد باسوادان گروه‌های سنی مختلف را نشان می‌دهد. در این شاخص منظور از باسوادی، توانایی خواندن، نوشتن و حساب کردن است. نرخ باسوادی افراد بالغ (بالای ۱۵ سال) عبارت از درصد افراد بالغی است که در حد خواندن و نوشتن جملات ساده مهارت دارند. نرخ باسوادی طبق تعریف مرکز آمار در ایران مربوط به افراد بالای ۶ سال است.	
	تفسیر	این شاخص نشان می‌دهد در بلند مدت، کشورها تا چه میزان توانسته‌اند آموزش‌های اولیه را به افراد منتقل نمایند. بیشتر بودن این شاخص مطلوب است، زیرا نشان دهنده موفقیت و توانمندی نظام آموزشی برای ارتقای سواد گروه‌های سنی مختلف است. این شاخص به تفکیک جنسیت و شهری- روستایی قابل محاسبه است.	
	روش محاسبه	این شاخص از تقسیم تعداد باسوادان گروه‌های سنی (۶ساله و بالاتر، ۱۰ساله و بالاتر، ۱۵ساله و بالاتر) بر کل جمعیت هر یک از گروه‌های سنی ضرب درصد به دست می‌آید. $100 \times \frac{\text{تعداد باسوادان گروه‌های سنی (۶ساله و بالاتر / ۱۰ساله و بالاتر / ۱۵ساله و بالاتر)}}{\text{کل جمعیت هر یک از گروه‌های سنی}} = \text{نرخ باسوادی گروه‌های سنی}$	
	واحد سنجش	درصد	
	دوره زمانی سنجش	سال تحصیلی (سالانه)	
استاندارد	۶ ساله و بالاتر	۱۰ ساله و بالاتر	۱۵ ساله و بالاتر
	٪۹۹	٪۹۸	٪۹۸

شاخص‌های کیفی	ردیف
میزان تناسب محتوای آموزشی و پرورشی با ویژگی‌ها و نیازهای دانش‌آموزان	شاخص ۳۰
میزان برخورداری دانش‌آموختگان از کرامت اخلاقی و عزت نفس	شاخص ۳۱
میزان برخورداری دانش‌آموختگان از اعتماد به نفس و استقلال شخصیت	شاخص ۳۲
میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه تحقیق، تفکر، تعقل، تعمق، نقد و ابتکار	شاخص ۳۳
میزان ادای احترام دانش‌آموختگان به قانون و التزام به رعایت آن	شاخص ۳۴
میزان برخورداری دانش‌آموختگان از بینش سیاسی مبتنی بر اصل ولایت‌فقیه برای مشارکت آگاهانه در سرنوشت سیاسی کشور	شاخص ۳۵
میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه مسئولیت‌پذیری و مشارکت در فعالیت‌های دینی، فرهنگی و اجتماعی	شاخص ۳۶
میزان مشارکت و همکاری دانش‌آموختگان در فعالیت‌های گروهی	شاخص ۳۷
میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه حراست از اموال عمومی و ثروت ملی	شاخص ۳۸
میزان برخورداری دانش‌آموختگان از روحیه امید به آینده	شاخص ۳۹
میزان علاقمندی دانش‌آموختگان به مطالعه و کتابخوانی	شاخص ۴۰
میزان پاسخگویی کتابخانه‌های مدارس به نیازهای واقعی دانش‌آموزان	شاخص ۴۱
میزان اهتمام مدیریت به رفع آسیب‌های اجتماعی دانش‌آموزان	شاخص ۴۲
نسبت مدارس استاندارد به کل مدارس	شاخص ۴۳

توسعه و اسناد تحولی

توسعه آموزش و پرورش در عصر فناوری اطلاعات و ارتباطات

مصوب جلسه ۷۱۰ تاریخ ۱۳۸۳/۶/۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۷۲۴۳ تاریخ ۱۳۸۳/۷/۲۰

با عنایت به نقش فناوری‌های نوین اطلاعات و ارتباطات در توسعه همه جانبه علمی، آموزشی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی کشور و فرصت‌ها و تهدیدهای حاصل از آن در صحنه داخلی و بین‌المللی و با توجه به نقش آموزش و پرورش در فرایند توسعه کشور و ضرورت استفاده بهینه از این فناوری‌ها در بهبود کیفیت، آموزش و پرورش مکلف است با انجام مطالعات لازم و استفاده از تجربیات بین‌المللی (از جمله اسناد اجلاس جهانی جامعه اطلاعات wsis) نسبت به تجدیدنظر در برنامه‌های آموزشی و پرورشی و فراهم آوردن زمینه بکارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات به عنوان بستری مؤثر در بهبود کیفیت آموزش و پرورش کشور اقدامات زیر را معمول دارد:

- ۱- طرح جامع و مبانی نظری کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش را با رعایت اهداف و وظایف آموزش و پرورش و با توجه به شرایط فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور حداکثر ظرف مدت شش ماه تدوین و برای بررسی و تصویب به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.
- ۲- در کلیه برنامه‌های درسی دوره‌های ابتدایی و راهنمایی و متوسطه (نظری و فنی و حرفه‌ای)، فناوری اطلاعات و ارتباطات به عنوان مهارت عمومی مورد نیاز دانش‌آموزان مطرح نظر قرارگیرد به گونه‌ای که آموزش و پرورش دانش‌آموزان در تمام موضوعات درسی با یادگیری و بکارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات توأم گردد.
- ۳- در برنامه‌های تربیت دبیر، تربیت معلم و دوره‌های آموزش ضمن خدمت به نحوی تجدیدنظر به عمل آید که کلیه معلمان و کارکنان آموزش و پرورش در طول برنامه چهارم توسعه و متناسب با نیازهای حرفه‌ای، اجتماعی خود با فناوری اطلاعات و ارتباطات و نحوه بکارگیری آن در فرایند تعلیم و تربیت دانش‌آموزان آشنا شوند.
- ۴- در طراحی و تأمین فضا، امکانات و تجهیزات مدارس و مراکز آموزشی متناسب با الگوی توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات برای ایجاد بستر لازم در یادگیری دانش‌آموزان تجدیدنظر به عمل آید.
- ۵- گسترش شبکه ملی رشد به عنوان بستر تبادل اطلاعات، علمی، آموزشی و پرورشی با عنایت به ضوابط و مقررات فرهنگی مصوب مراجع ذی‌ربط مورد حمایت قرار گیرد.

تدوین چارچوب نظام برنامه‌ریزی، نظام نظارت و محورهای موردانتظار از یک برنامه پنج ساله توسعه آموزش و پرورش

مصوب جلسه ۷۲۰ تاریخ ۱۳۸۳/۱۱/۱۳ - شماره ابلاغ ۱۰۹۷۲/۱۰/۱۲۰ تاریخ ۱۳۸۴/۳/۱۱

ماده واحده:

وزارت آموزش و پرورش مکلف است ظرف مدت ۴ ماه چارچوب نظام برنامه‌ریزی، نظام نظارت و محورهای موردانتظار از یک برنامه پنج ساله توسعه آموزش و پرورش را در سطوح ملی، استانی و منطقه‌ای با رعایت نظام برنامه‌ریزی توسعه کشور، تدوین نموده و جهت بررسی و تصویب به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه و امکانات و تدابیر لازم برای تحقق آن را فراهم نماید.

سند توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش

مصوب جلسه ۷۴۷ تاریخ ۱۳۸۶/۳/۱ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۵۱۲۲ تاریخ ۱۳۸۶/۷/۱

مقدمه

در چشم‌انداز بیست ساله؛ ایران کشوری توسعه یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه، دارای هویت اسلامی و انقلابی و الهام‌بخش در جهان اسلام و با تعامل سازنده و موثر در روابط بین‌الملل ترسیم شده است. دستیابی به این مهم نیازمند اعتلا و عمق بخشی به معرفت و بصیرت دینی و نهادینه‌سازی ارزش‌های انقلاب اسلامی در اندیشه و عمل نسل جوان و تقویت روحیه ایثار و امید به آینده در پرتو تحقق فضایل اخلاقی و ایمانی است. نهاد آموزش و پرورش به عنوان موثرترین دستگاه آموزشی و تربیتی کشور در تحقق اهداف و زیرساخت‌های امور فرهنگی، علمی و فناوری موردنیاز در افق چشم‌انداز، خود نیازمند تحول و دگرگونی و اصلاح در جهت کسب توانمندی‌های لازم برای ایفای مأموریت‌های محوله است. از جمله فرصت‌ها و امکانات در پیش رو برای سرعت بخشی و شتاب‌دهی در جهت بازسازی نظام آموزش و پرورش و تحول در فرایند یاددهی - یادگیری، استفاده و بهره‌گیری از پدیده فناوری اطلاعات و ارتباطات است که باید به عنوان یکی از مهم‌ترین راهبردهای دست‌اندرکاران آموزش و پرورش کشور باشد. البته با توجه به سرعت و گستردگی و عمق تحولات ناشی از بکارگیری فناوری اطلاعات، شناخت ویژگی‌های این پدیده و مدیریت آگاهانه و هوشمندانه آن که مبتنی بر ارزش‌های دینی و ملی و در خدمت اهداف متعالی نظام اسلامی باشد، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است.

مهم‌ترین ویژگی فناوری اطلاعات و ارتباطات تکیه بر تولید، اشاعه و پردازش اطلاعات و در دسترس همگان قرار دادن آن در کم‌ترین زمان ممکن با حداقل هزینه‌ها و همه زمان‌ها و مکان‌ها است و در عین حال نهاد آموزش و پرورش نیز یکی از بزرگترین تولیدکنندگان اطلاعات و بدون تردید عمده‌ترین مصرف‌کننده و ذخیره‌کننده اطلاعات و دانایی محسوب می‌شود. این موضوع در کشور ما با توجه به گستردگی آموزش و پرورش و توجه به مولفه‌های دینی و ملی از اهمیت و ارزش بالایی برخوردار است و با پشتوانه اعتقادی و آموزه‌های دینی مبتنی بر تفکر و خردورزی و دانش‌پژوهشی و استعداد بالای علمی و ذهنی در سطح ملی، می‌تواند با

بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و ارتباطات علاوه بر بسط و گسترش اطلاعات و دانش عمومی و دسترسی آسان و کم هزینه برای فراگیران و معلمان و دیگر کاربران، زمینه اطلاع رسانی مناسب برای تحقق ویژگی‌های مورد نظر در افق چشم‌انداز و سازماندهی و بسیج امکانات و ظرفیت‌های کشور در جهت افزایش سهم کشور در تولیدات علمی جهان و پیام‌ها و ارزش‌های انقلاب اسلامی در سطح بین‌الملل باشد.

البته از منظر عدالت آموزشی و توسعه نیز می‌توان نقش جایگاه فناوری اطلاعات و ارتباطات را مؤثر دانست.

همچنان که در بخشی از بیانیه نشست اجلاس عالی سران جهان به این معنا اشاره شده است: «در راه رسیدن به جامعه‌ای که در آن همگان بتوانند اطلاعات و دانش را خلق کنند، به آن دسترسی داشته باشند، آن را به کارگیرند و به اشتراک بگذارند و افراد قادر شوند در ارتقا توسعه پایدار و بهبود کیفیت زندگی خویش، به طور کامل استعداد‌های خود را محقق سازند، آموزش و پرورش محور اصلی است.»

با عنایت به آنچه گذشت به استناد مصوبه هفتصد و دهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۸۳/۶/۳ و با رعایت اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش و توجه به شرایط فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور، سند توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش به شرح پیوست مورد تصویب قرار گرفت.

اختصارات

در این سند "فناوری اطلاعات و ارتباطات" به اختصار (فاوا) و "توسعه و کاربری فناوری اطلاعات و ارتباطات" (تکفا) خوانده می‌شود.

تعاریف عملیاتی

واژه‌های مورد استفاده در این سند با تعاریف ذیل مورد استفاده قرار گرفته‌اند:

چشم‌انداز: آمیزه‌ای از ارزش‌های داوریهی مبتنی بر ایدئولوژی نظام و واقعیت‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست محیطی جامعه است که تصویر سازگاری از آینده ممکن و مطلوب را ترسیم نماید.^۱

مأموریت: کلیه مسائل و برنامه‌هایی را که بیانگر فلسفه وجودی، نوع‌فعالیت، مخاطبان و چگونگی انجام کارهای یک سازمان در سطح جامعه است، مأموریت سازمان می‌گویند.

^۱ به عبارت دیگر، هدف نهایی چشم‌انداز، معطوف به تبیین گزینش‌های راهبردی و جهات اصلی تحولات ساختاری نهادی و ارائه عرصه‌های انتخاب برای تدوین برنامه‌های میان مدت در مسیر حرکت به طرف جامعه آرمانی است.

راهبرد: چارچوبی است که مجموعه جهت‌گیری‌ها، حرکات و اقدامات را برای دستیابی به اهداف ترسیم می‌کند و نظام کلی اولویت‌گذاری را برای به دست آوردن موقعیت‌های مطلوب و خنثی کردن تهدیدها در حال و آینده مشخص می‌کند.

خط‌مشی: رهنمودهایی است که در تعیین اولویت‌ها و انتخاب هدف‌ها، مداخله‌ها و رویه‌های تصمیم‌گیری درباره منابع به کار می‌رود.^۱

جامعه دانایی‌محور: جامعه‌ای نوین است که در آن مرکزیت توجه از تولید و فرآوری محصولات به فرآوری دانش و دانایی تغییر یافته و همچنین اهمیت نقش فکر و دانایی در مقایسه با نقش منابع فیزیکی افزایش می‌یابد.

فناوری ارتباطات و اطلاعات: از هم‌پوشانی و تعاطی سه حوزه کامپیوتر، اطلاعات و مخابرات به نحوی شکل گرفته است که به مجموعه بهره‌وران، قابلیت جمع‌آوری اطلاعات، پردازش و ارسال آن به هر نقطه دیگری را می‌دهد.

توسعه پایدار: توسعه‌ای است که نیازهای امروز را فراهم می‌نماید، بدون آنکه لطمه‌ای به توانایی نسل‌های آینده برای برآورده کردن نیازهای شان وارد نماید.

جامعه اطلاعاتی: جامعه‌ای است که در آن محدودیت‌های مربوط به فاصله زمانی و مکانی در انجام فعالیت‌ها به شدت کمرنگ شده‌اند و اهمیت مرزهای جغرافیایی در تعاملات اقتصادی، فرهنگی و سیاسی کاهش یافته است. اطلاعات به گونه‌ای بسیار وسیع تولید شده، مبادله می‌گردد و مورد استفاده قرار می‌گیرد. الگوهای زندگی و کار در نتیجه فراگیر شدن کاربری فناوری ارتباطات و اطلاعات دستخوش تغییرات بسیار وسیع شده‌اند و تأثیرپذیری اقتصادی، فرهنگی و سیاسی جوامع از یکدیگر فوق‌العاده تسهیل شده است.

کارکنان دانا: افرادی که به وسیله پردازش اطلاعات موجود به منظور خلق اطلاعات جدید، جهت تعریف و حل مشکلات سازمان، ارزش خلق می‌نمایند.

سازمان یادگیرنده: سازمانی است که مهارت ایجاد، کسب و انتقال دانش را داشته و منش خود را در جهت بهره‌گیری از دانش نوین و متعلقاتش، دستخوش تحول می‌سازد.

^۱ به عبارت دیگر تدوین مجموعه مقررات و ملاک‌ها برای تصمیم‌گیری جهت رسیدن به هدف‌ها و انجام مأموریت‌ها در قالب راهبردهای انتخاب شده است.

مفروضات

با عنایت به متن مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش^۱ در تهیه و تنظیم این سند، نگاه به فناوری اطلاعات و ارتباطات، نگاه توانمندساز در آموزش و پرورش بوده است. نگرش حاکم در تدوین این سند، استفاده از فرصت‌ها در برابر تهدیدها بوده است، اگرچه در اسناد بخشی، تهدیدها نیز مورد مذاقه قرار گرفته‌اند. از آنجا که این سند در "برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران"^۲ تهیه گردیده، مفروض است که در پایان برنامه چهارم، مورد بازنگری قرار خواهد گرفت. با توجه به آنکه "سند ملی آموزش و پرورش" در دست تهیه می‌باشد، مفروض است که سند حاضر، پس از تدوین سند مذکور و به تبعیت از آن بازنگری و اصلاح خواهد شد. مستندات تدوین سند

- ۱- فلسفه و اهداف نظام آموزش و پرورش؛
- ۲- اهداف دوره‌های تحصیلی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش؛
- ۳- سند چشم‌انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران؛
- ۴- برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی؛
- ۵- بیانیه اجلاس عالی سران جهان درباره جامعه اطلاعاتی (WSIS دسامبر ۲۰۰۳)؛
- ۶- چشم‌انداز، مأموریت، هدف‌های کلی، راهبردها و سیاست‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات در نظام آموزش و پرورش ایران (پیشنهادی شورای راهبری IT در آموزش و پرورش).

۱- اصول

۱-۱. توانمندسازی و تحول آفرینی

توسعه فاوا در آموزش و پرورش با رعایت طیف کاربری از سطح ابزار تا توانمندسازی و تحول به منظور اصلاح، افزایش کارایی و بهره‌وری نظام آموزش و پرورش خواهد بود.

۱-۲. تسهیل دستیابی به اهداف یادگیری نظام آموزش و پرورش

^۱ "... و ضرورت استفاده بهینه از این فناوری‌ها در بهبود کیفیت آموزش و پرورش و تقویت مهارت دانش‌آموزان برای حضور فعال و اثربخش در جامعه اطلاعاتی، وزارت آموزش و پرورش مکلف است با انجام مطالعات لازم و استفاده از تجربیات بین‌المللی (از جمله اسناد اجلاس جهانی جامعه اطلاعاتی WSIS) نسبت به تجدیدنظر در برنامه‌های آموزشی و پرورشی و فراهم آوردن زمینه بکارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات به عنوان بستری موثر در بهبود کیفیت آموزش و پرورش کشور...

^۲ با رعایت اهداف و وظایف آموزش و پرورش و با توجه به شرایط فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور...

کاربرد فاوا در آموزش و پرورش باید موجبات تسهیل دستیابی به اهداف نظام آموزش و پرورش به‌ویژه تقویت هویت دینی و ملی دانش‌آموزان را فراهم آورد.

۳-۱. تاکید بر نقش و جایگاه معلم

کاربرد فاوا در آموزش و پرورش باید موجب تقویت نقش معلم و مدرسه در فرایند یاددهی - یادگیری شود.

۴-۱. عدالت آموزشی

کاربرد فاوا در آموزش و پرورش باید موجب توسعه عدالت آموزشی شود.

۵-۱. امنیت و امانت اطلاعات

در طراحی برنامه‌های فاوا باید تمهیدات لازم برای حفظ حریم خصوصی افراد، ایمنی و سلامت پایگاه‌ها و امنیت شبکه‌های ارتباطی پیش‌بینی شود.

۶-۱. حفظ و تقویت ارزش‌های اخلاقی و فرهنگی

رعایت هنجارها و تقویت ارزش‌های اخلاقی، فرهنگی و ملی باید در کاربرد فاوا در آموزش و پرورش مورد تأکید قرار گیرد.

۲- چشم‌انداز

بهره‌گیری گسترده از فناوری اطلاعات و ارتباطات به منظور تغییر رویکرد نظام آموزش و پرورش به سمت سازمانی یادگیرنده و پژوهنده و برخوردار از فرصت‌های آموزشی برابر در محیط یاددهی - یادگیری مبتنی بر دانایی و فرهنگ اسلامی.

۳- مأموریت

- فراهم آوردن محیط یاددهی - یادگیری مبتنی بر فاوا در نظام آموزش و پرورش با تاکید بر:

- توانمندسازی منابع انسانی آموزش و پرورش برای بکارگیری هدفمند فاوا در نظام تعلیم و تربیت کشور.

- بازسازی نظام برنامه‌ریزی درسی با بهره‌گیری متناسب از فاوا و تأمین محتوای الکترونیکی پویا.

- توسعه همه جانبه و متوازن توانمندی‌های دانش‌آموز پژوهنده با بکارگیری هدفمند فاوا.
- تأمین تسهیلات و امکانات لازم به منظور دسترسی به شبکه‌های ارتباطی و اطلاعاتی برای تمام سطوح آموزش و پرورش کشور.

- تأمین فضا و تجهیزات استاندارد کلیه مراکز وابسته به آموزش و پرورش بر اساس ضوابط و معیارهای فنی مبتنی بر فاوا.

- برقراری نظام سازمانی و مدیریت مبتنی بر فاوا به منظور تحقق اهداف سازمان یادگیرنده.

۴ - راهبردها

- ۱- فرهنگ‌سازی و ایجاد زمینه مساعد برای بکارگیری فاوا در آموزش و پرورش.
- ۲- مهندسی مجدد نظام مدیریت و فرایندهای سازمانی کلیه سطوح وزارت آموزش و پرورش مبتنی بر فاوا و تحول در برنامه‌ها و روش‌های آموزش منابع انسانی متناسب با آن.
- ۳- استفاده از ظرفیت‌های علمی و پژوهشی کشور.
- ۴- تحول در برنامه‌های آموزشی و درسی کلیه دوره‌های تحصیلی و برنامه‌های آموزشی معلمان با استفاده مناسب از فاوا.
- ۵- افزایش فرصت‌ها در جهت برون‌سپاری خدمات مرتبط با فاوا.
- ۶- استانداردسازی فضا و تجهیزات مرتبط با فاوا در آموزش و پرورش.
- ۷- توسعه شبکه ملی مدارس.
- ۸- توسعه محتوای آموزشی الکترونیکی به زبان فارسی.
- ۹- ایجاد و توسعه فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی شبکه‌های .

۵ - خط مشی‌ها

- ۱- رعایت ضوابط تربیتی، آموزشی و اخلاقی در کلیه برنامه‌ریزی‌ها و فعالیت‌های مبتنی بر فاوا.
- ۲- تأکید بر آموزش نیروی انسانی در حوزه فاوا توسط مراکز واجد صلاحیت - اعم از دولتی و خصوصی - و ارزشیابی دوره‌های آموزشی توسط مراکز وابسته به آموزش و پرورش.
- ۳- ساماندهی تعاملات سازمانی در فرایندهای اداری و آموزشی با بهره‌برداری از فاوا.
- ۴- استفاده از ظرفیت‌های مخابراتی موجود کشور برای توسعه شبکه‌های اداری و آموزشی و اجتناب از تصدی‌گری در ایجاد ظرفیت‌های موازی.
- ۵- توسعه استفاده هدفمند از شبکه‌های علمی - آموزشی در سطوح ملی و جهانی.
- ۶- حفظ حقوق مالکیت معنوی بر اساس قوانین مربوط.
- ۷- ایمنی و سلامت پایگاه‌ها و امنیت شبکه‌های ارتباطی و اطلاعاتی.
- ۸- رعایت استانداردها، ضوابط و معیارهای ساخت و تجهیز فضاهای آموزش و پرورش برای استفاده از فاوا.
- ۹- رعایت اصول سازمان‌دهی و برنامه‌ریزی محتوای برنامه‌های درسی با بهره‌گیری متناسب از فاوا.

- ۱۰- توجه ویژه به امر تحقیق و پژوهش در آموزش و پرورش.
- ۱۱- انطباق برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه فاوا با اهداف تربیتی و آموزشی نظام آموزش و پرورش کشور و متقابلاً متناسب سازی مقررات آموزشی با این سیاست‌ها و برنامه‌ها.
- ۱۲- اولویت در تجهیز مراکز تربیت معلم و آموزش نیروی انسانی متناسب با استانداردهای فاوا.
- ۱۳- اولویت در استفاده از زبان فارسی در محیط شبکه‌های آموزشی.
- ۱۴- استفاده از روش‌های مناسب برای ترغیب و تحرک بخشی دانش‌آموزان و معلمان در تولید محتوای الکترونیکی.
- ۱۵- ترغیب بخش غیردولتی در ارائه آموزش‌های الکترونیکی و تولید نرم افزارهای آموزشی و پرورشی متناسب با سیاست‌ها و مقررات مربوط.

۶- الزامات

- برای تحقق مفاد این سند ضرورت دارد وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و دیگر بخش‌های مرتبط، همکاری و هماهنگی‌های لازم را با وزارت آموزش و پرورش به عمل آورند. اهم الزامات عبارتند از:
- ۱- دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش مسئولیت پیگیری و نظارت بر اجرای دقیق و کامل مفاد این سند و آیین‌نامه‌های مرتبط با آن را بر عهده دارد.
 - ۲- وزارت آموزش و پرورش موظف است با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به طریق ممکن ساختار سازمانی مناسب فاوا را به منظور تحقق مفاد سند حاضر ایجاد نماید.
 - ۳- قوانین و مقررات مناسب برای استفاده از ظرفیت‌های بین بخشی و غیردولتی در توسعه فاوا توسط مراجع ذی‌ربط وضع گردد.
 - ۴- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مشارکت و همکاری لازم را در خصوص اجرای برنامه‌های فرهنگ سازی و اطلاع‌رسانی در چارچوب مفاد این سند با وزارت آموزش و پرورش به عمل آورند.
 - ۵- منابع، اعتبارات و تسهیلات لازم به منظور برقراری ارتباط پرسرعت، دسترسی آسان و ارزان منابع انسانی (به‌ویژه معلمان) و فراگیران به تجهیزات، امکانات و شبکه‌های ارتباطی از سوی مراجع ذی‌ربط در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار گیرد.
 - ۶- منابع انسانی و مالی و امکانات موردنیاز به منظور تجهیز مراکز آموزشی و پرورشی، پشتیبانی فنی، ایمنی و نگهداری تجهیزات و همچنین تولید محتوا با توجه به نیاز دوره‌های تحصیلی توسط مراجع ذی‌ربط در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار گیرد.

- ۷- منابع لازم برای ساخت و بهینه‌سازی فضاهای آموزشی و پرورشی با استفاده از استانداردهای فاوا توسط مراجع ذی‌ربط در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار گیرد.
- ۸- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای اجرای برنامه‌های پیشنهادی آموزش و پرورش همکاری و هماهنگی‌های لازم را در امر استفاده از ظرفیت‌های علمی، تصویب برنامه‌های آموزشی فاوا و استفاده کارآمد از آن در دوره‌های آموزشی تربیت معلم و تربیت دبیر، با وزارت آموزش و پرورش به عمل آورد.
- ۹- تسهیلات ویژه به منظور استفاده از فاوا در اوقات خارج از ساعات کلاسی برای فراگیران، توسط سازمان‌ها و نهادهای کشور فراهم شود.
- ۱۰- ضروری است به منظور برنامه‌ریزی و اجرای دوره‌های خاص برای معلمان و فراگیران، اختیارات، منابع و اعتبارات لازم از سوی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به آموزش و پرورش داده شود.

نحوه استقرار نظام جدید آموزشی

مصوب جلسه ۸۵۱ تاریخ ۱۳۹۰/۹/۲۹ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۲۷۹۴ تاریخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۴

ماده واحده: در اجرای مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و بیانیه ماموریت آن مبنی بر استقرار ۱۲ پایه تحصیلی (چهار دوره سه ساله) در ساختار نظام آموزش و پرورش، شورای عالی آموزش و پرورش تصویب نمود:

۱ - ساختار نظام آموزشی که دارای ۱۲ پایه تحصیلی است، به دو دوره شش ساله ابتدایی و متوسطه تقسیم می‌شود.

۲ - استقرار ساختار جدید نظام آموزشی از سال تحصیلی ۹۱-۹۲ آغاز و هر سال، دو پایه تحصیلی جدید بر اساس الگوی زیر مستقر شود.

سال تحصیلی						پایه	دوره تحصیلی		
۹۷-۹۸	۹۶-۹۷	۹۵-۹۶	۹۴-۹۵	۹۳-۹۴	۹۲-۹۳		۹۱-۹۲	سه ساله اول	ابتدایی
							۱۱		
					*		۲		
					*		۳		
				*			۴	سه ساله دوم	
			*				۵		
					*		۶		
					*		۷	متوسطه اول	متوسطه
				*			۸		
			*				۹		
		*					۱۰	متوسطه دوم	
	*						۱۱		
*							۱۲		

^۱ تغییر محتوای برنامه درسی پایه اول ابتدایی در سال تحصیلی ۱۳۹۰-۱۳۹۱ به منزله گام اول در استقرار ساختار جدید آموزشی تلقی می‌شود.

- ۳ - به منظور اجرای مطلوب ساختار جدید، وزارت آموزش و پرورش موظف است:
- ۳-۱- با تأمین و بسیج منابع و امکانات و استفاده از نیروهای توانمند و واجد شرایط، زمینه دستیابی متریبان را به تمامی ساحت‌های تعلیم و تربیت فراهم آورد.
 - ۳-۲- برنامه‌های خود را برای تحقق مفاد سند تحول بنیادین به‌ویژه در زیرنظام‌های اصلی شامل برنامه درسی- تربیت معلم و تأمین منابع انسانی- راهبری و مدیریت- تأمین و تخصیص منابع مالی- تأمین فضا، تجهیزات و فن‌آوری- پژوهش و ارزشیابی را حداکثر ظرف یک‌سال تهیه و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برساند.
 - ۳-۳- با برگزاری دوره‌های آموزشی لازم و توانمندسازی معلمان ذی‌ربط، از سال تحصیلی ۹۱-۹۲ نظام دوری را به تدریج در دوره سه ساله اول ابتدایی اجرا کند.
 - ۳-۴- همزمان با تغییر ساختار، محتوای کتب درسی را بر اساس زیرنظام برنامه‌درسی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش تغییر دهد.
- ۱- وزارت آموزش و پرورش پس از یک سال از اجرای استقرار ساختار نظام آموزشی جدید، گزارش عملکرد خود را به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه می‌دهد و در صورت فراهم بودن شرایط و تصویب شورا می‌تواند آن را در زمان کوتاه‌تر اجرا نماید.

برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران^۱

مصوب جلسه ۸۷۲، تاریخ ۱۳۹۱/۶/۲۸ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۴۳۳۳۵ تاریخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۸

برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران که در جلسات ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱ و ۸۷۲ تاریخ ۱۳۹۰/۱۲/۹، ۱۳۹۰/۱۲/۱۶، ۱۳۹۱/۵/۳، ۱۳۹۱/۵/۹، ۱۳۹۱/۵/۱۶، ۱۳۹۱/۵/۲۳، ۱۳۹۱/۵/۳۱، ۱۳۹۱/۶/۶، ۱۳۹۱/۶/۱۳، ۱۳۹۱/۶/۲۰ و ۱۳۹۱/۶/۲۸ به تصویب نهایی رسیده است، به شرح زیر برای اجرا ابلاغ می‌شود:

۱- مبانی فلسفی و علمی برنامه درسی ملی

مبانی فلسفی و علمی این برنامه همانند سایر اسناد هم‌مطراز خود، مبتنی بر مبانی نظری سند تحول بنیادین نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی) می‌باشد و از این مجموعه، آن بخش از مبانی که مستقیماً به حوزه برنامه درسی دلالت دارد و به عنوان مبانی خاص برنامه درسی تلقی می‌شود، در پیوست آمده است.

۲- برنامه چشم‌انداز

برنامه‌های درسی و تربیتی آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران در راستای فرهنگ و تمدن اسلامی-ایرانی، با تکیه بر میراث گرانبها و ماندگار رسول الله(ص)- قرآن کریم و عترت(ع)- تحقق جامعه عدل مهدوی (عج) و چشم‌انداز نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی در افق ۱۴۰۴^۲ با بهره‌گیری از الگویی پیشرفته و بومی زمینه تربیت نسلی^۳ موحد، مؤمن و معتقد به معاد و آشنا و متعهد به مسئولیت‌ها و وظایف در برابر خدا، خود، دیگران و طبیعت، حقیقت‌جو و خردمند، دانش‌پژوه و علاقمند به علم و آگاهی، عدالت‌خواه و صلح‌جو، ظلم‌ستیز، جهادگر، شجاع و ایثارگر و وطن‌دوست، مهرورز، جمع‌گرا و جهانی‌اندیش، ولایت‌مدار و منتظر و تلاش‌گر در جهت تحقق حکومت عدل جهانی، با اراده و امیدوار، خود‌باور و دارای عزت نفس،

^۱ برنامه درسی ملی سندی است که نقشه کلان برنامه درسی و چارچوب نظام برنامه‌ریزی درسی کشور را به منظور تحقق اهداف آموزش و پرورش نظام جمهوری اسلامی ایران تعیین و تبیین می‌نماید. این برنامه همانند سایر اسناد هم‌مطراز خود مبتنی بر مبانی سند تحول بنیادین نظام آموزش و پرورش می‌باشد لیکن آن بخش از مبانی که مستقیماً به حوزه برنامه درسی دلالت دارد و به عنوان مبانی خاص برنامه درسی تلقی می‌شود، در پیوست آمده است.

^۲ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی - آذر ماه ۱۳۹۰

^۳ برگرفته از هدف‌های کلان سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی - آذر ماه ۱۳۹۰

امانتدار، دانا و توانا، پاکدامن و با حیا، انتخابگر و آزادمنش، متخلق به اخلاق اسلامی، خلاق و کار آفرین، مقتصد و ماهر، سالم و با نشاط، قانون‌مدار و نظم‌پذیر، وفادار به ارزش‌های اسلامی، ملی و انقلابی و آماده ورود به زندگی شایسته فردی، خانوادگی و اجتماعی بر اساس نظام معیار اسلامی را فراهم می‌سازد.

این برنامه‌ها دارای ویژگی‌های زیر است:

مبتنی بر مبانی و ارزش‌ها و معارف اسلام ناب محمدی (ص)؛
 برخوردار از یافته‌های معتبر علمی و پژوهشی با تاکید بر بومی سازی آنها؛
 بهره‌مند از دستاوردها و یافته‌های علمی فرهنگ و تمدن اسلامی - ایرانی؛
 منسجم، متعادل، کارآمد، نشاط آفرین، پویا، انعطاف‌پذیر و مشارکت‌پذیر در تولید و اجرا؛
 ناظر به ویژگی‌ها و نیازهای فطرت الهی دانش‌آموزان و نیازهای اساسی جامعه؛
 بهره‌مند از تجربه‌های موفق ملی و جهانی با استفاده از ابزارها و شیوه‌های علمی و اثربخش؛

برخوردار از رویکردی نوآورانه، آینده پژوهانه، واقع بینانه، متناسب با فطرت الهی انسان؛
 تاکید کننده بر نقش مدرسه به عنوان جلوه ای از تحقق مراتبی از حیات طیبه و زمینه ساز جامعه عدل مهدوی (عج) ^۱ و کانون اصلی تحقق اهداف برنامه‌های درسی و تربیتی.

۳- اصول ناظر بر برنامه‌های درسی و تربیتی

این اصول به صورت هماهنگ و درهم تنیده ناظر بر سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و مدیریت برنامه‌های درسی و تربیتی از سطح ملی تا سطح مدرسه است:

۳-۱- دین محوری

تمامی اجزا و عناصر برنامه‌های درسی و تربیتی باید مبتنی بر مبانی توحیدی و اصول و ارزش‌های اسلام ناب محمدی (ص) باشد. این اصل بر سایر اصول نیز حاکم می‌باشد.

۳-۲- تقویت هویت ملی

برنامه‌های درسی و تربیتی باید زمینه تقویت و پایداری هویت ملی را با تاکید بر تعمیق باورها و ارزش‌های اسلامی، فرهنگ و تمدن اسلام و ایران، زبان و ادبیات فارسی، ارزش‌های انقلاب اسلامی، میهن دوستی، وحدت و انسجام فرهنگی، استقلال ملی و همبستگی اسلامی فراهم آورد.

^۱ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی - آذر ماه ۱۳۹۰ - ص ۱۷

۳-۳- اعتبار نقش یادگیرنده

برنامه‌های درسی و تربیتی باید به نقش فعال، داوطلبانه و آگاهانه دانش‌آموز در فرایند یاددهی یادگیری و تربیت‌پذیری توجه نماید و زمینه تقویت و توسعه روحیه پرسشگری، پژوهشگری، خلاقیت و کارآفرینی را در وی فراهم سازد.

۳-۴- اعتبار نقش مرجعیت معلم (مربی)^۱

برنامه‌های درسی و تربیتی باید به نقش مرجعیت^۲ معلم در هدایت تربیتی برای تقدم تزکیه بر تعلیم، غنی‌سازی محیط تربیتی و یادگیری، فعال‌سازی دانش‌آموزان در فرایند یادگیری و تربیت‌پذیری و ترغیب آنان نسبت به یادگیری مستمر توجه نماید. هم‌چنین زمینه ارتقاء صلاحیت‌های اعتقادی، اخلاقی، حرفه‌ای و تخصصی معلم را فراهم سازد.

۳-۵- اعتبار نقش پایه‌ای خانواده

برنامه‌های درسی و تربیتی باید ضمن تقویت بنیان خانواده و تحکیم مناسبات خانوادگی و صلح رحم، زمینه کسب شایستگی‌ها و مهارت‌های لازم برای تشکیل و مدیریت خانواده مبتنی بر ارزش‌ها و معارف الهی و تعمیق آداب و سبک زندگی اسلامی-ایرانی دانش‌آموزان را فراهم آورد.

۳-۶- جامعیت

برنامه‌های درسی و تربیتی باید به نیازهای گوناگون دانش‌آموزان و جامعه در سطوح محلی، منطقه‌ای، ملی و جهانی در کلیه ساحت‌های تعلیم و تربیت^۳ تاکید کند.

۳-۷- توجه به تفاوت‌ها

برنامه‌های درسی و تربیتی باید ضمن تاکید بر ویژگی‌های مشترک، به تفاوت‌های ناشی از محیط زندگی (شهری، روستایی، عشایری، فرهنگی و جغرافیایی)، جنسیتی و فردی دانش‌آموزان (استعدادها، توانایی‌ها، نیازها و علایق) توجه کرده و از انعطاف لازم برخوردار باشد.

۳-۸- تعادل

برنامه‌های درسی و تربیتی باید به رعایت تعادل و پرهیز از افراط و تفریط و رعایت تناسب و توازن در توجه به ساحت‌های تعلیم و تربیت، هدف و محتوا و بهره‌گیری از روش‌های متفاوت در طراحی، تولید، اجرا و ارزشیابی از برنامه‌ها پایبند باشد.

^۱ در این سند واژه‌های معلم و مربی مترادف هم به کار رفته است و به فردی اطلاق می‌شود که رسالت خطیر تربیت دانش‌آموزان را در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی بر عهده دارد. (سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی - آذر ماه ۱۳۹۰)

^۲ مبانی نظری تحول بنیادین آموزش و پرورش مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی - آذرماه ۱۳۹۰ - ص ۲۷۹

^۳ ساحت‌ها شامل تعلیم و تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی، تعلیم و تربیت اجتماعی و سیاسی، تعلیم و تربیت زیستی و بدنی، تعلیم و تربیت زیبا شناختی و هنری، تعلیم و تربیت اقتصادی و حرفه‌ای، تعلیم و تربیت علمی و فناورانه است. (سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی - آذرماه ۱۳۹۰)

۹-۳- یادگیری مادام العمر

برنامه‌های درسی و تربیتی باید زمینه کسب شایستگی‌ها و مهارت‌های لازم برای استمرار و معنادار شدن یادگیری و پیوستگی تجارب یادگیری در زندگی را برای دانش‌آموزان تامین کند.

۱۰-۳- جلب مشارکت و تعامل

فرایند برنامه‌ریزی درسی و تربیتی باید زمینه مشارکت و تعامل مؤثر معلمان، دانش‌آموزان، خانواده‌ها و سایر گروه‌های ذینفع، ذیربط و ذیصلاح را در طراحی، تولید، اجرا و ارزشیابی برنامه‌ها فراهم نماید.

۱۱-۳- یکپارچگی و فراگیری

برنامه‌های درسی و تربیتی باید برای تمام دانش‌آموزان (دانش‌آموزان عادی، دانش‌آموزان با نیازهای ویژه و استعدادهای درخشان) به صورت به هم پیوسته و یکپارچه طراحی و تدوین شود. این برنامه‌ها باید با رعایت انعطاف‌پذیری، با نیازهای هر یک از گروه‌های دانش‌آموزان با نیازها و استعدادهای خاص انطباق و سازگاری داده شود.^۱

۴- رویکرد و جهت‌گیری کلی

رویکرد برنامه‌های درسی و تربیتی "فطرت‌گرایی توحیدی" است. اتخاذ این رویکرد به معنای زمینه‌سازی لازم جهت شکوفایی فطرت الهی^۲ دانش‌آموزان از طریق درک و اصلاح مداوم موقعیت^۳ آنان به منظور دستیابی به مراتبی از حیات طیبه و برپایی جامعه عدل مهدوی (عج) است.

در این رویکرد:

۱-۴- دانش‌آموز:

۱- امانت الهی و دارای کرامت ذاتی است.

۲- فطرت الهی در وجود او نهفته است و قابلیت شکوفایی و فعلیت یافتن دارد.

^۱ تغییرات ناشی از این انطباق و سازگاری باید به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برسد.

^۲ فطرت سرشتی الهی در وجود آدمی است. یعنی آدمی نسبت به مبدا عالم هستی معرفت و گرایشی اصیل (غیر اکتسابی) دارد. این فطرت می‌تواند فعلیت یافته، صیقل بخورد و توسعه پذیرد و می‌تواند به فراموشی سپرده شود. فطرت در جنبه معرفتی آن، معرفت حضوری انسان به خداست و در بعد گرایش، میل به پرستش، حقیقت‌جویی، فضیلت‌خواهی و زیبایی‌دوستی از اهم گرایش‌های فطری انسان است. مبانی نظری تحول‌بنیادین در نظام تربیت رسمی و عمومی جمهوری اسلامی ایران- آذر ماه ۱۳۹۰- ص ۵۸ و ۵۹

^۳ منظور از موقعیت، وضعیت مشخص، پویا و قابل درک و تغییری است که حاصل تعامل پیوسته فرد به منزله عنصری آگاه، آزاد و فعال با خداوند و گستره ای از جهان هستی (خود، طبیعت و جامعه) در محضر خداوند متعال است (که حقیقتی برتر و خالق همه جهان و فراتر از همه موقعیت‌هاست). بنیان نظری تحول راهبردی در نظام تربیت رسمی و عمومی جمهوری اسلامی ایران- ص ۴۴۲

۳- همواره در موقعیت است و می‌تواند آن را درک کرده و با انتخاب احسن خویش در راستای اصلاح مداوم آن حرکت نماید.

۴- توانایی انتخاب، تصمیم‌گیری و خویشتن داری دارد و می‌تواند با محیط یادگیری، رابطه تعاملی برقرار کند و تابع بی‌چون و چرا و مقهور محیط نیست.

۵- از اراده و انگیزه برخوردار است که در فرایند یاددهی یادگیری، نقش اساسی دارد.

۶- در فرایند یاددهی یادگیری و تربیت‌پذیری و توسعه شایستگی‌های خویش به لحاظ ذاتی نقش فعال دارد.

۷- دارای قابلیت‌ها، تجربیات، ظرفیت‌ها و توانایی‌های گوناگون است.

۲-۴- معلم (مربی):

۱- در مسیر راه انبیا و ائمه اطهار(ع)، اسوهای امین و بصیر برای دانش‌آموزان است.

۲- با شناخت و بسط ظرفیت‌های وجودی دانش‌آموزان و خلق فرصت‌های تربیتی و آموزشی زمینه درک و انگیزه اصلاح مداوم موقعیت آنان را فراهم می‌سازد.

۳- زمینه‌ساز رشد عقلانی، ایمانی، علمی، عملی و اخلاقی دانش‌آموزان است.

۴- راهنما و راهبر فرایند یاددهی یادگیری است.

۵- برای خلق فرصت‌های تربیتی و آموزشی مسئولیت تطبیق، تدوین، اجرا و ارزشیابی برنامه‌های درسی و تربیتی در سطح کلاس را بر عهده دارد.

۶- یادگیرنده و پژوهشگر آموزشی و پرورشی است.

۳-۴- محتوا:

۱- مبتنی بر ارزش‌های فرهنگی و تربیتی و سازوار با آموزه‌های دینی و قرآنی، مجموعه‌ای منسجم و هماهنگ از فرصت‌ها و تجربیات یادگیری است که زمینه شکوفایی فطرت الهی، رشد عقلی و فعلیت یافتن عناصر و عرصه‌ها^۱ را به صورت پیوسته فراهم می‌آورد.

۲- دربرگیرنده مفاهیم و مهارت‌های اساسی و ایده‌های کلیدی مبتنی بر شایستگی‌های مورد انتظار از دانش‌آموزان است.

۳- برگرفته از یافته‌های علمی و معتبر بشری است.

۴- متناسب با نیازهای حال و آینده، علایق، ویژگی‌های روانشناختی دانش‌آموزان، انتظارات جامعه اسلامی و زمان آموزش است.

^۱ در هدف‌گذاری پنج عنصر: تعقل، ایمان، علم، عمل و اخلاق و چهار عرصه ارتباط دانش‌آموز با خود، خدا، خلق و خلقت به صورت بهم پیوسته و با محوریت ارتباط با خدا تبیین و تدوین می‌شوند.

۴-۴- یاددهی یادگیری:

- ۱- فرایندی زمینه‌ساز برای ابراز گرایش‌های فطری، شناخت موقعیت یادگیرنده و اصلاح مداوم آن است.
- ۲- یادگیری حاصل تعامل خلاق، هدفمند و فعال یادگیرنده با محیط‌های متنوع یادگیری است.
- ۳- دیدگاه دانش‌آموزان را به طور معنادار نسبت به ارتباط با خود، خداوند، دیگران و مخلوقات، تحت تأثیر قرار دهد.

۴-۵- ارزشیابی:

- ۱- به صورت مستمر تصویری روشن و همه جانبه از موقعیت کنونی دانش‌آموز، فاصله او با موقعیت بعدی و چگونگی اصلاح آن متناسب با ظرفیت‌ها و نیازهای وی ارائه می‌کند.
- ۲- زمینه انتخاب‌گری، خود مدیریتی و رشد مداوم دانش‌آموز را با تأکید بر خود ارزیابی فراهم می‌کند و بهره‌گیری از سایر روش‌ها را زمینه‌ساز تحقق آن می‌داند.
- ۳- ضمن حفظ کرامت انسانی، کاستی‌های یادگیری را فرصتی برای بهبود موقعیت دانش‌آموز می‌داند.
- ۴- کاستی‌های یادگیری را فرصتی برای بهبود و اصلاح نظام آموزشی می‌داند.

۴-۶- محیط یادگیری:

- ۱- با بهره‌گیری از ظرفیت‌های نظام هستی، محیطی امن، منعطف، پویا، برانگیزاننده و غنی را برای پاسخگویی به نیازها، علایق و ویژگی‌های دانش‌آموزان تدارک می‌بیند.
- ۲- مدرسه محیط یادگیری پایه و اصلی است؛ اما یادگیری به آن محدود نمی‌شود و سایر محیط‌ها نظیر محیط‌های اجتماعی، طبیعی، اقتصادی، صنعتی و فرهنگی را نیز در بر می‌گیرد.
- ۳- با بهره‌گیری از ظرفیت و قابلیت محیط‌های مجازی و رسانه‌ها، زمینه بهبود موقعیت دانش‌آموزان و ارتقای کیفیت فرایند یاددهی یادگیری را فراهم می‌آورد.
- ۴- خانواده از محیط‌های مهم و اثربخش تربیت و یادگیری به‌شمار می‌آید که در تعامل مستمر و موثر با مدرسه می‌باشد.

۴-۷- مدیر مدرسه:

- ۱- معلمی مؤمن، خلاق، متعهد، منعطف، اهل فکر، آینده‌نگر، مشارکت‌پذیر، راهبر تربیتی، مدیر و مدبر و دارای سعه صدر و صلاحیت‌های حرفه‌ای است.
- ۲- مسئولیت‌تأمین و توسعه محیط یادگیری را برای شکوفایی گرایش‌های فطری دانش‌آموزان بر عهده دارد.

- ۳- مسئولیت خلق موقعیت‌های تربیتی و آموزشی، انطباق یا تدوین، اجرا و ارزشیابی برنامه‌های درسی و تربیتی را در سطح مدرسه بر عهده دارد.
- ۴- با برقراری روابط صحیح، سازنده و پویا، امکان درک و اصلاح مداوم موقعیت را برای کلیه عوامل (کارکنان و خانواده‌ها) و دستیابی به سازمان یادگیرنده فراهم می‌سازد.
- ۵- از اختیارات متناسب برای پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری در کلیه امور مدرسه برخوردار است.

۵- الگوی هدف گذاری

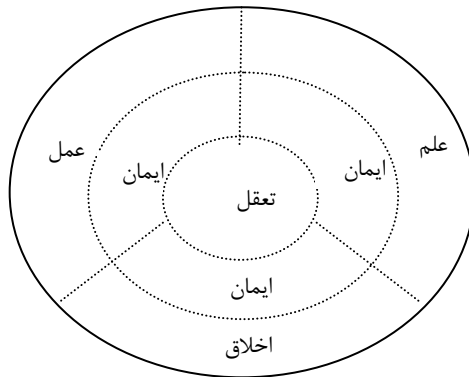
- ۱- در هدف گذاری برنامه‌های درسی و تربیتی، شکوفایی فطرت و دستیابی به شئون مختلف حیات طیبه، جامعیت، یکپارچگی و توجه متوازن به ساحت‌های شش گانه تعلیم و تربیت مبنا قرار گرفته است که در قالب چارچوب مفهومی منسجم و یکپارچه‌ای در تدوین اهداف سطوح مختلف، راهنمای عمل برنامه‌ریزان و مجریان خواهد بود.

ساحت‌ها				
عرصه ها عناصر	رابطه باخوبستن (با محوریت رابطه با خدا)	رابطه با خداوند متعال	رابطه با خلق خدا (سایر انسان) (با محوریت رابطه با خدا)	رابطه با خلقت (طبیعت و) (با محوریت رابطه با خدا)
تعقل				
ایمان				
علم				
عمل				
اخلاق				

در الگوی هدف گذاری پنج عنصر: تعقل، ایمان، علم، عمل و اخلاق و چهار عرصه ارتباط دانش‌آموز با خود، خدا، خلق و خلقت به صورت بهم پیوسته و با محوریت ارتباط با خدا تبیین و تدوین می‌شوند.

عناصر پنج‌گانه در شبکه‌ای مفهومی، مرتبط و بهم تنیده تبیین می‌شوند و در فرایند عملی تربیت هر کدام از این عناصر، متناسب با نیازها و شرایط دانش‌آموز می‌توانند سرآغاز سیر تربیتی دانش‌آموز باشند و سایر عناصر را تقویت و تعمیق نمایند. در میان عناصر پنج‌گانه،

عنصر تعقل جنبه محوری دارد و سایر عناصر پیرامون آن تعریف و تبیین می‌شوند که هر کدام از آنها نیز دارای مراتب معینی است.

۶- هدف کلی برنامه‌های درسی و تربیتی

تربیت یکپارچه عقلی، ایمانی، علمی، عملی و اخلاقی دانش‌آموزان به گونه‌ای که بتوانند موقعیت خود را نسبت به خود، خدا، دیگر انسان‌ها و نظام خلقت به درستی درک و توانایی اصلاح مستمر موقعیت فردی و اجتماعی خویش را کسب نمایند. انتظار می‌رود دانش‌آموزان طی دوره تحصیلات مدرسه‌ای، در مجموعه عناصر پنج‌گانه الگوی هدف‌گذاری، به مرتبه‌ای از شایستگی‌های پایه دست یابند. این شایستگی‌ها بیان تفصیل یافته‌ای از هدف کلی است.

۷- شایستگی‌های پایه

۱- ۷- تعقل:

- ۱- درک وجود خود، نیازها، توانمندی‌ها، ظرفیت‌ها و ابعاد هویت متعالی خویش؛
- ۲- بصیر نسبت به آثار و پیامدهای سبک زندگی خود؛
- ۳- تدبر در صفات، افعال و آیات خداوند متعال به عنوان خالق هستی؛
- ۴- تدبر در نظام خلقت و شگفتی‌های آن.

۲- ۷- ایمان:

- ۱- ایمان آگاهانه به توحید، نبوت، معاد، امامت، عدل، عالم غیب و حیات جاودانه؛
- ۲- باور به ربوبیت و حضور حکیمانه همراه با لطف و رحمت خالق یکتا؛

۳- ایمان به انبیاء الهی، قرآن، پیامبر خاتم(ص)، ائمه معصومین علیهم السلام^۱ و ولایت مطلقه فقیه و نقش بی بدیل آن‌ها در هدایت و رستگاری بشر؛

۴- باور به نقش دین مبین اسلام^۲ و نظامات آن به عنوان تنها مکتب جامع و کارآمد برای تحقق حیات طیبه؛

۵- ایمان به ارزشمندی، هدفمندی و قانونمندی خلقت و باور به زیبایی‌های جهان آفرینش به عنوان مظاهر فعل و جمال خداوند؛

۶- ایمان به هویت الهی انسان، کرامت او و توانمندی‌های جمعی و فردی انسان.

۳-۷- علم:

۱- شناخت خود، ظرفیت‌ها و هویت خویش؛

۲- شناخت حق تعالی، صفات، افعال و آیات الهی، معارف دینی و منابع آن؛

۳- علم نسبت به پدیده‌ها، روابط، رویدادها و قوانین جهان آفرینش و چگونگی برقراری ارتباط انسان با آن‌ها و بهره‌برداری بهینه از آنان؛

۴- علم نسبت به روابط، نقش‌ها، حقوق و وظایف خود و افراد و اهمیت آن‌ها در زندگی اجتماعی؛

۵- علم نسبت به گذشته و حال جوامع بشری به ویژه فرهنگ و تمدن اسلام و ایران؛

۶- آشنایی با ویژگی‌های نظام مردم سالار دینی و جایگاه و رسالت جهانی ایران اسلامی؛

۷- آشنایی با روش‌های رمزگشایی پدیده‌ها و رمزگردانی آن‌ها و ابراز آن به زبان زیباشناسی و هنر.

۴-۷- عمل:

۱- عمل به آموزه‌های دینی و انجام آگاهانه و مومنانه واجبات و ترک محرمات؛

۲- بکارگیری ظرفیت‌های وجودی خود برای دستیابی به هویت متعادل و یکپارچه در مسیر رشد و تعالی خود و جامعه؛

۳- بکارگیری آداب و مهارت‌ها و سبک زندگی اسلامی - ایرانی؛

^۱ بر طبق اصول دوازدهم، سیزدهم و چهاردهم قانون اساسی، پیروان ادیان و مذاهب رسمی، اجازه آموزش ویژه مذهبی را دارند، اما این آموزش‌ها باید تحت نظارت دولت باشد تا با مقتضیات زندگی مسالمت‌آمیز و توأم با تفاهم بین پیروان ادیان و مذاهب، منافاتی نداشته باشد. مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تربیت رسمی و عمومی جمهوری اسلامی ایران - آذر ماه ۱۳۹۰ - ص ۲۴۳

^۲ با توجه به اهمیت مسئله اقلیت‌ها و قومیت‌ها در اتحاد و انسجام ملی و اسلامی، رعایت حقوق اقلیت‌ها اشاره شده در قانون اساسی (اصل دوازدهم، اصل چهاردهم، اصل نهم و اصل دوم بند ششم) آموزش وجوه مشترک ادیان و مذاهب، سیاست مناسبی است. همان منبع

- ۴- بکارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در کار و زندگی؛
 - ۵- بهره‌گیری از مهارت‌های پایه برای شکل دهی هویت حرفه‌ای آینده خود به صورت مولد و کار آفرین؛
 - ۶- بهره‌گیری آگاهانه از یافته‌های علمی، هنری، فنی، حرفه‌ای و بهداشتی و زیستی و تلاش موثر برای تولید و توسعه آن‌ها؛
 - ۷- حفظ و تعالی محیط زیست، میراث فرهنگی و سرمایه‌های طبیعی؛
 - ۸- بکارگیری مهارت‌های زبان و ادبیات فارسی و زبان عربی به عنوان زبان دین؛
 - ۹- بکارگیری مهارت‌های یک زبان خارجی در چارچوب بخش انتخابی (نیمه تجویزی) برنامه درسی، با رعایت اصل تثبیت و تقویت هویت اسلامی - ایرانی.
- ۵-۷- اخلاق:**

- ۱- رعایت تقوی الهی در تمام شئون زندگی فردی و اجتماعی؛
- ۲- متعهد به ارزش‌های اخلاقی از جمله: صدق، صبر، احسان و رأفت، حسن خلق، حیا، شجاعت، خویشتن‌داری، قدرشناسی، رضا، عدالت، قناعت، نوع دوستی و تکریم والدین و معلم در شئون و مناسبات فردی و اجتماعی؛
- ۳- ارزش قائل شدن برای کار و معاش حلال و داشتن روحیه تلاش مستمر؛
- ۴- ارزشمند دانستن عالم، علم آموزی و یادگیری مادام‌العمر؛
- ۵- تقدم بخشیدن منافع ملی بر گروهی و منافع جمعی بر فردی؛
- ۶- ارزش قائل شدن برای مخلوقات هستی و محیط زیست؛
- ۷- التزام به اصول و ارزش‌های اخلاقی در استفاده از علوم و فنآوری‌های نوین.

۸- حوزه‌های تربیت و یادگیری

حوزه‌های تربیت و یادگیری، حدود محتوایی، روش‌ها، فرایندها، و عناصر کلیدی یادگیری را روشن می‌سازند و رویکرد فرهنگی- تربیتی بر همه مولفه‌ها از تعیین اهداف تا تولید محتوا حاکمیت خواهد داشت. این حوزه‌ها با یکدیگر ارتباط داشته لیکن عناوین موضوعات درسی در دوره‌ها و پایه‌های تحصیلی لزوماً معادل عناوین حوزه‌ها نخواهد بود و مفاهیم حوزه‌های یادگیری به‌صورت تلفیقی در موضوعات درسی ارائه خواهد شد. ملاحظیات و مفروضات اولیه در استنباط و تعیین حوزه‌های یادگیری، ارتباط آن‌ها با هدف کلی برنامه درسی ملی، الگوی هدف‌گذاری؛ شایستگی‌های پایه؛ هم‌خوانی با اسناد فرادستی و هماهنگی با اصول حاکم بر برنامه است.

اهداف هر یک از حوزه‌های یادگیری از منابع^۱ زیر اخذ خواهند شد:

الف) اهداف دوره‌های تحصیلی^۱؛

^۱ منابع مذکور قبل از مبنا قرار گرفتن برای تعیین اهداف، به تایید شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.

ب) شایستگی‌های پایه؛

ج) اهداف خاص حوزه یادگیری؛

د) اهداف مرتبط با سایر حوزه‌ها؛

۱-۸- عناوین حوزه‌های تربیت و یادگیری:

۱- حکمت و معارف اسلامی؛

۲- قرآن و عربی؛

۳- زبان و ادبیات فارسی؛

۳- فرهنگ و هنر؛

۴- سلامت و تربیت بدنی؛

۵- کار و فن‌آوری؛

۶- علوم انسانی و مطالعات اجتماعی؛

۷- ریاضیات؛

۸- علوم تجربی؛

۹- زبان‌های خارجی؛

۱۰- آداب و مهارت‌های زندگی و بنیان خانواده.

۲-۸- بیانیه حوزه‌های تربیت و یادگیری:

۱- حوزه تربیت و یادگیری حکمت و معارف اسلامی

دین اسلام، که از جانب خدای متعال بر پیامبر اکرم (ص) نازل شده شامل اعتقادات، اخلاق، احکام و کلیه نظاماتی است که انسان‌ها برای رسیدن به مقصد متعالی خود بدان نیاز دارند. منابع اخذ معارف اسلامی، قرآن کریم، سنت و سیره پیامبر گرامی اسلام و جانشینان معصوم آن بزرگوار- صلوات الله علیهم- و عقل است. تعقل به معنای قدرت تجزیه و تحلیل و ربط دادن قضایا و سنجش و ارزیابی یافته‌ها بر اساس نظام معیار (اسلام) است که از طرق معتبر به دست آمده است. حکمت به معنای علم متین، محکم و استوار دستاورد قوه تعقل است. حکمت و بصیرت زمانی به‌وقوع می‌پیوندد که فرد در فرایند صحیح تفکر با هدایت و رهبری عقل سلیم و نقل صحیح قرار گیرد. ایمان مبتنی بر تفکر، اساس اعمال دینی است و هیچ عمل

^۱ سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی مکلف است حداکثر ظرف مدت شش ماه، اهداف دوره‌های تحصیلی را به تفکیک دوره‌های آموزش عمومی و متوسطه و ساحت‌های تعلیم و تربیت با استفاده از میانی نظری سند تحول بنیادین آموزش و پرورش تهیه و همراه با نتایج اعتباربخشی آن جهت بررسی و تصویب به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه کند.

دینی بی‌حضور تفکر و تعقل معنا و مفهوم ندارد. تفکر، مطالعه و پژوهش اساس معرفت دینی را تشکیل می‌دهد.

ضرورت و کارکرد حوزه: مهم‌ترین هدف تشکیل نظام اسلامی به طور اعم و نظام آموزشی به طور اخص، تربیت دینی - به معنای عمیق و گسترده آن - است. دین مقدس اسلام برنامه جامع تربیتی انسان برای عبودیت و تقرب الی الله است. تعمیق معرفت و ایمان متریبان به اعتقادات، اخلاق و احکام الهی که همان معرفت و ایمان به دین اسلام است، مهم‌ترین رسالت تعلیم و تربیت در نظام اسلامی است. حوزه یادگیری حکمت و معارف اسلامی بستری برای تقویت اندیشه، ایمان و عمل دینی و برنامه‌ریزی برای دستیابی به معرفت نسبت به برنامه جامع تربیتی انسان است تا به متریبان، میزانی از آگاهی درباره اسلام را بدهد که بتوانند براساس آن زندگی فردی و اجتماعی خود را بر محور بندگی خدا سامان بدهند. فرد را توانمند سازد که به‌گونه‌ای فعال، جامعه را به سوی آرمان‌های اسلامی سوق دهد و در برابر آسیب‌های اعتقادی، اخلاقی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی، ایستادگی و مقاومت کند و به او این توانایی را بدهد که در آینده در تربیت فرزندان خود موفق و در تعالی جامعه مشارکت مؤثر داشته باشد.

حیات انسان، یک حیات فکری است و تفکر، استعدادی الهی است که در اثر تربیت به فعلیت می‌رسد و انسان می‌تواند در پرتو تقوای الهی، با متعادل کردن قوای درونی خویش، از آن در مسیر فطرت توحیدی بهره‌برداری کند. لذا فرایند تربیت باید به‌گونه‌ای باشد که طی آن تفکر و تعقل و حکمت پرورش یابد. تقویت این توانایی، ایمان، باور، دانش و عملکرد انسان را تحت تأثیر قرار داده و زمینه تعالی او را فراهم می‌سازد. فرایند اصلی در عمل اختیاری و آگاهانه انسان که باید در معارف اسلامی مورد نظر باشد فرایند شناخت فکورانه، ایمان آگاهانه و عمل ارادی است. عملی ارزشمند است که حاصل ایمان به دین باشد؛ ایمانی که مبتنی بر معرفت و شناخت و حاصل تفکر و تعقل فرد باشد.

قلمرو حوزه: حوزه یادگیری حکمت و معارف اسلامی بخشی از رسالت یاد شده را در مجموعه برنامه‌های درسی بر عهده دارد، این حوزه می‌تواند زمینه لازم برای درک، تدبیر، تأمل، تفقه و بصیرت در دانش‌آموزان را فراهم کند و در نهایت، سبب شود تا فرد رفتار حکیمان‌های از خود بروز دهد. محدوده این آموزش، آن است که دانش‌آموزان دین را به عنوان راهنمای عمل و برنامه زندگی بشناسند و براساس آن، برنامه‌ریزی و عمل نمایند. این معارف شامل سه بخش زیر است:

الف. اعتقادات: در حد شناخت عقلانی اصلی‌ترین موضوعات اعتقادی شامل توحید، معاد، نبوت و امامت، ولایت فقیه، نظام خلقت و مسائل مبتلا به آن‌ها، بدون

طرح جزئیات تخصصی هر موضوع است؛ در واقع حکمت نظری، یعنی دانش درباره واقعیت‌ها (هست‌ها)، موضوع این بخش از محتوا است.

ب. اخلاق: در حدّ شناخت مسائل و موضوعات اصلی اخلاقی و التزام به آن که در تکوین شخصیت انسان نقش محوری دارند با توجه به مسئله‌ها و چالش‌های اخلاقی روز؛ یعنی حکمت عملی که درباره بهترین رفتار انسان برای رسیدن به سعادت و کمال (بایدها و نبایدها) است موضوع این بخش از محتوا می‌باشد.

ج. احکام: در حدی که هر فرد مکلف به طور معمول در زندگی فردی و اجتماعی خود بدان نیاز دارد و در صورت عدم اطلاع قبلی از آن‌ها در انجام وظایف شرعی دچار مشکل می‌شود.

نتایج یادگیری دانش‌آموزان در حوزه حکمت و معارف اسلامی در پایان دوره‌های تحصیلی عبارت‌اند از:

- آمادگی برای دینداری و عمل به وظایف دینی مبتنی بر ایمان توأم با معرفت و شناخت؛
- احساس خرسندی و رضایت از هویت اسلامی خود و علاقه و تلاش برای حفظ آن؛
- تلاش برای رشد شعائر و فرهنگ دینی جامعه در شرایط مختلف اجتماعی؛
- احساس مسئولیت نسبت به نظام اسلامی و مشارکت در پیشرفت نظام و اقتدار و سربلندی آن در جهان؛
- بهره‌مندی از حکمت نظری و عملی.

۲- حوزه تربیت و یادگیری قرآن و عربی

دین اسلام، راه هدایت انسان‌ها به سوی کمال و رستگاری است. خداوند با هدایت خود انسان را به راه و مسیر حرکت به سوی کمال راهنمایی می‌کند. یکی از منابع اخذ معارف اسلامی، قرآن کریم است. قرآن کریم کتاب هدایت انسان‌ها است.

ضرورت و کارکرد حوزه: تعمیق معرفت و ایمان دانش‌آموزان به اعتقادات، اخلاق و احکام الهی که همان معرفت و ایمان به دین اسلام است، مهم‌ترین رسالت تعلیم و تربیت در نظام اسلامی است. قرآن کریم، به عنوان منبع وحی الهی و منبع اصلی اعتقادات، اخلاق و احکام است. توانایی خواندن همراه با درک معنا، تدبیر در قرآن و انس با آن، سبب ورود هر فرد مسلمان به دریای معارف اسلامی است. یادگیری زبان عربی به عنوان زبان قرآن سبب می‌شود که فرد بتواند به‌طور مستقیم با کتاب الهی ارتباط برقرار کند، آن را بفهمد و از رهنمودهای آن بهره ببرد. هم‌چنین آموزش این زبان سبب می‌شود که مترجمان بتوانند از معارف اهل بیت

علیهم السلام و فرهنگ غنی اسلام استفاده کنند. از سوی دیگر زبان و ادبیات فارسی با زبان عربی درآمیخته است و آشنایی با زبان عربی در یادگیری زبان فارسی تاثیر خواهد داشت.

قلمرو حوزه: حوزه یادگیری قرآن و عربی شامل دو حوزه محتوایی آموزش قرآن کریم و

آموزش عربی است و حدّ یادگیری در این دروس به شرح زیر است:

الف. توانایی خواندن صحیح و روان قرآن کریم؛

ب. توانایی درک معنای عبارات ساده و پرکاربرد قرآن کریم؛

ج. توانایی نسبی تدبر در آیات قرآن کریم به منظور درک ساده و اولیه دقایق و ظرائف مفاهیم آیات، بدون آموزش تخصصی علوم قرآنی؛

د. انس مستمر و دائمی با قرآن کریم، به نحوی که دانش‌آموزان، اهل خواندن و تفکر در قرآن باشند و این امر را لازمه تربیت دینی و اعتلای هویت الهی خویش بدانند.

آشنایی با زبان عربی و مشخصاً مهارت‌های چهارگانه زبانی یعنی خواندن، گوش کردن، نوشتن و سخن گفتن در این حوزه به میزانی است که دانش‌آموز را در درک معنای آیات قرآن کریم، کلام معصومین و متون دینی و فرهنگ اسلامی کمک کند و در تقویت زبان فارسی او مؤثر باشد.

این دو حوزه محتوایی، ارتباط وثیقی با یکدیگر دارند و برنامه‌ریزی آن‌ها باید هماهنگ و مرتبط با هم صورت گیرد و از اهداف، محتوا و روش‌های مشترک و نیز مطالب تکمیل و تأیید کننده همدیگر استفاده مطلوب به عمل آید.

جهت‌گیری‌های کلی در سازماندهی محتوا و آموزش حوزه‌های تربیت و یادگیری "حکمت و معارف اسلامی" و "قرآن و عربی"^۱

سازماندهی محتوای حوزه‌های حکمت و معارف اسلامی و قرآن و عربی در دوره ابتدایی به صورت تلفیقی است. در دوره متوسطه اول حتی الامکان به صورت مجزا لیکن هماهنگ و در دوره متوسطه دوم، جز در رشته علوم و معارف اسلامی، به صورت تلفیقی و درس عربی به صورت مجزا ارائه می‌شود. در رشته علوم و معارف اسلامی نیز درس‌های اختصاصی در حوزه معارف اسلامی ارائه می‌شود.

^۱ به دلیل ارتباط وسیع و وثیق محتوای دو حوزه "حکمت و معارف اسلامی" و "قرآن و عربی" سازماندهی محتوای هر

دو حوزه در یک بخش آمده است.

۳- حوزه تربیت و یادگیری زبان و ادبیات فارسی

این حوزه شامل دو بخش زبان و ادبیات است. زبان، فرایندی است که از درک و دریافت سخن آغاز می‌شود و به تولید کلام معنادار می‌انجامد. ادبیات، تولیدی مرکب و چند سطحی است که واج، واژه، معنا و نحو، سطح و جنبه هنری را نیز شامل می‌شود. کارکرد هنری زبان در قالب ادبیات ظاهر می‌شود.

ضرورت و کارکرد حوزه: زبان و ادبیات فارسی، رمز هویت ملی و سبب پیوستگی و وحدت همه اقوام ایرانی و گنجینه گران ارجی است که گذشته را به حال و آینده پیوند می‌دهد. در این حوزه، دانش‌آموزان با پیکره نظام‌مند و عناصر سازه‌ای زبان به گونه‌ای روشمند و علمی آشنا می‌شوند و توانایی خلق و نگارش و آفرینش در این حوزه را کسب می‌کنند.

بنیاد ارتباط انسان با دیگران بر زبان است. آموزش زبان بستر مناسبی را برای پرورش مهارت‌ها و ارزش‌های اخلاقی دانش‌آموزان در قالب‌های متنوع زبان و ادبیات به صورت شفاهی، دیداری و نوشتاری، برای مقاصد و مخاطبان گوناگون فراهم می‌کند و شامل یادگیری زبان، یادگیری از طریق زبان و یادگیری درباره زبان می‌باشد. بیش‌ترین فعالیت روزمره ما هنگام گفت‌وگو با دیگران و استفاده از رسانه‌ها توسط زبان شکل می‌گیرد. زبان دو کارکرد اصلی دارد: ۱- ابزاری برای ارتباط در مراودات اجتماعی، ۲- ابزاری برای ایجاد زیبایی هنری که همان ادبیات است. از زبان برای هدف‌های گوناگون استفاده می‌شود، از جمله برای برآوردن نیازهای روزمره، تأثیرگذاری بر افکار و رفتار دیگران، ایجاد تفاهم در روابط اجتماعی، انجام تحقیق و کسب اطلاعات، آشنایی با پیشینه فرهنگی، حفظ آداب و رسوم قومی- محلی، احساس تعلق و ایجاد هویت ملی، قدرت بیان عقاید شخصی، دریافت ایده‌ها و افکار، بیان تخیلات و بدیعه‌گویی، و دادن اطلاعات در زمینه‌های گوناگون.

زبان بستری برای تفکر است. پرورش مهارت‌های زبانی زمینه درک مفاهیم در سایر متون و موضوعات درسی را فراهم کرده، به رشد مهارت‌های اجتماعی، شخصی، ذهنی، ارتباطی، فرهنگی، مطالعه و پژوهش و ارزش‌های اخلاقی کمک می‌کند.

قلمرو حوزه: آموزش زبان و ادبیات فارسی بر چهار مهارت زبانی گوش دادن، سخن گفتن، خواندن و نوشتن از طریق رمزگشایی و رمزگذاری نمادهای آوایی (شنیداری) و خطی (دیداری) و مهارت‌های فرازبانی (تفکر، نقد و تحلیل) و چگونگی کاربست آن‌ها و نیز ادبیات فارسی تأکید دارد. در این حوزه، دانش‌آموزان به فهم زبان، باورها، ارزش‌ها و نگرش‌ها، ساختار زبانی، جایگاه و گشتار زبان فارسی و پیکره نظام‌مند و عناصر سازه‌ای و عوامل هنری و زیبایی در منابع اصیل و ادبیات کهن و معاصر دست می‌یابند.

آموزش زبان و ادبیات فارسی، با رویکرد ارتباطی انجام می‌گیرد و بر انتقال ارزش‌های فرهنگ اسلامی ایرانی تأکید دارد. زبان در بستر تجربیات ارتباطی طبیعی، بیش‌تر و بهتر آموخته می‌شود. لذا قانونمندی‌های زبانی شامل تلفظ کلمات، ساخت کلمات و ساخت دستوری، از طریق کسب تجربیات واقعی و وابسته به موقعیت‌های فرهنگی دانش‌آموزان صورت می‌گیرد. این امر خصوصاً در سال‌های اولیه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. مجموعه تجربیات ارائه شده در قالب‌های گوناگون زبان و ادبیات فارسی، دانش‌آموزان را افرادی پایبند به ارزش‌های ملی و دینی و متخلق به آداب و اخلاق متعلق به این سرزمین می‌پرورد، و آنان را در حفظ فرهنگ و تمدن خویش توانمند می‌کند.

جهت‌گیری‌های کلی در سازماندهی محتوا و آموزش حوزه: در سازماندهی محتوا در دوره ابتدایی عمده‌تأ کارکرد ارتباطی زبان مورد توجه قرار می‌گیرد و کارکرد هنری زبان صرفاً با هدف لذت بردن از زبان دنبال می‌شود. در دوره‌های تحصیلی بالاتر توجه به کارکرد هنری زبان با هدف انتقال ارزش‌های فرهنگی و رشد و تقویت توانمندی‌های هنری متریبان و کسب هویت ملی صورت می‌گیرد.

۴- حوزه تربیت و یادگیری فرهنگ و هنر

فرهنگ، مهم‌ترین و غنی‌ترین منبع دست‌یابی به هویت است و از طریق جهت دادن به شیوه زندگی، امکان هویت‌یابی را به صورت فردی و جمعی فراهم می‌کند. فرهنگ شامل: باورها و ارزش‌ها، تاریخ گذشته، مفاخر ملی، آداب و سنت‌ها، قوانین، آثار باستانی، هنر و ادبیات گذشته و معاصر است. حوزه یادگیری فرهنگ و هنر ناظر به درک معنا و روابط میان پدیده‌ها (آیه بینی و آیه خوانی)، زیبایی‌شناسی و قدرشناسی نسبت به نشانه‌های جمال الهی و زیبایی‌ها در پیشینه فرهنگی جامعه (نمادها، آداب و رسوم، ارزش‌ها، اسوه‌ها و اسطوره‌ها) و حفظ و تعالی آن است.

ضرورت و کارکرد حوزه: با عنایت به اهمیت فرهنگ و هویت ملی و نقشی که این دو مقوله در استقلال، خودکفایی، عزت نفس و مقابله با از خودبیگانگی ایفا می‌کنند، فرهنگ و هنر از کارآمدترین امکانات در امر تربیت محسوب می‌شوند و موضوعاتی هستند که از فرهنگ اسلامی، ایرانی و انقلابی ما نشئت گرفته و در احراز هویت ملی اثرگذار می‌باشند. هنر به عنوان تجلی باورهای جامعه از وجوه تمایز انسان با سایر موجودات است و می‌تواند به عنوان یکی از بارزهای هویت و به ویژه هویت فرهنگی و معنوی، موجب رشد و ارتقاء تمدن و فرهنگ جوامع باشد.

تربیت فرهنگی و هنری سبب شناخت پیشینه فرهنگی و توانایی‌های فردی و توسعه ظرفیت‌های وجودی و کسب بخشی از شایستگی‌های موردنیاز برای زندگی می‌شود. دست‌یابی به کمال در اخلاقیات و ارزیابی فرهنگ بشری بر اساس نظام معیار، درگرو دست‌یابی دانش‌آموزان به ابزار و رسانه‌هایی با توان بازنمایی دامنه و عمق ارزش‌هاست. استفاده از هنر و

قالب‌های هنری مناسب‌ترین طریق بازنمایی تجربیات غنی از احساس و عواطف انسانی است. شناختی که در اثر آشنایی با هنرها و میراث فرهنگی ایجاد می‌شود، زمینه‌ساز حفظ، احیا و اشاعه هنرهای ایرانی - اسلامی، هویت بخشی به فرد و جامعه و مقابله با تهاجم فرهنگی است. مهم‌ترین کارکرد این حوزه را می‌توان دستیابی به سواد فرهنگی و هویت بخشی، ایجاد شوق و نشاط، درک و بیان احساسات و معانی و ابراز وجود به زبان هنر، پرورش حواس، ذوق زیباشناسی، قدرت تخیل، خلاقیت، قدرشناسی از زیبایی‌ها و میراث فرهنگی و در نهایت دستیابی به بصیرت فرهنگی عنوان کرد.

قلمرو حوزه: قلمرو حوزه فرهنگ و هنر شامل درک ایده‌های هنری، فرایندها و مهارت‌های هنری، ابراز هنری و میراث فرهنگی در دو عرصه عملی (تولید اثر بر پایه الفبا و قواعد ترکیب) و نظری (درک اثر بر پایه زیباشناسی، تاریخ فرهنگ و هنر، تجزیه و تحلیل و نقد آثار فرهنگی و هنری) است. رمزگشایی و رمزگذاری پدیده‌ها در قالب‌های هنری شامل دو فرایند کشف معنا (درک و دریافت اثر) و خلق معنا (تولید اثر) است. دستیابی به سواد فرهنگی و میان فرهنگی برای درک ارتباط فرهنگ‌ها، اقوام و ملیت‌ها در سطح ملی و جهانی و ارتباط خرده فرهنگ‌ها با فرهنگ معیار، تمایز فرهنگ مدرن و سنتی، بخشی از قلمرو محتوایی این حوزه یادگیری است.

جهت‌گیری کلی این حوزه در سازماندهی محتوا و آموزش، "تربیت هنری" با تأکید بر دستیابی به بصیرت فرهنگی است. تربیت هنری زمینه درک زیبایی‌ها و نظم هستی که یکی از راه‌های شناخت خداوند و قدرشناسی نسبت به زیبایی‌ها و خالق آن‌هاست را فراهم می‌کند. سازماندهی فعالیت‌ها در قالب رویکرد تربیت هنری موجب درک زیبایی‌های طبیعت، محیط زندگی و آثار فرهنگی هنری، تقویت حواس، تخیل، تفکر، توان درک معانی آشکار و پنهان و غنا بخشیدن به ادراک حسی و عاطفی می‌شود.

جهت‌گیری‌های کلی در سازماندهی محتوا و آموزش حوزه: سازماندهی محتوا در این حوزه تا پایان دوره آموزش عمومی مبتنی بر تربیت هنری و در دوره متوسطه دوم موضوع محور است. همچنین سازماندهی محتوا به صورت چند رشته‌ای و متناسب با نیازهای فردی و اجتماعی متریبان انجام می‌شود. تربیت فرهنگی و هنری در سال‌های آغازین تحصیل به صورت آموزش غیرمستقیم انجام می‌گیرد و به تدریج متناسب با دوره تحصیلی و رشته‌های هنری از روش‌های آموزش مستقیم بهره‌گیری می‌کند. در فرایند فعالیت‌های یادگیری و تولید اثر هنری، با ایجاد شرایط تصمیم‌گیری و حل مسئله، مهارت رویارویی با مسائل و مشکلات، درک صحیح رویدادها و پدیده‌ها با تکیه بر عواطف، امکان ابراز احساسات، افکار، ایده‌ها، دریافت‌های شخصی، پرورش

قوه خیال (تخیل)، خلاقیت و وجه فردی دانش آموز، از طریق بکارگیری حواس مختلف در قالب‌های متنوع هنری فراهم می‌شود.

بصیرت فرهنگی و تربیت هنری، فرابنامه درسی و روح حاکم بر کل نظام آموزشی است و استفاده از ظرفیت همه حوزه‌های تربیت و یادگیری، خصوصاً علوم انسانی و مطالعات اجتماعی و زبان و ادبیات فارسی را طلب می‌نماید.

۵- حوزه تربیت و یادگیری سلامت و تربیت بدنی

حوزه سلامت و تربیت بدنی به دنبال برقراری سلامت کامل جسمی و روانی دانش‌آموزان به عنوان امانت الهی و بکارگیری روش‌های درست فعالیت جسمانی، ارتقای توانایی‌های بدنی و حرکتی، تبیین روش‌های تفریحی سالم و ترویج بهداشت و اصول سالم زیستن و پیشگیری از ایجاد بیماری و اختلال و معلولیت‌های اندامی و توانمندسازی افراد در تسلط بر رفتار خود و حفظ سلامت است.

ضرورت و کارکرد حوزه: در آموزه‌های اسلامی، بدن انسان هدیه و امانتی الهی برای تکامل روح محسوب می‌شود. حفظ بدن از خطرها، آسیب‌ها، تقویت جسمانی و برقراری سلامت، تکلیف دینی و الهی می‌باشد و در کلام معصومین علیه‌السلام نیز بر این حقیقت تأکید شده است. سلامت و تربیت بدنی به‌عنوان عاملی اساسی و مؤثر در توسعه فردی، اجتماعی، فرهنگی، آموزشی و اقتصادی است و ابزاری ضروری برای رشد و پرورش انسان‌های سالم و توانمند جهت دستیابی به ابعاد از حیات طیبه است.

کسب صلاحیت‌های اساسی این حوزه، دانش‌آموزان را قادر می‌سازد تا ظرفیت‌های جسمی، روحی و روانی خود را بشناسند، به آن اعتماد کنند و در جهت پرورش آن کوشا باشند. این آموزه‌ها به دانش‌آموزان کمک می‌کند که در قبال بهداشت و سلامتی خود مسئولیت بپذیرند و به نقش خود در تضمین سلامتی جسمی و روانی و نشاط فردی و اجتماعی، به خصوص سلامت خانواده اعتقاد داشته باشند.

دانش‌آموزان در خلال ورزش و فعالیت‌های بدنی یاد می‌گیرند چگونه در قالب گروه کار کنند، اعتماد به نفس خود را افزایش دهند، برای اوقات فراغت خود برنامه‌ریزی کنند، خطر کنند، در مسائل درگیر شوند و به کمک دیگران مسائل را حل کنند. سلامت و بهداشت موجب رفاه کامل جسمی، روانی، اجتماعی، معنوی و پیشگیری از ایجاد بیماری و ضایعات و معلولیت‌های جسمی، حسی، حرکتی، و موجب توانمندسازی فرد در تسلط بر رفتار و حفظ سلامت خود و پیشگیری از کردارهای پرخطر و بهبود زندگی دانش‌آموزان می‌شود.

قلمرو حوزه: بهداشت و سلامت، ورزش و تربیت بدنی و تفریحات سالم به عنوان موضوعات همبسته یک حوزه شناخته شده‌اند و اهداف مشترک بسیاری دارند. توجه به سطح کیفی زندگی و رشد و تکامل فرد، اصول صحیح تغذیه، رعایت آداب بهداشتی و کسب مهارت‌های ایمنی از مهم‌ترین اهداف این حوزه می‌باشد. این حوزه تربیت و یادگیری دارای دو زیر حوزه اصلی "سلامت و بهداشت" و "تربیت بدنی، ورزش و تفریحات سالم" می‌باشد که شامل موارد زیر است:

- مهارت‌های حرکتی و آمادگی جسمانی؛
- بازی‌ها و رشته‌های ورزشی؛
- تفریحات سالم؛
- اصول تغذیه سالم و متوازن؛
- ایمنی و پیشگیری از آسیب‌های فردی و جمعی در ابعاد و شرایط مختلف؛
- مهارت‌های زیستی و بهداشت فردی و عمومی؛
- نظام مراقبت از سلامت جسمانی و روانی با تأکید بر سلامت فرد، خانواده و اجتماع؛
- بهداشت بلوغ و سلامت نوجوانی.

جهت‌گیری‌های کلی در سازماندهی محتوا و آموزش حوزه: در سازماندهی محتوای این حوزه در کلیه دوره‌های تحصیلی باید ابعاد جسمانی، عقلانی، اجتماعی، روانی و معنوی به صورت تلفیقی مورد توجه قرار گیرد. در دوره متوسطه دوم، سازماندهی محتوا در شاخه فنی و حرفه‌ای موضوع محور و براساس رشته‌های ورزشی خواهد بود.

۶- حوزه تربیت و یادگیری کار و فن‌آوری

حوزه کار و فن‌آوری شامل کسب مهارت‌های عملی برای زندگی کارآمد و بهره‌ور و کسب شایستگی‌های مرتبط با فناوری و علوم وابسته، به ویژه فناوری اطلاعات و ارتباطات، جهت تربیت فناورانه و زندگی سالم در فضای مجازی و نیز آمادگی ورود به حرفه و شغل در بخش‌های مختلف اقتصادی و زندگی اجتماعی است.

ضرورت و کارکرد حوزه: با توجه به آموزه‌های اسلامی، کار و اشتغال از ارزش تربیتی برخوردار است و انسان از طریق کار، نفس سرکش را رام کرده و شخصیت وجودی خویش را سیقل داده، هویت خویش را تثبیت کرده و زمینه ارتقاء وجودی خویش را مهیا و امکان کسب روزی حلال و پاسخگویی به نیازهای جامعه را فراهم می‌آورد. آموزش فناوری، کار و مهارت‌آموزی، باعث پیشرفت فردی، افزایش بهره‌وری، مشارکت در زندگی اجتماعی و اقتصادی، کاهش فقر، افزایش درآمد و توسعه یافتگی خواهد شد.

قلمرو حوزه: قلمرو این حوزه شامل چهار دسته شایستگی است:

- ۱) شایستگی‌های محوری غیر فنی دنیای کار؛
- ۲) شایستگی‌های پایه فنی مورد نیاز نیروی کار حرف و مشاغل گوناگون؛
- ۳) شایستگی‌های مربوط به فناوری اطلاعات و ارتباطات؛
- ۴) شایستگی‌های مربوط به یادگیری مادام‌العمر فنی و حرفه‌ای .

جهت‌گیری‌های کلی در سازماندهی محتوا و آموزش حوزه: شایستگی‌های این حوزه

در دوره آموزش عمومی به‌صورت عینی، تجربی و عمدتاً در هم تنیده با دیگر حوزه‌های تربیت و یادگیری و از طریق تجربه در محیط‌های یادگیری واقعی و متنوع کسب خواهد شد و زمینه هدایت دانش‌آموزان را با توجه به علائق و توانایی‌های شان در مسیرهای تحصیلی، حرفه‌ای و شغلی فراهم می‌کند.

در تدوین فعالیت‌های یادگیری این حوزه در کلیه دوره‌های تحصیلی دیدگاه فن‌آورانه حاکم خواهد بود. در پایه‌های اول تا سوم دوره ابتدایی مهارت‌های مربوط به کار به صورت تلفیقی با سایر حوزه‌های یادگیری ارائه می‌شود. در پایه‌های چهارم تا ششم دوره ابتدایی و دوره متوسطه اول مهارت‌های مربوط به کار در قالب پروژه و بر اساس نیازها، استعدادها، علائق و موقعیت‌های محلی تعریف و به صورت عملی اجرا خواهد شد. فناوری اطلاعات و ارتباطات علاوه بر تلفیق با سایر حوزه‌های یادگیری می‌تواند به صورت مستقل ارائه شود.

سازماندهی محتوا در دوره متوسطه دوم به صورت زیر خواهد بود:

گروه اول: در این گروه دانش‌آموزان قادر خواهند بود پس از پایان دوره متوسطه جذب دنیای کار شوند. حرفه‌های انتخابی با توجه به زمان آموزش و دیگر عوامل در سطوح یک یا دو مهارتی^۱ تعریف می‌شوند. مراکز یادگیری در اجرای این آموزش‌ها می‌توانند خارج از مدرسه و با مشارکت بخش دولتی و غیردولتی تشکیل شوند. نیازهای منطقه‌ای باید در طراحی و تدوین برنامه درسی لحاظ شوند.

گروه دوم: در این گروه دانش‌آموزان قادر خواهند بود پس از پایان دوره کاردانی جذب دنیای کار شوند. حرفه‌های انتخابی با توجه به زمان آموزش و دیگر عوامل، در سطوح دو یا سه مهارتی تعریف می‌شوند. در این گروه بین شایستگی‌های گروه‌های اصلی حرفه و شایستگی‌های حرفه‌های انتخاب شده، تعادل برقرار است. مراکز یادگیری در این نوع

^۱ سطوح مهارتی در این حوزه بر اساس استانداردهای آموزش‌های فنی و حرفه‌ای است.

آموزش‌ها متنوع است. برنامه‌ریزی درسی این گروه و اجرای آن با مشارکت آموزش و پرورش و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری انجام می‌شود.

گروه سوم: در این گروه، برنامه درسی دانش‌آموزان دوره متوسطه نظری باید به‌گونه‌ای طراحی شود که هر دانش‌آموز در پایان دوره متوسطه دوم، در یکی از فعالیت‌های فنی و حرفه‌ای ساده متناسب با نیازها و علایق خود مهارت کافی عملی را کسب کرده باشد و این امر در ارزشیابی پیشرفت تحصیلی به عنوان یک معیار لحاظ گردد. گروه بزرگ حرفه‌های انتخابی با توجه به زمان آموزش و دیگر عوامل در سطوح سه یا چهار مهارتی قرار دارند.

۷- حوزه تربیت و یادگیری علوم انسانی و مطالعات اجتماعی

حوزه تربیت و یادگیری علوم انسانی و مطالعات اجتماعی به مطالعه کنش‌ها و تعاملات انسانی و توانایی ایجاد رابطه مثبت و سازنده با خلق حول محور رابطه با خدا؛ درک موقعیت و فراموقعیت و عناصر آن در ابعاد مختلف (زمان، مکان، عوامل طبیعی و اجتماعی) و سنت‌های الهی حاکم بر فرد و جامعه می‌پردازد؛ و در پی تقویت و پرورش کنش‌های مطلوب، متناسب با نظام معیار اسلامی است.

ضرورت و کارکرد حوزه: زندگی توحیدی نیازمند درک سنت‌های الهی، مطالعه محیط طبیعی و انسانی (سیر در آفاق و انفس)، احساس همدلی، نوع دوستی و احترام نسبت به دیگران و کنترل هیجانات و احساسات به هنگام قرارگرفتن در موقعیت‌های واقعی و چالش برانگیز (خانوادگی، اجتماعی، بین‌المللی) است. حصول تربیت متعالی در گرو رابطه و تعامل متقابل فرد و جامعه است. آموزش‌های این حوزه برخاسته از فرهنگ و تاریخ جامعه، در خدمت هویت تاریخی و فرهنگی آن می‌باشد و بسترهای لازم برای تحقق عدالت و پیشرفت را فراهم می‌آورد.

دانش‌آموزان نیاز دارند در آموزش‌های مدرسه‌ای فرصت‌هایی برای به چالش کشیدن ایده‌های خود و دیگران در خصوص مسایل اجتماعی در سطح محلی، ملی و جهانی در اختیار داشته باشند تا از این طریق روحیه حقیقت‌جویی، عدالت‌خواهی، حق‌طلبی، تکلیف‌مداری، دعوتگری، مذاکره، انصاف، و نوع‌دوستی و پذیرفتن مسئولیت الهی خود در قبال نوع بشر، خصوصاً محرومان و مستضعفان را پرورش دهند. آنان باید بتوانند ویژگی‌های تمدن و فرهنگ ایرانی اسلامی و تأثیر آن در توسعه جامعه بشری را درک کرده و نقش خود را در جهان امروز برای حفظ و ارتقا موقعیت و جایگاه ایران در بین کشورهای منطقه و در سطح جهان بشناسند.

آموزش تعامل مسئولانه با جامعه و مسائل آن و نیز ارتقای شایستگی‌ها برای اصلاح دین‌مدارانه مسائل زندگی فردی و جمعی از کارکردهای مهم این حوزه است

قلمرو حوزه: قلمرو این حوزه شامل: درک موقعیت و ابعاد آن در بعد زمان (گذشته، حال، آینده)، مکان (خانه، محله، شهر، کشور، زمین، کیهان)، عوامل طبیعی (محیط طبیعی، محیط زیست)، عوامل اجتماعی (ساختارها و نهادهای اجتماعی، هنجارها، رفتارها و روابط انسانی، قراردادهای) و تعامل آن‌ها؛ آمایش سرزمین؛ درک چگونگی حاکمیت سنت‌های الهی بر زندگی انسان در طول تاریخ و کسب مهارت‌های اجتماعی (مهارت در فعالیتهای گروهی، توسعه روابط انسانی - بردباری، وفاق و همدلی و مسالمت جویی، نوع دوستی و ... - رعایت حقوق و انجام تکالیف) و اقتصادی (مهارت‌های اقتصادی، صرفه اقتصادی، دادوستد، تولید، توزیع، مصرف و قناعت) به عنوان یک عضو مسئول جامعه ایران اسلامی می‌باشد.

جهت‌گیری‌های کلی در سازماندهی محتوا و آموزش حوزه: شایستگی‌های مورد انتظار تا پایان دوره آموزش عمومی در قالب تجربیات یادگیری تلفیقی ارائه می‌شود و فرصت درک مفهوم موقعیت در ابعاد مختلف آن را فراهم می‌کند. همچنین دانش‌آموزان توانایی لازم برای مشارکت آزادانه و آگاهانه در فعالیتهای اجتماعی را کسب می‌کنند. این شیوه سازماندهی محتوا، فرصت‌هایی را برای کسب تجربیات دست اول در سطح کلاس درس، مدرسه، جامعه محلی در اختیار مدارس و مربیان قرار می‌دهد. دانش‌آموزان ضمن روبرو شدن با موقعیتهای واقعی و چالش برانگیز توانایی لازم برای حل مسایل واقعی زندگی فردی و اجتماعی و دستیابی به مرتب‌های از عقلانیت اجتماعی را کسب می‌کنند.

آموزش در دوره متوسطه دوم به موقعیتهای واقعی زندگی نزدیک‌تر بوده و فرصت‌های بیشتری برای مشارکت در فعالیتهای اجتماعی را در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌دهد. در این دوره ضمن تأکید بر پرورش مهارت‌های کارگروهی و شرکت در ارائه خدمات اجتماعی بر حسب ورود دانش‌آموزان به شاخه نظری و گرایش/ رشته علوم انسانی، محتوا جنبه نیمه تخصصی پیدا می‌کند.

فرایند یاددهی یادگیری مبتنی بر پرسشگری نقادانه و استدلالی و استفاده از روش‌های کاوشگری به شیوه مشارکتی، پژوهش مشارکتی، پروژه، مطالعه موردی، مطالعه کتابخانه‌ای - اسنادی، موقعیتهای واقعی (برنامه‌ریزی، تأمین منابع برای ارائه خدمات اجتماعی به گروه‌های نیازمند) و مشارکت در فعالیتهای جمعی در سطح جامعه (اردوهای عمرانی، خدماتی، پژوهشی) از روش‌های مورد تأکید این حوزه یادگیری است.

۸- حوزه تربیت و یادگیری ریاضیات

ریاضیات ریشه در قوه تعقل انسانی و نقشی مؤثر در درک قانونمندی طبیعت دارد. ریاضیات به عنوان علم مطالعه الگوها و ارتباطات، هنری با نظم و سازگاری درونی، زبانی دقیق برای تعریف دقیق اصطلاحات و نمادها و ابزارکار در بسیاری از علوم و حرفه‌ها تعریف شده است.

ضرورت و کارکرد حوزه: ریاضیات و کاربردهای آن بخشی از زندگی روزانه جهت حل مشکلات زندگی در حوزه‌های مختلف به‌شمار می‌آید و دارای کاربردهای وسیع در فعالیت‌های متفاوت انسانی است. ریاضیات، موجب تربیت افرادی خواهد شد که در برخورد با مسائل بتوانند به طور منطقی استدلال کنند، قدرت تجزیه و انتزاع داشته باشند و درباره پدیده‌های پیرامونی تئوری‌های جامع بسازند. وجه مهم ریاضی توانمندسازی انسان برای توصیف دقیق موقعیت‌های پیچیده، پیش‌بینی و کنترل وضعیت‌های ممکن مادی-طبیعی، اقتصادی، اجتماعی است. بنابراین، توانایی به‌کارگیری ریاضی در حل مسائل روزمره و انتزاعی، از اهداف اساسی آموزش ریاضی می‌باشد.

قلمرو حوزه: قلمرو حوزه آموزش ریاضیات از یک سو، درک مفاهیم ریاضی شامل: اعداد و محاسبات عددی؛ جبر و نمایش نمادین (الگوها، رابطه‌ها و تابع‌ها)؛ هندسه و اندازه‌گیری؛ داده‌ها، آمار و احتمال است. از سوی دیگر، در این حوزه دانش‌آموزان باید با فرایندهای ریاضی نظیر حل مسئله و به‌کارگیری استراتژی‌های حل مسئله، مدلسازی (مسائل واقعی و پدیده‌ها)، استدلال، تفکر نقاد و استدلال منطقی (تعمیم دادن، پیش‌بینی، فرضیه‌سازی، حدسیه سازی و آزمودن حدسیه‌ها، توضیح دادن و تبیین جواب‌ها/ تأیید و تصدیق کردن جواب‌ها، دسته بندی کردن، مقایسه کردن، به‌کارگیری الگوها)؛ تفکر تجسمی یا دیداری و تفکر خلاق (استدلال فضایی، حل کردن مسئله‌های غیرمعمول، الگوهای تجسمی، تولید مسئله در قالب داستانی و بافت واقعی و تخیلی)، اتصال و پیوندهای موضوعی و مفهومی ریاضی، گفتمان ریاضی (فرهنگی و ارتباطی - خواندن و نوشتن ریاضی)، تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی، تخمین زدن، و دقت یافتن آشنا شده و در آن‌ها مهارت یابند. فناوری در ریاضیات و کاربردهای آن (حسابگرها و رایانه‌ها، نرم‌افزارهای رایانه‌ای) از نکات مورد تأکید در استفاده از فناوری‌های نوین در ریاضیات است.

فرهنگ و تمدن ایران و اسلام از طریق شرح خدمات دانشمندان و ریاضیدانان ایرانی و نقش آنان در تاریخ ریاضی بخشی از محتوای این حوزه را تشکیل می‌دهد.

جهت‌گیری‌های کلی در سازماندهی محتوا و آموزش حوزه: ریاضیات از نظر ماهیت، علمی مجرد است، ولی بستر رشد و توسعه آن، مشاهده و توصیف و تجزیه و تحلیل محیط

پیرامونی است. در ریاضیات مدرسه‌ای، فعالیت‌های آموزشی باید برخاسته از ریاضیات محیط پیرامون باشد و به دانش آموزان کمک کند تا مفاهیم و گزاره‌های ریاضی را در محیط پیرامونی خود مشاهده، تجزیه و تحلیل و درک کنند و برای مفاهیم ریاضی در محیط پیرامونی تعبیرهای گوناگون به دست آورند. این امر، امکان درک شهودی آنان - که راهنمای عمل ریاضیدانان است - را تقویت می‌کند. بحث شهود در ریاضیات مدرسه‌ای بسیار اساسی است.

یادگیری عمیق مفاهیم ریاضی وقتی رخ می‌دهد که دانش‌آموزان خودشان در طی حل یک مسئله قابل توجه به آن مفاهیم رسیده باشند و خودشان آن مفاهیم را ساخته باشند. این عمل مشابه یک پژوهش در ریاضی است. بنابراین، در فرایند یاددهی - یادگیری ریاضی دانش‌آموزان یاد می‌گیرند که چگونه مفاهیم جدید رخ می‌دهد، چگونه باید آن‌ها را نامگذاری کرد و چگونه می‌توان با آن‌ها کار کرد و آن‌ها را تعمیم داد.

تا پایان دوره آموزش عمومی موضوعات محتوایی این حوزه بر اساس تلفیقی از شبکه‌های مفهومی و مهارتی سازمان دهی می‌شود و در دوره متوسطه دوم بر حسب رشته‌های تحصیلی در قالب موضوع‌های محوری با جهت‌گیری نظری یا کاربردی ارائه خواهد شد.

۹- حوزه تربیت و یادگیری علوم تجربی

علم تجربی حاصل تلاش انسان برای درک دنیای اطراف، و دانشی آزمودنی است که با ظهور شواهد و دلایل جدید در معرض تغییر قرار گرفته و از گستره وسیعی از روش‌های تحقیق بهره می‌برد. علوم تجربی هم در مرحله تکوین و شکل‌گیری چارچوب‌های مفهومی و هم در عرصه چگونگی کاربرد و عمل و تصرف در طبیعت در بستر گستره دیگر حوزه‌های معرفتی بشر شکل می‌گیرد و نشو و نما می‌کند. از این رو، تعاملی انکارناپذیر با فلسفه، باورها و ارزش‌های پذیرفته شده فرد و جامعه دارد. با توجه به جهت‌گیری‌های این برنامه علم تجربی حاصل کوشش انسان برای درک واقعیت‌های هستی و کشف فعل خداوند است.

ضرورت و کارکرد حوزه: پرورش علمی دانش آموزان و برخوردار شدن ایشان از سواد علمی فناورانه در بُعد شخصی و فردی از لازمه‌های زندگی سالم و موفقیت‌آمیز، و در بُعد اجتماعی لازمه بقای عزت مدار و توسعه پایدار ایران اسلامی است، از این رو، رشد و ارتقاء توان‌مندی‌ها و شایستگی‌های دانش آموزان در عرصه علوم تجربی به شناخت و استفاده مسئولانه از طبیعت به مثابه بخشی از خلقت الهی با هدف تکریم، آبادانی و آموختن از آن برای ایفای نقش سازنده در ارتقاء سطح زندگی فردی، خانوادگی، ملی و جهانی می‌انجامد.

آموزش علوم تجربی از یک سو، در ایجاد بصیرت و بینش عمیق نسبت به درک دنیای اطراف و زمینه‌سازی برای تعظیم خالق متعال از طریق فهم عظمت خلقت ضرورت دارد، و از

سوی دیگر با عنایت به وابستگی روزافزون ابعاد گوناگون زندگی انسان به یافته‌ها و فراورده‌های علمی فناوریانه ضروری می‌نماید. از این رو، اگرچه پرورش سواد علمی فناوریانه محور مشترک تمامی برنامه‌های آموزش علوم به شمار می‌آید، ولی بر اساس مبانی تربیت اسلامی، علاوه بر این محور، تعمیق و تعالی نگرش توحیدی و دست‌یابی به درک غایتمند از خلقت و به عبارتی باز کشف و کشف رمز و راز لایه‌های مادی هستی، از محورهای مهم تربیت علمی است.

قلمرو حوزه: حوزه یادگیری علوم تجربی شامل زندگی و موجودات، زمین و پیرامون آن، تغییرات ماده و انرژی، طبیعت و مواد فراوری شده، علوم در اجتماع، علوم در زندگی روزانه، تاریخ علم در ایران و اسلام است. تربیت علمی فناوریانه تنها آموزش یافته‌ها و فراورده‌های علمی یا به عبارت دیگر تنها مفاهیم و دانش علمی را در بر نمی‌گیرد؛ بلکه فرایندهای علمی و روش علم‌آموزی هم چون مهارت‌های فرایندی (مشاهده، جمع‌آوری اطلاعات، اندازه‌گیری، تفسیر یافته‌ها، فرضیه و مدل‌سازی، پیش‌بینی، طراحی تحقیق و برقراری ارتباط) و مهارت‌های پیچیده تفکر را نیز مورد توجه قرار می‌دهد. هم‌چنین نگرش‌های ناشی از علم، به‌خصوص به محیط زیست، و نگرش‌های ناظر به علم و فناوری از اجزای جدایی‌ناپذیر فعالیت‌های علمی فناوریانه است و دریچه‌ای برای ورود مبانی فلسفی پذیرفته شده را فراهم می‌کند.

جهت‌گیری‌های کلی در سازماندهی محتوا و آموزش حوزه: با عنایت به پذیرش اصل همه‌جانبه‌نگری و بر اساس رویکرد تلفیق در همه حوزه‌های یادگیری، پرورش علمی با اتخاذ روش‌هایی که با تلفیق نظر و عمل سازگاری دارند به پرورش مهارت‌های فرایندی علمی می‌پردازد و به انتقال فراورده‌های دانش اکتفا نمی‌کند. بر این اساس یادگیرنده در محور تمامی فعالیت‌های یادگیری قرار می‌گیرد و آموختن روش و مسیر کسب علم، آگاهی و توانایی یکی از اهداف اصلی آموزش تلقی می‌شود. این امر در مسیری رشدیابنده و تعالی‌جو، زمینه‌ساز پرورش انواع تفکر می‌شود و خودیادگیری، ژرفاندیشی و تعالی‌جویی در دانش آموزان را میسر می‌سازد.

ایجاد ارتباط بین آموزه‌های علمی و زندگی واقعی و مرتبط ساختن محتوای یادگیری با کاربردهای احتمالی آن به معنادار شدن یادگیری و کسب علم مفید، سودمند و هدف‌دار برای دانش‌آموزان منجر می‌شود. این امر به پرورش انسان‌های مسئولیت‌پذیر، متفکر و خلاق مدد می‌رساند.

سازماندهی محتوای این حوزه تا پایان دوره آموزش عمومی به صورت تلفیقی است و در دوره متوسطه دوم بر حسب رشته‌های تحصیلی در قالب موضوع‌های محوری با جهت‌گیری نظری یا کاربردی ارائه خواهد شد.

۱۰- حوزه تربیت و یادگیری زبان‌های خارجی

آموزش زبان‌های خارجی بستر مناسبی را برای درک، دریافت، تعاملات فرهنگی و انتقال دستاوردهای دانش بشری در قالب‌های متنوع زبانی به صورت شفاهی، دیداری و نوشتاری، برای مقاصد و مخاطبان گوناگون در چارچوب نظام معیار اسلامی فراهم می‌کند.

ضرورت و کارکرد حوزه: از آن جا که مراودات اجتماعی تحت تأثیر تعاملات جوامع بشری و رشد فناوری توسعه پیدا کرده و این دامنه هر روز افزایش پیدا می‌کند، برای برقراری ارتباط سازنده و آگاهانه ضروری است دانش آموزان علاوه بر زبان مادری که به آنان امکان تعامل در سطح روابط میان فردی (خانوادگی، محلی و ملی) را می‌دهد، توانایی برقراری ارتباط با سایر جوامع و دستاوردهای بشری را در سطح منطقه‌ای و جهانی دارا باشند.

آموزش زبان خارجی علاوه بر کارکرد ارتباط میان فردی و بین فرهنگی، در توسعه اقتصادی مانند صنعت گردشگری، تجارت، فن‌آوری، توسعه علم، و هوشیاری اجتماعی سیاسی مؤثر است.

قلمرو حوزه: آموزش زبان بر توانایی ارتباطی و حل مسئله تأکید دارد به گونه‌ای که فرد پس از آموزش قادر به ایجاد ارتباط با استفاده از تمامی مهارت‌های چهارگانه زبانی (گوش کردن، سخن گفتن، خواندن، و نوشتن) برای دریافت و انتقال معنا باشد. برنامه درسی آموزش زبان باید دانش‌آموزان را با پیکره زبانی، واژگان و ساخت‌های مورد نیاز برای برقراری ارتباط مؤثر و سازنده در سطح جهانی آشنا سازد.

آموزش زبان‌های خارجی از ابتدای دوره متوسطه اول آغاز می‌شود و هدف آن آموزش چهار مهارت زبانی و آشناسازی دانش آموزان با مهارت‌های ارتباطی در چارچوب جهت‌گیری‌های کلی مورد نظر خواهد بود.

در دوره متوسطه دوم، دانش آموزان باید بتوانند متن‌های در حد متوسط را بخوانند و مفاهیم آن‌ها را دریابند. در ضمن توانایی نوشتن، در حد یک مقاله کوتاه، به زبان خارجی نیز در آن‌ها تقویت شود و از توانایی‌های لازم برای استفاده از منابع در حد متوسط و برقراری ارتباط به یکی از زبان‌های خارجی را داشته باشند.

آموزش به یکی از زبان‌های انگلیسی، فرانسوی، آلمانی و یا سایر زبان‌های که شورای عالی آموزش و پرورش تصویب کند، ارائه خواهد شد.

جهت‌گیری‌های کلی در سازماندهی محتوا و آموزش حوزه: آموزش زبان‌های خارجی باید از دایره تنگ نظریه‌ها، رویکردها و روش‌های تدوین شده در جهان فراتر رود و به بستری برای تقویت فرهنگ ملی و باورها و ارزش‌های خودی در نظر گرفته شود. رویکرد آموزش

زبان‌های خارجی، رویکرد ارتباطی فعال و خودباورانه است. در سطوح آغازین آموزش، محتوای آموزشی پیرامون موضوعات بومی و نیازهای یادگیرنده چون بهداشت و سلامت، زندگی روزمره، محیط اطراف و ارزش‌ها و فرهنگ جامعه در قالب‌های جذاب انتخاب و سازماندهی می‌شود و در سطوح بالاتر انتخاب و سازماندهی محتوای این حوزه به سمت کارکردهای فرهنگی، علمی، اقتصادی، سیاسی و... متناسب با متون آموزشی سایر حوزه‌های یادگیری و در جهت تعمیق آن‌ها خواهد بود. در پایان دوره متوسطه دوم دانش‌آموزان باید توانایی خواندن و درک متون ساده تخصصی و نوشتن مقاله را کسب کنند. در دوره متوسطه دوم گسترش دامنه واژگان رشته‌های تخصصی به درک بهتر متون و برقراری ارتباط علمی کمک می‌کند.

۱۱- حوزه تربیت و یادگیری آداب و مهارت‌های زندگی و بنیان خانواده

برای دستیابی به مراتبی از حیات طیبه، آموزش‌های مرتبط با آداب و مهارت‌های زندگی و خانواده به عنوان فرصتی برای به‌کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های واقعی زندگی و متناسب با تفاوت‌های فردی و شرایط و مقتضیات محلی، وظیفه آماده کردن فرد برای ورود آگاهانه و مسئولانه به زندگی خانوادگی و اجتماعی را بر عهده دارد. آداب و مهارت‌های زندگی مکمل یکدیگر و هر دو به دنبال آموزش سبک و آیین زندگی‌اند. بدین جهت نباید مرزی بین این دو ترسیم کرد.

ضرورت و کارکرد حوزه: در جامعه امروز افراد برای حفظ و عمل به باورها و ارزش‌های دینی-اخلاقی به الگوها، دانش و مهارت‌هایی نیاز دارند که به آن‌ها در برقراری ارتباط سازنده در چهار عرصه (ارتباط با خود، خدا، خلق، خلقت) کمک کند. انسان‌ها آن‌گونه زندگی می‌کنند که می‌اندیشند. باورها، گرایش‌ها و افکار آدمیان در سبک و نحوه زندگی ایشان تاثیر دارد. آموزش‌های این حوزه می‌تواند به یکپارچه شدن یادگیری و سامان دادن ارتباط‌های انسانی و تعمیم آن به موقعیت‌های جدید کمک کند

قلمرو حوزه: آموزش آداب و مهارت‌های زندگی شایستگی‌های لازم برای خود مدیریتی دانش‌آموزان در اداره امور روزمره زندگی شامل: آداب معاشرت، آداب معیشت، مدیریت زمان، کارکرد، وظایف و مهارت‌های خانوادگی، آمادگی برای تشکیل خانواده و ایفای نقش والدینی، مدیریت رفتارهای هیجانی و تربیت عاطفی، مدیریت اوقات فراغت، خودآگاهی، مهارت‌های تحصیلی و مطالعه، آداب زندگی در محیط مجازی، هویت‌یابی، ارتباط مؤثر، مراقبت از محیط زیست، مدیریت بحران و خطر، مهارت کار با دیگران و مهارت‌های پدافند غیرعامل و آمادگی دفاعی را فراهم می‌کند.

جهت‌گیری‌های کلی در سازماندهی محتوا و آموزش حوزه: انتخاب و سازماندهی فعالیت‌های یادگیری برای آموزش آداب و مهارت‌های زندگی تابع شرایط و مقتضیات فرهنگی دانش‌آموزان است. از این رو، ضروری است آموزش از متن زندگی و در متن زندگی رخ دهد. تدارک فرصت‌های تربیتی که در آن دانش‌آموزان بتوانند به کسب تجربه در موقعیت‌های واقعی زندگی (به صورت فردی و گروهی) دست یابند جهت‌گیری اصلی در آموزش مهارت‌هاست. برگزاری اردوهای علمی، فرهنگی، زیارتی، شبیه‌سازی موقعیت‌های مرجع، توجه به شیوه‌های آموزش انفرادی، غیرمستقیم و تجربی از این جمله است. سازماندهی محتوای فعالیت‌های یادگیری این حوزه به تناسب نیاز و شرایط دوره‌های تحصیلی و با توجه به زمینه‌های آموزش تا پایان دوره آموزش عمومی به صورت تلفیقی در سایر دروس خواهد بود.

۹- اصول حاکم بر انتخاب راهبردهای یاددهی - یادگیری

راهبردهای یاددهی - یادگیری باید بتواند بستر لازم را برای تحقق اهداف برنامه درسی و تربیتی در راستای شکوفایی فطرت و دستیابی به مراتبی از حیات طیبه تدارک ببیند. برای تحقق این مهم علاوه بر اصول ناظر بر برنامه‌های درسی و تربیتی، اصول حاکم بر انتخاب راهبردهای یاددهی - یادگیری به شرح زیر است:

۹-۱- امکان درک و تفسیر پدیده‌ها، وقایع، و روابط را در موقعیت‌های واقعی زندگی تدارک ببیند، به گونه‌ای که شرایط را برای درک و تصمیم‌گیری در مورد مسائلی که دانش‌آموزان در موقعیت‌های مختلف با آن مواجه می‌شوند با رعایت نظام معیار اسلامی فراهم کند.

۹-۲- انگیزه دانش‌آموزان را از طریق کاوشگری در تلاش مداوم برای یافتن پاسخ پرسش‌هایی در باره پدیده‌ها، وقایع و روابط آنها شکوفا و تقویت کند.

۹-۳- امکان درک و تفسیر قوانین کلی حاکم بر هستی و رابطه‌های علت و معلولی یا وابستگی پدیده‌ها را همراه با افزایش بصیرت در دانش‌آموزان فراهم کند.

۹-۴- فرصت‌هایی را تدارک ببیند که شایستگی‌های کسب شده در فواصل زمانی توسط دانش‌آموز مرور و تصمیماتی برای تعدیل، بازنگری یا ادامه مسیر یادگیری توسط او اخذ شود.

۹-۵- فرصت لازم برای پیوند نظر و عمل، تلفیق دانش و تجربیات پیشین با یادگیری‌های جدید را به صورت یکپارچه و معنادار جهت تحقق ظرفیت‌های وجودی دانش‌آموزان و توسعه شایستگی‌ها فراهم کند.

۹-۶- با بهره‌مندی فزونتر از روش‌های فعال، خلاق و تعالی بخش^۱ و با سازماندهی نوآورانه و خلاق فرایند جمع‌آوری و انباشت حقایق، زمینه ساختن علم و معرفت را فراهم نماید.

۹-۷- صرفاً به انتقال دانش محدود نشده بلکه زمینه تولید علم از سوی دانش‌آموزان را با تأکید بر مشارکت آنان در مفهوم، تدارک ببیند.

۹-۸- زمینه تعامل موثر دانش‌آموزان را با معلم، همسالان و انواع محیط‌های یادگیری فراهم کند.

۹-۹- زمینه بهره‌گیری هوشمندانه از فناوری‌های نوین آموزشی را فراهم نماید و استفاده از آن‌ها را با نگاه تقویتی و تکمیلی یا توانمندسازی (نه نگاه جایگزینی و واگذاری) دنبال کند.

۱۰- اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی

برای نظام بخشی به تصمیمات در خصوص ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی در کلیه دوره‌های تحصیلی اصول زیر باید مد نظر برنامه‌ریزان درسی و معلمان قرار گیرد:

۱۰-۱- استفاده از انواع روش‌ها و ابزارها، بتواند توانایی دانش‌آموزان را در بهره‌گیری از شایستگی‌های پایه در موقعیت‌های مختلف به صورت معنادار منعکس نماید.

۱۰-۲- با ارائه شواهد متنوع و کافی، امکان قضاوت در خصوص سطح دستیابی دانش‌آموزان به اهداف برنامه درسی را تعیین نماید.

۱۰-۳- به صورت منعطف و مستمر، با توجه به وجوه متفاوت یادگیری هر یک از دانش‌آموزان، فرایند دستیابی به اهداف و چگونگی اقدام موثر را منعکس نماید.

۱۰-۴- با تأکید بر خودآگاهی، خود ارزیابی و تصمیم‌گیری از سوی دانش‌آموزان، چگونگی جبران، رفع کاستی‌ها و دستیابی به سطوح بالاتر شایستگی در هر یک از حوزه‌های یادگیری را تدارک ببیند.

۱۰-۵- برای حفظ شان و کرامت انسانی دانش‌آموزان و تقویت خود پنداره مثبت آنان از بکارگیری روش‌ها و ابزار ارزشیابی اضطراب‌آور و مایوس‌کننده پرهیز شود.

۱۰-۶- برای تبیین و منعکس نمودن ظرفیت‌های وجودی و وجوه توانایی‌های متفاوت هر یک از دانش‌آموزان امکان مشارکت سایر دانش‌آموزان، مربیان و اولیاء در امر سنجش را فراهم کند.

۱۰-۷- در فرایند ارزشیابی، نقش محوری و تصمیم‌سازی مدرسه و معلم در چارچوب سیاست‌های کلی آموزش و پرورش حفظ شود.

۸-۱۰- طراحی و اجرای نظام ارزشیابی نتیجه محور بر اساس استانداردهای ملی برای گذر از دوره‌های تحصیلی، رویکرد ارزشیابی فرایند محور در ارتقای پایه‌های تحصیلی دوره ابتدایی و رویکرد تلفیقی (فرایند محور و نتیجه محور) در سایر پایه‌های تحصیلی مبنا قرار گیرد.

۹-۱۰- با تأکید بر کارگروهی و فعالیت‌های جمعی و روش حل مسئله، وجه رقابت‌زایی یا رقابت‌جویی را به حداقل برساند و زمینه شکوفایی دانش‌آموزان را فراهم کند.

۱۰-۱۰- به عنوان بخش جدایی‌ناپذیری از فرایند یاددهی- یادگیری تلقی شده و از نتایج آن برای برنامه‌ریزی رشد حرفه‌ای معلمان و بهبود برنامه درسی و نظام آموزشی استفاده شود.

۱۱-۱۰- با تأکید بر بهره‌گیری از تکالیف عملکردی در سنجش میزان دستیابی دانش‌آموزان به شایستگی‌ها و تلاش برای تحقق جامعه عدل مهدوی (عج) و دستیابی به مراتبی از حیات طیبه، گزارش عملکرد تحصیلی و تربیتی آنان با همکاری دانش‌آموز، اولیا مدرسه و والدین تنظیم و ارائه شود.

۱۱- فرایند تولید و اجرای برنامه‌های درسی و تربیتی

تولید و اجرای برنامه‌های درسی و تربیتی بر اساس مراحل و فرایند ذیل انجام می‌شود:

۱- تحلیل اهداف کلان آموزش و پرورش و ویژگی‌های حیات طیبه بر اساس سند تحول بنیادین

۲- تحلیل عناصر برنامه درسی ملی و استخراج دلالت‌ها

۳- تحلیل نیازها و پژوهش‌های انجام شده در حوزه تربیت و یادگیری در سطح منطقه‌ای، ملی و جهانی

۴- تهیه راهنمای برنامه درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری (تعیین اهداف، استانداردهای محتوا، نتایج یادگیری و ...)

۵- اعتباربخشی راهنمای برنامه درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری

۶- بررسی و تایید راهنمای برنامه درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری در سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

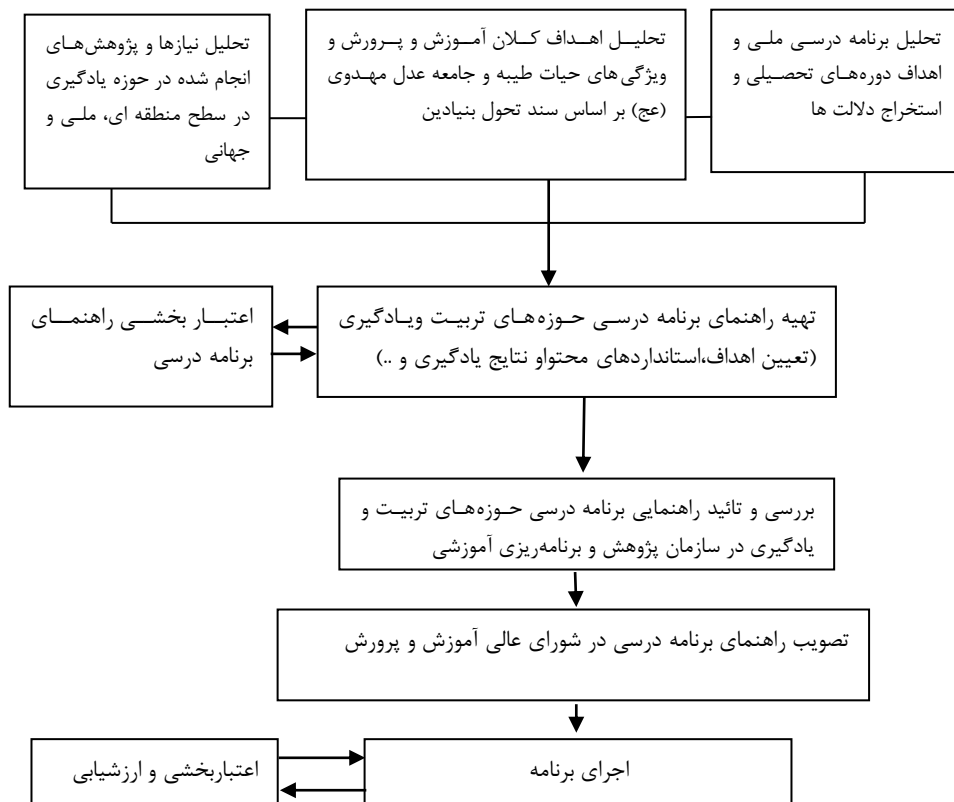
۷- تصویب راهنمای برنامه درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری در شورای عالی آموزش و پرورش

۸- اجرای برنامه

۹- اعتباربخشی و ارزشیابی

۱۰- ارزشیابی از برنامه‌های درسی هر یک از حوزه‌های تربیت و یادگیری پس از گذشت سه سال از اجرای سراسری هر برنامه در هر یک از دوره‌های سه ساله تحصیلی توسط سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی انجام و نتیجه به شورای عالی آموزش و پرورش گزارش می‌شود.

فرایند تولید برنامه‌های درسی و تربیتی حوزه‌های تربیت و یادگیری

۱۲- سیاست‌های تولید مواد و رسانه‌های یادگیری

در طراحی و تولید مواد و رسانه‌های یادگیری و در راستای تحقق رویکرد برنامه درسی ملی، سیاست‌های زیر مورد تأکید می‌باشد:

۱۲-۱- تعیین استانداردهای ملی برای مواد و رسانه‌ها، مراکز و منابع یادگیری و تصویب آن در شورای عالی آموزش و پرورش و نظارت بر حسن اجرای آن توسط وزارت آموزش و پرورش؛

^۱ سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی موظف است چارچوب راهنمای برنامه درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری و همچنین آیین نامه مورد نیاز برای اجرایی کردن راهکار ۵-۵ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش را حداکثر ظرف مدت ۶ ماه تهیه و جهت بررسی و تصویب به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.

۱۲-۲- بهره‌گیری از فناوری‌های نوین آموزشی با رویکرد حل مسئله در تولید مواد و رسانه‌های یادگیری؛

۱۲-۳- توسعه سیاست چند تالیفی و زمینه‌سازی برای مشارکت فعال استان‌ها، معلمان، مربیان، افراد و تشکل‌های ذی‌علاقه و ذی‌صلاح با تاکید بر بخش غیردولتی در تولید، تکمیل و غنی‌سازی مواد، منابع و مراکز متنوع یادگیری در چارچوب سیاست‌های آموزش و پرورش؛

۱۲-۴- بسترسازی برای بسط و توسعه تجارب و ابتکارات معلمان و مربیان و دانش‌آموزان در طراحی، ساخت و ارزشیابی مواد و منابع یاددهی و یادگیری؛

۱۲-۵- توسعه و تقویت مراکز و منابع یادگیری داخل و خارج از مدرسه به ویژه جامعه محلی و بهره‌برداری از آن‌ها؛

۱۲-۶- تولید و توزیع مواد و منابع یادگیری متناسب با توانمندی‌ها و ظرفیت‌های مناطق و مدارس کشور برای تحقق عدالت تربیتی؛

۱۲-۷- تولید محتوای الکترونیکی چندرسانه‌ای متناسب با نیاز دانش‌آموزان و استفاده هوشمندانه از آن‌ها؛

۱۲-۸- تاکید بر سیاست برنامه محوری و تولید بسته‌های آموزشی؛

۱۲-۹- توانمند سازی مدرسه برای ایفای نقش اصلی و محوری در نیل به وضع مطلوب در تولید و بهره‌برداری از مواد و رسانه‌های یادگیری، مراکز و منابع متنوع یادگیری.

۱۳- ساختار و زمان آموزش

۱۳-۱- ساختار نظام آموزش و پرورش

- ۱- ساختار نظام تحصیلی آموزش و پرورش در جمهوری اسلامی ایران بر اساس مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، شامل ۶ سال دوره ابتدایی و ۶ سال دوره متوسطه (جمعا دوازده سال) است. هر دوره تحصیلی نیز به دو دوره سه ساله تقسیم می‌شود؛
- ۲- دوران تحصیل رسمی و عمومی، با توجه به ماهیت و ویژگی برنامه‌های درسی شامل دوره آموزش عمومی (مرکب از دوره ابتدایی و دوره متوسطه اول) و نیمه تخصصی (دوره متوسطه دوم) خواهد بود و در پایان دوره متوسطه دوم به دانش‌آموزان مدرک دیپلم اعطا می‌شود؛

^۱ مطابق مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۹۰).

۳- دوره پیش دبستان به دوره دو ساله رسمی و غیراجباری اطلاق می‌شود که کودکان گروه سنی ۵ و ۶ سال را تحت پوشش برنامه‌های آموزشی و تربیتی قرار می‌دهد. برنامه‌های آموزشی و تربیتی این دوره و میزان حضور نوآموزان در مراکز پیش‌دبستانی با توجه به ویژگی‌های کودکان منعطف و سیال است.

۴- سن شروع دوره ابتدایی، ۶ سال تمام خواهد بود. برنامه‌های درسی سه سال اول دوره ابتدایی به صورت منعطف با عنایت به توانایی‌ها و تفاوت‌های دانش‌آموزان تدوین و در آن آموزش‌های پیش‌نیاز و جبرانی ویژه کودکان مناطق محروم و دو زبانه پیش‌بینی می‌شود؛

۵- مشاوره و هدایت تحصیلی و تربیتی در همه دوره‌های تحصیلی الزامی است. انتخاب شاخه و رشته تحصیلی در پایان دوره آموزش عمومی و بر اساس نتایج عملکرد درسی و تربیتی در طول این دوره تحصیلی صورت می‌گیرد؛

دوره متوسطه دوم دارای سه شاخه نظری، فنی و حرفه‌ای و کاردانش است؛ هر یک از شاخه‌های این دوره دارای رشته‌های ی خواهد بود که تنوع آن‌ها براساس نیاز جامعه، اقتضای زمان و امکان اجرای آن تعیین می‌شود.

۲-۱۳- زمان تعلیم و تربیت

۱- سال تحصیلی از اول مهر ماه هر سال شروع و تا پایان شهریورماه سال بعد ادامه خواهد داشت؛

زمان آموزش^۱ هر پایه تحصیلی در دوره ابتدایی ۹۲۵ ساعت، در دوره متوسطه اول ۱۱۱۰ ساعت و در دوره متوسطه دوم شاخه نظری ۱۲۹۵ ساعت و شاخه فنی و حرفه‌ای و کاردانش ۱۴۸۰ ساعت خواهد بود. علاوه بر این، در تمامی پایه‌ها ۵۰ ساعت به فعالیت‌های خارج از کلاس و مدرسه متناسب با اقتضانات برنامه درسی هر حوزه یادگیری اختصاص می‌یابد و ۵۰ ساعت متناسب با شرایط و اقتضانات محیطی در اختیار استان‌ها، مناطق و مدارس قرار می‌گیرد^۲ (جمعا ۱۰۰ ساعت).

^۱ منظور از زمان آموزش زمان اختصاص یافته به کلیه فعالیت‌های رسمی آموزشی و پرورشی درون و بیرون مدرسه است که در برنامه درسی حوزه‌های تربیت یادگیری برای آن‌ها تعیین تکلیف می‌شود.

^۲ از نمونه فعالیت‌های رسمی خارج از کلاس و مدرسه می‌توان: مشاهده طبیعت، انجام فعالیت میدانی و بازدید از موزه‌ها، نمایشگاه‌ها و مراکز علمی، تولیدی، فرهنگی (موزه‌ها، کانون‌های تربیتی محله و ...)، مذهبی (مساجد، زیارتگاه‌ها، دارالقرآن‌ها و ...)، نهادها و مؤسسات اجتماعی، شرکت در فعالیت‌های ورزشی، شرکت در فعالیت گروه‌ها و انجمن‌های علمی، اردوهای علمی، زیارتی و سیاحتی و... را نام برد؛

۲- با عنایت به راهکار ۵-۵ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش^۱ و بنا به ضرورت پاسخگویی به نیازها و اقتضائات محلی و منطقه‌ای، برنامه‌ریزی و تأمین محتوای بخشی از زمان رسمی تعلیم و تربیت در اختیار استان، منطقه و مدرسه خواهد بود که در چارچوب آیین‌نامه‌های ابلاغی برنامه‌ریزی و اجرا می‌شود؛

۳- ساعات کار هفتگی دوره ابتدایی ۲۵ ساعت در کلیه پایه‌ها و زمان هر جلسه در پایه‌های اول، دوم و سوم ۴۵ دقیقه و در پایه‌های چهارم، پنجم و ششم ۵۰ دقیقه می‌باشد. میانگین ساعات کار هفتگی دوره متوسطه اول ۳۰ ساعت در کلیه پایه‌ها و زمان هر جلسه ۵۰ دقیقه می‌باشد، و ساعات کار هفتگی دوره متوسطه دوم نظری حداکثر ۳۵ ساعت در کلیه پایه‌ها و زمان هر جلسه ۵۰ دقیقه می‌باشد و ساعات کار هفتگی دوره متوسطه دوم فنی و حرفه‌ای و کاردانش متناسب با رشته‌های تحصیلی حداکثر ۴۰ ساعت در کلیه پایه‌ها و زمان هر جلسه ۵۰ دقیقه می‌باشد^۲.

تبصره: زمان اختصاص یافته به هر جلسه و زمان استراحت بین آن‌ها مجموعاً ۶۰ دقیقه می‌باشد و تلفیق دو جلسه درسی به‌ویژه در دوره ابتدایی مجاز نمی‌باشد.

۴- جدول عناوین دروس و زمان اختصاص یافته به آن‌ها از سوی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی پیشنهاد و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید؛

۵- وزارت آموزش و پرورش مسئولیت زمینه‌سازی لازم برای هدایت و غنی‌سازی زمان غیررسمی تعلیم تربیت در خانه، مدرسه و خارج از مدرسه را بر عهده دارد.

۶- وزارت آموزش و پرورش موظف است از مشارکت حداکثری خانواده‌ها، دستگاه‌های فرهنگی، هنری، خدماتی، مذهبی، تولیدی و ... برای طراحی و اجرای برنامه‌ها و فعالیت‌های خارج از کلاس و مدرسه، به خصوص بخشی از برنامه‌ها که در تابستان اجرا می‌شود استفاده نماید.

۱۴- سیاست‌ها و الزامات اجرایی

اجرای برنامه درسی ملی به عنوان یکی از زیرنظام‌های موثر در تحقق سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و در چارچوب مفاهیم و راهکارهای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش،

^۱ اختصاص حداقل ۱۰ درصد و حداکثر ۲۰ درصد از برنامه‌های آموزشی به معرفی حرفه‌ها، هنرها، جغرافیا، آیین و رسوم، نیازها و شرایط اقلیمی و جغرافیایی استان‌ها به ویژه مناطق روستایی و عشایری با رعایت استانداردهای ارتقای کیفیت و تقویت هویت اسلامی- ایرانی دانش‌آموزان در چارچوب ایجاد کارآمدی و تقویت هویت ملی
^۲ مبنای محاسبه زمان آموزش و امتحانات ۳۷ هفته از اول مهر ماه تا پایان خرداد ماه می‌باشد.

مستلزم اتخاذ سیاست‌های کار آمد و اثربخش، فراهم آوردن شرایط، امکانات، منابع و زیرساخت‌های فنی و تخصصی می‌باشد. برخی از اهم این سیاست‌ها و الزامات عبارتند از:

۱- تهیه برنامه جامع، فراگیر و بلند مدت مشتمل بر کلیه اقدامات و فعالیت‌های مورد نیاز بخش‌های مختلف درون آموزش و پرورش براساس برنامه درسی ملی و تایید و ابلاغ آن توسط وزیر آموزش و پرورش؛

۲- طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی و تربیتی با رعایت استانداردها، حفظ مصالح ملی، افزایش مشارکت کلیه مجریان در سطوح مختلف با تاکید بر کاهش تمرکز؛

۳- بکارگیری روش‌های موثر در تامین، نگهداشت و ارتقای نیروی انسانی متخصص اعم از کارشناسان، مشاوران و ناظران علمی به منظور طراحی و تدوین راهنمای برنامه درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری؛

۴- اختصاص منابع مالی مناسب و حمایت‌های حقوقی و اداری برای اجرا و نظارت بر حسن اجرای برنامه‌های مصوب؛

۵- بکارگیری روش‌های اثر بخش در اشاعه برنامه درسی ملی، فرهنگ‌سازی و نهادینه کردن آن با استفاده از ظرفیت‌های درون و بیرون آموزش و پرورش؛

۶- فراهم آوردن استلزامات اداری و ساختار سازمانی مناسب برای پایش مستمر برنامه درسی ملی و بهبود آن و انجام مطالعات و پژوهش‌های مورد نیاز؛

۷- ایجاد فرصت‌های متنوع و بکارگیری راهکارهای اثر بخش برای ارتقای توانمندی‌های دین‌فغان به‌ویژه معلمان و مدیران جهت ارتقای سطح عملکرد مدارس در اجرای برنامه درسی ملی؛

۸- تجهیز مدارس به فناوری‌های نوین، کتابخانه، آزمایشگاه و کارگاه‌های فنی و حرفه‌ای.

۱۵- ارزشیابی برنامه درسی ملی

ارزشیابی برنامه درسی ملی به منظور فراهم آوردن اطلاعات توصیفی و قضاوتی برای درک بیشتر، هدایت، تصمیم‌گیری و پاسخ‌گویی نسبت به میزان اثربخشی و چگونگی اجرا و تحقق اهداف و نتایج برنامه انجام می‌شود.

این ارزشیابی با رعایت موارد زیر انجام می‌پذیرد:

۱- ارزشیابی برنامه درسی ملی با نظارت شورای عالی آموزش و پرورش و توسط وزارت آموزش و پرورش انجام می‌شود، طرح ارزشیابی و نحوه کاربست نتایج آن توسط وزارت آموزش و پرورش و با مشارکت سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی پیشنهاد و به تایید شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.

۲- ارزشیابی از برنامه درسی ملی باید فرایندی مستمر و پویا در نظر گرفته شود و انواعی از اطلاعات موردنیاز را با استفاده از روش‌های کمی و کیفی جمع‌آوری و در ادوار زمانی ۲ تا ۳ سال به شورای عالی آموزش و پرورش گزارش نماید؛

۳- تصمیم‌گیری در خصوص ارزشیابی از فرایند اجرای برنامه درسی ملی برای اصلاح شیوه‌های اجرایی و انعکاس یافته‌ها به سطوح بالاتر تصمیم‌گیری به صورت تشخیصی، تکوینی و پایانی برعهده سطوح مختلف اجرایی در نظام آموزشی است؛

۴- ارزشیابی برنامه درسی ملی متکی بر ملاک‌ها، شاخص‌ها و نشانگرهای روشن و منعکس‌کننده سهم و نقش هر کدام از عناصر مؤثر و میزان تحقق اهداف و سطح دستیابی به شایستگی‌های پایه می‌باشد؛

۵- رعایت حقوق متوازن و متعادل دانش‌آموزان و مجریان برنامه در سطوح مختلف (مدرسه، منطقه، استان و کشوری) و فراهم آوردن زمینه ارتقاء کیفیت برنامه‌های آموزشی و تربیتی و رشد حرفه‌ای مجریان در سطوح مختلف؛

۶- میزان ارزشمندی، جامعیت، کارآمدی، اثربخشی و مشکلات اجرایی آن را در سطوح مختلف ملی، استانی، منطقه ای و مدرسه ای، به صورت منصفانه منعکس کرده و امکان بهبود برنامه درسی و تعالی عملکرد نظام آموزشی را فراهم می‌نماید؛

۷- امکان مشارکت تمامی افراد ذی‌نفع و ذی‌ربط در فرایند ارزشیابی را فراهم می‌آورد؛

۸- بازنگری و به روز رسانی برنامه درسی ملی براساس نتایج ارزشیابی به‌عمل آمده حداکثر در فواصل زمانی ۵ تا ۱۰ ساله به پیشنهاد سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و با تصویب شورای عالی آموزش و پرورش انجام خواهد شد.

موضوع: برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران در جلسات ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱ و ۸۷۲ تا تاریخ ۱۳۹۰/۱۲/۹، ۱۳۹۰/۱۲/۱۶، ۱۳۹۱/۵/۳، ۱۳۹۱/۵/۹، ۱۳۹۱/۵/۱۶، ۱۳۹۱/۵/۲۳، ۱۳۹۱/۵/۳۱، ۱۳۹۱/۶/۶، ۱۳۹۱/۶/۱۳، ۱۳۹۱/۶/۲۰ و ۱۳۹۱/۶/۲۸ به‌تصویب نهایی رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراست و کلیه مصوبات و سیاست‌های قبلی در موارد مغایر با آن منسوخ و بلااثر و در سایر موارد بر اساس آن مورد بازنگری و اصلاح قرار می‌گیرد.

عناوین دوره‌ها و پایه‌های تحصیلی نظام آموزشی جدید

مصوب جلسه ۸۸۱ تاریخ ۱۳۹۲/۳/۶ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۴۴۷۵۸ تاریخ ۱۳۹۲/۳/۸

شورای عالی آموزش و پرورش در راستای تحقق اهداف و برنامه‌های تحول بنیادین آموزش و پرورش، عناوین دوره‌ها و پایه‌های تحصیلی نظام آموزشی جدید را به شرح زیر تصویب می‌کند.

عناوین دوره‌ها و پایه‌های تحصیلی نظام آموزشی جدید			
عنوان مدرسه		پایه	عنوان دوره
دبستان (دوره اول)		اول	دوره اول ابتدایی
		دوم	
		سوم	
دبستان (دوره دوم)		چهارم	دوره دوم ابتدایی
		پنجم	
		ششم	
دبیرستان (دوره اول)		هفتم	دوره اول متوسطه
		هشتم	
		نهم	
هنرستان‌های (فنی و حرفه‌ای) (کاردانش)	دبیرستان (دوره دوم)	دهم	دوره دوم متوسطه
		یازدهم	
		دوازدهم	

۱- از تاریخ ابلاغ این مصوبه در تمام مکاتبات، مذاکرات و اسناد از عناوین مندرج در این جدول استفاده شود.

۲- در پایان هر دوره تحصیلی به دانش‌آموزان گواهینامه پایان آن دوره اعطا می‌شود.

۳- دستورالعمل اجرایی این مصوبه توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و با امضای وزیر ابلاغ می‌شود.

برنامه زیرنظام تأمین فضا، تجهیزات و فناوری نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی

مصوب جلسه ۹۳۳ تاریخ ۱۳۹۵/۳/۲۴ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۷۳۹۷۲ تاریخ ۱۳۹۵/۷/۱۷

در اجرای مفاد فصل هشتم سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مبنی بر تصویب برنامه‌های زیرنظام‌های اصلی سند تحول در شورای عالی آموزش و پرورش، برنامه زیرنظام تأمین فضا، تجهیزات و فناوری به شرح زیر تصویب و برای اجرا ابلاغ می‌شود:

چشم انداز:

فضاها و مراکز آموزشی و تربیتی در افق ۱۴۰۴، زمینه ساز تحقق اهداف و برنامه‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی و تأمین کننده نیازهای فردی و جمعی دانش‌آموزان، متناسب با ساحت‌های شش‌گانه تربیت و الزامات برنامه درسی ملی، استانداردهای بین‌المللی، با هویت و ویژگی‌های معماری اسلامی - ایرانی، دارای ظرفیت بالا در تعاملات فرهنگی و اجتماعی محله، امکان دسترسی آسان به محیطی مقاوم، ایمن، با نشاط، دوست‌داشتنی، دوستدار محیط زیست، بهره‌مند از انرژی‌های پاک (تجدیدپذیر) و مجهز به تجهیزات و فناوری‌های نوین بومی برای یادگیری می‌باشند.

اهداف:

۱- ساخت، نوسازی، توسعه و تجهیز فضاهای آموزشی، تربیتی و ورزشی براساس ضوابط و استانداردهای فنی و مهندسی، شرایط اقلیمی، اصول شهرسازی، هماهنگ با معیارها و ضوابط زیست محیطی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی، مقاوم و ایمن در برابر حوادث طبیعی و غیرطبیعی با توجه به نیازها، رعایت شرایط سنی، جسمی و جنسیتی دانش‌آموزان، با تکیه بر فرهنگ معماری و شهرسازی ایرانی اسلامی و متناسب با اقتضائات فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی و برنامه درسی ملی

۲- ساماندهی فضای کالبدی موجود برای استفاده بهینه از امکانات و منابع

۳- جذب مشارکت حداکثری سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی و کمک‌های مردمی و هدایت آن در جهت طراحی، ساخت، مقاوم‌سازی و تجهیز و نگهداری فضاهای آموزشی، تربیتی و ورزشی

۴- بازسازی، مقاوم‌سازی فضاهای فرسوده و ایمن‌سازی مدارس و ایجاد پایگاه‌های ایمن در

شرایط بحران

۵- تأمین فضا، تجهیزات و فناوری استاندارد کلیه مراکز آموزشی، تربیتی و ورزشی براساس اولویت‌ها، ضوابط و معیارهای فنی مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات (فاوا) با نگاه کاربردی به فناوری روز با تکیه بر توانمندی‌های بومی و منطقه‌ای در طراحی و ساخت فضاها

۶- حفظ و نگهداری مطلوب فضاهای آموزشی، تربیتی و ورزشی به عنوان سرمایه‌های ملی با مشارکت عوامل اجرایی ادارات کل، مناطق، نواحی، مدرسه، دانش‌آموزان، اولیاء و معتمدین محل

۷- افزایش سرانه فضای فیزیکی دانش‌آموز در فضاهای آموزشی، تربیتی و ورزشی براساس برنامه درسی ملی و منطبق با استانداردهای جهانی در راستای پاسخگویی به ساحت‌های مختلف آموزشی، تربیتی و ورزشی و دستیابی به ابعاد مناسب (سایز و تنوع فضایی) و با تأکید بر توسعه مجتمع‌های آموزشی و تربیتی با توجه به اقتضات اقتصاد آموزش و پرورش

۸- افزایش بهره‌وری و صرفه‌جویی اقتصادی با بهره‌گیری مناسب از فناوری‌های نوین ساخت‌وساز در فضاهای آموزشی و تربیتی و ورزشی

مدرسه در تراز سند تحول بنیادین:

مدرسه به عنوان محیط اصلی تربیت و یادگیری، تجلی بخش تحقق مراتبی از حیات طیبه، کانون عرضه خدمات و فرصت‌های تعلیم و تربیتی، محل کسب تجربه‌های تربیتی و زیستی می‌باشد. برخی از ویژگی‌های مهم مدرسه از منظر فضا، تجهیزات و فناوری عبارت است:

- تسهیل‌کننده فرایند یادگیری و تربیت دانش‌آموزان و موثر در بروز خلاقیت، مهارت‌آموزی، تعامل سازنده و رشد شخصیت آنان
- سازگار و منطبق با معماری و فرهنگ و تمدن اسلامی - ایرانی و دارای هویت شاخص تربیتی

- زمینه‌ساز برای کسب شایستگی‌های لازم در ساحت‌های شش‌گانه تربیتی
- دوست‌داشتنی، زیبا، نشاط‌آور، تحرک‌آفرین و با طراوت، متناسب با ویژگی‌های جسمی، جنسیتی، سنی و روحی دانش‌آموزان و معلمان

- کانون تربیتی، آموزشی و فرهنگی محله و دارای امکانات و شرایط مناسب برای ارتباط موثر با جامعه محلی

- برخوردار از نمازخانه، کتابخانه، آزمایشگاه، کارگاه، فضای سبز، فضای ورزشی و حیاط مناسب

- متناسب با شرایط اقلیمی، فرهنگی، اجتماعی و معیارهای زیست محیطی، ایمنی و بهداشتی

- دارای امکانات، تجهیزات و لوازم استاندارد برای تسهیل فرایند یادگیری و رفع نیازهای علمی، پژوهشی و تربیتی مخاطبان
- مستحکم و مقاوم در برابر حوادث و سوانح طبیعی و غیر طبیعی، با استفاده حداکثری از مصالح ملی و منطق‌های و محلی امن در ایام اضطرار برای کمک رسانی به جامعه
- برخوردار از تأسیسات مناسب با تأکید بر استفاده از انرژی‌های طبیعی و پاک

سیاست‌های اجرایی :

- (۱) استانداردهای فرایند مکان‌یابی، طراحی، ساخت، مقاوم‌سازی، متناسب‌سازی و تجهیز فضاهای آموزشی و تربیتی و ورزشی متناسب با اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و منطبق بر فرهنگ اسلامی- ایرانی
- (۲) توجه به الگوهای توسعه پایدار و آمایش سرزمین و اقتضانات محیط‌های آموزشی و تربیتی و جمعیتی در مکان‌یابی مدارس و مراکز
- (۳) توجه به اقتضانات برنامه درسی ملی و ساختار چهار دوره تحصیلی سه ساله (۳-۳-۳-۳) به صورت فضاهای مستقل از هم با اولویت ساخت مجتمع‌های آموزشی و تربیتی
- (۴) هویت بخشی به فضاهای آموزشی و تربیتی و احیا معماری اسلامی- ایرانی با رعایت الگوهای بومی هر منطقه، محرم‌سازی، همسازي با شرایط اقلیمی
- (۵) تسهیل دسترسی عمومی به فضاها و استفاده از امکانات آموزشی و تربیتی به عنوان کانون تربیتی محله
- (۶) توجه به ایجاد مجموعه مکان‌های آموزشی و تربیتی متناسب با استلزامات ساحت‌های شش‌گانه تربیتی و مجهز به امکانات و تجهیزات موردنیاز
- (۷) استفاده حداکثری از ظرفیت‌های مردمی و بخش خصوصی و غیردولتی و تنوع بخشی و توسعه روش‌های مشارکت خیرین و نهادهای دولتی و غیردولتی
- (۸) ایمن‌سازی مدارس و دستیابی به مولفه‌های مدرسه ایمن^۱
- (۹) استانداردهای سیستم گرمایشی و سرمایشی و بهینه‌سازی مصرف انرژی و مدیریت سبز با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و انرژی‌های تجدیدپذیر مانند انرژی‌های خورشیدی، باد و ترکیبی در فضاهای آموزشی و تربیتی
- (۱۰) توانمندسازی مجموعه عوامل اجرایی مرتبط با ساخت و ساز اعم از پیمانکاران و ذی‌نفعان، مهندسان و کارشناسان

^۱ مدرسه ایمن: safe school

۱۱) متناسب سازی فضاها با شرایط دانش‌آموزان با نیازهای ویژه مشغول به تحصیل در مدارس خاص و مدارس فراگیر

۱۲) بازسازی، توسعه، بهسازی، مقاوم سازی و ساماندهی فضاهای موجود متناسب با مفاد سند تحول بنیادین و برنامه درسی ملی

۱۳) در رعایت ضوابط و الزامات ارگونومیک و ابعاد و اندازه‌های دانش‌آموزان ایرانی در تجهیز مدارس موجود و نوساز به فناوری‌های نوین، مبلمان و تجهیزات، متناسب با شرایط جسمی، روحی و جنسیتی دانش‌آموزان

۱۴) انتخاب زمین با وسعت مناسب برای تامین فضای سبز و فضای ورزشی علاوه بر ساختمان و فضای کالبدی

۱۵) رعایت ابعاد و اندازه فضاهای آموزشی، تربیتی و ورزشی^۱ به شرح ذیل^۲:

- با توجه به اقتضات آمایش سرزمین و تحولات جمعیتی و با جلب مشارکت دستگاه ها و نهادهای ذیربط، زمین مناسب و بزرگ برای ساخت مدارس جدید، با اولویت احداث مجتمع‌های آموزشی و تربیتی، به ویژه در شهرها، تأمین شود و از ساخت مدارس در زمین‌های کوچک^۳ خودداری شود.
- مدرسه در هر دوره تحصیلی حداقل باید دو کلاس در هر پایه تحصیلی (در مجموع به تعداد حداقل ۶ کلاس) داشته باشد.
- مجتمع آموزشی و تربیتی با ترکیب دوره‌های تحصیلی (دوره پیش دبستانی، دو دوره ابتدایی، دو دوره متوسطه) تشکیل می‌شود.
- با تمهید مقدمات لازم برای تبدیل مدارس موجود به مدارس متوسط (۵۴۰-۱۸۰ دانش‌آموز) و بزرگ (بیش از ۵۴۰ دانش‌آموز) اقدام شود.^۴

^۱ اندازه مدرسه : School Size

^۲ رعایت ابعاد و اندازه‌های مذکور، در طراحی و ساخت تمام مدارس اعم از دولتی و غیردولتی الزامی است.

^۳ اندازه و ابعاد زمین بر اساس استانداردهای مصوب سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور

^۴ در طراحی، ساخت و تجهیز مدارس روستایی، عشایری و مناطق کم جمعیت، متناسب با امکانات و شرایط، تمام یا برخی از موارد فوق اجرا خواهد شد.

استانداردهای فضاهای آموزشی، تربیتی و ورزشی

جدول شماره ۱ - متوسط سرانه فضاهای آموزشی و تربیتی^۱

دوره دوم متوسطه ^۲	دوره اول متوسطه		دوره دوم ابتدایی		دوره اول ابتدایی		
	۶-۱۵	۳ کلاسه روستایی	۱-۶	۶-۱۵	۱-۶	۶-۱۵	
۶-۱۵ کلاسه شهری	۳ کلاسه روستایی	۶-۱۵ کلاسه شهری	۱-۶ کلاسه روستایی	۶-۱۵ کلاسه شهری	۱-۶ کلاسه روستایی	۶-۱۵ کلاسه شهری	ظرفیت دانش آموزان در کلاس درس
۳۰	۲۴	۳۰	۱۸	۳۰	۱۸	۳۰	
۱۲۶۰	۷۲	۱۲۶۰	۳۷۸	۱۲۶۰	۳۷۸	۱۲۶۰	کل دانش آموزان
۲/۳۹	۴/۳۳	۲/۲۸	۲/۲۹	۲/۲۴	۲/۲۹	۱/۷۵	سرانه فضای آموزشی
۱/۶۱	۰/۸۳	۱/۶۱	۶۴/۰	۱/۴۴	۶۴/۰	۱/۲۷	سرانه فضای پرورشی
۱/۱۶	-	۱/۱۶	-	۰/۹۶	-	۰/۹۶	سرانه فضای ورزشی سرپوشیده
۰/۳۳	۰/۳۹	۰/۳۱	۰/۳۷	۰/۲۸	۰/۳۷	۰/۲۸	سرانه فضای اداری
۰/۲۹	۰/۴۶	۰/۲۹	۰/۲۳	۰/۲۶	۰/۲۳	۰/۲۶	سرانه فضای خدماتی و پشتیبانی
۰/۵۷	۰/۵۵	۰/۵۷	۰/۷۴	۰/۵۱	۰/۷۴	۰/۵۱	سرانه فضای سرپوشیده موجود در محوطه
۶/۳۸	۸/۸۲	۶/۲۶	۴/۲۸	۵/۶۶	۴/۲۸	۵/۰۳	سرانه فضای خالص
۲/۷۱	۳/۷۵	۲/۶۶	۲/۱۲	۲/۴۰	۲/۱۲	۲/۱۳	سرانه فضای ارتباطی و زیر ساخت
۹/۱۰	۱۲/۵۷	۹/۰۴	۶/۴۰	۸/۰۷	۶/۴۰	۷/۱۶	سرانه فضای ناخالص
۴/۳۲	۴/۴۰	۳/۳۵	۳/۵۳	۲/۴۰	۳/۵۳	۲/۱۴	سرانه محوطه باز
۸/۵۱	۱۶/۹۷	۸/۱۷	۸/۶۳	۸/۰۴	۸/۶۳	۷/۶۸	سرانه زمین در شهرهای درجه یک
۱۱/۲۴		۱۱/۰۷		۱۰/۷۳		۹/۶۰	سرانه زمین در شهرهای درجه دو

^۱ در مناطق روستایی، در صورت ساخت مدارس بالاتر از شش کلاسه در دوره ابتدایی و همچنین بالاتر از سه کلاسه در دوره اول متوسطه ضوابط، برنامه فیزیکی و سرانه‌های فضاهای مدارس شهری ملاک عمل خواهد بود.

^۲ در مناطق روستایی، در صورت ساخت مدارس برای دوره دوم متوسطه، ضوابط، برنامه فیزیکی و سرانه‌های فضاهای مدارس شهری ملاک عمل خواهد بود. بدیهی است حداقل تعداد کلاس در دوره دوم متوسطه، شش کلاس می‌باشد.

فضای آموزشی عبارت است از (کلاس + کارگاه ها + آزمایشگاه + اتاق سمعی بصری + اتاق رایانه)

فضای پرورشی عبارت است از (اتاق پرورشی + نمازخانه + کتابخانه + سالن اجتماعات + اتاق بهداشت + اتاق مشاور + اتاق تشکل‌های دانش‌آموزی (اتاق بسیج))

فضاهای اداری عبارت است از (اتاق مدیر + اتاق معاون آموزشی + اتاق معاون فناوری + اتاق معاون اجرایی (بایگانی) + اتاق استراحت معلمان + ملاقات والدین + اتاق چاپ و تکثیر)

فضاهای خدماتی و پشتیبانی عبارت است از (سرویس بهداشتی معلمان + آبدارخانه + انبار وسایل شستشو(تی شور) + انبار وسایل و تجهیزات مستعمل + انبار وسایل اداری + اتاق تأسیسات + اتاق برق)

فضاهای سربوشیده موجود در محوطه عبارت است از (سرویس بهداشتی دانش‌آموزان + آبخوری دانش‌آموزان + سر درب ورودی + پایگاه تغذیه (بوفه) + سرایداری)

فضای ارتباطی با توجه به شهری یا روستایی بودن و همچنین اقلیم منطقه بین ۲۵ تا ۳۵ درصد فضای خالص محاسبه می‌شود.

فضای زیرساخت با توجه به شهری یا روستایی بودن مدرسه بین ۱۴ تا ۱۶ درصد جمع فضاهای خالص و ارتباطی محاسبه می‌شود.

فضای باز محوطه عبارت است از (محوطه صف جمع و تفریح + زمین بازی و ورزش + فضای سبز + پارکینگ)

جدول شماره ۲ - سرانه و مساحت کلاس درس مدارس

مساحت کلاس		سرانه کلاس		ظرفیت کلاس	دوره ابتدایی
دوره دوم	دوره اول	دوره دوم	دوره اول		
۴۲	۴۰/۸	۱/۷۵	۱/۷۰	۲۴-۳۰	شهری
۳۶		۲		۱۸	روستایی

مساحت کلاس	سرانه کلاس	ظرفیت کلاس	دوره اول متوسطه
۴۳/۲۰	۱/۸۰	۲۴-۳۰	شهری
۴۳/۲۰	۱/۸۰	۲۴	روستایی

مساحت کلاس	سرانه کلاس	ظرفیت کلاس	دوره دوم متوسطه
۴۸	۲	۲۴-۳۰	شهری
-	-	-	روستایی

جدول شماره ۳ - سرانه و ظرفیت فضاهای آموزشی و تربیتی

ظرفیت				سرانه		دوره ها	فضا
دوره دوم روستایی	دوره دوم شهری	دوره اول روستایی	دوره اول شهری	دوره دوم	دوره اول		
۱۸	۲۴-۳۰	۱۸	۲۴-۳۰	۲/۵-۲/۷	۲/۵	ابتدایی	کارگاه
۲۴	۲۴-۳۰	۲۴	۲۴-۳۰	-	۳	متوسطه	
۱۸	۲۴-۳۰	۱۸	۲۴-۳۰	۲/۰۲		ابتدایی	آزمایشگاه
۲۴	۲۴-۳۰	۲۴	۲۴-۳۰	۳/۲	۲/۵۵	متوسطه	
۱۸	۲۴-۳۰	۱۸	۲۴-۳۰	۲/۰۲		ابتدایی	سایت کامپیوتر و سمعی بصری
۲۴	۲۴-۳۰	۲۴	۲۴-۳۰	۲/۵۵		متوسطه	
-	دوسوم ظرفیت مدرسه	-	یکدوم ظرفیت مدرسه	۰/۸		ابتدایی	نمازخانه
-	دوسوم ظرفیت مدرسه	دوسوم ظرفیت مدرسه	دوسوم ظرفیت مدرسه	۰/۹		متوسطه	
ظرفیت قرائتخانه کتابخانه برای استفاده همزمان دانش آموزان یک کلاس ۳۰-۲۴ نفر می باشد و ظرفیت کتاب برای کتابخانه حداقل به ازای هر دانش آموز ۱۵ جلد کتاب می باشد.				۱/۸	۱/۶	ابتدایی	کتابخانه
				۲		متوسطه	
نصف دانش آموزان یک مدرسه				۱/۴		ابتدایی	سالن اجتماعات
				۱/۶		متوسطه	
کل دانش آموزان مدرسه	-	کل دانش آموزان مدرسه	-	۰/۸		ابتدایی	سالن چندمنظوره (روستایی)
				-		متوسطه	
-				شش متر مربع برای مسئول مشاوره و به ازاء تعداد مراجعه کنندگان ۱/۴ متر مربع (حداکثر ۶ نفر مراجعه همزمان)		ابتدایی	اتاق مشاوره
						متوسطه	
-				شش متر مربع برای هر کارمند و به ازاء تعداد مراجعه کنندگان همزمان به آن فضا ۱/۸ متر مربع به سطح آن افزوده می شود.		ابتدایی	فضای اداری
						متوسطه	
در مدارس بالاتر از ۱۲ کلاس، اتاق بهداشت دوتخته در نظر گرفته می شود.				با یک تخت، فضایی با ۱۰/۸۸ متر مربع و با دوتخت، فضایی با ۱۳/۴۴ متر مربع		ابتدایی	اتاق بهداشت
						متوسطه	
-				۰/۵ مترمربع به ازای هر دانش آموز		ابتدایی	فضای سبز
						متوسطه	
سطح لازم برای بازی یک کلاس ۲۴ نفره پیش بینی شده است.				۱۳۶	۱۱۰	ابتدایی	فضای بازی و ورزش
				۵۸۹		۳۶۰	

جدول شماره ۴ - تعداد طبقات ساختمان مدارس

ترکیبی			سه ساله دوم				سه سال اول				شرح فضا		تعداد طبقات ساختمان	دوره ابتدایی
۱۸	۱۲	۶	۱۵	۱۲	۹	۶	۱۵	۱۲	۹	۶	شهرهای گروه ۱	۲		
کلاسه	کلاسه	کلاسه	کلاسه	کلاسه	کلاسه	کلاسه	کلاسه	کلاسه	کلاسه	کلاسه	شهرهای گروه ۲			
۳	۲	۲	۳	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	شهرهای گروه ۱	۲	دوره متوسطه	
۳	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	شهرهای گروه ۲			
۳	۳	۲	۳	۳	۲	۲	۳	۳	۲	۲	شهرهای گروه ۱	۲	دوره متوسطه	
۳	۳	۲	۳	۲	۲	۲	۳	۲	۲	۲	شهرهای گروه ۲			

جدول شماره ۵ - سطوح کاربری ها و سرانه مجتمع های آموزشی و تربیتی

توضیحات	مشخصات فضا			شرح فضا	ردیف
	تیپ ۳ (مرکز محله ۴۳۲ نفره + سه دوره ای)	تیپ ۲ (۸۶۴ نفره + سه دوره ای)	تیپ ۱ (۵۷۶ نفره + دو دوره ای)		
	مساحت m ^۲	مساحت m ^۲	مساحت m ^۲		
* مساحت زمین مورد نیاز حداقل	۴۳۱۷/۰۴	۵۹۷۲/۲۸	۴۳۸۱/۸۴	مجموعه مساحت خالص	۱
زمین لازم برای احداث مجتمع های آموزشی و مراکز آموزش محله می باشد.	۹/۹۹	۶/۹۱	۷/۶	میانگین سرانه خالص	۲
* فضاهای ارتباطی	۷۷۷/۰۶	۱۰۷۵	۷۸۸/۷۳	فضاهای ارتباطی	۳
* فضاهای ارتباطی	۶۱۱/۲۹	۸۴۵/۶۷	۶۲۰/۴۶	فضای زیرساخت	۴
* فضاهای ارتباطی	۵۷۰۵/۳۹	۷۸۹۲/۹۵	۵۷۹۱/۰۳	مجموعه مساحت ناخالص	۵
* فضاهای ارتباطی در نظر گرفته شده است.	۱۳/۲	۹/۱۳	۱۰/۰۵	میانگین سرانه ناخالص	۶
* فضاهای ارتباطی در نظر گرفته شده است.					

جدول شماره ۶- سطوح محوطه باز مجتمع‌های آموزشی و تربیتی

ملاحظات	مشخصات فضا			شرح فضا	ردیف	
	تیپ ۳ (مرکز محله ۴۳۲ نفره + سه دوره‌ای) m ^۲	تیپ ۲ (۸۶۴ نفره + سه دوره‌ای) m ^۲	تیپ ۱ (۵۷۶ نفره + دو دوره‌ای) m ^۲			
* ظرفیت تعداد پارکینگ مورد نیاز هر تیپ با توجه به ظرفیت ۴۰٪ پرسنل هر بخش محاسبه گردیده است.	-	۵۳۱/۲	۳۹۲	بخش پیش دبستانی و کلاس‌های اول و دوم	دوره پیش دبستانی و ابتدایی	۱
	-	۶۱۲/۴	۴۵۱/۶	بخش سوم و چهارم و پنجم ابتدایی	دوره متوسطه اول و دوم	۲
	-	۱۰۴	۹۸	بخش مشترک		۳
	-	۱۲۴۷/۶	۹۴۱/۶	جمع بخش		
		۸۵۸/۸۲	۸۵۸/۸۲	بخش متوسطه اول		۴
		۱۲۳۳/۲	۱۲۳۳/۲	بخش متوسطه دوم		۵
		۵۰	۵۰	بخش مشترک		۶
		۲۱۴۲/۰۲	۲۱۴۲/۰۲	جمع بخش		
		۳۱۰۰	۳۱۰۰	محوطه باز بخش مدیریت و فضاهای عمومی		۷
		۵۲۴۲	۶۴۸۹/۶۲	جمع کل محوطه باز		۸
		۲۲۸۲/۲	۳۱۵۷/۱۸	سطح اشغال بنا در شهرهای درجه یک		۹
		۷۵۲۴/۲	۹۶۴۶/۸	جمع کل زمین مورد نیاز برای شهرهای درجه یک		۱۰
		۱۷/۴۱	۱۱/۱۶	سرانه زمین برای شهرهای درجه یک		۱۱
		۵۲۴۲	۶۴۸۹/۶۲	جمع کل محوطه باز		۱۲
		۲۸۵۲/۶	۳۹۴۶/۴۷	سطح اشغال بنا در شهرهای درجه دو		۱۳
	۸۰۹۴/۶	۱۰۴۳۶/۰۹	جمع کل زمین مورد نیاز برای شهرهای درجه دو		۱۴	
	۱۸/۷۳	۱۲/۰۷	سرانه زمین برای شهرهای درجه دو		۱۵	

جدول شماره ۷ - متوسط سرانه فضاهای هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای

انواع هنرستان‌های سه رشته‌ای					انواع هنرستان‌های پنج رشته‌ای					
۱	۲	۳	۴	۵	۱	۲	۳	۴	۵	
حداقل		حداکثر			حداقل		حداکثر			ظرفیت دانش‌آموزان در کلاس درس
۲۵		۳۰			۲۵		۳۰			
۲۲۵		۲۷۰			۳۷۵		۴۵۰			کل دانش‌آموزان
۲۵۰					۴۱۵					میانگین کل دانش‌آموزان
۱۱					۱۰					سرانه فضای خالص
۱۴					۱۴					سرانه فضای ناخالص
۱۵					۱۵					سرانه فضای ناخالص (در اقلیم‌های گرم)
۶					۶					سرانه فضای باز
۱۶					۲۲					سرانه زمین به ازاء هر هنرجو (بر اساس حداقل فضای باز مورد نیاز)

- در هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای دو تیپ کلی هنرستان یکی با حداکثر سه رشته و دیگری با حداکثر پنج رشته در نظر گرفته شده است. که مناسب‌ترین شرایط برای استفاده بهینه از کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌های تخصصی پنج رشته‌ای می‌باشد.
- هنرستان‌ها را می‌توان از نظر فضاهای بسته غیرمشترک (آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های سبک و سنگین) به ۷ نوع^۱ به شرح زیر طبقه‌بندی نمود:

نوع ۱: رشته‌هایی همچون «نقشه‌برداری» و «حسابداری» که نیازی به آزمایشگاه و کارگاه تخصصی ندارند.

نوع ۲: برخی رشته‌های زمینه صنعت همچون «الکترونیک»، «الکتروتکنیک»، «مخابرات دریایی»، «ناوبری»، «صنایع شیمیایی» که فقط واجد آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های سبک هستند.

نوع ۳: برخی رشته‌های زمینه صنعت همچون «ساختمان»، «تأسیسات»، «صنایع فلزی»، «مکانیک خودرو»، که فقط واجد آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های سنگین هستند.

^۱ در این تقسیم‌بندی رشته‌های "معدن" و "سیمان" که به دلیل آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های تخصصی بهتر است همجوار معادن و کارخانجات مربوط تأسیس گردند و نیز "چاپ دستی" در نظر گرفته نشده‌اند.

نوع ۴: برخی رشته‌های زمینه صنعت همچون «مکانیک موتورهای دریایی»، «سرامیک»، «نساجی»، «متالورژی»، «چاپ»، «ساخت و تولید»، «چوب و کاغذ»، «نقشه‌کشی عمومی»، که واجد آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های سبک و سنگین هستند.

نوع ۵: کلیه رشته‌های زمینه خدمات غیر از «تربیت بدنی» که فقط واجد آزمایشگاه و کارگاه سبک هستند.

نوع ۶: رشته «تربیت بدنی» از زمینه خدمات که فقط واجد سالن ورزش سرپوشیده (سنگین) است.

نوع ۷: کلیه رشته‌های زمینه کشاورزی که واجد آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های سبک و سنگین و زمین زراعی و باغی هستند.

تدوین استانداردهای فضاهای آموزشی، تربیتی و ورزشی

۱- وزارت آموزش و پرورش موظف است ضوابط، معیارها و استانداردهای طراحی کلیه فضاهای آموزشی، تربیتی و ورزشی از جمله مدارس پیش دبستانی، ابتدایی و متوسطه، مجتمع‌های آموزشی و تربیتی، هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و کارودانش، مدارس با نیازهای ویژه (استثنایی)، مدارس با نیازهای خاص (استعدادهای درخشان، نمونه دولتی و مدارس ورزش)، مدارس شبانه‌روزی، پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی، موزه و نمایشگاه علم و فناوری، دارالقرآن، اردوگاه‌های دانش‌آموزی، کانون‌های فرهنگی، کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان، سالن‌های ورزشی، فضاهای ورزشی روباز، استخر و ورزشگاه‌های دانش‌آموزی را متناسب با جداول فوق و رعایت اصول و ضوابط ذیربط ظرف مدت دو سال تهیه و به تصویب کمیسیون اقتصاد و منابع فیزیکی شورای عالی آموزش و پرورش و سایر مراجع ذیصلاح برساند.

۲- وزارت آموزش و پرورش موظف است در صورت نیاز، ضوابط خاص مدارس غیردولتی و سایر مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی را متناسب با ضوابط مصوب مدارس دولتی، حداکثر ظرف مدت یک سال تدوین و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برساند.

۳- در مناطق روستایی دارای چندین مدرسه زیر ۶ کلاس فاقد سالن ورزشی سرپوشیده، یک سالن ورزشی سرپوشیده به صورت مستقل و یا در یکی از مدارس، با اولویت مدارس دخترانه، با حداقل ابعاد سالن تیپ پنج و حداکثر تیپ سه، احداث شود.

۴- در مناطق شهری، با توجه به تعداد، نوع و جمعیت کل مدارس و کلاس‌های درس، یک سالن ورزشی سرپوشیده، با حداقل ابعاد سالن تیپ دو و حداکثر تیپ یک، به صورت مستقل و

یا در یکی از مدارس، با امکان استفاده برای کلیه مدارس منطقه/ ناحیه و همچنین ساکنان محله، در نظر گرفته شود.

مکان یابی:

۱- سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور موظف است در مکان‌یابی فضاهای آموزشی، تربیتی و ورزشی، ضمن رعایت اصول فنی و مهندسی با توجه به تحولات جمعیتی و پراکنش فضاهای موجود و با رعایت ضوابط و اصول همجواری، ویژگی‌های محیطی، شعاع دسترسی، اقلیم و ظرفیت و با هماهنگی ادارات آموزش و پرورش و سایر نهادها، زمین مناسب را انتخاب نماید.

۲- در تخریب و بازسازی مدارس موجود و نیز احداث مدارس جدید توسط خیرین و نیکوکاران، رعایت استاندارد سرانه زمین و فضا الزامی است و حتی‌المقدور باید از ساخت مدارس در زمین‌های کوچک جلوگیری شود.

۳- وزارت آموزش و پرورش موظف است ظرف مدت یک‌سال طرح ساماندهی مدارس موجود را به منظور کاهش تعداد مدارس با رویکرد ایجاد مدارس متوسط و بزرگ و افزایش بهره‌وری، تهیه و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برساند.

تجهیزات آموزشی، تربیتی و ورزشی:

۱- وزارت آموزش و پرورش (سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی) موظف است با همکاری سازمان‌ها و واحدهای ذیربط و سازمان ملی استاندارد ایران، ضوابط و استانداردهای تجهیزات، مواد و فناوری‌های آموزشی، تربیتی و ورزشی مبتنی بر اقتضائات برنامه درسی ملی را حداکثر ظرف مدت یک سال پس از ابلاغ این مصوبه تدوین و مبنای عمل قرار دهد و سالانه آن را به‌روزرسانی نماید.

۲- وزارت آموزش و پرورش موظف است نسبت به ایجاد مرکز تخصصی کنترل کیفیت، برای تهیه، استقرار و پایش تجهیزات، مواد و فناوری آموزشی بر اساس استانداردها اقدام نموده و از ظرفیت بخش غیردولتی حداکثر استفاده را به عمل آورد.

۳- وزارت آموزش و پرورش موظف است به منظور تحقق اهداف ساحت‌های تربیتی، امکانات، تجهیزات و فناوری‌های مناسب در تمام ساحت‌ها را برای مدارس و مراکز آموزشی، تربیتی و ورزشی نوساز و موجود، با رعایت اصل عدالت در تأمین و توزیع، تهیه و تحویل ادارات آموزش و پرورش دهد.

۴- وزارت آموزش و پرورش موظف است به منظور تأمین و حفظ سلامت دانش‌آموزان، الزامات بهداشتی و استانداردهای ارگونومیکی مربوط به طراحی فضا، تجهیزات آموزشی و

چیدمان آن‌ها را که توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تدوین و صادر می‌شود، رعایت کند و نظارت‌های لازم را بر حسن اجرای این مصوبه به عمل آورد.

۵- در تأمین تجهیزات آموزشی، تربیتی و ورزشی ضمن رعایت اصل اقتصادی بودن، اولویت با تولیدات و محصولات داخلی و بومی خواهد بود.

فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات (فاوا):

۱- وزارت آموزش و پرورش (سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور) موظف است همزمان با تحویل فضاهای آموزشی و تربیتی نسبت به تأمین تجهیزات و زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات بر اساس استانداردهای مصوب اقدام نماید.

۲- وزارت آموزش و پرورش موظف است نسبت به ارتقا و توسعه تجهیزات و زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات مدارس موجود، بر اساس استانداردهای مصوب، طی برنامه ششم توسعه اقدام نماید.

۳- وزارت آموزش و پرورش (سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی) موظف است با همکاری سازمان‌ها و نهادهای ذی‌ربط، نسبت به تهیه و تدوین استانداردهای نرم‌افزاری، سخت‌افزاری، زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات و محتوای الکترونیکی موردنیاز مدارس، مبتنی بر برنامه درس ملی، با استفاده از ظرفیت بخش غیردولتی و دولتی اقدام نماید.

۴- وزارت آموزش و پرورش موظف است نسبت به تهیه و تدوین ضوابط و استانداردهای مربوط به امنیت فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی و فناوری‌های ایمنی و کنترل از راه دور مدارس براساس تکنولوژی‌های روز اقدام نماید.

مدیریت نگهداری و تعمیر :

۱- وزارت آموزش و پرورش (سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور) موظف است پس از ساخت، تکمیل و تجهیز مدارس، آنها را به عنوان املاک دولتی، طی انجام مراحل قانونی و رسمی با نظارت اداره کل آموزش و پرورش استان، تحویل رئیس آموزش و پرورش منطقه/ ناحیه ذی‌ربط دهد.

۲- ادارات آموزش و پرورش مناطق/ نواحی موظفند در زمان انتصاب مدیران مدارس و مراکز آموزشی و تربیتی، ساختمان و تجهیزات موجود را به عنوان املاک و اموال دولتی طی انجام مراحل قانونی و رسمی از مدیر قبلی تحویل گرفته و به مدیر جدید تحویل دهند.

۳- مسئولیت نگهداری فضاها و تجهیزات آموزشی، تربیتی و ورزشی با وزارت آموزش و پرورش (بهره‌بردار) می‌باشد که برای انجام این مأموریت، باید ساز و کارهای لازم (از جمله ساختار اداری، نیروی انسانی، منابع مالی) را با هماهنگی مراجع ذی‌ربط تدارک نماید.

۴- مسئولیت تعمیرات جزئی^۱ مدارس و فضاهای آموزشی و تربیتی و تجهیزات برعهده ادارات آموزش و پرورش می‌باشد که برای انجام آن با برون‌سپاری، از پیمانکاران مورد تأیید سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور استفاده خواهند کرد.

۵- مسئولیت تعمیرات اساسی^۲ مدارس و فضاهای آموزشی، تربیتی و ورزشی برعهده سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور می‌باشد.

تبصره: در صورت نیاز و ضرورت، باید انجام تغییرات اساسی در فضای فیزیکی مدارس و مراکز آموزشی، تربیتی و ورزشی توسط ادارات آموزش و پرورش با موافقت و هماهنگی ادارات کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس استان‌ها صورت پذیرد.

۶- مسئولیت تعمیر و رفع نواقص ناشی از عدم رعایت شرایط عمومی پیمان، در مدارس و مراکز آموزشی، تربیتی و ورزشی نوساز به مدت یک سال بر عهده پیمانکار است که نظارت آن برعهده سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور می‌باشد. بدیهی است تأمین هزینه تعمیر آسیبهایی که توسط کاربران در این مدت وارد می‌شود برعهده آموزش و پرورش می‌باشد.

۷- منابع لازم برای نگهداری و تعمیر، از سرجمع هزینه‌ای و بودجه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی، ملی و مشارکتی وزارت آموزش و پرورش تأمین می‌شود.

۸- وزارت آموزش و پرورش (سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور) موظف است فهرست بازبینی (فرم چک لیست) نگهداری و تعمیر فضاهای آموزشی و تربیتی را ظرف مدت ۳ ماه تدوین کند و آن را جهت کنترل فضاها، تجهیزات و تاسیسات توسط مدیران مدارس و مراکز، در اختیار ادارات آموزش و پرورش قرار دهد.

۹- وزارت آموزش و پرورش (معاونت حقوقی و امور مجلس) موظف است اقدامات لازم را جهت اخذ مجوزهای قانونی نگهداری و تعمیر برای فضاهای آموزشی، تربیتی و ورزشی که در اختیار دارد اما سند آن متعلق به وزارت آموزش و پرورش نمی‌باشد، انجام دهد.

^۱ وزارت آموزش و پرورش (سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور) موظف است نوع نگهداری و تعمیرات جزئی و اساسی فضاهای آموزشی و تربیتی را مشخص و تدوین نموده و آن را به ادارات کل آموزش و پرورش و ادارات کل نوسازی مدارس استان‌ها ابلاغ نماید.

برنامه زیرنظام:

از مجموع ۱۳۱ راهکار سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، تعداد ۹ راهکار به صورت مستقیم با زیرنظام تأمین فضا، تجهیزات و فناوری مرتبط است که عبارتند از: راهکارهای (۶-۱)، (۶-۳)، (۶-۶)، (۹-۲)، (۱۴-۱)، (۱۴-۲)، (۱۴-۳)، (۱۷-۱) و (۲۱-۲) که برای تحقق این راهکارها، ۳۳ برنامه پیش‌بینی شده است که در طول برنامه ششم و هفتم توسعه کشور باید عملیاتی شوند.

برنامه‌های زیرنظام تأمین فضا، تجهیزات و فناوری

هدف عملیاتی ۶	تنوع بخشی به محیط‌های یادگیری در فرایند تعلیم و تربیت رسمی عمومی
راهکار شماره ۶-۱	ایجاد، توسعه و غنی سازی واحد اطلاعات و منابع آموزش و پرورش در سطح مدرسه (از قبیل کتابخانه، آزمایشگاه و کارگاه، شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات)
ردیف	عناوین برنامه
۱	تدوین ضوابط و استانداردهای طراحی، ساخت و تجهیز واحد اطلاعات و منابع آموزش و پرورش در سطح مدرسه
۲	طراحی، ساخت، تجهیز و توسعه واحد اطلاعات و منابع آموزش و پرورش در سطح مدرسه براساس استانداردهای مصوب
۳	ایجاد و فراهم نمودن سامانه‌ها و زیرساخت‌های لازم برای واحد اطلاعات، اتصال منابع اطلاعاتی به یکدیگر و اتصال کلیه مدارس به شبکه اینترنت
۴	متناسب سازی، توسعه و تجهیز فضاهای آموزشی و تربیتی موجود با اقتضائات واحد اطلاعات و منابع بر اساس ضوابط مصوب
۵	تأسیس و تجهیز کتابخانه آموزشی مطابق با استاندارد ملی با اولویت دوره متوسطه با مشارکت والدین و سایر نهادها و دستگاه‌های ذی‌ربط
۶	تأسیس و تجهیز کتابخانه کلاسی در دوره ابتدایی با مشارکت والدین و سایر نهادها و دستگاه‌های ذی‌ربط
راهکار شماره ۶-۳	ایجاد موزه و نمایشگاه علم و فناوری در هریک از شهرستان‌ها تا پایان برنامه ششم توسعه کشور، به منظور فراهم آوردن زمینه مشاهده و تجربه فزونتر دانش‌آموزان و عینی‌تر کردن محتوای آموزشی کتب درسی
ردیف	عناوین برنامه
۱	تهیه و تدوین برنامه فیزیکی، ضوابط، استانداردها، دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌های مرتبط با طراحی، ساخت و تجهیز موزه و نمایشگاه علم و فناوری
۲	طراحی، ساخت و تجهیز موزه و نمایشگاه علم و فناوری با اولویت مراکز استان‌ها و شهرستان‌های بزرگ و با مشارکت سایر دستگاه‌ها، نهادهای دولتی و غیردولتی و شهرداری‌ها و موسسات خیریه
۳	ایجاد موزه و نمایشگاه علم و فناوری و تجهیز آن در ساختمان‌های آموزشی و تربیتی موجود با انجام تغییرات لازم و استفاده از مشارکت سایر دستگاه‌ها و نهادهای دولتی، بخش غیردولتی و شهرداری‌ها و موسسات خیریه

توسعه و اسناد تحولی - برنامه زیر نظام تامین فضا ۷۰۳

راهکار شماره ۶-۶	ایجاد شبکه‌های از محیط‌های یادگیری مانند پژوهش‌سراها، اردوگاه‌ها، خانه‌های فرهنگ، کتابخانه‌های عمومی، نمایشگاه‌ها و موزه‌های تخصصی علوم و فناوری، مراکز کارآفرینی، ورزشگاه‌ها و سایر مراکز مشابه و برقراری تعامل اثربخش مدارس با این محیط‌ها، با رعایت اصل غنی‌سازی محیط مدرسه با همکاری سایر دستگاه‌ها
ردیف	عناوین برنامه
۱	تهیه و تدوین برنامه فیزیکی، ضوابط، استانداردها، دستورالعمل‌ها، آیین‌نامه‌ها و طرح‌های تحقیقاتی مرتبط با طراحی، ساخت و تجهیز محیط‌های یادگیری مانند پژوهش‌سراها، اردوگاه‌ها، کانون‌های فرهنگی تربیتی، کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان، دارالقرآن، نمایشگاه‌ها و موزه‌های تخصصی علوم و فناوری، سالن‌های ورزشی، استخر و ورزشگاه‌های دانش‌آموزی، فضاهای ورزشی روباز با محوریت برنامه درسی ملی
۲	طراحی، ساخت، توسعه، تجهیز، متناسب‌سازی و مقاوم‌سازی محیط‌های یادگیری مانند پژوهش‌سراها، اردوگاه‌ها، نمایشگاه‌ها و موزه‌های تخصصی علوم و فناوری بر اساس اصول و ضوابط ارگونومیک برای ایجاد شبکه‌های از محیط‌های یادگیری
۳	ایجاد زیرساخت‌های لازم فناوری برای برقراری ارتباط شبکه‌های محیط‌های یادگیری با یکدیگر و مدارس
۴	ساماندهی و متناسب‌سازی فضاها و امکانات موجود با محوریت مدرسه برای استفاده بهینه از ظرفیت‌ها و منابع با مشارکت سایر دستگاه‌های دولتی و بخش غیردولتی
هدف عملیاتی ۹	جلب مشارکت ارکان سهیم و مؤثر بخش عمومی و غیردولتی در تعلیم و تربیت رسمی عمومی
راهکار شماره ۹-۲	ایجاد سازوکارهای مناسب برای حفظ و ارتقای مستمر سطح مشارکت واقفین و خیرین مدرسه‌ساز از قبیل نام‌گذاری مدارس به نام ایشان، مشارکت آنان در مدیریت مدارس خیرساز، مشارکت دولت در تأمین هزینه‌های این مدارس
ردیف	عناوین برنامه
۱	ایجاد سامانه اطلاع‌رسانی مشارکت خیرین و شبکه خیرین مدرسه‌ساز در سطوح داخلی و بین‌المللی جهت جذب اعضای جدید و دریافت کمک‌های نقدی و غیر نقدی
۲	تدوین و اجرای ساز و کارهای اثربخش برای شناسایی، جذب و نگهداشت خیرین مدرسه‌ساز
۳	ایجاد و تقویت راهکارهای مشارکت دولت و سایر نهادهای دولتی و غیردولتی در ساخت و تجهیز فضاهای آموزشی و تربیتی
۴	تدوین ساز و کارهای مناسب برای افزایش سطح مشارکت خیرین مدرسه‌ساز در مدیریت مدارس خیرساز از قبیل طرح هیأت امنایی کردن مدارس

هدف عملیاتی ۱۴	ایجاد و متناسب‌سازی فضاهای تربیتی با ویژگی‌ها و نیازهای دانش‌آموزان و اقتضانات فرهنگ اسلامی ایرانی و شرایط اقلیمی، فرهنگی و جغرافیایی
راهکار شماره ۱-۱۴	طراحی و ساخت فضاهای تربیتی متناسب با اقتضانات برنامه درسی، استانداردهای تربیتی، تحولات جمعیتی، اصول شهرسازی و معماری و شرایط اقلیمی با تأکید بر استفاده از فناوری‌های نوین ساخت و تجهیزات آموزشی و رعایت الگوی معماری اسلامی - ایرانی و توجه ویژه به نقش محوری نمازخانه در طراحی و معماری اسلامی
ردیف	عناوین برنامه
۱	تدوین و به روز آوری ضوابط، استانداردها و دستورالعمل‌ها طرح‌های تحقیقاتی مرتبط با طراحی، ساخت و تجهیز فضاهای آموزشی و تربیتی، متناسب با اقتضانات برنامه درسی، استانداردهای تربیتی، تحولات جمعیتی، اصول شهرسازی و معماری و شرایط اقلیمی
۲	هویت بخشی به فضاهای آموزشی و تربیتی با تدوین و پیاده سازی الگوها و شاخص‌های معماری اسلامی - ایرانی
۳	طراحی، ساخت، تجهیز و متناسب‌سازی فضاهای آموزشی و تربیتی با رویکرد هویت بخشی به فضاهای تربیتی و رعایت الگوی معماری اسلامی - ایرانی و فناوری‌های نوین ساخت با رویکرد انعطاف‌پذیری در بهره‌برداری
راهکار شماره ۲-۱۴	متناسب‌سازی فضاهای فیزیکی، آموزشی و تربیتی با نیازهای ویژه و تفاوت‌های جنسیتی دانش‌آموزان با تأکید بر فراهم آوردن الزامات نهادینه سازی فرهنگ ایمانی، عفاف و پوشش و رعایت احکام محرمیت در محیط
ردیف	عناوین برنامه
۱	تدوین و به‌روزآوری ضوابط، استانداردها، دستورالعمل‌ها و طرح‌های تحقیقاتی مرتبط با طراحی فضاهای آموزشی، تربیتی و ورزشی با نیازهای ویژه و تفاوت‌های جنسیتی و سنی دانش‌آموزان
۲	طراحی، ساخت و تجهیز فضاهای آموزشی، تربیتی و ورزشی با نیازهای ویژه و تفاوت‌های جنسیتی و سنی دانش‌آموزان
۳	توسعه، متناسب‌سازی و مقاوم‌سازی فضاهای آموزشی، تربیتی و ورزشی با نیازهای ویژه و تفاوت‌های جنسیتی و سنی دانش‌آموزان
راهکار شماره ۳-۱۴	اهتمام به طراحی، ساخت و تجهیز مناسب نمازخانه، کتابخانه، آزمایشگاه، فضای سبز و فضای ورزشی در تمام مدارس به عنوان محیط تعلیم و تربیت
ردیف	عناوین برنامه
۱	تدوین و به‌روزآوری ضوابط و استانداردهای مرتبط با طراحی، ساخت و تجهیز فضاهایی مانند نمازخانه، کتابخانه، آزمایشگاه، فضای سبز و فضای ورزشی و همچنین پایگاه تغذیه سالم اعم از سالن‌های ورزشی، استخر و ورزشگاه‌های دانش‌آموزی، فضاهای ورزشی روباز در مدارس با توجه به اقتضانات فرهنگ اسلامی ایرانی و شرایط اقلیمی، فرهنگی و جغرافیایی و سنی و جنسیتی دانش‌آموزان

توسعه و اسناد تحولی - برنامه زیر نظام تامین فضا ۷۰۵

طراحی، ساخت و تجهیز فضاهای آموزشی، تربیتی و ورزشی بر اساس ضوابط و استانداردهای مصوب	۲
تأمین، متناسب سازی و تجهیز فضاهای آموزشی، تربیتی و ورزشی موجود فاقد نمازخانه، کتابخانه، آزمایشگاه، فضای سبز، فضای ورزشی، اتاق‌های پرورشی و مشاوره و همچنین پایگاه تغذیه سالم با تأکید بر جلب مشارکت سایر سازمان‌ها و خیرین حقیقی و حقوقی	۳
ایجاد و تجهیز نمازخانه در مدارس موجود	۴
هدف عملیاتی ۱۷	ارتقای کیفیت فرایند تعلیم و تربیت با تکیه بر استفاده هوشمندانه از فناوری‌های نوین
راهکار شماره ۱-۱۷	توسعه ضریب نفوذ شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات اینترنت در مدارس با اولویت پرکردن شکاف دیجیتال بین مناطق آموزشی و ایجاد ساز و کار مناسب برای بهره برداری بهینه و هوشمندانه توسط مربیان و دانش‌آموزان در چارچوب نظام معیار اسلامی
ردیف	عناوین برنامه
۱	تدوین ضوابط و مستندات فنی برای طراحی فضاهای آموزشی و تربیتی با رویکرد اتصال به شبکه ملی اطلاعات و استفاده بهینه از فناوری‌های نوین
۲	تدوین مدل‌های استاندارد و استقرار نظام پایش شاخص‌های توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش در سطوح استانی، ملی و بین‌المللی در چهار چوب سند توسعه فاوا در آموزش و پرورش
۳	توسعه زیرساخت‌ها و اتصال کلیه مدارس به شبکه ملی اطلاعات و اینترنت با اولویت مدارس شبانه روزی و مناطق محروم و عشایری و با رعایت عدالت تربیتی تا پایان برنامه ششم توسعه کشور با همکاری و مشارکت دستگاه‌های ذیربط
هدف عملیاتی ۲۱	بازنگری و بازمهندسی ساختارها و رویه‌ها و روش‌ها
راهکار شماره ۲-۲۱	استقرار نظام مکان‌یابی مدارس بر اساس سامانه آمایش سرزمین و تحولات جمعیتی (ناظر به ۵۰ سال آینده)
ردیف	عناوین برنامه
۱	تدوین شاخص‌ها و معیارهای مکان‌یابی فضاهای آموزشی، تربیتی و ورزشی مبتنی بر آمایش سرزمین و تحولات جمعیتی
۲	طراحی و استقرار نظام هوشمند الکترونیکی برای مکان‌یابی مناسب فضاها و مراکز آموزشی، تربیتی و ورزشی
۳	ساماندهی فضاهای آموزشی موجود به منظور جمع‌آوری آنها و افزایش بهره‌وری با رویکرد مدارس متوسط و بزرگ

استلزامات:

۱- وزارت آموزش و پرورش موظف است برای تحقق اهداف و برنامه‌های زیرنظام تأمین فضا، تجهیزات و فناوری، استلزامات حقوقی، قانونی و مالی آن را با مشارکت سایر دستگاه‌ها و مراجع ذی‌ربط فراهم نماید.

۲- وزارت آموزش و پرورش موظف است برنامه اجرایی و عملیاتی شامل اقدامات و فعالیت‌های سرآمد زیرنظام تأمین فضا، تجهیزات و فناوری برای اجرا در طول برنامه ششم را تنظیم و حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این مصوبه به تصویب کمیسیون ذی‌ربط در شورای عالی آموزش و پرورش برساند.

۳- وزارت آموزش و پرورش موظف است با استفاده از ظرفیت و اختیارات مجلس شورای اسلامی، هیئت دولت، وزارتخانه‌ها، دستگاه‌های اجرایی، شورای عالی انقلاب فرهنگی و سایر مراجع سیاست‌گذاری و تخصیص دهنده منابع، زمینه ایفای مسئولیت عوامل موثر برون سازمانی برای تحقق اهداف و برنامه‌های زیرنظام تأمین فضا، تجهیزات و فناوری را فراهم آورد.

۴- نظارت اجرایی و عملیاتی این برنامه، توسط وزارت آموزش و پرورش و واحدهای ذی‌ربط آن، انجام می‌شود و نظارت و ارزشیابی راهبردی برعهده شورای عالی آموزش و پرورش می‌باشد.

۵- با توجه به مفاد فصل هشتم سند تحول بنیادین و فرایند اصلاح و به‌روزروری سند تحول، در صورت انجام تغییر در سند تحول و متناظر با آن، تغییرات لازم در برنامه زیرنظام تأمین فضا، تجهیزات و فناوری اعمال می‌شود و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.

ایشان گران

اعطای دیپلم افتخاری به دانش آموزان شهید دانشسراهای تربیت معلم
مصوب جلسه ۵۴۷ تاریخ ۱۳۷۱/۷/۲ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۸۴۴ تاریخ ۱۳۷۱/۷/۲۰

شورا موافقت می نماید به دانش آموزان شهید دانشسراهای تربیت معلم، مدرک تحصیلی دیپلم افتخاری اعطا شود تا خانواده های معظم آن ها بتوانند از مزایای استخدامی آن استفاده نمایند.

اعطای دیپلم افتخاری به دانش آموزان شهید

مصوب جلسه ۵۸۳ تاریخ ۱۳۷۴/۳/۲۵ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۲۰۲/۲ تاریخ ۱۳۷۴/۴/۲۶

شورا موافقت می نماید به دانش آموزان شهیدی که در حراست از حریم مقدس اسلام در صحنه های دفاع از انقلاب اسلامی به درجه رفیع شهادت نائل گردیده اند، گواهینامه دیپلم افتخاری (برابر فرم ضمیمه) اعطا شود تا خانواده های معظم آن ها در صورت لزوم بتوانند از مزایای استخدامی آن استفاده نمایند.

آیین نامه اجرایی این مصوبه توسط ستاد هماهنگی امور ایشارگران وزارت متبوع تدوین و پس از تصویب و تایید وزیر آموزش و پرورش اعلام خواهد شد.

و لا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتًا بَلْ أَحْيَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ

محل الصاق
عکس

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش

شماره ثبت:

تاریخ: گواهینامه افتخاری دوره متوسطه»

به نشانه قدرشناسی از مقام والا و متعالی شهیدان انقلاب اسلامی و به استناد رأی صادره در پانصد و هشتاد و سومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۷۴/۳/۲۵ و به پاس ایثارگری‌های شهید گرانقدر
فرزند شماره شناسنامه شماره صادره از متولد سال
دانش آموز

شهرستان استان که در تاریخ در پاسداری از حریم مقدس
اسلام در صحنه‌های دفاع از انقلاب اسلامی به درجه رفیع شهادت نائل گردیده، این
گواهینامه افتخاری به آن شهید بزرگوار اعطا می‌گردد.

وزیر آموزش و پرورش

مدیرکل آموزش و پرورش استان

نحوه ادامه تحصیل دانش آموزان مدارس ایثارگران

مصوب جلسه ۶۲۳ تاریخ ۱۳۷۷/۴/۱۸ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۵۵۰/۲ تاریخ ۱۳۷۷/۴/۲۳

۱- ایثارگرانی که دارای کارنامه مردودی مدارس عادی «و ایثارگران»^۱ می‌باشند و تمایل به ثبت‌نام و ادامه تحصیل در مدارس ایثارگران داشته باشند، در صورتی که از زمان مردودی آنان بیش از سه سال نگذشته باشد از گذراندن دروسی که در آنها نمره قبولی کسب کرده‌اند، معاف خواهند بود.

۲- تعداد دفعات مشروطی (متوالی یا متناوب) برای دانش آموزان مدارس ایثارگران در دوره راهنمایی حداکثر ۵ و در دوره متوسطه حداکثر ۶ نیم‌سال تعیین می‌گردد. چنانچه دانش آموزی بیش از دفعات مذکور مشروط شود، در صورت تمایل باید به شیوه داوطلب آزاد ادامه تحصیل دهد.

تبصره - غیبت غیرموجه در امتحان پایان نیم‌سال به منزله صفر و غیبت موجه موجب حذف درس خواهد شد.

۳- چنانچه در آخرین نوبت امتحانی دوره متوسطه تعداد ساعات دروس باقی‌مانده دانش آموز ایثارگری برای اخذ دیپلم بیش از سقف مجاز باشد، انتخاب واحد اضافی تا ۶ ساعت بلامانع است.

تبصره - رعایت پیش‌نیاز در آخرین نوبت امتحانی ضروری نمی‌باشد.

^۱ برابر مصوبه جلسه ۲۲۳ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۸/۱۱/۵ که طی شماره ۱۲۰/۳۲۵۴/۸ تاریخ ۱۳۷۸/۱۱/۱۳ ابلاغ شده است، عبارت «و ایثارگران» به بند یک رأی مذکور اضافه شد.

ضوابط استفاده اיתارگران از تسهیلات آموزشی

مصوب جلسه ۶۳۲ تاریخ ۱۳۷۷/۱۲/۶ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۴۷۲۳/۸ تاریخ ۱۳۷۷/۱۲/۹

- ۱- افراد ذیل مجاز به ثبت نام و تحصیل در مدارس ایتارگران می باشند:
 - الف) دانش آموزانی که قبلاً در این گونه مدارس ثبت نام کرده و مشغول به تحصیل هستند.
 - ب) رزمندگانی که حداقل دارای سه ماه سابقه حضور داوطلبانه در جبهه می باشند.
 - ج) جانبازانی که میزان جانبازی آن ها ۱۰٪ یا بالاتر است.
 - د) آزادگان
 - ه) خواهران و برادران شهدا و مفقودالائرها.
 - و) پدران و مادران شهدا و مفقودالائرها.
 - ز) همسران جانبازان ۲۵٪ و بالاتر و همسران آزادگان^۱.
 - ح) همسران و فرزندان شاهد (شهید، مفقودالائتر، اسیر، جانباز ۲۵٪ و بالاتر) و فرزندان آزادگان^۲.
 - ط) همسران رزمندگانی که حداقل ۶ ماه سابقه حضور در جبهه دارند.
 - ۲- افراد ذیل در صورت تحصیل در مدارس بزرگسالان در مقایسه با سایر دانش آموزان می توانند از حق یک نوبت مشروطی بیشتر و همچنین انتخاب دو واحد درسی اضافه تر در هر نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی استفاده نمایند.
 - الف) سربازانی که در طول خدمت حداقل ۶ ماه در جبهه حضور داشته اند.
 - ب) فرزندان رزمندگانی که حداقل ۶ ماه در جبهه حضور داشته اند.
 - ج) فرزندان جانبازان کمتر از ۵۰ درصد.
- تبصره - واجدین شرایط تحصیل در مدارس ایتارگران نیز در صورت تحصیل در مدارس بزرگسالان می توانند از تسهیلات این بند بهره مند شوند.

^۱ و ^۲ به استناد مصوبه جلسه ۷۳۹ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۸۵/۸/۱۶ بندهای «ز» و «ح» به شرح فوق اصلاح شد.

۳- افراد مشمول بند ۱ در صورت شرکت در امتحانات نهایی جامع (متفرقه) دوره راهنمایی تحصیلی در مقایسه با سایر دانش‌آموزان از یک نوبت امتحانی بیشتر برخوردار خواهند بود.

**اعطای گواهینامه افتخاری پایان تحصیلات دوره سه ساله
راهنمایی تحصیلی به شهدای بزرگسال نهضت سوادآموزی
مصوب جلسه ۶۳۲ تاریخ ۷۷/۱۲/۶ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۵۴۵/۸ تاریخ ۱۳۷۷/۱۲/۱۲**

ماده واحده :

شورا موافقت می‌نماید به شهدای بزرگسال نهضت سوادآموزی که در حراست از حریم مقدس اسلام در صحنه‌های دفاع از انقلاب اسلامی به درجه رفیع شهادت نایل گردیده‌اند، گواهینامه افتخاری پایان تحصیلات دوره سه ساله راهنمایی تحصیلی توسط وزارت آموزش و پرورش اعطا شود تا خانواده آن‌ها در صورت لزوم بتوانند از مزایای قانونی آن استفاده نمایند.

دستورالعمل اجرایی این مصوبه توسط اداره کل امور ایثارگران تدوین و پس از تأیید وزیر آموزش و پرورش اعلام خواهد شد.

شرایط قبولی پایه سوم راهنمایی تحصیلی در مدارس ایثارگران^۱

مصوب جلسه ۲۱۴ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۷۸/۷/۱۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۲۶۱۲/۸ تاریخ ۱۳۷۸/۷/۱۷

«دانش‌آموزان پایه سوم راهنمایی تحصیلی مدارس ایثارگران که معدل کل آنان در آخرین نوبت امتحانی حداقل ۱۰ باشد ولی در یک درس نمره بین ۷ تا ۱۰ و یا معدل کل آنان دوازده باشد ولی در دو درس نمره بین ۷ تا ۱۰ کسب کرده، باشند قبول شناخته می‌شوند.»

^۱ برابر مصوبه جلسه ۲۲۳ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۸/۱۱/۵ که طی شماره ۱۲۰/۳۸۴۳/۸ تاریخ ۱۳۷۸/۱۱/۱۶ ابلاغ شده است، در خصوص رأی صادره در جلسه ۲۱۴ کمیسیون معین به شرح ذیل اعلام نظر گردید:

«ملاک استفاده از مفاد رأی صادره در دویست و چهاردهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۸/۷/۱۳ در آخرین نوبت امتحانی جمع نمره میان ترم و ضریب دو پایان ترم تقسیم بر سه خواهد بود.»

نحوه تحصیل آزادگان و جانبازان ۷۰ درصد و بالاتر در شاخه کاردانش

مصوب جلسه ۲۳۵ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۷۹/۴/۱۴ - شماره ابلاغ ۱۳۷۹/۴/۲۵ تاریخ ۱۳۷۹/۴/۲۵

آزادگان و جانبازان ۷۰ درصد و بالاتر (مشمول رأی صادره در یکصد و نود و سومین^۲ جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۷۷/۱۲/۲۵) در صورت ارائه گواهینامه مهارت، در قالب یکی از رشته‌های مهارتی شاخه کاردانش (حداقل ۲۰ واحد مهارتی) و کسب نمره حداقل ۱۰ در هر یک از دروس ریاضی (۱) - زبان خارجی (۲) - ادبیات فارسی (۲) - زبان فارسی (۲) - عربی (۲) - دینی و قرآن (۲) - جغرافیای ایران و تاریخ معاصر ایران، گواهینامه پایان تحصیلات دوره متوسطه در شاخه کاردانش دریافت می‌کنند.

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۷۳۹ شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۸۵/۸/۱۶ مفاد مصوبه فوق به جانبازان «۲۵ درصد و بالاتر» نیز تسری یافت.

^۲ برابر مصوبه جلسه ۱۹۳ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۷۷/۱۲/۲۵ که طی شماره ۱۳۷۹/۴/۲۵ مورخ ۱۳۷۸/۲/۱ ابلاغ شده است، کلیه آزادگان عزیز می‌توانند در سه نوبت امتحانی دی، خرداد و شهریور در امتحانات سال سوم متوسطه نظام جدید شرکت و در صورت کسب شرایط قبولی، گواهینامه پایان تحصیلات دوره متوسطه را دریافت کنند.

- برابر مصوبه دویست و پنجاه و یکمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۷۹/۱۱/۱۸ که طی شماره ۱۳۷۹/۱۱/۱۹ مورخ ۱۳۷۹/۱۱/۱۹ ابلاغ شده است:

جدول تطبیقی دروس نیم‌سالی واحدی به سالی واحدی برای واجدین شرایط استفاده از مفاد رأی فوق به شرح زیر است.

ردیف	دروس شیوه نیم‌سالی - واحدی	واحد	دروس شیوه سالی - واحدی	واحد
۱	ریاضی (۱)+ریاضی (۲)	۲+۲	ریاضی (۱)	۴
۲	زبان خارجی (۲)	۲	زبان خارجی (۲)	۲
۳	ادبیات فارسی (۳)+ادبیات فارسی (۴)	۱+۱	ادبیات فارسی (۲)	۲
۴	ادبیات فارسی (۳)+ادبیات فارسی (۴)	۱+۱	ادبیات فارسی (۲)	۲
۵	عربی (۲)	۲	عربی (۲)	۲
۶	تعلیمات دینی (۲)+قرآن (۲)	۲+۱	تعلیمات دینی و قرآن (۲)	۲+۱
۷	جغرافیای ایران و جغرافیای استان	۳	جغرافیای عمومی و استان	۳
۸	تاریخ ایران (از صفویه تا معاصر)	۳	تاریخ معاصر ایران	۲

مجوز ادامه تحصیل آزادگان و جانبازان ۷۰٪ و بالاتر در سال سوم «متوسطه نظام جدید مدارس ایشانگران»

مصوب جلسه ۲۴۵ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۷۹/۹/۲۲ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۲۹۲۱/۸ تاریخ ۱۳۷۹/۹/۲۷

ماده واحده:

به کلیه آزادگان و جانبازان ۷۰٪ و بالاتر اجازه داده می‌شود بدون ارائه مدارک تحصیلی سنوات قبل، در سال سوم متوسطه نظام جدید مدارس ایشانگران ثبت‌نام و با رعایت سایر مقررات به صورت حضوری یا غیرحضوری ادامه تحصیل دهند.

تبصره - افرادی که در نظام جدید آموزش متوسطه تحصیل نموده و یا کارنامه تحصیلی قبلی آنان با نظام جدید تطبیق داده شده است، در صورتی که در برخی از دروس نمره قبولی داشته باشند، نمرات قبولی آنان پذیرفته می‌شود.

ایجاد تسهیلات آموزشی برای آزادگان، جانبازان، خانواده معزز ایشان و خانواده معظم شهدا

مصوب جلسه ۷۳۹ تاریخ ۱۳۸۵/۸/۱۶ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۸۹۳۵ تاریخ ۱۳۸۵/۱۲/۲۱

ماده واحده:

به منظور تجلیل از مقام رفیع شهدا، آزادگان، جانبازان و خانواده‌های محترم آنان، شورای عالی آموزش و پرورش موافقت می‌کند:

۱- افراد مشروحه زیر می‌توانند بدون ارائه مدارک تحصیلی سنوات قبل در امتحانات سال سوم راهنمایی و با داشتن گواهینامه سوم راهنمایی در امتحانات سال سوم متوسطه (شاخه نظری) به صورت داوطلب آزاد شرکت نموده و در صورت احراز شرایط قبولی، گواهینامه پایان تحصیلات دوره مربوط را دریافت کنند:

الف) همسران شهدا، آزادگان و جانبازان ۲۵ درصد به بالا؛

ب) جانبازان ۲۵ درصد به بالا؛

ج) فرزندان شهدا، آزادگان و جانبازان ۵۰ درصد به بالا با حداقل ۲۱ سال سن.

۲- به افراد مشروحه زیر دیپلم افتخاری اعطا شود.

الف) آزادگان و جانبازان ۲۵ درصد به بالا با حداقل ۴۰ سال سن؛

تبصره: جانبازان ۵۰٪ به بالا از شرط سن معاف می‌باشند.

ب) پدران، مادران و همسران شهدا.

۳- در بندهای «ز» و «ح» مصوبه جلسه ۶۳۲ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۷۷/۱۲/۶

عبارت «۵۰ درصد و بالاتر» به «۲۵ درصد و بالاتر» تغییر یابد.

۴- در مصوبه جلسه ۲۳۵ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۷۹/۴/۱۴

عبارت «جانبازان ۷۰ درصد و بالاتر» به «جانبازان ۲۵ درصد و بالاتر» تغییر یابد.

۵- دستورالعمل اجرایی این مصوبه توسط وزارت آموزش و پرورش حداکثر ظرف سه ماه

تهیه و ابلاغ می‌شود.

تاسیس و اداره مدارس

نحوه تأسیس دبیرستان‌های علوم و معارف اسلامی^۱

مصوب جلسه ۶۷۷ تاریخ ۱۳۸۱/۶/۷ - شماره ابلاغ ۸/۲۵۵۴/۱۰ تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۰

۱- دبیرستان‌های علوم و معارف اسلامی با رعایت این مصوبه و با استفاده از قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی (مصوب مجلس شورای اسلامی) یا اساسنامه دبیرستان‌های وابسته به سایر وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مراکز غیر وابسته به آموزش و پرورش (مصوب شورای عالی آموزش و پرورش) تأسیس می‌شوند.

تبصره ۱- در شهرستان‌های که دبیرستان علوم و معارف اسلامی (اعم از دولتی، وابسته و غیردولتی) دایر نمی‌باشد، ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها می‌توانند نسبت به تأسیس این دبیرستان‌ها به صورت دولتی اقدام نمایند؛ در این صورت اداره کل آموزش و پرورش استان به عنوان مؤسس تلقی شده و از شمول شرایط مندرج در بند ۲ مستثنا می‌باشد و لازم است برای اخذ مجوز، درخواست تأسیس را با ذکر دلایل توجیهی، قابلیت‌ها و توانمندی‌های استان جهت طرح در کمیته موضوع بند ۴ این مصوبه به دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش ارسال نماید.

تبصره ۲- پذیرش دانش‌آموزان برای پایه اول از طریق برگزاری آزمون یا تعیین معدل یا برگزاری مصاحبه یا تلفیقی از آن‌ها صورت می‌گیرد و چنانچه پذیرش دانش‌آموزان از پایه دوم صورت پذیرد، این پذیرش از طریق رتبه فضلی با در نظر گرفتن معدل سالیانه پایه اول و معدل رشته علوم و معارف اسلامی (مندرج در فرم شماره یک هدایت تحصیلی) آنان صورت می‌پذیرد.

ضوابط موضوع این مصوبه و چگونگی تکمیل ظرفیت پایه‌های دوم و سوم (در صورت وجود ظرفیت) توسط وزارت آموزش و پرورش مشخص و اعلام خواهد شد.^۲

۲- مؤسس یا حداقل یکی از مؤسسين دبیرستان‌های علوم و معارف اسلامی، علاوه بر ضوابط مربوط (حسب مورد) باید دارای مدرک تحصیلی حداقل سطح سه حوزوی یا دارای

^۱ اصلاحیه جلسه ۸۶۴ تاریخ ۱۳۹۱/۵/۳ در این متن اعمال شد.

^۲ به استناد مصوبه جلسه ۷۶۰ تاریخ ۱۳۸۳/۱۱/۸۶ به شماره ابلاغ ۸/۸۹۸۳/۱۰ تاریخ ۱۳۸۷/۱/۲۵ تبصره فوق اضافه شد.

مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد در رشته‌های مرتبط با علوم و معارف اسلامی از دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی باشد یا از علمای شناخته شده با گواهی مدیریت حوزه علمیه قم باشد.

۳- مدیر این‌گونه دبیرستان‌ها، علاوه بر ضوابط مربوط باید دارای یکی از شرایط مندرج در بند ۲ باشد. صدور ابلاغ مدیریت این قبیل دبیرستان‌ها، منوط به تأیید کمیته موضوع بند ۴ خواهد بود. ابلاغ مدیریت مدارس دولتی برای مدت ۴ سال صادر می‌شود.

۴- به منظور بررسی و تأیید صلاحیت مؤسس دبیرستان‌های علوم و معارف اسلامی، کمیته‌ای مرکب از افراد زیر در دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش تشکیل می‌شود:^۱

۱- دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش (رئیس کمیته)

۲- یکی از معاونین مدیریت حوزه علمیه قم به عنوان نماینده ثابت

۳- رئیس سازمان تبلیغات اسلامی یا رئیس مدارس معارف اسلامی سازمان به عنوان نماینده ثابت

۴- مدیر مدرسه عالی شهید مطهری یا یکی از معاونین وی به عنوان نماینده ثابت

۵- معاون آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش یا یکی از مشاوران وی به عنوان نماینده ثابت

تبصره ۱- تصمیمات کمیته با رأی موافق حداقل دو سوم اعضا معتبر بوده و قابل اجرا می‌باشد.

تبصره ۲- مجوز تاسیس دبیرستان علوم و معارف اسلامی غیردولتی توسط شورای نظارت مرکزی پس از تأیید صلاحیت مؤسس در کمیته مذکور و با امضای وزیر آموزش و پرورش صادر خواهد شد.

۵- دانش‌آموزان رشته علوم و معارف اسلامی از بین افراد علاقه‌مند، مستعد و دارای شایستگی‌های علمی، تربیتی و اخلاقی پایان دوره راهنمایی تحصیلی (دوره اول متوسطه) با معدل کل حداقل ۱۷ انتخاب خواهند شد.

۶- دبیرستان‌های علوم و معارف اسلامی می‌توانند با استفاده از مفاد آیین‌نامه توسعه مشارکت‌های مردمی به شیوه مدیریت هیئت امنایی (مصوب شورای عالی آموزش و پرورش) اداره شوند.

۷- دبیرستان‌های علوم و معارف اسلامی که با مجوز شورای عالی آموزش و پرورش تاسیس شده‌اند و یا بر اساس این مصوبه تاسیس می‌شوند، می‌توانند برابر ضوابط و مقررات، سایر رشته‌های تحصیلی شاخه نظری را ارائه نمایند.

^۱ به استناد آیین‌نامه کمیسیون‌های شورای عالی آموزش و پرورش مصوب جلسه ۸۸۸ شورا تاریخ ۱۳۹۲/۸/۲۷، ترکیب اعضا و شرح وظایف کمیته مدارس علوم و معارف اسلامی اصلاح شد.

- ۸- دبیرستان‌های علوم و معارف اسلامی که قبلاً از شورای عالی آموزش و پرورش مجوز دریافت کرده‌اند، در تغییرات آتی خود تابع شرایط مندرج در این مصوبه خواهند بود.
- ۹- وزارت آموزش و پرورش هر سال نحوه عملکرد این دبیرستان‌ها را به شورای عالی آموزش و پرورش گزارش خواهد کرد.
- ۱۰- با تصویب و ابلاغ این مصوبه، کلیه مصوبات مغایر لغو می‌شود.

نحوه تأسیس دبیرستان خاص در رشته ادبیات و علوم انسانی با عنوان دبیرستان فرهنگ

مصوب جلسه ۷۱۴ تاریخ ۱۳۸۳/۸/۵ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۹۹۰۳/۸ تاریخ ۱۳۸۳/۱۲/۱۶

نظر به اینکه رشته ادبیات و علوم انسانی در پرورش انسان‌های اندیشمند و خلاق از نقش و اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، لذا شورای عالی آموزش و پرورش به منظور جذب دانش‌آموزان مستعد و علاقمند به تحصیل در رشته مذکور مقرر می‌دارد:

وزارت آموزش و پرورش متناسب با نیاز، نسبت به تأسیس دبیرستان خاص در رشته ادبیات و علوم انسانی با عنوان دبیرستان فرهنگ اقدام کند. این دبیرستان‌ها در مناطق برخوردار مطابق آیین‌نامه گسترش مشارکت‌های مردمی در مدارس^۱ و رعایت موارد زیر فعالیت خواهند کرد:

۱- معلمان و مربیان این دبیرستان‌ها از میان افراد متعهد و با تجرب‌های که از سطح علمی و آموزشی بالایی برخوردارند، انتخاب می‌شوند.

۲- در این‌گونه دبیرستان‌ها علاوه بر کارکنان پرورشی و آموزشی، از وجود دبیر راهنما برای راهنمایی و ارشاد دانش‌آموزان در زمینه‌های مختلف آموزشی، اخلاقی و رفتاری استفاده می‌شود.

۳- پذیرش دانش‌آموزان مستعد در این دبیرستان‌ها، از بین قبول شدگان سال سوم راهنمایی تحصیلی که حداقل معدل ۱۷ را دارا هستند، بر اساس آزمون ورودی صورت می‌گیرد. جمع معدل سال سوم راهنمایی تحصیلی و نمره آزمون ورودی (به نسبت مساوی) معیار گزینش خواهد بود.

۴- ادامه تحصیل دانش‌آموزان در این دبیرستان‌ها، منوط به کسب حداقل نمره ۱۲ در هر ماده درسی و معدل سالانه ۱۵ است.

تبصره ۱- تأسیس این قبیل دبیرستان‌ها به صورت نمونه دولتی و غیرانتفاعی تابع قوانین و ضوابط مربوط می‌باشد.

تبصره ۲- دستورالعمل اجرایی لازم با امضای وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود.

^۱ با اعمال اصلاحاتی، به آیین‌نامه توسعه مشارکت‌های مردمی به شیوه مدیریت هیئت امنایی تغییر یافت.

چگونگی اداره مدارس ماندگار

مصوب جلسه ۷۲۵ تاریخ ۱۳۸۴/۴/۲۸ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۲۹۷ تاریخ ۱۳۸۴/۶/۱

شورای عالی آموزش و پرورش با الحاق موارد ذیل به آیین نامه گسترش مشارکت‌های مردمی در مدارس^۱ (مصوب هفتصد و ششمین جلسه شورای عالی تاریخ ۸۳/۳/۱۹) برای استفاده در آن آن دسته از مدارس که از قدمت تاریخی و سوابق درخشان علمی، آموزشی و فرهنگی در سطح ملی یا استانی برخوردار هستند و در این مصوبه مدارس ماندگار نامیده می‌شوند، موافقت می‌کند:

۱- این مدارس به پیشنهاد سازمان آموزش و پرورش استان و تأیید شورای آموزش و پرورش استان و تصویب کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش انتخاب می‌شوند.

۲- اعضای هیئت امنای این مدارس عبارتند از:

۱- مدیرمدرسه (دبیر هیئت امنای)

۲- نماینده معلمان

۳- رئیس انجمن اولیا و مربیان و یک نفر از اولیای دانش‌آموزان به انتخاب انجمن

۴- رئیس شورای آموزش و پرورش استان یا نماینده ثابت وی

۵- رئیس سازمان آموزش و پرورش استان یا نماینده ثابت وی

۶- رئیس آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه

۷- یک نفر از صاحب‌نظران آموزشی و فرهنگی به انتخاب اعضا و با ابلاغ رئیس سازمان آموزش و پرورش استان (ترجیحاً از فارغ‌التحصیلان همان واحد آموزشی)

تبصره ۱- رئیس شورای شهر و در مدرسی که به ثبت سازمان میراث فرهنگی رسیده‌اند، رئیس سازمان میراث فرهنگی می‌توانند به عنوان عضو هیئت امنای این بند اضافه شوند.

تبصره ۲- در هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش، رئیس اتاق صنایع و معادن و یا نماینده ثابت وی در صورت تمایل می‌تواند در هیئت امنای عضویت داشته باشد.

^۱ با اعمال اصلاحاتی، به آیین‌نامه توسعه مشارکت‌های مردمی به شیوه مدیریت هیئت امنایی در مدارس تغییر نام یافت.

- ۳- هیئت امنای این مدارس علاوه بر اختیارات مندرج در آیین‌نامه گسترش مشارکت‌های مردمی در مدارس، وظایف و اختیارات زیر را نیز عهده‌دار خواهند بود:
- انتخاب نیروی انسانی متناسب با ویژگی‌های این‌گونه مدارس با رعایت قوانین مربوط و هماهنگی سازمان آموزش و پرورش استان
- تعیین شرایط و نحوه پذیرش دانش‌آموز با هماهنگی سازمان آموزش و پرورش استان
- ۴- مدیر این‌گونه مدارس علاوه بر داشتن شرایط احراز مدیریت مدارس (مصوب شورای عالی آموزش و پرورش) باید حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و سابقه مدیریت موفق در سطح منطقه باشد. مدیر به پیشنهاد هیئت امنای و تأیید رئیس سازمان آموزش و پرورش استان منصوب می‌شود.
- ۵- این‌گونه مدارس می‌توانند با رعایت راهنمای برنامه درسی مصوب آموزش و پرورش، کتاب و مواد آموزشی و کمک آموزشی موردنیاز را تولید و پس از تأیید سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی نسبت به استفاده از آن در مدرسه اقدام کنند.
- ۶- انحلال هیئت امنای این قبیل مدارس بر اساس رویه بند ۱ این مصوبه انجام خواهد شد.

شیوه‌نامه انتخاب مدارس ماندگار

مصوب جلسه ۳۵۱ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۸۴/۵/۱۲ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۵۵۴ تاریخ ۸۴/۶/۱۴

مقدمه:

شورای عالی آموزش و پرورش در جلسه ۷۲۵ تاریخ ۸۴/۴/۲۸ به منظور حفظ و استمرار فعالیت آن دسته از مدارس که از قدمت و سوابق درخشان علمی، آموزشی و فرهنگی برخوردار و در سطح ملی یا استانی دارای حسن شهرت‌اند، با الحاق برخی از موارد به آیین‌نامه گسترش مشارکت‌های مردمی (موضوع مصوبه هفتصد و ششمین جلسه شورای عالی تاریخ ۸۳/۳/۱۹) نحوه راه‌اندازی مدارس ماندگار، ترکیب اعضای هیئت امنا و اختیارات مدارس ماندگار را به تصویب رساند.

بر اساس مصوبه مذکور، به مدارس واجد شرایط برای کسب عنوان «ماندگار» این امکان داده خواهد شد تا با فراهم آوردن شرایط مناسب تحصیلی برای افراد مستعد و خلاق و استفاده بهینه از امکانات و قابلیت‌های موجود، از تجارب ارزنده فارغ‌التحصیلان خود بهره‌مند و به عنوان الگویی مناسب و پیشرفته در زمینه‌های آموزشی و تربیتی به سایر واحدهای آموزشی معرفی شوند.

هیئت امنای این مدارس، علاوه بر اختیارات مندرج در آیین‌نامه گسترش مشارکت‌های مردمی می‌توانند نیروی انسانی واحد آموزشی را متناسب با ویژگی‌های موردنظر خود انتخاب و شرایط و نحوه پذیرش دانش‌آموزان را نیز تعیین کنند.

به استناد بند ۱ «چگونگی اداره مدارس ماندگار» مصوب جلسه ۷۲۵ تاریخ ۱۳۸۴/۴/۲۸ شورای عالی آموزش و پرورش، مدارس پیشنهادی توسط سازمان آموزش و پرورش استان و پس از تأیید شورای آموزش و پرورش استان به کمیسیون معین شورای عالی معرفی و مورد بررسی قرار خواهند گرفت و در صورت احراز شرایط و ضوابط لازم به عنوان مدارس ماندگار به تأیید خواهند رسید.

شاخص‌های انتخاب مدارس

به منظور انتخاب و تأیید مدارس پیشنهادی به عنوان مدارس ماندگار، ویژگی‌های ذیل مورد اندازه‌گیری قرار خواهند گرفت. برخی از این ویژگی‌ها بر اساس شاخص‌های کمی،

^۱ برابر مصوبه جلسه ۷۸۸ تاریخ ۱۳۸۸/۲/۱ با اعمال اصلاحاتی به "آیین‌نامه توسعه مشارکت‌های مردمی به شیوه مدیریت هیئت امنایی در مدارس" تغییر نام یافت.

اندازه‌گیری و عددگذاری می‌شوند و برخی دیگر با توصیفی که توسط سازمان استان از حدود آن شاخص تبیین می‌کند، مورد قضاوت قرار می‌گیرد:

- ۱- قدمت و سابقه آموزشی بیش از نیم قرن؛
- ۲- داشتن اعتبار و پیشینه درخشان علمی، فرهنگی و تاریخی در سطح ملی و بین‌المللی؛
- ۳- برخورداری واحد آموزشی از امتیازاتی نظیر مؤسساتی دارای شخصیتی معنوی و شاخص یا سابقه فعالیت چهره‌های برجسته و ممتاز در واحد آموزشی (اداری - آموزشی)؛
- ۴- داشتن فارغ‌التحصیلان برجسته علمی، فرهنگی، اجتماعی و ...؛
- ۵- داشتن فعالیت موفق آموزشی، علمی، عملی و فرهنگی در سال‌های اخیر؛
- موفقیت دانش‌آموختگان این مدارس در مسابقات عملی و علمی؛
- موفقیت فارغ‌التحصیلان واحد آموزشی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی؛
- ۶- توجه و احترام معنوی مردم منطقه نسبت به مدرسه؛
- ۷- داشتن فضای فیزیکی مناسب با توجه به شاخص‌های آموزش و پرورش؛
- ۸- رعایت معماری بومی و محلی و انطباق فضای فیزیکی مدرسه با شاخص‌های سازمان میراث فرهنگی؛
- ۹- موقعیت مناسب جغرافیایی و امکان توسعه مدرسه با توجه به موقعیت منطقه.

نحوه انتخاب مدارس

- ۱- سازمان آموزش و پرورش استان می‌تواند با درخواست کتبی و همراه با فرم‌های تکمیل شده "الف" و "ب"، مدارس را که موفق به کسب حداقل امتیاز شده‌اند، جهت تبدیل به مدارس ماندگار از طریق معاونت ذی‌ربط به کمیسیون معین شورای عالی پیشنهاد کند. همچنین بر اساس بند ۱ مصوبه فوق، تأییدیه شورای آموزش و پرورش استان به منظور تبدیل مدرسه پیشنهادی به مدرسه ماندگار الزامی است.
- ۲- مدارس که دارای قدمت تاریخی بیش از نیم قرن بوده و پس از سنجش با معیارهای مندرج در فرم‌های "الف" و "ب"، حداقل ۷۰* امتیاز را کسب نمایند (در صورت تصویب در کمیسیون معین) به عنوان مدارس ماندگار انتخاب و بر اساس مصوبه مربوط اداره خواهند شد.
- ۳- کمیسیون معین، سوابق مدارس را به صورت موردی و با توجه به امتیازهای پیشنهادی سازمان آموزش و پرورش استان بررسی و اعلام نظر خواهد نمود.

* با توجه به ماهیت مدارس دخترانه در دوره‌های ابتدایی و راهنمایی، برای این مدارس حداقل امتیاز ۶۰ می‌باشد.

۴- سازمان آموزش و پرورش استان مکلف است گزارش عملکرد سالانه مصوبه فوق را به منظور انعکاس به کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش، به معاونت ذی‌ربط در آموزش و پرورش ارسال کند. ادامه فعالیت مدارس ماندگار و برخورداری آن‌ها از امتیازات و امکانات یاد شده، منوط به نتایج مثبت ارزیابی فعالیت‌های مدرسه در گزارش عملکرد سالانه خواهد بود.

فرم الف:

استان:	شهر:	منطقه:
نام فعلی واحد آموزشی:	نام قبلی واحد آموزشی:	
سال تأسیس:	قدمت بنا:	
نوع مالکیت:		
جمع امتیاز		

- ۱- قدمت تاریخی بالای ۵۰ سال به ازای هر ۱۰ سال ۳ امتیاز (حداکثر ۱۵ امتیاز)
- ۲- شاخص‌های فضاهای آموزشی (محاسبه شاخص‌های زیر بر اساس شاخص‌های فضاهای آموزش و پرورش که در کمیسیون برنامه‌های توسعه و منابع انسانی بررسی و تأیید و طی نامه شماره ۱۲۰/۹۱۹/۱ تاریخ ۸۰/۴/۱۶ ابلاغ شده است، انجام می‌گیرد).

امتیاز	میانگین کشوری			مقداری عددی	نوع شاخص	ردیف
	متوسطه و پیش‌دانشگاهی	راهنمایی	ابتدایی			
	۳۲/۷	۲۰/۷	۱۹/۹		سرانه زمین آموزشی	۱
	۱/۸	۱/۵	۱/۶		سرانه زیر بنای کلاس‌های فیزیکی	۲
	۲۸/۵	۱۷/۴	۱۶/۷		سرانه محوطه	۳
	۰/۸	۰/۳	۰/۲		سرانه فضای سبز	۴
	۰/۵	۰/۱	-		سرانه زیربنای کارگاهی	۵
	۰/۲	۰/۱	۰		سرانه زیربنای آزمایشگاهی	۶
	۰/۱	۰/۱	۰		سرانه کتابخانه	۷
	۲۶/۳	۲۵/۹	۲۱/۵		تراکم کلاس‌های دایر	۸
	۱/۳	۱/۳	۰/۹		سرانه زمین فضاهای ورزشی	۹
	-	-	-		سرانه فضاهای ورزشی سقف‌دار	۱۰
	۰/۳	۰/۳	۰/۲		سرانه نمازخانه	۱۱
	۲۰/۹	۲۲/۴	۱۹/۴		تراکم کلاس‌های فیزیکی	۱۲
		جمع امتیاز				

به ازای هر شاخص، برابر میانگین کشوری ۰/۵ امتیاز و بالاتر از میانگین کشوری هر شاخص ۱ امتیاز (حداکثر ۱۰ امتیاز)

۳- شخصیت‌های برجسته بین‌المللی، ملی و استانی که در واحد آموزشی (اداری، آموزشی) فعالیت داشته‌اند.

ردیف	نام و نام خانوادگی	بیوگرافی مختصری از فرد و سمت وی (در صورت لزوم ضمیمه گردد)	بین‌المللی	ملی	استانی
۱					
۲					
۳					
۴					
۵					

جمع امتیاز

به ازای هر فرد برجسته بین‌المللی ۳ امتیاز، ملی ۲ امتیاز و استانی ۱ امتیاز
(حداکثر ۱۰ امتیاز)

۴- فارغ‌التحصیلان برجسته در سطح بین‌المللی، ملی و استانی در زمینه‌های علمی، فرهنگی، اجتماعی و.....

ردیف	نام و نام خانوادگی	بیوگرافی مختصری از فرد و سمت وی (در صورت لزوم ضمیمه گردد)	بین‌المللی	ملی	استانی
۱					
۲					
۳					
۴					
۵					

جمع امتیاز

به ازای هر فارغ‌التحصیل برجسته بین‌المللی ۳ امتیاز، ملی ۲ امتیاز و استانی ۱ امتیاز
(حداکثر ۱۰ امتیاز)

۵- فعالیتهای موفق آموزشی و تربیتی در ۵ سال اخیر

الف - موفقیت در مسابقات علمی داخلی و خارجی

سال تحصیلی	رتبه	عنوان مسابقه	علمی	ورزشی	فرهنگی	بین‌المللی	کشوری	استانی

جمع امتیاز

به ازای رتبه‌های اول تا پنجم بین‌المللی هر کدام ۳ امتیاز، ملی ۲ امتیاز و استانی ۱ امتیاز (حداکثر ۱۰ امتیاز)

ب - درصد پذیرفته‌شدگان واحد آموزشی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی

(در صورتی که واحد آموزشی متوسطه و پیش‌دانشگاهی باشد)

سال تحصیلی	تعداد پذیرفته‌شدگان	درصد پذیرفته‌شدگان	دولتی	غیردولتی

جمع امتیاز

به ازای هر ۱۰ درصد قبولی در مراکز دولتی ۲ امتیاز و مراکز غیردولتی ۱ امتیاز (حداکثر ۱۰ امتیاز)

فرم ب:

۱- آیا معماری بومی و محلی در توسعه فضاهای آموزشی رعایت شده است؟ توضیح دهید.

۲- به منظور مشخص شدن سازگاری موقعیت جغرافیایی واحد آموزشی و موقعیت محلی با فعالیت‌های فرهنگی آموزشی به سوالات زیر پاسخ دهید:

- آیا محیط‌های همجوار واحد آموزشی با کاربری آموزشی مطابقت دارد؟ توضیح دهید.

- جهت و موقعیت ساختمان واحد آموزشی از نظر تابش آفتاب و تهویه برای فضاها از جمله کلاس‌ها در فصول مختلف به چه صورت است؟

- موقعیت جغرافیایی واحد آموزشی از نظر ارتباط مستقیم ورود و خروج با خیابان‌ها، جاده‌های اصلی، چهارراه‌ها، میدان‌ها و شبکه‌های پرتراфик چگونه است؟ و آیا دسترسی کلیه وسایل نقلیه امداد رسانی به واحد آموزشی امکان‌پذیر است؟
- ۳- به‌منظور مشخص شدن مطابقت فضای فیزیکی واحد آموزشی با شاخص‌های سازمان میراث فرهنگی به سوالات زیر پاسخ دهید:
 - در صورتی‌که واحد آموزشی از ویژگی‌های خاص هنری نظیر گچ‌بری، کاشی‌کاری، نقاشی، آجرکاری و غیره برخوردار است، توضیح دهید.
 - آیا واحد آموزشی از نظر طراحی ساختمان و اجرا منحصر به فرد می‌باشد؟ توضیح دهید.
 - در صورتی‌که طراحی یا اجرای ساختمان واحد آموزشی توسط معماران و طراحان مشهور داخلی یا خارجی صورت گرفته، لطفاً ذکر نمایید.
 - واحد آموزشی محل وقوع کدامیک از حوادث تاریخی مهم و خاص می‌باشد؟
 - آیا واحد آموزشی از اولین‌های نوع خود می‌باشد؟ توضیح دهید.
- ۴- امکان توسعه واحد آموزشی با توجه به موقعیت جغرافیای منطقه وجود دارد؟
- ۵- مدرسه برای مردم منطقه از چه اهمیتی برخوردار بوده و توجه و احترام معنوی آنان نسبت به مدرسه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

شوراهای آموزش و پرورش

ترکیب اعضا و وظایف شوراهای آموزش و پرورش مناطق کشور

مصوب جلسه ۱۷۵ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۷۷/۸/۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۹۰۰/۸ تاریخ ۱۳۷۷/۹/۱۵

به استناد تبصره ذیل ماده ۲ و همچنین ماده ۹ قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش مصوب مجلس شورای اسلامی، ترکیب اعضا و وظایف شوراهای آموزش و پرورش مناطق کشور و شهر تهران به شرح ذیل می‌باشد.

ماده ۱- ترکیب شورای آموزش و پرورش مناطق کشور (غیر از تهران):

۱- امام جمعه مرکز بخش (در صورتی که مرکز بخش امام جمعه نداشته باشد، یکی از روحانیون که به مسائل آموزش و پرورش آشنایی بیشتری دارد، به انتخاب امام جمعه شهرستان)

۲- بخشدار

۳- رئیس آموزش و پرورش منطقه که دبیر و مسئول تعیین دستور جلسات شورا است.

۴- معاون پرورشی یا مسئول امور تربیتی منطقه.

۵- رئیس شورای بخش.

۶- شهردار مرکز بخش.

۷- سه نفر از رؤسای مدارس در دوره‌های مختلف تحصیلی به انتخاب مدیران مدارس.

۸- سه تا پنج نفر از اولیای دانش‌آموزان یا معتمدان منطقه به پیشنهاد انجمن اولیا و مربیان منطقه.

۹- مدیر مرکز بهداشتی، درمانی یا پزشک معتمد بخش.

تبصره ۱- احکام اعضای شورای آموزش و پرورش منطقه با امضای مدیرکل آموزش و پرورش استان صادر می‌شود.

تبصره ۲- انتخاب افراد مذکور در بندهای ۷، ۸ و ۹ بر طبق دستورالعملی است که وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می‌کند.

تبصره ۳- ریاست جلسات با بخشدار و در غیاب وی برعهده رئیس اداره آموزش و پرورش منطقه است.

تبصره ۴- در مناطقی که دارای دانشگاه می‌باشند، شورا از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها یا از متخصصان رشته‌های علوم تربیتی و سایر رشته‌های مربوط به آموزش و پرورش به عنوان مشاور برای شرکت در جلسات دعوت می‌کند.

تبصره ۵- رئیس آموزش و پرورش منطقه موظف است هر ساله گزارش جامعی از فعالیت‌های کمی و کیفی آموزش و پرورش منطقه را به شورای مربوط و شورای شهرستان و استان ارائه نماید.

تبصره ۶- شورای آموزش و پرورش منطقه عهده‌دار وظایف و اختیارات شورای آموزش و پرورش شهرستان مصوب مجلس شورای اسلامی خواهد بود.

ماده ۲- ترکیب شورای آموزش و پرورش شهر تهران:

- ۱- امام جمعه شهر تهران یا نماینده ایشان
 - ۲- معاون استاندار (به‌طور ثابت) به عنوان نماینده تام‌الاختیار و رئیس شورای آموزش و پرورش شهر تهران
 - ۳- فرماندار شهر تهران
 - ۴- فرماندار شمیرانات
 - ۵- مدیرکل آموزش و پرورش شهر تهران که دبیر و مسئول تعیین دستور جلسات شورا است.
 - ۶- معاون پرورشی شهر تهران
 - ۷- شهردار شهر تهران یا یکی از معاونین او (به‌طور ثابت) به عنوان نماینده تام‌الاختیار.
 - ۸- رئیس سازمان برنامه و بودجه تهران
 - ۹- مدیرکل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس تهران
 - ۱۰- رئیس شورای شهر تهران
 - ۱۱- یکی از استادان دانشگاه‌های تهران با اولویت اساتید تعلیم و تربیت به انتخاب سایر اعضای شورا
 - ۱۲- دو نفر از رؤسای آموزش و پرورش مناطق تهران به انتخاب رؤسای آموزش و پرورش شهر تهران
 - ۱۳- پنج نفر از اولیای دانش‌آموزان یا معتمدان شهر تهران یا صاحبان حرف و اصناف بنا به پیشنهاد انجمن اولیا و مربیان شهر تهران و تصویب سایر اعضای شورا
 - ۱۴- معاونت بهداشت و درمان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا نماینده وی
- تبصره ۱۵-** احکام اعضای شورای شهر تهران توسط وزیر آموزش و پرورش امضا و صادر می‌شود.

تبصره ۲- ریاست جلسات با نماینده تام‌الاختیار استاندار و در غیاب وی برعهده مدیرکل آموزش و پرورش شهر تهران است.

تبصره ۳- مدیرکل آموزش و پرورش شهر تهران موظف است علاوه بر گزارش‌های فصلی، همه ساله گزارش جامعی از فعالیت‌های کمی و کیفی آموزش و پرورش شهر تهران را به شورای مربوط و شورای استان ارائه دهد.

تبصره ۴- شورای شهر تهران عهده‌دار وظایف و اختیارات شورای استان و شهرستان مصوب مجلس شورای اسلامی خواهد بود.

ماده ۳- اعضای شوراهای آموزش و پرورش مناطق و شهر تهران برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند و در صورت تغییر، فوت و یا استعفای هر یک از اعضا، جانشین وی به ترتیب مقرر در این مصوبه و دستورالعمل‌های مربوط تعیین می‌شوند، انتخاب مجدد اعضا مجاز است.

ماده ۴- شوراهای موضوع این مصوبه حداقل ماهی یک‌بار تشکیل جلسه می‌دهند و جلسات شورا با حضور دو سوم اعضا رسمیت یافته و تصمیمات آن با اکثریت آرا اعضای حاضر معتبر خواهد بود.

تبصره- جلسات شورا در اداره آموزش و پرورش تشکیل می‌گردد.

ماده ۵- دبیر شورا موظف است دستور جلسات و خلاصه نتیجه مذاکرات شورا را برای نماینده یا نمایندگان مربوط در مجلس شورای اسلامی ارسال کند. نمایندگان در صورت تمایل می‌توانند به عنوان ناظر در جلسات شرکت کنند.

ترکیب اعضا و وظایف شوراهای آموزش و پرورش مناطق آزاد تجاری و صنعتی

مصوب جلسه ۶۳۲ تاریخ ۱۳۷۷/۱۲/۶ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۵۲۰۵/۸ تاریخ ۱۳۷۷/۱۲/۱۲

به استناد ماده ۹ قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش مصوب مجلس شورای اسلامی، ترکیب اعضا و وظایف شورای آموزش و پرورش مناطق آزاد تجاری و صنعتی به شرح زیر تعیین می‌گردد:

ماده ۱- ترکیب اعضای شورای آموزش و پرورش مناطق آزاد تجاری و صنعتی

- ۱- رئیس منطقه آزاد (رئیس شورا)
 - ۲- امام جمعه منطقه آزاد (در صورتی که منطقه آزاد امام جمعه نداشته باشد، یکی از روحانیون که به مسائل آموزش و پرورش آشنایی بیشتری دارد به انتخاب امام جمعه مرکز استان)
 - ۳- مدیرکل آموزش و پرورش استان (نایب رئیس شورا)
 - ۴- رئیس آموزش و پرورش منطقه آزاد (دبیر و مسئول تعیین دستور جلسات شورا)
 - ۵- معاون فرهنگی منطقه آزاد
 - ۶- مدیر مرکز بهداشتی، درمانی یا پزشک معتمد منطقه آزاد
 - ۷- دو نفر از اولیای دانش‌آموزان یا معتمدان منطقه به پیشنهاد انجمن اولیا و مربیان منطقه آزاد
 - ۸- دو نفر مدیر (یک نفر از خواهران و یک نفر از برادران) به انتخاب مدیران مدارس منطقه آزاد
 - ۹- نماینده وزیر آموزش و پرورش
- تبصره ۱-** احکام اعضای شورای آموزش و پرورش مناطق آزاد تجاری و صنعتی با امضای وزیر آموزش و پرورش صادر می‌شود.
- تبصره ۲-** انتخاب افراد مذکور در بندهای ۶، ۷ و ۸ بر طبق دستورالعملی است که وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می‌کند.

تبصره ۳- رئیس آموزش و پرورش منطقه آزاد به پیشنهاد مدیرکل آموزش و پرورش استان و تأیید شورای آموزش و پرورش منطقه آزاد و با حکم مدیرکل آموزش و پرورش استان منصوب می‌شود.

تبصره ۴- اعضای شورای آموزش و پرورش مناطق آزاد تجاری و صنعتی برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند و در صورت تغییر، فوت و یا استعفای هر یک از اعضا، جانشین وی به ترتیب مقرر در این مصوبه و دستورالعمل‌های مربوط تعیین می‌شود. انتخاب مجدد اعضا مجاز است.

ماده ۲- وظایف شورای آموزش و پرورش مناطق آزاد تجاری و صنعتی:

شورای آموزش و پرورش مناطق آزاد تجاری و صنعتی عهده‌دار وظایف و اختیارات شورای آموزش و پرورش شهرستان مصوب مجلس شورای اسلامی خواهد بود.

ماده ۳- شورای آموزش و پرورش مناطق آزاد تجاری و صنعتی حداقل ماهی یک‌بار تشکیل جلسه می‌دهد و جلسات شورا با حضور دو سوم اعضا رسمیت یافته و تصمیمات آن با اکثریت آرای اعضای حاضر معتبر خواهد بود.

شورای آموزش و پرورش منطقه قشم

مصوب جلسه ۶۷۱ تاریخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۵ - شماره ابلاغ ۸/۴۷۶۵/۱۲۰ تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۱۳

به استناد ماده ۹ قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش استان‌ها و شهرستان‌ها مصوب ۷۲/۱۰/۲۹ مجلس شورای اسلامی، ترکیب اعضا و وظایف شورای آموزش و پرورش منطقه قشم به شرح زیر تعیین می‌شود:

ماده ۱- ترکیب اعضای شورای آموزش و پرورش منطقه قشم:

- ۱- رئیس منطقه آزاد قشم (رئیس)
- ۲- رئیس سازمان آموزش و پرورش استان (نایب رئیس)
- ۳- فرماندار
- ۴- رؤسای آموزش و پرورش قشم
- ۵- ائمه جمعه قشم (تسنن و تشیع)
- ۶- شهرداران قشم و سوزا
- ۷- رؤسای شورای اسلامی شهر (قشم و سوزا)
- ۸- سه نفر از مدیران مدارس از دوره‌های مختلف به انتخاب مشترک رؤسای آموزش و پرورش قشم
- ۹- سه نفر از اولیا دانش‌آموزان به انتخاب رؤسای انجمن‌های اولیا و مربیان مدارس قشم.
- ۱۰- مدیر شبکه بهداشت قشم و مدیر بهداشت سازمان منطقه آزاد
- ۱۱- مدیریت آموزش و پرورش سازمان منطقه آزاد
- ۱۲- صاحب‌نظر در امور فرهنگی قشم به انتخاب مشترک رئیس منطقه آزاد قشم، فرماندار و رئیس سازمان آموزش و پرورش استان
- ۱۳- نماینده وزیر آموزش و پرورش برای مناطق آزاد

تبصره ۱- احکام اعضای شورای آموزش و پرورش منطقه قشم با امضای وزیر آموزش و پرورش صادر می‌شود.

تبصره ۲- رؤسای آموزش و پرورش قشم با پیشنهاد رئیس سازمان آموزش و پرورش استان و تأیید رئیس سازمان منطقه آزاد قشم، تعیین و با ابلاغ رئیس سازمان آموزش و پرورش استان منصوب خواهند شد.

تبصره ۳- اعضای شورای آموزش و پرورش منطقه قشم برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند و در صورت تغییر، فوت و یا استعفای هریک از اعضا، جانشین وی به ترتیب مقرر در این مصوبه تعیین می‌شود. انتخاب مجدد اعضا مجاز خواهد بود.

ماده ۲- وظایف شورای آموزش و پرورش منطقه قشم:

شورای آموزش و پرورش منطقه قشم علاوه بر وظایف و اختیارات شورای آموزش و پرورش شهرستان مصوب مجلس شورای اسلامی، وظایف زیر را نیز عهده‌دار خواهد بود:

۱- تأسیس دارالقرآن با رعایت اساسنامه مربوط

۲- صدور مجوز تشکیل کلاس‌های فوق برنامه با رعایت آیین‌نامه مربوط

۳- تأسیس مدرسه شبانه‌روزی در صورت تقبل هزینه‌های عمرانی و خاص مدرسه شبانه‌روزی از سوی شورای آموزش و پرورش یا سازمان منطقه آزاد قشم با رعایت اساسنامه مربوط (به استثنا ماده ۶)

ماده ۳- شورای آموزش و پرورش منطقه قشم حداقل ماهی یک‌بار تشکیل جلسه خواهد داد. جلسات شورا با حضور دو سوم اعضا رسمیت یافته و تصمیمات آن با اکثریت آرای اعضا حاضر معتبر خواهد بود.

سایر مصوبات

مجوز صدور و تحویل مدارک تحصیلی اتباع خارجی

مصوب جلسه ۵۱۱ تاریخ ۱۳۶۹/۴/۲۵ - شماره ابلاغ ۱۳۶۹/۱۱/۴ تاریخ ۱۳۶۹/۱۱/۴

برای کلیه افراد خارجی اعم از اتباع عراقی، افغانی و یا سایر ملیت‌ها که اقامت آنان در ایران از نظر قانونی بلامانع بوده است و در مدارس ایرانی ثبت‌نام نموده و ادامه تحصیل داده‌اند، با رعایت سایر قوانین، مقررات و مصوبات مدارک تحصیلی صادر و به آنان تحویل گردد.

زمان شروع سال تحصیلی و امتحانات مناطق عشایری

مصوب جلسه ۵۶۶ تاریخ ۱۳۷۱/۶/۱۹ - شماره ابلاغ ۱۳۷۱/۷/۱۱ تاریخ ۱۳۷۱/۷/۱۱

نظر به اینکه مدارس ابتدایی و راهنمایی عشایر سیار به تبع خصوصیات زندگی عشایری و کوچ‌های قشلاقی و بیلاقی، نمی‌توانند از نظر شروع و پایان سال تحصیلی و زمان برگزاری امتحانات، همانند مدارس عادی عمل نمایند، به معاونت آموزشی وزارت آموزش و پرورش اجازه داده می‌شود که زمان شروع و پایان سال تحصیلی و برگزاری امتحانات داخلی و نهایی مدارس مذکور را حسب مورد تعیین نماید به شرط آن که مدت تحصیل سالانه در این مدارس در هر پایه کمتر از مدارس عادی نباشد.

آیین‌نامه اجرایی این مصوبه را معاونت آموزشی بنا به پیشنهاد اداره کل آموزش عشایر سیار تنظیم خواهد نمود.

نحوه ادامه تحصیل طلاب حوزه‌های علمیه

مصوب جلسه ۸۷ کمیسیون معین تاریخ ۱۳۷۲/۱/۱۴ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۲۹۸/۲ تاریخ ۱۳۷۲/۲/۲۲

الف: طلاب حوزه‌های علمیه (خواهران و برادران) که تا تاریخ تصویب این مصوبه، بدون دارا بودن مدرک تحصیلی پایه سوم راهنمایی تحصیلی، وارد حوزه‌های علمیه شده باشند، در صورتی که حداقل سه سال در حوزه‌های مربوط به تحصیل اشتغال داشته باشند، می‌توانند بدون ارائه مدرک تحصیلی قبلی با معرفی کتبی از طرف یکی از مراجع مندرج در بند (ج) در امتحانات پایان سوم راهنمایی تحصیلی به صورت متفرقه شرکت نمایند.

ب: به طلاب حوزه علمیه (خواهران و برادران) که دارای مدرک تحصیلی قبولی پایه سوم راهنمایی بوده و بخواهند در یکی از رشته‌های ادبیات و علوم انسانی و علوم و معارف اسلامی در پایه‌های اول یا دوم یا سوم امتحان دهند، مشروط بر این که تعداد سال‌های تحصیلی آنان در حوزه به ترتیب کمتر از یک یا دو یا سه سال نباشد، اجازه داده می‌شود با معرفی کتبی از طرف یکی از مراجع مندرج در بند «ج» طبق جداول تهیه شده توسط دفتر برنامه‌ریزی و تألیف که بر مبنای دروس پیوسته هر پایه و دروس غیر پیوسته پایه یا پایه‌های قبلی تهیه می‌شود، در امتحان کلیه دروس این جداول همانند نظام آموزشی دبیرستان‌های بزرگسالان در امتحانات متفرقه شرکت نمایند.

تبصره - نمرات دروس مشترک حوزه و دبیرستان و رشته‌های مختلف پایه سوم که برابری آن‌ها پس از بررسی کارشناسان دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی، معادل تشخیص داده شود، مورد قبول است و نیاز به گذراندن امتحان مجدد دروس را ندارند.

ج: مراجع رسمی ذی‌صلاح جهت معرفی طلاب حوزه‌های علمیه برای معرفی به امتحانات و ارسال نمرات قبولی به مناطق ذی‌ربط آموزش و پرورش به شرح زیر می‌باشند.

۱- شورای مدیریت حوزه‌های علمیه مراکز استان‌ها

۲- دفتر تبلیغات اسلامی قم

۳- جامعه الزهرا قم

۴- مرکز جهانی علوم اسلامی^۱

د : طلابی که داوطلب امتحان نهایی چهارم متوسطه در رشته‌های مختلف می‌باشند، اولاً باید دارای مدرک قبولی پایه سوم آن رشته باشند، ثانیاً در امتحان کلیه مواد درسی پایه چهارم آن رشته به صورت داوطلب متفرقه بزرگسالان با نظام واحدی شرکت نمایند.

^۱ به استناد مصوبه ششصد و یازدهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۷۶/۶/۲۷ که طی شماره ۱۲۰/۶۵۱۵/۲ مورخ ۷۶/۸/۳ ابلاغ شده است، بند ۴ به رای مذکور الحاق گردید.

نحوه ادامه تحصیل طلاب غیر ایرانی مرکز جهانی علوم اسلامی^۱

مصوب جلسه ۶۵۸ تاریخ ۱۳۷۹/۱۰/۲۲ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۱۴۹ تاریخ ۱۳۷۹/۱۰/۲۸

به طلاب غیر ایرانی مرکز جهانی علوم اسلامی اجازه داده می‌شود با ارائه معرفی‌نامه از مرکز مذکور، بدون داشتن مدرک تحصیلی سنوات قبل در سال سوم متوسطه یکی از رشته‌های نظری به صورت داوطلب آزاد ثبت‌نام کنند و با رعایت سایر مقررات در امتحانات مربوط شرکت نمایند.

تبصره- طلابی که داوطلب شرکت در امتحانات رشته علوم و معارف اسلامی هستند، در صورتی که هر یک از دروس دوره کارشناسی فرهنگ و معارف اسلامی را (مصوب سیصد و هفتاد و سومین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت فرهنگ و آموزش عالی) بگذرانند مشروط بر اینکه تا سال تحصیلی ۸۶-۱۳۸۵ وارد مرکز جهانی علوم اسلامی شده باشند، از امتحان درس یا دروس معادل آن بر اساس جدول زیر معاف خواهند شد و نمره آن دروس به جای دروس معادل ملحوظ می‌گردد.^۲

ردیف	دروس دوره کارشناسی فرهنگ و معارف اسلامی	دروس معادل در رشته علوم و معارف اسلامی
۱	نحو(۱)+ نحو (۲)	عربی (۳) ویژه معارف
۲	علوم قرآنی	تفسیر و علوم قرآنی(۲)
۳	فلسفه اسلامی+منطق	فلسفه و منطق
۴	تاریخ اسلام(۱)+ تاریخ اسلام(۲)	تاریخ اسلام(۲)
۵	عقاید (۲)	اصول عقاید(۲)
۶	اخلاق و تعلیم و تربیت اسلامی(۲)	اخلاق(۲)
۷	روش تبلیغ(۱)<خطابه>	فن سخنوری
۸	تربیت بدنی(۲)	تربیت بدنی(۳)
۹	زبان خارجی(۱)	زبان خارجی(۳)- انگلیسی

در موارد استثنای تصمیم‌گیری به صورت موردی به پیشنهاد مرکز جهانی علوم اسلامی بر عهده کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش خواهد بود.

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۳۰۵ کمیسیون معین مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۶ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۳۸۱/۹ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۴ مرکز جهانی علوم اسلامی نیز می‌شود.

به استناد مصوبه جلسه ۳۴۰ کمیسیون معین مورخ ۱۳۸۴/۱/۳۱ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۱۰۲۴۵/۹ مورخ ۱۳۸۴/۲/۷ طلاب غیر ایرانی مرکز جهانی علوم اسلامی می‌توانند در یکی از مراکز آموزشی بزرگسالان دولتی به صورت داوطلب آزاد همانند داوطلبان آزاد سایر رشته‌های تحصیلی در امتحانات مربوط شرکت نمایند.

^۲ به استناد مصوبه جلسه ۷۴۰ شورای عالی مورخ ۱۳۸۵/۸/۳۰ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۵۱۹۶ مورخ ۱۳۸۵/۷/۲ تبصره فوق اضافه شده است.

تجلیل از خیرین مدرسه ساز

مصوب جلسه ۶۶۳ تاریخ ۱۳۸۰/۳/۳۱ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۷۹۰/۸ تاریخ ۱۳۸۰/۴/۳

به منظو تجلیل از اشخاص خیری که مبادرت به احداث فضای آموزشی می‌کنند، شورای عالی آموزش و پرورش با موارد زیر موافقت می‌کند:

۱- نام مدرسه با رعایت ضوابط و مقررات مربوط به پیشنهاد شخص خیر و موافقت اداره آموزش و پرورش تعیین می‌شود و تغییر آن نیز با موافقت کتبی شخص خیر مجاز خواهد بود.

۲- شخص خیر عضو افتخاری انجمن اولیا و مربیان مدرسه احداثی خود خواهد بود.

۳- مدرسه موظف است گزارشی از عملکرد خود را به صورت سالانه به اطلاع شخص خیر برساند.

۴- پیشنهادهای شخص خیر برای بهبود برنامه‌های آموزشی و پرورشی مدرسه با اولویت در شورای مدرسه بررسی و در صورت عدم مغایرت با قوانین و مقررات، پس از تصویب شورای مدرسه اجرا می‌گردد.

۵- آموزش و پرورش مجاز به تغییر کاربری مدرسه احداثی توسط خیرین، نخواهد بود. در موارد استثنایی تغییر کاربری پس از اخذ موافقت کتبی شخص خیر بلامانع است. در صورت فوت خیر موافقت شورای آموزش و پرورش منطقه برای تغییر کاربری مدرسه الزامی است.

۶- لوح یادمان شامل مشخصات خیر، سال تأسیس و سایر اطلاعات ضروری در محل مناسبی در مدرسه نصب و در سر درب مدرسه نیز نام شخص خیر درج می‌شود.

شرایط احراز مدیریت مدارس^۱

مصوب جلسه ۶۷۳ تاریخ ۱۳۸۱/۱/۲۲ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۲۰۵/۸ تاریخ ۱۳۸۱/۱/۲۶

ماده ۱- شرایط عمومی و اختصاصی احراز مدیریت مدارس به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف - شرایط عمومی

۱- اعتقاد به اسلام و التزام عملی به احکام اسلامی و ولایت فقیه و قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

تبصره- در مورد مدیر مدارس اقلیت‌های دینی، التزام به قانون اساسی کافی است.

۲- تخلق به اخلاق اسلامی مانند حسن خلق، سعه صدر، انصاف و روحیه گذشت و امانتداری از نظر همکاران.

۳- برخورداری از سوابق تجربی موفق و برخورداری از حسن شهرت و مقبولیت بین همکاران.

۴- داشتن توان مدیریت و روحیه کارگروھی و قدرت برقراری ارتباط با دیگران و جلب همکاری کارکنان، دانش‌آموزان و اولیای آن‌ها برای تحقق اهداف آموزش و پرورش.

۵- متأهل بودن.

تبصره - برای مدارس دخترانه انتصاب افراد مجرد بلامانع است لیکن اولویت با افراد متأهل خواهد بود.

۶- داشتن سلامت جسمی و روانی لازم برای انجام وظایف مدیریت.

۷- کارمند رسمی بودن در آموزش و پرورش.

تبصره- در مدارس ابتدایی روستایی و عشایری در صورتی که نیروی رسمی واجد شرایط در محل برای تصدی مدیر آموزگار وجود نداشته باشد، واگذاری این پست به نیروی غیررسمی که از حداقل مدرک تحصیلی کاردانی برخوردار بوده و آموزش‌های تخصصی لازم را فراگرفته باشد، با موافقت رئیس سازمان آموزش و پرورش استان بلامانع است.

^۱ اصلاحیه‌های مصوب جلسه ۶۹۱ و ۷۵۰ شورای عالی آموزش و پرورش، در این متن اعمال شده است.

ب- شرایط اختصاصی

حداقل تحصیلات و سوابق تجربی مورد نیاز برای مدیران مدارس بر حسب نوع دوره تحصیلی و درجه مدارس به شرح جدول زیر تعیین می‌گردد.

ملاحظات	حداقل سابقه خدمت آموزشی یا تربیتی		درجه مدرسه ^۱	دوره تحصیلی
	فوق لیسانس و بالاتر	لیسانس		
۱- حداقل ۲ سال از سابقه خدمت آموزشی یا تربیتی باید در دوره و شاخه مورد نظر برای تصدی مدیریت باشد.	۲ سال	۲ سال	الف- درجه ۱ و ۲ و ۳	آمادگی و ابتدایی
	۲ سال	۴ سال	ب- درجه ۴ و ۵	
۲- حداقل داشتن دو سال سابقه مدیریت یا معاونت مدرسه برای مدیریت مدارس گروه ج الزامی است.	۲ سال	۲ سال	الف- درجه ۱	راهنمایی تحصیلی
	۲ سال	۴ سال	ب- درجه ۲	
	۴ سال	۶ سال	ج- درجه ۳ و بالاتر	متوسطه و پیش‌دانشگاهی
	۲ سال	۴ سال	الف- درجه ۱	
	۴ سال	۶ سال	ب- درجه ۲	
	۶ سال	۸ سال	ج- درجه ۳ و بالاتر	
	۲ سال	۴ سال	الف- درجه ۱ و ۲ و ۳	متوسطه فنی و حرفه‌ای کار دانش
	۴ سال	۶ سال	ب- درجه ۴ و بالاتر	

تبصره ۱- در آموزشگاه‌هایی که دارای مدارس ضمیمه هستند، مدارک تحصیلی و سوابق تجربی مدیران بر اساس بالاترین دوره تحصیلی مدرسه و جمع کل دانش‌آموزان تعیین می‌گردد.^۲

^۱ اصلاحات لازم متناسب با تغییر در درجه‌بندی مدارس به تصویب کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.

^۲ به استناد مصوبه سیصد و بیست و نهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۸۳/۱۰/۱۶ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۸۶۳۲/۹ مورخ ۱۳۸۳/۱۰/۲۹، ادامه مدیریت مدیران واحدهای آموزشی دارای شاخه نظری و کار دانش با رعایت ماده ۴ شرایط احراز مدیریت مدارس تا انتصاب مدیر جدید به قوت خود باقی است. در انتصاب مدیریت جدید برای این قبیل واحدهای آموزشی، تعداد دانش‌آموزان شاغل به تحصیل در هر یک از شاخه‌های نظری و کار دانش که حائز اکثریت است، ملاک عمل خواهد بود.

شرایط احراز پست مدیریت مدارس غیرانتفاعی بر اساس قانون این مدارس خواهد بود لیکن با عنایت به پیشنهاد اصلاح قانون مذکور در مجلس محترم و پیش‌بینی ابتناء شرایط احراز مدیریت این مدارس بر مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش، شایسته است در فرایند انتخاب این مدیران، ویژگی مورد نیاز مدیریت برای هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای روزانه غیرانتفاعی و هنرستان‌های روزانه و بزرگسالان کار دانش بر اساس شرایط احراز مدیریت مدارس مصوب شورای عالی آموزش و پرورش، مورد توجه قرار می‌گیرد.

تبصره ۲- در شرایط اختصاصی مساوی، دارندگان مدرک تحصیلی رشته‌های مختلف علوم تربیتی (ترجیحاً گرایش مدیریت آموزشی) برای تصدی مدیریت مدارس ابتدایی، راهنمایی تحصیلی و متوسطه نظری و پیش‌دانشگاهی اولویت خواهند داشت و دارا بودن مدرک تحصیلی در یکی از رشته‌های فنی و حرفه‌ای برای تصدی مدیریت هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش الزامی است.

تبصره ۳- دارندگان مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر در رشته‌های غیرمرتبط با فنی و حرفه‌ای که مدرک تحصیلی قبلی آنان (فوق‌دیپلم و بالاتر) مرتبط با رشته فنی و حرفه‌ای باشد، در احراز پست مدیریت مدارس، مدرک تحصیلی آنان مرتبط تلقی می‌شود.

ماده ۲- مدیر مدرسه دخترانه از بین زنان و مدیر مدرسه پسرانه از بین مردان انتخاب می‌شود.
تبصره - استفاده از مدیر زن در آن دسته از مدارس ابتدایی پسرانه که بیشتر کارکنان آن‌ها زن هستند، بلامانع خواهد بود.

ماده ۳- در مناطق محروم، روستایی و عشایری که به تشخیص رئیس سازمان آموزش و پرورش استان، انتخاب مدیر با مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر در دوره‌های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی امکان‌پذیر نباشد، مناطق آموزش و پرورش مجازند حداکثر تا پایان سال تحصیلی ۸۷-۸۸ مدیران جدید دوره‌های مذکور را از بین افراد دارای مدرک تحصیلی فوق دیپلم با حداقل ۵ سال سابقه فعالیت آموزشی یا مدیریتی منصوب نمایند.

تبصره - در شرایط استثنایی و در صورتی که فرد واجد شرایط اختصاصی برای تصدی مدیریت مدرسه وجود نداشته باشد، رئیس اداره آموزش و پرورش می‌تواند با اخذ مجوز موردی از رئیس سازمان آموزش و پرورش استان، نسبت به انتصاب فرد مورد نظر جهت مدیریت مدرسه تا تعیین فرد واجد شرایط اقدام کند.

ماده ۴- فرد واجد شرط با ابلاغ رئیس اداره آموزش و پرورش برای مدت ۴ سال جهت تصدی مدیریت مدرسه مورد نظر منصوب می‌شود و تمدید مدیریت وی نیز با رعایت شرایط مندرج در این آیین‌نامه بلامانع خواهد بود.

ماده ۵- افراد مورد نظر برای تصدی مدیریت مدرسه باید در دوره‌های آموزشی مدیریت یا در آزمون احراز صلاحیت‌های مدیریت مدرسه شرکت کنند و به شرط احراز موفقیت ابلاغ مدیریت آنان صادر شود.

تبصره - چنانچه امکان برگزاری دوره‌های آموزشی مدیریت و یا آزمون احراز صلاحیت‌های مدیریت نباشد، صدور ابلاغ مدیریت مدرسه به مدت یک سال برای فرد مورد نظر بلا مانع است.

سازمان آموزش و پرورش استان مکلف خواهد بود با همکاری واحدهای ذی ربط، ظرف مدت یک سال، شرایط لازم برای برگزاری دوره و یا آزمون مذکور را فراهم نماید.

ماده ۶ - ادارات آموزش و پرورش مکلفند جهت تطبیق وضع مدیران موجود با ضوابط مندرج در این مصوبه، به تدریج اقدام نمایند.

تبصره - مدیران فعلی با حداقل مدرک تحصیلی فوق دیپلم در دوره‌های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی و دارا بودن حداقل ۵ سال سنوات مدیریت موفق می‌توانند با موافقت اداره آموزش و پرورش منطقه، حداکثر تا پایان سال تحصیلی ۸۹-۸۸ به مدیریت خود ادامه دهند.

ماده ۷ - آموزش و پرورش موظف است شرایط ارتقای تحصیلی مدیران را به تناسب نیاز و امکانات موجود هر استان فراهم نماید.

ماده ۸ - وزارت آموزش و پرورش موظف است ضمن لغو بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مغایر، بر حسن اجرای مصوبه شرایط احراز مدیریت مدارس نظارت نموده و عملکرد سالانه اجرای آن را به شورای عالی آموزش و پرورش گزارش نماید.

ماده ۹ - از تاریخ ابلاغ این مصوبه، آیین‌نامه نحوه انتصاب مدیران و مسئولان آموزش و پرورش مصوب جلسه ۶۰۲ شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۷۵/۷/۲۶ لغو اعلام می‌شود.

ماده ۱۰ - دستورالعمل اجرایی این مصوبه به تأیید وزیر آموزش و پرورش خواهد رسید.

اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

مصوب جلسه ۷۱۳ تاریخ ۱۳۸۳/۷/۲۱ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۸۱۴۲ تاریخ ۱۳۸۳/۸/۳۰

به منظور نظام‌بخشی به فعالیت‌های ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و با توجه به رویکردها و نگرش‌های نوین در تعلیم و تربیت، اصول زیر تحت عنوان «اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی» تعیین می‌شود:

۱- جدایی‌ناپذیری ارزشیابی از فرایند یاددهی - یادگیری

ارزشیابی دانش‌آموزان باید به‌عنوان بخش جدایی‌ناپذیر فرایند یاددهی - یادگیری و نه به‌عنوان نقطه پایانی آن تلقی شود.

۲- استفاده از نتایج ارزشیابی در بهبود فرایند یاددهی - یادگیری و اصلاح برنامه‌ها و روش‌ها

هدف غایی ارزشیابی، اصلاح و بهبود فرایند یاددهی - یادگیری است و نتایج ارزشیابی‌ها باید در اصلاح برنامه‌ها و روش‌ها مورد استفاده قرار گیرد.

۳- هماهنگی میان هدف‌ها، محتوا، روش‌های یاددهی - یادگیری و فرایند ارزشیابی

در ارزشیابی باید تناسب و هماهنگی بین هدف‌ها، محتوا و روش‌های یاددهی - یادگیری مربوط به هر درس مورد توجه قرار گیرد.

۴- توجه به آمادگی دانش‌آموزان

در طراحی و اجرای انواع برنامه‌های ارزشیابی، باید به آمادگی‌های جسمی، عقلی، عاطفی و روانی دانش‌آموزان توجه شود.

۵- توجه به رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان

در ارزشیابی باید به جنبه‌های مختلف رشد بدنی، عقلی، عاطفی، اجتماعی، اخلاقی و حرکتی دانش‌آموزان توجه شود.

۶- توجه همه‌جانبه به دانش‌ها، نگرش‌ها و مهارت‌ها

در ارزشیابی، متناسب با محتوای آموزش و پرورش باید به حیطة دانش‌ها، نگرش‌ها و مهارت‌های دانش‌آموزان توجه شود.

۷- توجه به ارزشیابی دانش‌آموز از یادگیری‌های خود (خود ارزشیابی)

در ارزشیابی باید شرایطی فراهم شود که دانش‌آموز نیز بتواند از یادگیری‌ها و عملکردهای خود و دیگر دانش‌آموزان ارزشیابی کند.

۸- ارزشیابی از فعالیت‌های گروهی

در نظام ارزشیابی، علاوه بر ارزشیابی فردی، باید از فعالیت‌های گروهی نیز ارزشیابی به عمل آید.

۹- توجه به فرایندهای فکری منتهی به تولید پاسخ

در ارزشیابی باید علاوه بر پاسخ نهایی، به فرایندی که منجر به تولید پاسخ شده است، توجه کرد.

۱۰- «تأکید بر نوآوری و خلاقیت»

در ارزشیابی باید با تأکید بر روش حل مسأله، زمینه رشد و شکوفایی دانش‌آموزان را فراهم کرد.

۱۱- تنوع روش‌ها و ابزارهای اندازه‌گیری و سنجش پیشرفت تحصیلی

با توجه به اهداف، ماهیت و نوع موارد ارزشیابی، از انواع مختلف روش‌ها و ابزارهای ارزشیابی (مانند پرسش‌های شفاهی، آزمون‌های عملی، انواع پرسش‌های عینی و انشایی، روش‌های مشاهده رفتار، پوشه‌های مجموعه کار، ارائه مقالات و طرح‌ها، گزارش مربوط به فعالیت‌های تحقیقاتی، ارزشیابی عملکردی، ارزشیابی مستمر، انواع دست‌ساخته‌ها، روش خودسنجی و...) استفاده می‌شود.

۱۲- استفاده از انواع ارزشیابی

در فرایند یاددهی - یادگیری لازم است با توجه به هدف‌ها، محتوا و روش‌های تدریس، از انواع ارزشیابی‌ها (از قبیل تشخیصی، تکوینی، مجموعی، هنجار مرجع، هدف مرجع، درونی، بیرونی، ملی و...) استفاده شود.

۱۳- استقلال مدرسه و معلم در فرایند ارزشیابی

در فرایند ارزشیابی باید استقلال مدرسه و معلم در چارچوب سیاست‌های کلی آموزش و پرورش حفظ شود.

۱۴- اصل رعایت قواعد اخلاقی و انسانی در ارزشیابی

به موجب این اصل، ارزشیابی باید به گونه‌ای ساماندهی و اجرا شود که موجب خدشه‌دار شدن حقوق، تعاملات انسانی، اعتماد به نفس و سلامت روانی دانش‌آموز یا معلم نگردد.

۱۵- اصل توجه به تفاوت‌های فردی

در انجام ارزشیابی پیشرفت تحصیلی می‌بایست به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان توجه شود.

۱۶- ضرورت هماهنگی در تحقق اصول ارزشیابی

در بکارگیری اصول فوق‌الذکر باید میان سازمان‌ها، مراکز، ادارات، واحدها و سایر بخش‌های مسئول ارزشیابی در مورد روش‌ها، ابزارها، معیارها و برنامه‌های اندازه‌گیری و سنجش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، تعهد و هماهنگی کامل وجود داشته باشد.

تأکید بر استمرار اجرای پرسش مهر

مصوب جلسه ۷۲۲ تاریخ ۱۳۸۴/۱/۲۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۲۹۸ تاریخ ۱۳۸۴/۶/۱

«شورای عالی آموزش و پرورش با توجه به آثار تربیتی اجرای پرسش مهر و تأثیر آن در ایجاد نشاط در دانش‌آموزان و معلمان، استمرار آن را مورد تأکید قرار می‌دهد.»
تبصره - راهکارهای اجرایی این مصوبه توسط وزارت آموزش و پرورش فراهم خواهد شد.

نحوه اخذ گواهینامه پایان دوره متوسطه (اداری معدل) برای افرادى که قبلاً در دوره متوسطه تحصیل کرده‌اند.

مصوب جلسه ۷۲۹ تاریخ ۱۳۸۴/۱۲/۹ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۴۹۴۵ تاریخ ۱۳۸۵/۷/۱۰

۱- دارندگان گواهینامه پایان دوره متوسطه (۶ ساله، ۴ ساله، سه ساله) چنانچه متقاضی اخذ دیپلم معدل دار در رشته غیر متناظر با دیپلم خود باشند، می‌توانند به یکی از دو روش زیر اقدام کنند:

الف) در شاخه نظری در امتحانات کلیه دروس پایه سوم رشته مورد نظر (اعم از نهایی و غیرنهایی) به‌عنوان داوطلب آزاد شرکت نمایند و در صورت احراز شرایط، بر اساس نمرات مأخوذه برای آنان معدل کتبی و کل محاسبه و منظور خواهد شد.

ب) در شاخه کاردانش ضمن ارائه گواهینامه‌های مهارت رشته مورد نظر، در امتحانات دروس تکمیل مهارت (به استثنای کارورزی) و تعلیمات دینی و قرآن ۳ و عربی ۲/۲ به‌عنوان داوطلب آزاد شرکت نمایند که در این صورت بر اساس نمرات مأخوذه برای آنان معدل کل محاسبه و منظور خواهد شد.

۲- دارندگان مدرک قبولی پایه سوم دوره چهار ساله متوسطه یا قبولی پایه پنجم دوره شش ساله متوسطه نظری یا فنی و حرفه‌ای، یا قبولی پایه چهارم دوره پنج ساله فنی شبانه نظام قدیم متوسطه، می‌توانند در همان رشته‌ای که قبلاً تحصیل کرده‌اند، دیپلم معدل دار اخذ نمایند. افراد موضوع این بند باید در امتحان نهایی دروس پایه سوم رشته مربوط در شاخه نظری یا فنی و حرفه‌ای، به عنوان داوطلب آزاد شرکت نمایند. این قبیل افراد از گذراندن دروس غیرنهایی در پایه مذکور معاف بوده و معدل آخرین پایه قبولی آنان جایگزین نمرات دروس مذکور خواهد شد و در صورت احراز شرایط، بر اساس نمرات مأخوذه برای آنان معدل کتبی و کل محاسبه و منظور خواهد شد.

۳- افرادی که قبلاً مطابق ضوابط موفق به اخذ دیپلم بدون معدل در شاخه نظری یا فنی و حرفه‌ای یا کاردانش شده‌اند نیز می‌توانند مطابق مفاد این مصوبه برای اخذ دیپلم معدل دار در رشته‌ای که دیپلم بدون معدل کسب کرده‌اند، اقدام نمایند.

تبصره ۱- افراد موضوع این مصوبه چنانچه قبلاً برخی دروس را با کد یکسان (یا دروس معادل آن را مطابق جداول تطبیق) گذرانده باشند، نمرات این دروس در صورت تمایل متقاضی پذیرفته می‌شود.

تبصره ۲- شیوه‌نامه اجرایی این مصوبه توسط وزارت آموزش و پرورش تنظیم و ابلاغ خواهد شد.

اصول حاکم بر تدوین نظام جامع مشارکت در آموزش و پرورش

مصوب جلسه ۷۵۸ تاریخ ۱۳۸۶/۱۰/۲۵ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۸۸۹۲ تاریخ ۱۳۸۷/۱/۱۷

وزارت آموزش و پرورش مکلف است به منظور ارتقای کیفیت آموزش و پرورش و ایجاد زمینه مناسب برای مشارکت فعال آحاد جامعه و کاهش تصدی‌گری دولت، حداکثر ظرف مدت ۲ ماه نسبت به تهیه نظام جامع مشارکت در آموزش و پرورش با رعایت موارد ذیل اقدام و نتیجه را جهت بررسی و تصویب به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.

اصول حاکم:

- ۱- تحقق مشارکت در چارچوب این نظامنامه، داوطلبانه انجام می‌پذیرد.
- ۲- مشارکت باید همسو با فلسفه و اهداف تعلیم و تربیت اسلامی، موجبات رشد و تعالی انسانی با رعایت عدالت آموزشی و پرورشی را فراهم آورد.
- ۳- زمینه‌های مشارکت هم‌راستا با سیاست‌های حاکمیتی نظام جمهوری اسلامی در حوزه‌های مختلف تعلیم و تربیت و نظام آموزش و پرورش از جمله اداره واحدهای آموزشی و تربیتی، تهیه محتوای درسی، تأمین هزینه‌ها و نظارت بر اجرای برنامه‌ها را در برگیرد.
- ۴- انتخاب روش‌های مناسب و کارآمد برای مشارکت مبتنی بر فلسفه آموزش و پرورش اسلامی همراه با فراهم‌سازی و تقویت بستر اجتماعی و فرهنگی در جامعه صورت پذیرد.
- ۵- روش‌های مشارکت نباید موجب تبعیض ناروا در بهره‌مندی از فرصت‌ها و امکانات و تسهیلات عمومی و برنامه‌های آموزشی و پرورشی شود.
- ۶- در تهیه راهکارهای مشارکت علاوه بر استفاده و توسعه ظرفیت‌های موجود (شوراهای آموزش و پرورش، مشارکت خیرین در احداث و اداره واحدهای آموزشی، انجمن‌های اولیا و مربیان، مدارس هیئت امنایی، مدارس غیرانتفاعی و مدارس وابسته به سایر وزارتخانه‌ها و مؤسسات و...) باید با بهره‌گیری از یافته‌های پژوهشی و آسیب‌شناسانه، پیشنهادهای لازم برای اصلاح ساختارها و روش‌ها ارائه شود.
- ۷- راهکارهای پیشنهادی، موجب افزایش اعتماد عمومی، اختیارات، مسئولیت‌ها و مشارکت دستگاه‌ها و مجامع منطقه‌ای و محلی شود.

طراحی نظام معلمی جمهوری اسلامی ایران

مصوب جلسه ۷۶۴ تاریخ ۱۳۸۷/۲/۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۹۸۵۶/۸ تاریخ ۱۳۸۷/۳/۲۶

شورای عالی آموزش و پرورش با پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش مبنی بر طراحی نظام معلمی جمهوری اسلامی ایران موافقت اصولی نمود و مقرر داشت، آن وزارتخانه ظرف مدت ۳ ماه لایحه پیشنهادی را تهیه و به مراجع ذی ربط ارائه نماید.

اهداف و خط‌مشی‌های وزارت آموزش و پرورش

جمهوری اسلامی ایران در مبادلات منطقه‌ای و بین‌المللی

مصوب جلسه ۷۶۵ تاریخ ۱۳۸۷/۲/۱۷ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۹۸۵۵/۸ تاریخ ۱۳۸۷/۳/۲۶

مقدمه :

با عنایت به اصول بنیادین انقلاب اسلامی و آرمان‌های بنیانگذار کبیر جمهوری اسلامی ایران که در قانون اساسی کشور انعکاس یافته و همچنین با عنایت به منویات مقام معظم رهبری، قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش و با در نظر گرفتن مفاد سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی و سیاست‌های کلان دولت جمهوری اسلامی و به منظور تقویت و ارتقا جایگاه و حضور فعال نظام جمهوری اسلامی ایران در عرصه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، اهداف و خط‌مشی‌های وزارت آموزش و پرورش در مبادلات منطقه‌ای و بین‌المللی، به شرح زیر اعلام می‌گردد.

اهداف :

۱- گسترش و تعمیق ارتباطات، همکاری‌ها و مبادلات منطقه‌ای و بین‌المللی در حوزه ماموریت‌های وزارت آموزش و پرورش.

- ۲- شناساندن مبانی، راهبردها، برنامه‌ها و دستاوردهای نظام تعلیم و تربیت جمهوری اسلامی ایران.
- ۳- حضور فعال و بهره‌گیری از ظرفیت‌ها، تجربه‌ها و همکاری‌های مناسب بین‌المللی در راستای کسب جایگاه اول علمی - آموزشی منطقه.
- ۴- مشارکت در پاسداری و گسترش فرهنگ، زبان و ادب فارسی در خارج کشور.
- ۵- پاسداری از حق تعلیم و تربیت کودکان جهان در دسترسی برابر به فرصت‌های آموزشی به‌ویژه در مورد دختران و کودکان روستایی.
- ۶- توسعه بازار کار آموزشی و فرهنگی در خارج از کشور.
- ۷- فراهم نمودن زمینه تعلیم و تربیت مناسب فرزندان ایرانیان خارج از کشور با تأکید بر صیانت فرهنگی آنان.
- ۸- همکاری با سازمان‌های علمی، آموزشی و فرهنگی منطقه‌ای و بین‌المللی (نظیر آیسسکو و یونسکو) در راستای اهداف اسلام و مسلمانان.
- ۹- توسعه و تقویت فعالیت‌های کمیسیون ملی آیسسکو در جمهوری اسلامی ایران و گسترش زمینه‌های همکاری با سازمان آیسسکو و کشورهای عضو.

خط‌مشی‌ها:

- ۱- برقراری ارتباط با نظام‌های آموزشی دنیا در چارچوب اصول پذیرفته شده.
- ۲- اولویت دادن به کشورهای همسایه و مسلمانان در انعقاد موافقت‌نامه‌ها، برنامه‌های مبادلات و تنظیم یادداشت تفاهم علمی، آموزشی و تربیتی.
- ۳- برقراری ارتباط و همکاری با کشورها، مجامع و سازمان‌های علمی، آموزشی منطقه‌ای و بین‌المللی (دولتی و غیردولتی) در زمینه اجرای طرح‌ها، پروژه‌ها و تحقیقات منطقه‌ای و بین‌المللی.
- ۴- معرفی نظام آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران و دستاوردهای آن به کشورها و نهادهای ذی‌صلاح بین‌المللی.
- ۵- تشویق، ظرفیت‌سازی، حمایت و ایجاد تسهیلات لازم جهت حضور فعال نمایندگان وزارت آموزش و پرورش و صاحبان اندیشه و آثار علمی، آموزشی و تربیتی در مجامع علمی، آموزشی و فرهنگی بین‌المللی.
- ۶- تسهیل شرایط استفاده از نتایج تحقیقات آموزشی مناسب بین‌المللی در کیفیت‌بخشی به امور آموزش و پرورش.
- ۷- اشاعه طرح‌ها و برنامه‌های آموزشی - تربیتی و پژوهشی موفق به سایر کشورها، مجامع و سازمان‌های بین‌المللی.

- ۸- فعالیت مؤثر در تهیه و اجرای طرح‌ها و برنامه‌های نوین برای ارائه به سازمان‌های آموزشی بین‌المللی.
- ۹- مشارکت و همکاری با نهادهای ذی‌ربط برای اشاعه زبان و ادبیات فارسی و ارائه تصویر درست از فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی به کشورها.
- ۱۰- ارتباط سازنده و موثر با مدارس و مراکز آموزشی خارجی مستقر در کشور و نظارت بر عملکرد آنان.
- ۱۱- ارائه خدمات آموزشی و تربیتی به دانش‌آموزان خارجی پناهنده به کشور، در چارچوب مقررات و توافقات مراجع ذی‌ربط.
- ۱۲- مبادله دانش، خدمات و کمک‌های مدیریتی، آموزشی و پرورشی و فناوری با کشورها و سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی.
- ۱۳- فراهم کردن زمینه‌های مناسب جهت توسعه کمی و کیفی مدارس ایرانی خارج کشور.
- ۱۴- توسعه و تقویت فعالیت‌های کمی و کیفی مدارس بین‌المللی و تطبیقی وابسته به وزارت آموزش و پرورش.
- ۱۵- ایجاد زمینه لازم برای حضور مؤسسات، شرکت‌ها و سازمان‌های دولتی و غیردولتی آموزشی داخلی در تدوین و اجرای طرح‌های آموزشی در سایر کشورها با هماهنگی مراجع ذی‌ربط.
- ۱۶- زمینه‌سازی و حمایت از فعالیت مدارس غیردولتی در خارج کشور، توسط ایرانیان در چارچوب اهداف و ضوابط مربوط.
- ۱۷- کمک به استیفای حقوق آموزشی کودکان جهان و انعکاس نتایج آن به مجامع بین‌المللی.

تشکیل شورای سیاستگذاری و هماهنگی تحقیق و توسعه وزارت آموزش و پرورش
مصوب جلسه ۷۷۰ تاریخ ۱۳۸۷/۴/۲۵ - شماره ابلاغ ۱۰۷۳۶/۸/۱۲۰ تاریخ ۱۳۸۷/۵/۲۱

به وزارت آموزش و پرورش اجازه داده می‌شود به منظور سیاستگذاری امور تحقیق و توسعه و ارائه تسهیلات در زمینه گسترش امر پژوهش و نوآوری در سطوح مختلف آموزش و پرورش، شورای سیاستگذاری و هماهنگی تحقیق و توسعه در وزارت آموزش و پرورش را تشکیل دهد. دبیرخانه شورای سیاستگذاری و هماهنگی تحقیق و توسعه وزارت آموزش و پرورش، در پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش مستقر می‌شود و رئیس پژوهشگاه، دبیر این شورا خواهد بود.^۱

آیین‌نامه شورای مذکور با امضای وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود.

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۸۱۸ تاریخ ۱۳۸۹/۱/۳۱ به شماره ابلاغ ۱۲۰/۲۴۲۴۵/۸ تاریخ ۱۳۸۹/۵/۹ مصوبه فوق اصلاح شد.

ادامه تحصیل دارندگان مدرک تحصیلی مهارت‌های حرفه‌ای

مصوب جلسه ۷۷۹ تاریخ ۱۳۸۷/۸/۱۴ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۵۷۳۰/۸ تاریخ ۱۳۸۸/۲/۲۹

ماده واحده:

به آن دسته از دانش‌آموزان استثنایی که پایه‌های اول و دوم راهنمایی تحصیلی مهارت‌های حرفه‌ای موضوع مصوبه جلسه ۱۷ شورای سازمان استثنایی مورخ ۱۳۷۹/۴/۲۲ را گذرانده‌اند، اجازه داده می‌شود به ترتیب در پایه‌های دوم و سوم دوره راهنمایی تحصیلی پیش‌حرفه‌ای مصوب جلسه ۷۵۳ مورخ ۱۳۸۶/۷/۳ شورای عالی آموزش و پرورش، ثبت‌نام و ادامه تحصیل دهند. شیوه‌نامه مربوط توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی ابلاغ خواهد شد.

انجام تحقیق از عملکرد مراکز آموزش از راه دور

مصوب جلسه ۷۸۰ تاریخ ۱۳۸۷/۸/۲۸ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۵۷۲۸ تاریخ ۱۳۸۸/۹/۲۹

شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش، تحقیقی در خصوص عملکرد مراکز آموزش از راه دور سراسر کشور به‌ویژه اجرای آزمایشی شیوه نیم‌ساله واحدی در دوره راهنمایی تحصیلی انجام داده و گزارش آن را به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه کند. یافته‌های این تحقیق می‌تواند مبنای تصمیم‌گیری در خصوص توسعه مراکز آموزش از راه دور قرار گیرد.

طراحی و مشارکت در مطالعات ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و اجرا و کاربرست نتایج آن

مصوب جلسه ۷۸۵ تاریخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۳ - شماره ابلاغ ۱۵۸۳۴/۸/۱۲۰ تاریخ ۱۳۸۸/۳/۴

ماده واحده:

به منظور ارتقای جایگاه علمی ایران در منطقه و جهان در راستای دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ و سیاست‌های کلی ابلاغی برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر «تحول در نظام آموزش و پرورش با هدف ارتقای کیفی آن بر اساس نیازها و اولویت‌های کشور در سه حوزه دانش، مهارت و تربیت و نیز افزایش سلامت روحی و جسمی دانش‌آموزان» وزارت آموزش و پرورش نسبت به انجام موارد زیر اقدام می‌نماید:

۱- با عنایت به ضرورت تبادل تجربیات علمی، فرهنگی و تربیتی با استفاده از توانمندی و ظرفیت مراکز علمی، نسبت به طراحی مطالعات ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و اجرای آن در داخل و خارج از کشور، با رعایت ارزش‌های ایرانی - اسلامی اقدام نماید.

تبصره: با توجه به عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران و به استناد قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در انجمن بین‌المللی ارزشیابی پیشرفت تحصیلی (IEA) (موضوع مصوبه مورخ ۸۱/۳/۱ مجلس شورای اسلامی) وزارت آموزش و پرورش با جلب مشارکت دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، زمینه شرکت دانش‌آموزان ایرانی در مطالعات تیمز و پرلز را فراهم آورد.

۲- از یافته‌های مطالعات موضوع این ماده واحده برای ارتقای کیفیت و توسعه متوازن نظام آموزشی، با فراهم آوردن امکانات و تسهیلات لازم و انجام تغییرات ضروری در برنامه‌ها، مواد آموزشی و درسی، افزایش صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان و تقویت آموزش خانواده و سایر مولفه‌های مربوط، استفاده نماید.

۳- پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش با انجام مطالعات و پژوهش‌های تحلیلی و تکمیلی در زمینه‌های مربوط، گزارش‌های ادواری سالانه از روند اجرا و پیشرفت برنامه‌ها و فعالیت‌ها را تهیه و به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.

۴- آیین‌نامه تشکیل کمیته تعیین اهداف، معیارها و شاخص‌ها و دستورالعمل اجرایی این مصوبه ظرف مدت سه ماه تهیه و به تأیید وزیر آموزش و پرورش خواهد رسید.

ساماندهی نواختن زنگ سراسری مدارس در مناسبت‌های ملی - اسلامی مصوب جلسه ۸۵۴ تاریخ ۱۳۹۰/۱۰/۲۷ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۴۳۷۵ تاریخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۴

ماده واحده:

شورای عالی آموزش و پرورش با تاکید بر ضرورت تحقق اهداف تعلیم و تربیت، صیانت از برنامه‌های آموزشی و تربیتی مدارس و پاسداشت مناسبت‌ها و رویدادهای ملی - اسلامی، ساماندهی نواختن زنگ مدارس را به شرح ذیل تصویب می‌کند:

در مناسبت‌های زیر، زنگ خاص در تمام مدارس کشور به صورت همزمان به صدا در می‌آید و برنامه‌های ویژه جهت پاسداشت و تبیین مفاهیم سازنده این ایام و افزایش دانش و تعمیق نگرش دانش‌آموزان و تقویت بنیان‌های اعتقادی و تربیتی آنان اجرا می‌شود.

۱- زنگ آغاز سال تحصیلی و گرمی‌داشت دفاع مقدس (اول مهر)

۲- زنگ روز دانش‌آموز و استکبار ستیزی (۱۳ آبان)

۳- زنگ انقلاب اسلامی (۱۲ بهمن)

تبصره ۱- در تنظیم و اجرای برنامه‌های ویژه این مناسبت‌ها، ضمن توجه به شرایط سنی و علایق دانش‌آموزان، بر رعایت ضوابط تربیتی و آموزشی، ایجاد نشاط و کارآمدی برنامه‌ها و استفاده حداکثری از مشارکت دانش‌آموزان و معلمان در برنامه‌ریزی و اجرا، تاکید می‌شود.

تبصره ۲- گرمی‌داشت سایر مناسبت‌ها و پرداختن به موضوعات دیگر در قالب برنامه صبحگاهی و با غنی‌سازی برنامه‌های مربوط به فعالیت‌های فوق‌برنامه و استفاده بهینه از فرصت‌ها و ظرفیت‌های درون و برون کلاس، صورت می‌گیرد.

نحوه ترمیم و ارتقای نمره دروس امتحان نهایی فارغ التحصیلان دوره متوسطه
مصوب جلسه ۹۱۵ تاریخ ۱۳۹۴/۵/۲۶ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۶۴۶۸۲ تاریخ ۱۳۹۴/۷/۲۶

در اجرای قانون پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور و به منظور ایجاد زمینه برای ارتقای سوابق تحصیلی دانش‌آموزان و تاثیر آن در آزمون ورودی دانشگاه‌ها، به فارغ التحصیلان دوره متوسطه (از سال ۸۴ به بعد) که متقاضی ترمیم و ارتقای نمرات دروس نهایی می‌باشند، اجازه داده می‌شود صرفاً برای یک‌بار به شیوه داوطلب آزاد ثبت‌نام کنند و در یکی از نوبت‌های امتحانی (خرداد، شهریور و دی‌ماه)، دروس مورد نظر خود را مجدداً انتخاب نمایند و در آزمون مربوط شرکت کنند. هزینه‌های مربوط به برگزاری امتحانات و صدور گواهی‌نامه‌های لازم بر عهده داوطلب می‌باشد.

شیوه‌نامه اجرایی این مصوبه توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و پس از تأیید وزیر ابلاغ خواهد شد.

نحوه ادامه تحصیل دانش‌آموزان دوره متوسطه سالی واحدی

مصوب جلسه ۹۱۵ تاریخ ۱۳۹۴/۵/۲۶ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۶۵۴۵۹ تاریخ ۱۳۹۴/۸/۲۶

با توجه به استقرار دوره دوم متوسطه در نظام جدید آموزشی از سال ۹۶-۹۵ (موضوع مصوبه جلسه ۸۵۱ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۹۰/۹/۲۹)، شورای عالی آموزش و پرورش در خصوص ادامه تحصیل دانش‌آموزان دوره متوسطه مقرر می‌دارد:

۱- دانش‌آموزان پایه اول متوسطه نظام سالی واحدی که موفق به ادامه تحصیل نشده‌اند، در صورت دارا بودن شرایط زیر می‌توانند از سال تحصیلی ۹۶-۹۵، در پایه دهم متوسطه نظام جدید ثبت‌نام و ادامه تحصیل دهند.

۱-۱- شرایط سنی ثبت‌نام و ادامه تحصیل در مدارس روزانه را داشته باشند.

۱-۲- نمرات دروس پایه اول متوسطه آنان به گونه‌ای باشد که مطابق ضوابط آیین‌نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه سالی واحدی (قبل از صدور رأی ۸۵۶ تاریخ ۹۰/۱۲/۲ شورای عالی آموزش و پرورش) شرایط قبولی پایه اول متوسطه سالی واحدی را دارا باشند.

تبصره ۱: در صورتی که این قبیل دانش‌آموزان شرایط بند ۲-۱ این ماده را نداشته باشند، به‌عنوان قبولی پایه هشتم نظام جدید آموزشی شناخته می‌شوند و می‌توانند در پایه نهم ثبت‌نام و ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۲: دانش‌آموزان فاقد شرایط بند ۱-۱ نیز می‌توانند حسب مقررات در مدارس بزرگسالان یا آموزش از راه دور یا به شیوه داوطلب آزاد، ثبت‌نام و ادامه تحصیل دهند.

۲- در سال تحصیلی ۹۵-۹۴ دروس پایه اول متوسطه در واحدهای آموزشی بزرگسالان، آموزش از راه دور و به شیوه داوطلب آزاد ارائه می‌شود. دانش‌آموزان واجد شرایط و متقاضی می‌توانند مطابق مقررات در مدارس بزرگسالان یا آموزش از راه دور یا به شیوه داوطلب آزاد ثبت‌نام کنند و ادامه تحصیل دهند.

سوگندنامه معلمی

مصوب جلسه ۹۲۹ تاریخ ۱۳۹۵/۱/۳۰ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۷۰۷۶۲ تاریخ ۱۳۹۵/۲/۱۳

به منظور نهادینه‌سازی پذیرش مسئولیت خطیر معلمی و تقویت باور به رسالت عظیم و انسان‌ساز این موهبت الهی و با هدف زمینه‌سازی برای انجام آگاهانه، صادقانه و مسئولانه وظایف معلمی، وزارت آموزش و پرورش موظف است نسبت به برگزاری مراسم رسمی و شوق‌انگیز ادای سوگند معلمی به شرح زیر برای تمام معلمان جدیدالورود، اقدام نماید.

تبصره - صدور احکام و ابلاغ اشتغال به کار معلمان جدیدالورود، مشروط به ادای سوگند و امضای سوگندنامه و طی تشریفات اداری است که آیین‌نامه اجرایی آن توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و با امضای وزیر ابلاغ می‌شود.

سوگند نامه

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اکنون که با استعانت از الطاف بیکران الهی، مسئولیت خطیر معلمی را بر عهده می‌گیرم، به‌عنوان عضوی از جامعه معلمان در پیشگاه خداوند متعال که دانای آشکار و نهان است، به قرآن کریم^۱ سوگند یاد می‌کنم:

معلمی را رسالتی بزرگ و پیامبر گونه بدانم. خود را به تقوای الهی و فضایل اخلاقی آراسته سازم. از آنچه با پرهیزکاری و شرافت انسانی و اخلاق معلمی منافات داشته باشد، دوری گزینم. مدافع حق و عدالت و آزادی و آزادگی باشم. مصالح دانش‌آموزان و جامعه را بر منافع خود مقدم بدارم و با همگان صادقانه و صمیمانه رفتار کنم. در آموختن و دانش‌افزایی و ارتقای مستمر شایستگی‌ها و صلاحیت‌های حرفه‌ای خود و جامعه معلمان کوشا باشم. از شأن و منزلت معلمی پاسداری کنم و در نشر علم کریمانه عمل کنم. به قوانین و مقررات پای‌بند باشم و وظایف حرفه‌ای خود را، فکورانه و مدبرانه انجام دهم.

فرزندان ایران عزیز را چون فرزند خود و دانش‌آموزان را امانت‌های الهی بدانم و حرمت و کرامت ایشان را پاس بدارم. رازدار و امین آنان باشم. تمام توان خود را در تعلیم و تربیت

^۱ پیروان سایر ادیان الهی به کتاب آسمانی خود سوگند یاد می‌کنند.

دانش‌آموزان به کار گیرم تا زمینه رشد و شکوفایی فطرت الهی و استعدادهای نهفته و فضایل اخلاقی آنان را فراهم سازم. آنان را به خردورزی و تفکر، ایمان و عمل صالح، خلاقیت و پرسشگری برای زندگی پاک و سعادت‌مند رهنمون سازم و شهروندانی امیدوار، پرتلاش و آرمان‌خواه، قانون‌مدار و مسئولیت‌پذیر برای خدمت به مردم و میهن اسلامی و جامعه مهدوی (عج) تربیت کنم. عشق به همه خوبی‌ها و زیبایی‌ها، به‌ویژه عشق به راه امام (ره) و شهیدان و ارزش‌های انقلاب اسلامی را در وجود آنان پرورش دهم.

من آگاهانه و مسئولانه، بر این سوگند، وفادار خواهم ماند و از خداوند متعال می‌خواهم در پیمودن این راه خطیر، بینش مرا افزون، اراده‌ام را راسخ و گام‌هایم را استوار گرداند.

کلیات نظام تربیت استعداد‌های برتر در آموزش و پرورش

مصوب جلسه ۹۳۲ تاریخ ۱۳۹۵/۳/۱۷ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۸۰۱۰۴ تاریخ ۱۳۹۶/۱/۲۳

(بررسی شده در جلسات ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، و ۹۳۲)

مقدمه :

به منظور فراهم آوردن زمینه اجرای مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، به ویژه تحقق ویژگی‌های مدرسه در افق چشم‌انداز ۱۴۰۴ مبنی بر «دارا بودن ظرفیت پذیرش تفاوت‌های فردی، کشف و هدایت استعداد‌های متنوع فطری و پاسخگویی به نیازها، علایق و رغبت دانش‌آموزان در راستای مصالح و چارچوب نظام معیار اسلامی» و نیز زمینه‌سازی برای «رشد و شکوفایی استعداد‌های دانش‌آموزان بر پایه تنوع استعدادها و توانمندی‌های جامعه نخبگانی» مندرج در چشم‌انداز «سند راهبردی کشور در امور نخبگان»، «کلیات نظام تربیت استعداد‌های برتر در آموزش و پرورش» به شرح زیر به تصویب می‌رسد:

ماده ۱- تعریف

دانش‌آموز دارای استعداد برتر^۱

دانش‌آموزی که با توجه به ویژگی‌های ذاتی خود و در مقایسه با گروه همسالان، در یک یا چند زمینه، توانایی یادگیری و درک بالاتری دارد یا در انجام ماهرانه کار و بروز قابلیت‌های شخصی در آن زمینه، صلاحیت و برجستگی خاصی نشان می‌دهد.

ماده ۲- اصول

کلیات نظام تربیت استعداد‌های برتر، در چارچوب اصول کلی تربیت رسمی و عمومی مندرج در «مبانی نظری تحول بنیادین آموزش و پرورش» مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی و ضمن رعایت آنها، بر اصول زیر تأکید دارد :

^۱ در این متن، منظور از دانش‌آموز، دانش‌آموز دارای استعداد برتر است. شناسایی کامل و پرورش استعداد‌های ویژه چنین دانش‌آموزی، - که شرط لازم و نه کافی برای رسیدن به مرحله نخبگی در آینده است- نیازمند ارائه خدمات و تسهیلات ویژه ای است که در نظام تربیت رسمی و عمومی باید زمینه‌های مناسب برای آن فراهم شود.

۱- انعطاف: استفاده از برنامه ها و روش های منعطف و متنوع آموزشی و تربیتی، متناسب با علایق و نیازهای ویژه دانش آموزان و شرایط و اقتضائات نظام آموزش و پرورش و نیازهای کشور.

۲- استمرار: شناسایی، تربیت و هدایت استعداد های برتر به صورت مستمر، مرحله ای و فرایندی، در طول دوران تحصیل.

۳- تلفیق: ارائه خدمات و تسهیلات آموزشی و تربیتی به دانش آموزان استعداد های برتر در محیط های یادگیری دانش آموزان عادی و پذیرش حداقل تفکیک و جداسازی آنان.

۴- تعادل: توجه به رشد متوازن و همه جانبه دانش آموزان در ساحت های شش گانه تربیتی مندرج در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، با تاکید بر تربیت اخلاقی، اعتقادی و عبادی.

ماده ۳- اهداف

شناسایی، تربیت و هدایت نظام مند دانش آموزان دارای استعداد های برتر. ارتقای معرفت و تربیت دینی، اعتلای هویت اسلامی - ایرانی و تقویت حس دلبستگی ملی دانش آموزان.

توانمندسازی دانش آموزان با رعایت عدالت آموزشی و تربیتی و ارتقای کارآمدی آنان، متناسب با نیازهای کشور.

ماده ۴- سیاست های اجرایی

۱- ارائه خدمات آموزشی و پرورشی ویژه، ناظر بر تنوع بخشی به برنامه های درسی به شیوه تلفیقی (عدم جداسازی) با نگاه گسترش یابنده و حداکثری.

۲- استمرار ارائه خدمات آموزشی و پرورشی به دانش آموزان در مدارس استعداد های درخشان، به شیوه تفکیکی (جداسازی) با رویکرد اصلاحی و حداقلی.

۳- شناسایی و هدایت نظام مند دانش آموزان برای پاسخگویی به نیازهای توسعه پایدار و متوازن کشور.

۴- توسعه دانش تخصصی و شایستگی های حرفه ای معلمان برای پاسخگویی به نیازهای متنوع دانش آموزان.

۵- گسترش ارائه خدمات آموزشی، پرورشی و پژوهشی، با تاکید بر توسعه محیط های متنوع یادگیری و استفاده از ظرفیت و مشارکت سایر نهادها و ارگان های دولتی و غیر دولتی، به ویژه ستادها، سازمان ها و صندوق های ذی ربط.

ماده ۵- راهکارها

- ۱- تدوین ملاک‌ها، شاخص‌ها و استانداردهای شناسایی، جذب و تربیت دانش‌آموزان.
- ۲- تدوین و اجرای برنامه‌های مناسب در تمام ساحت‌های تربیتی، با استفاده از ظرفیت و مشارکت بخش‌های دولتی و غیردولتی، به ویژه دانشگاه‌ها، حوزه‌های علمیه، مساجد، کانون‌ها و مراکز علمی- پژوهشی.
- ۳- طراحی برنامه درسی و تربیتی ویژه دانش‌آموزان، در چارچوب سند تحول بنیادین و برنامه درسی ملی.
- ۴- تدوین آیین‌نامه‌های آموزشی و تربیتی، با رویکرد ایجاد تسهیلات ویژه برای این دانش‌آموزان.
- ۵- توانمندسازی مدیران، معلمان و مربیان برای شناسایی، تربیت و هدایت دانش‌آموزان از طریق:
 - الف: احراز و توسعه صلاحیت‌های تخصصی و حرفه‌ای معلمان ذی‌ربط
 - ب: افزودن مواد و سرفصل‌های مربوط به برنامه درسی تربیت معلم
 - ج: تدوین و اجرای دوره‌های ضمن خدمت کوتاه مدت
 - ۶- ارائه برنامه‌های مشاوره‌ای ویژه خانواده‌های دانش‌آموزان و مشاوره‌ای تحصیلی و شغلی به دانش‌آموزان، متناسب با استعدادها و علایق آنها و اولویت‌ها و نیازهای کشور.
 - ۷- برنامه‌ریزی برای توسعه «فعالیت‌های گروهی دانش‌آموزان» در حوزه‌های مختلف علمی، پژوهشی، فناوری، فرهنگی، هنری، اجتماعی و هدایت هدفمند آنان به مراکز تخصصی.
 - ۸- برنامه‌ریزی برای توسعه فعالیت‌های محیط‌های متنوع یادگیری خارج از مدرسه (پژوهش‌سراها، کانون‌های فرهنگی و هنری، کتابخانه‌ها، اردوگاه‌ها، ورزشگاه‌ها، مراکز آموزشی تخصصی و نظایر آن) به منظور پرورش استعدادهای خاص.
 - ۹- توسعه برگزاری المپیادهای دانش‌آموزی، مسابقات و جشنواره‌های علمی، پژوهشی، فرهنگی، هنری و ورزشی.
 - ۱۰- حمایت‌های مادی و معنوی از دانش‌آموزان و طرح‌ها و ایده‌ها و فراهم آوردن تسهیلات و امکانات مناسب برای آنان، با اولویت مناطق کمتر توسعه یافته.
 - ۱۱- برنامه‌ریزی برای ارتباط هدفمند دانش‌آموزان با مراکز علمی، پژوهشی، فناوری و تولیدی و جلب مشارکت بخش غیردولتی برای حمایت مادی و معنوی از آنان.

ماده ۶- وزارت آموزش و پرورش موظف است:

- ۱- اساسنامه‌ها و آیین‌نامه‌های مورد نیاز این مصوبه را، ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ، تهیه و به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه کند.
- ۲- از اجرای این مصوبه، ارزشیابی به عمل آورد و بر اساس بازخوردها، یافته‌ها و نتایج به دست آمده، نسبت به روزآمدسازی آن اقدام کند.
- ۳- گزارش پیشرفت فعالیت‌ها را دو سال یک بار به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه دهد.
- ۴- ضمن رصد مستمر دانش‌آموزان، برای حمایت و پشتیبانی از آنها، با مراجع ذی‌ربط هماهنگی به عمل آورد.

ماده ۷- نظارت کلان

نظارت کلان بر حسن اجرای این مصوبه به عهده شورای عالی آموزش و پرورش است.

ماده ۸ - منابع

منابع مالی مورد نیاز برای اجرای این مصوبه از محل منابع در اختیار وزارت آموزش و پرورش تأمین خواهد شد و موارد دارای بار مالی جدید، پس از پیش‌بینی منابع در اعتبارات سنواتی وزارت آموزش و پرورش، قابل اجرا خواهد بود.

آیین نامه‌ها و جدول مواد درسی و نوع ارزشیابی پایانی دوره اول متوسطه

مصوب جلسه ۹۴۱ تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۸۰۱۰۳ - تاریخ ۱۳۹۶/۱/۲۳

شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد:

۱- آیین نامه ارزشیابی تحصیلی و تربیتی دوره راهنمایی تحصیلی مصوب جلسه ۷۵۰ تاریخ ۸۶/۴/۲۶ و آیین نامه آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی آموزش از راه دور (شیوه نیم سالی واحدی) مصوب جلسه ۷۸۰ شورای عالی تاریخ ۱۳۸۷/۸/۲۸، به ترتیب، به دوره اول متوسطه روزانه و آموزش از راه دور، برای مدت یک سال تحصیلی (۹۶-۹۵) تعمیم داده شود.^۱
تبصره: وزارت آموزش و پرورش موظف است حداکثر ظرف مدت ۳ ماه، آیین نامه‌های مورد نیاز این دوره را تهیه و برای بررسی و تصویب به دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش ارائه دهد.

۲- جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی دوره اول متوسطه، موضوع مصوبات جلسات ۸۸۰ تاریخ ۱۳۹۲/۲/۲۳ و ۸۹۶ تاریخ ۹۳/۳/۱۲ شورای عالی آموزش و پرورش و جدول نوع ارزشیابی پایانی دوره مذکور، موضوع مصوبات جلسات ۲۸۳ تاریخ ۹۲/۸/۱۹ - ۲۸۵ تاریخ ۱۳۹۲/۹/۱۷ - ۳۰۰ تاریخ ۹۳/۵/۱۲ و ۳۱۱ تاریخ ۹۳/۱۰/۲۸ کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی، به مدت دو سال تحصیلی (۹۶-۹۵ و ۹۷-۹۶) کماکان در دوره اول متوسطه مدارس روزانه، بزرگسالان، داوطلبان آزاد و آموزش از راه دور اجرا شود.

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۱۴ کمیسیون معین شورای عالی تاریخ ۱۳۹۶/۸/۱۴ به شماره ابلاغ ۱۲۰/۸۵۱۷۷ تاریخ ۹۶/۹/۱۲ با تمدید بند یک فوق برای مدت یکسال تحصیلی (۹۶-۹۷) موافقت شد.

واگذاری اختیار تصویب برخی از مقررات به کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش
مصوب جلسه ۹۴۱ تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۸۰۳۸۳ - تاریخ ۱۳۹۶/۲/۱۰

به منظور تسریع در بررسی و تصویب مقررات مورد نیاز وزارت آموزش و پرورش، اجازه داده می شود موضوع های زیر در کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش، با دعوت از مدیر و دو نفر از اعضای کمیسیون های ذی ربط، بررسی و تصویب شود. مصوبات این کمیسیون به اطلاع اعضای شورای عالی می رسد، چنانچه ظرف مدت دو هفته نظر مخالفی ارائه و مطرح نگردید، پس از تایید وزیر آموزش و پرورش، مصوبه تلقی و توسط دبیر کل شورا، ابلاغ و در غیر این صورت، موضوع مجدداً در کمیسیون مذکور بررسی می شود.

۱- آیین نامه آموزشی دوره دوم متوسطه شیوه نیمسال واحدی (بزرگسالان) - آموزش از راه دور)

۲- آیین نامه تطبیق کارنامه های دوره های تحصیلی با ساختار جدید آموزشی

۳- آیین نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره اول متوسطه

۴- آیین نامه آموزشی دوره اول متوسطه (روزانه/ آموزش از راه دور)

۵- آیین نامه آموزشی دوره اول متوسطه پیش حرفه ای خاص دانش آموزان با نیازهای ویژه

۶- آیین نامه آموزشی دوره دوم متوسطه حرفه ای خاص دانش آموزان با نیازهای ویژه

۷- اصلاح نمونه گواهینامه های پایان تحصیلات دوره متوسطه

۸- اصلاح ضوابط استفاده ایثارگران از تسهیلات آموزشی

۹- نحوه ارائه درس انتخابی دانش آموزان انتقال یافته (از یک منطقه به منطقه دیگر) پایه

یازدهم

پیوست‌ها

تاریخچه تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش

در سال ۱۲۷۵ هجری شمسی، مطابق با شوال ۱۳۱۵ هجری قمری، در زمان صدارت میرزا علیخان امین‌الدوله و به اهتمام میرزا محمودخان احتشام‌السلطنه (مؤسس مدرسه علمیه) انجمن معارف تأسیس شد. در این انجمن وزیر علوم و تنی چند از فضلا و دانشمندان عضویت داشتند. انجمن مذکور موفق به تأسیس و اداره تعدادی مدرسه شد و چند کتاب درسی به روش جدید تدوین و تألیف نمود. علاوه بر این، کتابخانه ملی را بنیان گذارد و روزنامه معارف را نیز دایر کرد.

در بیستم اسفند ماه سال ۱۳۰۰ هجری شمسی قانون تأسیس شورای عالی معارف، مشتمل بر ۱۵ ماده به تصویب مجلس شورای ملی رسید و در سال ۱۳۱۶ هجری شمسی با تصویب فرهنگستان ایران، وزارت معارف به «وزارت فرهنگ» تغییر نام یافت و به تبع آن شورای عالی معارف هم به شورای عالی فرهنگ تغییر نام پیدا کرد. از آنجا که قانون شورای عالی معارف، پاسخگوی نیازهای فرهنگی کشور نبود، در تاریخ ۱۸ دی‌ماه سال ۱۳۳۱، قانون تشکیل شورای عالی فرهنگ مشتمل بر ۱۲ ماده و ۱۰ تبصره به تصویب مجلسین سنا و شورای ملی رسید.

در سال ۱۳۴۳ پس از تصویب قانون تفکیک وزارت فرهنگ به وزارتخانه‌های فرهنگ و هنر، آموزش و پرورش و سازمان اوقاف؛ شورای عالی آموزش و پرورش براساس ماده ۵ قانون مذکور، در وزارت آموزش و پرورش تشکیل شد و در شهریورماه سال ۱۳۴۵ قانون تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش مشتمل بر ۹ ماده و ۵ تبصره از تصویب کمیسیون مجلسین گذشت و در سال ۱۳۴۷ اولین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش، تشکیل گردید و جلسات آن تا سال ۱۳۵۵ ادامه یافت. از سال ۱۳۵۵ تا تاریخ ۱۳۵۸/۷/۸، جلسات شورا تشکیل نشد که می‌توان این دوره را دوره فترت شورای عالی آموزش و پرورش خواند.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و براساس مطالعات و بررسی‌های مقدماتی، لزوم فعالیت این شورا احساس شد و به همین منظور لایحه قانون تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش، از طرف وزارت آموزش و پرورش، تهیه و برای تصویب به «شورای انقلاب اسلامی ایران» تقدیم شد. این لایحه در ۱۵ ماده و ۴ تبصره، در بهمن ماه سال ۱۳۵۸ به تصویب شورای مذکور رسید و برای اجرا به وزارت آموزش و پرورش ابلاغ شد. پس از آن، قانون شورای مذکور، طی دو مرحله در تاریخ‌های ۱۳۶۵/۹/۲۵ و ۱۳۸۱/۷/۲۹ در مجلس شورای

اسلامی، مورد بازنگری قرار گرفت که در آخرین مرحله، برای ارتقای جایگاه و نقش شورای عالی در فرایند تعلیم و تربیت، اصلاحاتی در قانون شورا به عمل آمد. عمده‌ترین این اصلاحات، تعیین رئیس جمهور به عنوان رئیس شورا اصلاح ترکیب اعضا و فعالیت سازمان اداری آن زیر نظر شورا، با بودجه و تشکیلات مستقل است تا این شورا به عنوان یک نهاد فرادستگاهی، مقررات موردنیاز را تصویب کند و بر حسن اجرای آن، نظارت داشته باشد.

لازم به یادآوری است که علاوه بر وظایف مصرح در قانون تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش، در برخی از قوانین و نیز سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی) وظایفی برای این شورا در نظر گرفته شده است.

قانون تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش

مصوب جلسات تاریخ ۱۳۵۸/۱۱/۲۷ و ۱۳۵۹/۲/۱۰ شورای انقلاب اسلامی ایران و قانون اصلاح موادی از قانون تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش و الحاق یک ماده به آن مصوب ۱۳۶۵/۹/۲۵ و اصلاحیه آن تاریخ ۱۳۸۱/۷/۲۹ مجلس شورای اسلامی

مقدمه

نظر به ضرورت انقلاب فرهنگی در راه استقرار نظام جمهوری اسلامی و نظر به رسالتی که آموزش و پرورش کشور در راه رشد و خودکفایی و بهسازی جامعه دارد و نظر به لزوم برقراری ضوابط تعلیماتی برای توسعه علوم و فنون و اصلاحات تربیتی بر مبنای اعتقادات دینی و تأمین استقلال و آزادی و بنا به ضرورت مشارکت عمومی فرهنگیان، مربیان و صاحب‌نظران در امر تعلیم و تربیت کشور، شورای عالی آموزش و پرورش بر اساس این قانون تشکیل می‌گردد.

ماده ۱- شورای عالی آموزش و پرورش، مرجع سیاست‌گذاری در حوزه وظایف آموزش عمومی و متوسطه در چارچوب سیاست‌های کلی نظام و قوانین و مقررات موضوعه است و سازمان اداری آن با بودجه و تشکیلات مستقل زیر نظر شورای عالی آموزش و پرورش فعالیت می‌کند. وظیفه دبیرخانه شورا پشتیبانی علمی، پژوهشی و خدماتی، متناسب با وظایف و مسئولیت شورا، نظارت بر حسن اجرای مصوبات و توسعه ارتباطات با مجریان و مردم می‌باشد که در آیین‌نامه داخلی شورا تنظیم و توسط هیئت دولت به تصویب می‌رسد.

ماده ۲- ریاست شورای عالی آموزش و پرورش با رئیس‌جمهور است و در غیاب وی، وزیر آموزش و پرورش ریاست جلسه را بر عهده خواهد داشت. نایب رئیس شورا از بین اعضا برای مدت دو سال تعیین می‌شود.

ماده ۳- سازمان اداری شورای عالی آموزش و پرورش، دارای دبیرکل خواهد بود که هم‌ردیف معاون وزیر بوده و به پیشنهاد وزیر آموزش و پرورش و با موافقت شورای عالی آموزش و پرورش منصوب می‌شود و سمت دبیری شورا را نیز خواهد داشت. سازمان و وظایف آن در آیین‌نامه داخلی شورا منظور خواهد شد.

ماده ۴- هیچ یک از مقررات آموزشی و پرورشی کشور که با وظایف شورای عالی آموزش و پرورش مربوط است، قبل از تصویب در شورا رسمیت نخواهد یافت.

ماده ۵- مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش در حدود اختیارات قانونی شورا برای مؤسسات ذی ربط لازم الاجراست. این مصوبات پس از تأیید رئیس شورا، توسط دبیرکل به مؤسسات مربوط، ابلاغ خواهد شد.

ماده ۶- وظایف و اختیارات شورا به شرح زیر است:

۱- تعیین خط مشی آموزشی وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران با رعایت قوانین موضوعه کشور؛

۲- بررسی و تصویب هدف ها و نظام آموزشی وزارت آموزش و پرورش، جهت ارائه به مجلس شورای اسلامی؛

۳- بررسی و تصویب برنامه های درسی و تربیتی کلیه مؤسسات آموزشی کشور که در حوزه وزارت آموزش و پرورش قرار دارد؛

۴- بررسی طرح ها و لوایح قانونی مربوط به آموزش و پرورش، قبل از طرح در مجلس شورای اسلامی؛

۵- تأیید انطباق مطالب کتاب های درسی با برنامه های مصوب شورا؛

۶- بررسی و تصویب اساسنامه هر نوع مؤسسه تعلیماتی جدید؛

۷- بررسی و تصویب مقررات اجرایی و انضباطی مدارس؛

۸- تصویب آیین نامه ها و مقررات امتحانات مدارس؛

۹- بررسی و تصویب ضوابط ارزشیابی نظام آموزشی وزارت آموزش و پرورش؛

۱۰- تصویب آیین نامه رسیدگی و ارزشیابی مدارک تحصیلی صادره از مدارس کشورهای خارجی تا پایان دوره متوسطه؛

۱۱- بررسی و تصویب مقررات و اصول لازم برای گزینش تخصصی و تربیت و استخدام معلمان، به تناسب احتیاجات در مراحل تحصیلی با رعایت ضوابط عمومی گزینش در کل کشور؛

۱۲- بررسی و تصویب طرح های توسعه در مراحل و رشته های مختلف تحصیلی، بر اساس احتیاجات نیروی انسانی و با توجه به امکانات کشور؛

۱۳- تهیه و بررسی و تصویب طرح های لازم، برای بسیج و مشارکت مردم در امر آموزش و پرورش؛

۱۴- پیشنهاد اعطای نشان و مدال و تصویب آیین نامه مربوط؛

۱۵- تصویب آیین‌نامه داخلی شورای عالی و آیین‌نامه‌های مربوط به شوراهای منطقه‌ای آموزش و پرورش و شوراهای فرهنگی محلی و شوراهای مدارس.

ماده ۷- اعضای شورای عالی آموزش و پرورش باید دارای شرایط ذیل باشند:

۱- مسلمان و معتقد به ولایت فقیه بوده و التزام عملی به احکام اسلامی داشته باشند. (در مسائل خاص مربوط به اقلیت‌های رسمی کشور از صاحب‌نظران آنان استفاده می‌شود).

۲- حداقل سی سال داشته باشند.

۳- دارای مدارج عالی در یکی از رشته‌های معارف اسلامی یا علمی یا ادبی یا فنی باشند و در این زمینه‌ها دارای تجربه و بصیرت بوده و با مسائل تعلیم و تربیت آشنا و دارای بینش سیاسی و اجتماعی لازم باشند.

۴- دارای حُسن شهرت فضیلت اخلاقی باشند.

ماده ۸- اعضای شورای عالی آموزش و پرورش بر دو قسم‌اند:

الف- اعضای رسمی و پیوسته که برای مدت چهار سال تعیین و منصوب می‌شوند.

ب- اعضای وابسته که برای مدت دو سال از طرف شورا انتخاب می‌شوند. تجدید انتخاب آن‌ها بلامانع است.

ماده ۹- تعداد اعضای رسمی یا پیوسته ۲۲ نفر به شرح زیر خواهد بود:

۱- رئیس جمهور؛

۲- وزیر آموزش و پرورش؛

۳- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و در غیاب وی معاون آموزشی به عنوان نماینده ثابت؛

۴- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و در غیاب وی یکی از معاونین به عنوان نماینده ثابت؛

۵- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و در غیاب وی معاون آموزشی به عنوان نماینده ثابت؛

۶- وزیر جهاد کشاورزی و در غیاب وی یکی از معاونین به عنوان نماینده ثابت؛

۷- وزیر صنایع و معادن و در غیاب وی یکی از معاونین به عنوان نماینده ثابت؛

۸- معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و در غیاب وی یکی از معاونین به عنوان نماینده ثابت؛

۹- دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش؛

۱۰- یک نفر مجتهد آشنا به مسائل تعلیم و تربیت به انتخاب شورای عالی حوزه علمیه قم؛

۱۱- رئیس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور؛

۱۲- سه نفر مطلع و صاحب نظر در هر یک از رشته‌های علوم پایه، فنی و مهندسی و علوم انسانی، به انتخاب شورای رؤسای فرهنگستان‌های کشور (حداقل یک نفر از آنان از بین زنان انتخاب شود)؛

۱۳- سه نفر از اعضای هیئت علمی گروه‌های تخصصی دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها در رشته‌های مدیریت آموزشی، برنامه‌ریزی درسی و روانشناسی تربیتی، به انتخاب مشترک وزرای آموزش و پرورش و علوم، تحقیقات و فناوری (حداقل یک نفر از آنان از بین زنان انتخاب شود)؛

۱۴- سه نفر صاحب نظر از نمایندگان معلمان یا مدیران مدارس از هر یک از دوره‌های تحصیلی، به انتخاب شورای معاونان وزارت آموزش و پرورش (حداقل یک نفر از آنان از بین زنان انتخاب شود)؛

۱۵- رئیس پژوهشکده تعلیم و تربیت وزارت آموزش و پرورش؛

۱۶- یکی از مدیران کل آموزش و پرورش استان‌ها، به انتخاب مدیران کل استان‌ها.

تبصره ۱ - دو نفر از اعضای کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی، به انتخاب کمیسیون و تصویب مجلس، به عنوان ناظر در جلسات شورای عالی آموزش و پرورش شرکت خواهند کرد.

تبصره ۲ - افرادی که حسب رشته شغلی و بر حسب سمت، عضو شورا هستند، در زمان عضویت باید در رشته شغلی و سمت مورد نظر اشتغال داشته باشند.

ماده ۱۰ - اعضای وابسته در موارد لزوم برای شرکت در جلسات شورا دعوت می‌شوند و حق شرکت در مذاکرات را بدون مشارکت در رای‌گیری خواهند داشت.

تبصره - اعضای وابسته که در دوره عضویت خود در شورا نظرات و خدمات ارزنده‌ای را عرضه کرده باشند، در تجدید انتخاب اعضای پیوسته حق تقدم خواهند داشت.

ماده ۱۱ - اعضای شورای عالی آموزش و پرورش با حکم رئیس جمهور منصوب می‌شوند.

ماده ۱۲ - رئیس شورا موظف است، بعد از پایان مدت عضویت هر یک از اعضا، ترتیب انتخاب جانشین او را بدهد، به نحوی که حداکثر یک ماه قبل از پایان دوره عضویت هر فرد، جانشین او تعیین شده باشد.

ماده ۱۳ - در صورت استعفا یا فوت هر یک از اعضای شورای عالی آموزش و پرورش، انتخاب جانشین به ترتیب مقرر در این قانون به عمل خواهد آمد.

ماده ۱۴ - شورای عالی آموزش و پرورش می‌تواند در حدود وظایف خود، کمیسیون‌هایی تشکیل دهد و اعضای آن‌ها را از بین استادان و متخصصان و دبیران و آموزگاران انتخاب

نماید. حدود وظایف و نحوه و مدت کار و میزان حق الزحمه اعضای کمیسیون‌ها، برطبق آیین‌نامه‌ای که به تصویب شورا خواهد رسید، تعیین می‌گردد.

ماده ۱۵- هرگونه اصلاح یا تغییر در این لایحه قانونی، با موافقت دوسوم اعضا و تصویب نهایی مجلس شورای اسلامی، امکان‌پذیر است.

ماده ۱۶- از تاریخ تصویب این قانون، کلیه قوانین مغایر ملغی است.

سایر وظایف شورای عالی آموزش و پرورش

علاوه بر وظایف مصرح در قانون تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش، وظایف دیگری نیز به عهده این شورا گذاشته شده است که مهم‌ترین آن‌ها مربوط به سند تحول بنیادین آموزش و پرورش می‌باشد. این وظایف عبارت است از:

۱- به استناد بخش دوم از فصل هشتم سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی) با عنوان «برنامه‌ریزی و نظام اجرایی تحول بنیادین آموزش و پرورش»، شورای عالی آموزش و پرورش، وظایف زیر را بر عهده دارد:

- بررسی، تصویب و ابلاغ سیاست‌های اجرایی
- طراحی ساز و کار تحقق اهداف سند تحول
- اصلاح ساختارها و فرایندهای مربوط به اجرای سند
- به روز آوری و ترمیم سند تحول
- هماهنگی و انسجام در سیاست‌ها و برنامه‌ها
- نظارت بر حسن اجرای برنامه‌های تحول راهبردی
- ارائه گزارش سالانه پیشرفت اجرای سند و چگونگی عملکرد وزارت آموزش و پرورش به شورای عالی انقلاب فرهنگی
- بررسی و تصویب زیرنظام‌های اصلی سند (برنامه درسی؛ تربیت معلم و تأمین منابع انسانی؛ راهبری و مدیریت؛ تأمین و تخصیص منابع مالی؛ تأمین فضا، تجهیزات و فناوری؛ پژوهش و ارزشیابی)

۲- بررسی و تصویب انحلال شورای آموزش و پرورش استان، با پیشنهاد وزیر آموزش و پرورش (ماده ۲۰ قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش در استان‌ها، شهرستان‌ها و مناطق کشور، مصوب سال ۱۳۷۲ مجلس شورای اسلامی)

۳- تصویب شرح وظایف و ترکیب شورای آموزش و پرورش مناطق، حسب مورد مشابه شورای شهرستان (ماده ۹ قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش در استان‌ها، شهرستان‌ها و مناطق کشور، مصوب سال ۱۳۷۲ مجلس شورای اسلامی)

- ۴- بررسی و تصویب مسائل مربوط به آموزش پیش‌دبستانی، مصوب جلسه ۴۲۲ تاریخ ۷۷/۴/۱۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی
- ۵- تصویب حق‌الزحمه امتحانات (نامه شماره ۴۸۴۶/۲۷۴/هـ ۶۶/۳/۱۱ نخست وزیری)
- ۶- تعیین مناطق محروم آموزشی، جهت تأسیس مدارس نمونه دولتی (آیین‌نامه اجرایی بند ۲ تبصره ۸ قانون بودجه سال ۱۳۶۸)
- ۷- تصویب مدت و برنامه‌های درسی دوره‌های سوادآموزی و تعیین ارزش تحصیلی آن‌ها (ماده ۱۰ آیین‌نامه اجرایی اساسنامه نهضت سوادآموزی مصوب هیئت وزیران)
- ۸- اتخاذ تصمیم در خصوص آموزش از راه دور در دوره راهنمایی تحصیلی (مصوب جلسه ۵۳۷ تاریخ ۱۳۸۳/۱۲/۱۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی)
- ۹- بررسی و تصویب مقررات آموزشی و پرورشی و آیین‌نامه امتحانات مراکز آموزشی سمپاد (موضوع بند ۶ از ماده ۷ اساسنامه سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان، مصوب جلسه ۶۷/۳/۲۲ هیئت وزیران)

آیین‌نامه داخلی

شورای عالی آموزش و پرورش

موضوع تصویب‌نامه شماره ۵۸۱۸۵/ت/۵۲۸۱۱۳ تاریخ ۱۳۸۱/۱۲/۳ هیئت وزیران

ماده ۱- جلسات شورا به ریاست رئیس‌جمهور و در غیاب وی وزیر آموزش و پرورش و با حضور حداقل ۱۵ نفر از اعضای رسمی شورا رسمیت می‌یابد و برای تصویب هر موضوع، رأی موافق حداقل ۱۲ نفر از اعضا ضروری است.

تبصره - در صورت عدم حضور رئیس‌جمهور و وزیر آموزش و پرورش، نایب رئیس شورا که از بین اعضا برای مدت دو سال تعیین می‌شود، جلسه را اداره خواهد کرد.

ماده ۲- جلسات شورا هر دو هفته یکبار در محل دفتر رئیس‌جمهور یا دفتر وزیر آموزش و پرورش و با دعوت کتبی که توسط دبیرکل شورا انجام می‌شود، تشکیل می‌گردد.

تبصره - جلسه فوق العاده با تشخیص رئیس‌جمهور، وزیر آموزش و پرورش و یا تقاضای حداقل ۸ نفر از اعضا تشکیل خواهد شد.

ماده ۳- اعضا موظفند در تمام جلسات حضور یابند و در مواردی که به دلیل موجه، امکان حضور در جلسه را ندارند، موضوع را حداقل ۴۸ ساعت قبل از موعد جلسه به اطلاع دبیرخانه شورا برسانند.

ماده ۴- موضوعاتی در دستور کار شورا قرار می‌گیرند که از سوی رئیس‌جمهور یا وزیر آموزش و پرورش به دبیرخانه شورا ارجاع شوند و یا حداقل ۸ نفر از اعضا متقاضی طرح آن در شورا باشند.

تبصره ۱- دستور هر جلسه توسط دبیر شورا و با هماهنگی رئیس‌جمهور یا وزیر آموزش و پرورش، تنظیم و به همراه دعوت‌نامه به اطلاع اعضا می‌رسد.

تبصره ۲- اخذ نظر کارشناسی وزارت آموزش و پرورش در خصوص کلیه موضوعاتی که در دستور کار شورای عالی آموزش و پرورش قرار می‌گیرد، الزامی است.

ماده ۵- در زمان طرح موضوعات در شورا، حداکثر ۴ نفر از اعضا (دو نفر به عنوان موافق و دو نفر به عنوان مخالف) نظرات و دلایل خود را ارائه می‌نمایند و سپس رئیس کمیسیون

مربوط و مرجع پیشنهاد دهنده نیز نظرات خود را ابراز می‌نمایند و پس از آن موضوع به رأی گذاشته می‌شود.

تبصره- بر حسب اهمیت موضوع با تشخیص رئیس جلسه، ادامه بحث امکان خواهد داشت.
ماده ۶- رئیس جمهور یا وزیر آموزش و پرورش می‌تواند متناسب با موضوع، افراد ذی‌ربط و صاحب‌نظر را برای شرکت در جلسات تعیین نمایند. مشارکت این افراد در مباحث حد نصاب موضوع ماده ۵ منظور نمی‌شود و حضور آن‌ها بدون حق رأی خواهد بود.

ماده ۷- دبیرکل شورا با رعایت ماده ۳ قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش، مصوب ۱۳۸۱ تعیین و با حکم رئیس جمهور منصوب می‌شود.

ماده ۸- وظایف و اختیارات دبیرکل شورا به شرح ذیل است:

۱- تنظیم دستور کار جلسات و دعوت از اعضا؛

۲- ابلاغ مصوبات شورای عالی؛

۳- اداره امور دبیرخانه، اعم از اداری، اجرایی و مالی؛

۴- تهیه گزارش‌های موردنیاز شورای عالی و کمیسیون‌های آن؛

۵- انعقاد قراردادهای پژوهشی، اداری، اجرایی، مالی و مبادله موافقت‌نامه‌های بودجه؛

۶- استخدام، نصب، عزل، ارتقا و اعطای پاداش به کارکنان بر اساس قوانین و مقررات موضوعه؛

۷- انجام سایر امور محوله از سوی شورای عالی.

ماده ۹- دبیرکل، سخنگوی شورای عالی خواهد بود و موظف به اطلاع‌رسانی از مصوبات و مباحث شورای عالی و کمیسیون‌های آن خواهد بود.

ماده ۱۰- دبیرخانه شورای عالی زیر نظر دبیرکل اداره می‌شود و وظایف زیر را بر عهده خواهد داشت:

۱- انجام کارشناسی‌های موضوع وظایف دبیرکل؛

۲- تنظیم برنامه و برگزاری جلسات شورا و کمیسیون‌های مربوط و تنظیم و نگهداری صورت‌جلسات آرای شورا و کمیسیون‌ها و سایر اسناد و مدارک مربوط؛

۳- ارتباط با رسانه‌ها برای اطلاع‌رسانی به مردم و مجریان در مورد تصمیمات شورای عالی؛

۴- بررسی طرح‌ها و پیشنهادهای واصله از مراکز علمی، پژوهشی، آموزشی و صاحب‌نظران و انعکاس نتایج به شورا؛

۵- تهیه پیش نویس طرح‌های مربوط به نظارت کلی بر حسن اجرای مصوبات شورای عالی، جهت ارائه به شورا؛

۶- انجام امور مربوط به فعالیت‌های پشتیبانی، رفاهی و خدماتی شورای عالی، کمیسیون‌ها، گروه‌های تخصصی و کارکنان دبیرخانه؛

۷- انجام سایر اموری که در محدوده قانون توسط دبیرکل ارجاع می‌گردد.

تبصره - ساختار تشکیلاتی دبیرخانه با پیشنهاد دبیرکل به تصویب سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور می‌رسد.

ماده ۱۱- وزارت آموزش و پرورش در صورت درخواست دبیرخانه شورای عالی، نسبت به تأمین نیروی انسانی موردنیاز به صورت انتقال و یا مأموریت اقدام خواهد کرد و کادرهای آموزشی که به دبیرخانه مأمور می‌شوند، مشمول طبقه‌بندی معلمان می‌باشند.

آیین نامه کمیسیون های شورای عالی آموزش و پرورش

مصوب جلسه ۸۸۸ تاریخ ۱۳۹۲/۸/۲۷

(بررسی شده در جلسات ۸۸۲ و ۸۸۸)

ماده ۱- به استناد ماده ۱۴ قانون شورای عالی آموزش و پرورش، مصوب مجلس شورای اسلامی و فصل هشتم سند تحول بنیادین، مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی و به منظور ارتقای فرایند بررسی و تصویب مصوبات و انجام کارشناسی های لازم، کمیسیون های وابسته به شورای عالی به شرح زیر در سازمان اداری شورای عالی آموزش و پرورش، تشکیل خواهد شد:

۱- کمیسیون راهبری تحول بنیادین

۲- کمیسیون منابع انسانی

۳- کمیسیون برنامه درسی و تربیتی

۴- کمیسیون اقتصاد و منابع فیزیکی آموزش و پرورش

۵- کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی

۶- کمیسیون مدیریت آموزشی

۷- کمیسیون معین شورای عالی

۸- کمیسیون خاص

تبصره- دبیرکل شورا می تواند در صورت لزوم، کارگروه های تخصصی و کمیته های کاری با حضور کارشناسان متخصص و صاحب نظران مجرب برای بررسی دقیق تر و کارشناسی موضوع ها، تشکیل دهد.

ماده ۲- وظایف و ترکیب اعضای کمیسیون ها

۲-۱- کمیسیون راهبری تحول بنیادین

الف- شرح وظایف:

۱- بررسی خط مشی ها و سیاست های علمی، فرهنگی، اجتماعی و تربیتی نظام آموزش و پرورش

۲- پایش مستمر و راهبری تحقق هدف های کلان، عملیاتی و راهکارهای سند تحول بنیادین نظام آموزش و پرورش و زیرنظام های آن

- ۳- به روزآوری، ترمیم و بازتولید اسناد تحولی مبتنی بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی
- ۴- بررسی خط مشی‌ها و سیاست‌های ارتقای کیفیت و افزایش مشارکت مردم، نهادها و ارکان سهیم و موثر در فرایند تعلیم و تربیت
- ۵- بررسی خط مشی‌ها، طرح‌ها و برنامه‌های توسعه (میان مدت و بلند مدت) آموزش و پرورش
- ۶- بررسی خط‌مشی‌ها، ضوابط و استانداردهای ارزشیابی نظام آموزش و پرورش
- ۷- بررسی طرح‌های توسعه در مراحل و رشته‌های مختلف تحصیلی، براساس احتیاجات نیروی انسانی و با توجه به امکانات و نیازهای کشور
- ۸- بررسی برنامه‌های زیرنظام پژوهش و ارزشیابی مبتنی بر سند تحول بنیادین
- ۹- بررسی خط مشی‌ها، سیاست‌ها، طرح‌ها و تعهدات وزارت آموزش و پرورش در مبادلات و همکاری‌های علمی و بین‌المللی
- ۱۰- بررسی پیشنهادهای اصلاحی قانون و آیین‌نامه‌های شوراهای استان، شهرستان و مناطق آموزش و پرورش و شوراهای فرهنگی و محلی و شوراهای مدارس
- ۱۱- بررسی پیشنهاد انحلال شوراهای آموزش و پرورش استان
- ۱۲- بررسی گزارش پیشرفت و عملکرد وزارت آموزش و پرورش در اجرای طرح‌ها و برنامه‌های تحولی
- ۱۳- بررسی طرح‌ها و لوایح قانونی مربوط به آموزش و پرورش، قبل از طرح در مجلس شورای اسلامی، دولت و سایر مراجع قانونی^۱
- ۱۴- بررسی و پیشنهاد نیازهای پژوهشی مرتبط با وظایف کمیسیون
- ۱۵- بررسی موضوع‌هایی که از طرف دبیرکل یا شورای عالی آموزش و پرورش تعیین می‌شود.

ب- ترکیب اعضا:

- ۱- دبیرکل شورای عالی و در غیاب وی معاون دبیرکل
- ۲- یک نفر از اعضای شورای عالی به انتخاب شورا
- ۳- یک نفر صاحب‌نظر در زمینه مدیریت استراتژیک با پیشنهاد دبیرکل و موافقت شورای عالی
- ۴- یک نفر صاحب‌نظر در زمینه اسناد تحولی آموزش و پرورش با پیشنهاد دبیرکل و موافقت شورای عالی

^۱ طرح‌ها و لوایح مرتبط با شرح وظایف سایر کمیسیون‌ها، قبل از طرح در این کمیسیون، در کمیسیون ذی‌ربط مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

- ۵- یکی از مدیران کل حوزه معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور به‌عنوان نماینده ثابت آن معاونت
- ۶- معاون آموزش ابتدایی^۱
- ۷- معاون آموزش متوسطه
- ۸- معاون پرورشی و فرهنگی
- ۹- معاون تربیت بدنی و سلامت
- ۱۰- معاون توسعه مدیریت و پشتیبانی
- ۱۱- رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
- ۱۲، ۱۳ و ۱۴- مدیران کمیسیون‌های منابع انسانی، برنامه درسی و تربیتی و اقتصاد و منابع فیزیکی آموزش و پرورش
- ۱۵- مدیر کمیسیون (دبیر)

۲-۲- کمیسیون منابع انسانی

الف - شرح وظایف:

- ۱- بررسی خط مشی‌ها و راهبردهای تامین، جذب، به‌کارگیری و ارتقای منابع انسانی
- ۲- بررسی برنامه زیرنظام تربیت معلم و تامین منابع انسانی، مبتنی بر سند تحول بنیادین
- ۳- بررسی اصول، ضوابط، شاخص‌ها و استانداردهای شایستگی‌ها و صلاحیت‌های عمومی، اختصاصی و حرفه‌ای منابع انسانی
- ۴- بررسی نظام رتبه بندی و ارزشیابی منابع انسانی آموزش و پرورش و اصول حاکم بر آن‌ها
- ۵- بررسی خط مشی‌ها، ضوابط، شاخص‌ها و استانداردهای بهره‌وری منابع انسانی و تهیه طرح‌های لازم برای توسعه آن
- ۶- بررسی شرایط احراز، انتصاب، ساماندهی و به‌کارگیری منابع انسانی
- ۷- بررسی طرح‌ها و لوایح مربوط به منابع انسانی قبل از ارائه به مجلس شورای اسلامی، دولت و سایر مراجع قانونی
- ۸- بررسی و پیشنهاد نیازهای پژوهشی متناسب با وظایف کمیسیون
- ۹- بررسی موضوع‌هایی که از طرف دبیرکل یا شورای عالی آموزش و پرورش تعیین می‌شود.

^۱ در هر یک از بندهای این آیین‌نامه که نام دستگاه مربوط در مقابل پست سازمانی ذکر نشده است، منظور "وزارت آموزش و پرورش" است.

ب- ترکیب اعضا:

- ۱- دبیرکل شورای عالی و در غیاب وی معاون دبیرکل
- ۲- یک نفر از اعضای شورای عالی آموزش و پرورش به انتخاب شورا
- ۳ و ۴- دو نفر صاحب‌نظر، به پیشنهاد دبیرکل شورای عالی و موافقت شورا
- ۵- یکی از مدیران کل وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به‌عنوان نماینده ثابت
- ۶- رئیس دانشگاه فرهنگیان یا یکی از معاونان وی به‌عنوان نماینده ثابت
- ۷- رئیس دانشگاه شهید رجایی یا یکی از معاونان وی به‌عنوان نماینده ثابت
- ۸- معاون توسعه مدیریت و پشتیبانی یا یکی از مدیران کل آن حوزه به‌عنوان نماینده ثابت
- ۹- معاون آموزش متوسطه یا یکی از مدیران کل آن حوزه به‌عنوان نماینده ثابت
- ۱۰- رئیس سازمان مدارس غیردولتی و توسعه مشارکت‌های مردمی یا یکی از معاونان آن حوزه به‌عنوان نماینده ثابت
- ۱۱- رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی یا یکی از مدیران کل آن حوزه به‌عنوان نماینده ثابت
- ۱۲- رئیس مرکز برنامه‌ریزی منابع انسانی و فناوری اطلاعات یا یکی از معاونین آن حوزه به‌عنوان نماینده ثابت
- ۱۳- یکی از مدیران کل حوزه معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور به‌عنوان نماینده ثابت
- ۱۴- یک نفر از معلمان یا مدرسان به انتخاب معاونت‌های آموزشی
- ۱۵- مدیر کمیسیون (دبیر)

۲-۳- کمیسیون برنامه درسی و تربیتی

الف- شرح وظایف :

- ۱- بررسی زیر نظام برنامه درسی و هدف‌های کلان، عملیاتی و راهکارهای سند تحول مرتبط با حوزه برنامه‌های درسی و برنامه درسی ملی مبتنی بر سند تحول بنیادین
- ۲- بررسی اهداف دوره‌های تحصیلی نظام آموزش و پرورش مبتنی بر ساحت‌های شش‌گانه تربیتی و برنامه درسی ملی
- ۳- بررسی چارچوب و راهنمای حوزه‌های تربیت و یادگیری برنامه درسی ملی
- ۴- بررسی رویکرد فرهنگی-تربیتی در طرح‌ها و برنامه‌های درسی و آموزشی
- ۵- بررسی عناوین و ساعات دروس در دوره‌ها و پایه‌های تحصیلی
- ۶- بررسی و تصویب برنامه‌های درسی و تربیتی کلیه مؤسسات آموزشی کشور

- ۷- بررسی برنامه‌های درسی و تربیتی متناسب با اقتضات فضای مجازی (برخط) و الکترونیکی
- ۸- بررسی و تایید انطباق محتوای بسته‌های آموزشی و تربیتی با راهنمای مصوب شورا
- ۹- بررسی نظام جامع ارزشیابی پیشرفت تحصیلی (آموزشی و تربیتی)
- ۱۰- بررسی نظام راهنمایی و مشاوره و برنامه‌های مرتبط با آن
- ۱۱- بررسی برنامه‌های درسی و تربیتی دوره پیش‌دبستانی و مهدکودک‌ها
- ۱۲- بررسی برنامه آموزش بزرگسالان و نهضت سوادآموزی
- ۱۳- بررسی برنامه‌های درسی دانش‌آموزان با استعدادهای خاص (استثنایی - سمپاد)
- ۱۴- بررسی طرح‌ها و لوایح مربوط به برنامه درسی، قبل از ارائه به مجلس شورای اسلامی، دولت و سایر مراجع قانونی
- ۱۵- بررسی و پیشنهاد نیازهای پژوهشی متناسب با وظایف کمیسیون
- ۱۶- بررسی موضوع‌هایی که از طرف دبیرکل یا شورای عالی آموزش و پرورش تعیین می‌شود.

ب- ترکیب اعضا:

- ۱- دبیرکل شورای عالی و در غیاب وی معاون دبیرکل
- یک نفر از اعضای شورای عالی به انتخاب شورا
- ۳و۴- دو نفر صاحب‌نظر در حوزه برنامه‌ریزی درسی به پیشنهاد دبیرکل و موافقت شورای عالی
- ۵- معاون آموزش ابتدایی یا یکی از مدیران کل آن حوزه به عنوان نماینده ثابت
- ۶- معاون آموزش متوسطه یا یکی از مدیران کل آن حوزه به عنوان نماینده ثابت
- ۷- معاون پرورشی و فرهنگی یا یکی از مدیران کل آن حوزه به عنوان نماینده ثابت
- ۸- رئیس سازمان آموزش و پرورش استثنایی یا یکی از مدیران کل آن حوزه به عنوان نماینده ثابت
- ۹- رئیس مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان یا یکی از مدیران کل آن حوزه به عنوان نماینده ثابت
- ۱۰- نماینده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (مشاور وزیر یا مدیرکل به عنوان نماینده ثابت)
- ۱۱- رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی یا مدیرکل دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری
- ۱۲- مدیرکل دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش

۱۳- رئیس پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش

۱۴- یک نفر از معلمان یا مربیان مرتبط با موضوع با معرفی معاونت‌های ذی‌ربط

۱۵- مدیر کمیسیون (دبیر)

۴-۲- کمیسیون اقتصاد و منابع فیزیکی آموزش و پرورش

الف- شرح وظایف:

۱- بررسی برنامه زیرنظام تامین و تخصیص منابع مالی آموزش و پرورش، مبتنی بر سند تحول بنیادین

۲- بررسی شاخص‌ها و استانداردهای بهره‌وری نظام آموزشی کشور

۳- بررسی آثار و پیامدهای اقتصادی طرح‌ها و برنامه‌های آموزش و پرورش و اتخاذ تدابیر لازم برای افزایش کارایی و اثربخشی آن‌ها

۴- بررسی شاخص‌ها، ضوابط و استانداردهای مالی مدارس و مراکز آموزشی وابسته به آموزش و پرورش

۵- بررسی خط مشی‌ها و تهیه طرح‌های لازم برای تنوع بخشی به منابع مالی و افزایش مشارکت بخش غیر دولتی در آموزش و پرورش

۶- بررسی برنامه‌ها و طرح‌ها در جهت گسترش عدالت آموزشی و رفع محرومیت

۷- بررسی خط مشی‌ها و طرح‌های توسعه کار آفرینی و تربیت اقتصادی دانش‌آموزان

۸- بررسی برنامه‌های زیرنظام تامین فضا، تجهیزات و فناوری مبتنی بر سند تحول بنیادین

۹- بررسی خط‌مشی‌ها، راهبردها، شاخص‌ها و استانداردهای فضاهای آموزشی و تربیتی

۱۰- بررسی خط مشی‌ها، راهبردها، شاخص‌ها و استانداردهای تجهیزات آموزشی و تربیتی

۱۱- بررسی خط مشی‌ها، راهبردها و استانداردهای فناوری‌های آموزشی و تربیتی

۱۲- بررسی طرح‌ها و برنامه‌های ساماندهی منابع (فضا، تجهیزات و فناوری) مدارس

۱۳- بررسی طرح‌ها و برنامه‌های فناوری ارتباطات و اطلاعات (شبکه‌های آموزشی، هوشمندسازی مدارس، اینترنت و اینترنت و...)

۱۴- بررسی طرح‌ها و لوایح مربوط قبل از ارائه به مجلس شورای اسلامی، دولت و سایر مراجع قانونی

۱۵- بررسی و پیشنهاد نیازهای پژوهشی متناسب با وظایف و مأموریت‌های کمیسیون

۱۶- بررسی موضوع‌هایی که از طرف دبیرکل یا شورای عالی آموزش و پرورش تعیین می‌شود.

ب- ترکیب اعضا:

- ۱- دبیرکل شورای عالی و در غیاب وی معاون دبیرکل
- ۲- یک نفر از اعضای شورای عالی آموزش و پرورش به انتخاب شورا
- ۳،۴ و ۵- سه نفر صاحب نظر در حوزه های فناوری، تکنولوژی آموزشی و مهندسی عمران و معماری به پیشنهاد دبیرکل و موافقت شورای عالی
- ۶- یک نفر صاحب نظر در حوزه اقتصاد آموزش و پرورش به پیشنهاد دبیرکل و موافقت شورای عالی
- ۷- یکی از مدیران کل حوزه معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور به عنوان نماینده ثابت آن معاونت
- ۸- یکی از مدیران کل مرتبط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
- ۹- معاون توسعه مدیریت و پشتیبانی یا یکی از مدیران کل آن حوزه به عنوان نماینده ثابت
- ۱۰- رئیس مرکز برنامه ریزی منابع انسانی و فناوری اطلاعات یا یکی از مدیران کل آن حوزه به عنوان نماینده ثابت
- ۱۱- رئیس سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور یا یکی از مدیران کل آن حوزه به عنوان نماینده ثابت
- ۱۲- رئیس سازمان مدارس غیردولتی و توسعه مشارکت های مردمی
- ۱۳ و ۱۴- مدیران کمیسیون های منابع انسانی و راهبری تحول بنیادین
- ۱۵- مدیر کمیسیون (دبیر)

۵-۲- کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی

الف- شرح وظایف :

- ۱- بررسی ضوابط و مقررات حاکم بر آموزش و پرورش مبتنی بر سند تحول بنیادین
- ۲- تدوین و بررسی خط مشی ها و اصول حاکم بر تهیه و تدوین ضوابط و مقررات آموزشی و تربیتی
- ۳- بررسی اساسنامه مدارس و مراکز آموزشی و تربیتی
- ۴- بررسی آیین نامه های آموزشی و تربیتی مدارس و مراکز (از قبیل آیین نامه های اجرایی، انضباطی، پیشرفت تحصیلی، مشاوره و هدایت تحصیلی و تربیتی)
- ۵- بررسی اساسنامه و مقررات آموزش پیش دبستانی و مهدکودک ها
- ۶- بررسی آیین نامه رسیدگی و ارزشیابی مدارک تحصیلی صادره از مدارس کشورهای خارجی و نظام های آموزشی بین المللی

- ۷- بررسی آیین‌نامه‌های اعطای نشان و مدال
- ۸- بررسی و تصویب آیین‌نامه پرداخت حق‌الزحمه امتحانات
- ۹- بررسی طرح‌ها و لوایح مربوط به آیین‌نامه‌ها و مقررات تحصیلی، قبل از ارائه به مجلس شورای اسلامی، دولت و سایر مراجع قانونی
- ۱۰- بررسی و پیشنهاد نیازهای پژوهشی متناسب با وظایف کمیسیون
- ۱۱- بررسی موضوع‌هایی که از طرف دبیرکل یا شورای عالی آموزش و پرورش تعیین می‌شود.

ب- ترکیب اعضا:

- ۱- دبیرکل شورای عالی و در غیاب وی معاون دبیرکل
- ۲- یک نفر از اعضای شورای عالی به انتخاب شورا
- ۳ و ۴- دو نفر صاحب‌نظر به پیشنهاد دبیرکل شورا و موافقت شورای عالی
- ۵ و ۶- دو نفر مدیر مدرسه (یک نفر خانم، یک نفر آقا) با معرفی معاونت‌های آموزشی
- ۷- معاون آموزش ابتدایی یا یکی از مدیران کل آن حوزه به‌عنوان نماینده ثابت
- ۸- معاون آموزش متوسطه یا یکی از مدیران کل آن حوزه به‌عنوان نماینده ثابت
- ۹- معاون حقوقی و امور مجلس یا یکی از مدیران کل آن حوزه به‌عنوان نماینده ثابت
- ۱۰- معاون توسعه مدیریت و پشتیبانی یا یکی از مدیران کل آن حوزه به‌عنوان نماینده ثابت
- ۱۱- رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی یا یکی از مدیران کل آن حوزه به‌عنوان نماینده ثابت
- ۱۲- رئیس سازمان مدارس غیردولتی و توسعه مشارکت‌های مردمی یا یکی از مدیران کل آن حوزه به‌عنوان نماینده ثابت
- ۱۳- رئیس مرکز سنجش آموزش و پرورش یا یکی از معاونین آن حوزه به‌عنوان نماینده ثابت
- ۱۴- رئیس مرکز برنامه‌ریزی منابع انسانی و فناوری اطلاعات یا یکی از معاونین آن حوزه به‌عنوان نماینده ثابت
- ۱۵- مدیر کمیسیون (دبیر)

تبصره- به‌منظور ساماندهی و کیفیت‌بخشی به مدارس اتباع خارجی و بین‌المللی و مدارس علوم و معارف اسلامی و برنامه‌ریزی برای توسعه و گسترش این مدارس، کمیته‌هایی با مسئولیت مدیریت کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی تشکیل می‌شود.

شرح وظایف و ترکیب اعضای کمیته‌های مذکور به شرح زیر می‌باشد:

۵-۲-۱- کمیته مدارس علوم و معارف اسلامی

الف- شرح وظایف:

- ۱- بررسی و تأیید صلاحیت مؤسس دبیرستان علوم و معارف اسلامی (دولتی، غیردولتی و وابسته به سایر نهادها)
- ۲- بررسی و تأیید افراد پیشنهادی برای تصدی پست مدیریت دبیرستان‌های علوم و معارف اسلامی
- ۳- بازنگری و اصلاح جدول مواد درسی رشته علوم و معارف اسلامی
- ۴- اتخاذ تصمیم درخصوص توسعه مدارس علوم و معارف اسلامی
- ۵- بررسی راهکارهای ارتقای جایگاه رشته علوم و معارف اسلامی
- ۶- بررسی نحوه حمایت آموزش و پرورش از مدارس علوم و معارف اسلامی در زمینه‌های منابع انسانی، مالی، فضا و تجهیزات
- ۷- نظارت بر عملکرد مدارس علوم و معارف اسلامی

ب- ترکیب اعضا:

- ۱- دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش و در غیاب وی معاون دبیرکل (رئیس کمیته)
- ۲- یکی از معاونان مدیریت حوزه‌های علمیه قم به عنوان نماینده ثابت
- ۳- رئیس سازمان تبلیغات اسلامی یا رئیس سازمان مدارس معارف اسلامی به عنوان نماینده ثابت
- ۴- مدیر مدرسه عالی شهید مطهری یا یکی از معاونان وی به عنوان نماینده ثابت
- ۵- معاون آموزش متوسطه یا یکی از مدیران کل آن حوزه به عنوان نماینده ثابت
- ۶- رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی یا یکی از معاونان آن حوزه به عنوان نماینده ثابت
- ۷- معاون پرورشی و فرهنگی یا یکی از مدیران کل آن حوزه به عنوان نماینده ثابت
- ۸- یک نفر صاحب نظر در مسائل آموزش و پرورش به انتخاب وزیر آموزش و پرورش
- ۹- مدیر کمیسیون اسانامه‌ها و مقررات تحصیلی (دبیر)

۵-۲-۲- کمیته مدارس اتباع خارجی و بین المللی

الف- شرح وظایف:

- ۱- بررسی و تصویب نظام آموزشی مدارس اتباع خارجی و بین المللی

- ۲- بررسی و تصویب شاخص‌ها و استانداردهای منابع انسانی، فضا و تجهیزات و فناوری‌های مدارس اتباع خارجی و بین‌المللی
- ۳- بررسی و تصویب برنامه‌های درسی و بسته‌های آموزشی مدارس اتباع خارجی و بین‌المللی و انطباق آن‌ها با اهداف و مصوبات مربوط
- ۴- بررسی و صدور مجوز تاسیس مدارس اتباع خارجی و بین‌المللی و اتخاذ تصمیم در مورد انحلال این مدارس با رعایت مفاد مصوبات مربوط
- ۵- بررسی و تصویب ضوابط و مقررات ثبت‌نام و شهریه دانش‌آموزان مدارس اتباع خارجی و بین‌المللی
- ۶- بررسی و تصویب آیین‌نامه ارزشیابی تحصیلی و تربیتی مدارس اتباع خارجی و بین‌المللی متناسب با شرایط نظام آموزشی مصوب
- ۷- بررسی دستاوردها و تجربیات مدارس خارجی و بین‌المللی و انعکاس آن به مراجع ذی‌ربط
- ۸- بررسی طرح‌ها و لوایح مربوط به مدارس اتباع خارجی و بین‌المللی قبل از ارائه به مجلس شورای اسلامی، دولت و سایر مراجع قانونی
- ۹- نظارت کلی بر حسن اجرای فعالیت‌های مدارس اتباع خارجی و بین‌المللی و اتخاذ تصمیم در مورد گزارش‌های نظارتی و عملکردی مدارس
- ۱۰- بررسی و پیشنهاد نیازهای پژوهشی متناسب با وظایف کمیته

ب- ترکیب اعضا:

- ۱- دبیرکل شورای عالی و در غیاب وی معاون دبیرکل
- ۲- یک نفر صاحب‌نظر در زمینه آموزش و پرورش تطبیقی
- ۳- رئیس مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور
- ۴- مدیرکل حقوقی و حمایت قضایی
- ۵- مدیرکل ذی‌ربط وزارت امور خارجه
- ۶- مدیرکل امور اتباع و مهاجرین خارجی وزارت کشور
- ۷- مدیرکل دفتر آموزش متوسطه
- ۸- مدیرکل دفتر آموزش ابتدایی
- ۹- مدیرکل دفتر مدارس غیردولتی
- ۱۰- مدیرکل دفتر تالیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری
- ۱۱- مدیرکمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی (دبیر)

تبصره - با تشکیل این کمیته «کمیسیون ویژه رسیدگی به امور مدارس بین المللی جمهوری اسلامی ایران» موضوع مصوبه جلسه ۸۲۸ شورای عالی تاریخ ۱۳۸۹/۶/۲ منحل می‌شود.

۶-۲- کمیسیون مدیریت آموزشی

الف - شرح وظایف:

- ۱- بررسی برنامه‌های زیرنظام راهبری و مدیریت مبتنی بر سند تحول بنیادین
- ۲- بررسی سیاست‌ها و راهبردهای تامین، جذب، به‌کارگیری و ارتقای مدیران و معاونان واحدها و مراکز آموزشی و تربیتی
- ۳- بررسی اصول، ضوابط، شاخص‌ها و استانداردهای شایستگی‌ها و صلاحیت‌های عمومی، اختصاصی و حرفه‌ای مدیران و رهبران آموزشی
- ۴- بررسی نظام رتبه‌بندی و ارزشیابی مدیریت واحدهای آموزشی و تربیتی
- ۵- بررسی خط مشی‌ها، ضوابط، شاخص‌ها و استانداردهای بهره‌وری در مدیریت آموزشی و تربیتی
- ۶- بررسی سیاست‌ها و خط مشی‌های ارتقای نظام مدیریت آموزشی در مدارس و سازمان‌های آموزش و پرورش
- ۷- بررسی شرایط احراز، انتصاب، ساماندهی و به‌کارگیری مدیران آموزش و پرورش در سطوح مختلف
- ۸- بررسی طرح‌ها و لوایح مربوط، قبل از ارائه به مجلس شورای اسلامی، دولت و سایر مراجع قانونی
- ۹- بررسی و پیشنهاد نیازهای پژوهشی متناسب با وظایف کمیسیون
- ۱۰- بررسی موضوع‌هایی که از طرف دبیرکل یا شورای عالی آموزش و پرورش تعیین می‌شود.

ب- ترکیب اعضا:

- ۱- دبیرکل شورای عالی و در غیاب وی معاون دبیرکل
- ۲- یک نفر از اعضای شورای عالی آموزش و پرورش به انتخاب شورا
- ۳ و ۴- دو نفر صاحب‌نظر، به پیشنهاد دبیرکل شورای عالی و موافقت شورا
- ۵- معاون توسعه مدیریت و پشتیبانی یا یکی از مدیران کل آن حوزه به‌عنوان نماینده ثابت
- ۶- معاون آموزش ابتدایی یا یکی از مدیران کل آن حوزه به‌عنوان نماینده ثابت
- ۷- معاون آموزش متوسطه یا یکی از مدیران کل آن حوزه به‌عنوان نماینده ثابت

- ۸- معاون پرورشی و فرهنگی یا یکی از مدیران کل آن حوزه به‌عنوان نماینده ثابت
- ۹- رئیس دانشگاه فرهنگیان یا یکی از معاونان وی به‌عنوان نماینده ثابت
- ۱۰- رئیس مرکز برنامه ریزی منابع انسانی و فناوری اطلاعات یا یکی از معاونین آن حوزه به‌عنوان نماینده ثابت
- ۱۱- یک نفر از مدیران کل آموزش و پرورش استان‌ها به انتخاب مدیران کل
- ۱۲- یک نفر از رؤسای آموزش و پرورش مناطق به انتخاب معاونین آموزشی
- ۱۳ و ۱۴- دو نفر از مدیران مدارس از دوره‌های ابتدایی و متوسطه به انتخاب معاونت‌های آموزشی

۱۵- مدیر کمیسیون (دبیر)

۷-۲- کمیسیون معین شورای عالی

الف - شرح وظایف:

- ۱- بررسی و تصویب موارد و موضوعات ارجاعی از سوی شورای عالی آموزش و پرورش
- ۲- تفسیر آرای شورای عالی آموزش و پرورش و تشخیص مصادیق آن، براساس صورت مذاکرات جلسات شورای عالی
- ۳- بررسی و تصویب مواردی که به علت شرایط استثنایی و یا اضطراری اجرای مصوبات شورای عالی امکان‌پذیر نباشد.
- ۴- بررسی و تصویب واگذاری برخی از اختیارات کمیسیون خاص شورای عالی
- ۵- بررسی و تایید پیشنهادهای واصله در مورد اعطای نشان و مدال بر اساس آیین‌نامه مصوب شورای عالی آموزش و پرورش
- ۶- بررسی و پیشنهاد نیازهای پژوهشی متناسب با وظایف کمیسیون
- تبصره- مصوبات کمیسیون معین به اطلاع اعضای شورای عالی می‌رسد، چنانچه ظرف مدت دو هفته نظر مخالفی ارائه و مطرح نگردد، به منزله مصوبه شورا تلقی و ابلاغ می‌شود.

ب- ترکیب اعضا:

- ۱- دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش
- ۲، ۳، ۴ و ۵- چهار نفر از اعضای شورای عالی به انتخاب شورا (دو نفر عضو ثابت، دو نفر متغیر بر حسب موضوع)
- ۶ و ۷- دو نفر صاحب‌نظر در حوزه تعلیم و تربیت با پیشنهاد دبیرکل و موافقت شورای عالی
- ۸- معاون حقوقی و امور مجلس
- ۹- مدیر کمیسیون (دبیر)

تبصره - در جلسات کمیسیون معین شورای عالی، معاونین آموزش ابتدایی و متوسطه حسب موضوع با داشتن حق رأی دعوت می‌شوند.

۸-۲- کمیسیون خاص

الف- شرح وظایف :

۱- بررسی و رفع مشکلات موردی دانش‌آموزان و فارغ‌التحصیلان در زمینه‌های آموزشی و تحصیلی

۲- تصمیم‌گیری در زمینه ایجاد تسهیلات آموزشی برای دانش‌آموزانی که با شرایط خاص مواجه می‌شوند.

۳- هدایت و راهبری کمیسیون‌های خاص ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی و کمیسیون خاص مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان‌ها

۴- بررسی و پیشنهاد نیازهای پژوهشی متناسب با وظایف کمیسیون

ب- ترکیب اعضا:

۱- دبیرکل شورای عالی و در غیاب وی معاون دبیرکل

۲ و ۳- دو نفر صاحب‌نظر در حوزه مقررات و ضوابط آموزشی و پرورشی با پیشنهاد دبیرکل و موافقت شورای عالی

۴- رئیس مرکز سنجش آموزش و پرورش یا یکی از معاونان وی به عنوان نماینده ثابت

۵- مدیرکل دفتر حقوقی و حمایت قضایی

۶- مدیرکل دفتر مدارس غیردولتی

۷- مدیرکل دفتر هماهنگی هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری

۸- مدیرکل دفتر آموزش ابتدایی

۹- یکی از مدیران کل دفاتر معاونت آموزش متوسطه

۱۰- مدیر نظارت و ارزشیابی سازمان اداری شورای عالی آموزش و پرورش

۱۱- مدیر کمیسیون معین شورای عالی (دبیر)

ماده ۳- ریاست کمیسیون‌ها برعهده دبیرکل شورا یا معاون وی می‌باشد. دبیرکل شورا می‌تواند

از بین اعضا، فردی را به‌عنوان رئیس جلسه تعیین نماید. نایب رئیس کمیسیون، از سوی اعضا تعیین می‌شود.

ماده ۴- جلسات کمیسیون‌ها و کمیته‌ها با حضور حداقل دو سوم اعضا و با ریاست رئیس و یا

نایب رئیس رسمیت می‌یابد و برای تصمیم‌گیری، رأی موافق دوسوم اعضای حاضر ضروری است.

ماده ۵- دبیرکل شورا می‌تواند حسب مورد از معاونان وزارت آموزش و پرورش و رؤسای سازمان‌های وابسته، مدیران، کارشناسان، صاحب‌نظران، نمایندگان مجلس دانش‌آموزی و نماینده سازمان‌های مردم‌نهاد با داشتن حق رأی برای شرکت در جلسات دعوت به‌عمل آورد.

ماده ۶- جلسات کمیسیون‌ها و کمیته‌ها حداقل هر دو هفته یک بار در سازمان اداری شورای عالی با دعوت دبیرکل شورا تشکیل می‌شود.

تبصره- تشکیل جلسه فوق‌العاده با تشخیص دبیرکل بلامانع می‌باشد.

ماده ۷- حضور اعضا در تمام جلسات الزامی است و در مواردی که امکان حضور مقدور نباشد، باید موضوع ۲۴ ساعت قبل از موعد جلسه، به اطلاع سازمان اداری شورای عالی رسانده شود.

ماده ۸- چنانچه هر یک از اعضا سه جلسه متوالی یا پنج جلسه متناوب، در جلسات حضور پیدا نکند یا قادر به همکاری مؤثر نباشد، مراتب جهت اخذ تصمیم به اطلاع مقام مافوق وی و شورای عالی خواهد رسید.

ماده ۹- دستور هر جلسه توسط مدیر کمیسیون و با هماهنگی دبیرکل تنظیم و به همراه دعوت‌نامه و مستندات مربوط به اطلاع اعضا می‌رسد.

ماده ۱۰- پیشنهادهای رسیده به سازمان اداری شورای عالی، توسط دبیرکل به مدیر کمیسیون مربوط ارجاع می‌شود و در نوبت رسیدگی قرار می‌گیرد. داشتن طرح توجیهی لازم (مشمول بر بیان مسئله، اهمیت و ضرورت، سوابق و پیشینه، هدف، مستندات حقوقی و قانونی، مبانی علمی و پژوهشی، مکانیزم و شیوه‌های اجرایی، استلزامات، آثار و پیامدهای فرهنگی، تربیتی، اقتصادی و...) ضروری می‌باشد.

ماده ۱۱- دبیر جلسه موظف است گردش کار، طرح توجیهی و گزارش‌های نظارتی و ارزشیابی را به کمیسیون ارائه دهد.

ماده ۱۲- لازم است در زمان بررسی موضوع در شورای عالی، طرح توجیهی پیشنهاد مربوط و نتایج مباحث مطرح شده در کمیسیون ذی‌ربط، به اطلاع اعضای شورا رسانده شود.

ماده ۱۳- نقطه نظرات و تذکرات اعضای شورای عالی و کمیسیون‌ها درباره آموزش و پرورش، از سوی سازمان اداری شورای عالی، به وزیر آموزش و پرورش یا معاونان ایشان منعکس می‌شود و پاسخ دریافتی به اطلاع شورا یا کمیسیون خواهد رسید.

ماده ۱۴- حکم اعضای کمیسیون‌ها و کمیته‌ها، توسط دبیرکل شورا برای مدت دوسال صادر می‌شود و تمدید آن بلامانع خواهد بود.

تبصره - تغییر نمایندگان سازمان‌ها و معاونت‌ها، قبل از اتمام مدت عضویت، بلامانع است.

ماده ۱۵- مصوبات کمیسیون خاص و کمیته‌های مدارس اتباع خارجی و بین‌المللی و مدارس علوم و معارف اسلامی با امضای دبیرکل شورا جهت اجرا ابلاغ می‌شود.

ماده ۱۶- موضوع‌هایی که با شرح وظایف دو یا چند کمیسیون ارتباط دارد، پس از طرح و بررسی در کمیسیون‌های ذی‌ربط، می‌تواند در کمیسیونی تحت عنوان «کمیسیون تلفیق» با ترکیب زیر مطرح و نتیجه در دستور کار شورای عالی قرار گیرد:

۱- دبیرکل شورای عالی یا معاون وی

۲- دونفر از اعضای کمیسیون‌های مربوط به انتخاب رئیس کمیسیون

۳- مدیران کمیسیون‌های ذی‌ربط

ماده ۱۷- در صورت تغییر ساختار و عناوین معاونت‌ها، سازمان‌ها، مراکز و دفاتر وزارت آموزش و پرورش، سازمان اداری شورای عالی مجاز خواهد بود متناسب با آن تغییرات لازم را در ترکیب اعضای کمیسیون‌ها و کمیته‌ها اعمال نماید.

ماده ۱۸- سازمان اداری شورای عالی موظف است گزارش تفصیلی عملکرد سالانه کمیسیون‌ها، کمیته‌ها و کارگروه‌ها را تهیه و به اطلاع اعضای شورا برساند.

ماده ۱۹- اعضای کمیسیون‌های شورای عالی دو قسم‌اند:

الف) اعضای پیوسته: شامل ترکیب اعضای کمیسیون‌های موضوع بند «ب» ماده ۲

مذکور « خواهد بود که با داشتن حق رأی در جلسات شرکت می‌کنند.

ب) اعضای وابسته: شامل اعضای موضوع ماده ۵ و اعضای کارگروه‌ها، کمیته‌ها، کارشناسان و صاحب‌نظران می‌باشد.

تبصره ۱- اعضای کمیسیون‌ها (پیوسته و وابسته) بابت حضور در جلسات، به ازای هر ساعت، حق الزحمه‌ای به شرح زیر دریافت خواهند کرد:

الف) کارکنان رسمی تابع قانون خدمات کشوری معادل یک پانزدهم حق شغل مستخدم

ب) اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها معادل یک سی‌ام حقوق مرتبه پایه و فوق‌العاده مخصوص آموزشی

ج) کارکنان بازنشسته معادل یک بیستم آخرین حقوق بازنشستگی

د) سایر اعضا معادل یک پانزدهم حق شغل پایه استخدامی مدرک تحصیلی که ارائه می‌کنند.

تبصره ۲- تعداد جلسات هر یک از کمیسیون‌ها، کمیته‌ها و کارگروه‌ها برحسب نیاز و

صلاحدید مدیر کمیسیون، حداکثر تا شانزده جلسه در ماه تعیین می‌شود.

ماده ۲۰- با تصویب این آیین‌نامه، کلیه مصوبات مرتبط، به استثنای «آیین‌نامه تشکیل کمیته

برنامه‌های درسی شاخه کاردانش» لغو می‌شود.

فهرست تاریخی

ردیف	موضوع	جلسه	تاریخ	صفحه
۱	آیین‌نامه کانون زبان ایران	۱۱	۶۸/۱/۲۳	۹۹
۲	اساسنامه کانون‌های فرهنگی و تربیتی دانش‌آموزان	۵۰۳	۶۸/۱۱/۳۰	۳۳
۳	مجوز صدور و تحویل مدارک تحصیلی اتباع خارجی	۵۱۱	۶۹/۴/۲۵	۷۴۷
۴	اساسنامه مدارس ایثارگران	۵۱۴	۶۹/۷/۲	۳۷
۵	اساسنامه مجتمع آموزشی تطبیقی	۵۳۶	۷۰/۱۱/۱۰	۴۰
۶	زمان شروع سال تحصیلی و امتحانات مناطق عشایری	۵۴۶	۷۱/۶/۱۹	۷۴۷
۷	اعطای دیپلم افتخاری به دانش‌آموزان شهید دانشسراهای تربیت معلم	۵۴۷	۷۱/۷/۲	۷۰۹
۸	آیین‌نامه ارزشیابی درس تربیت بدنی	۵۵۳	۷۱/۱۲/۶	۱۰۳
۹	نحوه ادامه تحصیل طلاب حوزه‌های علمیه	۸۷	۷۲/۱/۱۴	۷۴۸
۱۰	اساسنامه دبیرستان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی (وابسته به وزارت آموزش و پرورش)	۵۶۱	۷۲/۷/۱۵	۴۳
۱۱	آیین‌نامه اعطای دیپلم افتخاری به جانبازان	۱۱۴	۷۳/۱۱/۳۰	۱۰۶
۱۲	اعطای دیپلم افتخار به دانش‌آموزان شهید	۵۸۳	۷۴/۳/۲۵	۷۰۹
۱۳	وضعیت تدریس درس تربیت بدنی در دوره ابتدایی	۵۸۴	۷۴/۴/۲۲	۵۰۱
۱۴	اساسنامه دبیرستان‌های کاردانش رشته بهیاری (مصوب کمیسیون معین)	۱۳۵	۷۵/۱۰/۹	۴۶
۱۵	آیین‌نامه ارزشیابی مدارک تحصیلی مدارس کشورهای خارجی	۱۴۳	۷۶/۹/۱۲	۱۱۰
۱۶	آیین‌نامه نحوه ارائه خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه در مدارس دولتی	۶۲۰	۷۷/۲/۳	۱۱۹
۱۷	نحوه ادامه تحصیل دانش‌آموزان مدارس ایثارگران	۶۲۳	۷۷/۴/۱۸	۷۱۱
۱۸	آیین‌نامه فعالیت‌های تابستانی دانش‌آموزان	۱۶۰	۷۷/۴/۲۳	۱۲۲
۱۹	آیین‌نامه پرداخت حق الزحمه امتحانات	۱۶۰	۷۷/۴/۲۳	۱۲۵
۲۰	مجوز تاسیس مجتمع بین‌المللی در خارج از کشور	۶۲۵	۷۷/۶/۱۷	۷۳
۲۱	اهداف کلی آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران	۶۲۶	۷۷/۷/۳۰	۱۳
۲۲	ترکیب اعضا و وظایف شوراهای آموزش و پرورش مناطق کشور	۱۷۵	۷۷/۸/۳	۷۳۷
۲۳	آیین‌نامه برگزاری امتحانات داوطلبان آزاد (متفرقه) خارج از کشور	۶۲۹	۷۷/۱۰/۱۰	۱۴۴
۲۴	آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی	۶۳۰	۷۷/۱۰/۲۴	۱۴۷
۲۵	دستورالعمل نحوه پرداخت حق الزحمه به عوامل اجرایی امتحانات	۱۷۹	۷۷/۱۱/۲۰	۱۲۸

۷۱۲	۷۷/۱۲/۶	۶۳۲	ضوابط استفاده ایثارگران از تسهیلات آموزشی	۲۶
۷۱۴	۷۷/۱۲/۶	۶۳۲	اعطای گواهینامه افتخاری پایان تحصیلات دوره سه ساله راهنمایی تحصیلی به شهدای بزرگسال نهضت سواد آموزی	۲۷
۷۴۰	۷۷/۱۲/۶	۶۳۲	ترکیب اعضا و وظایف شوراهای آموزش و پرورش مناطق آزاد تجاری و صنعتی	۲۸
۵۱	۷۸/۱/۱۹	۶۳۴	اساسنامه مدارس شبانه روزی	۲۹
۱۵۲	۷۸/۴/۲۴	۶۳۶	آیین نامه امتحانات مجتمع های آموزشی بین المللی	۳۰
۵۵	۷۸/۷/۶	۲۱۳	اساسنامه دارالقرآن (خانه قرآن)	۳۱
۷۱۵	۷۸/۷/۱۳	۲۱۴	شرایط قبولی پایه سوم راهنمایی تحصیلی در مدارس ایثارگران	۳۲
۱۶۲	۷۸/۸/۶	۶۴۱	آیین نامه تأسیس مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی	۳۳
۴۲۳	۷۸/۱۰/۱۶	۶۴۴	آیین نامه تشکیل کمیسیون خاص در ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی	۳۴
۱۱۷	۷۸/۱۰/۱۶	۶۴۴	انتقال کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی به اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور	۳۵
۱۶۴	۷۹/۲/۲۶	۴	دستورالعمل اجرایی آیین نامه تأسیس مدارس غیرانتفاعی ویژه اتباع خارجی	۳۶
۱۶	۷۹/۲/۲۹	۶۴۷	اهداف دوره ابتدایی	۳۷
۲۱	۷۹/۲/۲۹	۶۴۷	اهداف دوره راهنمایی تحصیلی	۳۸
۲۶	۷۹/۲/۲۹	۶۴۷	اهداف دوره متوسطه	۳۹
۵۹	۷۹/۳/۳	۲۳۰	برنامه ها، مواد درسی و محتوای آموزشی دارالقرآن الکریم	۴۰
۷۱۶	۷۹/۴/۱۴	۲۳۵	نحوه تحصیل آزادگان و جانبازان ۷۰٪ و بالاتر در شاخه کاردانش	۴۱
۱۷۰	۷۹/۵/۲۰	۶۵۲	آیین نامه اجرایی مدارس	۴۲
۴۲۶	۷۹/۶/۸	۲۳۸	شیوه نامه رسیدگی به مشکلات پرونده های تحصیلی دانش آموزان	۴۳
۷۱۷	۷۹/۹/۲۲	۲۴۵	مجوز ادامه تحصیل آزادگان و جانبازان ۷۰٪ و بالاتر در سال سوم متوسطه نظام جدید مدارس ایثارگران	۴۴
۷۵۰	۷۹/۱۰/۲۲	۶۵۸	نحوه ادامه تحصیل طلاب غیرایرانی مرکز جهانی علوم اسلامی	۴۵
۷۵۱	۸۰/۳/۳۱	۶۶۳	تجلیل از خیرین مدرسه ساز	۴۶
۲۰۴	۸۰/۸/۳	۶۶۶	آیین نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور (شویه نیم سالی - واحدی)	۴۷
۷۴۲	۸۰/۱۱/۲۵	۶۷۱	شورای آموزش و پرورش منطقه قشم	۴۸
۲۳۹	۸۰/۱۲/۲۳	۶۷۲	آیین نامه تشکیل مجلس دانش آموزی	۴۹
۷۵۲	۸۱/۱/۲۲	۶۷۳	شرایط احراز مدیریت مدارس	۵۰
۲۴۳	۸۱/۶/۷	۶۷۷	آیین نامه تشکیل کمیته برنامه های درسی شاخه کاردانش	۵۱
۷۲۱	۸۱/۶/۷	۶۷۷	نحوه تأسیس دبیرستان های علوم و معارف اسلامی	۵۲
۵۰۲	۸۱/۸/۲	۶۷۸	آموزش زبان های خارجی آلمانی، فرانسوی، ایتالیایی، اسپانیولی و روسی	۵۳
۶۳	۸۲/۱۱/۲۸	۶۹۹	اساسنامه دوره پیش دبستانی	۵۴

۶۳۹	۸۳/۶/۳	۷۱۰	توسعه آموزش و پرورش در عصر فناوری اطلاعات و ارتباطات	۵۵
۷۵۶	۸۳/۷/۲۱	۷۱۳	اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی	۵۶
۷۲۴	۸۳/۸/۵	۷۱۴	نحوه تاسیس دبیرستان خاص در رشته ادبیات و علوم انسانی با عنوان دبیرستان فرهنگ	۵۷
۶۴۰	۸۳/۱۱/۱۳	۷۲۰	تدوین چهارچوب نظام برنامه‌ریزی، نظام نظارت و محورهای مورد انتظار از یک برنامه پنج ساله توسعه آموزش و پرورش	۵۸
۷۵۹	۸۴/۱/۲۳	۷۲۲	تاکید بر استمرار اجرای پرسش مهر	۵۹
۶۵	۸۴/۴/۲۵	۷۲۴	اساسنامه مدارس ورزش	۶۰
۷۲۵	۸۴/۴/۲۸	۷۲۵	چگونگی اداره مدارس ماندگار	۶۱
۷۲۷	۸۴/۵/۱۲	۳۵۱	شیوه نامه انتخاب مدارس ماندگار	۶۲
۷۵۹	۸۴/۱۲/۹	۷۲۹	نحوه اخذ گواهینامه پایان دوره متوسطه (دارای معدل) برای افرادی که قبلاً در دوره متوسطه تحصیل کرده‌اند	۶۳
۲۴۴	۸۵/۴/۱۳	۷۳۴	آیین‌نامه آموزش و پرورش تلفیقی- فراگیر کودکان و دانش‌آموزان با نیازهای ویژه	۶۴
۷۱۸	۸۵/۸/۱۶	۷۳۹	ایجاد تسهیلات آموزشی برای آزادگان، جانبازان، خانواده معزز ایشان و خانواده معظم شهدا	۶۵
۶۴۱	۸۶/۳/۱	۷۴۷	سند توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش	۶۶
۲۴۷	۸۶/۴/۲۶	۷۵۰	آیین‌نامه ارزشیابی تحصیلی و تربیتی دوره راهنمایی تحصیلی	۶۷
۲۶۲	۸۶/۷/۳	۷۵۳	آیین‌نامه آموزشی دوره متوسطه حرفه‌ای خاص دانش‌آموزان با نیازهای ویژه	۶۸
۲۸۰	۸۶/۸/۲۹	۷۵۵	آیین‌نامه تأسیس مدارس اتباع خارجی	۶۹
۷۶۱	۸۶/۱۰/۲۵	۷۵۸	اصول حاکم بر تدوین نظام جامع مشارکت در آموزش و پرورش	۷۰
۵۹۳	۸۶/۱۱/۲۳	۷۶۰	شاخص‌های ارزشیابی نظام آموزش و پرورش	۷۱
۷۶۲	۸۷/۲/۳	۷۶۴	طراحی نظام معلمی جمهوری اسلامی ایران	۷۲
۷۶۲	۸۷/۲/۱۷	۷۶۵	اهداف و خط مشی‌های وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران در مبادلات منطقه‌ای و بین‌المللی	۷۳
۵۰۳	۸۷/۴/۲۵	۷۷۰	اصول و چارچوب برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره پیش دبستانی (ویژه مربیان و دست‌اندرکاران)	۷۴
۵۰۷	-----	---	راهنمای تفصیلی برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره پیش دبستانی	۷۵
۷۶۵	۸۷/۴/۲۵	۷۷۰	تشکیل شورای سیاست‌گذاری و هماهنگی تحقیق و توسعه وزارت آموزش و پرورش	۷۶
۷۰	۸۷/۵/۲۹	۷۷۲	اساسنامه مدارس بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران	۷۷
۷۶۶	۸۷/۸/۱۴	۷۷۹	ادامه تحصیل دارندگان مدرک تحصیلی مهارت‌های حرفه‌ای	۷۸
۷۶۶	۸۷/۸/۲۸	۷۸۰	انجام تحقیق از عملکرد مراکز آموزش از راه دور	۷۹

۳۰۳	۸۷/۸/۲۸	۷۸۰	آیین‌نامه آموزشی دوره متوسطه آموزش از راه دور	۸۰
۳۳۱	۸۷/۸/۲۸	۷۸۰	آیین‌نامه آموزشی دوره پیش‌دانشگاهی آموزش از راه دور	۸۱
۲۸۵	۸۷/۸/۲۸	۷۸۰	آیین‌نامه آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی آموزش از راه دور به شیوه نیم‌ساله واحدی	۸۲
۷۶۷	۸۷/۱۲/۱۳	۷۸۵	طراحی و مشارکت در مطالعات ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و اجرا و کاربست نتایج آن	۸۳
۳۴۶	۸۸/۲/۱	۷۸۸	آیین‌نامه توسعه مشارکت‌های مردمی به شیوه مدیریت هیئت امنایی در مدارس	۸۴
۳۵۵	۸۸/۵/۲۰	۷۹۳	آیین‌نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی (ارزشیابی توصیفی)	۸۵
۳۶۵	۸۹/۶/۲	۸۲۸	آیین‌نامه ساماندهی منابع آموزشی و تربیتی (مواد و رسانه)	۸۶
۷۵	۸۸/۶/۳	۷۹۴	اساسنامه مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی وابسته به دستگاه‌های دولتی و سایر نهادهای عمومی	۸۷
۳۶۹	۸۹/۹/۲۳	۸۳۰	آیین‌نامه مجتمع‌های آموزشی و پرورشی روستایی و عشایری	۸۸
۵۶۲	۸۹/۱۱/۱۹	۸۳۳	ساختار آموزشی مرحله اول آموزش بزرگسالان (نهضت سوادآموزی)	۸۹
۵۶۶	۸۹/۱۲/۵	۸۳۴	ساماندهی زمان آموزش در دوره ابتدایی	۹۰
۳۷۵	۹۰/۳/۱۷	۸۴۱	آیین‌نامه مجتمع‌های آموزشی و پرورشی	۹۱
۷۹	۹۰/۶/۱	۸۴۷	اساسنامه مدارس نمونه دولتی	۹۲
۶۴۹	۹۰/۹/۲۹	۸۵۱	نحوه استقرار نظام جدید آموزشی	۹۳
۵۶۹	۹۰/۱۰/۱	۸۵۲	اهداف کلی، اهداف برنامه‌های درسی و جداول مواد درسی پایه ششم ابتدایی	۹۴
۷۶۹	۹۰/۱۰/۲۷	۸۵۴	ساماندهی نواختن زنگ سراسری مدارس در مناسبت‌های ملی - اسلامی	۹۵
۳۸۳	۹۱/۳/۲	۸۶۱	آیین‌نامه نحوه راه‌اندازی مدارس قرآنی	۹۶
۵۷۱	۹۱/۳/۲۳	۸۶۲	چارچوب و کلیات برنامه‌درسی مرحله اول آموزش بزرگسالان	۹۷
۳۸۷	۹۱/۵/۳	۸۶۴	آیین‌نامه آموزشی دوره پیش‌دانشگاهی (بزرگسالان و داوطلبان آزاد)	۹۸
۶۵۱	۹۱/۶/۲۸	۸۷۲	برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران	۹۹
۵۷۶	۹۱/۱۱/۲۳	۸۷۹	طرح جامع تقویت و تعمیق فرهنگ اقامه نماز در مراکز آموزشی و تربیتی	۱۰۰
۵۸۲	۹۲/۲/۲۳	۸۸۰	جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی پایه اول دوره متوسطه اول	۱۰۱
۶۸۷	۹۲/۳/۶	۸۸۱	عناوین دوره‌ها و پایه‌های تحصیلی نظام آموزشی جدید	۱۰۲
۶۰۳	۹۲/۷/۱۵	۸۸۶	نشانگرهای ارزشیابی نظام آموزش و پرورش و استانداردهای آن	۱۰۳
۷۹۴	۹۲/۸/۲۷	۸۸۸	آیین‌نامه کمیسیون‌های شورای عالی آموزش و پرورش	۱۰۴
۴۰۱	۹۳/۲/۲۹	۸۹۵	آیین‌نامه کلاس‌های چند پایه	۱۰۵
۸۲	۹۳/۱۲/۱۱	۹۰۸	اساسنامه مدارس عشایری	۱۰۶
۴۰۳	۹۴/۴/۲۹	۹۱۴	آیین‌نامه گروه‌های آموزشی و تربیتی	۱۰۷
۷۷۰	۹۴/۵/۲۶	۹۱۵	نحوه ترمیم و ارتقا دروس امتحان نهایی فارغ‌التحصیلان دوره متوسطه	۱۰۸

۷۷۱	۹۴/۵/۲۶	۹۱۵	نحوه ادامه تحصیل دانش آموزان دوره متوسطه سالی واحدی	۱۰۹
۴۰۶	۹۴/۸/۱۸	۹۱۷	آیین نامه ساماندهی صدور و تایید مدارک تحصیلی دانش آموزان	۱۱۰
۴۰۸	۹۴/۱۱/۷	۳	آیین نامه ساماندهی وظایف و اختیارات کمیسیون های خاص	۱۱۱
۵۸۳	۹۴/۱۲/۱۰	۹۲۶	جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی دوره دوم متوسطه	۱۱۲
۴۳۸	۹۴/۱۲/۲۴	۹۲۷	آیین نامه هدایت تحصیلی دانش آموزان	۱۱۳
۷۷۲	۹۵/۱/۳۰	۹۲۹	سوگند نامه معلمی	۱۱۴
۸۶	۹۵/۳/۱۷	۹۳۲	اساسنامه پژوهش سراهای دانش آموزی	۱۱۵
۷۷۴	۹۵/۳/۱۷	۹۳۲	کلیات نظام تربیت استعدادهای برتر در آموزش و پرورش	۱۱۶
۴۴۲	۹۵/۳/۱۷	۹۳۲	آیین نامه آموزشی دوره دوم متوسطه (روزانه)	۱۱۷
۶۸۸	۹۵/۳/۲۴	۹۳۳	برنامه زیرنظام تامین فضا، تجهیزات و فناوری نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی	۱۱۸
۷۷۸	۹۵/۱۲/۲	۹۴۱	آیین نامه ها و جدول مواد درسی و نوع ارزشیابی پایانی دوره اول متوسطه	۱۱۹
۷۷۹	۹۵/۱۲/۲	۹۴۱	واگذاری اختیار تصویب برخی از مقررات به کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش	۱۲۰
۴۷۴	۹۶/۷/۱۲	۱۲	آیین نامه آموزشی دوره دوم متوسط شیوه نیم سالی واحدی	۱۲۱
۷۸۳	---	---	تاریخچه تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش	
۷۸۵	---	---	قانون تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش (مصوب مجلس شورای اسلامی)	
۷۹۱	---	---	آیین نامه داخلی شورای عالی آموزش و پرورش (تصویب نامه هیات وزیران)	